

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKTOR:

MSGR. FRANTIŠEK VANĚCEK,

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYSEHRADSKÝ

ROČNÍK XXXI.

DO ROČNIKU XXXI. PŘISPĚLI:

ČECH FRANTIŠEK, VOJT. ČERNÝ, FRANTIŠEK ČERNÝ, VINCENC
DRBOHLAV, HOLÝ JAN NEP., Ord. Praem., KOUSAL JOSEF, KNETTL
VÁCLAV, FRANTIŠEK MALÝ, Dr. P. MIKLÍK, Dr. ANTONÍN ONDROU-
ŠEK, OCETEK JOSEF, STANISLAV PILÍK, LEONHART RENDL, FRAN-
TIŠEK ŠMÍD, FRANTIŠEK VANĚCEK, VÁCHAL V. M., Dr. RUDOLF
ZHÁNEĚL, EMANUEL ŽÁK.

V PRAZE 1924.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKARNY. V. KOTRBA.

Obsah XXXI. ročníku.

(Rok 1922 a 1923.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

Strana

Neděle první adventní. (Adventní cyklus.) Blíže ke Kristu. — Leon. Rendl	1
Neděle druhá adventní. Blíže ke Kristu — srdcem. — Leon. Rendl	7
Neděle třetí adventní. Blíže ke Kristu — životem. — Leon. Rendl	12
Neděle čtvrtá adventní. Blíže ke Kristu — co nejužším spojením. — L. Rendl	17
Neděle první adventní. Začneme nový život. — Dr. Jos. Miklík	21
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Milost a hřích. — Jan Nep. Jos. Holý	23
Neděle druhá adventní. Štěstí a neštěstí blízko pohromadě. — Jan Nep. Jos. Holý	27
Neděle třetí adventní. O Božství Krista Pána. — Stan. Pilík	31
Neděle čtvrtá adventní. O Božství Krista Pána. — Stan. Pilík	34
Hod boží vánoční. — Frant. Cerný	49
Na svátek sv. Štěpána. — Frant. Cech	18
Neděle po Narození Páně.	56
Na poslední den v roce. — Fr. Šmíd	59
Nový rok. — Obřezání Páně. — Jan Nep. Jos. Holý	63
Neděle po Novém roce. — Fr. Malý	67
Slavnost Zjevení Páně. — Jan Nep. Jos. Holý	70
Neděle první po Zjevení Páně. Hledejte Ježíše. — Leon. Rendl	75
Neděle druhá po Zjevení Páně. — Dr. J. Miklík	79
Neděle třetí po Zjevení Páně. — Dr. Jos. Miklík	81
Na slavnost Očišťování Panny Marie. Obět. — Jan N. Jos. Holý	89
Neděle čtvrtá po Zjevení Páně. Pán chodí po mofi. — Josef Ocetek	92
Neděle pátá po Zjevení Páně. Bezstarostný spánek hřištníkův. — Jan N. Josef Holý	95
Neděle Devítník. Cíl člověka — Jan N. Jos. Holý	99

Neděle první po Devítníku. Nač ty výmluvy? — Fr. Malý	103
Neděle druhá po Devítníku. Snahy o štěstí národů. — Jan N. Jos. Holý	108
Postní kázání. Bolesti kříže. Napsal Vojtěch Černý:	
I. Tíže kříže	129
II. Hanba kříže	133
III. Muka kříže	137
IV. Posměch kříže	140
V. Chudoba kříže	143
VI. Opuštěnost kříže	146
VII. Zámutek kříže	149
Na svátek Zvěstování Panny Marie. Ve službách nejvyššího krále. —	
Jan N. Josef Holý	152
Hod boží velikonoční. Carnis resurrectionem. — Fr. Malý	169
Pondělí velikonoční. Zušlechtujte lidské srdce! — Dr. A. Ondroušek . .	174
Neděle první po velikonočních. Čím jsou pro nás rány Kristovy. — V.	
M Váchal	176
Neděle druhá po velikonočních. Parentes pastores. — Fr. Malý	180
Kázání sv. Alfonsa Liguori na neděli třetí po velikonočních. O veliké ceně	
času. — Dr. Jos. Miklík	185
Na svátek sv. Jana Nep. Proti VIII. — Fr. Malý	190
Neděle čtvrtá po velikonočních. Důležitá otázka. — Fr. Malý	201
Neděle pátá po velikonočních. Proste . . . — Fr. Malý	205
Svátek Nanebevstoupení Páně. Kudy do nebe? — Fr. Malý	210
Neděle šestá po velikonočních. Ignoramus. — Fr. Malý	215
Hod Boží svatodušní. Církev záštitou jednoty a pravdy. — Dr. Ant.	
Ondroušek	219
Pondělí svatodušní. Světlo a tma. — Fr. Malý	221
Neděle první po sv. Duchu. — Slavnost Nejsvětější Trojice. Svátek	
svátků. — Fr. Malý	226
Slavnost Božího Těla. Skrytý pokrm. — Jan Nep. Josef Holý	233
Neděle druhá po sv. Duchu. Světské smýšlení. — Jan Nep. Josef Holý	237
Neděle třetí po sv. Duchu. Poklady Srdce Páně. — Jan N. Josef Holý	242
Slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla. Nebudeme zklamáni? — Fr. Malý	247
Na slavnost sv. Prokopa. »Pryč s kláštery«. — Dr. A. Ondroušek . . .	252
Svátek sv. Cyrilla a Methoděje, biskupů a patronů slovanských. — Jan	
Nep. Josef Holý	254
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Podmínky záslužnosti. — Jan Nep. Josef	
Holý	259
Neděle pátá po sv. Duchu. Smírná obět urážejícího a uraženého. — Jan	
Nep. Josef Holý	265
Neděle šestá po sv. Duchu. Jak získati požehnání božího? — Jan Nep.	
Josef Holý	270
Neděle sedmá po sv. Duchu. Falešní proroci dnešní doby. — Jan Nep.	
Josef Holý	272
Neděle osmá po sv. Duchu. Tři otázky o soukromem soudu. — Jan N.	
Josef Holý	277
Neděle osmá po sv. Duchu. Knihy. (Skizza.) — Fr. Malý	280
Neděle devátá po sv. Duchu. Jaká vina, taký trest. — Jan N. J. Holý	282

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Dva klíče k nebi : modlitba a práce.

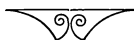
Václav Knetl	286
Neděle desátá po sv. Duchu. Obřadnictví? — Fr. Malý	290
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. Sursum. — Fr. Malý	297
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. Láska k Bohu — nade všechno. — J. M. Váchal	302
Neděle třináctá po sv. Duchu. Vděčnost k Bohu. Dík za žně. — Frt. Čech	307
Na svátek Narození Panny Marie. Naše škola. — Fr. Malý	309
Slavnost Narození Panny Marie. — Josef Kousal	317
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Nolite sollicita esse . . . — Fr. Malý	319
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Festina lente! — Fr. Malý	323
Na den sv. Václava. Bohu sloužiti je panovati. — Fr. Malý	329
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Slavnostní chvíle křesťana v chrámě. — Jan N. Jos. Holý	334
Na slavnost Andělů Strážných. Angelis suis mandavit . . . — Fr. Malý	339
Neděle sedmnáctá po sv. Duchu. Amor male ordinatus. — Fr. Malý	344
O slavnosti růžencové. — Dr. Josef Miklík	348
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Vnitřní hříchy. — Jan N. Jos. Holý	351
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Omnis homo mendax? — Fr. Malý	361
Neděle dvacátá po sv. Duchu. — Jos. Kousal	365
Neděle dvacátá po sv. Duchu. O křesťanském lůžku. — Vinc. Drbohlav	368
Na slavnost Všech Svatých. — Fr. Čech	369
Neděle dvacátá první po sv. Duchu. Sicut et nos dimittimus . . . — Fr. Malý	373
Na slavnost věrných Dušiček. — Fr. Čech	377
Neděle kolem sv. Karla Borrom. v listopadu. Veliký biskup. — Fr. Malý	393
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Lež urážkou Boha. — Fr. Čech	398
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Poslušnost světské vrchnosti. — Jan N. Jos. Holý	401
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Odměněná důvěra. — J. N. J. Holý	403
Neděle dvacátá čtvrtá a poslední po sv. Duchu. Poslední soud. — Jan Nep. Jos. Holý	407
Neděle poslední po sv. Duchu. — Fr. Čech	411

Řeči příležitostné.

Úvodní řeč k missiím. — Fr. Malý	38
Jaký cíl má matka při výchování dítěte mít před očima	44
Závěrečné kázání o missiích. — Fr. Malý	111
Kázání o spiritismu. — Josef Kousal	124
Dolorosae. Meč lásky. — Frant. Malý	156
Kázání při instalaci faráře. — Frant. Malý	162
Tři promluvy o slavnosti zesnulých. Msgr. dr. Rud. Zháňel:	
I. Památce čl. padlých rekův. Láska, úcta, vděčnost k nim	357
II. Na Dušičky. — Promluva hřbitovní. — Symbolika hrobův	359
III. Na Dušičky. — Promluva kostelní. — Světlo věčné, pokoj	382
Triduum před prvním sv. přijímáním. — Ar. Oliva	414

Část pastorační.

Sjednocení východní církve se západní. — Fr. Vaněček	47
Moderní pastore. — V. M. Váchal	83
Právní poradna	88
Kazatelské příklady. — Rudolf Zháněl	127
Diecesánní sdružení ve Francii. — Dr. Rudolf Zháněl	165
Benignitas et humanitas, Několik myšlének sv. Františka Saleského pro kazatele. — Dr. Rudolf Zháněl	194
Operarii pauci. — Fr. Vaněček	199
Starosta svazu lásky. — Fr. Vaněček	231
Literární oznamovatel	232
Kolik jest Uniatů? — Fr. Vaněček	264
Benignitas et humanitas. — Dr. Rudolf Zháněl	296
Pastorační činnost francouzského kléru. — Em. Žák	237
Právní poradna. — Fr. Vaněček	328
Církevní zákonodárství o manželství. — Napsal dr. Ant. Ondroušek	386, 419
Kázání pro děti. — Napsal S. U. V.	390, 422

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK.

PRELÁT JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistofí v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevra-
cejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po
dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl
včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autora budiž při každé práci udána.

NOTANDA:

Úvodní řeč k missiím. Str. 38.

Číslo 2. ročníku XXXI. vyjde v prosinci.

V PRAZE 1923.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle první adventní. (Adventní cyklus.) Blíže ke Kristu. — Leon. Rendl	1
Neděle druhá adventní. Blíže ke Kristu — srdcem. — Leon. Rendl	7
Neděle třetí adventní. Blíže ke Kristu — životem. — Leon. Rendl	12
Neděle čtvrtá adventní. Blíže ke Kristu — co nejužším spojením. — L. Rendl	17
Neděle první adventní. Začneme nový život. — Dr. Jos. Miklík	21
Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie. Milost a hřích. — Jan Nep. Jos. Holý	23
Neděle druhá adventní. Štěstí a neštěstí blízko pohromadě. — Jan Nep. Jos. Holý	27
Neděle třetí adventní. O Božství Krista Pána. — Stan. Pilík	31
Neděle čtvrtá adventní. O Božství Krista Pána. — Stan. Pilík	34
Řeči příležitostné.	
Úvodní řeč k misiím. — Fr. Šmíd	38
Jaký cíl má matka při vychování dítek mlti před očima	44

Část pastorační.

Sjednocení východní církve se západní. — Fr. Vaněček	47
--	----

RÁDCE DUCHOVNÍ

Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 22 K. Příhlášky přijímá
V. KOTRBA, KNIHKUPECTVÍ PRAHA-II.,
PĚTROSSOVA ULICE Č. 198.

BREVIARIUM ROMANUM

vydání 1922

s propiem pro Čechy 12° (18×11½ cm).

Zvláště zřetelný tisk !

Polokožená vazba s červenou ořízkou	Kč 280.—
Polokožená vazba se zlatou ořízkou	Kč 294.—
Celokožená vazba se zlatou ořízkou	Kč 385.—

Objednávky obratem vyřizuje

Knihkupectví - V. KOTRBA, - antikvariát

obchod hudebninami

Praha II., Pětrossova ulice číslo 198.

Veledůstojným pánům spolupracovníkům a čtenářům „Rádce duchovního“.

Mnohé práce nové přinutily mne, abych vedení „Rádce duchovního“ předal do rukou mladších, které svůj talent daly ve službu české homiletiky v době nové, a propracovávaly nové otázky a problémy dle věčného světla boží Pravdy.

Končím tímto ročníkem svou devatenáctiletou práci při „Rádci duchovním“ s nejvřelejším díkem všem svým milým a horlivým spolupracovníkům na poli českého kazatelství, s vroucím přáním nejlepších úspěchů nové redakci.

Rukopisy, staré redakci zaslané, budou všechny odevzdány nové redakci. Honorář za poslední ročník XXXI. vyplácí nakladatelstvo, jak též na titulním listu jest sděleno.

Na Vyšehradě, dne 30. října 1924.

Fr. Vaněček, kapit. děkan.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle první adventní.

(Adventní cyklus.)

»Blíže ke Kristu!«

»Bratři, víte, že jest čas, abychom již ze sna povstali!« (Řím. 13, 11.)

Dvojit cestou připravoval Bůh padlé pokolení lidské na zaslíbeného Vykupitele: cestou nepřímou, dopustiv, aby člověk čím dále tím více zabředal do mravní bídy, jejíž vrcholem byla ohavná modloslužba, jakož i cestou přímou, posílaje proroky jako hlasatele myšlenky messiánské. Dlouho, celá čtyři tisíciletí tížila temnota duchovní na člověčenstvu, nežli se konečně zjevil Ten, jenž byl toužebně očekávaným »světlem národů!« (Is. 49, 6.) Tuto truchlivou dobu očekávání a přípravy uvádí nám svatá církev na paměť prvními čtyřmi týdny svého roku, časem adventním, jehož týdny jsou vzpomínkou na 4 tisíciletí Starého Zákona. Za raního šera vede nás do chrámu Páně ke mši sv. rorátní, abyste si živě uvědomili touhu spravedlivých starozákonních po božském Spasiteli, a ve chrámě vítá vás radostnou zvěstí: »Ejhle, Hospodin přijde!« (Antiph. adv.) Pán přišel k nám, když se v betlemském chlévě zrodil, a přijde ještě jednou, až — dle slov dnešního evangelia — svět »uvidí Syna člověka, an přichází v oblaci s velkou mocí a velebností!« (Luk. 21, 27.) Než i mezi těmito veřejnými a viditelnými příchody čili adventy — jak často blíží se k duším jejich milovník Ježíš Kristus, jak horlivě a neunavně je hledá jako pastýř své ovečky, aby k nim zavítal, s nimi se spojil, je svými dary zahrnul!

Posvátný advent připomíná též tuto neúmornou lásku Páně, vede i nás ke Kristu jako kdysi Starý Zákon ke Kristu vychovával. »Blíže ke Kristu!« — toto spasitelné napomenutí volá doba adventní do našich duší, a my, draží v Kristu, otevřeme tomuto vážnému heslu své srdce dokořán a učiňme je předmětem neděl-

ních rozjímání v této posvátné době: Dnes napomínám: blíže ke Kristu! Přibližujte se Mu především svým rozumem! Způsob, jakým se toto přiblížení má uskutečnit, chci vám ve své promluvě poněkud objasniti.

* * *

1. Epištola dnešní neděle začíná významnými slovy sv. Pavla: »Bratři . . .« (text) a jinde napomíná týž apoštol: »Vstaň ty, jenž spíš, a probuď se, a osvíť tě Kristus!« — Bylo-li toto apoštolské slovo na počátku církve oprávněno, musíme, nejmilejší, uváživše poměry nynějšího světa, doznati, že stejně oprávněno jest i za dnů našich, že jest to napomenutí velmi časové. Svět obrátil se od Boha a pohřbil se v hluboký záhubný spánek, z něhož procitnouti může jen tenkrát, bude-li hledati světlo pravé, které — jak učí sv. Jan — »přišlo, aby osvěcovalo každého člověka přicházejícího na tento svět.« (Jan 1, 9)

Když na počátku 16. století Martin Luther a jeho stoupenci učinili základní myšlenkou své reformace čili náboženské obnovy tak zvanou svobodu svědomí, tu učiněn nejvyšší nebezpečný průlom do pevné hradby křesťanských pravd i křesťanského života; neboť když svévoli lidské ponecháno volné pole, aby si dle své libosti vykládala, co je pravdou Bohem zjevenou, aneb co jest zákonem božím a co ne, když tím způsobem každý jednotlivec byl povýšen na svého zákonodárce a jako jediná podmínka spásy se mu přikazovala pouhá víra v Ježíse Krista beze všeho ohledu, zda se ve svém životě řídí předpisy a zákony Kristovými, tu ovšem musel následovati v zápětí rozklad a úpadek náboženského života! Jako se člověk v ráji protivil vůli boží, tak stalo se nutně i později, když na místo Boha jako nejvyššího zákonodárce postaven následkem protestantských bludů křehký a k zlému nakloněný člověk a prohlášen za neodvislého vladaře nad svým myšlením, řečmi a skutky. Není divu, že se z protestantských zásad vyvinuly za nedlouho různé směry a nauky, které člověka čím dále tím úplněji Kristu odcizovaly. Povstal tak zvaný racionalismus čili rozumářství, jenž za jediný zdroj pravdy uznává lidský rozum; brzy hlásil se k slovu materialismus neboli učení, jež vidí ve světě a hlavně v člověku jen hmotu, popírá veškeren duchovní svět a člověka snižuje na úroveň jiných živočichů. Z něho zrodil se liberalismus, osvětářství, volnomyšlenkářství a všechny ty ostatní směry, které veškery ušlechtilější cíle lidského snažení podkopávají, k úplnému ateismu čili popírání Boha vedou a jen hmotnou, smyslnou radost a takový též požitek za cíl našeho života uznávají. Na nakloněné ploše mravní zkázy řítilo se pokolení lidské od osudných dnů, kdy byla svoboda svědomí prohlášena základní zásadou života, bleskurychle do propasti; a chcete-li, draží v Kristu, viděti malý obrázek bídy, kterou člověku tato svoboda, či správně řečeno, tato nevázanost přinesla, pohleďte jen na Rusko a jeho brozné nynější poměry! Proudý krve napojily nešťastnou tu veleříši; nejlepší synové a dcery národa vyhubeni za muk

a bolesti, které připomínají a snad ve své rafinované krutosti i překonávají doby Nerona a Diokleciána; miliony obyvatel padly za obět přítěže hladu, moru a nakažlivých nemocí; ze zoufalství nebyly fídkými ani případy lidojedství; — a která byla první starost těch zločinných osvoboditelů a nyníších vládců ruských? Odstraniti, vyhubiti a pronásledovati náboženství, vyrvati z duší lidu každou vzpomínku na vyšší, duchovní svět a na ušlechtlejší tužby!

Vypravuje protestantský jeden cestovatel o hnusném výjevu, jehož byl v Rusku sám svědkem. Bolševici jednoho města se usnesli postaviti sochu, jež by byla symbolem a odznakem jejich záměrů a zásad. Ale komu? Nejprve chtěli ze záští proti Pánu Bohu zbudovati pomník Luciferovi, jako nejstaršímu odpůrci a nepříteli božímu; avšak po zralé úvaze upustili od tohoto plánu, a to z té pochopitelné příčiny, že Lucifer, ač otec a patron všech hříšníků a darebáků, jest přece jen duch, a oslava bytosti duchovní by se naprosto nesrovnávala s jejich materialisticko-bolševickými zásadami. »Koho tedy oslavíme, komu vystavíme pomník, abychom si zůstali věrnými a hlavně abychom svou nenávist proti křesťanství co nejostřeji projevili?« Ó, našli si brzy předmět oslavy jich všestranně důstojný — byl to zrádce Jidáš Iškariotský! Jeho sochu v nadživotní velikosti a obyčdné nahotě odhalila ve jménu osvobozeného Ruska veřejná hřbitovnice, spustlá ženština, jménem Dolly — zajisté důstojný to zástupce mravně ubohých pořadatelů slavnosti! Hle, přátelé drazí, tak smutný obraz mravní hniloby ličí očité svědek, jinověrec!

Nemusíme však chodit do daleké Rusi a jiných cizích zemí. Úžasná bezbožnost, která se v letech naší národní svobody jako morová rána rozšířila, mluví více než srozumitelně, že i náš národ jest pohřben v hluboký spánek odvrácení se od pravdy věčné, od Ježíše Krista. Zneuctěné, rozbité sochy svatých a světic božích, ano samé Bohorodičky, nesčetné vyloupené chrámy a kaple, zneštěčená na tolika místech nejsv. Svátost jsou toho truchlivým důkazem a zůstanou věčnou skvrnou naší cti národní.

2. »Bratři — volám se sv. Pavlem — jest čas« (text). Chceme-li národ zachrániti od poroby tisíckrát horší než poroba politická, totiž od poroby a zkázy mravní, chceme-li jej z bahna nevěry a bezbožectví vysvoboditi, nuže »blíže ke Kristu!« přiblížme se Mu ochotně svým rozumem!

Chce-li zkušený lékař nemoc vyhojiti, pátrá po jejích příčinách. Podobně si počínáme, hodlajíce bojovati proti úžasné bezbožnosti moderního světa. Hledejme i tu příčiny neblabého toho zjevu, a zajisté brzy seznáme jako jeden z hlavních pramenů odvrácení se lidstva od Boha — až neuvěřitelnou náboženskou nevědomělost a neznalost. Rozum lidský obrátí se vším možným, bádá a hloubá o zjevech kolem sebe, zkoumá přírodu, proniká do hlubin země i do propastí mořských; ale poznání nejdůležitější, poznání nejvyšší bytosti — pokud jest člověku cestou přirozenou nebo nadpřirozenou přístupno — poznání poměru člověka k této

nejvyšší bytosti čili náboženství a povinností a zákonů z tohoto poměru vyplývajících jest mu naprosto lhostejno, jest mu věcí vedlejší, kterou odkazuje mezi staré haraburdí. Ano, tak daleko pokročila zvrhlost lidská, že vědě nejdůležitější, vědě náboženské, zavírá brány svých učelišť, nechce ji ani za vědu uznati a pronásleduje a zamítá ji jako nepřítelku osvěty a pokroku. Jak často slyšíme a čítáme nesmyslné a nesčíslněkrát vyvrácené načení, že náboženství a víra odporují pravdě a vědě! Jak často užívá se tohoto zvučného hesla jako jedovaté zbraně proti Kristu a jako vydatného prostředku k oklamání a zaslepení nemyslicích davů! Ne, drazí křesťané, víra není protivou pravé vědy, ani jí není na újmu. Naopak! Víra ve zjevené náboženství jest vědou všech věd, poněvadž přináší lidskému rozumu poznání pravd nejvznešenějších, seznamuje nás s bytostí nejdokonalejší a luští neomylně a jediné spolehlivě problémy a záhady, před nimiž i nejbystřejší rozum nejslavnějšího učence se nutně zastavuje, nevěda si rady, nemoha dáti uspokojivé odpovědi.

Ptejme se, nejmilejší, odpůrců sv. víry na př.: jaký jest cíl člověka a jeho života? Snad aby se učil a vzdělával ve školách, aby pracoval jako dělník v potu tváře, aby studoval a spisoval to, co svým studiem seznal, aby své vlasti, svému národu prospíval, aby bohatství shromažďoval, anebo aby světa a jeho radováněk co nejvíce užíval? Tak asi nám odpovídá duchem požitkářským zmámený svět! Ale všechna ta moudrost neobstojí před jedinou záhadou smrti. Sv. Filip Neri naslouchal kdysi povětrným zámkům jakéhosi ctižádostivého mladíka, jenž mu stупeň po stupni odhaloval své dalekosáhlé plány pro budoucnost. Sv. Filip na všechny odpovídal jen otázkou: »A potom?« A když mládeneček se svými tužbami dospěl až k nejvyšší důstojnosti na zemi a troufal si, že se snad i papežem stane, opakoval světec opět svou otázku: »a co potom?« — a ctižádostivý jinoch byl dokonale umlčen. — Tak dovede i svět stavěti zámky, malovati ráj rozkoše na zemi, slibovati hory doly, ale hodina smrti staví se mu jako nepřekročitelná hradba, rozmetá jeho plány jako domečky z karet a ukazuje všecku jeho moudrost v celé její ubohosti. Jestliže smrtí se končí a ničtí neodolatelná celá bytost a jsoucnost lidská — jak materialisté tvrdí — jaký jest potom obsah, jaká cena kratičkého pozemského žiti? Všecka sláva — polní tráva! Bludičky jsou ty slasti pozemské, ale žádné opravdové hvězdy, a činí ze života lidského jen šibeniční lhůtu, za kterou jen hrozivé mračno vysupuje a se šklebí příšerný obraz smrti! Ne, k tak ošklivému osudu nemohl člověka dle obrazu božího stvořeného určiti nejvyšší dobrotitivý Otec nebeský! Odstup, falešný světe; neobstáls ve zkoušce hned při základní životní otázce!

»Blíže ke Kristu!« katolíci, otevřeme nepatrný na pohled katechismus; a hle, tam najdeme na svou otázku odpověď tak jasnou, důstojnou a uspokojující, že rádi opustíme spisy slavných světem filosofů! »Člověk jest stvořen — učí katolické náboženství — aby Boha poznával, miloval, Jemu sloužil a věčné blaženosti

došel.« — »Nemáme zde města zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme budoucího« (Žid. 13, 14) — tak učí Duch sv. ústy sv. Pavla; a pod tímto zorným úhlem — ó, jak mění se tu radikálně názor každého člověka na život pozemský! Jak bledne lákavý lesk světských radostí, smyslných požitků, vši cti a slávy, když ozáří ho jako mohutným reflektorem světlo víry Kristovy v odpovědi na stezejnou otázku o cíli našeho života!

3. Pročež: »Vstaň ty, jenž spíš, a probuď se a osvíť tě Kristus!« »Bratři, čas jest...« (text). Nepodobejme se těm, do jichž nesmyslného počínání si stěžuje Bůh ústy proroka: »Mne opustili pramen vody živé a vykopali sobě studnice, které vody udržeti nemohou!« — Všecka moudrost tohoto světa jest právě tak nedostatečná, jako cisterny a studny na poušti, jimž schází pramen, aby je zaopatřil a naplnil živou vodou; proto napomíná sv. Pavel: »Nikdo neklamej sám sebe. Moudrost totiž světa tohoto jest bláznovstvím u Boha.« (I. Kor. 3, 18.) Hledejme pravou moudrost u Krista, jenž sám sebe nazývá pravdou, říká: »Já jsem cesta, pravda a život« (Jan 14, 6), jenž Pilátovi odpovídá: »Já jsem se k tomu narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě; každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj« (Jan 18. 37.) Pravda jest duchovním pokrmem lidského rozumu, jenž k poznání pravdy jest stvořen, jemuž touha po pravdě jest vrozena. Nuže, přistupujme rádi k věčně živému zřídliu čisté pravdy, k božskému Spasiteli!

Učme se pravdám, které k naší spáse zjevil, snažme se vždy hlouběji do nich vnikati a jich vznešený smysl chápati. Prostředků k tomuto tak potřebnému vzdělání nám podává Bůh hojný počet. »Hlásejte evangelium« poroučí církvi učící — biskupům a kněžím; a kéž by se, drazí v Kristu, kazatelská činnost svaté církve potkávala s větším porozuměním u věřících! Ale, co vidíme téměř všeobecně? Jest řídkou výminkou, jsou-li kostely při kázáních naplněny dychtivými a zbožnými posluchači! Buď jméno a pověst kazatele jako dobrého řečníka, nebo zvláštní příležitostný význam dne přilákají snad mnohé, aby zašli do kostela vyslechnout kázání; jinak v obyčejné neděle a svátky, káže-li domácí kněz, káže zhusta prázdným lavicím a prostorám. Co tu výmluv vynalézá lidská povrchnost, aby se povinnosti slyšeti slovo boží vyhnula! Brzy zima, brzy horko, jindy neodkladné zaměstnání, zase nezřídka nedokonalost prý kazatelova, špatná prý volba látky, málo zajímavé její zpracování, nudný a unavující předoes — takové bývali obyčejné výtlčky těch, kteří se kázání šílí. Neslyšíte tu mimoděk výmluvy oněch pozvaných v evangeliu: »Statek jsem koupil, patero spřežení volů jsem koupil, ženu jsem pojal, proto nemohu přijíti«? (Luk. 14, 18 seq.) Od jiných zase slyšíme sebevědomou odpověď: »Já kázání nepotřebuji; ve škole jsem míval vždy nejlepší známku z náboženství; čemu bych se mohl ještě přiučiti?« — Slavný biskup Ketteler chořoval rád na kázání, ač sám byl učitelem i kazatelem na slovo vzatým, a říkával, že

neslyšel kázání sebe nedokonalejšího, z kterého se byl něčemu nenaučil. A vy, drazí křesťané, tvrdíte, že kázání nepotřebujete? Nevím, nevím! Kdybych nyní s tohoto posvátného místa se začal vyptávat a volil otázky třeba jednoduché o nejdůležitějších pravdách věro- a mravoučných — jaké bych tu snad slyšel odpovědi, za které by se možná pilný žáček 3. obecné třídy do duše zastyděl, a jak často nedostal bych snad odpovědi žádné! Přál bych vám, abyste někdy mohli být přítomni, když duchovní správce koná zkoušku snoubenců před svatbou. Ptá se jen po nejznámějších pravdách; snoubenci — zvláště páni ženichové — dávají odpovědi kusé i nesprávné; soucitné nevěsty sice statečně pomáhají, ale velmi často »stává se utišení veliké« (Mat. 8, 26), snoubenci se v nesmírných rozpacích zardívají a potí, a kněz nabývá opět smutné zkušenosti, že sv. náboženství jest jim buď věcí neznámou nebo lhostejnou. — Hle, přátelé drazí, malý důkaz, že člověk potřebuje, aby se v náboženských vědomostech v mládí získaných ustavičně vzdělával a že kázání, výklady evangelii, křesťanská cvičení nejsou nikterak zbytečným mrháním času a una-
vováním kazatelů a posluchačů. »Blahoslavení, kteří slyší slovo boží a ostříhají ho!« řekl Spasitel (Luk 11. 28).

Živé slovo má ovšem nejblahodárnější účinek, aby náš rozum ke Kristu, věčné pravdě, přiblížilo. Znáám však ještě jeden znamenitý prostředek k témuž cíli; jest to četba, nejprv Písem sv. a potom knih náboženských. Sv. Pavel píše: »Všeliké Písmo od Boha vdechnuté jest užitečno k učení, ke kázání, k napravování, k výchově ve spravedlnosti.« (II. Tim. 3, 16.) Než, marně voláš a vábíš, veliký apoštol, moderního člověka k četbě knih posvátných! Jiná jest jeho touha a záliba! Písmo sv. — toť dávno překonané stanovisko! K tomu jest snad ještě dobré, aby se o ně leckterý nevěrec mužského nebo ženského pohlaví na veřejných schůzích otěl a na něm svůj vtip brousil; ale k učení, kázání, k napravování a výchově? Ó, tu hledá moderní člověk duchovní pastvu jiné povahy, jiného kalibru, jiných směrů! Zadívejte se jen, nejmilejší, do výkladních skříní různých knihkupectví! Uvidíte tam literární plody, jichž názvy a titulní obrázky zřejmě hlásají, že jen spisy světem, smyslností a nevěrou proniknuté jsou zbožím, po kterém jest poptávka. Prohlédněte různé knihovny! Co tu jedovatých škvářů, jimiž víra a dobrý mrav se otřásá a podkopává; ale marně byste v nich hledali knihu všech knih, Písmo svaté, aneb jinou nihu obsahu náboženského a mravně užlehtujícího. Věnujte pozornost nejrozšířenějším denním listům a časopisům, a zajisté ihned se přesvědčíte, že většina jich odvádí lidskou duši od Krista a Jeho učení, že plánovitě boží, co dobré vychování vybudovalo. — Nuže, »blíže ke Kristu!« slunci všeliké pravdy a spravedlnosti! »Bratři, čas jest . . .« (text).

Nedejme se svěsti terorem nynějších časových proudů! Nauky a zásady, které odporují Kristu a Jeho sv. víře, přiči se nutně i pravdě; jsou pro duši nikoliv záživnou potravou, nýbrž záhubným jedem. Chceme-li zátopu mravní pokleslosti aspoň v hodině

jedenácté zastaviti, přimkněme se k prameni pravdy Ježíše Kristu; snažme se zdokonalovati své náboženské vědomosti hlavně horlivým slyšením slova božího a pilnou četbou knih posvátných a náboženských, abychom jako věrní učedníci božského Mistra celou duší se vnořili do nevýslovné krásy Jeho učení a v duších svých ochránili neocenitelný poklad sv. víry, vyznávající se sv. Pavlem: »Vím, komu jsem uvěřil!« (II. Tim. 1, 12.) Amen. *L. Rendl.*

Neděle druhá adventní.

„Blíže ke Kristu — srdcem!“

»Blahoslavený jest, kdo nebude se horšiti nade mnou!« (Mat. 11, 6.)

Tak zakončil Spasitel v dnešním evangeliu svůj vzkaz s Janu Křtiteli a odpověď na jeho otázku: »Ty-li jsi ten, který přijíti má, či-li jiného čekáme?« (ib. 3.) — Mimovolně vtírá se nám otázka: proč asi poslal Jan z vězení dva ze svých učedníků, aby se Pána Ježíše zeptali, je-li očekávaným Messiasem, když přec už dávno před tím, při křtu v Jordáně Jej jako Vykupitele uznal a později zřejmě prohlásil: »Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa?« (Jan 1, 29.) Či snad zapoměl velký předchůdce Páně na toto své svědectví anebo vznikly v něm potom pochybnosti o Božském poslání Pána Ježíše? Nikoli! sv. Jan pro svou osobu nepotřeboval žádného dalšího poučení ani poukazování na zázraky jako posvátnou pečeť Božství Páně; vždyť svým učedníkům otevřeně vyznal: »Kdo věří v Syna, má život věčný!« (Jan 3, 36.) Ale, jako věrný hlasatel Spasitelův, koná svůj úřad i v okovech a ze žalární kobky; ukazuje lidem cestu ke Kristu, vede je blíže ke Kristu!

»Blíže ke Kristu!« — jest také vyzváním, které jest předmětem našich adventních rozjímání. Blíže ke Kristu rozumem! — bylo napomenutí, o kterém jsme uvažovali minulou neděli. Dnes slyšíme ze sv. evangelia hlas Syna Božího: »Blahoslavený... (text)« — a z něho poznáváme novou cestu, po níž se k Němu blížit máme. Pán Ježíš blahoslaví toho, kdo se nebude nad Ním horšiti. Horšiti se nad někým, znamená totéž, co hněvati se na někoho, cititi k někomu odpor a nenávisť. Opak takového smýšlení, který Spasitel chválí a blahoslaví, znamená však upřímnou oddanost a vřelou lásku; a tak vidíme již druhou zlatou cestu před sebou, která nás uvádí blíže ke Kristu; jest to cesta lásky, kterou nastoupiti musí srdce každého křesťana, když jeho rozum osvěcen byl poznáním křesťanské pravdy a vůle nakloněna k pevnému vyznávání víry Kristovy, když křesťan ve víře utvrzený se sv. Pavlem volá: »Ode mne však daleko budiž, abych se honosil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož svět ukřižován jest mně a já světu!« (Gal. 6, 14.)

Cesta věřícího srdcem ke Kristu bude předmětem mé dnešní promluvy, k níž si vyprošuji vaši laskavou pozornost.

* * *

1. Že za našich dnů nejen rozum, ale i srdce lidské zabloudivo na scestí, jest truchlivým zjevem a nespornou skutečností. Vždyť srdce a jeho city následují věrně ve svých projevech rozum, a nemůže srdce věnovati svou lásku a náklonnost osobě nebo předmětu, o jehož lásky hodnotě se dříve rozum nepřesvědčil. Co bylo však výsledkem našeho předešlého rozjímání? Seznali jsme, že svět a rozum lidský se o Boha a Ježíše Krsta nestará; odcizil se Mu, odvrátil se od Něho, a hledá své blaho a uspokojení ve smyslných a nedůstojných požitcích! »Opustil studnici vody živé.« Jaký tu div, že za rozumem zaběhlo se i srdce, že vymizela téměř úplně láska k pokladům nebeským, že Božské Srdce Páně — tato výheň lásky planoucí — marně hledá porozumění a lásku vzájemnou!

V jednom zákonodárném shromáždění ptal se před několika lety kněz-poslanec, pozdější biskup, v řeči, kterou hájil náboženství Kristovo a jeho nezadatelná práva: »Chcete přece býti křesťany?« A víte, jak odpověděla převážná většina jeho poslanceckých soudruhů? Sněmovnou rozlehl se hrozný výkřik: »Nechceme!« — Může býti jasnějšího důkazu, že srdce lidská se odvrátila od Krista Ježíše, že i dnes platí slovo sv. Pavla: »My kážeme Krista ukřižovaného, židům pohoršení, pohanům bláznovství!« (I. Kor. 1, 23) Ono: »nechceme — býti křesťany!« podobá se až příliš věrně výkřiku rozvázněného davu na dvoře Pilátově: »Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!« (Jan 19, 15.) »Pryč s tímto a propust nám Barabáš!« (Luk. 23, 18.), ano převyšuje ve zlobě zuřivé naléhání poštvaných židů; neboť nebyli to ani pohané ani židé, kteří v onom parlamentu své nenávisti proti Kristu a jeho víře tak výmluvný dali projev, nýbrž lidé, kteří křtem sv. do Církve Páně byli přijati a synovstvím božím vyznamenáni, aby se na nich doslovně vyplnila předpověď Páně: »Nepřátelé člověka domácí jeho.« Potom se svět dívá a spíná farizejsky ruce, že poctivosti a mravnosti ubývá, že zločiny dříve neslýchané jsou na denním pořádku, že společenské poměry jsou čím dále tím rozháranější a zoufalejší, když zástupcové celého národa tak nepokrytě se Krista, zdroje svatosti a blaha, odřikají; když volí lotra, t. j. svět a jeho klané pomíjející statky, a Kristem a jeho věčnou pravdou tak okázale a vzpurně pohrdají! Na této cestě není blaho a štěstí, neb ten jest a bude »blahoslaveným, kdo nebude se horšiti naděnou« — volá Božský Spasitel (loc. cit.).

2. Pročez, draží posluchači, »blíže ke Kristu!« přiblížme k Němu celé své srdce! Jest to Jeho svatá, zřejmě projevená vůle, an u Proroka vybízí: »Dej mi, synu můj, srdce své!« (Přisl. 23, 26.) Poslechněme ochotně tohoto vyzvání milovníka duší Pana Ježíše, otevřeme Mu srdce své do kořán, neboť zasluhuje toho v plné míře!

Již u proroka Jeremiáše prohlašuje: »Láskou věčnou miloval jsem tě; protož přitáhl jsem tě smilovav se.« (Jer. 31, 3.) A sám líčí svou lásku k nám slovy: »Jako mne miloval Otec, i já miloval jsem vás.« (Jan 15, 9.) Co z toho následuje? Nekonečná — proto že Božská — jest láska mezi první a druhou osobou Nejsv. Trojice; nesmírná jest tedy láska Pána Ježíše k nám, nehodným lidem. Z lásky k nám stal se člověkem a naším prvovozeným bratrem; z lásky k nám snášel chudobu, pronásledování a pohrdání; z lásky k nám vytrpěl potupnou smrt na kříži, a vším právem mohl v předvečer svého umučení prohlásiti: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele.« (Jan 15, 13) — Jak by tedy bylo možno, aby srdce křesťana, jenž vírou osvícen o vykupitelském díle Kristově uvažuje, nebylo plno vděčné lásky za tolik dobrodiní a obětí? Rozumíme proto spravedlivému rozhorčení sv. Pavla, když volá; »Nemiluje-li kdo Pána našeho Ježíše Krista, budiž proklet!« (I. Kor. 16, 22.) Hle, týž apoštol, jenž na jiném místě píše: »Zlořečí nám — a my dobrořečíme« (I. Kor. 4, 12.), jakoby byl zapoměl na tuto svou umírněnost a shovívavost, jedná-li se o nepřátele jeho Božského Mistra! Tu nezná soucitu a smilování — na nedostatek lásky ke Kristu odpovídá jen kletbou! Jak důrazné to napomenutí pro nás, abychom ze srdcí svých vyhostili všelikou chladnost a bezcitnost k Pánu Ježíši, abychom nejen ústy, ale celou duší k Němu volali: »Učiň srdce naše podle Srdce Svého!«

3. Blíže srdcem ke Kristu, přátelé drazí! neboť jen tak najde naše po štěstí práhnuoucí srdce pravé blaho a dokonalé uspokojení. Srdce lidské jest zajiště podivné ptáče, plně nepokoje a touhy, jež se v našem nitru neustále ozývá. A po čem touží naše srdce, čeho se domáhá tak houževnatým úsilím? Cílem jeho jest štěstí; po něm volá, sotva že člověk trochu povyrostl a k užívání rozumu dospěl. Zdá se jakoby v nás ukryt byl jakýs duchovní hodinový stroj, jenž ustavičně tuká a klepá: »štěstí! štěstí!« A i když toho, co za štěstí považujeme, nám bylo dopřáno, stroj v našem nitru pracuje dále a volá: »víc! víc!« Ano, kdyby se na nás štěstí usmálo v nejhojnější míře, — v srdci lidském ozývá se nová touha, volajíc: »vždycky! vždycky!« — Toužíme po bohatství, po cti a slávě, — a když jsme jich došli, není přece naše touha úplně nasycena; žádáme si jich ještě více a kdyby se nám dostalo všech pokladů tohoto světa a vši jeho cti a slávy, zrodila by se ihned nová touha, totiž, aby to naše štěstí nemělo konce, aby trvalo věčně. — V tom právě spočívá jeden z rozumových důkazů nesmrtelnosti duše lidské, že v ní vloženo jest od počátku vědomí nekonečného štěstí a neukojitelná touha po jeho dosažení. Není třeba dlouhého přemýšlení a hloubání, že vrozenou snahu po štěstí co možná nejúlnějším a zároveň nepomíjejícím nic na světě ukojiti nemůže, a to z té jednoduché příčiny, že pod sluncem není nic naprosto dokonalého ani věčného. Tuto nezvratnou pravdu hlásá sám Spasitel, když praví: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou!« (Luk. 21, 23.) Potvrzuje nám ji také

naše každodenní zkušenost; neb, sotva že myslíme, že jsme se blaha a štěstí dodělali, zaburácí víchř protivenství a soužení, a štěstí se rozplyne jako pára, ano, i to nejpevněji zakotvené pozemské blaho neodolá jednomu nepříteli — totiž smrti! Může-liž tedy srdce lidské pravého a ne pouze zdánlivého blaha, vrhne-li své tužby jen na věci pozemské? Nikoli! srdce nenajde štěstí a uspokojení, kdyby vládlo celým světem. Jediný Bůh, bytost nejvyšší dokonalá a věčná, může býti spolehlivou zárukou lidské blaženosti. Nuže, proč bychom se honili za ničemnými a prchavými vidinami, jimiž nás svět klame a šálí, když víme, kde jest zdroj všeho blaha a dobra?

•Láska Kristova převyšuje všelikou vědomost — volá sv. Pavel (Ef, 3, 19.). Proto věnujme své srdce a všechny jeho city svému Spasiteli; ponořme se do moře lásky a slasti, do Srdce Páně! Tam netřeba se báti zklamání, tam jediné možno nalézt štěstí úplně a trvalé, které žádná bouře protivenství nemůže vyrvati, proti němuž ani kosa smrti ničeho nezmůže. »Blíže ke Kristu! Synu, dcero, dej mu celé své srdce!« (loc. cit.)

4. Kdo čistě a opravdově miluje Ježíše, musí věnovati lásku i jeho duchovní nevěstě, sv. Církvi. S ní zůstává Kristus ve svatém spojení až do skonání světa; proto přirovnává sv. Pavel poměr Ježíše Krista ke sv. Církvi k posvátnému svazku manželskému. »Muž jest hlava ženy — tak učí — jako jest Kristus hlava církve«, a dále praví: »Tajemství toto veliké jest; ale já pravím, v Kristu a církvi.« (Ef, 5, 23. seq) — Kdo upřímnou láskou miluje manžela, přenáší zajisté své přátelské city také na jeho vyvolenou manželku. Totéž platí o naší lásce k Pánu Ježíši! Nebyla by to láska pravá a úplná, kdyby se stejnou měrou nevztahovala i na Jeho Církev, kterou on založil a svou drahocennou krví posvětil. Proto významně učí sv. Cyprián: »Nemůže mítí Boha otcem, kdo by neměl Církev matkou«, a sám Božský Spasitel ukazuje, jak snažně si přeje, abychom Jeho Církev ctili, milovali a poslouchali, an dří: »Jestliže kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán!« (Mat. 18, 17.) — Nevěsta Kristova, sv. Církev, zasluhuje v pravdě naší vřelou lásku v plné míře. Nevýslovné jsou její zásluhy o pravé blaho a pravý prospěch společnosti lidské. Ona položila základy vzdělanosti, rozšiřovala a podporovala vědy a umění, hlásala slovem i skutkem lidskost a milosrdenství, bojovala proti otrokářství a utiskování slabých; Církev ukazuje jediné účelnou cestu k vyrovnání protiv mezi různými třídami společnosti, a nám jako pamětníkům stačilo by úplně vznešené působení Církve v hrozných dobách světové války, abychom se přesvědčili, že jest hodna naší vděčné lásky a oddanosti. V truchlivých dnech, kdy dle předpovědi Páně »povstal národ proti národu« (Mat. 24, 7.), zůstala jediná Církev katolická věrna své velké úloze, takže i nepřepojatí jinoverci přiznávají, že z těch kritických let vyšla s čistým štítem a mravně větší, než byla dříve. Tak chránil Spasitel svou nevěstu v dobách soužení! Nezasluhuje-liž ona pro svou slavnou minulost naši upřímnou úctu a lásku?

Namítne snad mnohý z vás, rozmilí posluchači, že na světě není a nebylo společnosti a zřízení, jemuž by tolik a tak úsilovně bylo odpíráno, jako Církvi římsko-katolické; kterak tedy možno žádati, abychom právě této všeobecně štvané a pronásledované církvi věnovali své srdce svou lásku? Ochotně vám připouštím první část vaší námítky; vždyť je to historická skutečnost! Pronásledováni byli apoštolové, sotva že v Jerusalemě jako hlasatelé víry Kristovy ponejprv vystoupili. Vykrvácel prvomučedník sv. Štěpán a po něm nesčíslné tisíce mučedníků a mučednic, a pronásledování neustálo po 19 století snad ani na okamžik. Ano, i za našich dnů — kolik mučedníků a krvosvědků v Arménii, Rusku a krajinách pohanských, působíští missionářů, obětovalo svou krev, svůj život za Krista a Jeho Církev! Avšak co z toho následuje? — Každý šlechetný člověk ujímá se nevinně pronásledovaných, věnuje jim svou soustrast, vysoko cení jejich stálost a obětavost pro věc spravedlivou. Tím světlejší jest tato povinnost k Církvi Páně tak úporně tupané a pronásledované, neboť právě toto houževnaté pronásledování jest patrně důkazem jejího božského původu a poslání, jest naplněním proroctví Kristova: »Jestliže mne pronásledovali, i vás pronásledovati budou!« (Jan 15, 20.) »Přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, bude se domnívati, že by tím Bohu sloužil!« (Jan 16, 2.) Všecka tato protivensství jsou skvělými svědectvími pro Církev, jsou její ctí a chloubou, ano, právě ta krev sv. mučedníků — i za našich dnů prolévána — jest jejím královským purpurem, zároveň však mocným podnětem lásky duchovní nevěstě Kristově a naší matce. —

Sv. Otec Benedikt XV. přiznal oltářní úctu mladistvým černochoům, mučedníkům ugandským. Byla to pážata černošského krále Muango; umírala dne 26. května 1886 za ukrutného mučení na rozkaz téhož mravně zpuštěného, zvířeckého vladaře. Karel Luanga, nosič vlečky královny, napomínal za zády starého toho nemravu své soudruhy k zachování čistoty a nevinnosti. Athanasius, jeho soudruh, byl pro sv. víru štat, Pontius a Gonzaga kopím probodeni; Matějovi ruce a nohy useknuty, kusy masa vyřezány a před jeho očima spáleny. Ondřej spálen, když mu napřed byly utáty ruce; Noe kopím probodán, Josef palicí ubit, Jan Maria na břehu jezera ukrutně utlučen, Dionys králem probodnut, když byl při poučování jiného hochu přistižen. Zbyla ještě jiná skupina černých pážat! Ti byli svoláni na dvůr a bylo jim poručeno, aby každý, kdo se ke Kristu modlí, odstoupil na určené místo — a hle! šli tam všickni bez výminky! Druhý den vyvedeni na pahorek Namanpogo, tam se bratrsky objali a políbili a ukazující k nebi vzájemně se k stálosti povzbuzovali. Na to byli svázáni do oteplí chrastí a položeni na hranici. Sotva že je plameny zahalili, počali se dle příkladu Pána Ježíše za své katany s nevýslovnou vroucností modliti. — Zdaž nezdá se vám, nejmilejší, jakobyste slyšeli slova žalmisty Páně jako líbeznou nebeskou hudbu: »Z úst dítek a kojenců vyvozuješ si mocnou chválu, ó Pane, na vzdory svým nepřátelům, abys umlčel odpůrce protivníky?« (Ž. 8, 3.)

A my abychom se oddávali málomyslnosti a zbabělé bázni, když vidíme svou církev hanobenu a pronásledovánu? »Což se bojíte, malověrní!« volá Pán (Mat. 8, 26.) »Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa!« (Mat. 28 20.) Na skále jsem vzdělal církev svou »a brány pekelné jí nepřemohou!« (Mat. 16, 18.) »Blíže ke Kristu srdcem!« přátelé drazí; neboť tam čeká na nás Srdce, které nás láskou věčnou a nevystíhlou milovalo; tam kyne nám poklad, který ani rez ani mol nekazí, aniž zloději vykopávají a kradou« (Mat. 6, 20.); tam čeká nás štěstí, »které ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo!« (I. Kor. 2, 9) — Milujme Pána Ježíše, milujme též jeho nevěstu sv. Církev, buďme jejími vděčnými, oddanými a poslušnými dítkami, aby na každém z nás vyplnilo se slovo Páně: »Blahoslavený jest . . . (text)!« Amen.

Leon. Rendl.

Neděle třetí adventní.

„Blíže ke Kristu — životem!“

»Pro mne žiti jest Kristus!«

(Fil. 1, 21.)

Za nedlouho uslyšíme ve vánočním evangeliu nedočkavou láskou prosycené hlasy pastýřů betlémských: »Pojďme až do Betléma a vizme tu událost, kterou Pán oznámil nám!« (Luk. 2, 15.) I nám jest cílem zbožných tužeb Božské Jezulátka. K Němu se chceme přiblížit rozumem, vzdělávající a utvrzující se horlivě ve sv. víře, Jím zjevené a hlášané; k Němu spěje i srdce dobrého křesťana, neb — jak jsme minule uvažovali — jenom v Něm najde dokonalé a trvalé uspokojení a štěstí.

Rozum a srdce jsou vnitřními činiteli v naší bytosti; jsou podobny vojevůdci, jenž z úkrytu své pluky řídí a proti nepříteli brzy na to brzy na ono místo posílá; jsou duchovním motorem, kterým se všechny ostatní mohutnosti a schopnosti člověka do pohybu uvádějí. Z toho již poznáváme, drazí křesťané, jak důležité jest, aby oba ti vnitřní činitelé byli náležitě a správně nařízeni, chceme-li zamýšleného cíle dosáti. — »Blíže ke Kristu« jest vznešený cíl náš v této době adventní. Proto začali jsme svá rozjímání útokem na rozum a srdce naše, aby se rozum pro Krista, věčnou pravdu, rozhodl a srdce vřelou láskou ke Kristu jako k věčnému dobru přilnulo.

Dnes postoupíme o krok dále na cestě k Jezulátku a pustíme ony dva motory svého nitra plnou silou, aby se celé naší osobnosti zmocnily a nás se všemi schopnostmi — se vším, co jsme, co můžeme a máme ke Kristu zanesly. Dle nadšených slov sv. Pavla: »Pro mne . . . (text)«, máme i my svůj život bez všeliké výhrady Kristu Ježíši zasvětili. Abychom se k tak vznešenému předsevzetí vyvinuli, učíme heslo: »Blíže ke Kristu životem!« — předmětem svého dnešního rozjímání.

1. Způsob, jakým můžeme Božského Spasitele bezpečně do-
stihnouti, zjevil On sám ve známém napomenutí: »Chce-li kdo za
mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«
(Mar. 8, 34.) Krátký to návod; ale jak dokonale vystihuje po-
třeby duchovního našeho života! Jest to životní moudrost nesmírně
hloubky a přec tak jasná a srozumitelná, že žádné výplody ducha
lidského se s ní měřiti nemohou, že nauky nejslavnějších mudrců
světa ani z daleka se jí nevyrovnají! Avšak, ptáme-li se na vý-
sledek, na ovoce, které tato nauka Kristova, tak vznešená a přece
tak jednoduchá, ve světě a také v nás samých přináší — zdaž
nemusíme tu užití slov dnešního evangelia a bolestně vyznati, že
nejen sv. Jan Křitel, ale i sám Ježíš Kristus byl a jest, zvláště
v našich dobách »hlasem volajícího na poušti?« (Jan 1, 23.)
Cíle světa jsou takřka všem naprosto rozdílné od cíle k němuž
směřoval Syn Boží. On praví: »Já jdu k Otci, jdu k tomu, který
mne poslal« (Jan 16, 5.); ale člověk si našel cíle jiné, nezná vyšších
snah, netouží po věčné blaženosti; nebe si přestěhoval na tuto
ubohou zemi — a po jiném nebaží! Jest jen logickým, přirozeným
důsledkem, že, nemá-li cíle Kristova, musí odmítati také prostředky,
které Kristus k dosažení tohoto cíle odporoučí; proto nezná života
sebezapírání a trpělivosti, nezná následování Krista Ježíše v konání
ctností a dobrých skutků. Bohužel nejsou to jen pohané a jino-
věrci, kteří základních pravidel života křesťansky-spravedlivého
nedbají! »Kzáza z tebe, Israeli!« platí v plném rozsahu o převážné
většině katolíků — ovšem katolíků jen dle jména, ale ne dle
života. Měli by přece znáti výstrahu Božího Spasitele: »Ne ten, kdož
mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského: ale kdo činí
vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích!« (Mat. 7, 21.) Nepomůže
jim ani výmluva, kterou sebe i jiné oklamati chtějí, říkajíce: Já
jsem dobrý křesťan, věrný katolík, ale nechci býti žádným sva-
touškem, pobožnístkádem a klerikálem; to ponechávám těm, kteří
si náboženský život za cíl a úkol vyvolili. — Jak pošetila to
vytáčka! Což neznáš, zaslepený člověče, jasný výrok Páně: »Vy
jste moji přátelé« -- ale kdy a za jakých podmínek? — »učiníte-li
co já přikazuji vám!« (Jan 15, 14.) Nečiníš-li vůli Boží, neplníš-li
přikázání Kristových, nejsi jeho přítelem, nejsi hoden čestného
jména katolického křesťana! Nežije v tobě Kristus; o tobě platí,
co napsal prorok o nevěrném lidu israelském: »Lid tento rty mne
uctívá, ale srdce jeho vzdáleno jest ode mne!« (Is. 29, 13.)
Chceš-li za Kristem přijíti, býti křesťanem, musíš nezbytně kráčet
cestou jím vyznačenou; proto »blíže ke Kristu životem!«

2. Plň především horlivě a svědomitě své křesťanské povinnosti
a postav tuto předsevzetí na pevný a posvátný základ — na ducha
modlitby! Poměr své naprosté závislosti od Boha nemůžeme lépe
a zřetelněji vyjádřiti než když svou duši k němu, jako svrchova-
nému pánu, dobrotivému a milosrdnému otci, vroucí a zbožnou
modlitbou povznášíme. Veliký sv. Augustin pronesl významná
slova: »Správně umí žítí, kdo se správně umí modlití« — a sám
Bož. Spasitel vypravuje svým učedníkům podobenství o nepravém

soudci, jenž, vytrvalými prosbami utiskované vdovy pohnut, se jí konečně ujal; a sv. Lukáš předestlává tomuto podobenství stručný úvod a píše: »Pověděl pak jim podobenství s ohledem na to, že jest potřebí vždycky se modliti a neustávati.« (Luk. 18, 1.) Slyšte, nejmilejší, slova Ducha sv., jimiž naprostá potřeba ustavičné modlitby tak zřejmě jest zdůrazněna? »Jest potřebí, vždycky se modliti a neustávati!« Potřebna jest modlitba již v útlém dětství, aby duše dítky obrácena byla náležitým směrem k nebesům a odvrácena od nízkých a k hříchům vedoucích tužeb. Potřebna jest modlitba dítku povyroslému, aby, pokud není ještě tolik zohaveno hříchem, nashromáždilo si hojnou zásobu zásluh před Bohem, z které by jako z úrodného kapitálu v pozdějším životě těžiti mohlo. Modlitba jest ochranným štítem i spasnou zbraň v mládí i pozdějším věku proti útokům našich nepřátel, sílí nás, abychom se sv. Pavlem vyznávali mohli: »Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje!« (Fil. 4, 13.) »Modlitba jest klíčem k pokladům nebeským — učí sv. Augustin — vystupuje naše lkání a sestupuje boží smilování.« — Hle, velký význam modlitby pro život křesťana a jeho boje a nesnáze! Ano, hledíme-li na modlitbu očima sv. víry, jeví se nám modlitba jako libezná předehra nebeské věčné blaženosti, řadí nás, zde na zemi Pana Boha pokorně vzývající, po bok svatých nebešťanů, jimž jest neustálé uctívání Božské velebnosti sladkou mannou, nebeským pokrmem. Pročež, draží křesťané, budme muži a ženami svaté modlitby, zamilujme si ji a konejme ji s plným přesvědčením, že tak položíme dobrý základ celému svému životu, jehož první podmínkou jest, aby náš poměr k Otci nebeskému byl správně upraven a vyjádřen, což se může státi jen, osvojíme-li si ducha modlitby a jím se v celém svém počínání řídíme.

A nelekejte se, nejmilejší, že jest to snad přílišný požadavek, jemuž ve víru svých pozemských starostí a bojů ani dostáti nemůžete! Kdo se takto vymlouvá, ten nepochopil ducha modlitby a má o povinnosti modlitby nesprávnou představu. Vždyt hlavním činitelem našeho jednání jest úmysl, rozhodnutí naší vůle, shoduje-li se toto s vůlí Boží — konáme-li práce svého povolání dle příkladu Spasitelova, »abychom činili vůli toho, kterýž nás poslal« (Jan 4, 34.), jehož Prozřetelnost nám ten neb onen obor činnosti určila — potom stává se každé naše dílo modlitbou; neboť každým skutkem vykonaným z poslušnosti k Otci nebeskému, říditeli našich osudů, Jej uctíváme, čili se modlíme. Proto píše sv. Pavel ke Korintským: »Budzte tedy jíte, neb pijete, neb cokoliv jiného činíte, všechno ke slávě Boží činite!« (I. Kor. 10, 31.) Život člověka spravedlivého a poctivého stává se ustavičnou modlitbou koná-li jen své povinnosti z lásky k Bohu a z poslušnosti k Jeho sv. vůli. — Mimo to zbyde mu však bezpečně každý den aspoň malá chvilka, kterou by výlučně věnoval a zasvětil Bohu, Ježíši Kristu, Jeho přesvaté Matce a svému andělu strážci, chvilka, kdy by své svědomí pozorně prohlédl, hříchů svých litoval a za odpuštění pokorně prosil.

Založme tedy pečlivě svůj život na duchu modlitby, ten nechť provívá naše smýšlení a konání, ten kéž se navrátí opět do křesťanských rodin, z nichž byl zloduchem nevěry a náboženské netečnosti téměř všeobecně vypuzen! »Blíže ke Kristu — životem« v modlitbě pevně zakotveným!

3. Modlitba jest však více méně soukromým projevem naší oddanosti Bohu, k ní třeba připojit dále veřejné přiznání, přiblížení se Kristu Ježíši věrným Jeho následováním. Při poslední večeři zůstavil nám Spasitel společný odznak, který nás od ostatního světa rozlišuje a jako Jeho vyznavače prohlašuje. »Potom pozná svět — pravil — že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým!« (Jan 13, 35.). Chce, »abychom se milovali vespolek, jako On miloval nás« (16, 34.). Křesťanská láska k bližnímu jest posvátným krojem věrných dítek Kristových; bez ní nelze se Mu líbiti ani k Němu se hlásiti. Ona jest spolu měřítkem, dle něhož věčný soudce zařídí rozsudek jednoho každého z nás a pronese buď blahou zvěst: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa!« (Mat. 25, 34) — anebo vyřkne hrozný ortel: »Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, který jest připraven ďáblům a andělům jeho!« (Mat. 25, 41.)

Přiblížte se tedy ke Kristu, nejmilejší, pravou nezištnou láskou k bližnímu, abyste se podobali Tomu, jenž procházel krajiny palestinské, všude dobře čině! »Oblecte se — napomínám se sv. Pavlem — jako vyvolení boží, svatí a milí, vsrdečné milosrdenství!« (Kol. 3, 12) Vzdálena budiž pravého katolíka vypočítavost a hrabivost, necitelnost a tvrdost, tyto smutné a hanebné vlastnosti nynějšího světa, jenž nezná, jen sobectví, a hlásá-li zdánlivě lidskost a milosrdenství, sleduje při tom zhusta jiné cíle, hledaje buď oblibu nebo popularitu, anebo jiný časný prospěch! Takové lásce se neučme, neb v ní nemá Spasitel zalíbení! Obratme spíše zrak i srdce ke skvělému sboru světců nebeských, kteří ve strádajícím a trpícím spolubratru spatřovali Krista Ježíše a z pohnůtek nejčistších lásku mu prokazovali. — Sv. Řehoř Vel. hostil každodenně 12 chudých ke cti 12ti apoštolů, přijímal pocestné do domu svého a sám jim nohy umýval. A hle, Kristus ukázal mu, jak milou Mu jest tato křesťanská láska, an zjevil se sv. Řehořovi jako chudý poutník a dal si od něho umytím nohou posloužit. — Znáte zajisté, přátelé drazí, událost ze života sv. Martina, jenž jako voják polovici svého pláště daroval zkrhlému žebrákovi; za odměnu zjevil se mu Spasitel a pravil: »Martin, ač ještě katechumen, mne tímto oděvem přikryl.« — Sv. Alžběta Durynská byla neúnavným andělem lásky a péče k chudým a nemocným. Neštítala se ani lidí stížených ohavným málomocenstvím, ano, jednou v nepřítomnosti svého chotě uložila takového ubožáka na své vlastní lůžko. Její manžel, vévoda Ludvík, se však nenadále vrátil a — byv poštván sv. Alžbětě nepřátelskými dvořany — spěchal do její komnaty, aby ji k zodpovídání pohnal, ale co spatřil? Na lůžku odpočíval ranami posetý, krví zalitý Kristus! — Mohl Spasitel výmluvěji

zdůrazniti svůj krásný výrok: »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili« (Mat. 25, 40.), nežli právě uvedenými příklady? Chceš a toužíš, bratře a sestro v Kristu, přiblížit se co nejvíce svému Bohu a Vykupiteli? Nuže, přiblíž se milosrdenstvím k svým trpícím bližním, spatřuj v nich miláčka své duše Ježíše Krista a věř, že tím učiníš značný krok blíže k Jeho Božskému Srdci.

4. »Zapři sebe sám, vezmi kříž svůj«, volá Kristus (loc. cit.) a ukazuje nám novou bezpečnou cestu k Sobě — cestu sebezapření, utrpení a křížů. Přes Golgotu vedla Božského Mistra bolestná cesta k slavnému zmrtvýchvstání. »Není učedník nad mistra ani služebník nad pána svého« — pravil Spasitel (Mat. 10, 24.); proto jaký div, že i naše životní pouť jest bohatě protkána trny a ostny zármutku, soužení a strastí duchovních i tělesných? Právem učí nás sv. Církev nazývati zemi, jeviště našeho pozemského putování, »slzavým údolím«. Než také pro nás může býti toto údolí slz a pláče předstíní neskonale blaženosti a věčného triumfu, jestliže utrpením a křížům na nás dolehajícím dobře rozumíme a je v duchu křesťanské trpělivosti a odevzdanosti do vůle Boží snášíme. Učitelem jest vám trpělivý Job, jenž na strašné rány, které naň z dopuštění božího dopadly, nezná jiné odpovědi než: »Hospodin dal a Hospodin vzal, jak se mu líbilo, tak se stalo, buď jménu Hospodinovu žehnáno!« (Job 1, 21.) Učitelem, vzorem a vůdcem jest nám sám Syn Boží, volaje ve smrtelném zápasu na hoře olivetské: »Ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« (Luk. 22, 42.) »Následuj mne« — napomíná týž Pán Ježíš, přibližuj se ke mně v tichosti a mlčnosti, uč se ode mne snášeti kříže a protivenství ochotně a bez reptání!

Ó, jak dobře pochopili, s jakou radostí vítali svatí a světice boží toto zdánlivě přísné ale nevýslovně užitečné vyzvání Kristovo! »Buď trpěti, nebo umřít!« volá sv. Terezie — a jí odpovídá sv. Maria Magdalena de Pazzis, když v krutých bolestech se na lůžku svíjí: »Trpěti, o Bože, ne umřít!« — Obdivovali jsme právě sv. Alžbětu jako anděla milosrdenství a lásky; obdivujeme ji ještě více jako zářivý vzor v pravdě nadlidské trpělivosti ve snášení všemožných strastí a svízelů; jako mladičká, teprve 20 let čítající vdova byla vypuzena se svými čtyřmi útlými dítkami ze svého sídla, hradu Wartburku; a všem jejím dřívějším poddaným bylo pod přísnými tresty zakázáno poskytnouti ubohé věvodkyni přístřeší. Stáj téměř zřícená byla jejím útočištěm. Její dítky byly jí nelitostně vyrvány, ano, sám zpovědník její, zbožný kněz Konrád, vedl ji i v největším soužení přísnou rukou po cestě kříže a umrtvování, zkoušel ji i tělesnými tresty, aby vyvolenou tu duši dokonale odvrátil od světa a jeho marností, takže když v mladistvém věku 24ti let dne 19. listopadu 1231 svou čistou duši Bohu odevzdávala, srdce její neznalo žádné jiné lásky, než lásky k ukřižovanému Spasiteli. — Jak malí, jak nedokonalí jsme, drazí křesťané, ve své nedůtklivosti a choulostivosti proti tak vznešeným zjevům křesťanského sebezapírání a lásky ke kříži! A přec, i naši

svatou povinností jest, abychom vytrvale bojovali proti sobě samým a svým hříšným náklonnostem; neboť, jak učí sv. Pavel: »Ti, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi!« (Gal. 5, 24.) Nuže — »blíže ke Kristu« ukřižovanému životem sebezapírání a lásky k utrpení!

»Pro mne žítí jest Kristus!« volá sv. Pavel (loc. cit.), a jeho výkřik z nesmírné lásky ke Kristu tryskající budiž také našim heslem zvláště v této posvátné době přípravy na výročí Božího narození! Žijme život Kristův — životem ustavičné modlitby, účinné lásky a umrtvování tělesných žádostí! To bude naše životní mudrctví; abychom slovem i skutkem vyznávali s týmž Apoštolem: »Nesoudil jsem, že bych co jiného věděl, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného!« (I. Kor. 2, 2.) Amen.

Leon. Rendl.

Neděle čtvrtá adventní.

„Blíže ke Kristu — co nejužším spojením.“

»Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin!«
(Ž. 33, 9.)

»Pán blízko jest!« (Fil. 4, 5.) Několik dní, téměř jen hodin dělí nás od oslavy narození Páně. — V evangeliu dnešní neděle zaznívá hlas sv. Jana Křtitele: »Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho« — (Luk. 3, 4.), neb »všeliké tělo uzří spásu Boží!« (Luk. 3, 6.) Nebeská zář na pláních betlémských rozptýlila starozákonné temnoty, zjeví se konečně Ten, jenž byl očekáváním národů, jenž měl býti úhelným kamenem nového domu božího, sv. Církve — Jestliže svět oslavuje každoročně památné dny v životě a dějinách národů — čím vroucnější radostí máme pozdravovati den, který dle slov andělů přinesl radost všemu lidu, všem národům všech zemí i všech časů? »Zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu« (Luk. 2, 10.), praví nebeský posel pastýřům a slova jeho dotýkají se mocně i našich srdcí. Pročež se starobylou rorátní písní pozdravme vroucně betlémské Jezulátko: »Vítej milý Jezu Kriste, narozený z Panny čistě!«

Drazí v Kristu! Našim úmyslem bylo v dokonávajícím čase adventním připravit cestu Páně také v srdci jednoho každého z nás. Umnili jsme si, přiblížiti se dychtivě k svému Spasiteli rozumem, srdcem i životem — jako třemi vydatnými kroky k vytouženému pravému štěstí. Již kyne nám vstříc tento toužebně očekávaný cíl! »Pán blízko jest!« (loc. cit.), otevírá již svou náruč, aby nás k Sobě láskyplně přivinul! Aj, »okuste a vizte . . . (text)!« Rozněcujte posvátný plamen své touhy po Kristu, spěchejte po křídlech vroucí lásky, až spočinete v nevyčerpatelném zdroji všeho blaha — v Jeho Božském Srdci! »Blíže ke Kristu!« — svatým spojením s Božským Spasitelem — hle! myšlenka mé poslední adventní promluvy.

* * *

1. Před nejvyšším dvorem, t. zv. areopagem v Athénách promluvil sv. Pavel stručnou, ale velevýznamnou řeč, v níž mezi jiným pravil: »Bůh není daleko od jednoho každého z nás; neboť v něm žijeme a se hýbáme a trváme.« (Sk. ap. 17, 27.) Přizpůsobil se tehdaš Apoštol svým, ve starořeckém mudrcovím vychovaným, učeným posluchačům, kteří dobře věděli, že nejznamenitější z jejich filosofů — jako Plato a Aristoteles — uznávali a celkem správně vykládali nejvyšší bytost jako první příčinu života, pohybu a trvání čili jsoucnosti ve světě. A v pravdě! jako bytosti od Boha stvořené, jím zachované a řízené, jsme s Bohem co nejužší spojení, jím takřka proniknutí. Bůh jest pramen všeliké jsoucnosti, ohlásil se Mojžíšovi z hořícího keře: »Já jsem ten, který j s e m. Toto řekneš synům Israelovým: Ten který jest, posílá mne k vám!« (II. Mojž. 3, 14.)

Vtělením Syna Božího doznal poměr mezi Bohem a člověkem, do té doby podobný poměru mezi svrchovaným vládcem a jeho poddaným podstatné změny, kterou obdivuhodně vyjádřil Spasitel při poslední večeři ve své řeči na rozloučenou, slovy: »Již více nenazývám vás služebníky, neboť služebník neví, co činí pán jeho; ale nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám oznámil vše, co jsem slyšel od Otce svého.« (Jan 15, 15.) Vtělený Syn Boží povznesl nás z chladného poměru služebníků k vladaři v důvěrné a srdečné spojení s Bohem, v poměr přátelský, ano, synovský; a tu rozumíme, jakým právem mohl sv. Pavel napsati: »Nepřijali jste jistě ducha služebnosti, abyste se zase strachovali, nýbrž přijali jste ducha synovství, ve kterém voláme: »Abba, Otče!« (Řím, 8, 15.) Tu chápeme, proč nás Kristus Pán naučil, abychom se k Bohu obraceli něžným oslovením: »Otče náš, jenž jsi na nebesích!« (Mat. 6, 9.) — Nuže, drazí, »okuste a vizte . . . (text)«. Vyznamenal vás nejvyšší Pán nebes a země způsobem až nepochopitelným; ze slabých tvorů, z nedokonalých služebníků učinil syny a dcery, povýšil vás za členy své milované rodiny. Ó, přičinte se, aby se toto svaté spojení vaší vinou nikdy nepřetrhlo, nýbrž naopak vždy více utužovalo a prohlubovalo!

2. A ptáte-li se na prostředky, jimiž byste toho docíliti mohli — tu pravím s Apoštolem: »Vyčistte starý kvas, abyste byli těstem novým!« (I. Kor. 5. 7.), tu napomínám s velkým předchůdcem Páně: »Připravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho, každé údolí budiž vyplněno a každá hora i každý pahrbek budiž ponížen, a místa křivá buďtež přímými a místa drsná cestami rovnými!« (Luk. 3, 4.) — slovem: odstraňte z duší a srdcí svých všecko, co by svatému spojení s Bohem a božimu synovství bylo na odpor! Ano, ten budiž náš poslední krok ke Kristu v této době adventní! Dle úmyslu sv. Církve jest sice advent dobou radostné touhy po Kristu; ale právě proto, aby z duší bylo vyklizeno vše, co se s touhou po Kristu nesrovnává, dala sv. Církev adventu též ráz doby kající. Vyzývá k vroucnějším modlitbám, k skutkům sebezapírání — a především k hodnému přijetí svátosti pokání, aby se naše duše důstojně připravila k duchovnímu,

vřelému spojení s Kristem. — Bývalo zvykem našich zbožných předků — a v mnohých osadách se tento krásný zvyk podnes zachoval — že přistupovali v čase adventním ke sv. zpovědi právě tak horlivě jako v čase velikonočním; nejen jednotlivci, ale dospělí z celé osady obléhali před roráty zpovědnici, jako patrný důkaz, že porozuměli napomenutí: »připravte cestu Páně«, a těch několik osadníků, kteří v době adventní nepřistoupili ke správě Boží, považováno za lidi vlažné ve víře — za špatné křesťany. Nestává sice církevního přikázání, jež by katolika přísně zavazovalo, aby také v tomto posvátném čase sv. svátost přijal, neb 4. církevní přikázání velí toliko, že se máme aspoň jednou v roce zpovídati a v čase velikonočním nejsv. Svátost oltářní hodně přijímati; avšak — přátelé drazí — což máme v duchovním, náboženském životě konati jen to, co se nám přísně poroučí? Což se máme vždy jen báti metel a okovů Boha trestajícího? Tak jedná otrok, ale ne syn! Nás má blíže ke Kristu táhnouti také zlaté pouto lásky dle slov Šalomounovy velepisné: »Veď mne za sebou! Poběžíme po vůni tvých mastí. Uveď mne, králi, do svých pokojů; budeme z tebe se veselit a plesat!« (Cant. 1, 3.) — Dobrý křesťan nečeká tedy na rozkaz boží nebo církevní, jej vede a táhne ke Kristu ve svátosti pokání milost nabízejícímu, vděčná láska a jeho srdce volá se sv. Pavlem: »Láska Kristova pudí nás!« (II. Kor. 5, 14.); jemu postačuje přání Božského Spasitele a sv. Církve, které kající povaha času adventního jasně a srozumitelně vyjadřuje. — Proto, blíže ke Kristu, drazí posluchači, hodným přijetím svátosti pokání, aby místa křivá v duších a srdcích byla vyrovnána a drsná upravena! Kéž nikdo z vás neopomine spojit se s Kristem v těchto posvátných dnech dobrou, kající sv. zpovědí! Více než všechny modlitby a pobožnosti prospěje vám právě tento poslední krok na cestě k Jezulátku, jako nejlepší důkaz, že se k Němu chcete vážně a opravdově přiblížiti. Ve sv. zpovědi tedy »okuste a vizte . . . (text)!«

3. Když jste pak na sobě samých okusili a seznali lásku a dobrotivost Boží, rozhlédněte se pozorněji v této milé naší svatyni! Hle, za zpovědnici místem odpuštění a duchovní očisty, kyne již stůl Páně a zve ke spojení s Kristem tak dokonalému, že užšího a všelejšího si zde na zemi ani představití nelze! Za pokrm se nám nabízí Kristus a co nejsnažněji vyzývá: »Vezměte a jezte! Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává mně a já v něm!« (Jan 6, 57.) A znamená-li každé přijímání Těla Páně milost všech milostí — jak sladkým musí býti zbožné duši právě v tomto čase radostné touhy po božském Jezulátku! V Betlémě uloženo spanilě nemluvnátko do prostých jesliček; trochu slámy a chudičké plénky byly jeho celým pohodlím a zvířata prokazovala Mu jako svému králi a pánu službu milosrdeství svým dechem. A hle! téhož Syna Božího zahaleného ve způsobu chleba jako v nepatrné plénky můžeš a máš přijmouti do svého srdce, jež se má státi Jeho jesličkami, Jeho svatostánkem, Jeho trůnem! Nuže, vyzdob je ctnostmi, dobrými úmysly a nade vše zahřívěj

přesvaté Jezulátko v Nejsv. Svátosti dechem horoucí čisté lásky! Vždyť ani není možno, aby srdce lidské, v němž sv. víra nevyhasla, při pohledu na Božské dítě v jeskyni betlémské zůstalo chladným a necitelným, zvláště uvědomí-li si, že Spasitel již tenkrát začal pro nás přinášeti obět smírnou, nejvyšší bolestnou a nepřetržitou. Bolestná byla noční zima, opuštěnost, tvrdé lůžko a nedostatečné ochránění v jeslích; ale to není ještě celá obět lásky, kterou v Betlémě přináší! Nezapomínejme, přátelé drazí, že ono slabé, zimou se chvějící dítě jest pravý Bůh, Bůh vše-vědoucí; že vidí všechny rány a bolesti, slyší všechna tupení a rouhání, jež Mu bude pro naše vykoupení sněsti, že patří na potupný, krvavý kříž, Jeho poslední lůžko na zemi; že zná až do nejmenších podrobností každou urážku, které se Mu od nevděčných lidí až do skonání světa dostane, každou svatokrádež, kterou od nehodných křesťanů bude zneuctěno! Láska Jezulátkova k nám, hříšným lidem, byla od prvního okamžiku Jeho panenského života láskou trpící; a, když se nám v těchto dnech snažněji než jindy za pokrm duší nabízí — tu můžeme s vřelým soucitem slovy žalmu kajícího vynati: »Nasycuješ nás chlebem pláče a napájíš nás slzami nad míru!« (Ž. 79, 6.) Za tolik lásky bolestné a obětavé zasluhuje zajisté betlémské dítě, abychom pozvání k Jeho stolu bezcitně neodmítali, nýbrž na perutích živé víry a vroucí lásky k Němu spěchali.

Bohu díky! jsou ještě ve světě duše, které dovedou lásku svátostného Spasitele náležitě oceniti a svou vřelou láskou spláceti. — Africký jeden missionář poslal svého ministranta, malého černocha, pro hostie k řeholním sestrám. Chlapec vzal si za průvodce svého mladšího bratříčka, dítě v pravdě andělské zbožnosti. Když se vraceli ke knězi, pravil maličký: »Ukaž mi, co to neseš!« »Podívej se — odpovídá ministrant — ale nedotýkat se!« Bratříček uchopil však rychle svrchní hostii, přitiskl ji něžně k srdci a ke rtům. »Co to děláš?« — vyčítá udiven starší hoch — »vždyť je to posud jen obyčejný chléb!« — načež maličký, radostí záře, praví: »Ó, to já vím také; ale zítra při mši svaté bude z té hostie Pán Ježíš a já chci, aby, až přijde, našel hned mé políbení!« (Wochenschrift Nr. 31/1922)

Není to, drazí posluchači, řeč, která přichází z oněch končin, z nichž u Betléma zazníval zpěv: »Sláva na výsostech Bohu!« — není to mluva hodná andělů? Které z našich českých dětí žije tak vroucně spojeno s Kristem, všemi city svého srdce a celou svou bytostí, jako onen malý černoch? Jak podivuhodné a nevystihlé jsou cesty božské Prozřetelnosti, která v dobách nevěry, vlažnosti a lhostejnosti ve víře, v dobách mravního úpadku v tak zvaném kulturním světě, jako v náhradu za tolik náboženské otuplosti vzbuzuje svou milostí tak vzácné důkazy víry a lásky k Ježíši Kristu mezi národy, k nimž světlo sv. evangelia teprve nyní proniklo! Jaké to zahanbení pro nás, kteří se svým pokrokem a svou vzdělaností tak rádi honosíme! Zdá se mi, že slyším výstražný hlas Páně: »Amen, pravím vám, neobrátíte-li se a nebu-

dete-li jako maličtí, nevejdete do království nebeského. Kdo se poněží, jako pachole toto, ten jest větší v království nebeském.« (Mat. 18, 3—4.) Zdá se mi, že slyším důtklivé jeho vyzvání: »Okuste a vizte i vy, jak dobrý jest Hospodin!« (loc. cit.) Proto: »blíže ke Kristu« — svatým spojením v hodném přijímání Nejsv. Svátosti!

Drazí v Kristu! tímto spasitelným napomenutím uzavírám své letošní adventní promluvy. — Pán přichází k vám, hledá vás v tomto posvátném čase s největším úsilím, s nevýslovnou láskou. Neutíkejte lehkomyšlně před Ním, nýbrž přibližujte se Mu dychtivě rozumem, vzdělávajíc se horlivě ve sv. náboženství; spěchejte k Němu svým srdcem jako k jedinému zdroji pravého štěstí; připravte Mu cestu křesťansky spravedlivým životem, abyste se s Ním spojili a duše své sv. září betlémskou posvěcující milosti obnovili! »Blíže ke Kristu!« budiž vaším heslem pro celý vzdejší život, aby vám od Boha vyměřený čas pozemské pouti byl jediným adventem, t. j. dobou pilné, svědomité přípravy na druhý, slavný příchod Syna Božího, aby tak tento druhý příchod Páně nebyl pro vás dnem hněvu a pomsty, nýbrž počátkem nevýslovné, věčné radosti a blaženosti! Amen. *Leon. Rendl.*

Neděle první adventní.

Začněme nový život!

»Jest hodina, abychom již ze sna povstali.«
(Řím. 13, 11.)

Drazí křesťané! Nezachvělo se vaše srdce, když jsem vám četl dnešní evangelium? Přijde den, kdy všechna krása tohoto světa se rozplyne v dým a kdy potupený kříž Kristův zazáří v oblacích nebeských, Kdy andělé budou volati všechny lidi, kteří kdy žili: »Vstaňte, mrtví, pojďte k soudu!« Tato chvíle čeká na každého z nás. A věřte mi, byl bych k vám krutý, kdybych vás nevaroval a z liché bázně neřekl vám celé pravdy. I pro mne platí slovo Hospodinovo: »Nebudeš-li varovati hříšníka, aby se odvrátil od své cesty: on smrtí umře, ale z tvé ruky budu žádati duši jeho.« (Ez. 33, 8.)

»Vězte tedy, bratři! Jest hodina, abychom již ze sna povstali!« (Řím. 13, 11); abychom nechali své polovičitosti ve službě boží a celým srdcem milovali Boha, který napřed miloval nás. Snad se díváte, že mluvím dnes tak vážně. To proto, že polovičatá služba boží je pro Boha velikou potupou, pro Ježíše Krista černým nevědekem a pro nás největším nebezpečím. Či nevěříte? Nuže, slyšte!

1. Kdysi pravil Pán Bůh Izraelitům: »Milovati budeš Hospodina, Boha svého, z celého srdce svého a ze vši duše své a ze vši síly své!« (Dent 6, 5) To znamená: vůle boží bude ti nejsvětější. Všecko obětuješ, jenom abys svého Stvořitele hříchem nezarmoutil! A co dělá většina lidí? Slouží Bohu, ale tak, aby si při tom nepohněvala ďábla. Chodí do kostela — ale také do

společností, které se málokdy obejdou bez nějakého hříchů! — Modlí se — ale brzy zasvěcuje velebné jméno boží klením a rouháním!

Pověz mi, křesťanský muži, jak by ti bylo, kdybys pozoroval, že tvoje manželka žádává své srdce jinému? A nekonečný Bůh má být spokojen, když otvíráme své srdce jeho největšímu nepříteli — hříchů a ďáblu? A proto hřmí takovým ubožákům do duše Kristus Pán: »Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti!« Nemůže sloužiti Bohu a hříchů zároveň.

Mimoděk si tu vzpomínám na velikého proroka Malachiáše. Za jeho času byli židé velice chudí. Vrátili se právě ze zajetí a nikdo neměl nazbyt. Také kněží trpěli nouzi. Aby si pomohli, přijímali od lidu každou oběť, ať byla jakákoliv, a kladli ji na oltář. Jejich svědomí jim připomínalo, že Bohu patří dary nejlepší; ale omlouvali se svojí chudobou a nedostatkem. Jednoho dne poslal k nim Pán Bůh svého proroka, aby jim oznámil zdrcující rozsudek. Pravil doslova: »Syn ctě otce a služebník pána svého. Jestliže jsem já Otec váš, kde jest má čest? Jsem-li já Pán váš, kde jest má bázeň? Přinášíte-li mi k oběti zvíře slepé, to není hřích? Obětujete-li mi kulhavé a neduživé, to není hřích? Obětujete to svému vévodovi, zdali se mu zalíbí a zdali splní tvou prosbu, praví Hospodin zástupů!« (Mat. 1, 6.)

Rozumíte dobře těmto trpkým slovům božím? Pro člověka vybíráme dary nejlepší; ale pro Boha, pro nekonečného krále nebes a země, zdá se nám všechno až příliš dobré. Drazí křesťané, kdyby váš čeledín vám sloužil tak polovičatě, jako my sloužíváme svému Bohu, již dávno byste ho z domu vyhnali. Je tedy polovičatá služba boží opravdu pro Boha velikou potupou.

2. Ale je také pro Pána Ježíše černým nevědekem. Zadívejte se na chvíli na tento kříž a zamyslete se nad bolestmi svého božského Spasitele! Jak mu bylo, když mu vojáci položili na hlavu korunu z trní, když vzali třtinovou hůl a zaráželi mu trny do jeho svaté hlavy. Božský Spasiteli, jak jsi to mohl přetrpěti? A jak ti bylo, když ti přibíli ruce a nohy na kříž a nechali tě viseti celé tři hodiny na těchto živých ranách? Můj dobrý Ježíši, co jsi ještě měl udělat, abys nás spasil a vykoupil? Jistě jsi čekal, že tě budeme za to vroucně milovat — ale velice jsi se zmýlil. Nám je to málo; nám nestojíš za to, abychom se pro tebe přemáhali. Nám jsou milejší naše vášně a služba ďáblůva, který od nás nežadá oběti. — Povězte mi sami, drazí křesťané, nepuká bolestí to dobré srdce Ježíšovo, když vidí náš černý nevědek? Kristus se nezhrozil ani smrti kříže — a nám se zdá těžké, máme-li jíti každou naděli na mši svatou a odřící se známosti, která nás svádí k hříchů! Kristus o hladu a žízni — a my si nemůžeme odepřít kousek masa v pátek! Kristus mezi vrahy a zločinci — a my přísaháme pomstu, dotkne-li se kdo nešetrně našeho dobrého jména! Ano, pravdu měl jeden svatý kněz, když pravil: »Člověk bývá vděčný i k němé tváři, která se k němu lísá; jenom pro Ježíše Krista má nevědek a potupu.«

3. Polovičatá služba boží je pro nás konečně velikým nebezpečím. V kostele sv. Gereona v Kolíně nad Rýnem viděl jsem obraz, který mne hluboce dojal. Před lavicemi stály dvě sochy — na jedné straně anděl, na druhé ďábel — a pozorovali přítomné. V ruce drželi tužku a malou tabulku, na které si zapisovali buď dobré skutky anebo hříchy lidí. Ďábel měl tabulku již skoro popsanou — anděl tu a tam nějakou čárku.

Drazí křesťané! Co jsem vám vypravoval, není jenom obraz: to je také skutečnost. Každého z nás pozorují dvoje bystré oči: Bůh a ďábel, a řekněte mi upřímně, kdo má o nás zapsáno více. Snad spoleháte, že se ještě vyzpovídáte a s Bohem smíříte? Je to možné, ale slíbeno to nemáme žádný. Slyšte, co praví boží Moudrost takovým pošetilcům: »Za to, že volala jsem a odpírali jste, že jsem svou ruku (hrozebně) vztáhla a nikdo nedbal, že jste pohrdli všelikou mou radou a mých domluv jste si nepovšimli: také já se smát budu, až budete hynout, posmívat se, až na vás přikvačí hrůza.« »Tu budou vzývat mne, ale nevyslyším, pilně mne hledat, ale nenajdou mne, za to, že v nenávisti měli kázeň, že si bázeň Páně neoblíbili, aniž uposlechni rady mojí, ale pohrdli všelikou mou domluvou.« (Přís. 1, 24—30)

Drazí křesťané! Ukázal jsem vám dvě cesty: jednu širokou a pohodlnou — druhou úzkou a nerovnou, a na vás jest, abyste si vyvolili. Naše smyslnost se rozhoduje pro první; ale náš dobrý vůdce, Pán Ježíš, nám praví: »Vcházejte těsnou branou, neboť široká jest brána a prostranná cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Jak těsná jest brána a úzká cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji naleznou.« (Mat. 7, 13—14.)

Koho uposlechnete? Jsem přesvědčen, že také vy zvoláte nadšeně se sv. Petrem: »Pane, ke komu půjdem? Ty máš slova života věčného a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn boží!« (Jan 6, 69—70.) Amen.

Dr. Jos. Niklík.

Svátek Neposkvrněné Početí Panny Marie.

Milost a hřích.

»Zdrávas, milosti plná!«

Sám anglický protestant, známý Pucey, vyslovuje se ve svém díle (Irenikon II díl) s velkým uznáním o účtě k Rodičce boží a shledává, že pro myslícího křesťana jest víra v neposkvrněné Početí Panny Marie velmi přirodatná a odůvodněná. Právem připomíná, že žádný tvor na nebi a na zemi Bohu tak blízko nestojí jako Panna Maria. Stojí Bohu blíže než všichni sborové andělští. Poněvadž byla Matkou boží, vstoupila v užší spojení s Bohem než kterýkoli tvor před ní a po ní. Když Jan Křtitel, který byl jen předčůdcem Páně, již před svým narozením posvěcen byl, tím přirodatnější jest, že Maria, která zaujímá zvláštní místo k bo-

skému Spasiteli, byla od prvního okamžiku svého Početí posvěcena a omilostněna. Ovšem přisvědčujeme známému anglickému protestantu, když říká, že myslící křesťan musí to sledovat přirozeným a přiměřeným, proto pevně věříme v neposkvrněné Početí Panny Marie. Z dnešní slavnosti se radujeme, ale také se z ní poučíme. O čem? I. O milosti. II. O hříchu.

I.

Dnešní svátek nás poučuje o ceně milosti. Samozřejmě jest, že věčný Syn boží vyvolil pro svou matku nejvzácnější dar. Co jest to? Snad veliké bohatství? či vysoké, vážené postavení v lidské společnosti? či veselé dni, v nichž slavnost za slavností následuje? Nikoli. Vše to propůjčil leckdy lidem, kteří nebyli jeho miláčky, které jednou ztratiti musí. Matce své nepropůjčil tyto statky, které svět tak cení; nenarodila se v paláci, nenabromadil kolem ní zlato a stříbro, nevedl ji po krásných lukách a nivách. Ale jednu věc jí propůjčil, jeden dar jí dal. Totiž milost, kterou se stáváme dítkami božími. Od prvního okamžiku zářila podivuhodně v této milosti, jak jí anděl pozdravil slovy: »Zdrávas, milosti plná.«

Milost jest tedy vznešený dar, který jediný má cenu v očích božích, proto i my ji máme nade všecko ceniti. Můžeme, ano i máme pozemské statky ceniti, neboť když je řádně ceníme a řádně jich užíváme, mají zajisté velkou cenu pro časný i věčný život náš; ale tím více musíme ceniti milost boží. Neboť který statek obohacuje nás více než milost? Nejsme jí dědici království nebeského a jich pokladů? Nepropůjčuje nám statky, které nám žádný úraz, žádný čas, žádný zloděj uloupiti nemůže? Nedává-li nám zdroj všeho dobra, samého Boha? Neboť s milostí máme Boha, jsme chrámy Ducha sv. Zdaž nás milost neobohacuje?

Který statek nás výše povyšuje než milost? Koho svět ctí, dává mu tituly a čestná postavení; ale jaká je to vznešenost? Každý okamžik může nás svrhnouti s nejvyšší výše do nejhlubší propasti. Koho však Bůh ctí, dává mu milost a s ní pravou vznešenost! povyšuje nás k důstojnosti dítek božích, šatí duše naše krásněji než nejnádhernější purpurový plášť krále tohoto světa, dává nám právo nikoli na pozemské, nýbrž nebeské království. Zdaž nás tedy nepovyšuje?

Milost nás také oblažuje. Spokojenost oblažuje, říká přísloví, jehož pravdivost i svět uznává. Kde jest však spokojenost? Ne vždy tam, kde jsou všechny pozemské statky, nýbrž tam, kde jest pokoj srdce. Kdo má tento pokoj? Zdaž ne ten, kdo žije ve spojení s Bohem, ve stavu milosti boží? K tomu jsou řečena slova Spasitelova: »Pokoj vám dávám, ne jako svět dává.« Svět může dáti svým dítkám své statky, ale pokoj, spokojenost jim dáti nemůže. I když v zevnějších poměrech člověka s milostí boží jsou hrozné bouře, pokoj v srdci jeho zůstává neporušen. Již tedy zde na zemi milost člověka oblažuje, což teprve mám říci o onom životě? Zdaž tedy milost člověka skutečně neoblažuje!

A když nás obohacuje, povyšuje a oblažuje, není-liž nejvyšším statkem? A když je naším nejvyšším statkem, nemáme všemožně pečovati, bychom si ji zachovali, a znova nabyli, když jsme ji ztratili?

Velikou byla Maria, že byla v milosti počatá, velikou je také, protože si milost stále zachovala. Byla osvobozena od nebezpečí světa a těla, a přece se bojí, aby milost neztratila, prchá před světem a jeho svodům a pokušením, co máme činiti my, kteří jsme tak slabí a tak snadno ke hříchu náchylní? Sami lehkomyslně vydáváme se v nebezpečí ztráty milosti. Ó zaslepení! Pro nejbídnější statky a radosti, které ani toho jména nezaslужují, vzdáváme se milosti. Tomu je okamžitý požitek více než milost; chce raději líbiti se svědci nebo svědkyni než Bohu; onen cení čest před lidmi, onen ukojení pomstychtivosti, onen časný zisk více než nejvyšší statek než milost. Bůh nemohl dáti Panně Marii větší statek než milost, a člověk ji s opovržením zabazuje. Prosíme Boha, aby nám otevřel oči, abychom poznali, co je nám ke spáse. Milost jest náš nejvyšší statek — zachovej si ji! Hříchem ji ztrácíme, hřích jest nejvyšší zlo — varuj se ho!

II.

Bylo zajisté žádoucno, by Spasitel uchránil matku svou přede vším, co v jeho očích bylo zlo. Před čím ji uchránil? Uchránil ji snad pře nouzi a chudobou? Nikoli, chudý život vedla až k smrti. Uchránil ji před ponížením? Ani před tím ne. Uchránil ji před bolestí a utrpením? Naopak. Již skrze Simeona jí zvěstoval: »Srdce tvé pronikne meč.« Zajisté není nikdo mezi námi, který by byl tolik vytrpěl jako Maria. Ani před chudobou, ani před ponížením, ani před utrpením Bůh Pannu Marii nezachránil. To vše není v očích jeho zlo, nýbrž může ke spaní člověka sloužiti, když ho dobře používá. Před čím Spasitel matku svou uchránil, byl jedině hřích. Tedy jedině hřích jest v jeho očích zlem a neštěstím. Proto musíme se hříchu více báti než každého jiného zla na světě, neboť jedině hřích se protiví vůli boží.

R. 1898 byl biskup na visitační cestě, aby uděloval svátost biřmování. Dívka ho uvítala proslovem bez bázně. Biskup ji pochválil a ptal se jí, zdali se nebála. Dívka odpověděla, že se ničeho nebojí. »Zmužilé dítě, přemýšlej trochu, skutečně se ničeho nebojíš?« ptal se biskup. Trochu se rozmýšlela a potom odpověděla: »Bojím se něčeho a to hříchu.« Biskupu přišly slzy do očí a obrácen k osadě pravil: »Kéž by všichni v této osadě smýšleli jako toto dítě.« Hlaze i nám, když si můžeme dnes o Početí Panny Marie říci: Nebojíme se ničeho leč hříchu.

Právem musíme mlti hřích v nenávisti, neboť jest největší zlo, olupuje nás o milost, ochuzuje nás, ponizuje nás, v neštěstí nás vrhá. Hřích nás ochuzuje, olupuje nás o všechny duchovní statky, kterých jsme si již získali; jím ztrácíme přátelství boží, ztrácíme svou duši, ztrácíme statky, které všechny poklady světa převyšují,

nevinost a ctnost, nebe a blaženost. Ve hříchů nemůžeme nic prospěšného pro nebe vykonati, ano ztrácíme i všechny zásluby, jichž jsme již získali. Ale přece nemáme ustávat v konání dobrých skutků, neboť ty nám mohou smíření s Bohem připravit. Když tedy člověk hříchem ztrácí Boha, svou duši, ctnost, nebe, blaženost — zdaž nás hřích neochuzuje?

Ale hřích nás také poníží. Člověk, nejvzácnější tvor boží na zemi, stvořen, aby s Bohem v nebi pracoval, obraz boží, vzdává se hříchem důstojnosti dítky božího, tak hluboko klesá, že ve službě odvěkého nepřitele živí se potravou vepřů, jak nám ukazuje po dobenství o marnotratném synu.

Hřích nás také vrhá do neštěstí. Může býti šťasten, kdo všechno ztratil? Může býti šťasten, kdo jest od Boha odloučen? — Zkoumej příčinu neštěstí tak mnohých lidí a shleď, že je hřích uvrhl do neštěstí. Toho pýcha, onoho smilstvo, třetího nestřídmost atd. A když Bůh hříšníka zde ve zjímavém štěstí ponechává, činí tak, aby ho tím přisnější po smrti potrestal. Do jakého neštěstí nás tedy hřích vrhá!

Když nás hřích ochuzuje, poníží, do neštěstí vrhá, není-liž největším zlem? A když jest největším zlem, nemáme se ho pečlivě varovati? Že to přirozeně vyplývá, dozná každý; ale neukazuje naše chování opak našeho přesvědčení? Není-liž pravda, člověk všeho se více bojí než hříchů. Stojí to velkou námahu svěsti člověka ke hříchů? Satan ukázal Pánu Ježíši všechny říše světa, aby ho ke hříchů svedl — nám může jen z daleka ukázati bídný požitek neb opovržením hodný statek, a my již svolujeme. Jak mohu věřiti, že se hříchů jako největšího zla bojím ten, který dobrovolně v příležitosti hříchů žije? Nemůže se odhodlati opustiti dům, osobu, která jest ti stálou příležitostí ke hříchů, a bojíš se hříchů? Nemůžeš se nenávisti zhostiti, nespravedlivý statek vrátiti, a bojíš se hříchů? A co mám teprve říci o žhavé touze, která schválně příležitost ke hříchů vyhledává? Co říci o lehkomyslnosti, v níž člověk i ve hříchů trvá, a nespěchá ve zpovědnici s Bohem se smířiti? Hřích je pro takého člověka největším statkem, protože nechce od něho upustiti. Milost jest u něho největším zlem, poněvadž ji tak málo cení a tak snadno se jí zbavuje.

Dvojnásobně nám dává dnešní svátek Početí Panny Marie. Bůh daroval jí při početí milost, nejvyšší statek, ani nám nemůže dáti větší. Ceňme ji tedy více než vše ostatní; zachovejme si ji s největší pečlivostí; namáhejme se opět ji nabýti, když jsme byli tak nešťastni, že jsme ji ztratili. Bůh uchránil Pannu Marii před hříchem, poněvadž ji nemohl uchrániti před větším zlem. Hřích jest největší zlo; varujme se ho a každé příležitosti k němu; neboť hříchem ztrácíme největší statek, milost boží. Prosme Pannu Marii v tomto boji o její moudrou ochranu, a když k ní říkáme: »Milosti plná«, prosme ji snažně, aby nám vyprosila, abychom i my v milosti do konce setrvali, a když se modlíme: »Zbav nás zlého«, prosme Boha, by nás zbavil nejvyššího zla — hříchů a trestu za hřích, věčného zatracení. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle druhá adventní.

Štěstí a neštěstí blízko pohromadě.

»Jan . . . slyšel ve vězení o skutcích
Kristových,« (Mat. 11, 2.)

Dnešní evangelium ukazuje nám nevinného předchůdce Páně ve vězení. V téže době sedí jeho nespravedlivý nepřítel Herodes na královském trůně, bydlí v nádherném paláci a obklopen jest všemi radostmi a rozkošemi tohoto světa. Zde tedy nespravedlivý na trůně, tam spravedlivý ve vězení. Jak tajemný to rozdíl! Má ctnost žítí v neštěstí a nepravost ve štěstí? Má spravedlivý býti nespravedlivým potlačován? Ani proroci nemohou přijíti věci té na kloub. Proto ptá se Habakuk u velikém podivu Boha: »Proč mlčíš, an zžívá (pohlcuje) bezbožný spravedlivějšího nad sebe?« (1, 13.) David pak mluví takto k Bohu: »Ejhle, to jsou bezbožníci: ve věčném blahobytu bohatnou.« (Překlad Hejčlův.) Přece však se mýlíme, když myslíme, že štěstí bezbožných jest bez neštěstí a neštěstí spravedlivých bez štěstí. Nikoli, štěstí a neštěstí jsou blízko pohromadě. David sám luští tuto záhadu, když brzo na to (žalm 72, 18) k Bohu mluví: »Srážíš je, kdy se byli zdvihli,« K tomu sv. Augustin podotýká: David nepraví: Srážíš je, když již byli pozdviženi, nýbrž srážíš je, když se byli zdvihli, aby tím naznačil, že povýšení a pád, štěstí a neštěstí nejsou dle času rozdílná, nýbrž povýšení jest sám pád. Proto nezávidí Herodovi jeho štěstí, neboť jeho štěstí jest jeho neštěstím, povýšení jeho pádem. A to právě jest, co si volím dnes za předmět své promluvy jednak k výstraze, jednak k povzbuzení, i pravím: Štěstí a neštěstí jsou blízko pohromadě. Na dvou osobách se o tom přesvědčíme:

I. U Jana vidíme, jak štěstí jest blízko u neštěstí.

II. U Heroda vidíme, jak neštěstí jest blízko u štěstí.

Bůh povyšuje své sluhy, když je ponizuje, své protivníky sráží, když je povyšuje. Tato úvaha bude nám poučením, bychom se ve štěstí strachovali, v neštěstí se spokojili.

I.

Tak sedí velký předchůdce Páně ve vězení o hladu, očekává každou hodinu bolestnou smrt, kterou také konečně stětím nalézá. Není-liž to vše v očích světa velikým neštěstím? Ale vizte, jak blízko u neštěstí jest štěstí. Právě v době, kdy Jan je ve vězení, blahoslaví ho Pán, oslavuje ho jako proroka, ano Bohem seslaného anděla, a ačkoli je stat, přece jest největším mezi všemi ze ženy narozenými. Tak blízko jest tedy štěstí u neštěstí.

Díváme-li se na sebe, pokládáme vznešený rod, velké bohatství, úřady a důstojenství za štěstí. Ale vizte, jak štěstí jest blízko u neštěstí. Neboť koho Kristus blahoslaví? Snad vznešené před světem? Nikoli, blahoslaví pokorné, nízké. Snad jsou to bohatí? Nikoli, nýbrž chudí. Jsou to snad smející se? Nikoli, nýbrž

lkající; nikoli žijící v nadbytku, v radostech, nýbrž lačníci; nikoli rozkošníci, nýbrž ti, kteří si násilí činí. Tak jest štěstí blízko neštěstí. Víte, kdo měl štěstí, že ho Kristus ku pravé víře povolal? Sv. Pavel nám to praví, když píše ke Korintským (I. 1. 26, 27): »Vizte povolání své, bratři, že nemnozí (jsou) moudří podle těla, nemnozí mocní, nemnozí mdlí, ale co jest u světa bláznivé, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.« Tato slova psal sv. Pavel Korintským, jichž město za tehdejší doby dle velikosti, bohatství a nádhery s Římem závodilo, pročež také řeckým Římem nazýváno bylo. Aby si Korintští na této zevnější nádhře příliš nezakládali, napomíná je apoštol, aby otevřeli oči. Vizte, praví, ale co? ne to, co v očích světa velkým a nádherným se zdá, nýbrž vizte povolání své k víře a k poznání Ježíše Krista. Ale co si mají při tomto povolání zvláště k srdci bráti? Podivnou věc. Apoštol žádá, aby uvážili, že Bůh povolal nemnohé moudré podle těla t. j. ne tak zvané mudrce, ani mnohé mocné, ne mnohé vznešené, nýbrž vyvolil to, co jest bláznivé před světem. At přijdou milácci štěstěny a pohrdají jinými, kteří nejsou tak šťastni v očích světa; ale at také vědí, že pravé štěstí je blízko domnělého neštěstí, že nemnozí moudří dle těla a světa, nemnozí mocní od Boha vyvoleni jsou. Kristus Pán si zvolil asi 500 učedníků za svého života, jak dří sv. Pavel: »Potom se zjevil asi 500 učedníků.« (I. Kor. 15, 16.) — Kolik z těchto 500 byli u světa váženi? Sotva nalezneš jednoho ze sta. Jednoho člena vysoké rady, totiž Josefa z Arimathie, druhého Nikodema, jednoho ze šlechtý, totiž Lazara, královského úředníka z Kafarnaum, a abychom přece 5 vybrali, vezmeme k tomu Zachea s jeho bohatstvím. Vidíte, z tolika pyšných a nadutých miláčků štěstěny sotva jeden byl ze sta.

Když lid v zástupech za Pánem Ježíšem se hrnul, poslali závistiví velekněží a farizeové služebníky, aby ho jali. Ale tito byli sami takřka Kristem zaujati, když ho jati chtěli; neboť když s prázdnýma rukama se vrátili a tázáni byli od fariseů, proč Pána Ježíše nepřivedli, odpověděli: »Nikdy nemluvil člověk jako tento člověk mluví, proto jsme si netroufali ruku na něho vložiti.« — Když to farizeové slyšeli, osopili se na služebníky: Jste i vy svedeni? Věří někdo ze vznešených nebo fariseů v něho? Ani jeden. Jen lid, který zákon nezná, jen obyčejný lid hrne se za ním. Kdyby byl pravým Spasitelem, byl by uznán nejen od obyčejného lidu, nýbrž i od vznešenějších a učenějších. To praví sami vznešení a mocní tohoto světa. Místo aby předcházeli dobrým příkladem, praví otevřeně, že štěstí poznati Ježíše Krista má lid před světem nešťastný.

Podobně je tomu i za dnešní doby. I dnes milácci štěstěny říkají: Věří v něho někdo z nejvyšších? Lze je vidati v chrámu pobožně se modliti? Súčastní se rádi veřejných průvodů? Jdou rádi do kostela i při nepříznivém počasí nebo jiných překážkách? Také pobožnosti vykonává ponejvíce nízký, nešťastný lid, který nezná zákony, módy a zvyky osob štěstím zasypávaných.

Kdo tak mluví? Smějí tak mluvit lidé, kteří jiným dobrým příkladem předcházeti mají? Jak, chtějí se za víru a veřejné vyznání víry stydět, při tom nebe nešťastnému lidu ponechati? — Šťastný nešťastný stane, při jehož neštěstí tak veliké štěstí kyne! Ty máš štěstí podobati se Kristu Pánu, který jest vzorem všech vyvolených dle slov sv. Pavla (Řím. 8, 29): »které předzvěděl, ty i předzřídil, aby byli připodobněni obrazu Syna jeho«. A jaký byl stav Syna božího? Byl to stav před světem prostý, chudý, který byl nucen vydělávati vezdejší chléb v potu tváře a pokládán byl za syna opovrženého tesaře. Lidé tedy, kteří se uskrovniti musí špatným šatem a bytem, chléb vezdejší pracně si vydělati musí, a proto tisícerych příležitostí ke hříchu zbaveni jsou, nalézají se s Kristem ve stavu od světa opovrhovaném, kterým Bůh ponejvíce tím větší štěstí určil, čím menší štěstí zde na zemi mají. Štěstí a neštěstí jsou tedy blízko pohromadě.

Kde jsou lidé, kteří vždy výše se povznésti chtějí a se svým stavem stále nespokojeni jsou? Když tak dychtíš po časném štěstí, věz, kdybys se domohl vyšších úřadů, lepších prostředků a blahobytu, snad bys byl zpupným, pohrdal bys jinými, prostředků bys snad užíval k rozkoším všelikého druhu, proto ke své věčné záhubě. Tvé neštěstí je tvým štěstím. Kdyby ten neb onen neležel stále na loži, nebyl slabý a nemocný, posmíval by se všeliké počeštnosti. Kdyby ta neb ona neměla tak ošklivou postavu, možná, že by nebylo lehkomyšlnější ženy nad ní. Tvým štěstím jest, že máš jen jedno oko, a tolik nevidíš a nerozumíš jako jiný, jinak bys jistě své myšlenky řídil na zlé. Děkuj proto Bohu, že vůz tvého štěstí trochu zdržuje, jinak by se do hlubiny skácel.

Vidíme, jak Bůh své povyšuje, když je sv. Janem sráží. Ale také je sráží, když je s Herodem povyšuje. Proto, jak jsme viděli, štěstí blízko neštěstí, chceme nyní vidět, jak jest neštěstí blízko štěstí.

II.

Kdo se podívá na Heroda, jak nad zemí a mořem panuje, v nadbytku a rozkoši při královské hostině sedí a při hudbě a veselé společnosti si hoví, pokládá ho jistě za zvláštního miláčka štěstěny. Ale toto štěstí provází veliké neštěstí. Neboť viz jen, do jakých prostopášností a do jaké záhuby přivedlo ho jeho domnělé štěstí. Zpyšněv svým štěstím, uloupil, ačkoli sám ženat, bratru svému Filipovi jeho manželku Herodiadu. Na její popud dal stíti hlavu sv. Janu, jehož svatý jazyk zuřící Herodiada po smrti jehlou probodala, aby neslyšela jeho hlasu: Neří ti dovoleno. Později byl Herodes císárem Kaligulou do bída a vyhnanství odsouzen, kde společně s Herodiadou bídne živořil a dřívější své štěstí s časným a věčným neštěstím zaměnil.

Tak jest štěstí blízko neštěstí. Kdo by se neměl strachovati před tím, po čem nejvíce lidé touží, totiž před štěstím? Čím šťastnější jest některý stav, tím je nebezpečnější. Jaký stav může býti v očích světa šťastnější než královský stav Herodův?

A přece jsme právě slyšeli, jak jeho královské štěstí provázeno bylo velkým neštěstím. Kolik z králů a knížat tohoto světa spasení nebo zavržení jsou, nevíme. Jenom jeden národ jest, o němž nám z Písma sv. je známo, kolik jeho králů spaseno a zavrženo bylo. Israelité byli pod trojími králi. První vláda pod třemi králi nad 12 pokoleními trvala 120 let. Druhá vláda říše judské trvala pod 20 králi 394 let. Třetí říše israelská trvala pod 19 králi 242 let. V první říši byl Saul zavržen, David spasen, o Šalomounovi nevíme nic jistého. V říši judské z 20 králů bylo pět spaseno, třináct zavrženo, o dvou není nic jistého známo. V říši israelské všech 19 králů zahynulo. Nešťastné štěstí! Osudné koruny! Tolik králů zahynulo! Zajisté měli dostatečné prostředky ke spáse, byli dostatečně vyučeni o pravém Bohu, měli chrámy, kněze a oběti, dostali od Boha milosti, ale také přísné tresty; ale vše bylo marné. Tak zajisté jest osudnou, ano nebezpečnou věcí královská koruna, když tak málo králů židovských spaseno bylo, tolik zahynulo.

Abychom od Heroda a králů přešli k jiným stavům, možno o mnohých říci: Čím více štěstí přibývá, tím více ctností ubývá. Příčinu toho lze krátce udati takto: Štěstí mnohých milácků štěstěny jest život bez práce a zaměstnání, nebo mnozí jen na časný zisk přemýšlejí, nebo v rozkoších život tráví. Při tom se tělo beztoho již bujně pohodlím zhýčkává; život mnohých šťastných paní záleží v tom, že spí, návštěvy konají, hrají, se zdobí; zábavy se dlouho před tím připravují; jídla jsou vybraná, oblek nádherný, zábavy a společnosti rozkošné, všechny k rozkoši vábíci předměty mají před očima, vše mrzuté a nepříjemné na míle se odstraní, o Bohu a nebeských věcech, zvláště o smrti a soudu nechťejí slyšeti; dbají jen cti a vážnosti, nikdy nedbají svědomí, a proto hromadí hřích na hřích.

Proto jest jisto, čím šťastnější kdo je v očích světa, tím více příležitosti ke hříchu má. Když se s jedné strany díváme na rozkošný život, na druhé straně na příležitosti ke hříchu, možno se tázati s moudrým Sirachem: »Kdo jest ten, který hřešiti mohl a nehřešil, který mohl činiti zlé a nečinil?« (Eccl. 31, 9—10.) — Tu by bylo třeba Jana, který se svým slovem: Není to dovoleno — Herodovi do cesty vešel. Ale poněvadž upřímné napomínání hlavu stojí, nemají kolem sebe žádného Jana, nýbrž pokrytecké stvůry, kteří ke všemu přitakají, ve všem jim za pravdu dají, všechno chválí, a ohyzdnou mstu za horlivost, nepočestnost za žerty prolašují.

Není-liž tedy pravda, že štěstí a neštěstí jsou blízko pohromadě? Vy, kteří nejste štěstím tak oblaženi, nezávidte Herodovi jeho štěstí, buďte s Janem spokojeni se svým stavem, neboť tím se vyhnete mnoha nebezpečím. Vaše neštěstí je vaším štěstím jako u Jana. Vy pak, kteří jste obklopeni časným štěstím, uvažujte častěji o svém nebezpečném stavu, o povinnosti dávatí světu dobrý příklad, a užívati všech prostředků ke spasení potřebných.

Kdo to nečiní, musí se obávat, aby jeho štěstí neobrátilo se v neštěstí jako u Heroda. Přičiníme se všemožně, abychom se ani časným štěstím ani časným neštěstím nepřipravili o věčné štěstí a věčnou blaženost. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle třetí adventní.

O Božství Krista Pána.

I vyznal a nezapřel a vyznal: »Já nejsem Kristus.«
(Jan 1, 20.)

Již kratičký čas dělí nás, drazí v Kristu, od radostné doby vánoční. Jen několik dnů a opět zazvni po celém křesťanském světě velebný jásot, a klenby chrámové naplní radostný zpěv vánoční. »Narodil se Kristus Pán, veselte se!« Ano, půjde, půjde náš Spasitel, — vlastně On již přišel, již dávno, před 19 sty lety a my nyní jen si připomínáme o vánočních onu památnou noc Betlemskou, ve které Ježíš Kristus vzal na sebe lidské tělo, by vykoupil lidstvo. Byla to opravdu požehnaná noc pro celé lidstvo, noc, ve které se ukázala lidstvu největší milost boží, nad kterou i andělé boží plesali a plni nadšení volali: »Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle na zemi.« (Luk. 2, 14.) Proto není divu, že celý křesťanský svět až dosud plesá a že vánoční doba jest nejradostnější z celého roku církevního. Než jako do oné památné požehnané noci Bethlemské padal temný stín bezcitnosti a nelásky obyvatel bethlemských, kteří od svých prahů odmítli božské dítě a nechtěli je přijmouti pod střechu svou, takže jako vydedělec muselo hledati útočiště ve skalní slují, za chléb sloužící, tak dnes vyskytují se lidé, kteří naplnění záští a nevěrou proti všemu božskému, i Krista od sebe odmítají. Božství jeho popírají a rádi by Ježíše vymítli netoliko od svých prahů a ze svých srdcí, ale ve své ďábelské vášni rádi by jej vymítli i z celého veřejného života — z úřadů i ze škol i z srdcí nevinných dítek. Aby se jim to podařilo, popírají oni božství Ježíšovo a tvrdí, že prý Ježíš Kristus byl pouhým člověkem a že jeho učení jest snůškou různých náboženství pohanských. Jestli kde platí naše známé přísloví, že vášeň oslepuje, tu jest to jistě v první řadě u těchto lidí, kteří popírají Božství Kristovo, neboť nelze si ani jinak mysliti, že i muži, kteří se chlubí býti vzdělanci, mohli by něco takového popírati, co tolik důkazů a doba 19 set let potvrzuje.

Nemyslím, drazí přátelé, že by někdo byl mezi vámi, kdo by těmto hlasatelům poskytl sluchu, než přece by vaše víra v Ježíše Krista byla ještě více utvrzena a tím doba vánoční ještě radostnější, chci v těchto dvou posledních nedělích adventních aspoň v krátkosti uvést některé důkazy, které jasně Božství Kristovo dokazují.

I.

Má-li o někom býti dokázáno, že je tím, za koho se vydává, musí tu býti v prvé řadě svědkové, svědkové hodnověrní, kteří mu dosvědčí, že pravda je, co tvrdí, a za druhé on sám svým životem i svými skutky musí dokázati, že opravdu je tím, za koho se vydává. Dnes uvažujme toliko o první části.

Historické faktum je, že před 19 sty lety žil v Palestině podivuhodný člověk jmenem Ježíš, syn Marie, z rodu Davidova, zasnoubené chudému muži, svatému Josefovi. To dokazují i pohanští dějepisci jako Tacitus a rovněž i známý židovský dějepisec Jos. Flavius. A týž Ježíš vystoupil jako učitel lidstva, prohlásil učení své za božské, sebe pak za Syna Božího. Tak na příklad táže se člověka, jemuž právě navrátíl zrak: »Věříš-li ty v Syna Božího?« A když slepec pozdvihuje k němu své uzdravené oči a pln nadšení volá: »Kdo jsi, Pane, bych uvěřil v něho?« tu Kristus Pán odpovídá: »Viděl jsi ho, a kterýž mluví s tebou, ten jest!« (Jan, 9, 35.—38.) A slepec padna klaněl se jemu. Tu se tedy výslovně Pán Ježíš prohlašuje za Syna Božího. A tak činil vždy a všude ve svých kázáních a řečech, ve kterých se prohlašuje s Otcem stejné (podstaty) bytosti a přirozenosti. Činí tak i tehdy, když židé chápou se kamení a chtějí jej proto kamenovati, (Jan 10, 37.) ano i tehdy, když velekněz jmenem Boha jej zaklíná a volá: »Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží?« (Matouš 26, 63) Pán Ježíš ani na okamžik neváhá a hned, ačkoli od toho záviselo jeho odsouzení, odpovídá: »Ty jsi řekl!« (Matouš 26, 54)

Tedy Kristus Pán se prohlásil Synem Božím, stejné podstaty a přirozenosti s Bohem Otcem. A toto Božství si přisvojoval vždy až do posledního dechu na kříži. A co si Kristus Pán přisvojoval, to také mu potvrzují četní svědkové. Především je to sám všemohoucí Bůh, který již při zvěstování jeho zázračného narození nazývá jej ústy archanděla Gabriele »Synem Božím«, (Lukáš 1, 35.) a když Pán Ježíš má již nastoupiti svůj úřad učitelský, tu při křtu jeho v řece Jordáně otvírá se nebe a hlas Boží volá: »Tento je syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil.« (Matouš 3, 17.) Toť zajisté nejslavnější svědectví, svědectví samotného, neomylného Boha! Bůh tím ukazuje, koho posílá lidstvu. Jako pozemský král vysílaje svého poslance do cizích zemí, dává mu potvrzení o jeho pravosti, tak i Bůh Otec tu veřejně prohlašuje, že Ježíš Kristus je Syn Boží a učení jeho, že je božské. A podruhé dává Otec nebeský svědectví Ježíši Kristu o jeho Božství při proměnění na hoře Tábor. Tam se Kristus Pán proměnil před obličejem tří svých apoštolů tak, »že způsobá obličeje jeho učiněna je jiná a oděv jeho bílý a stkvoucí.« (Lukáš 9, 29, 35.) I stal se hlas z oblaku říkající: »Tento jest syn můj milý, toho poslouchajte.«

Tedy sám Bůh dosvědčuje, že Ježíš Kristus je Syn Boží, pravý Bůh. A stejně jako Bůh Otec, dosvědčují Božství Ježíše

Krista i andělé, kteří s nebe sestupují a klanějí se jemu; Božství jeho dosvědčují i zlí duchové, kteří se podrobují jeho rozkazu a plní úzkosti prchají před jeho všemohoucností.

II.

Než netoliko říše duchová dosvědčuje Božství Páně, ale i říše hmotná, lidé a celá příroda dokazují, že Ježíš Kristus byl pravý Bůh. Tak svatý Petr, blava všech apoštolů na otázku Páně: »Vy pak kým mne býti pravíte«, (Matouš 16, 15.) jmenem všech apoštolů volá: »Ty Jsi Kristus, Syn Boha živého!« (Matouš 16, 16.) A Kristus Pán nevyvrací jeho slov, nýbrž naopak je potvrzuje a praví k Šmonovi Petrovi: »Blahoslavený jsi Simone, synu Jonášův; neboť ne tělo a krev zjevily to tobě, ale Otec můj, kterýž je v nebesích.« (Matouš 16, 17.)

A podobně jako Petr dosvědčuje Božství Páně i apoštol Tomáš. Když se Kristus Pán po svém vzkříšení zjevil ponejprv svatým apoštolům, tu nebyl s nimi Tomáš. Když pak mu to ostatní apoštolové vypravovali a plni nadšení volali: »Viděli jsme Pána« (Jan 20, 25—28.), tu Tomáš neuvěřil jim, nýbrž řekl: »Dokud neužiji v ruku jeho bodení hřebů a nepustím prst svůj místo hřebů a ruku svou nevložím v bok jeho, neuvěřím.« A tu osmého dne přichází Pán Ježíš opět mezi apoštoly a jde rovnou k Tomášovi a dí jemu: »Vlož prst svůj sem a viz ruce, a vytáhni ruku svou a vpust v bok můj a nebudiž nevěřící, ale věřící.« Po těch slovech Tomáš padá k nohám Páně a pln pokorné víry volá: »Pán můj a Bůh můj!« Tot zajisté jasné svědectví a tím důležitější, poněvadž také ukazuje, že apoštolové hned tak nevěřili, ale dříve museli se přesvědčiti nežli něčemu uvěřili. Proto tím více jejich svědectví nabývá váhy a věrohodnosti.

Nejvíce však dodávají věrohodnosti svému svědectví o Božství Páně svojí mučednickou smrtí. Všichni svatí apoštolové až na svatého Jana, miláčka Páně, podstoupili pro Krista smrt mučednickou. Poslušni rozkazu Páně rozešli se do celého světa a všude hlásali Krista. Nezalekly jich strasti a námahy, brozby a pronásledování, ale raději smrt podstoupili, než aby zapřeli, že Kristus Pán nebyl Bohem. Právě tato pevná víra v Božství Ježíše Krista učinila z nich mučedníky, neboť byli si toho vědomi, že ztratí své pro Krista tento život, získávají od něho život věčný. »Boha sluší více poslouchati nežli lidí« (Skutkové apoštolů 4, 19.), tak volají neobroženě veleradě židovské, která jim zakazovala mluvit ve jménu Ježíše, a to je jim heslem vždy i tehdy, když ruka katova jim za to smrt chystá. Tot nejkrásnější pečeť na svědectví o Božství Krista Pána, pečeť skropená lidskou krví.

A touž pečeť podali netoliko svatí apoštolové, ale po nich tisíce a miliony mučedníků, jež pro Krista, jakožto Syna Božího vlastní život obětovali. Proto pošetilé a marné je volání těch moderních několika nevěrců proti těmto důkazům, napsaným lidskou krví. A byt sebe více se namáhali, ten hlas mučedníků nepřekřičí.

Jejich hlas proniká do všech dílů světa a všude volá: »Kristus je Bůh, v Kristu je naše naděje, v Kristu je naše vítězství«.

Konečně Božství Krista Pána dosvědčuje i nerozumná příroda, neboť ona podrobuje se jeho rozkazu a poslouchá jeho vůle. Pán Ježíš velí, a rozbouřené moře se tiší, větry ustávají, ruka jeho žehná, a chleba neubývá, takže pěti chleby sytí se tisíce lidí. A když Kristus umírá, tu celá příroda, jakoby lkala nad utrpením svého Pána, chví a otřásá se, skály pukají a slunce se tmí, takže všichni pod křížem chví se úzkostí, a i setník pohanský pln úžasu volá: »Jistě Syn Boží byl tento!« (Matouš 27, 58)

Tu vidíme, drazí přátelé, jak pošetilé je tvrzení těch, kteří popírají Božství Ježíše Krista. Sama nerozumná příroda je usvědčuje z nepravdy a ukazuje, jak rozum jejich je zatemněn zlobou a vášní, které jim brání uznati Krista za svého Pána. Platí o nich ta slova Páně, která řekl k farizeům a zákonníkům: »Kdo z Boha jest, slovo boží slyší; protož vy neslyšíte, že z Boha nejste.« (Jan 8, 47.)

My však, drazí přátelé, jsme z Boha, neboť věříme, že Bůh je. A věřice v Boha věříme i v toho, jež Bůh na tento svět poslal a jež po dvakráte za svého Syna prohlásil. Jest to Ježíš Kristus. V Něm »ukázala se láska boží všechněm lidem,« v Něm naplněno je vše, co Bůh Otec od pádu prvních lidí zaslíbil. A proto věříme pevně a vytrvale i v Ježíše Krista, že je pravý Syn Boží a tedy pravý Bůh, věříme pevně a vytrvale, že jeho svaté učení je učení božské, a tou vírou vedeni i posilněni krácejme vždy a všude za svým Pánem a Mistrem, následujme Ježíše Krista tu na zemi, bychom Jej jednou následovali i tam do věčnosti. Amen.

Stan. Pilík.

Neděle čtvrtá adventní.

O Božství Krista Pána.

I uzří všeliké tělo spasení boží.

(Lukáš 36.)

V minulém nedělním rozjímání uvažovali jsme, drazí v Kristu, o Božství našeho Spasitele Ježíše Krista, a sice o důkazech, které jeho Božství dosvědčují. Kristus Pán se netoliko sám za Syna Božího, stejné podstaty a přirozenosti s Otcem vyhlašoval, ale i sám Otec všemohoucí, andělé a všichni apoštolové, jakož i židé sami Božství jeho jasně dokazují. Tyto důkazy probrali jsme v nedělním svatém rozjímání. Dnes jdeme dále a ukažme, že i skutky Páně, jeho celý život a jeho učení zcela jasně ukazují, že Kristus jednal, žil a učil jako Bůh a že tedy je pravý Syn Boží.

Pohlédneme-li na skutky Páně, tu vidíme, že tyto jasně dokazují božskou moc Páně, neboť ony hlásají nejprve jeho všemohoucnost. Jeho skutky jsou záznaky v pravém slova smyslu, t. j. skutky, které si nelze vysvětliti nějakou přirozenou mocí,

nýbrž nutně vyžadují sílu nadpřirozenou, sílu boží. A byly to skutky, které i dnes nemožno si vysvětliti nějakou přirozenou silou, jakkoli věda od té doby učinila pokrok ohromný. Na příklad položili před Krista člověka šlakem poraženého, kdy ubožáka na údech ochromeného, jemuž již byla marna všeliká lidská pomoc, a hle, Ježíš Kristus pouhými slovy »vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého« (Matouš 9, 6.), vrací mu bývalé zdraví, člověk onen zdrav vstává, beže lože své a vrací se domů. »Vidouce to pak zástupové báli se a velebili Boha.« (Matouš 9, 8.) A zajisté právem, neboť něco takového může učiniti toliko Bůh.

Lékař sice také někdy vyhojí člověka, ale musí k tomu použiti léku a v mnohých případech musí říci, tu jest má pomoc marná — tu pomůže jediný Bůh. Kristus však uzdravuje pouhým slovem, beze všech léků a to i nemoce, kde pomoci mohl toliko Bůh. Ano, On uzdravuje i na dálku; On na příklad uzdravuje služebníka setníkova, aniž by vkročil do domu jeho, On praví služebníku královskému prosícímu o uzdravení svého syna: »Jdi, syn tvůj, je živ« (Jan 46, 50.), a v touž hodinu je syn jeho uzdraven.

Kristus však činí ještě více. On dotýká se mrtvého mládence Naimského, kterého již vynášeli k pohřbení, a mládenec ožívuje, On velí mrtvému Lazarovi, již 4 dny v hrobě odpočívajícímu: »Lazare, pojď ven!« (Jan 11, 43.), a po těch slovech hniјící již tělo ožívuje, Lazar živ a zdrav vychází z hrobu. A stejnou moc jako na lidech osvědčuje Kristus i na věcech neživých, On pouhým slovem proměňuje vodu ve víno, žehná chléb a chleba neubývá, takže z pěti chlebů sítí se mnoho tisíc lidí, Kristus velí rozbouřenému moři, a ono se tiší, přikazuje větrům, a ony ustávají, takže všichni plní hrůzy volají: »Kdo jest tento, že ho větrové i moře poslouchají?« (Matouš 8, 27.) Ano, kdo jest to, jenž takové skutky činí? Ty skutky samy volají, že to není pouhý člověk, že jest to Bůh. Proto sám Kristus Pán se na ně odvolával, když židé nechťeli slovům jeho věřiti a říkali, že se rouhá, když se nazývá Synem Božím. Kristus Pán jim řekl: »Nečiním-li skutků Otce mého, nevěřte mi. Pak-li činím, a nechcete-li mi věřiti, skutkům věřte, byste poznali a věřili, že Otec ve mně jest a já v Otci.« (Jan 10, 37—38.) »Já a Otec jedno jsme.« (Jan 10, 30) Skutky Páně tedy jasně ukazují, že je Ježíš Kristus pravý Bůh.

Než netoliko z této zevnější stránky dokazují skutky Páně jeho Božství, ale i ze stránky vnitřní, neboť co lásky, co mravní krásy a nekonečné něhy v sobě obsahují! Jejich nadpřirozená síla, ta spíše diváky děsila, v hrůzu uváděla, ale ta něha a láska, jež z nich zrovna vyzařovala, ta téměř táhla ku Kristu; každý jeho čin jakoby dýchal vůni nebe dobrotou boží. Jen vzpomeňme, na příklad, na uzdravení člověka třicet osm let nemocného u rybníka Betsajdy! (Jan 5, 2—9.) Ubožák, třicet osm let strádající hroznou nemocí, marně čeká na okamžik, kdy bude moci první vstoupiti do rybníka. Nemá tu na světě nikoho, kdo by mu pomohl. Ale tu přichází Ježíš Kristus, a pln dobroty a lásky sklání

se k opuštěnému ubožákovi a táže se jej: »Chceš-li býti zdrav?« A hned na to, aniž by čekal na nějakou prosbu, dí k nemocnému: »Vstaň, vezmi lože své a chod!« A hned učiněn je zdrav člověk ten. A Kristus Pán mizí, aniž by čekal na nějaké díky. Jen později praví k nemocnému, když se s ním setkává: »Hle, učiněn jsi zdrav; již nehřeš, by se ti něco horšího nepříhodovalo!« Co tu lásky, co tu něhy a milosrdenství, jež není sto obsáhnouti pouhé srdce lidské! A při tom se jeví u Krista ten největší klid; i ty největší zázraky činí jako ten, u něhož se to rozumí samo sebou. Jedno, dvě slova pronese, a nemocný je zdrav, mrtvý vstává z hrobu. Nejhlubší pokora se tu pojí s božskou velebností a vtiskují každému skutku znak díla božského, jež dělá a vábí zároveň, jež naplňuje diváky hrůzou a zároveň jakýmsi pocitem nevýslovné blaženosti. Toť důkaz božské všemohoucnosti, toť odraz jeho nekonečnosti. Tuť plní se také slova dnešního svatého evangelia: »I uzří vše-líké tělo spasení boží.«

I.

A jako jednotlivé skutky, tak celý pozemský život Páně dokazuje jeho Božství všude, v každém jeho slově, skutku, v celém jeho zevnějšku prozařuje něco nadpřirozeného, něco, co není z tohoto světa. Sám o sobě řekl: »Já jsem světlo světa!« (Jan 8, 12.) A to se jeví v každém dechu života. U něho není mraku, není šera, není mlhy, ba, ani toho nejmenšího stínu nejistoty, slabosti. Duch jeho je všecek jasný; září na vše strany svobodně, bez námahy, nejistoty, silou královskou, silou božskou. Odkryli skvrny na slunci, na Kristu však nikoli. Dost se namáhali jeho nepřátelé, aby na Něm něco našli, než vše bylo marné. Kristus jim řekl: »Kdo z vás bude mne trestati z hříchů« (Jan 8, 46.), a nikdo mu nemohl říci ani to nejmenší. Tak nevolal nikdo před Kristem a tak volati nemůže nikdo po Něm, neboť tak zvolati může jen bytost nejdokonalejší, bytost božská! Nikdy ale člověk, neboť dobře praví svatý Jan: »Díme-li, že hříchů nemáme, sami se svádíme a není v nás pravdy.« (1 Jan 8, 11) Představme si i největšího světce a vložme mu na rty slova: »Jsem svatý, hříchů na sobě nemám« — a v téměř okamžiku skácí se se své výše, nitro naše uraženo odvrátí se od něho a strhne mu svatozář z hlavy. Jedině Kristus jako Bohočlověk mohl říci: »Buďte svatí, jakož i já svatý jsem.« Všecky jeho ctnosti září v tom nejjasnějším světle, jedna vyplývá z druhé a všechny se pojí v jediný zářící celek, který uchvacuje a nutí koleno lidské skloniti se do prachu země a volati se svatým Tomášem: »Pán můj a Bůh můj.« (Jan 20, 28.)

II.

Konečně Božství Krista Pána dokazuje jeho svaté učení. Již staré naše přísloví praví: »Pták po peří, člověk po řeči se pozná.« Člověk řečí svými prozrazuje, co je, jaký je to charakter, jeho vzdělání, jeho vlastnosti. A nyní pohledme na učení Kristovo, na

jeho účinky pro celý svět! Vnořte se trochu do těch jeho svatých pravd, měřte jejich hloubku, jejich krásu a musíte zvolati: Tak učití nemohl žádný tvor, toť učení bytosti nadpřirozené, bytosti božské! Co jsou svazky celé knih různých učenců a filosofů proti učení Páně, proti jediné větě jeho, na příklad: »Miluj Boha nade všechno a bližního svého jako sebe samého!« (Lukáš 10, 27.) »Milujte i nepřátele své a činite dobře těm, kteří vás nenávidí.« (Matouš 5, 44.) »Blahoslavení, kteří lačnější a žízňejší po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou.« (Matouš 5, 6.) Kdo dovede oceniti hloubku jeho pravdy svaté: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« (Matouš 16, 24.) A nyní popatřme na účinky jeho učení pro celý svět! Někdy se mnohá nauka zdá na pohled velice hezká, ale účinky její jsou zlé. »Po ovoci poznáte je« platí tu plnou měrou. Nuže, jaké je ovoce učení Kristova? Co byl svět před ním a čím se stal po něm? Jako když z rána zlatá bář slunka vyhoupne se nad obzor a svými zlatými paprsky zaplaví celý kraj, a všude, kam dopadnou, zaplaší tmu a naplní teplem, takže všude počíná nový život, tak podobně působilo i učení Páně. Kam pronikly paprsky jeho svatého učení, tam mizela tma nevěry a bludařství, tam rozlévalo se teplo vzájemné lásky a bratrství, tam lidstvo jakoby probuzeno z duševního spánku a ozářeno světlem božského zjevení, chápalo se práce a jako strom na jaře pod teplými paprsky slunka, vyvíjelo se i ono na výsluní učení Ježíše Krista, jak na poli duševním, tak i na poli hmotném silou nesmírnou. V jaké bídě, v jaké ztraclosti, jak hmotně tak i duševně zůstali ubozí národové, k nimž neproniklo učení Kristovo, a jestliže učinili v nynější době přece pokroky, přijali to vše od národů křesťanských. V pravdě, učení Kristovo přetvořilo celý svět, ono mu vtisklo svůj ráz, svoji pečeť a byt by dnes svět na mnoze brojil proti Kristu, známky, ovoce jeho učení nevyhladí nikdy a vyhladiti nemůže, neboť učení Kristovo je jeho živel. Tot pramen, z něhož lidstvo již 19 století čerpalo svoji sílu, svoje osvěžení. A jestliže dnešní svět chlubí se humanitou, já tážu se, kde vzal tu humanitu, na jakých základech budoval? Byl to Kristus, jeho svaté učení. A mýlí se dnešní nevěrci, jestliže bez Krista, jeho svatého učení chtějí vésti lidstvo. Snad nyní se jim ještě zdánlivě daří, poněvadž v nitru lidstva ještě kotví duch učení Kristova, aniž by snad mnozí o tom věděli. Mlékem zbožných matek ssáli je do sebe, byli vychováni v ovzduší víry Kristovy. Ale běda lidstvu, jestliže i ten poslední zásvit učení Kristova v sobě utlumí! To vidíme již na mnoze na mladším pokolení, které již odchováno bylo v úplné nevěře. Co je mu posvátného, kde vidí auktoritu, komu vzdá úctu? To vše je mu bláznovstvím, posvátnému se vysmívá, auktoritu šlape nohama a úctu nevzdá ani svému otci, svojí matce! Věda, filosofie lidská, ty nikdy nenahradí svatých základních pravd učení Kristova. Vždyť dnes máme stejně učené zloděje jako neučené, učené podvodníky, vrahy a smilníky. A pak půjde mnohý mluvka a chce mluvití proti učení Páně, které lidstvo znova obrodilo a jest mu zdrojem života. Věru

kdyby žádný důkaz nebyl pro Božství Páně, učení jeho dostačí; to mluví celému světu, že zakladatel jeho byl Bůh, bytost nejvyšší moudrá a všemohoucí.

Tak jsem, drazí přátelé, jen v krátkosti načrtl některé důkazy, které jasně ukazují, že Ježíš Kristus byl pravý Bůh. Kdo jen trochu uvažuje, ten nemůže dáti sluchu lidem, kteří by toto chtěli upírat. A proto stojíce dnes na prahu vánoc, obnovme v sobě víru v Ježíše Krista, v jeho svaté učení a slibme dnes Ježíšovi, že vždy a všude chceme se k Němu hlásiti, Jej jako Boha ctíti, s Ním žíti a jednou šťastně i umříti. Amen.

Stan. Pilík.

Řeči příležitostné.

Úvodní řeč k missiím.

V historických síních paláce Royal uspořádal Ludvík Filip, vévoda orleanský, potomní „občanský“ král francouzský, 5. června 1830 skvostní ples. V záři tisícerych světél odrážely se nesčetné brilianty a drahokamy, kterými se zdobili vzácní hosté, na jejichž prsou se blýskaly rozličné vysoké řády. Všude bylo plno radosti a veselí, panoval šum a ruch. Jediný hrabě Schille Salvandy, vyslanec u neapolského dvora, se neusmíval, ale se zamyšlenou tváří pohlížel na bezstarostný plesový rej.

Zpozorovav to populární hostitel, vévoda orleanský, přistoupil k němu s otázkou, zda se mu snad ples nelíbí? Zda se špatně baví? Vyslanec odpověděl: „Je to zcela neapolitánská slavnost. Zrovna tak bezstarostně se baví Neapolitáni. Ale jedné věci nepozoruje nikdo ani zde ani dole v Neapoli.“ „Které?“ otázal se princ. „Nikdo nepozoruje ani si nevzpomene, že vlastně tancujeme na sopce.“

Tento znamenitý vyslanec a státník bystrozraký pozoroval totiž podle současných známek, že se tentokráte v Evropě připravoval všeobecný převrat. A nemýlil se. Neboť hned na to vypukla nová revoluce a nový převrat.

Drazí posluchači! Myslím, že bychom mohli výrok tohoto státníka ne sice ve smyslu politickém, ale ve smyslu mravním opakovat i dnes. Prodělali jsme už jeden politický převrat, který nám přinesl sladkou svobodu, ale proděláváme ještě převrat morální a náboženský, a tancujeme tudíž na sopce.

Ne bez příčiny pravím: tancujeme. Neboť hleďte! Naflká se všeobecně na špatné časy. Na bídu a nouzi. Na snižování platů a drahotu. Ale při tom vidíme kolem sebe všude jenom zábavy a tance, tance a zase zábavy. Biografy dvakráté, třikráté denně vychrlí celé spousty diváků. Masopust nestačil, ale tancuje se ve se i v posvátné době postní. „Svatopostní čas s jeho vážnými a dojemnými pobožnostmi, zpěvy a rozjímáními spěje už do tře-

tího týdne, ale v matičce Praze, ano i leckde na venkově je masopustní nálada v plném a prudkém víru a reji. Stačí zastavit se ve večerních hodinách u některého z pražských velikých sálův, abychom se přesvědčili, že svatopostní popel se nedotekl tisícerych čel. Do pražských sálů za bouřlivých intrád, veselých kvapků a valčíků hrnou se proudy dívek, mladíků i starších lidí. — Na kvatembrový pátek a postní neděle pořádají se rozpustilé maškara-rády a Šibřinky . . . (Pražský Obzor, 2. března 1923.)

Nezkušený pozorovatel by si mohl mysliti, že není na světě šťastnějších lidí nežli jsme my. Ale to by si mohl mysliti jen pozorovatel nezkušený. Ve skutečnosti tomu není tak. Neboť ten veselý záblesk v očích tisíců našich lidí není zábleskem pravé radosti, ale je to lesk jiskry ze sopky, která se chystá k výbuchu. Zábavy a tance, šum a rej — to všecko jest jenom pláštík, který zakrývá vnitřní rozervanost a nespokojenost a někdy i špatné svědomí, tak jako nový ubrus zakrývá červotočivý stůl a pestrý koberec špinavou podlahu.

Ale, jáčku, moji drazí, jak dlouho může takto pokračovati? Dobří sobě budme a pravdu sobě mluvmé! »Pravdu si říkati« — doporučil sám náš umírající státník. Nuže, kam to všecko po-vede? Co nám přinese nespokojenost a rozervanost? Kam nás dovede vzrůstající se zkáza mravní a náboženská? Kde hle-dati lék?

I. Vyskytují se ovšem sice lékaři, kteří by upřímně rádi vy-léčili naši společnost a navrhuji rozličné léky a prostředky.

a) »Udělejme si zákon na ochranu republiky!« Dobrá! Ale postavte raději republikánské zákony na základ božího desatera! Starejte se o to, aby se těchto 10 paragrafů zachovávalo — a já vás ujišťuji, že republika bude požívat ochrany nejbezpečnější a nikomu se v ní nebude stýskati!

b) »Více šibenic!« volá ten, jenž pozoruje rostoucí zločiny. Možná. Ale právě nedávno při porotním přelíčení tvrdil kterýsi advokát, že pouhým trestem smrti se lidé neodstraší od páčání zločinů. A já nevím, proč bych i s tímto doktorem neměl sou-hlasiti?

c) »Tedy více vojska a policie!« Možná. Ale v Německu a bývalém Rakousku byl každý druhý muž vojákem a přece tyto státy stihla kalamita, ze které se tak hned nevyhoupí . . .

d) Jiní navrhuji: »To všecko nepomůže. Ale rozdělte ma-jetek!« Ale, moji drazí, až budou mítí stejně všichni; pracovití i lenoši, střídmí i opilci, bude to spravedlivé? Jak dlouho takový stav potrvá?

e) Radte něco jiného! »Už to máme!« praví velmi mnozí. »Pryč s náboženstvím, hlavně katolickým! Jako jsme súčtovali s Vídní, súčtujme i s Římem, a budeme mítí ráj!« S rozbohněným srdcem musím vyznati, že se tento návrh posud líbil ze všech nejvíce. Ale nejen líbil, nýbrž i ujal. Neboť dnes máme ve vlasti půldruhého milionu agrárníků a z toho 724.060 bezvěrců. Máme-li však také ten slibovaný ráj, na to nemohu odpověděti.

II. Ale táží se: Proč, jak je to možné, že hlasatelé nevěry našli tolik přízně a sluchu v naší drahé vlasti, jako se to nestalo v nijádném státu okolním? Jakými prostředky rozmnožili atheisté své řady? Jakých zbraní užili? Pracovali blavně proti-náboženskými hesly a frázemi, které mezi lidmi slovem a tiskem šířili. Zesměšňovali city náboženské a ubíjeli tak v nesmrtelných duších každou víru v Boha.

Jestliže se však na tato hesla poněkud blíže podíváme, poznáme, že mají svůj líc a rub a své slabiny. Že jsou to zkrátka bubliny, které se na vzduchu pravdy rozplývají v nivec jako snh na slunci.

a) Na příklad fráze: »Nevěř nic! Já také nic nevěřím!« Je to pravda, tvrdí-li někdo, že n'c nevěří? Není to pravda. Na světě neexistuje člověk, který by nic nevěřil; neboť žádný člověk bez víry býti nemůže.

Víra je totiž dvojit: přirozená a nadpřirozená. Věřím-li člověku, je to víra přirozená. Věřme-li v Boha, je to víra nadpřirozená. A nějakou víru má každý.

Žena věří muží, že ji nepodvádí a naopak. Musejí si věřiti, neboť by pak jejich spoluzití bylo peklem, nejvýše očistcem. Věřme kuchaři, že nám nenamíchal do jídla jedu. Musíme věřiti; jinak bychom umřeli hladu. Věřme hostinskému, že nám nařevá nápoj neškodný, a prameni, že neobsahuje látek tyfových, jinak bychom umřeli žízní. Student věří, že mu profesor přednáší pravdu, sice by se ze školy vystěhovala všeliká autorita. Věřme strojvůdci, že nás po bezpečných koleích doveze k cíli, sice by se žádný neodvážil sednouti na dráhu. Zkrátka: Můžeme-liž si bez víry představit klidné živobytí?

Když tedy věříme lidem, kteří se mohou mýlit a často i pokoušejí klamati, budeme-li se zpečovati věřiti v Boha, který se nemůže mýlit a klamati? Proč bychom tedy byli atheisty, nevěrci?

b) Ostatně, co myslíte, přátelé? Od kdypak obyčejně začínají lidé pozbývati víry v Boha? Od té doby, co počali poslouchati svých náruživostí a vášní.

Co jsou náruživosti? Jsou to hnutt smyslných žádostí, jimiž člověk za spolupůsobení obrazotvornosti, těla a smyslu buďto k nějakému dobru bývá přitaženo anebo ke zlu. Tyto náruživosti samy o sobě nejsou hříchem, ale je nutno držeti je na uzdě a je nám pracovati, aby se nezdvihaly v nepřítodný čas. Za to na př. pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, lenost. A kdyby v člověku byla jen jediná, ostrážitost a boj nám prikazuje víru v Boha. Avšak není to jedna, nýbrž mnohé. Každá z nich je jako jiskra, jež zanečbána a nestřežena nejvelkolepější paláce v rummy obrací, nejkrásnější a obydlená města v poušt proměňuje a člověku dříve věřícímu spaluje v srdci víru. A nemůže ani býti jinak. Neboť jakmile se člověk poddá hříšné vášni, ztrácí napřed vnitřní klid. Pak se mu protiví všechno dobré a krásné. Ctnost se mu zdá působiti trýzn a muka. On se do své nepravosti zamiluje

jako jinoch do své milenky a za žádnou cenu od ní nechce upustiti. Ježto mu pak náboženství neustále připomíná, že Pán Bůh nepravosti zakazuje, snaží se v sobě potlačit myšlenku na Boha a potlačuje v sobě hlas svědomí, který se v něm občas ozývá. Poznenáhla upadá ve stav, kterému se říká: materiální nevěra, a pak volá kolem sebe: »Já nevěřím nic.« Ale učený kterýsi spisovatel namítá: »Rozluč se se svou náruživostí, a zítra budeš zase věřit!« (Pascal.)

c) Od kdy jsi začal pozbývati víry? Zdali ne od té doby, co jsi se stal členem toho neb onoho spolku, té neb oné společnosti? Spolky je nesčítaných a mezi nimi jsou mnohé s tendencí protináboženskou vysloveně. Vstup do takového spolku a stanu se ti, co předpovídá Písmo: »Se svatým svatý budeš, ale s převráceným budeš převrácený.« Ztratíš tam zkrátka víru.

Středoškolského katechetu, člověka mírného, zastavila jedna paní a prosila ho, aby se modlil za jejího syna, se kterým se stal nápadný převrat. »Dříve byl pracovitý, poslušný a uctivý. Ale vstoupil do jakéhos společku, kde se mladiství lidé »ctí« zavázali opustiti jakoukoli církev, a od té doby ztratil úctu k rodičům, práce ho omrzela a peníze se u něho neudržely. Co mu do nedávna bylo svatým, tomu se posmívá a mladšímu bratrovi říká: »Nevěř nic, já také nic nevěřím.«

To je příklad jediný. Já jich znám víc a vy třeba ještě více. Vy, křesťanské matky a otcové, bděte tedy nad svými syny a ne dejte jim v nevěreckých společnostech ztráceti víru!

d) Francouzský filosof Descartes sepsal knihu, která je přeložena také do češtiny (»Principia philosophiae«). V ní praví:

»Většina lidí se domnívá, že je Pán Bůh nespravedlivě obdařil bohatstvím, krásou, zdravím atd. Jenom s rozumem jsou všichni spokojeni. Každý si totiž myslí, že jeho rozum je nejlepší.« Z toho přirozeně povstává pýcha a přeceňování rozumu.

Z toho povstala i fráze: »Víra se přežila. Dnes stačí vzdělání.« Ale, moji draží, je to pravda? Stačí ku blaženosti lidstva jenom vzdělání? Bude lidstvo šťastnější, když se mu dá místo náboženství vzdělanost a věda? Má věda takovou moc a autoritu? Je tolik vyspělá, aby lidstvu mohla nahraditi náboženství?

e) Vzpomínám si, co řekl staříčkový vědátor Newton, když mu pochlebovali jeho přátelé, řkouce, že svými vynálezy a výpočty podal lidstvu celou pravdu o soustavě nebeských těles. Skrovný učenec sehnul se pro skoťápku na zemi ležící, nabral do ní mořské vody a pravil: »Tolik pravdy jsem vyzkoumal já a tolik nevyzkoumané pravdy leží ještě před námi.« Při tom ukázal na ne-smírný oceán před nimi ležící.

»Stojím před Bohem jako žebrák, jako dítě, jako žáček,« pravil jiný učenec po 40leté vědecké činnosti (Gerson). Bůh před námi otevřel knihu přírody, abychom se z ní učili čísti. Ale mnohý žáček, sotva že několik vět z ní přečetl a to ještě dosti chybně, utíká od svého vševědoucího Učitele a pyšně volá kolem

sebe: »Pryč s náboženstvím! Dnes mi postačí vzdělání!« Stačí? Opravdu postačí?

f) Snad tedy vzdělanost odstranila věci, které člověku ztrpčují život, chudobu a nemoc? Snad učinila lidstvo mravnějším?

Mezi chudobou a nemocí je rozdíl ten, že chudobu musejí snášeti jen někteří, kdežto nemoc navštíví dříve nebo později skoro každého. Věda lékařská se ovšem velice zdokonalila, takže dnes vyléčí nemoci, které dříve končily jistou smrtí. Ale nastávají někdy okamžiky, že i nejučenější lékař marně se namáhá, a je-li upřímný, říká: »Nepomůže-li Bůh, já jsem tu zbytečný.« Zajímavé je, že mezi odpadlíky z inteligence je poměrně nejméně lékařů. Patrně uznávají, že pouze vědou náboženství se nahraditi nedá.

g) Snad tedy, když je lidstvo nyní vzdělanější, je také mravnější? Na tuto otázku nechat odpovědi kamenní svědkové, totiž bývalé kláštery a budovy církevní, které osvětská doba proměnila v káznice a polepšovny. »Byly jsme kdysi celami, kde zbožné a pracovitě duše — za doby menšího vzdělání — spisovaly a opisovaly knihy. Dnes tu po svobodě vzdychají lupiči a vražedci. V našich prostorách nacházeli útulek a občerstvení pocestní a chudí. Dnes tu ketasové a lichváři přemýšlejí, že jim kdysi bylo líp...«

Drazí křesťané, že větší vzdělanost lidi umravnila? Ale jen si pročtete jeden jediný denní list! Kolik tam najdete důkazů mravní spousty! V pamětní knize naší fary četl jsem, kterak se pisatel před 100 léty divil tomu, že někdo ve zdejší osadě spáchal sebevraždu. Dnes, kdy jsme ve vědách pokročili a ve víře poklesli, vyplňují sebevraždy, vraždy, podvody a lichvy hlavní stránky denních listů. Potom ať mi někdo řekne, že vzdělanost může nahraditi náboženství!

h) Ať mi někdo řekne, že náboženství je překonané stanovisko a patří nanejvýš ještě do kostela!

To si mysleli u nás mnozí ještě před nedávnem a vyúčtovavše s Římem (jak říkali) a s Bohem, z milosti chtěli odsouditi náboženství jen do kostela. Ale přepočítali se

Dnes není náboženství předně žádným překonaným stanoviskem. Je sice pravda, že velmi mnozí majíce srdce naplněné nevěreckými myšlenkami, náboženství přestali vykonávati a jen zisk, sobectví a rozkoš za boha uznávají, ale náboženství proto ještě překonaným stanoviskem není z té jednoduché příčiny, že podle starého Tertuliána duše lidská je už přirozeností svou náboženská a protože člověk bez náboženství jest jako ryba na suchu: třepá se a svíjí, kroutí se a touží po vodě, která jest jediným jejím živlem.

Či je tedy snad náboženství věcí pouze soukromou? Patří snad jenom do kostela? Tak by se snad na první pohled zdálo, ale není tomu tak. Náboženství patří předně do rodiny, aby otec, matka a děti plnili vzájemné povinnosti. Patří do manželství, aby bylo svaté a neporušené, vyšší láskou posvěcené. Kam ještě patří

náboženství? Do školy, aby mládež nezdivočila. Do soudní síně, aby se konala spravedlnost a nehájily se věci nespravedlivé, a pak aby přísaha byla věcí nejsvětější. Náboženství patří do obchodu, do dílny a továrny, zkrátka tam, kde lidé žijí a působí. Náboženství je duši státu, podporou nejvyšších úřadů a tvůrcem společenského blaha a pomáhá k udržení pořádku více než policie.

III. Náboženství patří zkrátka do každé lidské duše. A nyní jsem se, draží, dostal tam, kam jsem ve svém kázání dospěti chtěl. Neboť proto jsem vás shromáždil k missiím, abychom to sv. náboženství ve vašich duších posílili a obnovili. Budeme vás za tou příčinou poučovati o Bohu, Vykupiteli a o věčnosti, o Bohu milosrdném a o dobré smrti, o vašich povinnostech, které máte k Bohu a ke bližnímu. Zvláště pak o vašich nejintimnějších povinnostech, které máte ke své nesmrtelné duši.

Které to jsou?

Snad se vám to už někdy přihodilo? Ustrojili jste své dítě do bílých, nových šatečků a propustili jste ho jako andělíčka na ulici. Ale za chvíli se vaše dítě navrátilo s usedavým pláčem. Nějaký nezvedenec je porazil, automobil ujíždějící je postříkal blátem od hlavy až k patě a zanechal v blátě, v slzách a v touze po očistě.

Nad tím se, draží, zamyslel Pán Bůh vysílaje vás na svět, dal vám čistou roucho milosti posvěcující a chtěl, abyste si ho tak zachovali. Ale svět je veliký a všude dosti příležitostí ku ztrátě milosti. Nikdo z vás neřkej: »Ale já mám duši čistou! Já nemám žádné hříchy, leda jen lehké.« Ostatně, což ten hřích skutečně tak šeredně poskvíruje duši? Vždyť se ani nezdá. Mizí tak rychle, mizí někdy tak hravě, jak hravě a rychle se vykonal. Je jako vítr, jako bublina. Je jako jiskra. Co po ní mohlo zbyti? Co? Jestliže ji nesetřete, a to hned, zůstane na místě, kam padla, stopa, skvrna. Takovou skvrnu zanechává v duši hřích.

A což teprve, jestliže někdo ve svém těle vězní duši obtíženou hříchy těžkými, smrtelnými? Duši zanedbanou? Duši opuštěnou? Jako když někdy v novinách čteme, že tam neb onde necitelní lidé věznili tajně nějaké dítě v komoře nebo ve sklepe nebo v nějakém brlohu. Ale někdo tu skrýš vyzradil, a když tam lidé vstoupili, co spatřili? Na shnilé slámě, v cárech, ve vlastní nečistotě leželo něco, co se ani člověku nepodobalo. Ale hýbalo se to, pozdvihlo se to a se šleným výkřikem prosebně vztáhlo po vás ruce?

Kolik takových zohavených duší uvězněno je v tělech lidských! Po léta zanedbávány od svých majitelů, v nečistotách chovány, takže by byly v kalu vlastního svědomí se dávno udusily, kdyby nebyly nesmrtelné. (Dle Bělohávka.)

Kdo je zachrání? Čím je zachrání? Jak je očistí? Kajícní ženy starého císařského Říma vrhaly se v zimě do ledových vln Tiberu, domnívajíce se, že poskvrny života jejich budou takto odplaveny. S toužou myšlenkou vrhali a vrhají se Indové do posvátných vln Ganges. Jen proto proskakovali lidé očištnými plameny svatého

obně; jen proto zabíjeli obětní žertvy, aby jejich teplou krv umyli své viny.

Křestane drabý, toho všeho tobě není zapotřebí. Jenom se trochu zamysli a vejdi do sebe v této posvátné době! A jestliže missie budou mít ten účinek, že zatoužíš po očistě své duše a tuto očistu také provedeš, t. j. upřímně-li ve zpovědnici otevřeš svůj tajný žalář duše — pak ruka milosrdenství tě uchopí a pravice milosti tě pozdvihne, potěší a oblaží. Amen. *Fr. Malý.*

Jaký cíl má matka při vychování dítěte mít před očima.

»Vezmi to dítě a vychovej je pro mne; já ti pak dám odměnu za to.« Tak řekla druhdy dcera egyptského krále matce Mojžíšově, když jej vytáhla z vody. »Vezmi to dítě a vychovej je pro mne; já ti pak dám odměnu za to!« — tak volá král všech králů ústy své dcery: katolické církve — tak volá každé křesťanské matce, když jí přinesou z chrámu Páně pokřtěné novorozené dítě. »Vezmi to dítě a odchovej je pro mne, já ti dám pak odměnu za to.«

Ano, to je jádro celého vychování dětí pro Boha, pro nebe odchovati. Když tak rodiče, zvláště matky nejednají, pak je vychování pochybeno — pak to není žádné křesťanské vychování!

Proto chci dnes vám, drahé matky křesťanské, promluvit o tom, jaký cíl má mít před očima každá matka křesťanská při vychování dítěte a jak toho cíle dosáhne.

P o j e d n á n í.

I. Jsou za našich časů rodičové, zvláště matky, které své děti vychovávají moderně — novomodně. Jsou matky, které neupoutají první myšlenky svého dítěte na Boha a nebe, nýbrž hned od útlého mládí učí své dítě znáti svět a smyslnost, titěrnosti a marnosti. Jsou matky, které o to především dbají, aby se dítě naučilo ve světě se pohybovati, dovedně mluvit, zdvořilůstky činiti, lidem se líbiti a pokročilým se státi. To svět nyní chce, to jinak nejde — říkává taková převrácená svěťácká matka. Ovšem svět to žádá, světu se líbí, ale táží se vás, matky milé: má vaše dítě býti skořápkou bez jádra? Ach běda, bědal Matko drahá, často bývá dítě skořápkou bez jádra. Skořáпка na povrchu lesklá — svěťáctví — to zde je, ale to pravé schází — zbožnosti v srdci není.

Proto volá sv. Jan Zlat.: »Rodičové dětem všechno možné zaopatř: jeden schází postavení pěkné u vojska, druhý výnosný úřad, třetí hojnost peněz — ale žádný nezaopatř dítěti Boha! Slyšely jste, matky moje? Důstojnost, rozkoše, šat, peníze — to všechno matka dítěti sežene a opatř — ale Boha mu neopatř!

Jak bláhové to jednání od matky, chváliti před dětmi někoho proto, že je bohatý, vznešený, že se mu dobře vede!

Jak bláhové to jednání od matky, haněti někoho před dětmi proto, že je chudý, z nízkého stavu, nemocný aneb nešťastný!

Naopak! Jak velice potřebí, aby matka dítětem do duše vštepovala tu pravdu, že všeliká cena člověka spočívá v jeho duši, v jeho ctnostech a v bázni boží!

Matko drahá, co ti a tvým dětem pomůže všechno štěstí pozemské, když s prázdnýma rukama, bez ctností, bez zásluh, bez dobrých skutků u bran věčnosti státi budete — tam, kde všechno pozemské objeví se jak prázdný sen, jako bublinka, která se skvěla, ale hned se rozplynula!

Matky rozmilé! Zapomínáte-li při vychování svých dětí na Boha, — to jest politování hodné neštěstí pro vaše rodiny, pro osady i pro celý stát.

Než kdybych ani o tom nemluvil, vychování novomodní — bez Boha jest hrozným zločinem, jež páše matka na duši svého vlastního dítěte.

Duše člověka je od přirozenosti své křesťanská — již před dávnými věky řekl Tertulián — a poněvadž Pán Bůh tu duši rodičům svěřuje, má jen jediný cíl: »Boha a nebe«.

O matky drahé, co mám říci tedy o vznešenosti vašeho mateřského úřadu!? Bůh vám takofka duši dítěte do rukou dává, duši pravím, která je krásnější než celý svět, duši, kterou Syn boží v nevýslovných mukách vykoupil, duši, pro kterou stvořil nebe se všemi krásami. A když nyní matka své dítě ke všemu vede; jen ne k Bohu a k ctnosti, když matka své dítě pohansky, pro svět vychovává, taková matka ani zdání nemá, co to jest matkou býti, taková matka hanobí své povolání, zneužívá svůj stav a snižuje sama sebe.

Pro Boha, pro nebe mám dítě vychovati — tak to má zníti matce v uších již jak ráno s lože vstává. Ta vzpomínka má ji puditi, aby s dětmi ranní modlitbu vykonala a začátek dne Bohu zasvětila.

Pro Boha, pro sebe musím dítě vychovati — ta myšlenka má matku slítni a před netrpělivostí uchrániti. Pro Boha, pro sebe musím dítě vychovati — musí si matka říci, když jí to za těžko přichází děti kárati, od zlého odvracet. Pro Boha, pro sebe musím dítě vychovati — musí si říci, když se vychování dítěte nedaří!

Nyní se pomodlíš, nyní do chrámu Páně půjdeš, nyní k sv. zpovědi se připravíš — to když řekne matka nábožná, zřídka kdy se stane, aby dítě neuposlechlo.

Pro Boha, pro sebe musím dítě vychovati — dle této zásady musí matka jednati zvláště nyní, když celý svět chce jen užívat, když každý hledá jen na zemi své štěstí, aby dítě nezapomnělo, že naším štěstím jest jen Bůh.

Tomáš Morus, nejvyšší kancléř anglického království, jedenkrát, když se jednalo o vychování dětí, pravil: »Mé děti musí býti vychovány pro Boha — a pak teprv pro svět!« Co tomuto šlechtnému a zkušenému muži bylo prvním a nejdůležitějším, toť musí býti prvním a nejdůležitějším, drahé matky, také vám. Ne-

zapomeňte, že člověk nemá jen tělo, že není jen zde pro čas — pamatujte, že máme duši, že máme cíl nadpřirozený — věčný. Pamatujte, že vašemu dítěti radost na Bohu a touha po Bohu a náklonnost k náboženství jsou vrozeny a bylo by ukrutností, necitelností, tyto city nevinného srdce dětského utlumiti a udusiti.

II. Tedy, matky drahé, »Pro Boha a nebe« vychovati dítě. Ale jak? — tážete se vy. Chci vám raditi. Nebudu vám, matky milé, vykládati, jak máte své děti modlitbám učit, ruce spínati, ke službám božím přidržovati a ku sv. svátostem posílati, od hříchu odvracet — to jsem neučinil dnes svou úlohou.

Jen 4 zásady chci vám připomenouti, které má matka dítěti již od útlého mládí v srdce vštípati.

1. Pravda jest: Bůh, jenž nás souditi bude, jest všudy přítomen a vševedoucí. Dítě, Bůh vidí každou tvou myšlenku, každé hnutí tvého srdce. Oko boží ve tmě vidí, Boha nikdo neošidí. Matky milé! Kéž byste tuto pravdu vštíply hluboko do srdce dítek svých — vězte, že byste Pánu Bohu uspořily mnoho urážek a sobě samým mnoho slz a pláče.

Jedenkráté potkal sv. Paňuc velikou hříšnici egyptskou Tais. I zvolal na ni s velikým důrazem: »Jak můžeš tak hanebný život vésti, když tě Bůh vidí?« — Tato slova působila na svěťáckou hříšnici tak, že dosavadního života špatného se odřekla, pokání činila, svatou se stala. Myšlenka: »Bůh mne vidí« učinila konec hříchům jejím. Matky drahé, myšlenka tato: Bůh tě vidí, činila by divy na vašich dětech, kdybyste jim ji do srdce vštěpovaly.

2. Pravda, kterou má býti duše dítěte proniknuta, jest: Všecko — kromě hříchu — pochází od Boha anebo děje se s dopuštěním božím. Až se bude dítě diviti krásě hvězd, květin a stromů, nemluv o přírodě, jako novomodní pohané, ale ukaž na Bohu, ten že všecko učinil pouhým slovem moci své. Neříkej před dětmi: »to se stala náhoda«, tak mluví pohané, náhoda nic není; neříkej, že zlý osud pronásleduje člověka — osud mají Turci, ale katol. křesťan věří, že nad námi vládne sv. božská prozřetelnost. Proto při radostných událostech Bohu děkuj za vše dobré; ale navštív-li dům tvůj neštěstí, kříž, neklesej na mysl, nereptej, ale odevzdej se do rukou Boha, bez jehož vůle ani vlas nespadne s hlavy naší. Až tě uvidí děti uplakanou, řekni jim: »Děti, nouze je zlá věc, ale hřích je horší. Máme se zle, ale v pekle jest ještě hůře.«

3. Pravda jest ta, že není většího neštěstí na světě nežli smrtelný hřích — dobrovolné přestoupení zákona božího ve věcech důležitých; neboť hřích nám běže milost boží a přátelství boží, zavírá nám nebes bránu, takže navěky nešťasten jest, kdy ve stavu hříchu bez pokání umřel. Tak jednala sv. Blanka. Matko drahé! Takovou moudrost máte i vy zaopatřiti svým dětem: tím je zachováte v nevinnosti a sobě uspoříte mnoho bolestí a zármutku. Proto až budeš, matko milá, svému dítěti něco zakazovati, je kárati, neříkej: »To je ošklivé, co si o tobě lidé pomyslí?« Ale řekni: »To je hřích, to je urážka Boha dobrotivého.«

4. Čtvrté konečné pravidlo života, kteréž matka hluboko do srdce dítěte zapsati má, jest: Člověk nemá jednati ze zvyku, z lidských ohledů — ale z lásky k Bohu. Jaká to převrácenost říkáti dítěti: poslechněš-li, dostaneš peníze, dárek, hračku! Dítě má poslouchati a všechno činiti proto, aby Bohu se zalíbilo. Jej následovalo, věčné spásy došlo. Proto navykni, matko rozmilá, dítky své z rána také se modliti: Pane Bože, co dnes Když neobětujeme své práce Bohu, jsou všechny naše skntky i dobré skutky bez zásluhy, jsou jako nuly před Bohem.

* * *

Rekapitulace. Sv. Alžběta, landkraběnka duryňská, po narození svého dítěte vzala nemluvnátko do náruči, bosa, v jednoduchém šatě kráčela do chrámu. Tam položila dítě na oltář, vrhla se na kolena a volala: »Ó Pane Ježíši Kriste, Tobě a Matce tvé obětuji dítě své. Tys mi je dal a já ti je vracím s díkem nejvroucnějším. Jen za to tě prosím, abys to dítě do počtu svých miláčků přijal a jemu požehnal.« — »Tys mi je dal,« pravila sv. Alžběta.

Matko drahá! Dítě tvé — není tvé. Bůh ti je dal čili světil. Ono náleží Bohu Svořiteli. On — či snad dalas ty mu jeho tělo a duši? Ono náleží Bohu Vykupiteli, božím je majetkem — pro Boha tedy je vychovati musíš. Volej tedy jedenkaždá: Ano, můj Bože, pro tebe, pro Boha, pro nebe vychovávám dítky své! — Nejprv ať jsou řádnými katolíky — pak řádnými lidmi ve společnosti. Požehnej mi, Bože můj! Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Sjednocení východní církve se západní.

Velké kulturní dílo se připravuje: Unie Východu s Římem, kteréž pro Slovanstvo má největší význam. Začalo památnou encyklikou Lva XIII.: Grande Munus o úctě sv. našich apoštolů, která vyvolala nebývalý ruch mezi Slovy.

Bylo zajisté velikým činem kanonisace sv. Josafata, kterou vykonal Pius IX. v r. 1867, jakož i hnutí Uniatů, o němž pravil Pius IX., že pomocí jich bude obrácen celý Východ k Římu. Plní se proroctví umírajícího sv. Josafata, že Bůh zachová uniatskou církev, která dnes má četné přívržence v Haliči, Podkarpatské Rusi, Rumunsku a Jugoslavii.

Rozvrat na Rusi stane se žní hojnou pro katolickou církev, ježto násilí vládní, které drželo církev pravoslavnou v područí poněkud přestalo, a sovětská stvůra tak zvané živé církve zhyne zaslouženou smrtí. Myšlenka Unie církve východní jest stále předmětem péče a modliteb.

Benedikt XV. zřídil kongregaci pro záležitosti východní: to jest pro záležitosti Unie, v níž jsou zastoupeni uniati čtyř ritů: řeckého, syrského, arménského a koptického. Slovani jsou ritu řeckého s řečí slovanskou. Uniati lpí na svých liturgiích, Řím jim je nechává úplně svobodně, nepřátelé Unie roztroušují pomluvy, že jim nucena bude latina. Největší jich důvod.

Veliký krok učiněn Piem XI., který poznal poměry ruské církve za doby svého nunciování, ano i jazyk slovanský si osvojil, a na konferenci janovské vyslovil touhu po církevním spojení. Předsudky staleté, vládami podporované a šířené, má rozptýliti charitativní misse, v níž jest také bratr Slovák Bělokostelský S. J. Misse pracuje za největších obtíží, jakých může učiniti staletý, ba tisíciletý předsudek. Tento předsudek ve všech zemích pravosláví jest největší překážkou sjednocení a všech bezpráví. To ukazuje memorandum apoštolského administrátora Bujanoviče v Jugoslavii, v němž ukazuje na bezpráví, které se činí katolické církvi v Jugoslavii. Pět bodů, umlčované tiskem, uvádí memorandum:

1. 20 klášterů katolických jest zabráno takým způsobem, jak se děje v sovětském Rusku.

2. 920 jiter půdy, zapsané katol. církvi, jest skonfiskováno.

3. Zabráno bylo 212 školních síní katolických škol, 70 bytů pro učitele.

4. Zabráno bylo katolické gymnasium v Novém Sadě.

5. Znova zabrány pozemky věnované majiteli k účelům církevním a školním, a pravosláví si činí nárok na tyto pozemky.

Jest to čiré bezpráví a násilí, které pochází z předsudků staletých. Nicméně lze doufati, že tyto skutky násilí jsou výrazem slabosti pravosláví, které se jich neštítí, a že akce spojení bude ztěžována, ale nebude znemožněna. Zdlouha, ale jistě bude si raziti dráhu cesta Unie.

O církvích východních překrásné dílo napsal Mons. Fortescue (Angličan): »The lesser eastern Churches«, které končí kapitolou o naději na Unii, významnými a neobvyklými slovy, a poukazuje na hlubokou víru církví, které, byť byly v schismatu, za stěžejné články víry prolévaly a prolévají krev až dosud a zaslouží spíše přivtělení býti i ku tělu církve, ježto duchem s ní spojeny jsou, než vlažní katolíci, bydlící v zemích, kde tolerance se aspoň na papíru hlásá, ale krev neteče.

Spojení církví jest úkolem nejnovější doby, o němž mluviti a pracovati mají povinnost všichni upřímní katolíci. Otázce této budeme věnovati největší pozornost. Fr. V a n ě ě k.

LISTY HOMILETICKÉ.

Boží Hod vánoční.

Narozením Syna božího vzdána sláva
Bohu na výsostech a pokoj lidem na
zemi.

Proč opustil Syn věčného Otce slávu nebeskou a sestoupil v údolí slzavé? Proč Syn Nejvyššího vzal na sebe křehkou přirozenost lidskou a jako od věčnosti nebesa, tak i nyní chtěl oblažovat viditelně přibyték náš pozemský? Proč ten, jemuž patří nebesa i země a veškerá sláva jejich leží jako chudobné nemluvnátko v chatrných jeslích a bídných plenkách? To zvěstují nám křesťané andělští: Sláva Bohu na výsostech a na zemi pokoj lidem dobré vůle.

V tomto poselství nebeském obsažen důvod, proč narodil se Syn věčného Otce: 1. aby vzdána byla Bohu na výsostech, 2. a pokoj dán lidem na zemi.

* * *

Bohu jedinému náleží všechna čest a sláva. Proto Bůh stvořil svět, aby zjevil slávu svou, proto stvořen jest i člověk, aby se všemi tvory vzdával Bohu čest a slávu.

Zdali pak vzdávalo lidstvo Bohu tuto náležitou čest a slávu, než přišel na svět Kristus Pán? Nejen nevzdávalo, ale Bůh byl zneuctíván od tvorů svých a dosud zneuctíván bývá, kde neznají Krista.

Již praotec náš Adam v ráji vzepřel se pýchou proti Bohu a nevzdal čest a chválu Jemu. Lidé, potomci jeho, následkem zatemnění rozumu, klaněli se modlám, tvorům to božím sebe nižším, neb výrobkům rukou svých, a tím zneuctíval se Bůh. Pohané, neznajíce Boha, neznali ani obrazu božího, neznali, že má čověk duši nesmrtelnou, a hanobili na sobě obraz boží neslýchanými nepravostmi, jak nám to vyličuje apoštol národů v listu k Římským 1, 16.

I národ vyvolený probřešil se modloslužbou. Ústy proroka Isaiáše vytýká Hospodin lidu svému: »Syny jsem vychoval a vyvýchil, oni pak povrhli mnou; vůl zná hospodáře svého a osel jesle pána svého: Israel pak mne nepoznal a lid můj neporozuměl.« (Is. 1, 2.)

Již na poušti klaněli se teleti zlatému. Život lidu israelského byl pokrytectví a smyslnost. Truchlivé to byly časy před Kristem. Písmo sv. přirovnává je k temnostem nočním, které obestíraly pokolení lidské.

A tu v dnešní posvátné noci otevřelo se nebe a vydalo Spasitele, otevřelo se panenské matky čisté lůno a dalo Jemu člověčenství. A od té doby ozývá se po celém světě: Sláva Bohu na výsostech! Bohu vzdána od té doby příslušná čest a sláva Synu Jeho.

Když před Kristem veškero tvorstvo na nebi i na zemi zvěstovalo všemohoucnost Stvořitelovu a slávu Jeho, když měl člověk se žalmistou Páně volati: »Nebesa vypravují slávu boží a díla rukou jeho zvěstuje obloha« — neporozuměl tomu zatmělý rozum lidský, nýbrž čest tu a slávu, která patří Stvořiteli, vzdával tvorům jeho: slunci, měsíc, zvířatům a modlám různým. Když ale vtělený Syn boží nemocné uzdravoval, moře utišil, chleby rozmnožil, mrtvé křísil — tu vidouce Všemohoucího okem smrtelným, volali: »Bůh navštívil lid svůj« — vzdávali jemu slušnou čest a slávu, klaněli se jemu: »Jistě Syn boží jsi.« (Mat. 14.)

Ano i když zcela ukryto bylo božství v člověčenství sniženém na kříži, když příroda vydala svědectví, když slunce zatmělé, země třesoucí se, hroby otevřené hlásaly: Ten, který umírá, není pouhý člověk, nýbrž Pán a Stvořitel náš — i tenkrát nemohla odolat přirozenost lidská vzdáti čest a slávu Jemu a setník pohanský i lotr kající vyznali: »Tento jest Syn boží!« I tenkrát sláva dána Bohu na výsostech.

Sláva nyní vzdávána Bohu po všem světě. Věrozvěstové rozešli se po světě, evangelium hlásáno do všech úhlů světa. Již o první slavnosti letnic 3000 duší bylo v kolébce církve. Modly se kácí, chrámy jejich se boří, věštby pohanské umlkají a na zříceninách pohanstva vztýčena korouhev Kristova zvěstující vítězným hlasem: Sláva Bohu na výsostech!

Žasne pohan, žid i nevěřící. V mučednících svých kráčí Kristus jako vítěz po zemi, jejich krev je semenem křesťanů. Svatí učitelové církevní ozdobu i choť Kristovu světlem spisů svých a svými ctnostmi. Svaté panny ozdobují zahradu církevní liliemi panictví. Svatí poustevníci proměňují pouště v předsíně nebes, řeholníci obsluhují Krista v nemocných, v neumělých, opuštěných. Žasna, přešle původce listu k Diogenovi o křesťanech: »V těle jsou, ale nežijí podle těla, na zemi bytují, ale obcování jejich jest v nebesích.« (K Diog. 5.)

Zdali tento život křesťanů, tato nová činnost církve sv. není ustavičným chvalozpěvem: Sláva Bohu na výsostech!

Když vítáme vznešenou osobu, voláme nadšeně: Sláva, sláva! Volejme i dnes novorozenému králi našemu, který v jeslích spočívá, své nadšené: Sláva na výsostech Bohu!

Než bohužel. Pozorujeme nynější dobu. Každý dnes chce býti nazýván vzdělancem, osvíceným, pokrokářem, a aby se osvíceným a hodně vzdělaným zdál, nevěří v Boha, Ježíše Krista, víru svou veřejně tupí a zavrhuje. Nové nastává pohanství. Ty, Pane, jsi sestoupil, abys je osvětil, ale oni tě zapírají, oni tě přijmouti nechtějí; ty jsi chtěl je povýšit, oni tě hanobí. My, dobré děti tvoje, voláme: Sláva Bohu na výsostech! — svět volá: Ne Boha, ale tělu a světu budiž sláva. Žádné sebezapírání, svobodu, ať žije každý, jak se mu líbí. Pane, mnoho, velmi mnoho je těch, kteří nechtějí ze srdce svého učiniti Betlem pro tebe: modlám moderním se klanějí, modlám na oltáři srdce svého postaveným — pýše, lakomství, smilstvu, závisti, nestřídmosti, hněvu, lenosti. Nic jim není svato, ani oltář, ani život, ani jmění, ani čest vlastní, ani čest bližního; za peníze vše učiní, za peníze jako Jidáš duši své přesvědčení prodávají. Ach, pro ty darmo si se vtělil, na ně darmo voláš ze svých jesl!

Narozením Páně nejen vzdána sláva Bohu, ale i pokoj lidem na zemi. Pokoj, svatý pokoj! Jaké vzácné to slovo! Má-li člověk pokoj s Bohem, pokoj v srdci, pokoj s lidmi, čeho ještě může si na této zemi přát! A tento pokoj, který svět dáti nemůže, přinesl vtělený Syn boží lidem. Krvavě ho dobyl na kříži, tisíčených obětí přinésti musil, než v těle oslaveném pronésti mohl utišující slova: Pokoj vám! Ale protože on jedině knížetem pokoje, proto již u kolébky jeho, chudých jeslí andělé zvěstují světu dar ten nebeský: Pokoj lidem na zemi!

Než přišel Kristus na svět, nebylo pokoje ani v rozumu, ani v srdci, ani ve svědomí lidském. Co je člověk, odkud pochází, co jej po smrti očekává? Co o Bohu věditi, co doufati má? Na otázky ty odpovědět nedovedl nikdo. Marně nepokojný těkal a bloudil. Když před Kristem čteme o samých krutých válkách, modloslužbě a neřestech ohavných, mohl to býti pokoj, molilo kvěsti štěstí? Bohatý Babylon měl své modly, sionský Jerusalems více než jednoho Herodesa, Kaifáše a Piláta, slavný Řím více než jednoho kveřiznivého Nerona, moudré Atheny více než jednoho Sokrata odsoudily k smrti. A jaký to mohl býti pokoj v srdci jinak dobrých a mnohou ctností od Boha ozdobených předků našich slovanských, dokud jejich chrámem byla vysoká lípa a dokud klaněli se různým modlům: Ladě, Velesovi, Perunovi, Svantovítu?

Pohan nevěděl, kterak má Boha smířiti; nebo že hříšník jest, to mu pravilo svědomí jeho. Kdo ubezpečil ho: odpuštění jsou tobě hříchové tvoji? Zdali má bez Krista svědomí pokoje? Teprve když okem víry pohlédneme na jesle a na sv. kříž, když vidíme a slyšíme Spasitele svého: „Odpouštěj se tobě hříchové tvoji“ — teprve až slyšíme jej, an odevzdává moc hříchy odpouštět apoštolům a nástupcům jejich, tenkrát teprve zaplesá srdce naše

vědomím hříchu sklíčené: Nyní vím, že mi odpustil Bůh, Otec můj, že jsem opět dítkem božím.

Pohan nezná Boha. Odkud vezme útěchy a síly v bouřích strasti, žalu, protivenství? Odkud slzám úlevy, odkud pronásledovaným a osiřelým pomoci? — Odkud v hodině smrti oddanost a stálost, kde není Krista? Bez Krista není a nebude pokoje srdci lidskému. Pohan buď v neštěstí zoufal, nebo bezcitně osud svůj očekával, nebo v hrdém sebevědomí vzdoroval Bohu nebo osudu.

Pokoj, svatý pokoj má křesťan, daný vtělením Syna božího. Co má věřit? On ví, Církev mluví, má pokoj. Co činit má, by smířil Boha svého? On ví, on nabývá pokoje. Odkud pomoci a útěchy v protivenstvích? On ví, kde ji hledat, on má pokoj. Odkud posily k dobrému? On ví, kde ji hledati má, on ji nalézá a má pokoj. Kde ujištění o věčnosti? On ví, on je má a má svatý pokoj.

Kéž by slova tato platila všem, kdož jméno křesťanů nosí. Kéž by andělé všem lidem mohli zvěstovati: Pokoj vám! Tedy ne všem? Člověk má svobodnou vůli — jedině těm zvěstovali pokoj poslové nebesťtí, kteří hotovi jsou Krista za Spasitele svého uznati, ochotně jej přijmouti a rány duše své jím léčiti.

Zvěstuje se pokoj lidem — oni opovrhují jím. Lahůdkou takorka jim jest rozbroj s Bohem, odboj proti Bohu a pomazanému jeho. Heslem jejich zdá se býti: Nebuď pokoj na zemi. Zkusili jsme takové časy, svědky jsme událostí truchlivých, ve kterých více než kdy jindy vypovídají neznabozi válku Nejvyššímu.

Není pokoje v srdci nevěrce, odpadlíka, není pokoje ve společnosti lidské. Každý chce jen pro sebe čest, jen sobě díky, jen pro sebe užitek a kořist, jeden druhého podezřívá, jeden druhému nedůvěřuje, vady a chyby na spolubratru vyhledává, roztrušuje, zveličuje, jen aby na hanbě, cti jeho chrám své cti a slávy bezcitně vystavěl. Je pokoj a mír? Jen více a více rozšiřuje se propast, která rozděluje, vzdaluje srdce přátel, přibuzných, lidí jednoho stavu, jednoho povolání. Žádný pokoj, žádný mír. (Dle staršího motivu bibl. kazat.)

Nejmilejší! V duchu zaletme s pastýři k jeslím betlemským a pokleknouce před velebnou Svátostí v nejhlubší pokoře klanějme se novorozenému Spasiteli. Náš Stvořitel, Vykupitel, vůdce náš, cesta, pravda a život v jeslích spočívá. Prosme, aby nedal zahynouti nám, aby byl nám vůdcem a vedl nás po cestě spravedlnosti a lásky k životu věčnému. Chvalme Boha a s anděly z hloubi srdce vstříc volejme novorozenému Spasiteli: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Amen

Fr. Čech.

Slavnost sv. Štěpána.

Vyznávej víru.

V druhý svátek vánoční oslavuje církev sv. Štěpána, jenž první ze všech učedníků Kristových prolil za něho krev svou. Včera narodil se tomuto světu mistr, dnes pak narozen jest nebesům horlivý učedník jeho. Včera král věčný přišel v podobě naší na tuto zemi, dnes vítězný pomocník jeho opustil stan těla svého, aby přijal korunu života. Včera andělé vítali chvalozpěvem novorozeného Spasitele, dnes plesající, přijali ve společnost svou Štěpána.

Sv. apoštolové konali sami všechny úfady, které na ně vzneseny byly od božského Mistra, a mimo to obstarávali též v církvi Jerusalemské chudinství. Tolikový úřad mohli zastávat na počátku, pokud věřících bylo nemnoho; když pak církev Jerusalemská rostla, množily se jim také práce a starosti tou měrou, že síly jejich již nevystačovaly. I zvolili si apoštolové sedm pomocníků a posvětili je na jáhny, jimž kromě péče o chudinství a hmotné potřeby církevní náleželo také kázati slovo boží, udíleti křest a podávati věřícím nejsv. Svátost.

Z jáhnů nade všechny vynikal Štěpán. Svátostným vložení rukou apoštolských dosáhla jeho horlivost takového stupně, že byl pokládán na roveň apoštolům. Jako oni, činil i on veliké divy a zázraky v lidu a s těmito dary nadpřirozenými spojoval kromě obyčejné nadání řečnické. Jsa vyučen ve vědách řeckých, mohl snadno rozmlouvat i přiti se se židy cizokrajnými a kázati v jejich shromážděních.

Příslušníci židovství žijící v rozptýlení mezi pohany — v Římě, Alexandrii, Syreně, Řecku, Cilicii atd. — vydržovali si v Jerusalemě svoje zvláštní školy (synagogy). Tužili nejslavnější učitelé a vykládači zákona Mojžíšova se svými uční a jim všem bylo kázání a jednání jáhna Štěpána na pohoršení, neboť netoliko dovozoval, že Kristus je zaslíbený Mesiáš, nýbrž hlásal i zjevně, že obřadné předpisy Starého Zákona pozbyly v církvi platnosti a že krvavé oběti, nařízené Mojžíšem, nemají již ceny ani významu, když smrti Páně na kříži bylo naplněno, co předobrazovaly. Apoštolové chtějce získati Kristu duše, chovali se z počátku k židovským horlitelům shovívavě, Štěpán však zavrhoval rázně jejich houževnaté lpění na starých zvyklostech. I povstali tito zaslepení slovíčkaři proti Štěpánu, usilující ho usvědčiti z bezbožnosti a rouhání. Zejména hádali se s ním někteří ze školy, která slove Libertinských a Cyrenských a Alexandrijských a těch, kteří byli z Cilicie a Asie; ale nemohli odolati moudrosti a Duchu svatému, který mluvil z něho. Doráželi na něho, on však dovolával se proti nim klidně sv. Písma, vykládal výroky proroků, vyvracel bludy a odrážel námitky jejich tak jasně, že všechno, co mluvili, v nivec se rozplývalo.

Pravda budí nenávist. Židé byvše od Štěpána pokořeni, chystali se na pomstu. Snažili se nejprve pobouřiti lid. Mužové od nich podplacení rozhlašovali, že prý slyšeli Štěpána, an mluvil slova rouhavá proti Mojžíšovi a proti Bohu. Kdo rouhal se Bohu, měl po zákonu býti ukamenován. Stačilo tedy rozhlásiti Štěpána za rouhače, aby lid i starší a zákonníci se vzbouřili. V této bouři uchopili židovští horlivci sv. jáhna a přivedli ho do vysoké rady, která zasedala na soud v prostranné síni, přiléhající ke svatyni chrámu. Tu postavili proti němu křivé svědky, kteří řekli: »Člověk tento nepřestává mluvit proti svatému místu a zákonu; nebo jsme ho slyšeli an praví, že ten Ježíš nazaretský zkazí místo toto a změní ustanovení, která nám vydal Mojžíš.« (Skutk. 6, 11—14.)

Kristus Pán ovšem předpověděl zkázu Jerusalema i chrámu jeho a prohlásil, že přijel na svět, aby zákon zdokonalil — tudíž ani Štěpán nemohl jinak mluvit. Jako Mistr mluvil i sv. jáhen zcela nepokrytě o uctívání Boha v duchu a v pravdě i o čase, kdy nebude se ctíti jen na svaté hoře v Jerusalemě, ale všude, kde jsou lidé čistého srdce. (Jan 4 21.) Po příkladu Kristově zavrhoval rozhodně obyčeje farisejské, znetvořující zákon, kteréž zákonníci přičítali Mojžíšovi, aby sami mohli je ukládati lidem. Když pak zvolal sv. jáhen: »Tvrdé šíje a neobfazaných srdcí a uší, vy se vždycky Duchu sv. protivíte; jakož otcové vaši, tak i vy. Kterému z proroků se otcové vaši neprotivili? I zabili ty, kteří zvěstovali příchod Spravedlivého, jehož jste vy nyní zrádci a vražedníci byli, kteří jste vzali zákon zřizným andělů, ale neostříhali jste ho.« — Tato spravedlivá výtka způsobila náhle ve vysoké radě zuřivý odpor. Slova těchto židovských soudců nesnesli. Slyšíce je, pukali se v srdcích svých a skřipěli zuby na Štěpána. Tak bylo mu zamezeno mluvit dále. I poznal, že jest obětován. Vztek židů rozmnožil v něm touhu po Kristu a vřelou žádost, aby ho mohl před vysokou radou oslaviti. A přání jeho naplnilo se. Unesen posvátným nadšením již neviděl svých soudců ani hřmotického davu. Pln jsa Ducha sv. pohlédl na nebe a užel slávu boží a Ježíše na pravici Otce, an povstává, aby ho přijal. I zvolal: »Aj vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici boží!« Toť jsou též slova, jimiž i Kristus Pán stojí před Kaitášem předpověděl svoje příchůzí vítězství a oslavení. Ale jako Kaitášovi, tak i soudcům Štěpánovým zdála se býti rouháním. Proto vzkřikl hlasem velikým, zacpal uši své a obořil se jednomyslně na Štěpána. A vyvrhše ho z města, kamenovali jej. I kamenovali Štěpána modlíceho se a řkoucího: »Pane Ježíši, přijmi ducha mého.« — A pokleknuv na kolena zvolal: »Pane, nepokládej jim toho za hřích.« A to povědév, usnul v Pánu. (Ekrat: Církev vítězná.)

Sv. Štěpán zasluhuje toho krásného jména: Štěpán = z řeckého stefanov, věnec, ověncený. Věnec podáván byl vítězům a sv. Štěpán zvítězil nad světem, nad nepřáteli Kristovými, sám nad sebou tím, že nepřátelům ze srdce odpustil. Křesťane, i ty můžeš býti Štěpánem — vítězem, i ty věnec slávy věčné dobyti si můžeš. Bojuj pro Krista, vyznávej Krista slovem i skutkem.

Že máme víru svou celým životem ukazovati, k tomu nás napomíná Kristus Pán, jenž praví: »Kdokoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích; kdož by pak zapřel mne před lidmi, zapřu i já ho před Otcem svým, který jest v nebesích.« (Mat. 10 32.)

Jsme katolíky a proto máme všude a na každém místě svou víru vyznávat. Bohu žel, mnozí lidé bojí se slova promluvit na obranu víry, mlčí, když ve schůzích veřejných neb ve společnosti bohaprázdni a nevěreční lidé víru a církev naší tupí a zlehčují. Nebudme takovými slabochy a zbabělci, ale zstaňme se víry své, kde toho potřeba a okolnosti dovolují a poroučí. Kdyby náš katolický lid na schůzích protikatolických různé a statečně zakřikl pomlouvače a tupitele náboženství a církve, zajisté by si řečníci tací dali pozor na jazyk svůj.

Slavný lékař a učenec Hyrtl, křesťan srdcem i životem celým, pravil kdysi veřejně svým žákům: »Sedmdesát let žiji, mnohých radostí jsem zakusil, ale největší a nejvytrvalejší byly ty, které nalezlo mé srdce ve víře Kristově. Sedmdesát let žiji a mnohé vytrpěl jsem strasti, ale nikde a nikdy nenašel jsem tolik útěchy a síly, jako u pramene víry. Sedmdesát let žiji a nejednou stál jsem na prahu smrti a tu vždy jsem uznal, že jen víra jest s to, aby hrůzy smrti utišila a nás bezpečně provodila tímto životem ku bráně věčnosti.«

Pán Ježíš přišel na svět viditelně, veřejně hlásal učení své, všude vyznával, že jest Synem božím a založil také viditelnou církev. I my tedy musíme katolickou víru svou ukazovati viditelně, nesmíme své přesvědčení katolické zatajovati, nýbrž všude musíme si počínati po katolicku. Příkladem krásným svítí nám Matka Páně, která bez bázně doprovázela Syna svého až na Kalvárii. Podobně sv. Jan, miláček Páně, s Matkou Páně stál pod křížem, ačkoli musel za to dosti urážek trpěti od katanů a nepřátel Ježíšových. Víru skutkem vyznali všichni sv. apoštolové a mučedníci, kteří raději život obětovali, nežli by byli Krista zapřeli. »Co prospěje, bratři moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků? Zdaliž jej bude moci víra spasiti? Pak i víra, nemá-li skutků, mrtvá jest o sobě.« (Jak. 2, 14—17.) (Novák: Kř. cvič.)

Maršal Foch, který hrál důležitou roli ve světové válce, nedávno odebral se do Ameriky, aby osobně poděkoval za pomoc americkému vojsku. V amerických městech dostalo se mu všude nadšeného uvítání. Ale statečný maršálek při všech ovacích nezapomněl na povinnost, kterou ukládá každému věřícímu církev sv. Pravidelně uchýloval se do kathedrály, kdež po celou mši svatou zbožně se modlíval ze svých knížek. Prostorná svatyně bývala přeplněna. Kde kdo s účastí sledoval, jak oslavovaný Foch dává Bohu, co mu náleží.

Když ve Francii vyhánění byli klášterníci z vlasti a jmění církevní bylo konfiskováno, rozkázala vláda jednomu důstojníku, aby sepsal v chrámě všechny umělecké a cenné věci pro veřejnou

dražbu. Důstojník však odepřel veliteli poslušnost a odevzdáváje mu meč svůj, pravil: »Přisahal jsem, že tento meč svůj tasiti budu proti nepřátelům Francie, ale proti Kristu nikdy ho nenapřáhnou.« Byl ovšem zbaven své hodnosti, ale Bůh mu byl štědrým odplatitelem. Vždyť řekl Kristus Pán: »Blahoslaveni jste, když vám lidé zlořečí a protivenství činiti a všechno zlé o vás lhouce mluvíti budou pro mne; radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 11.)

Kterékoli pravdy zjevil Bůh v Starém Zákoně a o čem náš Syn boží poučil v Zákoně Novém, to vše na pevném je založeno základě. Pravdám neuhývá, ale ubývá víry v tyto božské pravdy. A tu třeba vědět, že bez pevného přesvědčení není spásy, jak pravil Spasitel: »Kdo neuvěří, bude zatracen.« A právě o tuto věc zasazují se mocnosti pekelné za dnů našich: zviklati toto přesvědčení, přemluvíti člověka, aby nedával rozumu svého do služby víře. Pravda svatá se tupí, zjevení boží se podezírá, na církev a kněžstvo hana se kydá, jakoby nepřítizniví byli osvětě a pokroku.

Co pak ti, kteří takto mluví, zjevné víře odporují, na kněžstvo lají, rozumějí asi osvětou a pokrokem? »Po ovoci poznáte je,« řekl sám božský Učitel. A věru, posuzujeme-li jen život jejich, hned uvidíme, čím se ta osvěta u nich jeví: shánějí se po rozkoších a požitcích duševních i tělesných a nechtějí, by jim v tom kdo bránil; práce, ať duševní, ať tělesná, jež jest podkládem osvěty, ta jim nevoní. To snad pokrok?

Pravému a dokonalému pokroku, jenž popředně v tom záleží, by každý srdce své šlechtil a rozum svůj užitečnými pravdami obohacoval, církev sv. nikdy nebránila. Vezměte jen do ruky dějiny našeho národa, dějiny vědy a umění, a shledáte, že první, kdo stáli v čele pravého pokroku, byli kněží a lidé vírou úplně proniknutí. Netřeba jich jmenovati, jest jich hodná řada. Avšak pokrok lichý má na zřeteli jen sebe, chce sobě na světě uchystati ráj, v němž by mu pranic zakázáno nebylo. Nejmilejší! Sjede-li vlak s kolejí, neobejde se taková nehoda bez neštěstí; tak i pokrok, vyšine-li se z kolejí víry, velikých nadělá pohrom. A jako bez kolejí vlak nedojede leč do záhuby, tak i pokrok bez víry nevede leč do propasti záhuby.

Četl jsem ep gram: (»Obzor« roč. XXIV.)

Zpronevěry, šidby, vraždy!
Kam to spějeme? ptá se každý.
Spějeme, kam dospěje
vlak, jenž vyjel s koleje.

V jednom hostinci sedělo více hostů, kteří mluvili bohoupusté řeči. Ve světnici našel se kříž, Hostinský byl zbožný muž a proto nechtěl trpěti rouhavých těch řečí. Nejprv hleděl rozmluvu do jiných kolejí a když to nepomohlo, sundal kříž se stěny a odnášel ho. Hosté se zarazili a tázali se, proč to činí? — On

odvětil: »Nesluší se, aby náš Spasitel takové řeči musel poslouchat.« Hosté dopili a zahanbeni odešli. Věc ta se roznesla po obci a od toho času rouhači do hostince nepřišli; za to však vzrostl počet slušných hostů. Kdo zbaběle při takových příležitostech mlčí, sám si zavírá cestu ke blahu.

Nejmilejší! Vyznávejme všudy, že jsme katolíky a nikdy svého přesvědčení katolického nezapírejme, aniž se za svou víru stydíme. Zvláště v době dnešní musíme víru svou ukazovati skutkem, abychom sebe utvrdili ve vě a vlažné a slabé povzbudili ke statečnému vyznání víry katolické. Na paměti mějme vždy slova sv. Augustina: »Kdo se bál více lidí než Boha, neujde trestu božímu.«

Jak neohroženě vyznal sv. Štěpán víru svou. A po sv. Štěpánu kolik vyznávačů obětovalo životy za sv. víru! Jak převzácným darem jest nám víra naše! Kolik milionů lidí našlo v ní útěchu, když je opustilo vše na světě; kolik lidí došlo po ní jako po cestě pravé do radosti věčné.

Karel V., král francouzský, předložil před svého syna na jeden stolek korunu královskou a žezlo a na druhý pílbič a meč, aby prý volil, co chce. Syn volil meč a pílbu a když se ho otepal, proč tak činí, odvětil: »Jen těmito věcmi dosáhnou i těch druhých.« Sv. Pavel praví: »Jen ten bude korunován, kdo poctivě bojoval,« Bojem k vítězství. Amen.

Fr. Cech.

Neděle po Narození Páně.

»Dítě pak rostlo a posilovalo se jsouc plné moudrosti, a milost boží byla v něm.«
(Luk. 2, 40.)

Slavnost Narození Páně naplňovala od jakživa věřící novou silou k boji o statky nadpřirozené. Zvláštním zjevem v dějinách světa jest církev Kristova. Po 1900 let stojí v boji a nemůže býti zdolána; od Diokleciana a Suliana byla již často zpívána píseň pohřební, ona však žije ještě stále a jest zdravější než kdykoliv jindy; od doby Narození Páně jest zjevno učení církevní celému světu — každý může je zkoumati, zpytovat i kritizovati a nikomu se nepodařilo ani věty sni slovíčka vyvrátiti. Naši odpůrci nepřejí si ničeho úpěnlivěji, než aby něco našli, což by se ukázalo jako jistý resultát vědy a bylo v odporu s naukou církve — oni vytrubují též občas do světa, že se jim to podařilo; avšak vždy musí jejich křik umlknouti, když skutečný učenec podá vědecký úsudek. Občas pustí se do světa heslo jako »svíčkové báby«, »zpátečnictví«, »tmářství« — avšak hesla pominou jako moda — církev však zůstává. Nejhlubší důvod tohoto zjevu jest, že naše víra jest s hůry a že naše církev jest božského původu — božská od základu až do vrchu jesliček Spasitele, až do kříže, jenž se na věži vypíná.

Nechat si bouří sebe více vichřic, plevel odnesou, zlato a pšenici nechají, suché větve ulámou, strom však, jež Ježíš Kri-

stus vstúpil, nedovedou vyvrátiti. Než nesmíme proto ruce vložiti v klín; neboť Bůh to tak zařídil, že se vše děje za spolupůsobení tvorů; my máme tak naň spoléhati, jakoby On sám vše konal, avšak zároveň tak se přičiňovati, jakoby záviselo vše jen na nás. Stali jsme se katolíky bez našeho přispění, ale nezůstaneme katolíky bez svého spolupůsobení. Naše vlast obdržela tuto milost s hůry; avšak ztratí ji, nenasadí li všechny síly, aby ji zachovala. Protož máme my katolíci též povinnosti, jež Bůh vložil na bedra naše, úlohy, jichž za žádnou cenu se sprostiti nesmíme. V dřívějších dobách snad to šlo, že se člověk postavil s kříženými rukama před církev a řekl: Pomož si sama! — Tyto doby minuly. Nyní třeba však, aby každý byl na svém místě a plnil svoji povinnost. Úkoly tyto jsou snad těžké, vyžadují oběti — ale jsou to úkoly božské; neboť božské jest to, spolupůsobiti na budování království Kristova na zemi.

První úlohou katolíků jest v přítomnosti, pečovati o budoucnost. Budoucnost v přítomnosti jest mládež. a kdo by nevěděl, že boj v naší době se vede především o mládež. Jest to okřídlené slovo, jehož potřeba dokazovati: »Komu náleží mládež, tomu náleží budoucnost.« Naši odpůrci vědí to; proto pracují vši silou, aby se zmocnili mládeže.

V tomto věku jsou lidé nejvíce přístupni ideím převratu a revoluce, v těchto letech bývá rozumně tak snadno as temněn vášněmi. Odtud ten zjev, že při demonstracích většinou osmnáctiletí výrostci jsou ku spatření a že ve schůzkách odpadlíků nejvíce vynikají hlasy nedouků »Súčtujeme s Římem!« Proto jest úlohou katolíků, pečovati, aby naše mládež uchráněna byla škodlivých vlivů, a aby byla vychovávána k bodrým mužům a ušlechtilým ženám. Naše mládež musí především býti věřící. My katolíci nezebráme a neprosíme, nýbrž my požadujeme a chceme, aby naše dítky vychovávány byly u víře našich otců a vyučovány. Jaké útoky se činí v našich školách na naši víru! Žaloby, že se ve škole tupí náboženství, Písmo sv. prohlašuje za překonané stanovisko, Kristus Pán prohlašuje za pouhého moudrého člověka a tak dále, jsou na denním pořádku. Jest to však dovoleno? Není to hrozná nesvědomitost, do neřalých myslí pochybnost rozsévati? Jsme katolíci a máme neochvějně za to, že naše víra jest pravda, a sice plná a celá pravda, a proto ohraditi se musíme proti pokusům, naši mládež na dráhu vésti, jež od víry odlučuje. S naší mládeží se nedělají pokusy — v žádném oboru — nejméně však v oboru náboženství.

Naše mládež musí býti ušlechtilá. Nelze připustiti, aby předčasně do sporu stran vhnána byla, aby si svoji moudrost života hledala na ulici, aby si zvykala mravu, jež jest vším jen ne českým a křesťanským. Mládež musí míti ideály — avšak musí to býti ideály vznešené a pevné. Nesmějí se jí stavěti mužové za ideály, kteří napsali na svůj prapor cizoložství, ne mužové, kteří své čestné slovo pokládají za kus papíru, jež dle libosti trhají, kteří zahrávají si s nejsvětějšími statky národa a své vlastenectví

v ústech mají, nikoliv však v srdci. Jinak ztratí naše mládež veškeru ušlechtilost ducha a propadne surovosti, o níž už i svobodomyšlné listy vypravují. »Stejně urputně,« píše jedna spisovatelka moderní, »chovají se mnohé dorůstající slečinky a mnozí mladí pánové vůči rodičům. Zvláště v době mezi 15.—18 rokem věku jsou děti většinou tak hádavé, nevdechné, bezohledné, že život s nimi pod jednou střechou leckde stává se pro rodiče útrapou.« Anebo jest to znamením zvláštního vzdělání ducha, když se všichni, kdo nejsou téhož názoru, jednoduše ukřičí, když se přepadají katoličtí studující, když se na ulici veřejně hanobí a potupují kněží? Mládež musí být též vlasteneckou. Proto třeba, aby mládež naše byla vychovávána v náboženství nejen v rodině, nýbrž a to hlavně ve škole, jež musí být náboženskou, ne však beznáboženskou. Toto požadovati jest povinností katolíků ve jménu dítek, o jejichž blaho se jedná, ve jménu rodičů, jejichžto povinností to jest, aby stavěli tento požadavek, ve jménu našeho národa, jenž jinak ve svých názorech ve zmatek uveden bude, ve jménu náboženství, jež se duší dítek vzdáti nemůže, ve jménu naší vlasti, jež jinak by zahynouti musila.

»Dítě pak rostlo a posilovalo se jsouc plné moudrosti, a milost boží byla v něm« (Luk. 2, 40), vypravuje dnešní evangelium o božském Spasiteli, jehož narození právě slavíme. Kéž by tato slova též platila o našich dětech, aby se staly útěchou rodičů, ozdobou společnosti, chloubou vlasti a jednou do blaženosti věčné vešly. Prosme zvláště o to na dnešní neděli po Narození Páně božské dítě. O to našich proseb neoslyš. Amen.

Dr. A. Ondroušek.

Kázání na konec roku.

»Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky.«
(Žid. 13, 8.)

Význam dnešního dne má obdobu s postavením našeho národa v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Jako nový rok neví, akou přinese budoucnost, jen dává tušiti důsledky stávajících dob souvislých s minulostí a účinkujících do budoucna, ale nezná souhry událostí, podmíněných příštími nahodilostmi a hlavně nevyzpytatelným řízením božím a nestálostí všeho pomíjějícího i samých osnovatelů osudů světa, ale dnešní poslední den v občanském roce ví, co přihodilo se ve starém uplynulém roce, vzpomínáme toho a nabádá k úvahám a přemýšlení, raduje se a pláče, blahofečí a lituje, nadšen a ztlamán hledá rovnováhu a uniká prchajícím tesklým vzpomínkám, do nichž marně zapadá, aby je znovu a opět uvažoval, tak i budoucnost národa nestojí čistá, zřejmá a jasná před námi, zejména v pohnutých dobách nejistých konstelací mezinárodních poválečných a než probereme se skrze mraky, abychom prozřeli v jasů hřejivého slunce svých budoucích bohů lepší osudů a radostí života, spíše noříme se v předešlé dějiny, v minulost, kterou jsme prožili, a máme v čerstvé paměti,

jdeme hlouběji do knih a přecházíme v myšlenkách do samých začátků příčin své bývalé slávy, úpadku a probuzení a vzkříšení svého, tak jest mentalita času obrazem i rázu sylvestrovského kázání, jež více zaléhá do minula a přítomna, jen z mála dotýkajíc se budoucna. Ale co je pryč, není bez pozůstalosti pro dědice, nás, v nastávajícím novém přechodu z období starého roku do nového. Zajímá nás tedy v ohledu náboženském uložit si přehlídku zažilých zkušeností, poučení, výstrah, obětí a zklamání, abychom uvědomíce si vážnou přítomnost pokusili se odhaliti i jen cípky záclony nejbližší budoucnosti.

Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky! V duchu sv. víry budeme uvažovati:

I. co mluví k nám minulost,

II. co přítomnost,

III. co budoucnost?

I.

Dějiny vyspělých našich předků zaznamenaly nám osudy minulých dob, takže leží před námi úplný obraz vývoje událostí od začátku světa až do dnes.

Jako jsme na rozhraní starého roku s novým nastávajícím, tak stálo lidstvo za času Pána Ježíše na rozhraní Starého a Nového Zákona. Starý Zákon připomínal jemu doby poblouzení, útisku a tříchu, Nový Zákon zvěstoval mu probuzení, život a nebeskou slast. Ale neprobral se uhnětený duch lidský záhy a na všech místech z poroby ďábla, bídy a ka-u, nýbrž vývojově teprv, postupně a poznenáhla pozvedal se z prachu všednosti za úsilí apoštolů a je provázející milosti boží. Po sv. apoštolech připadla úloha zvěstovati lidem, že přiblížilo se království boží na zemi, jich řádným nástupcům, biskupům a kněžím. Tito měli ke všem národům všech zemí po celém okrsku zemském zjednávatí přístup sv. evangelia způsobem ušlechtilým, aby o nich platilo „Quam boni pedes evangelizantium bona, evangelizantium pacem“. Jak jest šťastný příchod apoštolů zvěstujících blaho, hlásajících mír, pokoj s sebou, s lidmi, s Bohem! Takovými knížaty lásky, pokoje a míru světa s nebem, i našeho národa československého s Bohem prokázali se soluňští bratři sv. Cyril a Methoděj vůči Moravanům, Čechům, Slovákům a Slovanům všem, takže požehnána trvá jejich památka všem národům slovanským, Bulharům, Srbům, Chorvatům, Slovincům, Polákům, Rusům a zejména nám Čechům do dnes a bohdá potrvá na věky. Jejich vstup mezi nás Slovany jest nejskvělejším pomníkem probudělosti národní tehdejších našich předků, jejich pohostinnosti, mírnosti, vlídnosti a osvícené přístupnosti k naukám pokoje, pravdy a spásy. Byl také korunován nejvrcholnějším výsledkem dosažené první samostatnosti politické národa československého, založením říše velkomoravské. Třeba přišli do Čech v století až 9., ukázalo se, že Češi, Moravané a Slované nejsou zaostalci, přející jen pohanství a pohanským mravům, ale že toužili ode dávna po lámání nebeského chleba, ale — ne-

bylo, kdo by jim jej lámal. Parvuli petierunt panem et nonerat, qui frangeret eis. Nehlásalo se jim slovo boží matefským jazykem, ale tvrdým, nesrozumitelným, německým, a proto zůstávali po zadu, ale vzlet ducha i vroucí láska a žár k pravdě v nich se chvěl, pronikal a plál. Proto jakmile slovanští věrozvěstové začali jim promlouvat o Spasiteli a boží Matefi Jeho, ihned zaplesalo srdce jejich a byli boží. Zkvétala u nich vespolečná láska, statečnost a síla, se sv. Methodějem hrdinsky snášeli mučednictví Němců, hájili srdnatě víru a vlast a za ně i hynuli. Jejich pozdější poroba byla jen dokladem jejich víry a vlasteneckého zápalu, za něž kladli žvoty až — nemohli. Přesila nepřítel Němců a Maďarů je zdo-lala. Zbáběle z boje neutíkali. Dokud nepadli, nedali se. A ten duch hrdinných předků přešel i na jejich potomky. Naosledy osvědčili jej naši rekovní legionáři na vybojování naší nynější státní samostatnosti. A jako hroové svůj neododdají vlastenecký cit živí novým a novým neochvějným zápal-em víry až do vymření raději hladem, než by zřekli se svých božských a lidských práv, tak od času sv. Václava, Vojtěcha, Prokopa, Jana Nep., Ludmily a Anežky České proudila křesťanská věřící krev všemi cévami pozdějších našich předků až do dnešních dob a křesťanská víra zvedá se poznovu dnes v tisících a milionech lidu na obranu proti nátiskům nevěřícího světa. Ty divy tvoří víra sv. Cyrilla a Methoděje.

A nyní podívejme se na přítomnost!

II.

Co nám mluví přítomnost?

Máme »Armádu spásy«, spolky »Imku« a »Ivku«, máme tak zvanou »čs. církev«, »českokobratrskou církev«, »pravoslavnou církev«, Němci mají »kalvínskou církev«, »lutheranskou«, »augš-burskou« církev, zavádějí k nám »metodistickou církev« až od-někud z Ameriky. Husitští předkové naši zanechali nám zde tak zvané »Podoboje«, »Kališníky«, »Tábority«, »České bratry«, »Če-skou konfesi«, »Sirotky«, »Orebity«, »Adamity« a j. a j. Kdo ví, co ještě nevyrojí se nám v té naší drahé české vlasti. Co vše to mluví nám v dnešní přehlídce událostí na české půdě? Ne-li slova Páně: »Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti«? »Beze mne nic nejste«? »Nemůže dobrý strom nésti špatné ovoce«? »Zů-staňte ve mně a já ve vás«? »Já a Otec jedno jsme«? »Jeden Bůh, jedna víra, jeden křest«? »Nezůstanete li ve mně a já ve vás, budete jako ratolest odřatá od kmenu, jež uschne a do ohně vržena bývá«? Co k nám ještě mluví rozháraná přítomnost dne-ška? Nestavte domu na písku rozdrobených církví a církvíček! Třísťte se, drobíte se, slábnete, přijde víchor nevěry a svěťáctví, zvedne vás jako prach země, rozvěje, rozpráší, co z vás bude? Každé království proti sobě rozdělené spustne! Dům na dům padne, povstane bratr proti bratru, otec proti synu, dcera proti matce! Přijdou falešní proroci, přijdou v kůži beránčí vlci hltaví, nebudete, zajdete!

Přítomná doba bolševismu nám mluví: Buďte na stráži! Nebudou Češi ani Němci, ani Slované ani Francouzi, budou bolševici, komunisti, mezinárodní, proletáři, kdo s koho ten toho, nebude soukromý majetek, kdo jaký má, vezme se mu, budou lidé násilím brát, co není jejich, bude drancování, loupeže, vraždy, nebude ani volnost, ani bratrství, ani rovnost, bude diktatura proletariátu, menšina proti většině, bude násilí, bude terror, hrůza a vášně, nebude jeden ovčinec a jeden pastýř, ale bude zvěfinec lidský, bude Babylon a poslední věci člověka budou horší první. Přítomnost nám káže: katolíci, semkněte se, zorganizujte se, spolčete se a nedejte se! Máte svobodu v republice jako každý jiný, braňte se, hajte svou víru římsko-katolickou, která jediná jako největší maják světa kyne rozkácenému moři, aby se utišilo, neboť velí mu tak Spasitel na pohled dřímající, ale nespící, »Ježíš Kristus, včera i dnes, onť i na věky!« Když Bůh s námi, kdož proti nám?

III.

A co nám mluví budoucnost?

Když ptáka chytají, hezky mu zpívají.

Hezky zní hudba budoucnosti.

Nové náboženství. Nebude chudých. Čisté lidství zavládne světem. Nová zora vzejde. Vše bude ideální, humanita, mravnost, věda; nebude pověr, formalismu, církví, kněží, vše bude světské, svobodné, volné, lidé se vyžijí, vše bude na zemi, láska nastoupí na místo okovů, pout, manželství se uvolní, rodina sestátí, vše bude společné, práce povinná, nucená, nebude rozdílu stavů, tříd, národů, zemí, států, náboženství bude jaké kdo bude chtít, bude svoboda ve všem, v ženských, v majetku, chytrosti, v darebáctví. Nade vším bude zákon, dnes takový, zítra jiný, jak si lid bude přát. Je demokracie, hlas lidu nade vše, ulice bude panovat, bude soudit, bude dělat pořádek, ovšem jak hlouček diktátorů bude poroučet, děti budou poroučet rodičům, žáci učitelům, dělníci pánům, učedníci chefům, učitelé inspektorům, nevěrci kněžím, kněží biskupům, vlády papeži, stát církví, jen idee budou rozhodovat, věda je všechno. Náboženství ustoupí vědě nebo nebude vůbec. Náboženství jest pouhý cit. Boha není. Duše jest nesmrtelná pokud nic na světě nijak se neztrácí, ale každá věc změnou nabývá jiné formy, přetvořuje se z tvaru ve tvar a tak vlastně nehyne, věčně trvá, ovšem jinak a jinak. Je stěhování duší. Není boží spravedlnosti, odměny, trestu, není zodpovědnosti před Bohem, než před zákonem, není zodpovědného svědomí, ale je svoboda přesvědčení, jen zákony jsou hrází, ale pouze pro pořádek, nikoli ve svědomí. Přísahy jsou bez Boha, sankce boží není, jen lidská, subjektivní, labilní. — Človče, co chceš víc? Trest smrti není, ale ve válce utratit miliony mladých lidí — to je válka.

Je rozdivná ta hra budoucnosti. Kdyby člověk nevěděl, že jsou bláznovství, šlapání rozumu a že Pán Bůh panuje nad hloupostí střeštěnců, věru by užasl a bál se — ale takto pláče nad

zpozdilostí lidskou a v duši se — směje, jak jsou lidé ještě ve dvacátém století ubozí a chtějí shazovat kříže se stěn, víru s lidí, náboženství se světa a Boha s nebe.

Ale jest ještě jedna minulost, přítomnost a budoucnost boží a ty mluví jinak. Bůh byl, jest a bude vždy. Deus tradidit mundum disputationi hominum. Svět je divadlem, jež dává Bůh lidem. Tak vše bude, jak to odpovídá nejlepším záměrům božím. Na-
posled se všichni shledáme. A bude jeden ovčinec a jeden pastýř. Nebe a země pominou, ale slova má nepominou. »Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky.« Amen.

Ferd. Šmíd.

Nový rok. — Obřezání Páně.

Vše s Kristem, a pro Krista.

»Když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš.«
(Luk. 2, 21.)

S bázní a starostí vstupujeme opět do nového roku, a více než kdy jindy máme příčinu přát si šťastný nový rok. Více než jindy zajímá nás otázka: Co nám tento nový rok přinese? Bázeň, strach, starosti nás obklopují hned na prahu nového roku.

Ale nechceme se báti, kdyžťe jako křesťané počínáme nový rok nejsvětějším jménem Ježíš: »Když se naplnilo dní osm, aby obřezáno bylo dítě, nazváno jest jméno jeho Ježíš.« Toto jméno září nám hned na prahu nového roku a potěšuje nás, když k nám praví: Viz svého Spasitele, svého pomocníka! Pryč tedy s myšlenkami bázně a starosti, neboť Kristu náleží tento rok! Pryč se starostmi a stížnostmi! neboť s Ježíšem nemáme se čeho obávat; neboť pro Krista všechny obtíže přemůžeme. Jen tehdy bude pro nás šťastný rok, když se budeme přidržovati v něm hesla: Vše s Kristem a pro Krista! O tomto dvojím heslu budeme dnes blíže uvažovati.

I. Vše s Kristem.

Mezi ním a námi je nejvšelejší spojení, společenství zájmů; on jest svou přirozeností Syn boží, my jsme milostí posvěcující dítkami božími. Tím je prvorozený mezi mnohými bratřími, a my jsme spoludědici jeho království. Jen když s ním jsme spojení, můžeme se líbiti Otci nebeskému. Když bratři Josefovi poprvé do Egypta přišli, dostali sice, co žádali, ano ještě více, ale přece se vrátili se slovem: Tvrdý muž panuje nad Egyptem, »nesmíte před tvář mou přijíti, leč se svým nejmladším bratrem Benjaminem.« Ale když přišli s Benjaminem, dalo se srdce Josefovo obměkčiti, jako bratr objal bratry své a naklonil jim také srdce krále Faraona.

Zdaž se máme obávat, že nás Otec nebeský odmítne a tvrdý k nám bude, když půjdeme k němu se Synem jeho, který

se stal bratrem naším? N koli, ještě více než král Farao bratřím Josefovým bude nám nakloněn a radovati se bude, že přicházíme k němu s Ježíšem. Tedy všechno s Ježíšem!

Mezi ním a námi jest vlastně, jak nás všra učí, jen jeden život, božský život, který z hlavy v úly přechází. Neboť on jest vinná réva a my jsme ratolesti, jen když s ním jsme spojeni, jen když štáva posvěcující milosti v nás koluje, můžeme šťastni býti, i když sebe větší bouře kolem nás zuří. Jen s Kristem můžeme býti šťastni! Bez Krista jsme nešťastni. Hřích smrtelný nás olupuje o spojení s Kristem, proto jediné neštěstí naše je hřích těžký, jediné neštěstí naše je, když jsme odloučeni od Krista. Proto vše s Kristem!

Proto nesmíme nic mysliti, mluvíti, činiti, co by nás od něho odloučilo, co by bylo hříchem.

Když v myšlenkách se nadýmáš pro domnělé své přednosti nebo naplněn jsi jedovatou závistí, když vidíš štěstí bratra svého, když jsi bratru svému nepřitelem a jenom po pomstě dychtíš, když nečisté myšlenky duši tvoji táhnou, nejošklivější žádosti ji rozežirají: pak nejsou myšlenky tvé s Ježíšem, pak sám si neštěstí připravuješ.

Když jméno boží nadarmo bereš, kleješ, lž š, svého bratra pomlouváš, jemu na cti utrháš, když nečisté řeči vedeš: pak není řeč tvá s Ježíšem, sám se od něho odlučuješ a tím do neštěstí spěcháš.

Když tvrdě s bratrem svým nakládáš, v jeho neštěstí mu nepomáháš, ho podvádíš a okrádáš, když sám nefestem, opilství, nestřídmosti a skutkům se oddáváš, kteréž ani jmenovány býti nemají: tu ani skutky tvé nejsou s Ježíšem, od něho se tím odlučuješ a tím také hrob svého štěstí sám si kopeš. Proto vše s Ježíšem. Ať smí všechno viděti, při všem býti, co myslíš, mluvíš, konáš, nic ho nemá uraziti, nic ho nemá od tebe zapuzovati! Tak s Ježíšem spojen svého štěstí i v tomto novém roce dojdeš

Tolik vyvolenců došlo ve spojení s Kristem spasení a svatosti. I tobě má býti Kristus vzorem, dle něhož se máš v životě svém spravovat. S ním máme pracovati, modliti se, trpěti.

Kristus nikdy nezahálel, v potu tváře jedl svůj vezdejší chléb. Třicet let pracoval v dílně tesařské, tři leta chodil ve své vlasti z místa na místo a všude dobře činil. Zemlen hladov, žízniv usedá u studnice Jakubovy, a již přichází Samaritánka, kterou chce obrátiti, jindy zemlenému přináší matka na večer dítky své, by, jim požehnal. Nikde mu lidé nepopřeji oddechu: v městě, v chrámě, u stolu farisea přicházejí hříšníci a nemocní k němu, kteří pomoci jeho vyhledávají. A nikde ji neodpírá, nikde ani nejmenší stříznost neovznáší, nikde neukazuje netrpělivost pro námahu, kterou mu lidé připravují. S ním chceme pracovati také v novém roce a vynasnažíme se svědomitě konati povinnosti stavu svého, v němž se nalézáme, vykonati dílo života svého, které nám určeno jest. Nebudeme si stěžovati, nebudeme netrpěliví při práci své, nebudeme lenivému služebníku podobni, který zakopal hřivnu svou, jinak

bychom také s ním sdíleli osud jeho. Bůh nechce zaháleče, nýbrž dělníky, kteří pilně na vinici jeho pracují a jiným užitek přinášejí.

Než při vši horlivosti v práci musíme se i s Kristem modlití. Dnes, když je mu teprve osm dní, poprvé prodlévá v chrámě, kdež dvanáctiletý děle se zdržuje. Jak často mezi dnem nábožně povznáší smysl svou k Bohu Otci, jak často srdce své k nebi povznáší! A když noc nastává a obyvatelé jerosalemští spí, chodí na hory a celé noci v modlitbě tráví. Kdo může říci, za koho a jak vřele se tam modlil? Zajisté ani na nás nezapomněl, zajisté modlil se za nás všechny, kteří žili a žítí budou. Ano, každou práci, každý krok jeho modlitba provází. Modlí se, dříve než lid nasycuje; modlí se, dříve než Lazara k životu probouzí, modlí se na hoře Olivetské na kříži. Proto modleme se s ním! Co je člověk bez modlitby? Bojovník beze zbraně, tělo bez života, ztracený život. S Kristem putovati budeme pilně v neděli, ve svátek a ve všední dny, když nám to okolnosti dovolují, do chrámu Páně, s ním se modlíme ráno a na večer, před jídlem a po jídle, s ním se modlíme ve dne, vyslejíme s ním často k Bohu Otci alespoň střelné modlitby, pozdvihujeme s ním nábožně srdce své k nebeským výšinám, s ním bdíme alespoň krátkou chvíli, když jiní spí, a i v noci modleme se s ním za živé i mrtvé, přátele i nepřátele, spravedlivé i nespravedlivé!

Potom dovedeme i s ním trpěti. Již při narození trpí zimou, nedostatkem, dnes prolévá první krůpěje krve pod nožem kněze, brzy bude trpěti na útěku do Egypta, po celý život trpí chudobu, neuznání a pronásledování, až konečně smutná jest duše jeho až k smrti, celé tělo od hlavy až k patě trpí ranami, bičováním, křížem a ještě na kříži žízni. Nemusil Kristus trpěti a tak vejíti do své slávy? Zdaž nevstoupil na nebesa s hory Olivetské, tam, kde započal své poslední utrpení? Tím nám však také ukázal, že i my musíme s ním trpěti, když chceme účastni s ním býti slávy jeho na nebesích. V příbytku našem máme kříž, ten k nám volá: Pojď ke mně, trp s Kristem! Ani v novém roce nebudeme ušetření mnohých nehod, strastí, bolestí na těle i na duši. Již delší dobu jsou cesty naše pokryty trním, již jsme dosti vytrpěli a našemu trápení ještě konec není. Ale tím nebudeme málomyšlněti, neboť právě kříž a utrpení nejlépe nás spojí s Kristem, a čím více jsme s ním zde trpěli, tím větší slávy s ním dojdeme. Ať nás potká v novém roce co chce, vše chceme snášeti s myšlenkou: Všecko s Kristem! Hřichu chceme se varovati, abychom od Krista nebyli odloučení, s Kristem chceme pracovati, modlití se a trpěti.

II. Vše pro Krista.

Sv. Pavel konal a trpěl vše pro Krista, Kristus byl mu počátek a konec, pohnutka a cíl všeho myšlení, toužení a jednání, hleděl jen jemu se zalíbiti a slávu jeho rozšířovati. Proto také volá: „Žítí mi Kristus jest a smrt mi ziskem.“ Ve všem vyhledával

Krista, nikdy se nechtěl světu zalíbiti a pro svět a jeho statky pracovati. Jak pošetilý by také bylo, kdybychom pro svět žili a pracovali. Když svět hledati budeme, co nám může dáti? Může nám dáti čest. Co však máme z veškeré cti a slávy světské, která jest tak často stranická a proměnlivá? Co nám platno, když se světu zalíbíme, jeho pochvaly získáme, ale Kristus na nás zalíbení nemá, když jsme u něho v nemilosti? Za to musíme světu jako otroci sloužiti, jeho zásadám a požadavkům holdovati a hověti, namáhati se, ustupovati a co za to máme? Trochu pochlebenství, několik poklon, několik slov uznání. Leckdy ani toho nedocílíme, často získáme čest a pochvalu, když si to se světem pokazíme, Víte, jak často mění se Hossanah ve volání: Ukřižuj ho!

Co nám může svět dát? Statky pozemské, bohatství. Co to námahy dá, nežli si pár tisíc získáš. A ještě nejsi pánem toho všeho, co máš, jak v nynější době snadno se přesvědčíš, nýbrž jen správcem všeho toho. Ani to, co na polích a lukách jsi dostal, nenáleží tobě, nýbrž předepíše se ti, co máš ve prospěch celku odevzdati. Jak snadno můžeš pozbyti, co jsi s tak velikou námahou nashromáždil! A i když ti vše to zloději neukradnou, ani rez neztráví, ani co jiného to nepustoší a nezničí, brzy přijde hodina, kdy ti smrt vše odejme. Ani halét ti do rakve nedají. Ubohý, smutný jest člověk, který zde na světě měl vše, co jeho srdce blažilo, ale pokladů nebeských nezískal! Jak ho třeba litovati, když chud do hrobu se ukládá, chud před Boha přijde a chud zůstane po celou věčnost!

Co nám může svět ještě dáti? Požitky. Co máme však ze všech požitků, radostí, společností, zábav a pohodlí? Kolika mrzutostí, dlouhou chvílí jsou kofeněny! Kolik zahanbení a výčitek svědomí zanechávají! Kolik vydání stojí! Čas je krátký, na perutích rychle utíká a nevrátí se. Jaká to posetilost čas tak drahocenný promarniti, když jest důležitějším věcem určen a příliš krátký jest, bychom se věčných radostí hodnými stali.

Proto vše pro Krista! Nejen je to největší posetilostí pro něco jiného se namáhati, nýbrž také není nic spravedlivějšího než pro Krista vše obětovati a pracovati.

Co vše učinil Kristus pro nás! »Pro nás, pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe a vtělil se, pro nás trpěl a umřel. Nám náležely jeho všechny myšlenky, slova, zázraky, kroky, bolesti, tělo jeho, krev jeho. Ano, stále ještě žije pro nás na pravici Boha Otce, přimlouvá se za nás, stále se za nás ve mši svaté obětuje, stále nám své tělo a krev za pokrm podává, stále dlí ve svatostánku, aby nám žehnal, mezi námi bydlel, nám radil, za nás se modlil. Ve dne, v noci, v zimě, v letě bdí nad námi a Srdce své nám otvírá, abychom v něm bydleli, kráčí po našich ulicích zvláště o Božím Těle. spěchá k lůžku nemocných, aby jim ulehčil poslední cestu. Není-li tudíž spravedlivo žiti pro Krista, obětovati se, pracovati pro Krista, když pro nás žil, se obětoval, pracoval? Proto všechno pro Krista! Když dýcháme, kráčíme, stojíme, se radujeme, trpíme, pracujeme, odpočíváme, bdíme nebo spíme,

jíme, pijeme nebo co jiného konáme, vše pro Krista, z lásky k němu, ke cti a chvále jeho!

Tot jest program náš pro nový rok: Vše s Kristem a pro Krista! S tímto programem stavíme se pevně a potěšeně proti nejisté budoucnosti a nebojíme se událostí, které přijíti mají. — I v těchto zlých dobách díváme se s důvěrou ke jménu, se kterým jsme nový rok počali, a řekneme: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Jestliže snad nás navštíví Bůh jinými ranami ještě, neúrodou, nemocemi, skloníme se pod jeho vůli a důvěrně budeme vzývati sladké jméno Ježíš. Když tento rok připraví nám hrob pro naše miláčky, budeme bolest sice cítiti, ale zmírníme ji důvěrným pohledem ke jménu Ježíš, který praví: »Já jsem vzkříšení a život.« A i když tento rok neproděláme celý, i když v něm umřeme, důvěrně poohledneme k Bohu a řekneme: »Otče, jak ty chceš; jsem připraven, jen buď mi milosrdný a milostivý!« Jsme na smrt připraveni, ale ani ve smrti nezapomeneme na nejsladší jméno Ježíš, ještě v této rozhodné chvíli si přejeme toto jméno vysloviti. Když tak s Kristem spojeni budeme v životě i v smrti, pak i pro nás bude smrt jen šťastným přechodem z této pozemskosti do věčné blaženosti. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle po Novém roce.

Hledal, aby spasil. . . .

Aby hříšné, zarmoucené, zoufalé a malověrné potěšil, prohlásil Pán Ježíš, že jen k tomu na svět přišel, »aby hledal a spasil, co bylo zahynulo«. Za tou příčinou hledal již při svém narození, hledal i při útěku do Egypta . . .

1. Ano, hned po svém vtělení se vydal na cestu vyhledávat a posvěcovat. Neboť po svém početí a ještě před narozením svým vyhledal Jana Křtitele v životě mateřském uzavřeného, aby jej posvětil ještě před narozením jeho, aby jej očistil od hříchu prvotního, aby jej ozdobil posvěcující milostí boží, aby jej naplnil takovou nebeskou útěchou, že »zaplesalo nemluvnátko v životě mateřském«.

Tu noc, když se ve skrytosti zrodil, vyslal anděla svého k betlemským pastýřům, aby je potěšil a poučil, a hned na to hvězdu do šťastné Arabie, aby přivábil k sobě mudrce od Východu. Tím ukázal, že mu ani nevzdělanost ani modloslužba není žádnou překážkou ve hledání toho, co bylo zahynulo —

Ale aby ještě větší a mocnější důvěrou naplnil srdce naše, utíká (dle dnešního evangelia) na rychlo do Egypta, protože jej Herodes, jako kdysi Faraó Mojžíše, usiloval zahubiti. Nebylo sice Vykupiteli za těžko Herodesovi se ubrániti. Neboť mohl mysl tohoto ukrutníka obrátit a jeho moc oslabit. Mohl docela tohoto mnohonásobného vražedníka zničit. Ale on raději volil utéci. Proč tak učinil? Předně proto, aby své pozdější vyznavače poučil, že před pronásledovnými v den hrůzy a smrti dovoleno jest utéci.

*

Ale i proto utíkal z Palestiny, aby zemi egyptskou od let faraonských »ve tmách a stínu smrti sedící« k světlu přivedl a světlem naplnil. Neboť, jakmile hranice egyptské překročil, zřítily se, což předpověděl Isaiáš a tvrdí vykladatelé Písem, zřítily se egyptské modly a padly na zem. Synáček boží svou přítomností v Heliopoli položil základ k oné svatosti, kterou se brzy na to Egypt vyznamenával, když ve svých pouštích a hájích i oasách hostil na tisíce sv. mnichův a poustevníků. Nesčetní Egypťané zanechávali svých ohavných model, zanechávali mrzkého živobití a vidouce božské pacholátko, příklad nábožného Josefa a blahoslavené Matky, odříkali se hříšného života. A skutečně, velice na potom vzrostlo v Egyptě sv. náboženství, k němuž položen základ přítomností Ježíšovou. V egyptské zemi stkvěl se sv. Antonín, Pavel, Makarius a mnoho jiných sv. poustevníků, kteřížto v pravdě andělský život vedli, takže sv. Jan Zlatoústý mohl napsati: »Ne tak hvězdami třeptá se nebe, jako počtem svatých třeptá se Egypt.« Tak Pán Ježíš již v útlém mládí s výsledkem hledal a spasil, co by bylo zahynulo.

2. Ale také, jak jsem pravil, velice tu zapůsobil příklad jeho pěstounů. Jako sv. Pavel o praotci Abrahamovi napsal, že »doufal proti vši naději«, tak můžeme o Matce boží a sv. Josefu pověděti totéž.

Či neslibil anděl Matce Páně samým slovem božím, že Bůh Synu jejímu dá trůn Davida, otce jeho, a že kralovati bude v domě Jakubově na věky? Ale kterak bude kralovati, když již čtyřicátého dne po svém narození musí ze země Davidovy prchat? Představte si jej s pěstouny na této trnité cestě? Není pochybnosti, že prchající časem musili na poušti pod širým nebem přenocovati; časem hlad a žízeň, časem zimu a horko snášeti; časem po cestě drsnaté a skalnaté kráčet, před loupežníky a lotry se strachovati. Žalostná to cesta, kterou sv. rodina konala s dítětem, jež mělo jednou v domě jakubově kralovati!

Ale kterak toto dítě mělo jednou seděti na trůně Davidově, když bylo nuceno žíti, žíti v nedostatku a v nouzi v Egyptě, v této tehdy v pravdě cizí a židům nepřátelské zemi? Jak dlouho tam zůstali, o tom vykladatelé Písem různých jsou mínění, ponež evangelista Páně o počtu let egyptských nic nepoznamenal. Anděl, jak víte, oznámil Josefovi, aby utekl a v Egyptě aby zůstal, dokavadž jemu nepoví. Protož Josef nevěda, dlouho-li v cizině vyhnanec bude, z vlasti své odešel. Přes to však jisto jest, že svatá rodina: Kristus, Maria a Josef přece několik let jako vyhnanci v krajinách egyptských bydliti musili. Představme si je tam!

Až dosavad nevěděl nic Josef, jaké proměny staly se v betlemském okolí. Že král judský toužil po záhubě novorozeného dítěte, to věděl. Že za tou příčinou tisíce nemluvňátek zahubiti dal, to také nebylo tajno. Že matky nad krví nevinně prolitou neustále pláčou, o tom byl pevně přesvědčen a to mu tanulo neustále na mysli. Ach, já nepochybují, že mnoho strašlivých snů jej pro-

následovato v městě Heliapoli v Egyptě! Zdálo se mu, jak katané hledají v okolí betlemském usmrtiti dítě. Kterak prohledáva i skryté kolébky a skryše. Kterak vráží do srdcí maličkých nože, dýky a meče, domnívajíce se, že mezi nimi jest pacholátko boží. Viděl ve snách, jak volají hofekující matky: »To není ten, kterého hledáte. To není on, toho tu není!« Kterak se sebe trhá oděv matka jiná, volajíc úpěnlivě: »To není Kristus! Mne nemějte za jeho matku!«

Já nepochybuji, draží posluchači, že takové truchlivé obrazy stihaly ve snách nejen Josefa, ale i Rodičku boží, které přece kdysi slíbil anděl, že její Syn, tento Ježíš Kristus, kralovati bude v domě Jakubově. Ale kterak tam bude kralovati, když v cizí zemi skrývati se musí? Kterak nemají rodičové, po lidsku řečeno, ztratiti tuto všecku naději? Ale oni ji neztratili a pro svou naději nebyli zahanbeni.

3. Neboť skoro týmiž slovy, kterými Bůh poslal do Egypta Mojžíše, když jeho pronásledovatel zemřel, poslal i Bůh Marii a Josefa s dítětem do Palestiny, když tam skončil Herodes.

Jak nešťastný a strašlivý konec vzal tento Herodes, vypravuje Josef Flavius ve starých židovských pamětech. Praví totiž, že náramnou horkostí znenáhla ve stěvách se škvařil, že všecky žíly a údy jeho otekly, že po celém těle byl sklíčen a konečně hmyz a červi se v něm rozlezli, za živa jej pohlcujícíe.

Dva synové jeho: Archelaus a Herodes Antipas vedli po smrti jeho boj o trůn královský. Císař Augustus odevzdal rozepří jejich k rozsouzení svému vnuku Cajovi, jenž rozdělil celé království na čtyři, syny Herodesovy již ne králi, nýbrž čtvrtínky ustanovil. Archelausa ustanovil čtvrtákem v Judsku, Antipa v Galileji a jejich přátele v ostatních dvou čtvrtinách. Archelaus, ukrutný jako jeho otec, po 9 letech poslán do vyhnanství a na jeho místo nastoupili vladařové římsí. Takovým způsobem po čase bídně skončil celý rod Herodesův. Sv. evangelista to napsal zkrátka: »Zemřeli ti, kteří hledali bezživostí dítěte.«

Jaká to hra osudu, chci říci: božské prozřetelnosti! Obávali se, ukrutníci, aby v Judsku nepovstal nový král Kristus, jenž nepřišel, aby časného království dobyl, ale jenž přišel, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo, a z toho aby utvořil království nové, duchovní. Bláhoví Herodesovci! Království časné, pozemské ztratili a o nebeské se připravili. »Umřeli.« Co se nazuřili, co se mečů nabrosili, kolik nevinné krve prolili! Ale konečně »umřeli« . . .

4. A zatím Ježíš, kterého hlavně zahubiti usilovali, navrátil se s rodiči z Egypta a »přišel bydlil v městě, jež slove Nazaret, aby se naplnilo, co povědíno bylo skrze proroky, že Nazaretským slouti bude« . . .

Učenci a sv. Písem znatelé ode dávna bádali, ve které to vlastně knize prorocké Ježíš Kristus »Nazaretským« se jmenuje. Jedni tvrdí, že ona kniha prorocká, která Kristu toto jméno přikládá, se ztratila; neboť i to je dosti možné, že se během tisíciletí některé knihy prorocké ztratily. Jiní vykladatelé Písem praví, že

Messáš byl nazván »Nazaretským« od nějakého proroka, který své proroctví napsal, ale jenom ústně přednášel. Sv. Matouš sám doslovně píše: »což povědíno bylo« — tedy ne napsáno — »skrze proroky«.

Ještě jiní praví: V Písmech božích slovou »Nazaretským« Josef Egyptský a Samson. Tito dva byli pak osvoboditeli svého lidu, tedy předobrazy Pána Ježíše.

Největší část vykladačů sv. Písem kloní se konečně k tomu náhledu, že tam, kde prorok Isaiáš nazývá Krista »květinou« a Šalamoun v písni své »polním kvítím«, Ježíš »Nazaretským« se jmenuje. Neboť hebrejské slovo »Nazar« slove kvítí. A proto, ač vzpomínka na tak slavné osvoboditele, jakým byli Josef Egyptský a Samson, účtou nás naplňuje, tak nám zase kvítí, květ poskytuje naději; neboť květ je zárodkem příštího ovoce a k polnímu kvítí, které není plotem uzavřeno, má každý člověk volný přístup. — Rozumějte mi, draží!

Kristus přišel na svět, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo. Přišel na svět pro všechny. Důvěřujem v něho i my, ubozí hříšníci v tomto slzavém údolí. Buďme v životě svém opatrní a prozřetelní! Vyhňme se — jako Kristus — kde a kdy i jak možná nepřátelům svým! Nelze-li tak, důvěřujme v ochranu a pomoc od Krista, který nejen přišel, ale posavad přichází chránit, hledat a spasit. Amen.

Fr. Malý.

Slavnost Zjevení Páně.

Víra sv. mudrcův.

»Nalezli dítě s Marií, jeho matkou,
a padše, klaněli se jemu.«

(Mat. 2, 11.)

Jak jasně a velkolepě září závojem chudoby, nízkosti, slabosti božského Jezulátka paprsky jeho božství! Jako chudé dítě jeví se Spasitel světa; ale zároveň se zjevuje také jako veliký Bůh, jako Bůh nekonečné moci a neobmezené lásky. Nebeskými duchy volá k místu svého narození pastýře, jasně zářící hvězdou pak mudrce od východu. V pravdě, toto chudé dítě musí býti Bůh, vždyť ho andělé, příroda, lidé poslouchají. Ukazuje zároveň svou neobmezenou lásku, když všem hlásá: »Spasitel světa již se zjevil, již je tu.« Blízkým pastýřům, vzdáleným mudrcům, ano i zatvrzelým židům oznamuje svůj příchod tázajícími se mudrci »Kde jest novorozený král židovský?« ohlašuje své narození a odpovědi kněží ohlašuje místo svého narození: »V Betlemě Judově«.

Měl jim poskytnouti ještě lepší příležitost, aby je na sebe upozornil a aby spasení našli? Než nejen božské Jezulátko poskytuje nám látku ke zbožným úvahám; i povolání jsou důstojným předmětem našeho rozjímání, zvláště povolání dnešního dne, tři mudrci od východu, sv. tři králové, jak je legenda nazývá, kteří z daleké ciziny sem spějí, aby zjevenému Spasiteli světa holdovali.

Jak pevná jako skála byla víra jejich, která se v tak skvělém činu projevuje a i před nejmocnějšími překážkami neustupuje, nýbrž je hrdinně překonává. Tři mocné hory překážek musily jejich víře ustoupiti: obtíže cesty, lhostejnost židů, nepatrnost božského dítky samého. Jak malomocná, slabá a neúčinná jeví se víra naše, když ji srovnáváme s vírou sv. tří králů, když každá překážka nás zstrašuje, každá obtíž nás pokořuje, každá zkouška nás ke kolísání přivádí.

Uvažujme proto o pevnosti víry sv. tří králů a hledme jejich příkladem upevniti víru svoji! Čím se ukazuje tato pevná víra jejich?

I. V rozhodném podniknutí cesty přes všechny její překážky.

II. V nezvratné vytrvalosti ve svém zámyslu přes lhostejnost židů.

III. V tom, že se s vírou klanějí božskému dítku přes veškeru viditelnou jeho nepatrnost.

I.

Pevnou svou víru osvědčují činně tři mudrci rozhodným podniknutím tak daleké a obtížné cesty. Nejen u židů, nýbrž i u pohanů v celém širém světě byla známá proroctví o příchodu zachránce, Spasitele světa. Jak nám pohanští spisovatelé vypravují, očekávali lidé v době narození Pána Ježíše zachránce z nebe, který se měl v zemi židovské naroditi. Zvláště na východě bylo rozšířeno proroctví proroka Balaama, který, místo aby lidu israelskému zlořečil, jemu poželal a pak předpověděl, že vyjde z Jakuba v ádce světa, který lidstvo vysvobodí, a že hvězda ohlásí příchod jeho: »Hvězda vzejde z Jakoba, berla povstane z Israele.« Když pak se při narození Spasitele skutečně ukázala hvězda neobyčejné krásy a řídké jasnosti, poznali mudrci, že se přpověď boží naplnila a že slíbený Spasitel se objevil. Ined byli odhodláni, hledati novorozeného krále a jemu holdovati. Víra, že Bůh tak dlouho slíbeného, tak toužebně očekávaného Spasitele seslal, přemohla veškerou rozpačitost, která v jejich duchu povstati mohla, každou bázeň, která v srdci jejich vzniknouti mohla. Nedbali na nepřázeň roční doby, na dalekou cestu, na nebezpečí cesty. Tehdy nebyly železnice, aby v krátké době dospěli k cíli své touhy, nebylo prostranných hotelů, v nichž by mohli po obtížích dne občerstvení a pohodlně přenocování naléztí.

Mnoho nebezpečí měli se obávati od divokých tlup, které je mohly přepadnouti a oloupiti, od knížat, kteří je při přechodu jejich územím za vyzvědače a nepřátele pokládali mohli. Jak živě a křiklavě jim asi přátelé a známí líčili nebezpečí a obtíže, tyto domnělé a skutečné překážky musily jejich rozhodné víře ustoupiti. Vydají se na cestu a následují bez únavy hvězdu ve dne a v noci. Jak skvělý to příklad zmužilé víry, která se nedá odstrašiti horami překážek, pevnosti víry, kterou žádná bázeň netřese! Zdaž vás tento zářící příklad nezahanbuje? Taráž víra byla

nám již v dětství vlitá; v téže víře ve Spasitele jsme vyrostli a kde jsou skutky této víry?

Září nám tolik hvězd a volá nás ke Spasiteli, povzbuzuje nás, spravovati se jeho slovem, pro něho žítí a pro něho pracovati. Povzbuzování v srdci, každý chrám Páně, každé kázání, pohled na tolik věcí — ale ach, jak málo je těch, kteří víru svou skutkem ukazují! Zdaž není u mnohých víra jako malba bez života, jako pouhý stín, jako uschlý strom? Nezdají-liž se nejjednodušší požadavky našeho náboženství tak mnohým zbabělým křesťanům jako nepřekonatelné hory? Proto sv. Bernard volá: »Zastýd se, nešťastný křesťane, který nenásleduješ příkladu sv. tří králů, když tě Kristus nikoli jedinou hvězdou, nýbrž tisíci záznaky z tvé lenivosti probudil a ve slepotě tě osvětlil!« Věříme, čemu nás v ra o důležitosti spasení, o nutnosti pokání, o povinnosti zachovati si čistotu srdce, o přikázání církev poslouchati — a jak se namáháme a vynasnažujeme žítí podle této víry? Zdaž není křiklavý rozdíl mezi naší vírou a našimi skutky! Jak málo staráme se o své spasení! Vyroniti slzu nad svými vlastními hříchy, s hlubokou kajícíností své poklesky vyznati, jsou věci, které mnozí za zbožné přemrštěnosti pokládají a jich se vzdalují. Bojujete proti vášním srdce, jak tomu víra učí, vyhýbati se nebezpečím, která nevinnosti a ctnosti brob připravují, jest řeč, které mnozí ani rozuměti nechtějí; své náboženské vědomosti rozšiřovati, kázání poslouchati, služby boží pravidelně navštěvovati — přichází mnohým jako hrdinský skutek a přece jsou právě leniví křesťané neunavní ve službě světa. Tu jim není nic obtížného, nic přes příliš, nic nudného. Jak mnozí z těchto otroků světa budou jednou nuceni na smrtelné posteli za sténání a bolestí složiti vyznání, které učinil ministr Colbert v posledních hodinách života svého: »Kéž bych byl Bohu svému vždy tak věrně sloužil, jak jsem tak činil svému pozemskému králi!«

II.

Sv. tři králové dokázali dále pevnou víru svou nezvratnou vytrvalostí ve svém zámyslu přes lhostejnost židů.

Po četných nesnázích a nebezpečích dostali se sv. tři králové do Jerusalema, doufajíce, že zde naleznou tak toužebně očekávaného Spasitele. Otázka jejich zní: Kde je novorozený král židovský? Doufají v radostnou odpověď a v ochotné přijetí: místo toho jsou židé němí, nedovedou odpověděti, dívají se na sebe tázavě a bezradně. Jdou do královského paláce, opakují svou otázku, a Herodes se třese, bojí se o svou korunu, o svůj život. Nikdo neví odpovědi. Zákonníci se povolávají, dotazují se Písem svatých a tu nalézají u proroka Micheáše odpověď na otázku danou: »V Betlemě, v zemi judské.« Několik hodin bylo toto místo od Jerusalema vzdáleno. Zvláštní jest toto chování, Dovedou zcela správně odpověděti a přece ani nohou nehnou, jiné poukazují na zaslíbeného Vykupitele a sami zůstávají doma. Jaká to lhostejnost! Taková touha panuje mezi prvními muži v Jerusalemě po Spasiteli

tak dlouho a stále znovu zaslibovaném. Ani několik hodin nechťejí jíti, aby ho spatřili.

A král se vypovídá blíže po novorozeném králi jen proto, aby ho mohl při příznivé příležitosti odstraniti. Jaká to zkouška pro víru sv. tří králů! Tak málo cení židé svého krále, tak malou touhu mají po něm, že se ni nestarají o místo jeho narození ani tam nejdou, i když o něm se dověděli.

Neměli se sv. tři králové ptáti: Jak máme býti horlivější? Proč máme přinášeti tak veliké oběti? Neměla-liž vlažnost židů kroky jejich ochromovati? V pravdě! Pro slabou víru mocný to odpor, svůdný to příklad! Než nikoli pro hrdinskou víru sv. tří králů. Spokojení jsou s odpovědí, která jim zprávu podává o rocišti tak horlivě hledaného Spasitele, nedbají příkladu tak lenivých židů. Kéž bychom se jim v tom podobali! Není málo těch, kteří by víru svou skutky ukázati chtěli, kteří si přejí nejen srdcem, nýbrž i skutkem býti křesťany, kteří chtějí i oběti přinést, leč bohužel, příklad jejich okolí je zdržuje. Jako nezdědka v přírodě na nivách planiny blízké ledovce teplotu na bod mrazu snižují, a květy a květiny proto mrznou, tak je tomu také v duchovním životě. Nábožensky lhostejné okolí připravuje naše srdce o životní teplotu a ničí květy posvátných žádostí a zbožných úmyslů. Nemůžeme přece plouti proti proudu, jest výmluva, kterou bojácné srdce ihned pohotově má, aby umlčelo napomínání svědomí, které nás k horlivosti vybízí. Poněvadž se jiní o Boha a jeho požadavky nestarají, řídí se dle toho i jiní. A raději chtějí s mnohými zahynouti, než s nemnohými se zachrániti. Nesčetní mají lvi srdnatost pro špatnost, ale nemají srdce pro věc boží, kdy se jedná vystoupiti proti panujícímu tonu. Nesčetní nechávají se strhnouti škodlivými příklady, jakoby zvyk světa mohl kdy bezpráví proti Bohu stvrditi. Ovšem nabývají návrhy, které se na sněmích podávají, většinou hlasů platnosti zákona, ale tak tomu není se zásadami světa oproti požadavkům božím.

Co jest proti posvátným zákonům božím, tomu nemůže sebe větší většina lidí propůjčiti platnosti zákona. Jsou zákony, které ztrácejí platnosti protivnými obyčejí; tak tomu však není se zákony božími. Ty zůstávají stále v platnosti a žádný protivný obyčej nemůže je o platnost oloupiti.

Třebas se půl as světa, ano i celý svět vzbouřil proti zákonům božím, nepřestávají býti proto platnými. Kdo se dle nich neřídí, upadá v ruce nekonečně spravedlivého Boha, který každého dle jeho skutků trestá neb odměňuje. Nepřijímá za omluvu odvolávání se na příklady jiných; a když velká většina neváží si zákonů božích, tím se boží spravedlnost neobměkčí; jeho svatost a jeho věčná sláva neutrpí tím nižádné škody, i kdyby velká většina lidí měla věčně zahynouti. Neboť zatracenci musí Boha oslavovati právě tak svými mukami v jeho spravedlnosti, jako ho oslavují blažení v nebi v jeho milosrdenství. Nedejme se proto pohoršením zkaženého světa odstrašiti, nýbrž následujme příkladu sv. tří králů, a přijďme k Pánu Ježíši jako oni.

III.

Pevnou víru svou dokázali sv. tři králové konečně tím, že pokorně se klanějí božskému dítěti přes veškerou jeho viditelnou nepatrnost.

Poslouchají rady židů, jdou do Betlema, a zde hvězda zůstane státí nad chlevem. Zde má tedy bydleti Spasitel světa, tak často a slavnostně zaslíbený Messiáš, tak toužebně hledaný král! Zde má míti svůj palác, zde svůj trůn; zde má odpočívati ten, kterého hledali, kterého Bůh tolika proroctvím a předobrazy ohlašoval! Jak, před tak chudým dítětem mají na kolena padnouti, jemu se klaněti, oni, kteří jsou králi, oni, před nimiž tisíce lidí v uctivosti se sklánějí? Skutečně, mnoho se tu na nich vyžaduje! A přece jejich víra to učiní. V této nepatrné postavě vidí nesmrtelného Boha, v těchto chudých plenkách krále nebes, v tomto ubohém chlévě Pána všehom'ra. Sklánějí se před ním, klanějí se mu jako toužebně očekávanému Spasiteli a přinášejí mu ochotně své dary, aby jimi uznali jeho vznešenost. Odkud máte vy, cizinci, takovou víru, jakou v Israeli jsme nepoznali? Jak? Nehoršíte se nad jeho chudým přibytkem, nad jeho nuzným lůžkem? nad jeho chudou matkou, nad jeho slabým dětstvím? Co počínáte? Co děláte? Klaníte se dítěti u prsou matčiny! Dítěti v rozbořeném chlévě! Je to váš Bůh? Zdaž Bůh nebydlí ve svém chrámě, není nebe jeho trůnem? A vy ho hledáte v obydlí chudoby, na klíně matky? Co děláte? Proč přinášíte v obět zlatu? Což jest toto dítě králem? Kde jeho palác? Kde jeho dvoranstvo? Ano, odpovídají, jest to král, jest to Bůh! On nám poslal hvězdu a vede nás až sem. On nás o tom poučil, my věříme, vyznáváme to, přinášíme oběti. — Padají na kolena a klanějí se mu.

Kéž bychom tak zářícího příkladu následovali, tak věřili, tak se Pánu Ježíši ochotně podrobovali jako oni! Než bohužel! Ačkoli ukázal, že jest věčný Bůh, tolika zázraky, o nichž sv. tři králové nic nevěděli, stydí se tak mnozí za něho, za jeho učení, za jeho náboženství. Pýcha překáží mnohým, že se nechtějí ochotně podrobiti, pýcha jim překáží slovo jeho z úst kněžských přijímati, Boha poslouchati v jeho zástupci, před ním ze svých hříchů se vyznávati, témuž Bohu se klaněti pod způsoby chleba a vína, jako se klaněli sv. tři králové Bohu pod způsobou dítěte. Tito pošetilí lidé cení vysoko jen to, co do očí bije jiné míry pro pravou vznešenost nemají než to, co má pro sebe zevnější lesk, a ve světě povyk dělá, a proto pohrdají náboženstvím, ačkoli se prokazuje tím vznešenějším a božským, čím nepatrněji před světem vystupuje. Vždyť přece toto chudé pacholátko ve své chudobě a úzkosti přemohlo veškerou vznešenost světa a zahanbilo veškerou moc mocných tohoto světa. Klaněme se proto pokorně tomuto chudému dítěti jako svému králi a Bohu, podrobujeme se ochotně jeho učení a jeho přikázáním! Nestydíme se nikdy za jeho chudobu a nízkost! Neboť i když také nyní ještě stále skrývá znamená svého božství, i když se skrývá stále v chudobě a nízkosti,

přece tomu bude jednou jinak. Neboť přijde jednou den, kdy se objeví v lesku svého božství a svou moc a slávu před celým světem zjeví. Pak ti, kteří se nyní stydí za jeho slabost a jeho učení, budou hanbou pokryti a v prach před jeho soudnou stolicí padnou; ti pak, kteří v pokorné víře se mu klaněli, jemu jako všemohoucímu Bohu. Spasiteli světa holdovali, budou slávou a ctí ověnění a hvězdám podobní zářiti budou po celou věčnost. Amen.

Jan N. Jos. Hotý.

Neděle první po zjevení Páně.

Hledejme Ježíše!

»Hle, otec tvůj a já hledali jsme tebe!«
(Luk. 2, 48.)

V památné noci narození Syna božího, v záři »jasnosti boží« zjevil se pastýřům betlemským anděl a ukázal jim cestu k jesličkám slovy: »Naleznete nemluvnátko plénkami obvinuté a položené v jeslích!« (Luk. 2, 12.) Zbožní pastýřové poslouchají ochotně jeho hlasu, ubírají se s chvátáním k chlévu a »nalezají Marii a Josefa i dítě položené v jeslích« (ib. 16.). Hledali a našli Ježíše! — Přicházejí mudrci od východu, svědivše se vedení zázračné hvězdy, do Jerusalema a ptají se se svatou nedočkavostí: »Kde jest ten novorozený král židovský?« (Mat. 2, 2.), a uslyševše, že v Betlemě se má dle předpovědi prorockých zroditi Messiáš, pokračují bez váhání v namahavé cestě, jdou opět s důvěrou za svou hvězdou a nacházejí také »dítě s Marií, matkou jeho« (ib. 11.). Hledali — a našli Ježíše! — A v dnešním evangeliu slyšeli jste, drazí v Kristu, děj velevýznamný a poučný z dětství Pána Ježíše; a také tentokráte byl hledán Spasitel, hledán svou Matkou a sv. Josefem po celé tři dny, a Matka mu něžně vyčítá: »Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle, otec... (text)« Maria Panna a sv. Josef hledali pachole Ježíše a s nesmírnou radostí je ve chrámě našli!

Pastýři, mudrci od východu, Panna Maria a sv. Josef jsou nám příkladem a probuzením, abychom i my, chceme-li dojíti pravého štěstí, neúnavně hledali Pána Ježíše, abychom nedbali obtíží a překážek, abychom neztráceli mysl, když by nám hledání Jeho působilo bolest, jako přesvaté Jeho Matičce. — Hledejme Krista Ježíše! — toto napomenutí budiž předmětem dnešního rozjímání!

* * *

1. Ústy žalmistovými napomíná Duch sv.: »Hleďte Pána, at síly tak nabudete, hleďte tváře Jeho ustavičně!« (Ž. 104, 4.) Jako něžné květinčky ke slunci se obracejí a vlivem jeho životodárných paprsků své kalíšky otvírají, aneb — abych užil slov téhož žalmisty — »jako prábne jelen po bystřinách« (Ž. 41, 1.), tak dychtí duše lidská po trvalém štěstí, které naléztí může jen

v Bohu, jehož jest — arci nedokonalejším — obrazem a jenž touhu po Sobě hned při stvoření do duše nám vložil. Nadšené zvolání Rodičky boží v jejím chvalo zpěvu: »Zaplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém« (Luk. 1, 47) — jest výmluvným projevem duše, která hledala a nalezla svého Pána a Spasitele a v Něm své nejvyšší blaho. — Marně hledá zaslepený člověk své štěstí ve věcech pozemských, v radostech a požitcích světa! Místo uspokojení touhy po štěstí, která se v duši lidské neustále ozývá a o své právo hlásí, najde dříve nebo později trpké zklamání; místo sladkého nektaru radosti okusí v krátké době hořkého pelyňku omrzlosti a rozervanosti. A, byť se obrátil od nízkých smyslných radovánek s ošklivostí a hnusem k cílům vyšším ušlechtilějším, byť se věnoval se vši horlivostí a všemi schopnostmi své duše vědeckému bádání a hloubání, nepovznese-li se nad úroveň věcí stvořených — přijde přece co nevidět okamžik, kdy pozná svou nedostatečnost, kdy přesvědčí se o své omezenosti a shledá, že všechno lidské vědění a veškerá pozemská moudrost jest jenom nepatrnou jiskřičkou, která nemůže býti podkladem pravého a trvalého blaha.

Sv. Augustin, jeden z největších veleduchů dějin lidských, hledal také jako všichni lidé, své živelní štěstí; hledal jej nejprve v nevázaném, rozpustilém životě — ale marně! Hledal jej v tehdejší sídle vědy a učenosti — v Karthagu — ve studiu slavných mudrců pohanských a ve zdánlivě vznešených naukách bludařů manichejských; ale, jak sám ve svých »Vyznáních« píše, nic nemohlo duši jeho po pravdě toužící potěšiti. Úspěchy, kterých jako proslavený učitel řečnictví dobyl, mu nepostačovaly. Tu slyšel, že někteří z nejmocnějších tehda mužů opustili všechnu světskou slávu a jako poustevníci ve zbožnosti a sebezapření slouží Bohu. S hlubokým pohnutím zvolal k příteli svému Alypiovi: »Co se to děje? Co je to? Neučení povstávají a uchvacují království nebeské — a my se svou chladnou pýchou učenců válíme se v tělesných radostech!« (Vyzn. 8, 1.) S pláčem odešel do zahrady a pojednou uslyšel libezný hlas: »Vezmi a čti!« Běžel ihned pro Písmo sv., otevřel je a jeho pohled utkvěl na slovech sv. Pavla: »Jako ve dne počestně choďme: ne v hodování a opilství, ne ve smilstvu a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, nybrž oblecte se v Pána Ježíše Krista!« (Řím 13, 13.) Prostá napomenutí apoštola národů ukázala Augustinovi cestu k spáse. Hledal a nalezl štěstí, protože hledal a s pomocí boží nalezl pravdu věčnou, Ježíše Krista, jenž důtklivě vyzývá: »Žijte-li kdo, pojďte ke mně a pijte! Kdo věří ve mne, proudové vody živé poplynou z útroby jeho!« (Jan 7, 38.)

My všichni, bez rozdílu žijeme po štěstí a blaženosti; nuže hledejme je tam, kde se nám nabízí spolehlivá a neklamná, hledejme ji v samém nevyčerpatelném jejím prameni, Ježíši Kristu!

2. Po třídním úzkostlivém hledání nalezli Maria a Josef božské pachole ve chrámě. — Jak krásné to pro nás naučení, kde i my máme Ježíše hledati a kde jej také zcela jistě nalezneme?

Jako tenkrát své matce odpovídá: »Zda-li jste nevěděli, že já musím býti v tom, co jest Otce mého?« (Luk 2, 49), tak na konci svého pozemského působení ujišťuje: »Já jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« (Mat 28, 20) Není tedy zapotřebí, abychom svého Spasitele hledali v neznámých končinách, abychom podnikali daleké a obtížné cesty za ním, abychom namáhali svůj rozum bádáním a přemýšlením, kde bychom svého Pána mohli najíti. Usnadnil nám hledání co nejvíce; prozradil svůj pobyt a domov tak nepochybně, že se nemusíme tázati jako kdysi jeho učedníci: »Mistře, kde bydlíš?« (Jan 1, 38.) My víme z jeho neomylných úst, že zůstává s apoštoly a jejich nástupci »po všechny dny až do skonání světa« (loc. cit.), že jeho královstvím a domovem jest ona náboženská společnost čili církev, která na apoštolích byla založena a dědici apoštolů jest spravována. A vy, přátelé drazí, znáte dobře tuto duchovní říši Kristovu; vždyť jest ona i vašim drahým domovem; jako katoličtí křesťané jste jejími údy a dítkami! Království Kristovo jest sv. Církev katolická a apoštolská! Jen v ní můžeme nalézt svého Spasitele, jen její hlasem mluví k nám Ježíš Kristus, jenž řekl: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« (Luk 10, 16) Jen v církvi nacházíme nadpřirozené prosíředky svého posvěcení, nejsvětější oběť mše svaté a svaté svátosti; a nade všechno, jen v církvi zůstává Kristus pod způsobou chleba a vína v chrámu svátosti ustavičně přítomen! Ó, jaký to nevyvažitelný poklad pravého štěstí skrývá každá naše svatyně ve svém svatostánku! — Maria a Josef hledali Ježíše a našli jej po třech dnech v chrámu. Nám netřeba žádného dlouhého hledání. My jdeme — chceme-li nalézt Spasitele — rovně do chrámu Paně a tam zamíříme bez váhání k oltáři a svatostánku, a s celou duší pozdravujeme tam svátostného Krista, jenž jako tichý vězeň v tak skrovném příbytečku na nás čeká, aby nás v úzkostech a souženích potěšil, naše důvěrné prosby vyslechl a nás svými dary zahrnul. Kéž bychom jen nebyli tak necitelnými k nekonečné Jeho lásce!

Ano i tenkrát, když jsme vlastní vinou Ježíše ztratili a svými hříchy Jeho milostí se stali nehodnými — jak snadno můžeme Jej opět nalézt! Čeká na nás pln soucitné lásky a shovívavosti, otvírá nám záchranný přístav posvátné zpovědnice a, uposlechneme-li láskyplného Jeho hlasu, bere nás na svá ramena jako dobrý pastýř ztracenou a opět nalezenou ovečku; slovem: nalezli jsme opět Ježíše, kterého hříchy z našeho srdce vypudily, a se svatým Františkem můžeme zase ve svatém zápalu volati: »Pán můj a mé všechno!«

3. Poznali jsme, drazí posluchači, že máme hledat svého Spasitele, jako jediný a nepomíjející zdroj svého štěstí, jakož i kde ho máme hledat, totiž v jeho svaté katolické církvi a především v našich svatyních. — Zbývá, abychom ještě pozorně uvážili: kterak máme Pána Ježíše hledat! — a také v tomto ohledu jest nám svatá Bohorodička se svým panickým snoubencem učitelkou a vzorem. Hledala svého synáčka s láskou, a

to láskou, nad níž vřelejší a mocnější si nemůžeme ani představit. Hledala jej mezi příbuznými a známými spolupoutníky a nescíslněkráté zajisté z úst jejich vycházela otázka snoubenky ze Salomounovy velepísně: »Viděli jsto toho, ježž miluje duše má?« (3, 3.) — S láskou hledejme také my svého Spasitele, neb láskou daleko větší a obětavější, než může býti láska naše, miloval nás On; z lásky se vtělil a z lásky za nás na kříži umřel. Mimo- volně rodí se v nás otázka: kterak může člověk, bytost rozumem a citem obdařená, tolik lásky spláceti nevděkem, aneb aspoň netečností a chladností? A přece jest tato bezcitnost smutnou skutečností; neboť proč by jinak volal sv. Pavel: »Nemilujete-li někdo Pána našeho Ježíše budiž proklet!« (I. Kor. 16, 22.) Milujme tedy Ježíše, hledejme tedy Ježíše, hledejme Ježíše s čistou láskou!

Matka boží a sv. Josef hledali Spasitele vytrvale. Obtížný návrat do Jerusalema, nehostinná a nebezpečná cesta horami judskými, namáhavé hledání v městě poutníky přeplněném — vše to nemohlo jim zabrániti v provedení jejich úmyslů, vyhledati božské pachole a věnovati mu nadále svou lásku a péči. — Snad i nám, nejmilejší, se mnohdy zdá, že vyhledání Pána Ježíše by nás stálo mnoho námahy a sebezapření. Naše změkčilost se někdy hrozí onoho »zapři sebe sám!«, ježž Spasitel prohlašuje za nevyhnutelnou podmínku, chceme-li se s Ním šťastně shledati. Zaráží nás již pouhá představa bojů a odříkání, bez nichž Krista dosíci nelze. Avšak, nedejme se žádnou obtíží odvrátiti od následování Jeho! Bez boje nelze doufati ve vítězství; a čím větší překážky se nám staví v cestu vedoucí ke Kristu, tím radostnější a sladší bude naše shledání, neb on sám ujišťuje: »Kdo mne následuje... bude míti světlo života.« (Jan 8, 12.)

Ano, slova Matky Páně: »Hle, otec... (text)« nechť nám sou rádcem i útěchou, musíme-li někdy také my hledati Ježíše s bolestí! Nezbytným průvodcem při hledání Spasitele jest bolest tehda, když jej hledáme obtíženi smrtelným hříchem. Bez kajcnosti, ježž záleží v opravdové vnitřní bolesti a ošklivosti nad spáchanými hříchy, nemůže ani všemohoucí Bůh naše viny odpustiti; vždyť sám Kristus Pán prohlašuje: »Nebudete-li pokání činiti, všickni... zahynete!« (Luk. 13, 3) Bolest pokání a lítosti jest bolest spasitelná, proto se jí nelekajme; užijeme jí jako prospěšného, oživujícího léku, který také mívá chuť hořkou a nepřijemnou, ale účinky blahodárné!

Drazí v Kristu! Hledejme Ježíše, a hledejme jej právě v tomto čase, který tolika křesťany bývá znesvěcován v hříšných radovánkách a rozpustilém hýření tím snažněji a horlivěji! Pán Bůh ovšem radost nezakazuje, ale ústy svého Apoštola napomíná: »Radujte se v Pánu vždycky!« (Filipp. 4, 4.) Nezapomínejme nikdy, že pravé a nejvyšší blaho člověka nezáleží v nezřízených požitcích tohoto světa, nýbrž v čisté radosti, plynoucí jediné ze svatého spojení s Kristem! Hledejme Ježíše tam, kde zůstává až do skonání světa — ve sv. Církvi — a hlavně v jeho svato-

stánku; bledejme Pána svého s láskou, vytrvalostí a — u vědomí svých hříchů — také s bolestí, abychom našli Její a s Ním své štěstí pro čas i věčnost! Amen.

Leon. Rendl.

Neděle druhá po zjevení Páně.

Proč máme důvěřovati Matce Boží.

(Skizza.)

»Nemají vína.«

(Jan 2, 3.)

Skoro bychom řekli, že je to maličkost, co nám vypravuje dnešní evangelium o Matce boží. A přece uvidíte, jak tato nepatrná událost dovoluje nám nahlédnouti hluboko do mateřského srdce Panny Marie. To asi pohnulo sv. Jana, aby se o ní zmínil.

I. V malé galilejské vesničce konala se svatba, která dle východního zvyku trvala celý týden. Mezi četnými hostmi vidíme také Matku boží. Bylo to asi uprostřed slavnosti, když se rozneslo, že do vesničky přišel Pán Ježíš se svými apoštoly. Brzy se o tom dověděli také snoubenci a rozhodli se, že Spasitele pozvou. K jejich veliké radosti neodmítl.

Bohužel! neštěstí nechodí po horách, nýbrž po lidech. Mladí manželé nepočítali, zdali připravené zásoby dostačí pro tolik nových hostů. Netrvalo dlouho a vína počalo ubývat. Ženich brzy bledl a brzy se červenal. Co tomu řeknou lidé, až se to doví? Již tehdy platilo přísloví: »Máš-li neštěstí, o posměch se nestarej!«

Tu vás chci na něco upozorniti. Svatba byla čestně obeslána. Bylo tu mnoho matek, ale žádné z nich nenapadlo, aby pomohla. Mnohá snad pocítovala ještě v srdci jakousi škodolibou radost a s rozkoší pásla se na rozpacích druhých hostitelů. Jediná Panna Maria činila čestnou výjimku. Jakmile zpozorovala nedostatek, vstala, přistoupila k Pánu Ježíši a tiše mu pošeptala: »Nemají vína!«

Zastavme se na chvíli u těchto slov Panny Marie. Byla to maličkost — skoro bychom řekli, hloupost, oč se jednalo. Vždyť každý věděl, že se s Pánem Ježíšem a jeho apoštoly nepočítalo — a přece srdce Matky boží neodolalo. Může tedy zůstat klidná a nevšímavá, když vidí, jak její milované dítě trpí a sténá pod tíží svého utrpení? Může se dívatí bezstarostně, jak lidská duše hyne pod smrtelnými ranami hříchu? Ne, draží křesťané! Dojala ji malá nehoda snoubenců; tím spíše ji dojde naše velká bída!

II. Uvažujme dále! Když svatá Panna přednesla svoji prosbu, obrátil se k ní Pán Ježíš a pravil: »Co mně a tobě, ženo? Ještě nepřišla hodina má!« Nezdá se vám, že Kristus svou matku odmítl? že její prosba byla mu nevhod a nemilá. Vidíte a přece udělal, zač ho žádala. To dobře věděla svatá Panna; proto pospíšila ke služebníkům a radila jim: »Cokoliv vám řekne, učíňte!«

Ubohý hříšník! Jsi-li tak špatný, že i tvůj Vykupitel se od tebe s odporem odvrací, přece nezoufej! Máš jeho Matku, která

tě jistě usmívá a odpustění a milost ti vyprosí. Napadá mi tu krásná podobnost se starým zákonem.

Ve chrámě jerusalemském stál veliký oltář; třikrát za den vznášel se odtud vonný dým k nebesům. Byl-li kdo pronásledován, mohl se utéci do chrámu. Dokud se držel oltáře, nesměl mu nikdo ublížiti — ani sám král. Oltář byl jeho útočištěm. Drazí křesťané! Kristus Pán nepřišel zákona rušit, nýbrž jej zdokonalit a naplnit. (Mat. 5, 17.) Proto nedivno, že také ve své církvi postavil oltář, který nás může ochrániti i před hněvem samého — Boha. Myslím Pannu Marii. Či myslíte, že potrestá Bůh toho, koho se zastává jeho svatá Matka? Ne! Takové bolesti jejímu srdci neudělá! Proto, drahý křesťane, slyš dobrou radu: Jestli jsi se až doposud dopouštěl hříchů a nohama šlapal jeho přikázání, jestli Bůh již vztáhl svou pravici, aby tě potrestal a zatratil, utec se k Marii! Dokud ona tě chrání, jsi v bezpečí. Ale běda, kdyby tě i Marie opustila a tebe se odřekla! Jak tedy jedná pošetile, kdo ji přestává ctíti a do její ochrany se poroučeti!

III. Bůh svých darů neodměňuje. Proto také vyplnil prosbu své svaté Matky a daroval zásobu nejlépešího vína. Dal více, nežli prosila, jen aby jí dokázal svojí lásku a úctu. Nezdráhal se učiniti i zázrak!

Křesťane drahý! Chceš býti hojně obdařen milostí Boží? Pros Ježíše, ale nikdy nezapomínej na jeho Matku! Dostaneš všecko, oč prosíš!

Proto v každém utrpení pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko! Víme, že jsme nehodni, abys na nás pohlédla a nad námi se slitovala. A přece důvěrně voláme: Nezamítej v potřebách proseb našich! Buď Matkou i nám ubohým a ode všeho nebezpečností vysvoboď nás vždycky! Dovol, aby i naše hříšná ústa směla tě zváti svatou a poctěnou! Tys Paní naše, my tvoji ubozí slunové! Tys prostřednice a orodovnice naše, my vyhnaní synové Evy. Ujmi se nás a se Synem svým nás smiř; bude-li nás trestati, Synu svému nás poroučej! V životě i při smrti Synu svému nás obětuj! Amen.

Dr. Josef Miklák.

Neděle třetí po zjevení Páně.]

O vlastnostech dobré modlitby.

»Pane, nejsem hoden!« (Mat. 8, 8.)

Drazí křesťané! Koho z nás nedojalo evangelium, které jsem právě dočetl? Pohanský setník obrací se k božskému Spasiteli s uctivou prosbou, aby uzdravil jeho služebníka a — byl vyslyšen. V našem srdci probouzí se skoro závist, když si vzpomene, kolikrát jsme se již modlili a pokaždé marně. V duši se nám ozývá rouhavá myšlenka, je-li skutečně pravda, že Bůh naše modlitby slyší a spílňuje. Mohl bych odpověděti krátce slovy sv. apoštola Jakuba: »Prosíte a nedostáváte, protože špatně prosíte« (Jak.

4, 3.), ale tím bych vám málo prospěl. Proto dnes několik slov o vlastnostech dobré modlitby.

I. Písmo sv. nám vypravuje krásný příklad dobré modlitby. Ve svaté zemi žila pohanská matka. Její jediná dceruška těžce onemocněla. Matka se právě dověděla, že do jejich krajiny přišel Pán Ježíš; nechala všeho, pospíšila za božským Spasitelem a prosebně volala: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Ale Kristus Pán chtěl vyzkoušeti její víru a proto dělal, jakoby neslyšel. Žena nedala se odbýti a stále a stále volala: »Synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Apoštolům bylo to již nemilé; proto prosili Pána Ježíše: »Vyslyš ji, ať za námi nevolá!« Také jejich přímluva byla marná. Zatím přišli do vesnice, zabochli do malého domku a posadili se. Učenici se těšili, že si odpočinou, ale velice se zmýlili. V patách za nimi přišla také utrápená matka, padla k nohám Spasitelovým, sepjala vroucně svoje ruce a prosila: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!«

Snad čekáme, že aspoň nyní vyslyší Kristus Pán její prosbu, ale ne! Právě v tu chvíli připravil jí božský Spasitel největší pokoreň. Pravil: »Není dobré, vzít chléb dětem a hoditi jej psům!« Slysíte dobře, drazí křesťané! Jak velice — řekněme po lidsku — urazil Kristus Pán tuto zarmoucenou matku! Místo aby ji vyslyšel přirovnává ji k psu, který za námi štěká. Ó Ježíši, pověz nám, proč jsi to udělal? Než poslyšme, co se stalo dále. Když ubohá matka slyšela tuto urážku, pravila pokorně: »Máš pravdu, Pane! Není dobré vzít chléb dětem a hoditi jej psům. A přece i štěňátka dostávají aspoň drobty, které padají ze stolů pánů jejich. Proto tě znovu prosím: Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A co učinil Kristu? Již se nemohl déle přetvařovati. Pokora matčina jej překonala. Proto zvolal: »Ó ženo, velká jest víra tvá! Staň se tobě, jak žádáš!«

Drazí křesťané! Proč jsem vám to všechno vypravoval? Abyste viděli vzor dobré modlitby a poznali, jaké má míti vlastnosti. Pán Ježíš pravil: »Proste a bude vám dáno!« (Mat. 7, 7.) a přisahal: »Amen, amen, pravím vám: Začkoli budete prositi Otce ve jménu mém, to učiním.« (Jan 14, 13.) My se modlíme a nedostáváme. Na čí straně je vina? Písmo sv. praví: »Prosíte a nedostáváte, protože špatně prosíte, (Jak. 4, 3.) protože naše modlitba není taková, jako by měla býti.

II. Naše modlitba má býti pokorná; to bývá první příčina, proč se modlíme nadarmo. Neprosíme pokorně. Děláme to tak, jako kdyby Pán Bůh byl povinen dáti nám právě to, co my chceme. Bohužel! často ani nevíme, jak velice by nám uškodilo, kdyby nás Pán Bůh vyslyšel. Povím vám o tom pěkný příklad. Před několika lety žil v Uhrách katolický hrabě. Měl jediného synáčka, který mu těžce onemocněl a umíral. Zoufalý otec se modlil, ale nadarmo. Smrt přicházela blíž a blíž. Proto vzal revolver a vyšel do zahrady, namířil proti nebi a zvolal rouhavě: »Bože, uzdrav mi moje dítě, nebo tě vyzývám na souboj!« a vystřelil proti nebi. V tom okamžiku nastala hrozná bouře. Nebe stálo v jednom pla-

meni a blesk udeřil do stromu, vedle kterého stál hrabě; rozbil jej na třísky. Ale otec zvolal: »Špatně jsi mřil. Uzdrav mi dítě, nebo střelím po druhé!« V tom okamžiku bouře ustala a dítě se opravdu uzdravilo. Ale když dospělo, stalo se metlou svých rodičů. Kolikrát plakal hrabě a prosil Boha, aby ho zbavil nezdárného syna, nežli ho přivede do hrobu.

Drazí křesťané! My to neděláme tak rouhavě, jako tento hrabě, ale děláme to přece! Jsme nespokojeni, když nás Bůh nevyslyšel. To by nebylo dobré. Na Pánu Bohu si ještě nikdo nic nevyzdoroval. Modleme se pokorně a srdcem pokorným a skroušeným. Bůh nepohrdne. (Žalm 50, 19.)

Jindy opět se nemodlíme uctivě. Říkáme modlitby, ale nemyslíme na Boha. Jistě jste již slyšeli, co se stalo jednou sv. Bernardovi. Protože nebylo ještě železnic, jel světec na koni. Cestou potkal sedláka a dali se spolu do řeči. Rolníkovi se kůň velice líbil. Proto prosil žertem sv. Bernarda, aby mu koně dal. Světec ochotně slíbil, ale pod jednou podmínkou. Měl se pomodlit Otčenáš, ale tak zbožně, aby při něm myslel pouze na Pána Boha. Rolník zajásal a již se těšil na krásného koně. Sepjal ruce a počal se modlit. Najednou ustal a tázal se světce: »Ale sedlo dostanu také?« Sv. Bernard mu vážně pravil: »Nedostaneš ani sedlo, ani koně. Tvaje otázka prozrazuje, že ani počátek Otčenáše nepomodlil se uctivě.«

Drazí křesťané! Smějeme se tomuto sedlákovi, ale zpytujeme svoje svědomí. Děláváme to právě tak. Odřikáváme modlitby, ale naše myšlenky bloudí jinde. Prosíme a nedostáváme, protože se špatně modlíme. Co činiti? Před modlitbou připravme duši svou a nebudme jako lidé, kteří pokoušejí Boha. (Sir. 18, 23.)

Jindy zase nevychází naše modlitba ze srdce naplněného láskou. Bůh sice slíbil: »Žádný, kdo doufal v Boha, nebude zahanben« (Sir. 2, 11) a Písmo sv. dodává: »Bůh není jako člověk, aby se klamal, ani jako syn člověka, aby se měnil« (Num. 23, 19) a přece nás neslyší, protože se modlíme s hříchem na svědomí. Jednou stěžovali si židé, že Pán Bůh na ně zapomíná, a víte, co jim odpověděl ústy prorokovými? »Není ukrácena ruka Hospodina, aby spasiti nemohla, aniž obtíženo jest ucho jeho, aby neslyšelo: ale nepravosti vaše rozdělily (postavily hradbu) mezi vámi a Bohem vašim a hříchy vaše skryly tvář jeho před vámi.« (Is. 59, 1—2.) A nedivte se tomu, drazí křesťané! My to děláme právě tak. Povězte mi sami, co byste dělali, kdyby vás někdo na smrt urazil, vaše dobré jméno do bláta zašlapal a vaši dobroty hanebně zneužil; ale zanedlouho by přišel a o něco prosil. Udělali byste mu to? Nežádali byste, aby napřed napravil, čím vám ublížil? Proto se nedivme, že Pán Bůh se s odporem odvrací od našich modliteb, vidí-li v našem srdci hřích a nepravost. I tu platí jeho vážné slovo: »Umyjte se, čistí buďte, odejměte zlost myšlenek vašich z očí mých; přestaňte převráceně činiti, . . . a pojdte a domlouvejte mi, jestli vás nevyslyším« (Is. 1, 17—18).

Křesťané drazí! Ukázal jsem vám, jaké vlastnosti má mít dobrá modlitba. Mám ještě něco dodatí? »Jděte a číňte podobně!« Modlívejte se pokorně, uctivě a bez hříchů v srdci, abyste sami na sobě zakusili pravdu slov Pána Ježíše: »Proste a bude vám dáno!« Amen.

Dr. Jos. Miklík.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Moderní pastorec.

Každému je známo, že dosavadní pastorec ve farních osadách, zvláště velkoměstských, nestačí, aby se vyhovělo všestranné péči o spásu nesmrtelných duší. Zavádí se proto jako doplněk duchovní správa jednotlivých stavů, zřizují se kongregace a spolky pro mládež, dívky, muže a ženy a nejnověji dle povolání — pro tovaryše, studující, dělnictvo, vzdělané osadníky a j. Ale v těchto spolkách bývají skoro vždy titíž lidé, menšina osady farní, kteří jsou ve výhodě jakési nadáží duchovní, zatím co veliké massy zůstávají mimo kostel, kongregace a spolky náboženské, celá desetiletí nepřijdou do styku se správcem duchovním, trpí podvýživou, hynou duševně a stávají se kořisti agentů bludařství a nevěry. Mezi těmito je mnoho, kteří touží po pravdě, kteří by mohli býti probuzeni k novému životu, kdyby jiskra nebeské pravdy vnikla do jejich duše a cesta ku záchraně ukázána. Jsou to ovečky zbloudilé, jež nutno vyhledati, Kristu a církvi získati.

Kdo nahlédne do duchovní správy velkoměstské, vidí, že moderní pastorec zabírá všechn čas a sílu duchovní správě, že tu je ještě ohromné pole duchovní práce ku záchraně nesmrtelných duší, které duchovně hynou na věky, že není prostředku v krátkém čase získati všechny. Avšak při všech nesnázích je tu přece ještě možnost získati aspoň některé, a tu je povinností duchovních správců, použití všemožných prostředků, aby se zachránilo, co lze ještě zachrániti.

Jestliže satan mocí liberalismu, socialismu, zednářstva, volno-myšlenkářství, sektářství a nevěrou uvádí v pohyb všechny páky, aby království Kristovo na zemi vyvrátil, a neleká se žádné námahy a oběti, aby cíle svého dosáhl, a koná loupežné výpravy na uchvácení nesmrtelných duší, měli bychom k tomu nečinně přihlížeti a zoufale se omlouvati, že se tu nedá ničeho dělati? V Anglii 2 miliony katolíků kráčí vítězně, aby 40 milionů nekatolíků opět získali církvi Kristově; v Holandsku činí katolíci pravé divy ve své horlivosti, ve Francii probouzejí se katolíci k novému životu, nepřátelé žasnou nad jejich horlivostí a obětavostí, proč

by u nás mělo se ponechati spřežencům pekla volné pole, aby dle libovůle plenili a pustošili království Kristovo v nesmrtelných duších?

Mnoho lze stále ještě vykonati. Netřeba se zmiňovati o spolcích charity, jež dobročinností mnohé roztrpčené srdce Bohu od cizené zachránily. Charita, apoštolát lásky, připravuje cestu apoštolátu víry. Kusem chleba však nevyvrátí se pokaždé pochybnost ve víře, blud a nevěra, k tomu je třeba, aby víra byla oživena a posilněna, čili apoštolátu víry. Z poznání pravdy vychází chtění, láska a skutek. Na tomto apoštolátu mnohou pracovati nejen kněží jakožto vůdcové, ale i laici, jakožto pomocníci vynikající měrou, jak dokazují zkušenosti ve Francii, Německu, Anglii, Rakousku, Americe a j.

Třeba jen, aby se v každém místě nalezla osoba, jež by se věci ujala a zasvětila se do služeb apoštolátu víry.

První a nejdůležitější prostředek — sdělení nebeské pravdy těm, kteří do kostela nepřijdou, zřízení pravidelných, veřejných, apologetických, náboženských přednášek.

Do přednášek na místě veřejném, neutrálním, lehce přístupném přijdou lidé, kteří mají strach nepřekonatelný před kázáním v kostele. V Německu a jinde, kde se konají přednášky o rozdílech věroučných mezi katolíky a nekatolíky, bývají schůze zvláště od protestantů velice čteně navštěvovány. V Anglii a Americe konají se přednášky pod širým nebem.

Přednášky musí býti pravidelné, každý týden, v též čas a v téže místnosti. Po přednášce mohou se objasniti různá ujednání a zodpovídati různé námítky a dotazy.

Odporučuje se, aby do novin byla zaslána zpráva o schůzi, obsah přednášky, aby lid byl upozorněn, který nemohl přijíti, a zároveň poučen.

Co se týče látky přednášek, možno probrati vše, co je právě časové, o Bohu, Kristu, církvi; o bludech, nevěře, sektářství, zednářstvu, volné myšlence atd.

To by stačilo pro přednášky jednoho roku. Druhý rok o mravouce, příkázáních, ctnostech, svatostech apologeticky proti směrům moderních nepřátel společnosti lidské. V třetím roce o liturgii, dějinách církve sv., o missích, o mši sv., o obřadech při křtu sv., sňatku a pohřbech. Čtvrtý rok o životě Ježíšově, výklad Nového Zákona, Skutků apoštolských, epištol atd. Pátý rok opět znovu, co v prvním roce probráno atd. Tak by se dostalo věřícím katolíkům posily ve víře, slabým ve víře poučení a povzbuzení, nevědomým pravého světla. Kromě toho mohla by se probrati mnohá hesla časová, jimiž bývají přemnozí uváděni v zmatek.

Pomůcka ku přednáškám máme dostatek od dra. Eug. Kaďávka, dra. Pospíšila, dra. Vychodila, Žáka S. J., dra. Tum-pacha: Vzdělávací knihovně, Dědictví sv. Jana a sv. Prokopa; z německých: P. Sec. Franco S. J.: Handbuch popul. Antwort, časopisy: Wissen und Glauben, Der Fels, Das Hochland, Die

allgem. Rundschau, Die Seele, Das neue Reich, Stimmen der Zeit, apolog. Volksbibliothek, spisy Kluga, S. wického, Rosta, Heimbuchera, Mausbacha, Kolba atd. Naše Museum, Hvězda, Hlavinky: Bludy a lže v dějinách, Pauly: Světlo a tmy atd. atd.

Co se řečníků týká, nestačí-li duchovní správce sám, pozve si nadšené pomocníky. V Anglii a jinde mají už vzdělané laiky, jež si vychovali. (Kirchztg. No. 44.) Nejbožstější dílo je záchrana duší nesmrtelných. Kteří vyučují pravdám nebeským, budou se stkvíti na nebesích jako se stkvěje na obloze slunce, měsíc, hvězdy. (Dan.)

2. Velice se osvědčuje na mnohých místech návštěva přífa-
tených, církvi odcizených.

J. Berners přináší zprávu v Kathol. Kirchenzeitung, Salzburg, No. 42, ze švýcarského církevního časopisu, kde píše švýcarský duchovní správce: »Jednou vydal jsem se k návštěvě domů jedné ulice, obydlené z větší části komunisty. Hned v prvním domu byl jsem varován, abych do jistých domů nevstročil, že jsou tam hrdinové nožem a rváči, kteří rozkřikovali, že bych z domu jejich zdrav neodešel. Byli to sice katolíci, ale úplně odcizení. To právě mne povzbudilo, abych se nebál, poněvadž to zvláště je záchrana třeba. Chodil jsem od stavení k stavení a houf dětí mne provázel. K 6. hod. večer přišel jsem k domu, před nímž jsem byl varován. Tam čekalo několik mladíků 20—25letých, přijali mne s pohrdlivým zrakem. Nezalekl jsem se, spatřil starou ženu v koutě sedící, nemocnou. Ptal jsem se na nemoc a podal něco léků a houf mladíků byl mile překvapen. Začal jsem o náboženských otázkách, tázal se některých, ale ti byli jako němí. Jen domácí syn odpovídal, a kdykoli nadhodil nějaké komunistické heslo, druzí mu přikyvovali. Sedl jsem ke stolu a vybídnul, aby se také posadili. Mluvil jsem o božství Kristově a dokazoval zvrácenost a bezbožnost nauky komunistické. Na každou jejich otázku jsem odpovídal. Rozmluva trvala asi 2 hodiny, a všichni byli přesvědčeni, že jsou na špatné cestě. Podali jsme si ruce jako dobří přátelé. Příští neděli přišlo k nim několik na mši sv. — Jindy navštívil jsem rodinu, otec byl evangelík, matka a děti — matrikové katolíci. Nejstarší syn přivítal mne slovy: »Černokabátníkům nejlépe hlavy uříznout.« Usmál jsem se, sedl ke stolu a ptal se, proč mám přijít o hlavu? Brzy jsem poznal, že je to komunista, který za největší zlo považuje kapitalismus a klerikalismus. Ve všem klidu dával jsem mu různé otázky, vysvětlil pravé příčiny nynějšího zla společenského, a ten, který stál o moji hlavu, zapřísáhl se, že s komunisty nechce mítí více žádných styků, a zval, abych zase brzy přišel navštívit. — Navštívil jsem mnoho domů, a ani jediný z komunistů nevyhazoval mne ze dveří, ani mých spolubratří. Všude cítili ulehčení a svěťovali upřímně, co je tíží, a zatoužili po útěše sv. náboženství.«

3. K moderní pastorači náleží za dob našich zvláštní péče o záchranu nevinných dítek. Letos po exerciciích u sv. Gabriele v Rakouskuúčastnilo se 121 kněží. Když se společně se svými

osadami zasvětili božskému Srdci Páně, ukončil pobožnost dne 12. července vídeňský arcibiskup kardinál dr. Bedřich Gustav Pfiffli řekl, v níž pravil: »Mojí milí důstojní pánové, ujměte se především mládeže, zachraňte děti, buďte apoštoly opravdovými.« A v pravdě. Máme-li býti zachránci nesmrtelných duší, nejněžnější péče zasluhují zajisté nevinné děti, miláčkove božského Spasitele. Srdce starších osadníků jsou často neúrodnými rolemi, na nichž se neujme snadno sítě pravd nebeských, za to nevinné srdce dítek je půdou nejvhodnější. Není všude možno zakládati spolky a sdružení mládeže, ale všude možno svolati děti v bratrstvo božského Srdce Ježíšova, s nímž se konají měsíční pobožnosti, některou neděli, ku počtě nejsv. Svátosti Oltářní a božského Srdce Páně, společně sv. přijímání a p. — Denní modlitba: Otče náš, Zdrávas, Věřím v Boha se střelnou modlitbičkou: Sladké Srdce Ježíšovo, dejž, abych tě více a více miloval. — Třeba hleděti, aby přístup členů byl dobrovolný, nikoli z ohledů sobeckých, aby se zalíbil katechetovi neb dostal lepší známku na vysvědčení, nýbrž z čisté lásky k Ježíši, nejlepšímu příteli dítek.

V menších farnostech je nejvhodnější první neděle v měsíci, ve větších, kde první neděle bývá zadána, v kteroukoli neděli jinou. Děti se nacvičí písním přiměřeným, věřící dospělí budou zajisté touto pobožností potěšeni a povzbuzeni.

Ku konci školního roku pak společně zasvěcení božskému Srdci Páně. Kostel při pobožnosti nechť řádně ozdoben, děti ode dveří k oltáři nechť doprovázeny zpěvem a hrou na varhany, svíce rozsvíceny; dojem trvalý zůstane v srdcích dítek i dospělých. A když děti vyjdou ze školy, dají se snadno získati do spolku mládeže, stanou se praktickými křesťany a nedají se snadno zláskati do spolků nevěreckých. Požehnání božího nebude se nedostávat; vždyť ctitelé božského Srdce Páně mají zvláštní zaslíbení boží. (Kath. Kirchztg. Nr. 42. Kath. Kirchztg. Nr. 36.)

4. K moderní pastoraci náleží i zelus domus Dei, co možno největší oslava Boha se strany věřících, a ozdoba chrámu, aby pobožnost byla tím více srdečnější. Kde je kostel chudý, pomůže si horlivý duchovní pastýř sbírkami praktickými.

Na pokladničku v kostele nalepí se občas různé nápisy, jako na př.: Snažné se prosť o jakýkoliv dárek na ozdobu oltáře pro slavnost tu či onu, pro májovou pobožnost atd. Omlás-li se, že dárky budou večer z pokladničky vybrány a hned druhého dne při mši sv. vykoná se prosba za dárce, povzbudí se lid k hojnějším příspěvkům, přijdou i ti, kteří se kostelu vzdalovali.

I sáček se zvonkem přiláká dobrodince, ohlásí-li se, že toho měsíce bude se sbírat na tu či onu pobožnost, na zakoupení světla, sochy, květin a různých ozdob.

Ve styku soukromém možno se zmíniti o nadacích a legátech, jejich výhodě a užítku pro čest a slávu boží a spásu zemřelých. Při pohřbu možno opatřiti zvláštní výzdobu chrámu, a požádati věřící, aby do pokladničky přispěli dle svých poměrů.

V mnohých zemích obcházejí zbožní mužové a ženy s archy sběracími a vybírají dobrovolné dárky pro potřeby chrámu; přispívají i ti, kteří se skoro chrámu odcizili, a tím se sblíží zase, a po dlouhé době konají svou povinnost návštěvy chrámu Páně. Jde-li duchovní správce po sbírce sám, dostane se mu teprve hojnějších darů. V mnohých farnostech, kde je v chrámu více oltářů, má každý oltář své zvláštní ctitele, kteří se sami starají o výzdobu toho oltáře a jeho potřeby, zvláště když se u jednotlivých oltářů střídají různé pobožnosti. Ku zakoupení neb opravě oltářů, oken, mešních rouch, posvátných nádob a j. užívá se v Americe kmotrovství. Čítáme v tamních listech často: Hledají se kmotři; jeden pro Marianský oltář, jiný pro monstranci, jiný pro varhany, jiný pro lavice chrámu atd. Aby to bylo jednodušší, udají se hned ceny jednotlivých předmětů, a kmotři buď jednotlivě aneb s jinými společně sami si žádaný předmět pro kostel zakoupí. Když pak se předměty světlí, bývají kmotři nejbliže světiteli, v pravé ruce mají rozžatou svíci a levou drží hedvábnou stuhu na darovaném předmětu zavěšenou.

Jinde si osadníci sami uloží daň chrámovou, dle majetku a členů rodiny; jinde zase pronajímají si místa v kostele; konají se koncerty církevní, loterie, slavnosti, prodávají se různé předměty a losy, devotionálie, knihy zbožné, pokud to zákony dovolují. Jinde konají pro kostel různé práce dobrovolně, šití, mytí, čistění a p.

Vidí-li osadníci horlivost kněze, otevrou mu ruce i srdce. Duchovní má s kazatelnou za vše vděčně poděkovat, i soukromě, a dárce napsati na kostelní tabulku v chrámu umístěnou. Nestačí-li osadníci, možno se obrátiti o podporu do veřejnosti. Svätý Pavel konal sbírky na svých cestách pro církve v Jerusalemě. Láska je vynalezavá. Kdo miluje opravdově Boha a dům boží a prosí za pomoc s hůry, pozná také, jakým způsobem by bylo možno všechny potřeby chrámu opatřiti a věřící povzbuditi.

V. M. Váchal.

Právní poradna.

„Duchovní Rádce“ v novém ročníku 1924 otevře rubriku pro právní poradnu, kterou s nevšední laskavostí se uvolil vésti slovatný právník dr. T r a u b. Tato rubrika odborná bude vzácnou výhodou pro předplatitele, ježto nová doba a nový směr právní dává denně tolik otázek nových, že na ně může dáti odpověď toliko zkušený právník. Nenechati žádnou závažnou otázku právní, týkající se záduší a obročí, poroučí zkrátka povinnost úřední. Kolik práv se prospalo proto, že věc se nechala svému chodu a nečinlo se ničeho na obranu. Při zakládání nových pozemkových knih, kolik bylo připsáno majetku církevního ke škole a do učitelských fasí jednoduše proto, že nikdo nebděl, aby zákon byl aplikován. Kolik se dalo zachrániti na ceně pozemků i při tom neobyčejně strojem zákoně o dlouholetých pachttech, když by pravou formou se užívalo všech výhod zákona. Nemíme touto rubrikou podporovati sudičství, ale v důležitých věcech nenechati duchovního bez odborné rady zkušeného právníka. Dr. Traub není jen právník, který vykonává svou advokacii, ale muž, který leží ve spisech právnických, jak dokázaly jeho články v „Čechu“. Právě otázky práva církevního byly jeho milým studiem. Zřejmo, že veškerý dotazy musí býti jasné a věrně podati všechny okolnosti, aby bylo lze učiniti si nestranný obraz. Zpráva o zřízení poradny právní bude jistě přijata s povděkem.

R e d a k c e.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost Očišťování Panny Marie.

Obět.

»Nesli jej do Jerusalema ... aby dali obět.«
(Luk. 2, 22-24.)

Znameníť španělský admirál sloužil králi svému věrně dlouhá leta, sjezdil všechna moře, přivezl z Ameriky ohromné poklady, obětoval zdraví i život. Na jedné cestě potkalo ho neštěstí, že Francouzové jeho loď zajali. Toho použili jeho nepřátelé, aby ho přivedli u krále v nemilost. Byl zatčen a uvězněn — zapomnělo se na jeho zásluhy a oběti. Po dlouhých dobách podařilo se mu zjednat si slyšení u krále. Ale ve své bolesti nemohl pronést ke své obhajobě než slova: «To jsou díky za služby, které jsem prokázal, za oběti, které jsem vlasti přinesl, za ztráty, které jsem utrpěl?» A když konečně byl opět na svobodu propuštěn, opustil svět a vstoupil do řádu servitů, kteří zvláště Pannu Marii uctívají; když se Bohu a Panně Marii v obět přinesl našel v tichých klášterních celách pokoj, jak jej svět dáti nemůže, předchutí odměny, kterou Bůh a Panna Maria dovedou odplatiti prokázané jim služby a oběti.

Dnes nese Panna Maria také obět svou do chrámu, jako Abraham vedl svou obět, svého Isáka. Ale obět její byla větší než Abrahamova. Jednorozeného Syna svého, který byl zároveň jejím Pánem a Bohem, měla obětovati pro spásu světa, jak jí to Simeon předpověděl: »Tvé srdce pronikne meč.« Učme se od Panny Marie také Bohu své oběti přinášeti.

Oběti nalézáme skoro u všech lidí. Jen je otázka, co se obětuje a komu. Oběti musí býti, jsou dobrovolné a vynucené. O obětech neslyší svět rád a co obětuje svět? Mluvíme o nutných obětech, o obětech zdvořilosti, etikety. Co obětuje svět dobrému tónu? Co obětuje svět pověsti? Co obětuje módě? Kolik žen obětuje této modle nejen peníze, ale i zdraví! Kolik zdraví, své-

žesti se ničtí často zdraví škodlivým módním bláznovstvím? Co obětuje svět hře? Co smyslným chtíčům? To nejsou malé oběti, to jsou často velké oběti. Co obětuje svět zábavám očí, sluchu, žaludku? Co obětuje svět tanečním zábavám? Jen zajděte v masopustě do zastávek a uvidíte ohromné oběti, které svět tanečním zábavám přináší. Co obětuje svět alkoholu? To jsou hrozné oběti, které lidé dobrovolně přinášejí. O tom píše Eriška Krásnohorská (Baiky velkých):

»My tančíme — toť obět, zařečníme,
toť obět zas, a vše obět, šprým i zpěv,
hlavně v obět pijeme a jíme,
i my jsme v pravdě homerický zjev.«

Již jako lidé musíme přinášeti oběti; neboť bez obětí není společenský život možný, a na společnost jsme odkázáni. Jenom ve společnosti může se člověk vyvinouti k žití člověka hodnému. První společnost tvoří rodina. Z rodiny jsme vyšli, v rodině jsme se narodili, vyvíjeli, v rodině pečovali o tělesný a duchovní život náš. Jak politování hodné jest dítě, které záhy otce a matku ztratilo. Rodina nemůže býti ničím nabražena. A e rodinný život nedá se myslíti bez obětí. Když rodiče pro děti, děti pro rodiče a sourozence nechťejí přinášeti oběti, můžeme ještě o rodině mluvit? Mohou ještě pohromadě bydleti, ale po rodinném životě jest veta, když jest rozvázán svazek, který všechny pohromadě udržovati má — v obětavosti činná láska. Jak společnost v malém, rodina bez obětí jest nemožná, tak jest také bez obětí nemožná větší společnost, obec a stát. Co je udržuje pohromadě, ne-li obětavost? Představ si obec, ve které se jeden o druhého nestará, jeden pro druhého nechce oběti přinést, jeden druhému v nebezpečí a nouzi a nepomáhá, občan pro obecné blaho se nerozhne, pro vlast se nenadchne, nerozpadala by se obec a stát? Nebylo by to záhubou lidské společnosti?

Ale povinnost obětí neukládá nám jen společnost lidská, nýbrž i křesťanství. Ustavičně žádá Pán oběti. »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Svatý evangelista připomíná výslovně, že to řekl Pán ke všem, tedy nikoli jen apoštolům, nýbrž všem. Tak důrazně požaduje Pán obětovati vše, co nám poskytuje příležitost ke hříchu, kdyby nám to bylo milé jako oko, ruka neb noha. Čemu nás Pán slovem učí, to nám příkladem káže. Nebyl celý jeho život od prvního počátku až ku poslednímu vzdechu na kříži neustálou obětí? Dnes počíná zvláště obět, kterou ukončí na Kalvárii, kterou ustavičně obnovuje ve mši sv. Po této cestě obětí máme ho následovati, chceme-li býti hodnými křesťanského jména, chceme-li účastni býti jeho oslavy. Obět tvoří střed křesťanského života a křesťanství. Jako je kříž středem křesťanství, jako je oltář středem chrámu, tak jest obět středem, kolem něhož se celý křesťanský život pohybuje. Bůh žádá na nás víru. Mezi články víry jsou

mnohé pravdy, které náš obmezený rozum pochopiti nemůže, ponevadž jsou nad lidský rozum. I podrobujeme se Bohu, který jest pravda sama, a věříme pevně bez výminky, co zjevil. Ale tato oběť rozumu nepřipadá nám těžká, neboť můžeme se sv. Pavlem volati: »Vím, komu jsem uvěřil.« (2. Tim. 1, 2.) Větší jsou oběti, které nám přinášeti je pro víru. Zmužilé, veřejné vyznávání víry přináší nám leckdy časnou škodu, pronásledování a posměch nepřátel. Jsme-li pevní, je naše oběť veliká; trpíme pro spravedlnost, jako mučedníci pro víru vše i život obětovali.

Víra nám ukládá mnohé povinnosti, jež zachovávatí vyžaduje oběti. Smíme se starati o časné statky, ale péči o ně nesmíme nikdy přednost dáti před péčí o duši. Naše pozemská smysl se však často proti tomu vzpírá.

Láska k Bohu žádá od nás poslušnost, sebezápor, odříkání. Máme-li zachovávatí přikázání boží a církevní, varovati se hříchu, zlé žádosti potlačovati, leckdy i dovolené věci si odříci, častěji tedy konati, co smyslné přirozenosti za těžko přichází, to vyžaduje přemáhání a oběti.

Oběti vyžaduje i věrnost v povolání, aby každý spokojen se se svým stavem bez závisť a hořkosti s neúnavnou horlivostí povinnosti stavu svého věrně plnil. A co jest trpělivé snášení rozličných utrpení leč obět?

Obět vyžaduje i láska k bližnímu. Ke všem lidem smýšleti blahovlnně, se všemi v pokoji a svornosti žíti, urážky mírně snášeti, s nepřítelí se smířiti, nemocné ošetřovati, u nich celé noci strávití a jiné skutky lásky k bližnímu konati, to vše je povinností, ale když ji konáme, přinášíme při tom menší nebo větší oběti.

S jakou radostí máme přinášeti i malé oběti! Proč? Z lásky k Bohu a k naší nesmrtelné duši. Nevyžaduje nesmírná láska boží k nám naší lásky k němu? Jak nám může přicházeti obět za těžko, když se jedná o spásu naší vlastní duše? Pozorujme světaký! Nechápu, jak možno oběti přinášeti v křesťanském smyslu, ale jaké oběti přinášejí v časných záležitostech? Za tím účelem obětují leckdy i svou věčnou blaženost. — Jaký to rozdíl! Oni obětují, aby vše ztratili, my máme oběti přinášeti, abychom Boha a s ním veškerého blaha došli. Přinášejme proto rádi oběti, které Bůh od nás ve své službě vyžaduje!

A jakou odměnu můžeme očekávatí za své oběti? Velkou odměnu obdržela Panna Maria za svou obět, nejen na věčnosti, nýbrž i zde na zemi. Jako Spasiteli za obět na kříži dáno bylo jméno nade všechna jména, aby se ve jménu jeho všechna kolena klaněla, tak byla i Maria odměněna dle velikosti své oběti, že byla povznesena nade všechny tvory a královnou nebes i země nazvána jest. Zde meč do srdce, tam koruna na hlavu. Ale již zde na zemi obdržela odměnu. Ta provázela obět, kterou Maria velkomyslně přinášela. Její obět byl čin lásky; a kde láska panuje, tam možno i v slzách jásati, tam je člověk šťasten i na oltáři. — Tak požívala i Maria při bolestné oběti podivuhodného pokoje,

poněvadž Boha milovala a Bohu v lásce dávala, co jí Bůh v lásce dal. Vědomí, že líbíme se Bohu, podobá se jasu slunečnímu, který pronikal tmavé mraky bolesti, která se zmocňovala srdce Bohorodičky.

Také odměny i my budeme účastni. Obět nám dává naději na odměnu na věčnosti, která bude v poměru k velikosti oběti a v poměru k lásce, s kterou jsme oběti přinášeli. Tam se nám bude měřit měrou, se kterou jsme zde na světě měřili. Kdo bohatě sil, bohatě žně dojde. Ale i zde na zemi dostáváme za své oběti částečnou odměnu. Tu dostaneš v pokoji srdce, ve vědomí, že jsi Bohu obětoval svého Isáka, v pokoji, který přerušuje všechny pozemské požitky. Pod každým kamenem, který zdvihneš, nalezněš vlhkost a pod každou obětí radost. Zdvihni kámen, přines velkomyslně obět, kterou Bůh snad již dlouho od tebe žádá, kterou mu snad již dávno odpráš, a i ty doznaš, že se Bůh v lásce nedá překonati.

Proč se tak mnozí bojí obětí? Pozorují jen obtíže s nimi spojené, ale nepozorují vnitřní sladkost, která je provází. Vidí kříž, jak dří sv. Bernard, ale nevidí blaženou milost, která jej provází. Nezakusili to tisíce, že Bůh oběti již zde na zemi štědře odměňuje? Nezakusil jsi to ještě sám? Vykonal jsi těžkou povinnost, přemohl jsi bouřlivé pokušení, jaká radost pronikala srdce tvé! Ano, není většího štěstí než radosti požívati. A které? Že jsme se Bohu obětovali.

Provázíme Pannu Marii častěji na cestě do chrámu, zvláště když se modlíme desátek: kterého jsi, Panno, v chrámě obětovala. Dodá ti zmužlosti, aby v srdci tvém byl oltářem. na němž dovedeš svého Isáka obětovati, abychom obdrželi odměnu zde i na věčnosti. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle čtvrtá po Zjevení Páně.

Pán chodí po moři.

Dvakrát utišil Spasitel větrnou bouři na moři Galilejském. O jedné této události čte se vám každého roku v evangeliu dnešní neděle, druhá se čte jako evangelium mše sv. v sobotu po Po-peleční středě. Že je vám méně známa, obeznámíme se s ní dnes. (Mat. 14, 22—34.)

* * *

Rok před svou smrtí, krátce před židovskými velikonočními nasytil Ježíš v poušti na východním břehu jezera Genesaretského 5000 mužů 5 ječnými chleby a 2 rybami. Neslýchaný zázrak přivedl židy na myšlenku, že Ježíš je proroky zaslíbený Mesiáš. Byl jim jistě, ale ne v tom smyslu, jak se domnívali židé. Tehdejší židé, i apoštolové představovali si Mesiáše jako světového krále, který v Jerusalemě postaví svůj trůn, lid israelský osvobodí od politického jha římského a přivede ho k slávě a bohatství. Veliká

část nasycených byli už poutníci velikonoční, a ti pojali záměr, Divotvorce násilně jati, vzítí ho s sebou do svatého města a provolati jej tam za krále.

Plán ten bylo třeba zmařiti. Jak nebezpečné bylo takové hnutí v lidu, ukázal o rok později slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema. Jenom jedenkrát vystoupil Ježíš jako král, a už za několik dní přikvapila katastrofa velkopáteční. Aby ta pohroma nenastala před časem, bylo třeba nyní tomu zabrániti.

Napřed bylo nezbytno odstraniti apoštoly. Když sbírali drobtý ze zázračných chlebů, slyšeli mezi lidem nadšené projevy pro Ježíše. I oni ještě dlouho potom představovali si Mesiasé jako světského krále se vnějším leskem a slávou. Bylo snadno získati je pro záměr lidu, byli by se s radostí připojili ke všeobecnému nadšení, ba i v čelo se postaviti. Proto jim poručil Ježíš, aby vstoupili hned do lodičky a ještě večer odejeli na břeh západní, a po jejich odjezdu propustil sám zástupy, které potom v nedařlém městečku Betsaida Julias a okolních vesnicích nalezly nocleh. Ježíš sám odešel do hor a ztrávil tam noc na modlitbách.

Apoštolové se plavili přes jezero. Jezero Genesaretské je asi 11 km široké ve své šířce největší. Za klidného počasí lze je lodí plachetní přejeti za 2–3 hodiny. Tak mohli apoštolové už před půlnocí doraziti do Betsaidy na západním břehu, kam původně chtěli. Za jízdy však se přihnál od severu bouřlivý víchř, odbočil loď od přímého západního směru a hnál ji k jihu. Apoštolové ze všech sil zápasili se zuřivými vlnami, ale plavba šla tak pomalu, že loď o 4. noční hlídce, t. j. v době mezi 3.—6. hodinou ranní byla ještě uprostřed jezera.

V tu dobu zpozorovali najednou cestující v pološeru vysokou postavu, která jistým krokem kráčela po vlnách k lodi. Byl to Ježíš, jenž přišel na pomoc apoštolům, marně zápasícím vlnami. Ježíš je Pán přírody i zákonů jejich, jeho povolně poslouchají živlové, klidně a jistě kráčí po vzdutých, měkkých vlnách.

Jak apoštolové spatřili temnou postavu, kráčejič po vlnách, zhrozili se a zvolali: »Strašidlo je to!« a křičeli úzkostí. Jako skoro u všech národů, byla také mezi tehdejšími židy rozšířena domněnka, ve které i apoštolové vyrostli, že zlí duchové a duše zemřelých zvláště za noci se potulují, aby lidem škodili. I dnes je tato víra mezi nevzdělanými na Východě snad ještě živější nežl kde jinde.

Ale Ježíš nechtěl svým zjevem apoštolů strašiti, nýbrž zkoušeti a posílití jejich víru a důvěru. Proto se hned dává poznati a dodává jim myslí: »Doufejtež! Jáť jsem, nebojte se!« Povzbuzení to ihned působilo: čím větší byl dřive jejich strach, tím větší byl nyní radostný údiv.

Zvláště ta příhoda působila na Petra. Byla to povaha mužná a rozhodná, nad to měl Petr živou víru a ohnivou lásku k Mistru. V živé víře v božskou moc Ježíšovu volá Petr na Pána: »Pane, jsi-li ty to, rozkaž mi k tobě přijítí po vodě!« — Ač prosí Petr o něco neobyčejného, zázračného, Pán jeho žádosti přece vyho-

vuje a praví k němu: »Pojď!« A vystoupiv Petr z lodičky, šel po vodě, aby přišel k Ježíšovi.

Pokud Petr v pevné důvěře hleděl na Spasitele, držela ho jeho pomocná ruka nad vodou. Ale důvěra jeho netrvala dlouho. Najednou byl Petr uchvácen větrem a obklopen brozícími vlnami, spustil oči se Spasitele a hleděl na bouřlivé vlny, pozbyl odvahy a přišel na něj strach: a ihned odtažena ruka Ježíšova, která ho neviditelně držela, na krátkou dobu od něho. Začal tonouti; ale jeho víra ukazuje mu také v této svrchované nouzi cestu k záchraně. »Pane, zachovej mne!« volá k Mistru, od něho jediného mohl doufat pomoci. Laskavě podává mu Ježíš záchranné ruky, pozdvihuje ho, ale dává mu zároveň napomenutí: »Malověrný, proč jsi pochyboval?« Vedle Spasitele vrací se Petr bezpečně po vodě k lodi. Oba do ní vstoupili a ihned přestal vítr.

Noční ta událost mocně působila na všechny v lodi, na apoštoly a jejich pacholky-veslaře. Všichni se shrnuli kolem něho a klaněli se mu řkouce: »Jistě Syn boží jsi ty!«

Po utišení bouře hladce a rychle ukončena plavba a brzo přistáli v krajině neb rovině Genesar. Původně chtěli jeti do Bet-saidy, jež ležela poněkud severněji; bouří byli poněkud zahnáni na jih; aby přirazili brzo k zemi a mohli si odpočinouti po dlouhé noční námaze, jeli přímo na západ a přistáli v rovině Genesar.

* * *

Největší chrám křesťanstva je sv. Petr v Římě. Než se vstoupí do vlastního chrámu, přijde se do sloupoví přesně, která sama pojme několik tisíc lidí. Odtud vede 5 bran do chrámu. Obvyčejně bývá otevřena prostřední, t. zv. bronzová. Na stropě před branou bronzovou je obraz proslulého malíře Giotta: představuje Petra, jak jde po vlnách k Ježíšovi, zatím co lodička s ostatními apoštoly kolísá se na rozbouřeném moři. Vhodně ten obraz umístěn nad vchodem chrámu svatopetrského.

Rozumějí sv. Otcové a vykladaatelé Písma lodičkou církev Kristovu, jejíž kormidelníkem neb hlavou jest apoštol Šimon Petr a jeho nástupcové, římscí papežové. Rozbouřené moře je svět, který stále bojuje proti církvi a zuřivě ji napadá. Často prolévají katolíci v těch bojích i krev i život jest jim za víru obětovati, často od světských násilníků olupováni bývají o práva i majetek, trpí církev v bouřích světa, ale zahynouti nemůže; máť mocného Pomocníka, božského, všemoucího, Spasitele Ježíše Krista.

Ve všech těch útrapách volá Spasitel k trpící církvi a všem věrným katolíkům: »Důvěřujte, nebojte se! Jáť jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« Jest s církví svou ve sv. hostii ve svatostánku, tam se modlí ve dne v noci k Otci za svou církev denně se za ni na oltáři obětuje, on vidí její utrpení a boje, cít, s církví, slíbí svoje věrné vlastními tělem a vlastní krví, slíbí je a činí nepřemožitelnými.

A jako jsou boje a bouře v dějinném životě církve, tak jsou i v životě jednotlivých křesťanů. Jsou bouře v životě manželů: žena trpí od muže hrubého, marnotratného, pijana, a muž mívá kříž se ženou zlomyslnou, kousavou, nehospodárnou. Hodní rodiče vidívali se slzami, jak děti jejich od světa jsou kaženy, slovo otcovo, matčino nic u nich nepořídí; každé vážné, laskavé napomenutí spláceno surovostí. A usadí se v domě neštěstí, zloajolí, nesnášeliví sousedé zapletou je bez jejich viny do dlouhých, nákladných procesů; nesnáze peněžní, dlouhá, nezhojitelná nemoc a jiné bědy číhají život v pravdě nesnesitelným, že nevědí kudy kam. A mnozí hledají východu z té pozemské bídy — sebevraždou. A kdo se jí přece brozí, bývají celí zoufalí a proklínají svůj osud ve dne v noci. Všichni ti zapomněli, kde jest jejich pomoc. Několik kroků od domu utrpení mají v kostele Spasitele. Kdyby k němu přišli a o pomoc prosili, posílil by je v bouřích života a utišil vlny jejich. Ale že na něho zapomínají a o pomoc jeho nestojí, trpí bez něho a bídne živoří a hynou.

Bouří nebezpečnou zmlíná dnes zvláště křesťanská mládež. Špinavé vlny smyslnosti vzdouvají se kol mladých lidí skoro už od let dětských se všech stran, a mnoho jich tone v těch vlnách a zapadá do bahna nemravnosti dlouho už před 20. rokem a nemají tak vlastně žádné radostné mladosti. Jedinou záchranou jest čistý, mravní život a ten není možný bez Krista: on v častém přijímání sv. svátostí dává sílu k takovému životu.

Zahyne-li někdo v bouřích života, je to jenom jeho vina. Nebuďme sami katy a hrobaři; nabízí-li nám Kristus Pán pomoci své, uchopme se jeho záchranné ruky, jenom ta vede k pravému štěstí pozemskému a blaženosti věčné. Amen. *Jos. Ocetek.*

Neděle pátá po Zjevení Páně.

Bezstarostný spánek hříšníkův.

»Když lidé usnuli, přišel nepřítel.«
(Mat. 13, 25.)

Latinský spisovatel Macrobius píše v druhé knize *Satannales*: Když císař Augustus při všem bohatství a při všech pokladech spáti nemohl, slyšel, že římský šlechtic dobře spí, ačkoli je velmi zadlužen. Císař poručil, aby mu přinesli polštář, na kterém tento dlužník spával, poněvadž nemohl pochopiti, jak může oko zavřítí člověk, který je i za polštář pod hlavou dlužen. Ještě méně lze pochopiti, jak klidně spáti může bezbožný člověk, který po celý den dluhy u Boha hříchů svými nahromadil, který za dřívější dlouhá leta dluhů nezapravil. Mnohý taký dlužník jde večer na lože, a nemá na celém těle údu, kterým by nebyl hřešil. Kdyby Bůh jako věřitel poslal pro něho své sluby, smrt a ďábla, všechno by mu propadlo. Propadl by mu obličež marnivě pro jiné vystrojený; propadly by oči častým díváním drzé; uši pro poslouchání

rouhavých, nečistých řečí a písní; jazyk pro nečisté řeči, křivé přísahy a klení; srdce pro nečisté myšlenky a žádosti, závistivé a pomstychtivé náklonnosti. A tak by propadly ruce, nohy a všechny údy těla, kterých zneužil k největší hanbě svého věhitele, totiž Boha, od něhož je obdržel. Co mám říci teprve o duši? Ta je již dlouhá leta ve spárech ďáblových, poněvadž ji upřímnou zpovědí neočistil.

Tak jest takový hříšník tělem i duší zadlužen. A přece spí bezstarostně a nedá si nic zlého zdáti. Jaký to má měkký polštář pro tak klidný spánek? Neměla by mu spravedlivá bázeň nedáti spáti, že by mohl býti v noci přepaden a k zaplacení dluhu přidržen? Vždyť máme mimo jiné příklad v dnešním evangeliu: Když lidé usnuli, přišel nepřítel. Nedivím se dlužníku za času císaře Augusta, že mohl klidně spáti na zadluženém polštáři. Více diviti se dlužno člověku, který jest tělem i duší zadlužen, že může klidně oči zavřít. Neboť co jest nepochopitelnějšího než klidná noc člověka, který jest toho pamětliv, že všechno ztratil a každou hodinu zlých věcí se obávati musí.

Stojí to za to o tom více přemýšleti a proto budiž dnes předmětem našeho rozjímání: Bezstarostný spánek hříšníkův.

I.

Hříšník ztratil všechno. Připomeňme si jen, že člověk v milosti boží bez hříchu stojí u Boha u veliké důstojnosti, že je nejen jeho služebníkem, nýbrž i nejmilejším přítelem, nejen přítelem, nýbrž i dítkem božím, že má nároky na nebe a jeho nekonečné radosti. Hříchem ztratil člověk tuto důstojnost a tyto nároky; Bůh ho již neuznává ani za svého služebníka, ani za svého přítele, ani za své dítko, nýbrž veřejně k takým lidem prohlašuje: »V pravdě, neznám vás.« (Mat. 25, 112.)

Když hříšník ztratil tuto důstojnost a tyto nároky, měli bychom míti, že již myšlenka na tuto ztrátu nedá mu usnouti. Lysimachus, král trácký, stížen velikou žízň, prodal své království za trochu vody. Ptejte se ho, jak v noci na to spal s myšlenkou, že již není králem, nýbrž že zemi a lidi, korunu a žezlo za trochu vody prodal? Jak může míti klidnou noc člověk, který si je vědom, že již není přítelem a dítkem božím, nýbrž že všechny nároky na nebe za trochu okamžité radosti prodal? Ptejte se jen nešťastného Esaua, jak sladce spal po nešťastném dnu, když viděl, že právo prvorozenství ztratil! Písn. o sv. nám to vypravuje: »Zařval hlasem velikým a zděšen byl.« (Gen. 27, 34.)

Než to je málo, pro tebe, hříšníče, že si ztratil právo prvorozenství; neboť pak bys měl ještě útěchu, že obdržíš práva těch, kteří byli později zrozeni. Nikoli, všechno jsi promrhal, všechna práva dítky božího, proto nemůžeš požehnání, nýbrž jen kletbu očekávati, kterou předpověděl Bůh zavrženým v knize Sirachově (41, 12): »Zemřete-li, v zločnění bude díl váš.« A přece hříšník není s Esauem zděšen, nýbrž spí klidně jako Jakub, jakoby měl

jistotu, že obdrží svůj nebeský podíl. Není-li to podivuhodný klid?

Ale nejen dědictví a nároky na nebe ztratil, nýbrž i Boha samého. Krásný svazek, který pojí Boha a člověka, jest rozvázan; hříšník vyloučil Boha ze srdce svého i jest odloučen také ze srdce božího. Již neplatí o něm: »Pán s tebou« (Luk. 1, 28), nýbrž: »Daleko jest Hospodin od bezbožných.« (Přís. 15, 29.) Jako se nespokojuje světlo s tmou, ovečka s vlkem, tak se nesnáší Bůh s hříšníkem. Před tím jsi se mohl těšiti, že je Bůh zvláštním způsobem v tobě a s tebou. Byl jsi v utrpení, ale myslil jsi, Bůh je se mnou a vše mi odplatí. Byl jsi pronásledován a osočován, ale Bůh byl s tebou a tvým přítelem. Nyní jsi však mezi těmi, jimž prorok Ozeáš (9, 12) hrozí: »Běda jim, když odstoupím od nich.« Samson ztratil Boha a zároveň svou sílu; Menassas ztratil Boha a zároveň svobodu; Saul ztratil Boha a zároveň království; Oziáš ztratil Boha a zdraví; Ša omoun ztratil Boha a zároveň moudrost; synové israelští ztratil Boha a zároveň štěstí. Ty jsi ztratil Boha, hříšníče, a můžeš klidně spáti? Jaké statky ztratil jsi zároveň s Bohem! Co jsi zásluh po celý život získal, vše, co jsi záslužného pro nebe vykonal, vše jsi najednou ztratil.

Bůh sám praví skrze proroka Ezechiele (18, 24) hříšníku: »Na žádné spravedlnosti jeho, kteréž byl činil, nebude pamatováno.« Ó slova, která by měla kamenem pohnouti! Všechna spravedlnost, kterou dříve konal, upadne v zapomenutí. Kdyby někdo jako sv. Dominik Loricatus sebe přísně bičoval, postil se, umrtvoval, ale v těžkém hříchu zemřel, celý jeho přísný život by mu nic neprospl.

Císař římský Nero ztratil ve hře skoro milion. Jeho matka Agripina netroufala si přísně ho kárati, i dala položití sumu tu na rozličné stoly a ukázala ji synu. Když syn takovou sumu obdivoval, řekla; »Synu, všechny ty peníze jsi prohrál. Co jsi prohrál, ty hříšníče?«

Není křesťana, který by si nebyl svými dobrými skutky nějakých zásluh nezískal. Strážný anděl mohl by hříšníku ukázati ty poklady a říci: »Viz, všechno to jsi prohrál.«

A přece při vzpomínce na takovou ztrátu může hříšník klidně spáti? Když najednou vše prohrál, když vojevůdce ztratil bitvu, od níž blaho vlasti záviselo, když někdo je najednou obrán o všechny peníze a statky: jaký nepokoj zmítá jím následující noci? Když někomu dvůr ve dne vyhořel, bude mít klidnou noc? — Jdi a taž se den na to: Příteli, spal jste dobře? To je otázka! Jak jsem mohl spáti, když můj statek strávil oheň? Řekni sám, když tě potkalo veliké neštěstí, když jsi ztratil otce, matku, manželku, mohl si klidně spáti? Kolik lidí přišlo, aby tě potěšili, ale nepočítali. Viz, ztratil jsi přátelství boží, nároky na nebe, duši a věčnou blaženost, všechny dosud získané zásluhy pro nebe, a přece můžeš klidně spáti? Není-li to nepochopitelný klid? Ale kdybys vše ztratil, byl by tvůj klidný spánek ještě trochu pochopitelný, ale co říci teprve, když uvážíš, že každým okamžikem všeho zlého se máš obávati?

II.

Podivuhodný byl skutečně spánek, kterého Jonáš za hrozné bouře na moři požíval. »Jonáš sestoupil do vnitř lodi a spal ve spánku tvrdém.« (1. 5.) Když moře zuřilo, když vlny se vysoko vznášely, když plavci házeli do moře nářadí, aby loď byla lehčí, když se každý bál a strachoval: spal Jonáš spánkem tvrdým, jako kdyby ho vlny v kolébce kolébaly. K němu směřoval hněv boží, který tuto bouři seslal; byl nejbližší, který měl do moře hozen býti. Nad sebou měl rozhněvaného Boha, pod sebou zuřící moře, které se otvíralo, aby ho pozřelo. A přece spí Jonáš klidně bez starostí. Nebyl to podivuhodný spánek?

Ale viz, hříšnice, i k tobě směřuje hněv boží, ty jsi nejbližší tomu, abys byl hozen do moře věčného zatracení. Nad tebou je rozhněvaný Bůh, který již mečem msty mává; pod tebou otvírají vlny pekelné své prostory, aby tě pozřely, a ty spíš? Boha máš nepřítelem, a ty spíš?

Když jeden starý Říman uslyšel, že Cicero, nejznamenitější řečník, na soudy proti němu povstane, zhrozil se toho tak, že si ze zoufalství život vzal. A tobě se zdá, jako by to nic nebylo, když máš Boha nepřítelem ve věci, od které věčná blaženost mezi anděly nebo věčná záhuba mezi zetracenci závisí? Může býti větší pošetilosti než uložiti oči ke klidnému spánku, když člověk přece ví, že Bůh bdí a bdícím poutem brozí, který viděl prorok Jeremiáš? (1, 11.) Když ví, že se dívá na nás hrozným, mstu hrožícím pohledem, že skutečně již určil čas, místo a způsob, jak nás potrestá? Kdyby mocný pán, na nás rozhněvaný, přísahal, že nás úplně zničí, jaký strach by se nás zmocnil? Bůh, který byl před hříchem milostivým otcem, je pohříchu pán hněvu a msty: »Bůh to viděl a rozhněval se.« (Dent. 32, 19) Bůh viděl tvou krádež, tvé cizoložství, tvé smilstvo, tvou nespravedlnost, proto rozhněván přísahal, že to tak neponechá, nýbrž že se na svých nepřítelích pomstí.

Jaká hrůza panuje v oblehaném městě, když již hradby byly ztečeny nebo nepřítel již po žebřících leze? Nuže tebe, hříšnice, obejmá všude nezvěrnost boží. Bůh je nad tebou, pod tebou, před tebou, za tebou, na pravici a na levici tvé, ano i v tobě. Když se chce tobě mstít, jak chceš záhubě uniknouti? Kterým ramenem chceš jeho trestající rámě zadržeti? Jakým štítem se před jeho ranami chrániti? Řekni, jaké tajné umění neb učení máš, že v tomto stavu klidně spáti můžeš, jakoby byl Bůh slepý neb modlou beze smyslu a pohybu? Nešťastný mladíku, který se tak rmoutíš, když ti tvá domnělá přítelkyně nelibý obličej ukazuje, jak můžeš před rozhněvaným obličejem božím býti tak vesel? Jak by ti bylo, kdyby dnes Bůh poslal svého posla, aby tě k němu přivedl, jako v dnešním evangeliu, kdy nepřítel přišel, když lidé spali? Kdyby dnes mrtvice, chrlení krve, mdloba tvému životu konec učinily? Kdyby oheň povstal, dům se zbořil? Kdyby vrah tě zabil? Isboletha, syna Saulova, povraždili dva vrahové ve dne

na loži a to ve spaní. Sisaře vrazila Jabel hřeb do hlavy a to ve spaní. Holofernovi stala Judith jeho vlastním mečem hlavu a to ve spaní. Takové nehody se přiházejí často. Kdo ti ručí za to, že Bůh tebe v tuto hodinu podobně nepotrestá?

Ale marně se namáháme. Třetí kniha královská (19, 5) dří: »Posadil se do stínu a usnul.« Kdo usnul? Prorok Eliáš a to ve stínu jalovcovém. Eliáš mohl to učiniti, byl to svatý muž. Ale nejen Eliáš, ale i Holofernes, Sisara, Isboletb také umírají, ale uprostřed nebezpečí a nástrah. Také hříšník usíná a kde? Na pokraji věčné záhuby, kde jediný pohyb ho může uvrhnouti do propasti. Spí a kde? Na měkkém polštáři marné naděje. Ale takto spáti, není-li to nepochopitelný klid? Pán posadil svého sluhu, aby mu strachu nahnal, kdysi na červotočivou židli, pod níž byl oheň založen, nad níž se vznášel ostrý meč. Kdyby mu byl pán řekl, aby v ní klidně usnul, jakou odpověď by byl obdržel? »Jak mohu klidně usnouti v takovém nebezpečí? Ždle chce se rozbiti, pode mnou oheň, nade mnou meč.« Pamatuj si to, hříšníče! Nad tebou visí meč boží msty; pod tebou, pod tvým ložem otvírá se peklo, a ty můžeš ještě klidně spáti?

Skutečně nepochopitelný spánek hříšníkův, a to z dvojí příčiny. Hříšník všecko ztratil, totiž přátelství boží, milost, nároky na nebe, všechny dřívější zásluhy, ano Boha samého. Jak může klidně při tom spáti? Při tom se má každý okamžik báti všeho zlého od rozhněvaného Boha, který ho každou hodinu k sobě povolati může ke trestu, který si zasloužil a kterého již tisíce jiných zkusili. Jak může klidně spáti? Neměl by si před nsnutím živě představit: Dáblu náležím tělem i duší, žádný okamžik nejsem jist, kdy si přijde pro dluh. Jistě by se zhroutil. Ale takými myšlenkami se hříšník nechce zabývati, nýbrž spí svůj hříšný spánek dále, až konečně z lodičky této smrtelnosti hozen bude — ne jako Jonáš do moře, nýbrž do věčného zatracení. Co činiti, abychom té záhubě se vyhnuli! Vynasnažujme se křesťanským životem a častějším přijímáním sv. svátostí vždy v milosti a bázi boží na lože jiti. Upadl-li však kdo do hříchu, má alespoň před spánkem vzbuditi dokonalou lítost za hříchy s předsevzetím, co nejdříve se z něho vyzpovídati. Pak můžeš klidně spáti. Nejkrásnějším polštářem jest dobré svědomí. Proto se starejme, abychom měli stále dobré svědomí, abychom mohli klidně odpočívati zde i na věčnosti. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle Devítník.

Cíl člověka.

»Vyšel na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou.« (Mat. 20, 1.)

Dělníci, o kterých dnešní evangelium mluví, byli sice v rozličnou hodinu dne na vinici posláni; ale všichni následovali hospodáre, jakmile je zavolal, a všichni zůstali při práci, až noc na-

stala. Kdybychom to mohli říci o sobě a o všech lidech! Víte, přátelé, jakou denní práci nám Bůh vykázal, máme Bohu sloužiti a tak si zasloužiti věčnou blaženost, k tomu jsme na světě. — »S bázní a třesením spasení své konejte« (Filip. 2, 12); konejte, »dokud jest den; přichází noc, kdežto žádný nemůže dělati.« (Jan 9, 4.) Tak volal Bůh lidi od počátku, pak skrze Mojžíše a proroky, nejposléze skrze Syna svého Ježíše Krista a apoštoly. Ačkoli toto volání stále kolem se ozývá, přece velké množství lidí nestará se o denní dílo, ke kterému je Bůh povolal. Mnozí to dílo ani nepočínají; jiní opět rozmrzení, nechávají je nedokončené. — Kdo by tu nevolal s Mojžíšem (V. 32. 28): »Národ ten bez rady jest a bez opatrnosti. Ó, by moudří byli a rozuměli a k posledním věcem prohlédali!«

Kdybyste byli na malé lodičce bez vesla uprostřed veliké řeky, silou proudu bez ustání trháni, na co jiného byste mysleli, než jak se vám povede, až proud lodičku do propasti stáhne! Nuže, čas našeho života jest proud, který nás bez ustání táhne do moře věčnosti. Blížíme se stále tomuto moři, ať chceme nebo nechceme, a nepomýšlíme, jaký osud nás očekává. Ó té krátkozrakosti! Jti vstříc věčnosti a nemysleti na ni! Jak brzy by srdce a mysl, jednání lidí bylo proměněno a jak by se tvář země změnila, kdyby každý o tom uvažoval: »Jsem zde na zemi nikoli abych tu zůstal, musím na jiný svět. Byť bych měl domy, ženu, děti, peníze, přátele, vážnost a čest, musím pryč ode všeho, ano i tělo své musím zemi ponechat, jen duše má vejde do věčnosti. Jediné dílo zde na zemi jest tedy zachrániti duši svou. Ať se mi podaří zde na zemi cokoli, když toto denní dílo nedokončím, je vše ztraceno; a ať se mi na zemi nezdaří cokoli, když duši zachráním, všeho jsem získal, na věky získal.« Když těmito myšlenkami se zabýváme, jak můžeme býti tak leniví, tak nestálí a nedbalí ve službě boží? Jsme-li líní a lehkomyšní, hlavní příčina toho jest, že nemáme cíl svůj, věčnost, řádně před očima. Proto pozorně naslouchejte, neboť o této základní pravdě budeme vážně uvažovati, živě se přesvědčíme, že skutečně jsme zde na světě, abychom se ctnostným životem na věčnost připravovali.

* * *

Když stavíte dům, určíte také, k čemu má sloužiti; a byli byste bláhoví, kdybyste stavbu počali, aniž byste tento účel určili. Když nad to na vlastní půdě a z vlastních prostředků stavíte, přísluší jediné vám rozhodovati o jeho účelu; a spatřovali byste velkou nespravedlnost v tom, kdyby se vaší vůle nedbalo a mělo se vaší stavby užívati k jinému účelu, než za kterým jste ji stavěli. Nuže, Bůh stvořil svět a vše, co v něm je, beze vši pochybnosti určil celému stvoření a každému tvorů cíl a účel ve své moudrosti. Vše stvořil z vlastního popudu a z vlastní moci, jemu jediné tedy přísluší rozhodovati o tom; a velké bezpráví se mu děje, když užíváme věci stvořené k jinému účelu, než který Bůh

určil. Co platí o celém všehomíru a o všech tvorech, nemělo by platiti o člověku? Beze vši pochybnosti; neboť sami jsme si život nedali, nybrž dal jej nám Bůh; proto jedině jemu přísluší určit, jak ho užívati máme. Bohu náležíme se vším, co jsme a máme. Oči, kterými vidíme, uši, kterými slyšíme, jazyk, kterým mluvíme, ruce, kterými pracujeme, celé tělo a celou duši se všemi silami a mohutnostmi stvořil Bůh, on nad tím panuje. Vše, co nás obklopuje, slunce, které svítí, vzduch, který dýcháme, země, která nás nosí, pokrm, který nás živí, zvířata, která nám slouží, lidé, se kterými žijeme: vše náleží Bohu, On je stvořil, On jim určil účel. Je-li tomu tak, smíme s majetkem božím nakládati dle své libosti? Smíme sobě sami určovati cíl, jaký chceme? či nemáme k Bohu pohlížeti a volati: Pane, co chceš, abych činil? K čemu jsem zde na světě, který jsi založil, mezi tisícerými tvory, které jsi stvořil a zachovávas? Co chceš, abych hledal a podnikal? — Beze vši pochybnosti máme se takto tázati. Co odpovídá Bůh? Odpovídá to, co jsme již v mládí syšeli a tak málo si k srdci brali. Postavil jsem vás na svět, odpovídá Bůh, nikoli abyste zde měli sálý pobyt, své štěstí a pokoj v něm nalezi, nýbrž abyste s mou milostí pracovali a do nebe přišli a s mými anděly před tváří mou stáli. To jest úkol, který určil pro život náš: připravovati se na věčnost. Vše, co jest kolem nás, vše, co se kolem nás děje, má nám k tomuto cíli napomáhati, a jenom k tomu všeho toho máme užívati. Brzy budeme s této země odvození a objevíme se před soudcem naším. Běda nám, když jsme nevykonali své dílo denní, když jsme se starali o vše možné, jen ne o to jediné, co nás k tomuto cíli vede.

Jak je nám na mysli, když s touto pravdou dosavadní svůj život srovnáváme? Bohu sloužiti a věčné blaženosti dosáhnouti, to není zaměstnání, které máme konati jen tak mimochodem, to jest nejdůležitější, ano jediné zaměstnání, k němuž všechny naše myšlenky, řeči a skutky směřovati mají. Je-li tomu tak, bude první naše myšlenka z rána: Jak budu dnes Bohu sloužiti? Tato myšlenka bude vás po celý den provázeti až na lůžko. Neboť kde je tvůj poklad, tam je také srdce tvé (Mat. 6, 20), tam budou také tvoje myšlenky, tvá přání, naděje a obavy. Je-li ve vás veliká touha spasení své konati, budete často a rádi o tom mluvit. Neboť opět čteme: »Z hojnosti srdce ústa mluví.« (Mat. 12, 34.) Budete vyhledávati společnost lidí, kteří o Bohu a božských věcech rádi mluví a každé příležitost použijí, aby vás o všem poučili, co se týká spásy vaší duše. Dále zkoumejte i své skutky! Jsou vám nejdůležitější skutky, jimiž dáváme Bohu, co jest božího? Vykonnáte je s největší horlivostí? Když nějakou práci podnikáte, jest vaší první otázkou: bude se to mému Pánu Bohu líbiti? — Máte radost, když se vám naskytne příležitost konati skutky bohumilé, trpícím přispívati, nevinnost chrániti, urážku odpustiti? Varujete se všeho, co by odporovalo vaší spáse? Když vstupujete ve spojenj s tou neb onou osobou, když jdete na to neb ono místo: je první vaší starostí, zda snad duše vaše při tom škodu

neutrpi? A když to shledáte, odřikáte se každé náklonnosti a každého časného prospěchu, abyste se v takové nebezpečí nevydávali? Když tomu tak není, jak můžete říci, že ze všech záležitostí je vám nejdůležitější spása duše?

A přece jsou lidé, kteří se o vše více starají než o spásu duše. Celý čas věnují pozemským starostem a při tom nejsou pamětlivi svého věčného cíle, na němž vše záleží. Celá jejich duše je zaujata láskou k světu, žádostí po jeho statcích, její marností a rozkoší. Kde je jejich poklad, tam je jejich srdce. Kolik myšlenek plánů, starostí o štěstí zde na zemi, jakoby byli stvořeni pro zemi a nikoli pro věčnost.

A přece Bůh zařídil běh věcí v tomto světě, že nás od tohoto honění po časném štěstí zadržeti mělo mnohé, co kolem sebe vidíme, slyšíme a zakoušíme. Když toužíme po spáse duše, jsme jisti, že cíle dojdeme, naděje nás nezklamou, naše plány nebudou zmařeny a čeho jsme nabyli, o to neoloupí nás nehoda. Naproti tomu je pochybnost, zdali dojdete toho, co na tomto světě hledáte, nic není tak nejistého, zdali zůstanete v majetku toho, čeho jste nabyli. Jaké to zaslepení! Nestálost všech pozemských věcí před očima mltí a přece stálou žádostí štěstí na zemi hledati, pro ně věčnou blaženost ztratiti. Tu vidíte muže, kteří si v obchodě pokoje nepřejí, neboť chtějí zbohatnouti. Tu vidíte dívky, které se starají jen o okrašlování sebe, myšlenkami dli stále na místech zábavy a rozkoše. Nerozpakují se duši svou již nyní hříchů poskvřniti, protože doufají ve spojení, které jejich marnivosti lichotí. Proč tito mladí muži jsou tak přičinliví, proč se tak snaží získati a zachovati si přizeň vážených občanů? Ctižádost je vede, chtějí se povznést. A e což nevědí, jak nejistý jest zdar jejich počínání? Kolik ctižádostivců nedosáhlo nikdy místa, které se vši námahou vyhledávali! Kolik dívek bylo ve své naději zklamáno! Kolik mužů, kteří chtěli zbohatnouti, ztratili i to, co již měli! Než, leckdy se to poštěstí jednotlivcům, a pouhá naděje, že se vám to podaří, postačí vše i spásu duše obětovati. Jaké to zaslepení!

A když k šťastným náležíte, kdo vám zaručuje stálost štěstí? Zdařilo se vám, postavili jste dům, prikoupili jste pole a louky, peníze do spořitelny dali, a hle, požár, krupobití, pád spořitelny připraví vás o všechno. — I ty, dívko, měla jsi štěstí, dostala jsi muže, kterého jsi sobě přála, ale brzy sedíš v komůrce jako opuštěná vdova, nebo propláčeš celé noci, které tvůj muž mimo dům tráví, a se strachem očekáváš jeho návrat.

Ctižádostivým mohu poukázati na mnohé, kteří z výše, k níž se dopracovali, do hanby a bídy upadli. Čeho jste dlouholetou námahou, velikými oběťmi, snad i s velkým ponížením dobyli, vše to zničí v jeden den pomsta bližního, nebo chyba z vaší strany nebo náhoda osoby vysoko postavené. Než kdo vypočte všechny nehody, kterým náš blahobyť zde na zemi vystaven jest? Zeptejte se vlastní zkušenosti. Kolik hořkých zklamání, kolik neočekávaných ztrát, kolik protivenství všeho druhu, jimž se nedovedeme ubrániti! Kolik nedostatků a nemocí těla a duše, kterým

největší opatrnost zabrániti nemůže. Není-liž tedy pravda, že sama země tím, co se na ní děje, k nám volá: Človče, nehledej štěstí ve mně!

A kdybyste všeho štěstí zde na zemi požívali, přijde pro vás smrt, konec všech světských řečí. Jak dlouho bude vaše štěstí trvati? Neočekávaně, v hodinu, kdy se toho nenadějete, budete odvoláni ode všeho, co zde máte. Jak možno, abychom tuto myšlenku z oka pouštěli? Umírají tak mnozí kolem nás, a my nemyslíme na svou smrt; doprovázíme je ke hrobu, a nemyslíme na svou smrt. Umírají naši příbuzní, nařkáme u jejich rakve a nemyslíme na svou smrt. V hodině, ve které k vám zde mluvím, umírají na světě mnozí. Ti budou souzeni podle pravdy, kterou vám právě hlásám. Kéž byste mohli patřiti na tento soud. Tu přicházejí šťastní na světě před svého věčného Soudce, na kterého za života nemyslíli. »Přijdou bázlivě v myšlení za hříchy své, a obviňovati je budou nepravosti jejich, proti nim se postavující.« (Moudr. 4, 20.) Vážení muži, kteří před světem veliké počty docházeli, pyšné ženy, které se staraly jen o výzdobu těla a přibytku svého, statkáři, kteří každoročně bohatství své zvětšovali, mladci, kteří si stále více dovolovali, dívky tak šťastné ve svých známostech, stojí před Soudcem a slyší od něho hrozné slovo: »Odejděte ode mne, neznám vás.« Jak vyznají: Tedy jsme zbloudili z cesty pravdy a světlo spravedlnosti nám nesvítilo. Co nám prospěla naše pýcha? K čemu nám sloužil nevázaný život? Co nám přineslo ukájení našich chťičů? Naše těla tlí v hrobě, naše domy, naše pole, naše šperky a peníze mají jiní, a za krátký čas i naše jméno upadne v zapomenutí! Jak teprve nyní rozumíme slovům: »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, na duši své pak škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.) Ano, co prospěje člověku, když vše, co si přál, a ještě více nežli si přál, kdyby všechny statky celé země získal, ale duši svou ztratí? Vše, čeho nabyl, urvala mu smrt.

Uvažujme proto, drazí přátelé, dokud je ještě čas, co to znamená duši svou ztratiti, duši svou spasiti. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle první po Devítníku.

Nač ty výmluvy?

Pravda, která na počátku byla lidem od Boha zjevena, buď úplně zanikla v převrácenosti a nepravostech lidských, aneb velmi byla porušena. Aby se její símě opět zazelenalo, vykvetlo a vydalo užitek, Syn boží sestoupil na svět a rozsíval znova símě toto. Ale kdybyste se domnívali, že lidstvo uvítalo tohoto učitele božské pravdy s otevřenou náručí, šeredně byste se zklamali. A poznali byste, že nic na světě nemá přístupu do srdcí lidských těžšího nežli čistá pravda slova božího. Jako se odráží od skaliny zvuk a kámen ode zdi, tak se odráží slovo Krisovo od poka-

žených a zabeđených srdcí lidských, z nichž některá se podobala tvrdé skále a jiná trnité neb ušlapané půdě.

Tak se stalo, že původně jen nepatrný zlomek posluchačů palestinských užitek čerpal z nebeských naučení. Ale co se nepodařilo Mistrovi, podařilo se učedníkům: apoštolům a evangelistům. Jenom čtrnáct, patnáct jich vyšlo do světa v rukou se 4 evangelii a slovem božím ústně i písemně hlásaným obrátili celý svět, statisíce pohanů, kteří se rázem proměnili v nejvěrnější křesťany.

Dnes je na světě podle přibližného sčítání 300 milionů katolíků a asi půl milionu katolických kněží, půl milionu kazatelů, půl milionu rozsevačů slova božího. A jaký je výsledek jejich pastorage? Svědomití kněží po celý týden sbírají a shromažďují duchovní chléb, aby jej věřícím v neděli a ve svátek, ba i všedního dne lámali a rozsevali s kazatelnou. Celá řada výborných a populárních spisovatelů vydávají bezvadné náboženské knihy. A výsledek toho všeho je přece žalostný. Lidé čím dále tím více tonou mravně a jeden po druhém se křesťanské víry ztrácejí.

Co je toho příčinou? Příčiny jsou nesčetné. Jedna z nich spočívá v tom, že velmi mnozí křesťané zanedbávají slovo boží, neposlouchajíce ho ani nečtouce. Slyšte jejich výmluvy: 1. Já nejsem sice žádný pohan a neznaboh, ale tolik vzdělání mám, abych věděl, co mám činiti. Nemusí mně to kazatel teprve připomínati. 2. V kostele při kázání slyším stále jen staré pravdy, staré věci, nic moderního. — 3. Slyším tam věci, které jsem už mnohokrát slyšel a zase zapomněl. 4. Káže se tam neučeně, prostince. 5. A já pak jsem příliš sečtělý

1. Drazí křesťané, že by někdo byl tak vzdělaný a přeučený, a slovo boží poslouchat neb čísti nepotřeboval, tomu nevěřím, a vy tomu nevěřte také! To je možné, že někdo je velice vzdělaný, ale je otázka, zdali je vzdělaný a učený i v tom, co se týká jeho spásy věčné. Ostatně ještě žádný člověk nebyl tolik vzdělaný, aby se nepotřeboval poučovati ještě dále. Staré hlavy říkávají: »Člověk není nikdy dosti chytrý, aby se až do smrti nemusil učit.« — »Kdyby někdo byl i sebe učenější,« praví sv. Ambrož, »potřebuje přece stále se poučovati.« Ročník i řemeslník, učenec i umělec, všichni potřebují neustále se zdokonalovati a poučovati. A křesťan, který svůj katechismus už pomalu zapomněl, ten by se neměl stále poučovati?

Avšak i tenkrát, kdybys, milý posluchači, znal katechismus napaměť a dovedl případně citovati Písmo sv., přece ti třeba poslouchati slovo boží a to z té jednoduché příčiny, abys se povzbudil žítí životem v pravdě křesťanským. Povzbuzení je třeba každému i sebe učenějšímu člověku, protože každý člověk je slabý tvor, který snadno zapomíná na své náboženské povinnosti a ještě snadněji opouští stezky Páně. Kolik lidí vzdělaných bez povzbuzení morálně zabýnulo!

Kdo byl své doby učenější a vzdělanější nad sv. Augustina? A přece jak tento veliký učenec a světec za svého mládí bloudil ve víře i mravech, ačkoli měl výtečnou matku! Nebylo bludu,

kterému by nebyl hověl. Nebylo nectnosti, které by nebyl holdoval. Při tom všem byl jistě tolik prozíravý, aby své vady pozoroval, ale k dobru a pravdě sám od sebe se nepovzněl. Teprve když vyslechl několik kázání sv. Ambrože, odhodlal se zcela vážně zanechat bludů a hříchů a stal se vynikajícím světcem. »Srdce mé,« tak napsal později ve svých Vyznáních, »uchváčeno bylo výmluvností tohoto svatého muže a otvíralo se pomalu pravdě.« Jinde pak napsal: »Byť někdo sebe učenější byl, potřebuje přece vždy ještě poučení.« (Spirago.) Učení Páně má nesmírnou hloubku; v něm uložena je moudrost nevyčerpatelná. A, moji drazí, ještě mnohé věci jsou, kterých nevíte a kterým se můžete i v prostínkém kázání poučiti.

Jistý znamenitý kazatel český (Rychlovský) kdysi takto kázal: »Kdyby se někteří lidé na soudu božím vymlouvali, že o tom neb onom hříchu nevěděli, já sám proti nim povstanu. A vy zdi a vy kamenní sloupové tohoto chrámu budete mně svědčiti, že jsem dle možnosti cestu k spasení všem ukázati se vynasnažil. Běda těm, kteří se slova božího vzdalují!« — Posloucháním slova božího mnohemu dobrému mohli by se naučiti. Mnozí častokrátě hřeší a pro svou nedbalost nevědí ani, že by to hřích byl. Běda jim! Kdyby aspoň občas slovo boží poslouchali, poznali by jistě, jak blízci jsou zavržení. Mnozí jinak dobří křesťané těla svá po smrti určují do krematoria, ač to přirozený cit i náboženství naše zakazuje. Ale oni to nevědí. Myslíte, že je nevědomost jejich omlouvá? Žádným způsobem jich neomlouvá. Slovo boží kdyby poslouchali, to by jim otevřelo rozum a byli by již dávno poznali, jak převráceně jednají. Ale vzdalujíce se celý rok kazatelů, zůstávají ve slepotě až k spálení.

2. Než mohl by mně někdo říci: vždyť já znám dobře cestu k spasení, ale já rád slyším něco moderního, kdežto v našich kostelích se nám kážou jenom samé staré pravdy.

Co se těch starých pravd dotýče, tuť vám mohu, drazí přátelé, jen gratulovati, když tu jenom staré pravdy slyšíte. Po převratu politickém se také mnoho převrátilo, mnoho starého se proměnilo v nové a moderní, ale já pozoruji, že prozíraví lidé k mnohemu z toho starého zase se vracejí. Ani já, když vystupuji na kazatelnu, nehlašám nic moderního, co by moje slabá hlava byla vymyslela, ale mluvím jen to, co už 1900 let hlásá církev katolická. A já si to pokládám za čest a zásluhu, že jen a jen ty staré věci hlásám; jen když to jsou pravdy! Jsou sice staré, ale věčné, a mají záruku jistoty, neboť o nich řekl Kristus! »Nebe a země pominou, ale slova má nepominu.« Vidíme to dobře, jak je zle s vírou tam, kde se hlásají jen věci moderní a staré učení je opouštěno. Pro příklady daleko jíti nemusíme.

3. A že by opakování pravd známých s kazatelnou bylo zbytečné? Tomu nevěřte! Říkává se sice: »Pan páter dvakrát nekáže, ale opakuje.« Ani v tom nevidím žádnou chybu nebo škodu, že opakuji. Co myslíš, křesťane můj? Nemáš doma ve stolku podobiznu otce nebo matky? Kdybys ji tisíckrát viděl, řekni mi, zda

tě pohled na ni někdy omrzí? Neomrzí. Proč tě neomrzí dívat se na tatínka nebo maminku? Protože je máš rád. Protože tě vedli k dobrému. Protože tě vychovali a zajistili ti budoucnost. Proto ne jednou, ale tisíckrát si v duši obnovuješ vzpomínku na ně. A kdo slovo boží miluje, kdo uznává, jak je výchovné a jak nám zajišťuje blaženou budoucnost, toho nikdy neomrzí je poslouchat, i kdyby některé věci již několikrát byl slyšel.

Biskup mnohučský Ketteler († 1877) rád chodíval na kázání jemu známých kněží jak v Mohuči, tak i na venkově. Když se tomu jistý kněz ze skromnosti divil, že i jeho biskup přišel poslouchat, řekl mu Ketteler: »Ještě ani jediného kázání jsem neslyšel, z něhož bych se aspoň něčemu nebyl přiučil.« (Spiragó.)

4. Jest ovšem pravda, a já toho neupírám, že slovo boží bývá někdy příliš prostinké, ale což není evangelium samo také prostinké? Či chcete, aby bylo nesrozumitelné, těžké? Evangelium je prostinké. Vyjadřuje všechno bez obalu, bez řečnické okrasy, bez básnického upřílišování a přiličování. Avšak v této své nehledané a nehlažené prostotě jest zrovna ctihodné, krásnější nade všechno, co se kdy napsalo krásného v knihách světských. Prostota sv. evangelia, jež se s kazatelnou vykládá, jest pečeti jeho pravdivosti, jest důkazem jeho božského původu, je zárukou, že propíná ke spasení všem lidem.

Pravdy sv. náboženství vykládají se tak, aby je mohl pochopiti každý člověk, i sprostný i neučený. Kdo má sprostné a upřímné srdce, kdo touží po pravdě, kdo pravdou se řídí ve svém životě, ten také slovo boží miluje a nade všechno cení. Řekli Spasitel: »Kdo je z pravdy, slyší můj hlas.« (Jan 18, 37.) Kdo však pohrdá slovem božím pro jeho prostotu, odsuzuje se sám. Neboť dává na jevo, že nemá vnitřního smyslu a vnitřní způsobilosti k okusem slova božího, že se nechce slovem božím řídit a spravovati.

Nemůžet býti jinak, křesťaně! Člověk mlsný, který se přesytil cukrovými lahůdkami, nemá nikdy chuti na krajíc zdravého, domácího chleba. A kdo miluje knihy a časopisy, které jed smyslnosti oslazují cukrem krásných průpovědek, anebo pošetilé hovory, jaké se mluvívaly po hostincích a ulicích, jakž bude míti zálibu ve slovech sv. evangelia, která jsou plna pravdy a vážnosti? Ký tedy div, že mnozí křesťané pranic nedrží na kázání, a přijde-li jim náhodou do ruky nějaká nábožná kniha, pohlednou na název a mrzutě ji odloží? Nejsou-li podobní na vlas oněm lidem, kteří šlapou po drahém kamení a jím pohrdají jako kamením obyčejným? Takoví lidé byli druhdy v severních Čechách: chodili po drahém kamení a nevěděli, že je to drabé kamení. Ale přišli do těch krajů cestovatelé z Anglicka, zkoušeli to neúhledné kamení a shledali, že to jsou vzácné české granáty. Tu teprve začali si vážit domácí obyvatelé svých českých granátů, když poznali jejich cenu. (Markrab.)

Jaká to však zpozdilost, když pohrdá křesťan slovem božím pro jeho zevnitřní neúhlednost, zapomínaje na jeho cenu vnitřní.

Slyšeli jste již někdy, aby pohrdala mladá vlaštovka pokrmem, který jí přinesla stará vlaštovka? Anebo slyšeli jste někdy, aby dobrý žebrák pohrdal zdravým chlebem, jež mu podával dobrodinec? Sotva. To však jste jistě slyšeli, že velmi mnozí křesťané pohrdají zdravým chlebem slova božího, jež jim láme církev sv. A proč? Právě proto, že je to chléb zdravý, že duši osvícuje, napravuje, k dobrému vede, od zlého odvrací a na cestě spravedlnosti zachovává.

Nastaly časové předpovězení sv. apoštolem, totiž časové, kdy »lidé zdravého učení nesnesou, nýbrž nashromáždí si učitelů podle vlastních chtíčů, majíce šimrání v uších (t. j. toužíce slyšeti něco nového, příjemného, co by jim lichotilo a hovělo chtíčům a přáním jejich) a kdy od pravdy sluch svůj odvrátí a obrátí se k bá-jim«. (II Tim. 4, 3-4) Že tedy mnozí mezi námi pohrdají slovem božím, dávajíce přednost básním, románům, lživým a utrhačným listům a řečem, tím není vinno slovo boží, nýbrž jejich srdce odvrácené od Boha a obrácené k světu.

5. V kterémsi denním listě (dne 24. října 1923) jsem nedávno četl doslovně takto: »Čte se. Kdo jsi tvrdil, že se u nás málo čte. Není pravda. Nikde se tak mnoho a rádo nečte, jako u nás. Pohleďte jen na př. na pražské kavárny. Nikde v celém světě nejsou přetvořeny na čítárny jako u nás. U nás kavárna je místem nikoli k posezení za příčinou občerstvení, ale v našich kavárnách se čte. Čtení je zaměstnáním kavárenských hostů. Ví to veřejnost a proto do kaváren chodí; ví to majitel kavárny a proto obstarává pro kavárnu časopisy; ví to číšník a proto při vašem příchodu, aniž by se ptal, položí před vás haldu časopisů! Čte se však také v hostincích, čte se na ulici a velmi mnoho čte se ve vlaku i v tramwayi. Lidé jezdíci pravidelně za svým zaměstnáním v pražské tramwayi, jsou velmi pilní čtenáři. Mladé dívky, necht již jsou to žáčky různých škol, kontoiristky, tipmamezky, učednice modních závodů, z obchodů neb dělnice z továrny, nosí s sebou knihy, malé, větší i velmi objemné, a jakmile usednou, čtou. Mladí hoši i dospělí muži rozevřou svůj sportovní list a počítají goaly a rekordy. Starší muži louskají svůj politický denník takže možno v tramwayi shledati se s příslušníky všech politických zabarvení. Čtou i starší ženy a živě si připomínám jednu prostou dělnickou ženu, jež denně při své jízdě tramwayí čte Dumasovy »Tři mušketýry«, vláčejíc objemné svazky této knihy s sebou.«

Ach, ovšem! Já uznávám, že je dobře čísti a se vzdělávati, ale ne jednostranně. Ale kdo dnes z našich lidí sáhne po bibli? Kdo ze čtenářů onoho listu sáhne po četbě katolické? Po nějakém vážném rozjímání? A přece i to je občas potřebno.

Znamý francouzský biskup Dupanloup (Orleans) vydal knihu nazvanou: »Pravá a ryzí zbožnost«. Té doby právě zaslal ruský místodržitel na Kavkaze, generál Nikolai, svému příteli do Paříže dopis, v němž ho žádal, aby mu poslal na Kavkaz nějakou četbu, že se tam nudí. Přítel vyhověl jeho přání a poslal mu knih plnou bedičku. Samé romány. Mezi tyto romány ze žertu přiložil i bi-

skupovu knihu »Pravá a ryzí zbožnost«. Za několik měsíců na to vyžádal si generál delší dovolenou, jel do Paříže, navštívil biskupa Dupanloup, zdržel se u něho osm dní a konal exercicie. Pak vstoupil do kartuziánského kláštera v Grenoblu a tam jako řeholník žil až do své smrti v prostinké cele sloužce nejvyššímu caru, milému Pánu Bohu. (Spirago.) Z toho poznáváte, draží, co dokáže dobrá katolická kniha.

A abyste si uvědomili, co dokáže každé i sebe prostší kázání slyšte ještě na konec tento příběh: Ke staříckému opatu přišel jedenkrát mladý kněz, který si stěžoval těmito slovy: »Káží tak horlivě lidem. Tolik si dávám vždy horlivé práce, abych jim pravdy sv. náboženství učinil srozumitelnými a abych je povzbudil k dobru. Ale nevidím žádného výsledku. Lidé si snad ani nic nepamatují a z kázání si donů nic v srdci neodnášejí. Neboť pozoruji, že stále žijí stejně, nikterak se nelepšice. To mne trápí a snad i připraví o bývalou horlivost.« Stařícký opat zavedl jej v klášterní zahradě k umělé skalině a ukázal mu vyhloubený balvan říka: »Viz tento kámen! Kdykoli prší, padají na něj se skály kapky. Zdá se, že tyto kapky se s něho jen svezou a žádné změny na něm nepůsobí. Ale není tomu tak. Nýbrž kapou-li dlouho, kapou-li opět a opět, kámen se očišťuje a ponenáhlu ohlazuje a vyhlubuje. Také tvá slova jsou kapky, jež kanou do duší lidských. A byť se ti i zdálo, že u nikoho z posluchačů se neuchycují, přece jen, kapou-li opět a opět, duši očišťují, zušlechťují a pronikají.«

Křestane můj, zdá-li se ti, že jsi z některého kázání nic nepochytil, možná, že se mýlíš. Je-li tvá duše jen trochu pravdy a ctnosti přístupná, nepřicházíš-li do kostela už s předsudkem nebo s nechutí, zkrátka není-li půda srdce tvého trnitá nebo pošlapaná, pak se tam jistě ujme dobré semínko nejedno. Amen.

Fr. Malý.

Neděle druhá po Devítníku.

Snahy o štěstí národů.

»Ihned viděl a šel za ním velebě Boha.«
(Luk. 18, 43.)

Za všech křesťanských dob byli lidé, kteří k Spasiteli celou duši přilnuli a jeho věc se vši rozhodností bránili, a byli nešťastníci, kteří se zlému netajeně věnovali a bez bázně ukazovali volbu, kterou učinili, ale mnozí také byli nerozhodní. Pripojili se ke straně, která se zove pokroková, aniž by sdíleli neb tušili smýšlení vůdců, a mnozí jiní zdržovali se snah novotářů, aniž by proto o duchovní blaho a vyšší zájmy lidstva horlili. Za dnešní doby jest tomu však zcela jinak. Drze se na jedné straně pozdvihuje prapor nevěry a nekázně a celé zastupy shromažďují se pod ním; než na druhé straně roste také den ode dne zástup těch, kteří jako

vy, přátelé, otevřeně se ke kříži Ježíše Krista, ku praporu pravdy a zbožnosti hlásí.

Ačkoli pak strany přikře proti sobě stojí, slyšíme i dnes novotáře, že jsou dalecí ohrožovati náboženství a mravnost, nýbrž že cílem jejich snah jest vysvoboditi lidi z bídy, která je tlačí, a přivoditi vždy více vzrůstající blahobyty a štěstí. Bylo by sice snadno množstvím patrných skutečností uvěřiti je z nepravdy. Než nechci se tím zabývatí, spíše chci vaši pozornost obrátiti ku pravdě, že právě snahy novým řádem věcí stav dokonalého a trvalého blahobytu přivoditi, zakládají se na hlubokém a škodlivém omylu.

Než nebudiž vám divné, co jsem právě pronesl. Zajisté chvályhodná jest snaha utrpení lidstva zmírňovati a v širokých kruzích co možná blaho bližního podporovati, a nejen chvályhodná jest tato snaha, nýbrž jest také činným osvědčením nejslechetnějšího, v pravdě křesťanského smýšlení, když vychází z ducha pravé lásky. Ale chtěti proměnití lidskou společnost tak, aby všechna bída ve světě odstraněna byla, vyhledávati řád věcí, kterým by neskalený blahobyty a plnost požitků všem umožněna byla, je pošetilé počínání.

Víte, jak právě novotáři dovolávají se dějin zvláště u nás v Čechách vyhledávati z dějin vše, co se jim zdá vhodným zasaditi ránu více katolické. Poněvadž však skutečně dějiny jsou způsobily opraviti úsudek v lidských snahách, neměli by se především z nich učiti, že zápolení lidí o všeobecný blahobyty jest marné a bezvýsledné? Tisíce let přešlo před námi, a kolik národů v nich s neuspokojenou žádostivostí, ano hltavostí o taký blahobyty zápolilo! Namáhali všechny síly duševní o stále nové vynálezy, a dle okolností v nichž se nalézali, nejrozmantější cesty a prostředky zkoušeli nehody a bídu oddáliti, vydatné a nevysychající prameny blahobytu otevírati, majetek a požitky toho, co nebyli, proti všem nebezpečím zajišťovati. Než jak se jim dařilo? Ovšem mnozí dostoupili vysokého stupně pozemského štěstí. Mnozí nabývali obchodem bohatství, bohatstvím slávy a váženosti: stačí připomenouti Feničany ve staré a Benátčany v nové době; mnozí jiní Babyloňané, Assyřané, Peršané, Římané a j. došli válečnými výpravami velké moci a množství časných statků; zase jiní, jako Portugalci a Španělé válečným štěstím své državy rozšířili a podnikavostí a přičinností poklady nahromadili; za nejšťastnější jsou velebeni, kteří jako Řekové s ovocem pilnosti v míru a se statečností ve válce nejjemnější vzdělání ducha a nejskvělejší pokroky ve všelikém umění spojovali. Než nemluvě o zlu, ano bídě, které se se skvělostí, blahobytem a nádherou spojovaly, jaký byl konečný osud všech těchto šťastných národů? Vesmír je daleko pokryt zříceninami jejich štěstí a jejich slávy. Splnilo se na nich, co Bůh poručil prorokovi hlasitě rozblašovati: »Všeliké tělo jest jako tráva a všeliká sláva jeho jako květ polní. Ušchla tráva a spadl květ.« (Is. 40. 6. 7.)

Uvažte dále, že tito národové žili pod nejrozmanitějšími ústavami. Platonovy rozmluvy o nejlepšímu státu, Aristotelovy spisy o politice, Ciceronovy myšlenky o formách vlády dostatečně dokazují, jak od jakživě se lidský duch namáhal naléztí ústavu státu, správu veřejných záležitostí, které by všeobecný blahobyt lidstva zajistily. Všechno se zkoušelo, nejrozmanitější způsoby vlády: pod každým způsobem vlády, od absolutní monarchie až k neúplnější demokracii, došli národové jakéhosi stupně blahobytu a štěstí; pod žádným způsobem vlády, ale nedovedl ještě žádný národ na dlouhý čas udržeti, co si vybojoval. Národové totiž podobají se ve svém životě jednotlivému člověku. Mnozí lidé umírají dříve, nežli se v nich celá životní síla vyvinula; ti však, kteří květem mládí k dospělosti v mužném věku dospívají, nosí právě v této plné síle již zárodky neduživosti, jímž ve stáří podléhají. Proto nalézáme také velký počet národů, kteří se nedovedli nikdy vyvinouti, kteří, abych tak řekl, předčasnou smrtí zahynuli, všichni však, kteří to přivedli k silnému životu, všichni bez výminky, dříve nebo později, když ne pevnější mocí zahubeni, tož nedostatky, které se v nich samých vyvinuly, upadávají. Jako jest rozumné pečovati o udržení zdraví a síly, ale velkou pošetilostí by bylo, chtítí vynajítí způsob životosprávy, který by všechno zlo, ano i slabost stáří a smrt odstranil: tak jest také rozumné a chvályhodno vymýšletí prostředky, jimiž by veřejný blahobyt podporován a co možná nejvíce zajištěn byl, ale pošetilostí by bylo přeměnou státu stav dokonalého a trvalého blahobytu chtítí založiti.

Než když ti, kteří takové štěstí národům slibovati se odvažují, pokrokem našeho tak osvětleného století tolik důvěřují že pro tyto pokroky za možné pokládají, o co lidstvo ve všech předcházejících stoletích marně usilovalo: neměli by alespoň uvážiti, až k jakému stupni člověk s celým svým blahobytem nepřátelským mocím slepé přírody všanc jest vydán? Docílí vším svým uměním a všemi vynálezy, zákony a novotami, aby již moře nepohltilo namahavě vydobyté bohatství i s jejími majiteli? aby moc ohně již vesnice a města a lesy nepustošila? Poručí proudům, aby ze svých břehů nevystupovaly, sopkám, aby lávu na lidské přibytky a pole nevylévaly? Co teprve mám říci o takovém počtu nemocí, které neustále své oběti vyžadují? o morech, které nejen vesnice, města, nýbrž i země vyliďňují? o množství slepých, bluchých, němých, mrzáků, kteří všude nás obklopují? Ó zaslepení! uprostřed tak mnohostranné bídy, která úplně od moci lidí závisí, snítí o úplném a nerušeném štěstí národů? nechťti poznati, že nad lidmi panuje zákon, který toto štěstí od nich oddaluje?

Žil na zemi Muž, který světům a bouři poroučel, který uzdravil slepé, jak dnešní evangelium vypravuje, nemocné, ano i mrtvé vzkřísil. A to činil z vlastní moci, neboť nebyl jen člověk, nýbrž Bůh. Proč neodstranil veškeru bídu a neobšťastnil národy trvajícími blahobytem? Bylté Spasitelem světa. Jak velice zasluhuje úvahy odpověď na tuto otázku! Bůh sám vložil břídně utrpení na bedra

lidská nezměnitelnou úradou. Pro hřích podrobil člověka smrti, z ráje vyhnal, aby chléb svůj v potu tváře jedl. Od té doby jsou živly přírodní v boji proti člověku. Ve svém milosrdenství dal nám sice Spasitele, ale nikoli aby od nás pozemská zla odňal a ráj na zemi znova vytvořil, nýbrž aby nám umožnil i nyní, když jsme nevinnost ztratili, získati si nebeského ráje snášením zla, které hřích nám přinesl. Proto uzdravil Pán Ježíš mnohé jednotlivé nešťastníky, zval všechny zarmoucené, aby u něho občerstvení hledali, ale přece neblahoslavlil bohaté, nasycené, smějící se, počtami povznesené, nýbrž chudé, hladovící, truchlící, pronásledované. Neboť náš cíl není v době, není ve světě, a život náš na zemi má být krátkou sice, ale namáhavou pouť na věčnost. Můžeme se tomu vzpírat i nebeskou blažeností opovrhovati; a úplnou blaženost na zemi vytvořiti, buď i v životě jednotlivců buď v životě národů, nikoli to není v naší moci.

Takové počínání je dále pošetilé také proto, že ničt dobré, které tu jest, jako nedokonalé, aby uskutečnilo ideál, kterého dosáhnouti nelze a proti vůli boží bojuje. O trestním soudu, který měl přijíti na světovou říši Asyrských, řekl Bůh ústy proroka Išaiaše (14. 26 d.): »To jest ta rada, kterou jsem usmyslil na všecku zemi, a to jest ta ruka vztažená na všechny národy; neb Hospodin zástupů tak usoudil: i kdož to bude moci zrušiti?« Totéž platí o soudu, který pronesl Bůh Evě: »Rozmnožím bídy tvé a početí tvá,« a Adamovi: »Zlořečena bude země v díle tvém, v pracích budeš z ní jísti po všechny dny života svého.« To je soud, který nad námi Bůh konal, a jako smrt bude panovati až na konec času, bude tak dlouho údělem člověka práce, námaha, obtíž, bolest.

Než namítáš, že i my na přednost náboženství Ježíše Krista prohlašujeme, že podporuje pozemský blahobyt. Ano, chlubíme se tím o náboženství, které vyznáváme, ale snadno shledáte, jak rozdílné jest toto pozemské štěstí a ono štěstí, jehož předstíráním novotáři národy klamou a rozčilovati se snaží. Byť bylo těžké bříme, které dle božího soudu na synech Adamových leží, stává se ještě těžším a nesnesitelnějším hříchy a nepravostmi, které jako mor a litice v listvu zuří. To chceme říci, velebíce náboženství křesťanské, kde se náboženství to nejen ústy vyznává, nýbrž celou duší pojímá a životem uskutečňuje, tu mizí vždy bída, kterou si lidé sami vždy novými hříchy připravují, tu se nevyhnutelné utrpení účastnou a obětavou láskou zmírňuje, tu se trpící srdce nebeskou útěchou občerstvují a bázlivá mysl nadějí věčného života uklidňuje. Nikterak však náboženství neslibuje nadbytek pozemských statků, výdělek bez námahy a práce, blahobyt bez utrpení a starostí, plnost nejvhodnějších požitků.

Než dejme tomu, že i novotáři našeho století dovedli by se v požadavcích o časný blahobyt mírniti a že by chtěli jen odstraniti zlo, které zlý, špatný život působí. Co potom? Potom by nesnažili se o cíl, který Bůh nechce, ale volili by k dovolenému cíli nejzvrácenější cesty. Neboť oč se jedná v předpokladu, o čemž

mluvíme? Jedná se tu o krocení vášní, vyplnění nepravostí, zkrátka o mravní přeměnu lidstva. A tu chtějí provést v státním životě bez Boha a Krista Ježíše? To jest také pošetilé počínání.

Ovšem přispívají moudrá zařízení občanského života velmi mnoho k pravému umravnění a polepšení lidstva, ale sama o sobě nepostačují, nejméně ta, kterých se novotáři domáhají. Podívejme se na ně jen zběžně. Obviňující knížata odňali jim skoro mezi všemi národy moc a vážnost, neb je odstranili a zavedli ústavy, jimiž všechny třídy obyvatelstva na vládě podíl mají. Zabránili však tomu, aby náruživosti a nepravosti těch, kteří nyní moc mají, blahobytu národů neškodili? Když byli tři králové v nepravostech pohřbeni, jsou proto, ministři jen poctivci a poslanci lidu každé mravní zhoubě nepřístupní? Totéž platí o masse lidu. Dokud srdce lidské není polepšeno, změni zevnější řád věcí přiležtost ke hříchu, ale hříchu nezabrání. Skutečně k čemu více sloužil způsob, jakým se lid vlády účastní, než rozněcovati plamen nesvornosti a udržovati lid v neustálém rozčilení? A to znamená lidi polepšiti?

Chtěli dále a vymohli svobodu tisku, mnoho mluvíce, že se svobodou myšlenky a slova náruživosti veřejným pokáráním tepají a lidé zušlechťí. Ale jaký jest výsledek? Zátopa knih a časopisů, kterými lež a pomluva panuje, duše se otravují, bezpříkladný zmatek pojmů a falšování úsudků se rozšiřuje. Totiž aby svoboda slova přispívala k blahobytu národů, nestačí jen, že jest pravda mocnější než blud, a ctnost vítěznější nežli nepravost, požaduje se ještě více, aby ti, kteří se slova chápou, skutečně ctnost více milovali než blud a nepravost. Zde vidíme, že třeba polepšiti srdce lidí, aby jim zevnější prostředky neprospěly více k záhubě než ku blahu. — A odkud pochází, že i velkolepé vynálezy všeho druhu, které samy sebou jsou chvalitebné a způsobí všeobecný blahobyt podporovati, odkud pochází, že i tyto vynálezy namnoze k tomu slouží, aby rozněcovaly touhu po požitcích a oheň žádostivosti? Pochází to odtud, poněvadž mluví jen o blahobytu, pohodlí, požitcích a tento pozemský blahobyt člověku jako cíl života a tužeb představují, od vyšších statků a věčné blaženosti jeho odvracejí. To je velký zločin novotářů na lidstvu, že je přivádí o poznání pravdy a života podle ní.

Řekl jsem již, že moudré zákonodárství a řízení států k umravnění národů mnoho pomohou; ale připojil jsem také, že by bylo pošetilé chtítí dosíci tohoto cíle skrze ně samé, totiž bez ohledu na Boha a náboženství, které nám dal. Či bude někdo popírati, že bude člověk nadmoci svých zlých chťičů vyrván leč, když veliké pravdy o Bohu a soudu božím, o věčném životě a věčné záhubě před jeho duší stojí, povzbuzující a posilující ho bojovati těžký boj s sebou samým? A ani toto světlo pravdy nestačí. Neboť hluboko, velmi hluboko leží jedovatý kofen hříchu v srdci, a obnoviti a přetvořiti dovede jen Bůh, který je stvořil. Proto má-li člověk se polepšiti, musí se světlem pravdy síla milosti spolupůsobiti. Toto světlo a tuto sílu uděluje Bůh skrze církve

Syna svého, jediného prostředníka mezi sebou a hříšným světem. A co dělali a dělají novotáři, kteří předstírají, že lidstvo polepší, než že náboženství Ježíše Krista, jedině pravé, odstraňují ze státního života, ze zákonodárství, z veřejných mravů, ano její vliv na rodinu a život jednotlivcův podlamují. K tomu konci zabírají školu a výchovu pro sebe, a rozšiřuje svou moc na manželský sňatek. Oni sami, novotářský stát, chce celého člověka ve všech jeho poměrech vzdělávati a nad ním panovati, bez Boha a Krista, beze světla pravdy, kterou Bůh z evil, bez síly milosti, kterou Bůh nabízí. A toto odkřesťanění národů nazývají umravňeností, ničením života, který Bůh skrze Syna svého vzkřísil, nazývají znovuzrozením. To je tedy obnovení, znovuzrození lidstva že je opět převádějí do stavu, v němž před Kristem byl, bez poznání a úcty pravého Boha, jen pomýšlejíce na požitky pomíjejícího života, nic vyššího nevyhledávající než časný blahobyt.

Starověký mudrc plavil se z Aeginy v Řecku do Italie, oplakávaje ztrátu svého syna. Tu viděl před sebou a za sebou v pravo a v levo čtyři kdysi kvetoucí a slavná města. Píše sám v listě dosud zachovaném: »Počal jsem mysliti: My lidé se mrzíme, když někdo z nás zemře neb zavražděn jest, a viz, zde leží na jednom místě odhozené mrtvoly mnoha měst. Ukrovní se a připomeň si, Servie, že jsi jako člověk narozen.« Ano uskrovniti se má člověk ve všech nehodách života, pod útliskem trapných poměrů; má si připomínati, že sám a vše pozemské stojí pod zákonem pomíjivosti a nemá vyžadovati blahobyt, který mu nemůže býti údělem. Když se pohanský mudrc úvahou o tomto zákoně, který nad námi vládne, mírniti a upokojiti dovedl: k jak radostné velkomyslnosti má se křesťan povznést, který nad tento zákon smrtelnosti nový zákon vzkříšení a života zná. Onen Servius nalézal se na cestě asi mnoho let před Kristem; když věřící křesťan mnoho let po Kristu dívá se na tatáž opuštěná města, dale zrak duševní na sever a jih, na východ a západ upírá, nejen několik měst, nýbrž četné národy všehomíru v mravním úpadku vidí: jak ho má dojati myšlenka, že Bůh skrze Syna svého těmto odhozeným mrtvolám nový, vyšší, věčný život vdechil! Náboženství Kristovo vložilo základní kameny budovy, kterou vzdělalo, na zříceniny, a zárodky života, který dalo, vložilo do prácnivění. O lidská pošetilost, která žene útokem na tuto budovu, aby zničila život, který z ní vychází! Marno vše namáhání! všemohoucí rukou nesena a chráněna trvá dále, až přijde pravé znovuzrození, obnova nebe a země. Pak počne a nikdy nezanikne blaženost, pro kterou jsme stvořeni, a po níž všechna srdce touží, byť jí neznala.

Když litujem nešťastníky, kteří v lesklou zetlelinu země ponoření nedovedou své myšlenky a přání k této výši povznést, vlebíme v pokoře Boha, který bez naší zásluhy nebeský dar víry našim duším dal; a budme stateční a vytrvalí v tomto boji životním, abychom si tento nebeský dar s jeho pomocí zachovali. Důvěrujme Kristu, který pravil: »Na světě budete mítí příkoří, ale doufejte, já jsem přemohl svět.« (Jan 16. 33.) Amen. *Jan. N. Jos. Holý.*

Řeči příležitostné.

Závěrečné kázání o missiích.

Drazí posluchači! V závěrečném missijním kázání mám povinnost mluvit o Církvi katolické. V přítomné době se o tomto předmětu mezi obecněstvem mnoho mluví, ale ne vždycky podle pravdy a správně. Kde tedy věží pravda?

1. Nemůžeme si pomoci, je to už v naší přirozenosti, máme (dle Bělohávka) všichni v krvi touhu po pravdě. Jakoby ta pravda byla kouzelnicí a nám učarovala, nemůžeme se zbaviti pomyšlení na ni. Ať na 100 mil zajdeme do pustiny bludů anebo zapadneme do propasti lží, všude po ní toužíme. Pravda! Pravda! Co pro ni mnohý myslící člověk zkusil! Co krve a potu prolil! A přece žene se za ní stůj co stůj, byť i život ztratiti měl nadobro.

a) Tisíce let před námi zapřísahal na př. veliký myslitel Zoroaster na pláních u moře Kaspického nebeskou mocnost toužebně volaje: »Na to se tebe ptám, pověz mi pravdu: Kdo byl otcem čistých tvorův od počátku? Kdo slunci a hvězdám cesty vystavěl? Kdo drží zemi a tělesa nebeská, aby se nesfítala? Kdo stvořil člověka? Kdo jej bude soudit? Kdo jej potrestá nebo odmění? Na to se tebe táži, pověz mi pravdu!«

Slyšíte, drazí, to úpění po pravdě? Slyšíte to zapřísahání? A jako veliký Zoroaster před tisíci léty tak všichni myslící lidé, tak i my, vy i já obracíme oči k nebi a zemi a voláme: »Na to se tě ptám, pověz mi pravdu!« Zdá mi se, že jsem jako dítě, s nímž odešla nevěrná matka od muže, když to dítě bylo ještě nemluvnětem. Když povyroستlo, shánělo se po otci: »Kde pak je tatínek? Ostatní děti ho mají. Kam jste ho, maminko dala?« Nardarmo zakřikovala matka zvědavé dítě: »Mlč! Na to se netaż!« A dala mu hračky. Ale dítě brzo hračky odhodilo a nedalo pokoj. Chtělo zvědět pravdu, nic než pravdu. Rekla tedy v rozpacích matka: »Tatínek umřel.« Dítě ho tedy hledalo na hřbitově. Od pomníku k pomníku spěchalo a pročítalo nápisy. Ale jména otcova nenalezlo. »Maminko, ukaž mi tatínkův hrob! Pověz mi pravdu!« A matka přemožená více studem než lítostí, řekla konečně pravdu: »Máš tatínka. Je to ten a ten. Já jsem ho opustila...«

b) Drazí posluchači! Jak vás podváděli a klamali mnozí, kteří vám měli říci pravdu!

Namlouvali vám, že není Boha, že tedy nemáte otce — S opravdovou tvář, do očí vám tvrdili, že vás někde náhodou v afrických pralesích vyvedly opice. — Mluvili tak pošetile jako vaše chůvy, které stejně »vědecky« vám vykládaly, že vás přinesly vrány nebo čapové. S tvář neméně vážnou vám tvrdili, že není Boha, a byl-li jaký, že už umřel —

Krmili vás sny a napájeli přeludy. Slibovali, že shasí slunce na nebi a že rozsvítí slunce všeho poznání na zemi. A zatím

můžete si povzdychnouti s Isaiášem prorokem řkoucím: »Čekali jsme na světlo, a aj, tma — Na blesk, a chodíme ve tmě« (59, 9). Upřeli nebe na hoře a slíbili je dole. — Ale vy víte ze zkušenosti, jaké to nebe dole jest. —

Namlouvali vám, že, co jest lidské, je správné a je dovolené že hřích není nic, ale docela nic. A abyste zapomněli na Otce dávali vám do rukou hračky: zábavy, rozkoše, divadla, biogra fy Ale ani ty vám nestačily, a vy se tážete: »Kde je náš Otec? Kde je naše matka? Kdo nám poví pravdu?«

Ten Otec, já vím, koho myslíte, moji drazí, to je náš Bůh. A matka? To je naše Církev, k níž náležíme, k níž náleželi naši rodičové, prarodičové, předkové a která byla založena před 1900 léty — —

2. a) Ale, což pak před tím nebylo církve žádné? Ve všech dobách se vyskytovaly církve neboli shromáždění věřících rozličných vyznání. Obyčejně každý národ měl svou vlastní víru a tvořil svou vlastní církevní společnost. Ježto pak již v dávnověku byl veliký počet národů, bylo také odedávna přemnoho církví. Národ židovský měl svou církev; národ fenický, egyptský, řecký i římský, každý měl svou víru a svou církev. Skoro o všech těchto církvích věku starého, jakož i o těch, jež povstaly v době pozdější a nedávno minulé (arianská, východní, luteránská, starokatolická, československá), pravím: o všech těchto církvích se ví, který člověk byl jejich zakladatelem; dějepis zná i jeho jméno i místo a dobu, kdy žil. Jenom nelze zjistiti člověka, který založil církev katolickou. — Proč ho nelze zjistiti? Co myslíte, drazí? Snadná to odpověď: Protože Církev katolickou nezaložil žádný obyčejný člověk, ale Bohočlověk

b) Ježíš Kristus, Syn Boží, sestoupiv s nebe, vzal na sebe lidské tělo a narodil se v zemi židovské, kterou si na čas vyvolil za vlast pozemskou. — Až do svého 30. roku dílem v Egyptě a dílem v Nazaretě vedl život krytý; pak začal hlásati nauku, kterou byl s sebou přinesl s nebe. — Školu svou neotevřel ve hlavním městě své pozemské vlasti, ale učil chodě po vši zemi palestínské od severu až k jihu. Vyučoval sice často ve chrámě a v synagogách, v domech soukromých a při hostinách a vůbec, kde se mu naskytla příležitost; ale nejraději a nejčastěji vyučoval v Boží přírodě, na vrších a v údolích, ba i na moři.

Nejvyšší pravdy, kterými se obdivují podnes filosofové, podával způsobem názorným a pochopitelným. Nahlédaje totiž hluboko do nitra posluchačů, užíval obrazův a podobensteiní z každodenní lidské zkušenosti, ze života nebeského ptactva, oveček a ryb, z polního kvítí a osení. Cokoli vycházelo z jeho úst, podivuhodně dojímalo srdce všech. Slova jeho padala jako nebeská rosa do žíznivé půdy.

Do své školy přijímal sice žáky, čili jak je Písmo svaté nazývá, učedníky, ale největší pozornost věnoval apoštolům, které také nejvíce poučoval. —

c) A nyní dejte, nejmilejší, laskavý pozor na má slova! Tito apoštolové, pak učedníci a ostatní z národa židovského, kteří v Ježíše Krista uvěřili, tvořili dohromady prvotní církev, t. j. viditelnou společnost, pevný organismus, který se skládal z hlavy a údův. Toť byla ona společnost, kterou Pán za svého pozemského působení nejvíce měl na mysli a o které tak rád mluvil v podobnostech.

Jednou ji nazýval královstvím Božím, jehož králem byl On, apoštolové byli ministři a ostatní věřící poddanými. Podruhé ji přirovnával k domu, jehož úhelným kamenem jest On a základem sv. apoštolové. Jindy zase významně svou církev přirovnával k vinici, kterou je třeba pilně vzdělávati. A opět jindy k poli, na kterém poroste koukol vedle pšenice po všechny dny až do skotání světa. K síti, do které lze z moře tohoto nevěreckého světa chytati ryby rozličných druhů. Anebo zase ke drahé perle, které si nutno vysoce vážiti.

Ale víte, draží, kterak náš Spasitel imenoval svou církev nejraději? Kterak nejčastěji a nejmíňpadněji? Nazýval ji ovčincem. Pokud trval v těle lidském na zemi, byl toho ovčince nejvyšším pastýřem sám. Nežli se odebral na věčnost, odevzdal zprávu tohoto ovčince apoštolům a poručil jim, aby hleděli co nejvíce oveček do ovčince přivésti. Apoštolové tento rozkaz vykonali. A hle, štěstí jim přálo. Nežli uplynulo od nanebevstoupení Páně 30 let, počali se vyskytovat vyznavači Kristovi ve všech světa končinách: v Athénách i v Římě, v Asii a Evropě . . . Tvořili všichni velikou, rozvětvenou rodinu — —

K této duchovní rodině náležíte, draží posluchači, také vy. Vy to ovšem víte, ale zdali jste si také vědomi této cti a toho štěstí? Zdali jste upřímně, zcela církvi své oddáni? Oddáni s tělem i duší? Jste-li přesvědčeni, že jen ona je pravou církví? Věříte-li jí na slovo?

3. a) Ale dříve nežli mi odpovíte na tyto všechny otázky, poslyšte příběh z dějin: král macedonský Alexander nastudil se při koupání ve studené řece a těžce onemocněl. Osobní lékař jménem Filip, mu připravoval lék. Mezitím však král obdržel anonymní dopis, který zněl takto: »Panovníče, věř lékáři! Neboť je uplacen penězi perskými a chce tě otrávití . . .« Když Alexander dopis přečetl, co asi učinil? Co byste učinili? Nevím, co byste vy učinili. — Ale král jednou rukou podal list lékaři a druhou rukou přijal od něho koflík s lékem, jež vypil jedním douškem — — Dějiny se obdivují hlavně tomu, že král s nebezpečstvím života uvěřil člověku na jeho slovo — —

Ach, moji draží, duchovní učitel a zároveň lékař, t. j. církev podává člověčenstvu také nápoj, o němž říká, že je to nápoj pravdy, t. j. spasitelné učení Kristovo nabízí lidem a volá: »Pijte na mé slovo! Tento nápoj chová v sobě elixír pro čas i věčnost!« Ale, kterak se chová člověčenstvo? Co činí? Z velké své části na slovo církve katolické věřiti se zdráhá a rozpakuje a všetečně se táže,

je-li Církev katolická opravdu oním učitelem a lékařem, který byl pro dobro lidstva ustanoven od samého Ježíše Krista?

b) Neboť, nejmilejší, nebudiž vás tajno, že se křesťanství za 1900 let svého trvání náruživostí lidskou rozpadlo na několik větví, z nichž největší jsou: katolictví, protestantství a pravoslavlí a menší, zvláště u nás známé, starokatolictví a sekta československá. Každá z nich hlásá o sobě, že je Církví Kristovou a každá přednáší jiné učení.

Ale, dovolte! Cožpak Ježíš Kristus hlásal též několikere učení? Učil snad v Jerusalemě něčemu jinému nežli v Kafarnaum? Něčemu jinému v Galileji nežli v Judsku? Na moři něčemu jinému než na poušti? Něčemu jinému ve chrámě a docela jinému ve škole? Či zmínil se snad někdy slovíčkem, že si člověk z jeho učení vybrati může, co chce a co se mu líbí? To učil, ale přísně brozil: »Kdo neuvěří, bude zatracen.«

Nuže, které z těchto několika církevních společností může ne na slovo věřiti? S bezpečností věřiti? Která z nich je pravou Církví Kristovou? Ta, která vychovala nejvíce svatých (svatá). Ta, která zachovala jedno a neporušené učení (jedna). Ta, která je nejrozsáhlejší (obecná) a konečně ta, která pochází z dob apoštolských (apoštolská).

4. a) (Apoštolská) Ve světových lázních sešlo se 5 křesťanů, totiž: římský katolík, evangelík, pravoslavný, starokatolík a vyznavač sekty československé. Hádali se vespolek, která z nich Církví je pravá. Bohatý Bosňák, vyznavač islamu, který se do této pohnuté rozprávký vmísil, nabídl se, že všechny nestranně rozsoudí. Nejdříve dal jim otázku: »Věříte, že Kristus je Bohem a že založil Církev?« Všichni odpověděli: »Věříme.« »Věříte, že apoštolové byli nástupci Kristovými v úřadě učitelském, kněžském a pastýřském?« »Věříme.« Pak se tázal protestanta: »Kdy povstala Vaše Církev?« Protestant odpověděl: »Asi před 400 léty.« »Čím byli před tím vaši předkové?« Protestant: »Byli vesměs katolíky.« — Potom se tázal pravoslavného Srba: »Jak dlouho trvá Církev vaše?« Tento odpověděl: »Asi 900 let.« »Čím byli vaši předkové před tím časem?« »Byli katolíky,« odpověděl Srb. — Potom se tázal starokatolíka: »Od které doby trvá Církev vaše?« Starokatolík odpověděl: »Od roku 1870.« »Čím byli vaši předkové?« »Vlažnými katolíky. Ostatně my jsme se v Čechách spojili s Čechoslováky.« — »Tedy od které doby trvá vaše církev?« otázal se soudce vyznavače církve československé. »Naše církev trvá od r. 1920. Naši předkové i já sám jsme vesměs katolíci, ale když jsme súčtovali s Vídni, súčtovali jsme také s Římem, který odevždycky býval nepřitelem Čech; zavedli jsme si liturgii českou, máme svobodu svědomí a rozhodně myslím, že jsme lepšími vlastenci nežli tuhle římská katolíci.« — Vyznavač islamu nepohnuv ani brvou obrátil se konečně se svými otázkami na katolíka: »Jak dlouho existuje na světě katolická církev?« — Odpověděl: »Necelých 1900 let, totiž od časův apoštolských.« — »Ale, kterak můžete dokázati, že vaše církev katolická trvá již

tak dlouho? » To dokazuje nepřetržitá řada našich papežů, která začíná sv. Petrem a trvá dosud. Nynější papež Pius XI. je nástupcem Benedikta XV., tento Pia V, před tím byl Lev XIII., Pius IX. a tak dále. Jejich dávný předchůdce Kletus byl třetím papežem, Linut druhým a Petr prvním. Naše církev je tedy v pravdě apoštolská.*

b) Naše církev je katolická, t. j. nejrozšířenější. Neupírám, že i vyznavači církví protestantských jsou velmi mnozí, jest i přes 100 milionů pravoslavných, ale katolíků je 860 milionů. Neupírám, že jich v našem státě skoro půldruhého milionu ubylo, ale mnozí se opět vrátili a vracejí. Za to se katolíci množí v Anglii, kde povstalo mocné hnutí »konformistů«, t. j. těch, kteří touží, aby se opět celý národ anglický vrátil do lůna církve katolické.

Mnoho údů církvi katolické získávají také misiónáři, kteří každoročně odcházejí do dalekých krajín, aby učili a křtili národy, kteří ještě obětují bůžkům. Ó co lásky a hrdinství je skryto v díle jejich misiónářském! Neboť opouštějí rodiče a jejich hroby. Opouštějí vlast a příbuzné a plaví se někdy až půl roku, než dojdou na místo, odkud se třeba nikdy nevrátí. Ale oni se téhle myšlenky nelekají, že se už domů nenavrátní.

Francouzský misiónář P. Nempon přijížděl na missii do čínskému města Tonkina a odtamtud se na rozkaz představených vracel do Francie misiónář Mollard. Když se v Tonkinu setkali, nabídl Nempon vracejícímu se svůj ruční kufíček: »Vezněte si, prosím vás, tento kufíček! Neboť já již nechci a nebudu více cestovati. S milostí boží zůstanu povždy v Číně!« *)

Misiónáři dokazují pro naši katolickou věc velice mnoho. Třeba že se celí národové pohanští ještě neobrátili, přece jejich přičiněním katolíky najdete v celém světě, ve všech končinách.

c) A tito všichni vyznávají jedno a stejné učení. Nekáže-li se vám v Praze náboženství totéž, které se hlásá v Římě? Katolický Čech i Němec modlí se jeden Otčenáš. Ital i Francouz odřkávají stejné Věřím v Boha. Katolický Asiat i Afrikán modlí se stejné Zdravas a v Novém Yorku slouží se mše sv. zrovna tak jako v nejmenší československé vesnici. Kdyby se dnes probudil katolík, který žil ve 14. století, kdy se tento chrám stavěl, nalezl by stejné služby boží jako byl zvyklý vídati tenkrát. Jaká to podivuhodná jednota!

Domníváte se, drazí, že takovou jednotu naléztí lze i v ostatních křesťanských církvích?

Nechci tupiti hodných a poctivých křesťanů, kteří v církvi protestantské milují Boha a slouží mu, jak dovedou. Ale marně

*) Životopisec tohoto hrdiny P. Hansen Hubert dokládá k tomu: Když známý španělský dobyvatel Ferdinand Korteš spalil své lodi, přijev do nového světa, aby se nemohl ani sám ani soudruzi navrátní do vlasti, dokázal jistě podivuhodnou statečnost: ale stejně podivuhodný byl úmysl misiónáře Nempona. Dal sice jednoduchou věc, malý kufíček, ale stejně stálo ho to veliké přemáhání, že se z lásky k sv. náboženství rozhodl setrvati v Tonkinu.

byste u nich hledali jednoty ve víře. Neboť protestanti se dělí na luterány, kalvínce, anglikány, metodisty atd. a jestliže se v Čechách sami jmenují »Českokobratrskou církví«, není to správné.

Pravoslavní mají jiné bohoslužby v Rusku, jiné v Rumunsku, Bulharsku nebo Řecku. Smutné zprávy (»Čech« 11./3. 1923) docházejí ze sovětského Ruska. Pravoslavný lid ruský sice ještě smeká před obrazy svatých a uctivě, vášnivě líbá nohy Kristovy. Veliká procesí stala se sice fidejmi, ale o sobotních večerech zejí divadla prázdnotou, poněvadž lid v zástupech proudí do kostela. Ale bolševici nelení. Chtíce se slabými, aby náboženství v lidu úplně potlačili, snaží se aspoň zmatek vnést do církve pravoslavné. Tisíce věrných kněží postříleli, patriarchu Tychona, pevného a neohroženého obhajce moskevské církve, sesadili a uvěznilí a v čelo církve postavili svého stranníka sovětského biskupa Antonína, který pravoslavi dle bolševických přání reformuje a deformuje.

A co mám říci o církvi československé? Nechci tupiti hodných a poctivých Čechů, kteří z lásky k českému jazyku chtějí bohoslužby vidět a slyšet jen ve své mateřštině. Nechci podceňovati těch, kteří i v církvi československé povinnosti náboženské konají. Ale odsuzuji ty, kteří postrádající veškeré víry jenom ze vzdoru nebo z lehkomyšlnosti opustili církev římskou, aby ani v lůně sekty československé povinnosti svých nekonali. Tolik však je jisto, že ani tam není jednoty. Většina sektářů se přiklonila ke směru volnomyšlenkovému a zrádně opustila svého prvního svěceného biskupa, kterému zbylo jen něco málo Čechů pravoslavných.

Jak jinak se tu římská církev reprezentuje svou jednotou! Jednotě v učení, svátostech a hlavně děkuje za své trvání až dosud! Kdyby nebylo té jednoty, nebylo by církve vůbec. Kristus Pán věděl, že jen v jednotě je síla, a proto založil jen jednu církev, té církvi dal jen jedno učení a jednu hlavu. »Otče nebeský, ostříhejž jich ve jménu mém, ať jedno jsou,« tak se modlil. (Jan 17, 18.)

d) (Svatá) A miloval svou církev tak, že »vydal sebe sama za ní, aby ji posvětil... aby byla svatá a bezúhonná«. My ovšem ani z daleka nejsme svatí a bezúhonní, jak by si bylo přát, neboť jsme křehcí a hříšní. Ale rcete sami, zdali nám neposkytuje naše náboženství tlásceru příležitosti, abychom se ve svatosti a bezúhonnosti cvičili?

Z té příčiny byla naše církev ode všech čistých duší milována, ode všech zkažených srdcí nenáviděna. Ji milovali silní mužové a úctyhodné ženy, nevinné dívky a starci, kteří ve zkouškách života dozráli.

Spisovatel Heřman Bahr pravil ke svým přátelům: »Mnoho jsem se kolem sebe ohlížel ve chvílích duševní slabosti, hledaje toužebně pomoci. Ale konečně jsem poznal, že pomoc, které potřebuji, abych se udržel na své výši, může mně poskytnouti jediné církve katolické. Církev, která takovou dobu trvá, celého člověka lépe zná než kterýkoliv jiné vyznání a dovede upokojiti nesčíslné.

potřeby lidského nitra i tenkrát, když jiná vyznání potřebného léku postrádají. Ó vězte, že v přijímání sv. svátostí a při katol. službách božích prožívám nejpráhjemnější chvíle života.« (»Vychovatel« 17./2. 1917)

Rozumíte, draží! Slyšeli jste tolik krásných missijních kázání! Přijali jste sv. svátosti. Posilnili jste se. Co vám ještě schází? Jak se rozhodnete pro budoucnost? Co?

Něco vám napovím. V Novém Yorku uspořádali kdysi ve prospěch chudiny výstavu malých dětí do pěti let. Sešlo se mnoho dětí, které veřejně vystavili, a obecnstvo v proudu putovalo do výsavy. Nejvíce se líbil čtyřletý chlapec, který měl krásná modrá očka, vlásky hebké jako hedvábí a rozumně se tvářil. Staré i mladé maminky, jež navštívily výstavu, se do něho zamilovaly. Obzvláště kterási milionářka nemohla se od chlapečka ani odloučiti a učinila komitéru nabídku, že by si jej ne sice koupila, ale že by byla velmi ochotna přijati ho za vlastního a dáti matce za to přiměřenou náhradu. Nabídla 2 miliony korun. Nabídla je tím směleji, když zaslechla, že matkou dítěte je chudá vdova a pradlena. »Jste potřebná. Dejte mi hochu. Já se o něj budu starat jako o prince, protože mně připomíná mého jedináčka, který zemřel. Stane se mým dědicem, a vy ho můžete vidět denně!« Když to uslyšela pradlena, ani chvíli se nerozmýšlela. Skočila jako lvice ke svému synáčkovi, chopila jej do náručí a utíkala s ním pryč z výsavy řkouc: »Můj Jeníček je mi nade všechny poklady světa. Raději bych umřela, než abych ho opustila.«

Tak milují matky své děti. A kterak milují křesťanské děti svou matku církev? Čili: kterak ji milujete vy? Kterak ji milovati budete? Budete jí snad nevěrní? Dáte se svěsti, abyste ji třeba opustil? Na odpověď nečekám. Adresujte ji jeden každý tam ke svatostánku, až se nyní otevře k požehnání! Amen.

Fr. Malý.

Kázání o spiritismu.

Mluvil jsem k vám, draží v Kristu, v poslední době o všech těch zjevech nepřátelských, jimiž doba naše bojuje proti dílu Kristovu, katol. církvi, o nevěře, bludařství a sektářství, o náboženské vlažnosti, o lži, násilí, a málem byl bych zapomněl jedné věci, která ku podivu zrovna v 20. osvětleném našem století znovu počíná se v životě křesťanského lidu objevovati, ač je vyloženým tmářstvím, ubohou a politování hodnou pověrou s jedné a rafinovaným podvodem s druhé strany. Mám na mysli to, čemu český náš spisovatel jeden věnoval celou knihu nadepsanou: »Blouznivci našich hor«, spiritismus, mediánství čili citování duchů.

Věnovati chci dnes tomuto zjevu celé kázání, protože — jak doslýchám — toto blouznění přestěhovalo se do nížin a opanovalo myslí mnohých našich spoluobčanů a katolíků nikoli jen v našem městě a okolí, ale i jinde po Čechách. Přirozená věc; odkud vystěhovala se víra, tam nastěhovala se pověra a ta víra našich

předků bohužel buď již vymizela, nebo mizí před očima tím více, čím méně povolané a odpovědné kruhy si toho všimají ku škodě a snad záhubě nejen své, ale i celého národa. Za dvacet let uvidí, kdo se toho dožije, kam jsme to s tou náboženskou lhostejností, ba s tím protináboženským bojem dovedli a jaké pokolení jsme národu vychovali. Nechť padne zodpovědnost na hlavy těch, kdo ji mají; čeští katolíci to nejsou.

Ptal jsem se jedné naší katoličky, o níž jsem věděl, že někdy do večerních schůzí spiritistů zabloudila, zdali tam ještě chodí, a ona mi poctivě a opravdu rozumně odpověděla: »Dokud se tam mluvilo o Pánu Ježíši a nezrazovalo od návštěvy kostela, chodila jsem tam vzdor tomu, že jste proti tomu kázal, poněvadž jsem to nepovažovala za nic zlého; ale od té doby, co tam navádějí k nevěře a sesměšňují náboženství, nikdo mě tam nedostane.« »To jste moudrá,« pravil jsem, »a víte, proč před válkou mluvili s jakousi uctivostí aneb aspoň vážností o náboženství, a proč po válce obrátili? — Protože před válkou byl národ ještě katolický, kdežto po válce tolik katolíků od víry odpadlo, hlavně však, že bývalá vláda by tajné štvání proti náboženství netrpěla, kdežto dnes jsou bezpečni. Tenkrátě Volná Myšlenka nemohla dělati, co by chtěla, kdežto dnes podporuje bez bázně všechno, co by katol. víru poškoditi mohlo, a spojuje se s každým, kdo jde za stejným cílem, ať je to československý sektář nebo německý protestant, a ti to navzájem podporují V. M., ač o sobě tvrdí, že ještě kus křesťanství hlásají. V. M. upírá Boha i věčnost, ale to nepřekáží těmto moderním »také křesťanům«, aby s ní seděli na táborech lidu za jedním stolem. K potěšení katol. církve je každý prostředek dobrý a za získání duší obětuje se t. zv. přesvědčení. Při tom pochodí lépe V. M., protože oklamáný lid vystřízliví a vrátí se do církve jen z části, kdežto druhá polovice utone ve V. M. Ač naši tak zvaní pokrokaři bojují na každé schůzi a na každé stránce svých tiskovin proti tak zv. tmářství, toto tmářství s tím citováním duchů rozhodně je, podporují, aneb si ho aspoň naprosto nevšimají, a jestli spiritismus v nových poměrech změnil své smýšlení, tak vidíte z toho nejlépe, že to žádné přesvědčení není, že se spiritisté přizpůsobují módě, jako mnozí lidé slabého charakteru, čili že celá jejich věc není ničím jiným, nežli vyloženým podvodem zrova jako vykládání karet, jež je výnosnou živností. Dělalí to jako židé, jdou se silnějšími.« — Tolik mohl a musil jsem odpověděti oné prosté ženě, která si přes všechny úskoky zachovala své katolictví.

Nyní však musím vám, drazí v Kristu, říci, co já o věci této soudím a jak na to pohlížím. Již před 20 lety jako horský farář měl jsem co dělati se spiritisty a musím vám bez obalu se přiznati, že jsem nebyl žádným jejich zásadním nepřitelem, já jich litoval, poněvadž jsem v nich viděl opravdu pouhé blouznivce, ale já si jich jinak vážil pro jejich tichý, zdrženlivý, veřejnosti se stranící život. Tehdejší úřady schůze zapovídaly nikoli z náboženských důvodů, ale že se tím podporovalo v národě kastovníctví

a že byly prokázány případy zbláznění. Já sám měl na malé osadě dva případy.

Tehdejší spiritisté do kostela po řídku chodili, Ježíše Krista jako nejdokonalejšího člověka ctili, modlili se doma i při pohřbu, věřili však v stěhování duší a v tak zvanou třetí dimenzi, to jest krom těla a duše ještě v ducha, bytost ne sice tělesnou, ale přece viditelnou, jak to nazývali, astrální. Poněvadž člověka, jenž si podržel ještě zdravý rozum, nemohli o ničem přesvědčiti, se žádným duchem spojit, ztratili poznenáhlu nejprve muže a pak i ženy. — A eihle, co méně inteligentní horský lid zavrhl, to přijímá dnes v kraji člověk, který na inteligenci nárok činí a co nejsmutnější, nejsou to lidé bez náboženství, bez víry v Boha a věčnost, jsou to katolíci, které jsme ještě nedávno v kostele viděli, kteří sem snad i posud zabloudí; těm platí tato moje výstraha a i vám, kteří se tomu dnes útrpně usmíváte, ale dříve nebo později též byste mohli v tenata tohoto pošelého bludu upadnouti. Spiritisté tvrdí a věří, že jisté osoby, zvláště ženské, mají moc, vstoupiti ve styk s dušemi v záhrobí a od nich že zvědí, co si ten neb onen, jenž se večírku účastní, vědětí přeje. Já sám je vyzýval, aby si mě do seance pozvali a mě přesvědčili, oni však na to naprosto nereagovali. Věřím, že Bůh může vyslati některou duši ze záhrobí, aby nám dala výstrahu, neb nám vzdáleným oznámila svůj náhlý odchod se světa, ale nevěřím, že by Bůh se k tomu propůjčil, aby takřka na rozkaz některé ženštiny ducha poslal, a kdo toho od Boha očekává a přímo žádá, ten se dopouští opovážlivého pokoušení Boha čili rouhání. A dejme tomu, že by to, co je prokázaným podvodem, i pravda bylo a že by se duch některému mediu zjevil, mohl by to býti duch dobrý, od Boha poslaný, když současně, jak to dnešní spiritisté dělají, od návštěvy kostela sráží a o náboženství nevázně se vyslovují? To by mohl býti jen zlý duch, kterému Pán Bůh ovšem nechává moc, aby lidi všelijakým způsobem bleděl s pravé cesty světi, poněvadž jen v pokušení je zkouška a jen zkouškou můžeme doйти odměny na věčnosti. Kdyby nebylo pokušení, lidé nemohli by činiti zlé a nebe nebylo by žádnou odměnou. Pán Bůh ví, co činí, když v celém stvoření protivy trpí; jsou v přírodě a jsou i v říši duchů.

To, čeho potřebujeme vědět pro spasení svých duší, Pán Ježíš nám zjevil, nechťjme však rukou smělou odhalovati roušku s věčnosti, o které se více nedovíme, poněvadž tam odtud nikdo se nevrátil, aby nám sdělil. Když se učedníci Pána Ježíše ptali, kdy bude soudný den, nesdělil jim toho řka, že to ani andělům nebeský Otec neřekl, nyní je vidíme jako v zrcadle, ale jednou že spatříme Boha tvář v tvář. Nepokoušejme Boha, ale spokojme se tím, co víme a co nám k spasení může úplně stačiti; konejme, co náboženství od nás žádá, a důvěřujme, že nebudeme zklamáni, volající se zalmistou Páně: »V Tebe doufal jsem, Pane, a nebudu zahanben na věky.« Amen.

Jos. Kousal.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Kazatelské příklady.

Sbírá dr. Rudolf Zháněl.

Kříž ve stromě.

V červenci 1922 přinesly naše časopisy zprávu o zajímavém nálezu. Dva dělníci štípali v Novém Domku na Šumavě buková polena, z nichž jedno poddalo se zcela lehce. K nemalému útlivu objevili dělníci na obou vyštípených polovinách přesně znatelné obrysy kříže, měřícího 17 cm. zvyšl a 10 cm. zšířl a vroubeného 1½ cm silnou obrubou. Otisky vězely 12 cm. pod korou, kmen sám vykazoval průměr 60 cm. Po názoru znalců asi v dávných dobách, asi snad před 150 nebo 200 lety, zbožný člověk kříž s obrubou v dubu vyřezal, načež dotyčné místo zarostlo korou, rána se během doby zcelila. Zvláštní náhodou byla vrytá kresba ušetřena poškození a zachována. (Denník »Čech« č. 183 v Praze 7. července 1922.)

* * *

Návrat k víře.

Pražský extrémní denník »Rudé Právo« píše dne 13 července 1922 u příležitosti voleb v Hodoníně a Německém Brodě, kde lidová strana (katolická a křesťanská) získala velmi mnoho hlasů, takto: Německý Brod—Hodonín! Mluví to zcela jasně! Nepochybujeme, budou-li vůbec ještě u nás volby, že klerikálové vyjdou z nich jako jedna z nejsilnějších stran. Stačí, ohlédneme-li se kolem sebe! Na příklad: Znáám mladého českého literáta; nikoliv nejkonservativnějšího, prvního a posledního našeho dadaistu; a ten chodí neděli jak neděli do kostela. Ne snad, že by tam hledal eterické a záhrobní dojmy, ale poslouchá celou mši svatou, vycházejí, koupí si »Sv. Vojtěcha«, doma přečte si ho poctivě. Znáám jiného, který dělá totéž. Znáám dva malíře, kteří si nad své lože pověsili růženec! A to jsou mladí lidé! — Tak píše »Rudé Právo Lidu«! Pokouší se také naléztí vysvětlení, ale nedělá toho

*

šťastně ani přirozeně. Pan autor »ISK« je tu zřejmě sám bezradný! Ze závěru však vyčteme, že intelligence přikloňuje se k náboženství, že se jí zhnusilo bezduché pokrokářství a marxistický kožený materialismus, jehož smutné ovoce vidí na rozvráceném životě lidské společnosti doby nynější. (»Lid« č. 156 v Praze, dne 14. července 1922.)

* * *

Náboženství a výchova.

Která výchova je praktická? Jedna pražská učitelka, jež nechala kříž ve třídě a s dětmi se modlí a katolické děti ke zbožnosti vede, dostala ke konci roku dopis od otce své žákyně, který je bez vyznání, kde jí tento vřelými slovy děkuje za »praktickou a vzornou výchovu své dcery« a »uznává neocenitelné zásluhy její výchovy pro život řádné občanky« (citováno doslovně z dopisu). Tedy: Vychovávejte na základě čistě náboženském, a i bezvěrec, jenž s náboženskou výchovou nesouhlasí, je-li spravedlivý, uzná, že výsledky této výchovy jsou pro život neocenitelné. (»Lid« č. 154 v Praze, dne 12. července 1922.)

* * *

Křesťanská vlídnost k ubohým.

Americký filadelfský denník »The Public Ledger« (Veřejné vyúčtování) přinesl dne 19. června 1922 tento zajímavý obrázek ze života velikého maršálka Focha. Přihodilo se to v Paříži. »Dovolte, jdu tudy správně k invalidovně?« otázal se kolemjdoucího chodce osleplý vysloužilce, jenž nejistě tápal ulicí. »Byl jsem tam teprve třikrát a dosud neznám dost jistě cestu.« »Máte už velmi blízko; dovolte, abych vás tam dovedl.« Když spolu došli k bráně invalidovny, řekl dobrovolný průvodčí vrátnému: »Dovedte laskavě tohoto muže k oddělení slepců.« »Dovedte si ho tam sám,« odsekl vrátný, »tamtěle pod podloubím naproti přes dvůr!« Civilista tak učinil, ale na cestě zpět se opět zastavil u vrátného a zdvořile se ho zeptal: »Nemohl byste být trochu laskavější k slepým?« »Je jich moc a nemám na to čas,« odpověděl suše vrátný. »Zdá se mi, že je to vaší povinností, abyste jim pomáhal,« odvětil pevně druhý. »Já si k tomu mohu udělat čas a jsem maršál Foch.« Jestli ještě teď vrátný něco odsekl, pařížský zpravodaj americkým čtenářům nepovídá. Dojista zajímavá momentka ze života vítězného maršálka, o němž je také všeobecně známo, že je upřímným katolickým křesťanem z přesvědčení. (»Čech« č. 188 v Praze dne 12. července 1922.)

* * *

Šlapali po kříži.

Komunisté konali v Brně svou Spartakiadu, slet svých tělocvičných jednot. Nevydařila se příliš, ač Brno i s okolím je střediskem komunistického hnutí. Na sletu se komunisté pardubičtí dopustili činu, který se musí hluboko vrytí do vědomí katolického lidu, až komunisté přijdou žebrot o hlasy s frází, že nejsou proti náboženství. Pardubičtí komunisté provedli tam cvičení s palcáty. Bylo 162 mužů se štíty a palcáty. Krajních 6 řad mělo štíty s rudou sovětskou hvězdou (židovskou) a prostřední tři řady s červenými kříži. Cvičení mělo znázorňovati boj mezi hvězdou a křížem, boj mezi křesťanstvím a komunismem. Na scéně přirozeně podlehl křesťanství. Cvičící komunisté se ale nespokojili jeho pádem, nýbrž dokonce šlapali na potupu po kříži, aby tak ještě víc ukázali své vítězství nad ním. — Takové surovosti protikřesťanské se nedopustilo dosud ještě žádné hnutí v Čechách, jako pardubičtí komunisté. I když jsou bezvěrci, odpůrci katolické církve, přece v úctě namnoze měli učení Kristovo a jeho symbol — kříž. Jen židovským jedem otrávením a pod židovskou patou se svíjející otroci komunističtí se snížili k urážce toho, jehož učení bylo hlášáno chudým. Komunisté křesťanství nezničí a hlavně nikoli komunisté naši. Kolik již osob v dějinách šlapalo po kříži. Julian Apostata byl jedním z prvních a když umíral, vydral se mu z hrdla výkřik: »Zvítězil jsi, Galilejský!« Pohanští vládcové šlapali po kříži a za krátko jejich státy měnily se na křesťanské. Na potupu katolíků protestanté šlapali za vlády Fridricha Falckého po kříži strženém v chrámu sv. Vít, a neuplynul ani rok, a již král zimní utíkal zbaběle z Čech a kalvinovství u nás bylo vyhlazeno. Ani židovský komunismus nevyhubí křesťanství. Židovští vládcové ovládající Rusko padnou pod rukou týraného lidu a kříž, který chtěli povalit, vysoko bude strměti nad křesťanským státem ruským, když už komunismus bude strašiti lidstvo jako dávno minulý sen. (»Lid« č. 154 v Praze 12. července 1922.)

* * *

P o z n á m k a. Příkladův, tuto uvedených, lze dobře použití při spolkové řeči, nebo při kázání o víře (neděle VI., VII., XII., XIV., XV., XVII., XVIII., XIX., XX. po sv. Duchu a pod.) — Nástin. Úvodem příklad o kříži ve dřevě. Událost tato není dojata žádný zázrak. Kříž zarostlý vyniknul opět. I doba naše chce kříž, křesťanství atd. umlčeti. Namlouvá, že jsou to věci odyté. Ale právě takovou štvanicí, pronásledováním víra se probouzí. — Pojednání. Příklad o návratu k víře. V přemnohých moderních hlavách je temno. Pro samé stromy nevidí lesa. Ale rozednívá se. Rozváží lidé uznávají působnost a vliv pozitivní víry v denním životě. Senátor strany národně demokratické, universitní profesor dr. Mareš, pravil ve své řeči dne 13. července 1922 na 126. schůzi senátu Nár. shromáždění čl. v Praze mezi jiným toto: »Náboženství,

to jsou otázky, jimž se nevyhne nikdo. A na tyto otázky nedá vám žádná věda odpovědi. Mezi otázkami je nejdůležitější: Co mám činiti? To jest otázka mravní. A tu se dostaneme k jádru všeho. Buď je mravní zákon absolutní, právní povinnost je naprosto závazna, nebo je mravní povinnost pouze relativní, platí jen za zvláštních okolností. Když řeknete, že jest absolutní, jste na půdě náboženství, řeknete-li, že jest relativní, jste na půdě vědy, poněvadž věda jest relativní a podmíněná. Když se tedy poslanecká sněmovna rozhodla, aby odstranila laickou mravouku a ponechala náboženství, to pro mne znamená, že mravní povinnost zavazuje absolutně, že jest nadlidská! Proto souhlasím s tím, aby náboženství na školách zůstalo v tom smyslu, že jest vyučování mravnímu životu... (Dle »Čecha« č. 190 v Praze dne 14. 1922.) — K tomu příklad: náboženství a výchova. Křesťanství a pozitivní víra nečiní člověka murousem, nýbrž naopak učí ho radostnému názoru světovému, činí ho příjemným a milým všem, neboť základem a hybnou silou veškerého života je pak pevná víra, jevící se zvláště v upřímné lásce křesťanské. — Příklad: křesťanská vlídnost k ubohým. — Biblický příklad: Víra a láska mužův, kteří přinášejí ochrnulého k Ježíšovi a spouštějí ho se střechy před nohy Mistrovy. (Marek 2, 1—12, Matouš 9 1—8; neděle XVIII po sv. Duchu.) — D o s l o v: Příklad. Šlapali po kříži. Je doba třídění duchů; jest nám se rozhodnout, buď pro Krista, nebo proti němu. »Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdož činí vůli Otce mého nebeského.« (Mat. 7, 21) »Kdož vyzná mne před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým nebeským.«

Snahy unionistické.

Zprávy, které pronikají do veřejnosti o spojení církví, jsou plné krásných nadějí, ale proto přece potřebují plného objasnění. Jak v Anglii tak v Německu jest proud směřující k Římu, ale celek církví odštěpených zůstává v bahně předsudků proticírkevních a hlavně protipapežských. Nelze proto očekávati tak lehce sloučení církví, nýbrž jen návrat mnohých duší myslících a věřících. O církvi anglikánské, čili státní zákonné církvi, prohlásil sám kardinál Bourne, že jest hlavně ve Francii mylné mínění o nastávajícím sloučení církve anglikánské, ježto převládá mezi anglikány stále názor o různých větvích téže jedné církve, a nechťi slyšeti mnozí o primátu papežově z práva božského, nýbrž o primátě čestném: primus inter pares. Jsou v církvi anglikánské osady, které se zevnějškem takřka nelíší od katolické církve, ale v otázce primátu trpí dosud jedem tolik rozšířeným za času Jindřicha VII. a Alžběty. Anglikáni chtějí vstoupiti do církve zpět, ale jen po zádních schodech a chtějí, aby byli uznáni za větev, a jich svěcení za dogmaticky platné. Proto lze očekávati návrat mnohých anglikánů

a angličanek, ale není na blízku návratu církve anglikánské, která tone ve svých předsudcích a často i v racionalismu.

V Německu církev luteránská má v lůně svém mnohé duše, které stojí blízko církve, a jiné duše, které zavádějí vše po katolicku, ale o sloučení s církví katolickou nechťi slyšet, nýbrž pokládají se za katolíky.

Byla zaisté doba, kdy protestantský Berlín měl jen katolické chrámy, a víme jasně jich počet (18). V r. 1922 v den 31. října, kdy Luther přibil své thèse na zámeckém kostele ve Wittenbergu, konala frakce vysoké církve luteránské počátek své obrodné akce v kostele sv. Mikuláše v Berlíně (druhdy katolickém) a začala ji se mši sv. po způsobu katolíků, ale v duchu Lutherově. Oni nechťi býti nazýváni protestanté, ale pokládají se za katolíky. Oni si přejí míti episkopát, jako mají katolíci, ale ne episkopát ordiní, ale episkopát, jaký mají Švédové, když biskup dohlíží na život církevní v určitém okrsku. Přejí si míti svátosti, ano i zpověď a řády duchovní pro muže a ženy nejen diakonisky, a nějaký evangelický breviář, který by se podobal římskému, ale byl luheránský. Však duch a víra katolická jím schází. Slovo v nicejském vyznání víry: »věřím v katolickou církev« změnili: »v církev křesťanskou.« Podobně v Angli modlí se za svatou církev katolickou, ale vynechali římskou. Tak se děje každý den ve Westminsterské kathedrále při společné modlitbě. V učení o eucharistii sice nápodobují katolický ritus a zachovávají některé názvy: praefatio, postcommunio a pod., ale zavrhnou transsubstanci, a učí consubstanci, jak hned druhý den při sjezdu v Berlíně prohlásili. Večer v osm hodin slavili mši, ale lutherskou. Podobně jest s infallibilitou, kterou míti nechťejí, a nepřejí si spojení s Římem. Praví: »luteránská církev a římská církev jsou dvě sestry, z nichž každá má vady. Jedna sestra nepůjde klekat k nohou druhé, jestli jest jaké smíření, musí býti na lůně společné matky.« Na sjezdu akcentovali v Německu stejně theorii větví církevních na společném kmenu.

Tímto objasněním stavu věcí neceme říci: že hnutí jest bez ceny pro církev, nikoliv. Toto hnutí jest poslední bašta v církvi lutherské proti racionalismu a modernismu. Jest obráceno dosti k Římu, ale stojí na svém místě a nejde k Římu.

Návraty lze očekávati v četných jednotlivých případech, ale ne v masách. V masách se dějí odpady v návalu vášně, návraty za pomoci vánku milosti Boží.

Fr. Vaněček.

Doporučíte !

Právě vyšlo !

Žádejte !

CESTOU SPÁSY

Modlitební knížka pro katolické křesťany.

Sestavil prof. **Julius Košnář.**

OBSAH: Modlitby ranní. - Mezi dnem: v době pokušení. - Mezi dnem při práci a utrpení. - Modlitby večerní. - Obnovení křesťanského slibu. - Vzbuzení tří božských ctností. - Modlitby k sv. zpovědi: Přípravná modlitba. Návod ke zpytování svědomí. Vzbuzení lítosti a dobrého úmyslu. Modlitba po sv. zpovědi. - Pobožnost před sv. přijímáním. - Modlitba po sv. přijímání. - Pobožnost při mši svaté. Při návštěvě nejsv. Svátosti Oltářní. - V pátek na památku utrpení Páně. - Rozjímání a modlitby křížové cesty. - Litanie k nejsv. jménu Ježíš. - Litanie k nejsv. Srdci Ježíšovu. - Modlitby k sv. Duchu. - Tě Bože chválíme (český překlad chvalozpěvu tak zvaného Ambrosiánského). - Litanie Loretánská. - Růženec radostný. - Růženec bolestný. - Růženec slavný. - Kratší modlitby k Panně Marii. - Modlitba k sv. andělům strážným. - Litanie ke všem svatým. - Pobožnost k sv. Josefu. - Pobožnost k sv. Anně. - Litanie k svatým patronům českým. - Modlitba k sv. Cyrillu a Methodu. - Modlitba k sv. Václavu. - Modlitba k sv. Ludmile. - Modlitba k sv. Prokopu. - Modlitba k sv. Vojtěchu. - Modlitba k sv. Janu Nepomuckému. - Modlitba k bl. Anežce České - O slavnosti vzkříšení. - Na den sv. Marka a prosebné dny. - Na slavnost Božího Těla. - Modlitba ve všeobecných potřebách. - Modlitba za vlast. - Modlitba o pokoj a za odvrácení války. - Modlitby ve válečné době. - Modlitba za padlé vojáky. - Modlitba za žijící rodiče. - Modlitba otce nebo matky za děti. - Modlitba za bratry, sestry, příbuzné. - Modlitby za šťastnou smrt. - Modlitby nemocných. - Modlitba za umírající. - Modlitba u lože umírajícího. - U lože právě zemřelého. - Modlitby za zemřelé. - Modlitba za zemřelé rodiče. - Modlitba za zemřelé bratry, sestry, přátele a dobrodince. Za duše všech zemřelých.

Cena vkusně vázaného výtisku v plátně Kč 16.—.

Objednávky vyřizuje :

Knihkupectví

V. KOTRBA

antikvariát

obchod hudebninami

PRAHA-II., Pštrossova ulice čís. 198.

LISTY HOMILETICKÉ.

Postní kázání.

Bolesti kříže.

(Cyklus postních kázání. Sepsal Vojtěch Černý.)

I.

Tiž kříže.

»A nesa kříž, vyšel na to místo, jež
slove popravné, židovsky Golgotha.«
(Jan 19, 17.)

Ve svatopostním čase zastírají se ve chrámech oltářní obrazy; dle úmyslu církve sv. mají všechny oltářní obrazy na ten čas býti zastřeny. Na místo nich vztyčuje se svatý kříž a sice za tím účelem, aby všechna naše pozornost obrácena byla ke kříži a Ukřižovanému a abychom uvažovali kající cenu vykoupení našeho. — Tato doba patří sv. kříži a hořkému umučení Páně. Co by také mohlo nás více povzbuditi ku pokání nežli kříž, na němž Boho-člověk za nás obětován byl. Kříž musí pohnouti každého, věřícího i nevěřícího. Při pohledu na něj nikdo nezůstává zcela lhostejným. Kříž jest předmětem našich svatopostních rozjímání. Komu není kříž známý? Po celém světě vědí o něm lidé; svět ale zná kříž jen povrchně, tajemství jeho nezná. Kdyby jej znal, miloval by jej a ctil.

Kříž jest nekonečná kniha, jejížto obsah nikdo nepřečetl; teprv tam na věčnosti poznává se všechno, co jest kříž; kříž má dva díly; jako ze dvou dřev se skládá, tak i dvojí stránku má: jednu bolestnou a druhou radostnou; my budeme rozjímati letos bolestnou, hořkou stránku kříže Kristova, ale společně s ním bolestnou stránku křížů našich — tedy bolesti kříže.

Ukřižovaný Spasiteli, račiž nám býti spomocníkem, abychom bolesti tvého kříže poznali a jimi k spasitelnému pokání pohnuti byli, jakož i k trpělivému snášení křížů svých!

* * *

Viděl jsem obraz, představující zvláštní průvod. Napřed šel Kristus Pán nesa na ramenou těžký kříž a za ním kráčel zástup obojího pohlaví, rozličného stavu, a každý z nich nesl na ramenou svých kříž; při tom byl každý hluboce sehnutý, jakoby ho ten kříž velice tížil a k zemi tlačil. Někteří opodál svrhli kříž s ramen svých a opouštěli ten křížový průvod za Kristem Pánem a brali se svou cestou jinam. Obraz tento znázorňoval slova Kristova: »Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne« — a jiná slova: »Kdo nebéře kříže mého, není mne hoden.« (Mat. 10, 38.)

Kdo nemá na světě kříž? Koho netíží a kdo by se ho rád nesprostil? Kdo si na kříže nestýská? My tedy všichni jsme křížem postiženi; mám za to, že jsemi správně volil mluviti o bolestech kříže. Můj úmysl ale není podporovati naše přání, kříže se sebe svrhnouti, nýbrž spřáteliti nás s nimi, byste volně kráčeli za Kristem, který s největším a nejbolestnějším křížem předešel. Každý člověk jen svůj kříž vidí; tím svůj kříž za největší pokládá a jeho všemožné sprostiti se snaží. Ukáží vám tedy bolesti kříže Páně a kříže vašeho.

Kříž Pána Ježíše složen byl ze dvou dřev. Kdyby tyto dva kusy složily se dohromady, byl by z nich trám 4 sáhy dlouhý; dříví kříže Páně bylo tvrdé, těžké. Každý usouditi může, že zdravý, statný člověk s velikou tíží takové břímě unese. Ale Pán náš nebyl zdrav; byl raněný od hlavy až k patě; tělo jeho samá rána, krev. Hlava jeho trnám korunovaná, ubitá, uplvaná, bolestí smyslu ztrácela a slabostí sotva se na těle držela. Pán Ježíš, dříve než křížem obtížen byl, krví se potil na hoře Olivetské, po celou noc týrán, mučen a při tom lačný a žíznivý. A nyní těžký kříž složen na ramena jeho. Jaký to kříž, nejmilejší!

Zdaliž nebyl dosti veliký ten kříž, který Pán Ježíš za svého putování s námi bídými měl? Jeho práce, cesty, učení, hlad a žízeň, chudoba, pronásledování, nebezpečí života, obtěžování bídých a nemocných. Nebyl-li každý den života jeho těžký kříž — kříž se všemi lidmi? Sám ulehčoval kříže všem volaje: »Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím!« Vše, co lidským křížem sluje, co nás tlačí, tlačilo jeho. On nesl břímě celého světa a všech nás nešťastných. Jeho duše se soužila a kvílela, modlila a plakala nad bídami našimi. Hle, jaký kříž nesl po celý život svůj a za odměnu vo!al lid: »Ukřižuj ho!«

Jak těžký musel býti takový kříž nad všelikou tíž světa tohoto, jak klesati musela postava Kristova pod břemenem takového nevděku! Na tento kříž složena všechna vina světa tohoto a všeliká pokuta. Strom plný těžkého ovoce láme se vzdor podpor a mla-

distvé síly. Mnoho-li narostlo na stromu rajsém hříšného ovoce od hříchu prvního, mnoho-li kletbami božími bylo dřevo to stíženo? Tento těžký a zlořečený kříž vložen na rámě Krista Pána; na tom kříži nesl hříchy a pokuty světa jsa sám nevinný. Nejen že ničeho zlého neučinil, ale vykonal vše, co se Bohu líbilo a lidem prospívalo. Byl nejsvětější, nejspravedlivější, svrchovaně zasloužilý o Boha i o lidi, hoden božské i lidské chvály, hoden božského trůnu a lidské poklony. Místo toho vložen na něho zlořečený kříž, kříž všech hříchů a hříšníků, všech břemen a těžkostí.

Hle, jak těžký byl kříž! Ten, který po moři chodil, bouřím velel, nebe a zemi bez těžkosti nese a vodi, pod křížem klesal a omdlával; nepřemožitelného kříž k zemi porážel.

Žádáš si věděti, jak Pán Ježíš kříž nesl? Položili mu ho na ramena tak, že jedno, totiž kratší rameno rukama obejmul a k prsoum přivinul a druhé delší za sebou vlekl. Poněvadž cesta nebyla hladká a rovná, nastalo tažením dřeva po kamenité cestě otřásání celého kříže, čímž tíha kříže rostla a vratkého, na smrt zemdleného Krista porážela a poněvadž ulice města Jerusalema byla úzká a lidstva veliké množství, ubíral se křížový průvod velmi zvolna. Každý z nás ví, že břemeno se pronese; čím déle je člověk nese, tím těžším se stává. Dost malé břemeno stane se nesnesitelným a umdlévá zdravého člověka tak, že musí břímě složit a odpočívati; celé tělo bylo zmořeno. Jak těžký byl kříž Kristův na zraněných ramenou, když jej vlékl na zádech, do kostí prosekaných, a tlačiti jej musel k prsoum bolavým a opíra! se o hlavu trním korunovanou. Jak těžký byl kříž Kristův, jak rostlo to břemeno, až úplně Krista smyslu zbavilo a on pod ním padal!

Pravil jsem, že Kristus kříž svůj nesa, objímal jej. Ano objímal, nikoli s hněvem a hořkostí, nezlořečil ani v duchu svým hříšníkům, kteří jsme mu takový kříž připravili. Objímal svatý kříž vše a k prsoum bolestným tisknul, v kříži tom tebe k srdci vinul; nikdo neslyšel z úst jeho stesk aneb známku nevole. Když pak pod křížem klesnul a hrubými pěstmi probuzen byl, sbíral iiše své poslední síly, poznovu objímal těžký kříž, aby jej o několik kroků dále dovléknul.

Zajisté, duše křesťanská, kdybys jen jednou mohla spatřiti Pána Ježíše vléknoucího kříž, zapomenula bys na kříž svůj a nestýskala bys sobě, poznala bys rozdíl mezi křížem jeho a křížem svým.

Rozpomínej se v křížích svých na něho, představ si Pána svého pod břemenem kříže, představ si všechny jeho trampoty, práce a nesnáze, všecku obtíž života! Nikdy zajisté po takovém uvažování na kříž svůj stýskati si nebudeš.

Nějaký kříž má každý člověk na světě; každý kříž jest těžký, ano zdá se býti každému nejtěžší, protože každý jen svůj cítí a pozoruje. Přirovnějme však naše kříže ku kříži Páně; uvidíme, že naše kříže jsou ničím, že jsou pravé hříčky! Všecko, co snášíme my, není tisícátý díl toho, co vlastně zasloužíme. Mohl by

nás Bůh obtížití, ale Bůh jest milosrdný; neukládá víc nežli slabost naše může svěsti.

Když pak spravedlivě kříže naše posoudíme, poznáváme, že větší část našich křížů jest zbytečných; nikoli Bůh, ale my sami jsme je na sebe uvalili hříšností svou. Naříkáš na obtíže, sám jsi je na sebe úvalil; na mrzutosti, sám jsi je sobě způsobil, na nepřátelství a pronásledování, sám jsi k nim zavdal příčinu. Naříkáš, že máš kříž s mužem, ženou, se svým manželským stavem. Při volbě neradil jsi se s Bohem; boží požehnání jsi zabíhal svými neřestmi. Naříkáš, že máš zkažený život; sám jsi si ho zkalil. — Kdyby Bůh v neskonale lásce tisíce tvých chyb nebyl napravil, stokrát horší věci bys musel snášeti; byl bys již mnohokrát zahynul. Nemůžeme si stěžovati na kříže, nýbrž sami na sebe.

Mnohé naše kříže jsou jen domyšlené. Nemí všecko kříž, co se za kříž považuje. Někaká starost neb práce není ještě křížem; i lidé v ráji měli práci a starost, i nebešťané mají svou práci a mnoho na starosti své. Takových lidí kříž jest vlastně jejich lenost, pohodlnost a choulostivost. Mnozí lidé zbytečné práce a starosti na sebe bēfou, žene je k tomu nespokojenost, nezřízená chtivost. Mnohý by mohl dobře se míti, ale je mu to málo, on chce mít více a lepší.

Nejtěžší náš kříž jsou hříchy naše; ty nás hubí, zdraví, život, boží požehnání a spokojenost kazí; ale právě tento kříž hrozný nechceme cítiti; ano cítíce i břímě jeho libujeme si v něm. Vidíme svou záhubu a přece nechceme od něho upustiti; peráží nás, umdlévá nás a my přece vstáváme, abychom ho na novo objímali a dále se s ním vlékli až na naši Golgothu, kde nás zabíjí. Svrhněme tedy břemeno hříchů, pro které Pán náš kříž na se vzíti musil! Tím ulevíme sobě i Pánu našemu, nebudeme ani jemu ani sobě tíž kříže množiti a zachráníme se od hrozného kříže, který ztracenci na věky ponese.

Slož tedy nejprve břemeno hříchů svých! Každý, kdo se kajícně vyzná, ví, že těžká břemena z něho spadla, že se mu značně ulehčilo. Ale tomu hříšníci nechtějí rozuměti, místo aby svalovali se sebe, navalují na sebe a vláčejí se s celou tíží úpějíce a naříkající až padají; kleknouti a vyznáním hříchů si ulehčiti nechtějí; ďábel je táhne na svou Golgothu.

Shod' tedy jedenkaždý hříchy své! Tím si umenšíš i ulehčíš i ostatní kříže a které ti zůstanou, neporazí, nýbrž pozdvihnou k Bohu tebe, posílí a utvrdí tě v dobrém, očistí tebe, když je v duchu kajícínosti poneseš. Pán bude milostiv tobě v hodině smrti a dá tobě odpočinutí. Amen.

II.

Hanba kříže.

»Vedeni pak byli s ním i jiní dva zločinci, aby byli usmrceni.«

(Luk. 23. 32.)

Tisíce jest způsobů smrti přirozené. Nesčítatelný jest počet lidských nemocí a křehkostí, v jichž zápěť smrt kráčí. Lidem ale toho není dost; oni vymýšlejí a vymýšlejí jiné a jiné způsoby, jakými by lidi usmrcovali. Nelze říci, kolik jest druhů odpravování, snad ještě více nežli smrtelných nemocí. Ukřutnost lidská jest vynalézavější nežli spravedlnost boží. Žádná smrt, kterou Bůh nás na věčnost volati ráčí, není tak krutá, jako smrt, jakou lidé lidi se světa sprovodovali! Všecky živly země, vzduch, oheň, vodu, veškeré tvorstvo od ptactva a hmyzu do ryb vod a šelem pouště, všechny síly přírodní využili lidé za nástroje usmrcující, i kamení i dříví. Ze všech vražedných nástrojů nejpamátnější jest »kříž«, na kterém náš Pán, Ježíš Kristus usmrčen byl; kříž nejen těžký, ale i plný hanby. Lidé při vymyšlování usmrcujících nástrojů na dvě hleděli: aby způsobili nešťastným obětem muka a nejvíc hanby. Nebylo jim dosti zbaviti někoho života, ale což horšího jest, zbaviti ho cti; nebylo jim dosti zasypati jej bolestmi, ale i zničiti hanbou. Mezi hanby plnými nástroji smrti první místo zaujímá kříž. Kříž jest dřevo hanby v plném smyslu toho slova. Proto volili židé pro Pána Ježíše smrt kříže a volali: »Ukřižuj ho!«

Rozjímejme druhou bolest kříže, »hanbu« jeho.

* * *

Což hanba, potupení a snížení jest také bolest? Kdo na to neodpoví kvapně: jistě, jistě! Hanba je krutá bolest, ktená duši proniká, člověka snižuje více než co jiného. Zahanbení má do sebe něco tak bolestného, že i nejmenší potupa velmi citlivě člověka se dotýká. Lidé volí mnohdy raději smrt nežli hanbu. Spasitel náš měl největší hanbu nésti — hanbu kříže.

Proč volil Pán Ježíš právě tento nástroj? Proč křížem nás chtěl vykoupiti? — Domníváš se, že proto kříž hanby na se vzal, že lid si toho žádal. Nic by byly hlasy »ukřižuj« nesvedly, kdyby byl Pán sám této smrti se nepodvolil. Chtělť jej před tím s vysoké skály do propasti svrhnouti a nemohli mu toho učiniti, poněvadž se jim Kristus nedal; chtěli ho ne jednou kamenovati, a nedovedli toho, poněvadž Kristus jim zmizel. Ale kříž volně na sebe vzal a nesl. Kříž byl od Boha vyvolený nástroj smrti pro Pána Ježíše. Kristus měl hanbou kříže sejtí, jak z vůle boží, tak i ze zlosti nepřátel svých.

Dřevo kříže bylo zvoleno pro Syna božího, aby na dřevě napraveno bylo, co na dřevě rajském zkaženo. U dřeva rajského přišel člověk ku pádu, dřevo kříže mělo mu býti ku povstání. —

Dřevo rajske uvedlo nás do potupy a hanby. Kristus nás měl od věčné hanby vysvoboditi. U dřeva rajskeho byli jsme poníženi, dřevem kříže měli jsme zase býti pozdviženi. Na dřevě stala se Pánu Bohu potupa a nekonečná urážka, na dřevě měla mu býti dána náhrada, oddíneho pohanění boží.

Volil tedy Kristus Ježíš hanebné dřevo, aby Pánu Bohu za veškeré pohanění zadost učinil, nás pak z věčné hanby vysvobodil.

Poprava na dřevě jest nejstarší způsob trestání zločinců a byla považována u starých za smrt nejohavnější. I Písmo sv. vytknulo kletbu v knize Mojžíšově na kříž: »Zlořečený, který visí na dřevě.« Křížování bylo u všech starých národů známo, nejen u židů, nýbrž i u pohanů, u Římanů na západě, u Řeků na východě. Proto také jen ku potrestání nejhorších zločinců užíváno bylo. Římané toliko otroky a lidi z nejnižších tříd křížovali, svobodní a lidé z vyšších stavů nesměli býti křížováni.

Víme nyní, proč židé na tom stáli, aby Pán Ježíš byl ukřižován; žádný prostředkující návrh Pilátův nechtěli přijmouti rozlíceně volajíce: »Ukřižuj ho, ukřižuj ho!« Nešlo jim o to, Pána Ježíše usmrtiti, ale uvaliti ho do hanby, aby se stal na světě nemožným, aby se nikdo nemohl k němu hlásiti jako k Ukřižovanému, k zlořečenému, aby ošklivostí a hrůzou smrti kříže odvrátili celý svět, i ty, kteří v něho již uvěřili, za něho se styděli a více k němu se nehlásili. Takto tedy měl Kristus Pán hanbou pro všechny časy býti zničen.

Jakoby však nebyla hanba kříže sama sebou dostatečná, vynasnažili se ze všech s'í protivníci Kristovi, aby hanbu kříže Kristova rozmnožili, ztupili, zhaněli, snížili, zhanobili Ježíše nesmírně; svázaného jej vodili v průvodu ohromného množství ke všem soudům v Jerusalemě, křivé žaloby na něho vedli, spolčkovali, uplivali ho, v roucho bláznů ho oblékli, za horšího nad Barabáše jej měli, zbičovali ho, korunu hanby na hlavu vložili, v této potupné koruně na smrt vedli a ukřižovali. I to všecko ještě bylo málo. K vůli němu odsoudili dva lotry, dali mu průvod zločinců, dali mu větší a těžší kříž činíce jej takto největším zločincem. Na kříž postavili nahého uprostřed dvou lotrů, na místě popravném, kde se odpravovali sprostí zločinci, kdež visel Kristus do slunce západu před tvářmi tisíců. V takové hanbě a na takovém kříži skonal potupný Kristus.

Pobleďte na Krista, na pranýři hanby, s něhož k nám volá: »Pozorujte a vizte hanbu mou, potupu a poníženi, že není j' žádná jiná rovna!« On nejsvětější, nejnevinnější, nejspravedlivější, nebyl jako člověk jenom pohaněn, ale i jako Bůh, vtělený Bůh přijal na se dřevo, dal se tak za nás před celým světem zahanbiti, před Otcem svým, před nebeskými poddanými, před celou zemí a všemi jejími obyvateli. Rozjímej, zamysli se, člověče, můžeš-li vyvážit hanbu kříže a ukřižovaného Pána svého! Bůh náš odsouzen soudem lidským k popravě, k smrti nejohrovnější a je veden s lotry na popravu a mezi lotry visí na Kalvarii.

Uvažme ale i to, že Kristus, byv ukřižován, zůstal na věky věkův ukřižovaným; žádný ho nemůže od kříže vykoupiti. Bude se jmenovat po všechny věky »Ježíš ukřižovaný«, bude věčně ranami, které na kříži přijal, znamenán. Na to se nezapomene na věky; mnoho lidu viselo před ním a po něm na dřevě kříže, avšak ti jsou zapomenuti, již nikdo hanby jich nezná ani jména jejich. Ale tohoto zná a bude znáti celý svět a jméno jeho zůstává na věky.

Pro kříž a hanbu jeho trpěl Pán náš nekonečné pohanění od židů i pohanů dle svědectví apoštola národů, že kříž jest pohanům bláznovstvím a židům ku pohoršení. Co se ustavičně dalo, děje se do dnešního dne; nebo není konce hanby a potupy jeho zde na zemi. Vždyť i mezi křesťany jsou mnozí, kteří se za kříž a Ukřižovaného stydí, spílají tomuto znamení spásy, protivno jest jim v příbytcích neb na veřejných místech jej viděti.

Uvaž tedy, křesťane, jak mnoho Kristus Pán hany na sebe vzal, podrobiv se smrti kříže! Zdaliž to nevěděl Syn boží? Zajisté! Neméně poslušně z vůle Otce podrobil se kříži, aby odčinil pohanění boží, zachránil nás od hanby věčné. Uvaž tedy také a poznej, že všechno, co my k uctění Ukřižovaného činíme, k oslavě sv. kříže, téměř ničím není. Splácej tomuto sv. kříži všemožně dluh svůj; čiň, co můžeš k jeho uctění; starej se, aby příbytek tvůj nebyl bez kříže, bys jej mohl míti stále před očima?

Porovnej nyní s křížem Páně náš kříž potupy, který my snášíme! Ničeho se my viníci nehrozíme jako hanby, potupování před světem; ani nejmenší urážku nechceme snášeti, okamžitě náhradu žádáme, neb mstou si náhradu bēfeme. Těžce upí, sténá a pláče člověk pod křížem hanby.

I nám jest, nejmilejší, připraven kříž hanby; jest však rozdíl mezi hanbou, kterou sami sobě připravujeme, a tou, kterou z dopuštění božího pro Boha a Pána našeho snášíme — nevinně trpíme,

Hříchů, prostopášnostmi, svými náruživostmi, lehkým životem připravujeme si zlou pověst, špatné mínění, podezření, hany a pomluvy, opovržení, ztrácíme u lidí poctivost a zachovalost, přivádíme se do trestů a poskvřňujeme se jménem bídíka.

Tento kříž jest ovšem zdrcující, ale zasloužený; tím bolestnější, že samo svědomí nás zahanbuje a odsuzuje. Při vši hanbě a zlé pověsti mají hříšníci skutečně ještě daleko menší potupu nežli zasluhují. Takovým nezbyvá nežli nésti zaslouženou hanbu jako časný trest ze své hříchů a hleděti, pokud možno, opravdovým napravením zmákniti neb složiti hanbu svou.

Ale i spravedliví jsou v nenávisti a svět nemoha na nich viny naleznouti, vymýšlí křivé žaloby, podezření, pomluvy a chce je do hanby připraviti. Tak jako Místra našeho hanobili, tak hanobí svět i jeho učedníky; co se všechno již na křesťany nasvalovalo; ty nejhroznější věci, nečesti a zločiny, co svět sám vždy konal, na křesťany sváděli. Tak až po dnes hanění a tupení a podezřívání jsme ve veřejnosti i soukromě. Ach, co všechno trpíme jediné

pro jméno Kristovo, jedině proto, že jsme katoličtí křesťané. — Hanba kříže přechází i na nás, kteří tento svatý kříž za svůj prapor máme.

Jakkoli je tato hanba citelná, není nesnesitelná. Od nevinné hany nechťejme si pomáhati, nebo jiná pomoc by nebyla nežli hříšná; musili bychom víru zapřít, ctnost a spravedlivost zanechat a cestou hříchu a nepravosti kráčet. Hanba nemůže žádného minouti, každý musí hanbu snášeti, buď zaslouženou nebo nezaslouženou. Konec všech, kteří nás snižují, jest bídný a hrozný.

Jestli však ještě jiná hanba, kteráž není ani před lidmi ani od lidí, nýbrž před Bohem a před naším svědomím, hanba vedoucí do věčné hany. Zlé svědomí, vyčítající nám naše hříchy, jaký to kříž! Kdyby celý svět nás chválil a ctil, jestli svědomí nás odsuzuje, je člověk nešťasten, sám ve svých očích zničen. Často čteme nebo slyšíme, že zde nebo onde někdo v zoufalství konec si učinil, z neznámé příčiny; byl prý jinak ctěný a vážený a p. Svět nezná příčiny, ale on ji znal. Svědomí vyřklo mu ortel: ty's hoden smrti; pověsilo ho na hanebné dřevo. To jest pravá hanba, když člověk před Bohem a sebou se musí stydět. Od této hany jedna jest toliko pomoc: skroušené vyznání před Bohem — zpověď. Ku podivu však hříšníci se této pomoci nejvíce lekají a mnohdy i raději věčné zatracení volí, nežli skroušené vyznání. Za hanbu si kladou pokleknouti a žalovati na sebe. Nesou tedy hanbu svou před živého Boha, nesou ji na věčnost, na soudný den, aby zahanbení byli před celým světem. Křesťané, jak strašlivá musí býti hanba zatracenců, když Pán Ježíš takovou hanbu nésti musel.

Představ sobě, hříšníku, zahanbení při posledním soudu, představ sobě průvod, který provede satan v průvodu svých pekelných pomocníků! Ano, představ sobě zavrženého ďábla a s ním všechny hříšníky andělské i lidské, hnané mocí a spravedlností boží do věčného zahynutí! Chceš s ďáblem jednou nésti kříž věčné hany a společný s ním ortel? Zbav se tedy hany hříchů vyznáním, pokáním. Jestli zasloužil jsi hanbu na tomto světě, nes ji trpělivě za pokání! Pán tě od ní po kajícím životě očistí, sejme s tebe hanu. Trpíš-li nevinně, trp dvojnásobně, neb to jest sláva tvá s Kristem a pro Krista býti haněn. Za slávu a chválu vezdejší nedostaneš od Pána ničeho, ale za nespravedlivou hanu, potupu, za korunu hany, kterou tě svět věnčí, obdržíš korunu slávy.

Nebojím se, Pane, žádné hany pro Tebe, jenom té se bojím, pro kterou jsi ty hanbu na se vzít musel. Sprošť mne, milostivý Pane, hany hříchů mých, abych nebyl před Tebou zahanben jednou na věčnost. Amen.

III.

Muka kříže.

»A když přišli na místo, kteréž slove popravné, tam jej ukřižovali.«

(Luk. 23. 33.)

Jakmile ukrutné pronásledování křesťanů přestalo a plná svoboda k vykonávání sv. náboženství popřána, vynesli křesťané znamení sv. kříže z úkrytu na veřejnost a toto znamení spásy veřejně ctili. Sám císař Konstantin dal v Římě postaviti obrovský kříž a zapověděl z úcty k Ukřižovanému, aby se trestu smrti více neužívalo. Znamení sv. kříže od té chvíle všude veřejně k uctění se stavělo na cestách, v polích a všude, kde křesťané bydlí a pracují. U nás v Čechách dali naši předkové těmto veřejným křížům zvláštní jméno, jež až posud užíváme. Jmenovali totiž tyto kříže »Boží muka«, znázorňující tím bolesti, které Pán Ježíš, Bůh a Pán náš na kříži vytrpěl.

Muka a kříže jsou předmětem našeho třetího rozjímání. Svaté rány Kristovy buďtež nám nápomocny!

* * *

Není jednoduššího předmětu nad kříž; dvě dřeva na přích složená. Kdo by na první pohled mohl souditi, že by toto jednoduché dřevo mohlo býti nástrojem ukrutné smrti. Snad proto smrt Páně na kříži chladným nechává tak mnohého člověka, že nerozumí kříži. Dřevo neumí mluvit a mnohý člověk neumí se na něj dívat, nerci-li o něm přemýšlet, bolestné tajemství jeho zkoumati. Kříž jest ale nástrojem muk tělesných i duševních. — Obejmutí kříže jest obejmutí smrti. Koho ramena kříže obsáhla, toho v pravém smyslu umučila.

Když Titus Jerusalema dobyl, vyprosil Josef Flavius, žid, jenž v ležení Římanů se nalézal, a u Tity z jistých příčin veliké přízně požíval, asi třiceti ukřižovaným, jichž nesčíslné množství vůkol rozvěšeno bylo, milost, že směli býti s kříže sňati. Než milost ta byla pro ně marna, poněvadž téměř všichni mukami vytrpenými na kříži, skonali. Nad kříže jiných nejbolestnější byl kříž Páně, neboť již na cestě takovými mukami Pána naplnil, že Pán v hrozných bolestech omdlával, takže protivníci jeho se obávali, aby snad na cestě pod ním neumřel. Kříž, který Pán Ježíš na rameně svém nesl, musil zajisté hroznou bolest způsobiti, neboť vrchní část těla jeho byla zbičována, a do těchto čerstvých ran zalehnul kříž tíží svou a tvrdostí svou a způsobil tím ránu a bolest nad pomýšlení. Pády Kristovy jsou toho výmluvnými svědky, při kterýchžto pádech ne on na kříž, ale kříž na něho klesl, schopen svou tíží na místě božského Spasitele usmrtiti. Prorok Isaiáš jen v duchu jej viděl a volá nad ním: muž bolesti, který bolesti naše sám snášel.

Kříž způsobil Pánu našemu dvakrát muka; po první, když byl na ramenou Ježíšových, po druhé, když byl zase Ježíš na ramenou jeho.

Každý z nás dobře ví, kterak člověk jsa nemocí sklíčen, hledá odpočinku, lůžko, na němž by mohl údy své složit, hlavu položit. Pán náš jsa nemocen až k smrti, vytažen byl na dřevo kříže, pověšen celou tíží těla svého na hřeby, kterými proraženy ruce i nohy, takže nebylo možno žádným úlem pohnouti. Víme, že nemocného nejmenší pohnutí obtěžuje; měkké lože, měkké ruce, měkká přikrývka, pozorné nadzdvihování tlačí a bolí nemocného.

Pán náš Ježíš Kristus provazy na kříž byl vytažen tělem nahým a rozedraným, po tvrdém dřevu nahoru smýkán. Aby pak tělo neviselo volně, musil s velikou slou každým býti natažen. Jedni napínali ruce, druhí táhli za nohy dole, aby tak celý Pán na kříži byl napjatý. Strašlivé postavení! V takovém položení neseděti, nestáti, neležeti, nýbrž viseti bez pohnutí. Snad jsi již někdy zkusil bezseennou noc; zdrav ležel jsi na lůžku pohodlném, přece vystál jsi muka, nemoha usnouti, nevydržel jsi ani hodinu klidně na jedné straně ležeti.

Takž tedy bylo Pánu na kříži, když nebylo hnutí, když každý úd raněn měl svoje hrozná muka.

Sv. Kateřina Sienská tázala se jednou, jsouc u vytržení mysli, Pána Ježíše, která bolest na kříži nejvíce mučila. Pán jí odpověděl, že v prsou. Prsa lidská jsou středem těla našeho, tam všechny žíly se shromažďují a zase odtud krev do těla vychází. Komora prsní chová v sobě zvláště srdce, v kterémž všechny city se rodí a k němuž všechny pocity se sbíhají. Tak tedy i u Pána Ježíše všechny bolesti scházely se v prsou, dorážejíce na srdce, aby je usmrtily. Z toho pocházely úzkosti a sklíčenost duše. K tomu všeobecná žízeň a vypráhlost údů. Muka kříže vysušila všechny kosti a vnitřnosti, takže všechny části nad oheň palčivější bolesti tráveny byly. Člověk bývá velikými bolestmi zbaven smyslu, takže potom jenom zdánlivě trpí. Ale Kristus do posledního vzdechnutí s úplným vědomím a citem trpěl.

Veliký rozdíl jest mezi mukami Kristovými a našimi. My křehcí tvorové — on Pán života a smrti. Jaký rozdíl mezi naším a jeho životem. Když tento život všech životů na kříži mukami zničen byl, považ, jaké jeho byly bolesti a jaká muka jeho křížel! On sám je pravý muž bolesti. Veliká trpitelka sv. Terezie prosila Pána, aby jí dal okusiti hořkost bolesti svých. I vyslyšel ji Pán, an jednou se jí zjevil a srdce její bolesti srdce svého ranil. Pociťta svěťice v tom okamžiku takovou bolest přehroznou, že volala k Pánu: »Dosti Pane, nebo umřu.«

Porovnejme nyní s bolestmi Kristovými bolesti své!

Jest pravda, nesčíslným ranám, nemocem, neduhům, útrapám, bolům vnitř i zevnitř vysazení a podrobení jsme. Nádra naše naplnění bývají velikým bolem a srdce pukají hořem, úzkostmi; nelze vypočísti muka a trápení lidská! Změ je místo bolesti a slz

a člověk na zemi nejbolestnější tvor boží. Ale čím vinou? Na všem tom, co zde trpíme, nemá Bůh nejmenší viny. On nestvořil člověka k trápení a k smrti, nýbrž k nesmrtelnosti a blaženosti. — Trápení naše připravil nám hřích, připravují je lidé, připravujeme sami sobě. Kdyby nebylo hříchů, nebylo by bolesti. Nikdo z nás netrpí nevinně, leč ti, kteří trpí pro Pána Ježíše a pro spravedlnost. Utrpení naše nejsou však tak hrozná, aby byla nesnesitelná. Je potřebí míti víry, více důvěry, lásky a oddanosti k Bohu a hned by trápení naše vzala na sebe jinou podobu. Člověk svou netrpělivostí, hrdostí mysli a srdce, zvyšuje bolesti a úzkosti. Není každá bolest tak veliká, jako nářek. Při mnohém by člověk mohl býti zcela klidný a nepohnutý, kdyby více v Boha důvěřoval, v boží prozřetelnost věřil a jako poslušné dítě moudrému řízení božímu se podroboval.

Utrpení jest pokuta za hřích. Naše utrpení ať vinná či nevinná nejsou v žádném poměru k naším hříchům. Zde na zemi při všech bolestech trpíme toliko nejmenší díl toho, co jsme zasloužili. Vizte, co složil Bůh na nejsvětějšího Syna svého za nás. On největší díl našich nemocí a pokut na sebe vzal, a nám toliko podíl na utrpeních ponechal.

Právě, jak zle se máme; já však pravím: jak dobře se máme vzdor naším hříchům. Komu se vede zle, nechť pohlédne na kříž, a pozná, že tisíckrát se má lépe nežli ten, který nic zlého neučinil.

Pro rány a muka Kristova slevuje nám Bůh mnoho, shovívá. On totiž vytrpěl za nás, zadržuje hněv boží, že při tolika nepravostech zadržuje hněv boží.

Nechtějme býti bez utrpení a bolesti, když Pán náš tak hrozně muky za nás nevinně podstoupil. Pána muky usmrtily, nás utrpení k životu vede, pozvedá k Bohu, chrání nás od horších pádů; bolesti přivedly mnohého k poznání, k obrácení. Nevinná muka a bolesti jsou naše největší štěstí, jimiž si člověk dobývá věčnou slávu. Svět říká: blahoslavený, kdo trpí; Kristus však praví: »blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost, neb jejich jest království nebeské.« Příliš dobře se míti a nic nezkoušeti jest známkou zavržení. Kříže pak jsou znamením přízně boží, neb Pán praví: »koho miluji, křížem navštěvuji; kdo nenese kříže svého, není mne hoden.«

Smíř se tedy s kříži svými; jen bolestmi do radosti Pána vejdeš! Nauč se od lotra kajícího bolesti snášeti! On ač velice trpěl, nenařikal na bolesti svoje, ale kajícím je snášel a veřejně vyznal: »my zaslouženě trpíme«; neprosil Pána, aby ho kříže sprostil, ale aby mu hříchy odpustil a duši od pekelných muk vysvobodil.

Jest bolest věčná a jsou muka připravená hříšníkům na věčnost. Ale ku podivu těchto strašných muk tak málo, ano nic se nebojíme, neděsíme. Od těchto muk chtěl nám Pán svými mukami pomoci; od těchto muk nemůže nic jiného vysvoboditi, nežli časné utrpení v těle a bolest v duši — totiž pravá dokonalá

lítost. Kdo místo hořekování nad tělesnými útrapami raději na rány duše své nařká, každý svůj hřích jako smrtelnou ránu v duši cítí, tyto rány duše otevřeně zjevuje, o tom platí slova Kristova: »Blahoslavení lkající, neboť oni budou.«

Ach, Pane, hřešiti umíme, ale litovati neumíme, na těle každou maličkost těžce neseme, na duši pak ani nejhroznější nepocítujeme! Hrozný jest stav naší duše! Ona jest mrtvá, Pane náš, již necítí, nepláče, nekvílí, neboli ji nic ani sebe horší rány. Pro tvá muka vrať nám cit, ať můžeme trpět, mučit duši svou lítostí a trýznit tělo své kajícíností, ať nevyjde dřív duše z těla našeho, dokud jsme v těle i duši za své hříchy nevytrpěli. Amen.

IV.

Posměch kříže.

»A posmívali se jemu.«

(Luk. 23, 35.)

Jedno naše přísloví zní: »máš-li neštěstí, o posměch se nestarej«, t. j. máš-li neštěstí, posměchu jistě dojdeš; neštěstí, posměch jde v patách. Proto národní výrok tento bohužel až příliš na pravdě se zakládá. Neštěstí má vyvolat soucit, ustrnutí, má vzbuditi pomocnou lásku, nutiti ku pomoci, má člověka zarmoutiti, srdce obměkčiti. Pravím »má«, ale ono to je z pravidla zcela naopak. Neštěstí jistě lidi zcela baví, obveseluje, blaží. Pekelná to radost! Mnohé srdce jest téměř z toho živo a jest zádumčivé a trudné, dokud nevidí něčí nehodu, pád. Ono hledá škodu, bolest druhého a tím se nejraději zabývá. Ukrutné srdce! Ano jistí lidé smějí se nehodám, bolům spolublžních svých, oči jejich radosti se jiskří, ústa jejich se posmívají. Rozpustilý blahol, jízlivé úštěpky, škodolibé poznámky dostávají se nešťastným místo útrpnosti. Posměch se rozmnožuje; utrpení, bolesti kříže jsou bolestnější nežli neštěstí samo. Takového posměchu dostalo se Pánu našemu na kříži. Kříž jeho nebyl toliko křížem potupy a muk, ale také posměchu, což bude předmětem našeho rozjímání.

* * *

Jako je jisto, že všeliké trápení sdílností jiných velice umírněno bývá, tak rovněž jest jisté, že necitelnost, zvláště škodolibost a posměchem nad mřou se zvětšuje. Ano, posměch jest sám pro sebe kříž převyšující ostatní kříže tíží, hanbou a bolestí. Při posměchu zapomíná se skoro na vlastní kříž. Jestliže hana má do sebe velmi bolestného, větší ještě posměch, který rovněž, ano ještě více do duše bodá, jako bolesti v těle. Pročež posměchy snášeti jest v pravdě nejkrutější a jest k trpělivému snášení takového kříže nejvíce silы zapotřebí.

Kříž Pána Ježíše nebyl jen kříž těžký, kříž hanby a muk — nad to byl i kříž posměchu. Jakmile se Pán Ježíš nepřátelům svým

do moci dal, jásalí u sebe, využítkovali této příležitosti, aby se mu vymstili, nejen hanou, mukami, nýbrž i posměchem. Běda, kdo před světem směšným se stal. Toho vážnost, moc, působení jest ztraceno. Nemůže se nepříteli větší porážka připraviti, jako tím, když se učiní směšným. Proto směšným učiní Pána Ježíše snažili se protivníci jeho, posmívali se jemu, aby jednak ho učinili, jednak aby ho zničili v očích světa a navždy o jeho vážnost připravili.

Hrozným způsobem posmíván byl v domě Kaifášově, kdež mu hlavu zastřeli a tepající jej křičeli: »Hidej nám, Kriste, kdo tě udeřil« a všelijak jinak se mu posmívali. Celá rada židovská, všichni, kteří tu byli, posmívali se jemu. Když rány padaly na tvář a na hlavu jeho, rozléhal se smích a hlahol, a na všech tvářích viděti bylo, že jim to působí rozkoš. Nebyl to posměch prostých lidí, nýbrž učeností a vzdělaností se honosících, zákoníků, starších lidu, kněží kněžských a nejvyšší rady. Co bylo bolestnějšího pro božského Trpitele, rány či posměch, kterým čest jeho lidská i hodnost jeho božská zneuctěna byla?

Posmíván byl Kristus Pán v domě Herodesově, kdežto byl vydán vojákům úmyslně za tím účelem, aby posmíván byl; zde králi a jeho dvoru Kristus ku posměchu byl. Mnoho-li a jakých vtipů a posměšného nakládání srdce Páně snéstí musilo! Mnoho-li a jakého smíchu ucho Páně slyšelo, do jakých tváří mu hleděti bylo! Vše, co na Kristu jest svatého, božského, směšným učiněno bylo od lidí, kteří se mezi první pokládali.

Posmíván byl Pán Ježíš v domě Pilátově, kdež byl vydán v moc vojáků; Tito před ním posměšně klekali volajíce: »Zdráv buď, králi židovský« a vstávající jej uplvali a třtinou do hlavy bili. Co bylo bolestnějšího: biče a koruna trnová čili tento hrozný posměch, který Pilát se vším vojskem Pánu našemu učinil? Zdaliž nebyl posměch ten pichlavější nežli trny koruny, bolestnější nežli rány těla? Kdo by se nebránil, nepohnul proti takovému nakládání, kdo by neprojevil uražení, hněv? — Zlosyn se brání proti tomu, co jest přes zasloužení; Syn boží se nebránil.

Posmíván byl Pán náš, když od Piláta ukazován byl lidu, v bolu a celé jeho haně; neboť místo útrpnosti, místo slz a vzdechu — smích přeletěl přes tváře diváků. Nesčíslné oči se tu smály, tváře prozrazovaly libost a rozkoš srdce, ústa pronášela jizlivé poznámky. Zástup místo v pláč a výkřik bolesti vypukl v smích a výkřik divoké radosti.

Posmíván byl Pán náš na cestě křížové jda s křížem mezi dvěma lotry doprovázen velikým zástupem svých protivníkův. Co bylo bolestnějšího, kříž či posměch, který pro ten kříž nesl?

Neobávlivější lidé bývají nejdrzejší, vidí li, že se jim nic nestane. Čím více se prve báli Krista Pána a malomocnými se cítili, tím smělejšími se stali, když v mčlobě a hanbě jej hynouti viděli.

Když Pán Ježíš na kříži pněl, tu byli svého vítězství jisti, že jej směle nejdrzejším způsobem vyzývali, na něj doráželi, posměchem jej zasypávali, ničím, ani zatměním ani smrtelným zápasem

nedajíce se odstrašiti. Co bylo bolestnějšího, zdaliž muka kříže či muka pekelného posměchu? Co bylo horšího, zdali žluč, kterou mu podávali, čili smích, kterým duši jeho práhnuoucí napájeli? Žluč nepřijal, ale posměch přijmouti musil. Vše, co na kříži činil nebo mluvil nebo trpěl, obraceli v posměch.

Posmívali se mu též všichni, kteří kolem kříže stáli neb mimo šli. Kříž Páně stál podle cesty, kudy do města a z města se šlo; byla to jedna z hlavních a nejživějších cest do města vedoucích. Davy přicházející a vycházející šli kolem Ukřižovaného pokyvujsce hlavami svými posmívali se mu hlasitě. Po celý čas, co Pán na kříži pněl, vodila zvědavost obyvatele města a cizince na svátky velikonoční v Jerusalemě meška,ící za město dívat, se na Ukřižovaného Krista, krále israelského, posledního syna Davidova. Vzněšení i mrtví, známí i neznámí, židé i pohané chodili, aby viděli jej a posmívali se jemu. Nejbolestnější zajisté bylo, když přicházeli lidé, jimž Pán sloužil, nad kterými se slitovával každodenně, dobrořečil, s nimi útrpnost měl a je oblažoval, nyní smáli se bolestem jeho a jemu se rouhali. Na obou stranách Páně byly také kříže; na nich lotři, ale těm nikdo se nesmál, ač lotři byli, jen Svatému se posmívali za to, že v Boha doufal, že byl bohabyjný, spravedlivý, že jiným pomáhal, milosrdenství prokazoval.

Hrozný světe! Hrozný kříži! Jak mnoho na tobě trpěl Pán posměchu a trpí po dnes. Vedle kříže, který nyní postaven jest na cestě, jde nyní celý svět a všichni národové. Kolik že jich jest, kteří se kříži posud posmívají? Veliké množství! Poznej, křesťane, jakou obět dobrovolně Pán na sebe vzal, který všemu tomu mohl ujtí! Pro tebe nesl Pán a Bůh tvůj posměch kříže, láska k tobě přemohla všecku zlobu posměvačů. Jak lehko bylo Pánu moc a slávu svou božskou obhájeti a sestoupiti s kříže, ale kterak bys byl vykoupěn? Poznej, že pro tebe Pán ono hrozné postavení na kříži snášel. Nyní žádá od tebe, abys pro něho posměch zlých snášel a neďal se zviklati u věrnosti k němu uštěpačností lidskou.

Pán Ježíš zajisté zanechal věrným učedníkům svým kříž posměchu, ale s tím rozdílem, že posměchy, ježto nám snášeti jest, daleko nejsou tak hrozné jako jeho. Posmívají se nám nevěřící a falešní bratři již pro ten kříž a pro uctivost, kterou k němu máme; posmívají se nám pro víru, kterou v Pána máme, říkajíce: co máš ze své víry, já nevěřím a je mi lépe nežli tobě; posmívají se nám pro zbožnost: co máte z toho, že se pořád modlíte, do chrámu chodíte, svaté svátosti přijímáte, posmívají se nám, když se světem nejdeme; posmívají se naší mírnosti, trpělivosti, pokoře, čistotě a spravedlnosti. Posmívají se nám, když křivdy trpíme, pronásledováni jsme, když jsme pro víru haněni a tupeni. To vše se nám děje pro Toho, který za nás totéž a mnohem více trpěl.

Nepřítel duší našich zná slabost naši naproti posměchu a chce nás tímto prostředkem od pravé cesty odvrátiti. Nikdo nemůže býti spasen, kdo se pro Pána posměchu bojí. O těch Pán

řekl: »Kdo se bude stydět za Syna člověka před lidmi, za toho i Syn člověka stydět se bude před Otcem svým.«

Posměchy trpíme v nehodách, v neštěstí, kdykoli nás něco zlého na tomto světě potká. Tyto posměchy musíme trpělivě snášeti a poroučeti Tomu, který za nás nevýslovně v mukách až do skonání posměchy trpěl. Nehledejme u lidí útrpnost, neodkrývejme těžkosti a svízele své člověku, ale Pánu; onť je v pravdě útrpný! Tomu si stěžuj, Ten tě polituje; nehledej u lidí útrpnost a nebudeš nikdy zklamán; sám pak neposmívej se nikomu. Na Pánu můžeš poznati, jaký jest to hřích posmívati se bližnímu. Ani hřešícímu se neposmívej, pamětliv jsa svých chyb vlastních! Vše-liký posměch jest z ďábla.

Kruté jsou posměchy, které zde trpíme, ale krutější jest posměch, který očekává hříšníky, když Pán se jim bude smáti, když v posměch uvede jejich nepravost a na odiv je postaví v jejich bídě a nahotě. Kdo bude moci tento posměch snést?

Od tohoto posměchu chce nám pomoci Pán pokáním. Tisíce hříšníků zdržuje se pokání, protože se bojí posměchu. Ó nešťastní lidé, kteří malomocného posměchu zlých se bojí, když něco do- brého konáš, ale nebojí se posměchu, činí-li zlé.

Odložme tedy všecku bázeň před posměchem pro dobrou a svatou věc; neohlízejme se na nikoho, leč na Pána, jenž nás, plný posměchu, předešel a ukázal, kterak se posměch zahanbuje, vítězstvím pravdy a spravedlnosti! Slávu a chválu nésti dovede každý, ale posměch pokojně snášeti dovede jen křestan dokonalý. I všeliké jiné posměchy snášejme pokojně, kajicně, doufajíce v Pána svého, který posměch svrhne na ty, od nichž vyšel. Blaze tomu, kdo se naposledy směje. Amen.

V.

Chudoba kříže.

»Rozdělili sobě roucho mé a o můj oděv metali los.« (Jan 19, 24.)

Čtyřikrát jsme povznegli oči své na kříž, po každé jinou bo- lestnou stránku na něm shledali: tíž, hanbu, muka a posměch. — Může-li více ještě kříž Páně v sobě chovati bolestného? Jsou-li ve světě ještě jiné boly na tyto; jsou zajisté na kříži; neboť kříž Páně jest kříž křížů, strom z bolesti vyrostlý a srostlý. Všecku bídu vnesl Pán na dřevo kříže, všecko zkusil, všecko protřpěl, takže jest nejen zrcadlo ctnosti, ale i zrcadlo bídy, utrpení veške- rých. První člověk všecko na nás uvalil, druhý člověk nový, který nás vykoupil, všecko na sebe vzal, prošel všechny bolesti, aby kletbu s ním sejmul a moc jejich zlomil. Kříž pak jest podivné dřevo, na kterémž dokonáno všecko. Po hřích vyhnání byli lidé z ráje; i řekl Bůh k Adamovi: »Zlořečená země v díle tvém; trní a hloží tobě ploditi bude.« (I. Mojž. 3, 17—18.) Tu tedy

počátek chudoby, nedostatku, kteráž jest podílem, pokutou hříšného světa. Od té doby roste a množí se všeliká chudoba a bída po veškeré zemi a bude trvati až do skonání. Žádné umění je neodstraní. Ten je veliký a těžký a bolestný kříž, který složil Bůh na hříšného Adama i veškeré potomstvo jeho: budeš chudý. — Tento kříž složil Bůh i na Syna svého, Vykupitele našeho.

Kříž Kristův jest kříž svrchované bídy.

* * *

Jakmile Pán Ježíš na svět vstoupil, do největší bídy přišel. Rod Davidův, z něhož měl se naroditi, řízením božím do největší chudoby sestoupil. Chudičkou Pannu zastal boží posel, Gabriel v Nazaretě; v nepatrné chýžce vyplnilo se tajemství Syna božího. Ten, kterého nebesa obsáhnouti nemohou, v životě panenském přebývati počal složiv roucho velebnosti své. Ten, který v nebesích přebývá, nenalezl místa mezi lidmi, v chlévě se narodil, v jeslích odpočíval jednorozený Syn boží! Ten všecko stvořil, všecko obživuje, nebesa blažeností naplňuje, všecken svět ozdobuje, mlékem mateřským živěn a chudým pěstounem oblačen byl: Ten, jemuž se andělé klaní, v chýžce přebýval do 30. roku, výživu rukou prací vydělával. V cizině se narodil, v cizím bydlel, nemaje kde by hlavy své klonil. Konaje dílo své vykupitelské, lačněl a žíznil, z almužny živ byl, prositi musil o nápoj vody a čekati, až mu někdo chleba podal, ač sám lačné krmil a žíznivé napájel. Cokoli kdy potřeboval, od jiného musel si vypůjčiti a vyprositi. Podivná, veliká byla chudoba Pána Ježíše po celý život — Syn tak bohatého Otce! Jeden oblek měl, bosýma nohama pěšky chodil. Nikde neměl domova, kde by oddechu po práci našel.

Kříž chudoby tedy nesl Pán Ježíš od svého početí a nikdy ho nebyl sprostěn. On byl ze všech chudých nejchudší. Člověk musí trnouti, patří-li na Krista a chudobu jeho, patří-li, v jakém stavu mezi námi přebýval, putoval do bohatých měst, chodil kolem přibytků boháčů, sám chudý. Tento kříž chudoby nesl Pán Ježíš nejen s trpělivostí, ale i s láskou; nikdy nevyšlo z úst jeho slůvko nespokojenosti, nářku na bídu, nedostatek. Byl pln díků a chvály k Otci svému, plný vroucnosti a chvály k Otci svému. Nikdo neměl tak málo jako Syn boží — nikdo nebyl tak vděčný jako on. Mohl chtíti, mohl prositi Otce svého, ale Pán náš nikdy o časné věci neprosil, býti sprostěn chudoby si nežádal. Onť si ji vyvolil, ji miloval, ji zvelebiti přišel. Chudobu přišel ukázati světu jako cestu k spasení. Pro tuto chudobu byl neuznán, nevážen, nectěn. Bohatství, nádhera lidská shlížela naň jako na chudáka, panstvo pomíjelo jej, jako každého, který leskem se mu nerovná. Tak chodil náš Pán uprostřed tohoto světa jako král chudoby.

Než chudoba jeho měla být dovršena teprve na kříži. Pojď a viz bídu Pána svého na kříži; pozoruj kříž, kterak Pána tvého oloupil, že není vskutku větší bídy nad bídu Spasitele na kříži.

On, jenž živí všelikého živočicha a dává hažděmu pokrm v čas příhodný, umíral na suchém dřevě, nemaje čím ubývajícím síly nahraditi. Žíznil na kříži žízní ukrutnou a na celém světě nebylo pro něj kapky vody, který mohl stvořit, řeky a prameny vodami naplnit, žíznivou zemi napájet, který nebe oblaky přikrývá a zemi svažuje: ani rosu kapičky na vypráhlé rty nedosáhnul; žízní umíral.

Pán náš trpěl nahotu, neboť visel na dřevě kříže svlečen. Pod křížem rozdělili sobě vojáci roucho jeho a o sukni jeho metali los. Ten, který nebe odívá slávou slunce a hvězdy leskem, který zemi přiodíl, odívá i bylinu země, neměl ničeho, čím by nahotu svou přikryl.

„Lišky mají doupata, ptáci nebeští svá hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavy sklonil.“ Tato slova platila o Synu božím za jeho putování, platí však tím více na kříži. Kříž jest poslední přibyték a přístřeší; přibyték, v němž se nemůže ani postavit, ani posadit, ani položit; přibyték, na němž musí člověk viset.

Ale ani ten kříž není vlastnictvím Páně! I kříž i hřeby byly cizí. Po smrti každý nalézá svůj hrob, ale Pán náš ani toho neměl; cizí hrob mu byl zapůjčen. Můžeš-li si ještě mysliti zde na zemi větší chudoby na chudobu Krista Pána? On se v té bídě modlil, chvátil Boha a přemlouval se za ty, kteří ho oloupili a do bídý uvrhli.

Pod tímto křížem smíř se, křestane, s křížem bídy a nedostatku; chudoba tvá není k přirovnání s chudobou Pána Ježíše! Mnoho je na světě chudoby, ale žádná není rovna chudobě Pána Ježíše na kříži.

Mnoho jest chudoby na světě nepravé. Chudoba začíná tam, když člověk nemaje nic zbytečného, své skromné požadavky, svůj prostý život s tíží obhazuje, tam, kde nejnutnější prostředky života se nedostávají; ale buďsi jak buď při vši chudobě a bídě máme více, než jsme zasloužili.

Pán Ježíš nesl chudobu, aby snal s ní vinu a kletbu boží a učinil ji cestou spasení. Chudí vejdou jednou do království nebeského, chudí, kteří nejen nesou kříž chudoby, ale zalíbují si v chudobě Kristově. Chudoba jest znak Kristův i učedníků jeho, takže každý, kdo za ním chce přijíti, chudým se sám učiniti musí. Každý musí srdce své odtrhnouti od věcí tohoto světa a cvičiti se v chudobě Páně, obracet přebytky na dobré skutky. Kdo chudobu svou nenávidí, žádosti o bohatství, o to se snaží, aby zbohatnul, rozptýlen bude s žádostmi svými i s mamonem. Kdo chudobu haní, zhanobil svatý stav Kristův a sám zhanoben bude. Žádné bohatství do království božího nevejde, leč to, které chudému Pánu zasvěceno jest a chudobě sloužilo.

Jestli však ještě jiná chudoba a bída — bída duševní, která všecku tělesnou bídu převyšuje; nedostatek toho všeho, čeho k věčnému životu zapotřebí jest, víry, naděje a lásky, nedostatek milosti boží, bída rozumu, citu, duševní prázdnota všech božských darů, nedostatek dobrých skutků.

Člověk se stal suchým stromem, nevydávajícím žádného ovoce dobrých skutků, suchým stromem, nemajícím ani kapku šťávy — milosti boží. Aby nás této hrozné bídy sprostil, proto Pán kříž chudoby na se vzal. Jeho chudobou vykoupení jsme z bídy duševní zde, z větší bídy ještě na věčnosti, z bídy pekla. Kristus vytrpěv na suchém dřevě, otevřel nám dům Otce svého, všechno bohatství milostí a věčného života, získal nám věčný ráj. Cesta do tohoto ráje jest cesta chudoby; milovat chudobu časnou s Pánem Ježíšem, pohrdati tímto světem, hledati království nebeského, posvěcovati duši svou, sloužiti Bohu, stíháti poklady nehynoucí pro život věčný.

Ukřižovaný Pane! Rač nám dáti lásku k chudobě tvé svaté; žádný Tebe nečinil chudým, leč Ty sám dobrovolně bídu nesmírnou jsi na se vzal, abys nám duchovní bohatství vydobyl; uč nás také duchovní nebeské věci hledati a dobývati si zřeknutím se světa, posvěcovati se skutky spravedlnosti, odložití duchovní bídu svou! Uč ň nás stromy živými, vzbud v nás touhu po bohatství, které jsi na kříži bídami svými vydobyl. Amen.

VI.

Opuštěnost kříže.

»Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil.«
(Mat. 27, 46.)

Každému jasná pravda jest, že dva unesou více nežli jeden; čím méně splnomocníků, tím více přijde na jednoho nésti. Totéž platí v životě duchovním, že všeliké obtíže a kříže tohoto života tím snázeji se snesou, čím více jest útrpných přátel a spomocníků. Sdílnost, láska zmůže velmi mnoho; za to však opuštěnost zvyšuje všeliké utrpení, ano způsobuje v duši člověka novou ránu, která velice bolí, duši proniká. Opuštěnost jest sama pro sebe bolestný kříž, kdyby i žádného jiného nebylo. Opuštěnost činí člověka nešťastným, ne chudším. Hle, ani v ráji nebyl člověk opravdu šťastným, dokud byl sám; i v ráji zdálo se člověku pusto a prázdno, dokud neměl spomocnice. Zvláštní bol proniká duši při pomyslení: nemám přítele; není mi pomoci; jsem opuštěn. Stýská se člověku v samotě zdravému; býti však opuštěným v neštěstí, zanechaným uprostřed mnohých, v kruhu přátel, známých svých vlastních — toť bolest veliká, zvyšující všeliké utrpení. Opuštěnost snášel i Pán náš, Ježíš Kristus; kříž jest jeho křížem svrchované opuštěnosti.

* * *

My, když přicházíme na tento svět, ničeho neopouštíme, poněvadž z ničeho jsme; přicházíme na svět jako do plného; ale jinak Pán Ježíš. On přicházeje na svět, musil všechno opustiti, Otce

svého, slávu nebeskou, světovládu. Opustil nebe, kde mu jakožto Bohu bylo slouženo. Z plného přišel do prázdného, ze všeho do ničeho, z ráje na poušť, z života do místa smrti a bídy. Sestoupil s nebe na zem, kteráž jest jako opuštěné a ztracené místo.

Představ si, že bys vstoupil na nebe a tam po dlouhý čas užil lásky boží v společnosti všech svatých, všech radostí a slávy a pak by zase měl vstoupiti za zem. Jak by ti přicházel svět tento? Nepřipadal by ti jako poušť, necítil bys se zde opuštěným jako v cizině? Uvaž tedy, křestane, jak opuštěným se stal Pán Ježíš, když sestoupil s nebe na tuto zemi! Nešel s ním Otec, nešli s ním andělé, nešla s ním sláva boží; složen byl ve chlévě do jesli. Nebylo těch 30 let, co Pán Ježíš v Nazaretě žil, strašlivá opuštěnost pro toho, který od věčnosti v nebi žil? Nebyla to opuštěnost nad pomyslení naše veliká, když Bůh dán byl do opatrování lidské matky?

Tajemství opuštěnosti Páně jest hrozné! Kdo může, ó Pane, se srdcem Tvým cítiti, kdo může tajemství bolestné duše Tvé sledovati? Ty jsi právě Bůh a my lidé a proto Jsi zůstal při všem sám! Neměl's, a nemáš pravého přítele a spomocníka, který by Tě pochopil. Tak jsi putoval 33 let sám a sám, co jsi pracoval, co jsi trpěl — sám jsi trpěl! Ty jsi snášel břídmě a opuštěnost všech, ale Tvou nikdo! Tak jsi byl vydán opuštěnosti, abys opuštěné osvobodil a všem mohl býti spomocníkem!

Vidíme sice, že Pán náš za svého veřejného působení obklopen byl přáteli, kteří se mu klaněli, jej milovali, jemu sloužili, obklopen byl zástupy lidí, kteří jej všude následovali. Ale proč? Přišli nikoli pomáhati, nýbrž u něho pomoci vyhledávati, nikoli polehčovati, nýbrž aby jim ulehčeno bylo. Byloť to právě opuštěné stádo, nemající pastýře; lid politováníhodný, nad kterýmž srdce Páně litovalo se rmoutilo. K němu opuštěnému opuštění se sbíhali v hrozných bídách svých. Král andělský obklopen bídáky, lazary, mrzáky tělesnými i duchovními; sloužiti měl On sám, neboť nebylo jiného, kdo by jim sloužil. Nebyla to zajisté žádná radost a rozkoš, takovému množství sloužiti. To byl zajisté kříž, ku kterému božské lásky a trpělivosti Kristovy zapotřebí bylo. Právě v této společnosti bylo viděti rozdíl mezi nebem a zemí, co opustil a do čeho přišel.

A ohledně přátel? O těch se Pán neklamal, poněvadž věděl všecko a znal srdce všech. My se klameme, těšice se z přátel a spoléhajíce na jejich slova, sliby a oddanost, poněvadž jejich srdce neznáme; necítíme se tak opuštěni myslíce, že jsou nám věrni.

Pán Ježíš se ale neklamal a věděl, jakého přítele v kom má; věděl, že v čas pokušení a utrpení, jedni ho zradí, druzí ho opustí, a že nemá nikoho, kdo by mu byl v utrpení spomocníkem.

Již staří měli přísloví: jsi-li v štěstí, přátel budeš čítat mnoho, obrátí-li se, ze všech nebudeš míti ni jednoho. Nepotřebuje-li člověk přátel, má jich dosti; potřebuje-li jich, všichni se roz-

prchnou. V štěstí se mnozí k člověku hlásí, ale v neštěstí vytráť se a člověk zůstává nešťastný sám.

Bolestnou tuto zkušenost musil prodělati Pán Ježíš. Jeden ze dvanácti ho zradil a prodal; v zahradě, když byl jat, rozutíkali se apoštolové: zůstal Kristus sám. Šimon Petr jen pokradmu za ním šel, aby vyzvídal. Jakmile byl poznán, zapřel ho, zaklínal se, že ho nezná, nikdy ani neviděl. V čas utrpení nezbylo Pánu Ježíši nikoho ze všech přátel a ctitelů jeho, žádný se neosmělil k němu se hlásiti, žádný se neozval, ani nepromluvil, ani za svědka nepostavil. Nejen to, ale většina těch přátel postavila se proti němu, žádali jeho ukřižování. Jako dříve volali: »Hosanna, synu Davidu«, tak nyní volali: »ukřižuj ho!« Mohl zajisté Pán ústy proroka svého říci: »Hleděl jsem vůkol a nebylo spomocníka; hledal jsem a nebyl, kdo by spomohl« (Is. 63, 5.) Když hledal, kdo by kříž nésti pomohl, nebyl ani jeden, kdo by mu tu službu prokázal. Šimon Cyrenský, cizinec, učinil tak z přinucení. Není rovního příkladu nad tuto opuštěnost Páně, dobrého, milosrdného, laskavého Pána Ježíše, božského dobrodince a spomocníka. Ó jak bídný jest svět, a jak bídní jsme my lidé!

Též na kříži visel Pán Ježíš opuštěn, bez nejmenší pomoci; pro něho nebyl než kříž a smrt; mlti všechno v moci a přece býti bez pomoci; ani andělé nepřicházejí Pánu svému na pomoc. Ani země ani nebe se nehýbe, jakoby nevidělo a neslyšelo; celý svět mlčí a nechá dokonati strašlivý děj na kříži. Stvořitel všech věcí — uprostřed všech tvorů, bez pomoci, opuštěn dokonává. Opuštěnost tato pronikala duši Páně na kříži, že zvolal: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil.« I Otec nebeský, který ho vždycky slyšel, jehož vůli vykonal, odstoupil od Syna svého pomocí svou. Od Boha až do posledního stvoření, od svrchu nebes až do končin propasti byl Kristus na kříži nejopuštěnější. Matka pak a několik věrných duší pod křížem, sami opuštěni jeho opustiti musili, poněvadž mu ničím posloužiti nemohli; oni tu stáli s pukajícím srdcem, ale učiniti pro něj ničeho nemohli. I v tom byl Pán Ježíš opuštěn, že mu ani matka ani přítel ničím posloužiti a ulehčiti nesměli. Je-li tedy něco ukrutného, je to opuštěnost Páně na kříži.

Přirovnejme k této opuštěnosti naši opuštěnost! Býváme sice také opuštěni a máme mnoho lidského nevděku a zrady snáseti, ale opravdu opuštěnými nejsme zde nikdy. Mnohdy je opuštěnost naše zdánlivá, domýšlivá, malomyslnost.

Zde na světě nic stálého a věčného není. Co na svět přichází, zase musí odejít, co se narodí, musí umřít, všechno se proměňuje. Jestliže smrt odděluje nás od sebe, rodiče, dítky, bratry a sestry, manžele, přátele, nesmíme my křesťané takové řízení boží za opuštěnost pokládati. A kdyby i člověk všechny své ztratil, přece opuštěným není, poněvadž má Boha, má svého dobrého Spasitele, Máti boží a nebeské spomocníky, ale i zde na zemi má mnohé útrpné srdce. Každému i tomu nejbídnějšímu naklání Pán Bůh duše milosrdné, že nalézá pomoc, slitování, ulehčení,

ošetření pro Pána Ježíše. Nejchudší má své dobrodince, ne-li mezi svými, tedy mezi cizími. Ostatně i Kristu není nikdo cizí; Kristus nás všechny vlastními učinil, láskou spojil a láska nikdy ve všech srdcích neuhasne; každému, i nehodnému se nějaká pomoc křesťanské lásky dostává. Nikoho tu není, nad kterým by se celý svět zatvrdil, jehož by Bůh i lidé opustili.

Jest pravda, že i v neštěstí a křížích od svých nejbližších býváme opuštěni, ale přece není to ještě opravdové opuštění, poněvadž máme na jiné straně pomoc a útěchu, a kdyby i nikoho na zemi nebylo — máme Pána Boha. Byli jsme někdy od Boha opuštěni, ale nyní nás smířil Pán Ježíš s Bohem, a On nás slíbí, těší a oblažuje. Žádný z nás by nemusil býti opuštěn, kdyby místo na lidi na Boha spoléhal, boží lásku vyhledával. V Bohu a Kristu nikdo se neklamal — Pán jest spomocník v životě i ve smrti. Nešťastný a opuštěný jest jenom ten, kdo miluje svět a Boha se sprostil. Zdaliž lidé neopouštěli na světě všechno, aby jedině mohli náležeti Pánu? Byli přebíleni a přešťastní, že nebyli vyrušováni z přátelství Boha; radostně opouštěli svět, aby na věky spojeni byli s Ježíšem.

Jedni lidé jsou na světě opuštěni a opravdu politováníhodní, kteří neznají a nemilují Ježíše; jedni jsou po smrti opuštěni, kteří na věky ztratili Boha. Jen v pekle jsou nešťastníci opuštěni dokonale, že jim ni toho nejmenšího nezůstává doufati. Mohou pozdvihnouti oči kamkoli, všude opuštěnost, samota. Od té strašlivé opuštěnosti přišel nás Pán Ježíš vysvobodit a proto na kříži takovou opuštěnost od Boha i od lidí snášel, abychom my někdy opuštěni nebyli.

Neptálej tedy, duše křesťanská, vyvol si Krista a na věky stýskati si nebudeš, a kdyby si Pán všechno a všechno vzal a kdyby tě všechno opustilo, zradilo, oklamalo, řekneš: »Pane, já nemám a nechci nic mimo Tebe; pro Tebe jsem se dávno všeho v srdci sprostil; vezmi co chceš, vezmi všechno; jen když Tebe mám, všechno mám.« Amen.

VII.

Zármutek kříže.

»Smutná jest duše má až k smrti.«
(Mat. 26, 38.)

Když Job, muž nejen bohatstvím, ale ještě více spravedlností slynoucí, z dopuštění božího neslýchaným neštěstím stížen byl, přišli jej přátelé jeho navštívit. Spatřivše muže tohoto na smetišti vyvrženého, zarmoutili se nad tím divadlem tak velice, že sedm dní a nocí u něho sedíce nemohli pro smutek ani slova promluvíti. Kdo byl Job? Člověk!

K smutnějšímu divadlu sešli jsme se my; jiného Joba patříme, vyvrženého, obnaženého, ranami posetého, přibitého na kříž. Muže bolesti, hany, posměchu, muže chudoby a opuštěnosti — kdo jest

tento? Jsi dosti silen a připraven slyšeti jméno jeho? Tento na kříži trpící jest Bůh a Pán náš. Bůh svlečený ze své slávy, Bůh zavržený od lidu, Bůh oloupený všeho na světě! Koho potkalo co hroznějšího na světě, kdo upadl kdy z největší slávy do takové bídy, z největšího bohatství do takové chudoby, z největších radostí do takových muk, z největší chvály do takové hany? Pán a Bůh odsouzen a popraven jako zločinec.

Není smutnějšího podívání jako na dřevo kříže; není smutnější bytost nad Pána Ježíše ukřižovaného! Přátelé Jobovi seděli sedm dní a nocí, truchlili se zarmouceným přítelům; přátelé Kristovy, postůjte chvíli tuto pod křížem Kristovým a rozjímejte se mnou zármutek Pána našeho na kříži.

* * *

Tělesné bolesti lze snadno stopovati, ale duševní bolesti ne—snadno, jelikož duše jest neviditelná a rány duše nedají se měřiti. Tím odvážlivější jest duševní bolest Pána Ježíše zkoumati. Nechci, ó spáso má, říci, že bolest duše Tvé vypovím neb tajemství její vyměřím. Ty's podivným mlčením svým zakryl bolesti své, aby nebyla znesvěcena cena vykoupení našeho. Jakkoli jsi bídu těla svého na kříži k pozorování vystavil, však bídu duše své mlčením jsi uzavřel a co poklad pouze Otci svému odevzdal.

O bolestech duševních, tudíž i o zármutku platí, že čím větší jest, čím citlivější, útlejší jest duše. V tom ohledu jsou naše duše velice rozdílné. Duše Pána Ježíše byla nejdokonalejší, tudíž veliký bol a zármutek veliký. Jednou ve chrámě pravil Kristus Pán: »Nyní duše má zkormoucena jest. A co dím? Otče, vysvobod mne z té hodiny.« (Jan 12, 27.) V zahradě Getsemanské praví k učedníkům: »Smutná jest duše má až k smrti.« — Těmito slovy poněkud míru zármutku svého projevuje: »smutnost až k smrti«.

Zármutek jest bolest životu lidskému škodící; podkopává zdraví a člověk vůčihledě hyne; ano velký zármutek mnohdy okamžitě člověka usmrcuje. Zármutek jest největší z duševních muk, neb všechny jiné bolesti ponechávají člověku lásku k životu, zármutek však činí člověku smrt žádoucí; žítí se stane břemenem. Všecko na světě člověku zarmoucenému jest ničím; co vidí, slyší, jest mu protivné.

Duše Pána Ježíše nebyla jen okamžitě zarmoucena; smutek hluboký byl ustavičný stav Ježíše putujícího zde na zemi. Nikdo ho neviděl veselého, nikdy neukázal úsměvu ani na tváři ani na rtech. Každý člověk bývá aspoň v dětských letech šťasten na klínu svých rodičů a směje se blaženě na celý svět; vše ho těší a blaží, zvláště rodiče; nezná starosti a těžkosti života; v největší bídě a chudobě je bohatým a blaženým, jen když je na rukou těch, které čistá jeho dušinka miluje.

Těchto šťastných let neměl Pán Ježíš; věděl ovšem, jako Bůh, co ho očekává; kterak by takové dítě mohlo se smáti. Divívala

se asi Matka boží, když viděla jej tolik vážného, v tváři jeho tahy smutky, jehož příčinu ovšem neznala.

Pán Ježíš přišel na tento svět; znal jiný lepší svět, lůno Otce svého; co ho tedy na tomto světě mohlo těšiti? Na tom přece, na čem lidé zde radost hledají, nemohl radost míti. Pro Pána Ježíše byl svět tento prázdný; zcela jiným okem hleděl na něj. On věděl, jak původně země vypadala, on viděl ráj a zavedl svaté lidi do něho, on viděl hřích, musil vyřknouti ortel smrti a kletbu na zemi. On viděl tisícileté děje na zemi, jejich hříchy, všechny bídý a tresty. Tak vstoupil nyní na tuto zem Pán a Bůh do ztraceného vlastnictví s božským vědomím všeho, co na zemi se dělo. On věděl, že je na místě smrti, ztraceného ráje, že se nalézá na hřbitově a noha jeho chodí po samých hrobech, jichž obyvatelé jsou na věky ztraceni.

Vstoupiv na zemi, znal všecku bídu a starost lidskou, žalostný stav veškerého obyvatelstva. Před jeho duší stály všechny bolesti a nářky, tělesná i duchovní nouze. Kristus se nalézal na jevišti hříchů a neštěstí. A všechno to, co tehdy na světě bylo, bylo zase jen nepatrnou částí toho, co ještě na světě do posledního dne státi se mělo. Ano, Kristus jsa Bohem, měl očima svýma děj světový od počátku světa až do jeho skonání. Jak by tedy nebyla smutná duše Kristova, která v sobě chovala všecku strast a bídu naši?

Isák, když nesl na horu dříví, nevěděl, že on má býti obětován; teprve, když hranice vyrovnána, řekl Abraham k synu svému: „Ty jsi ta oběť!“ Ne tak Kristus! Přicházeje na svět, věděl, k čemu přichází, znal svou úlohu; vždyť již skrze proroky tisíc let napřed život i smrt svou vypověděl. Umučení a smrt kříže byly tak před duší jeho v jeslích jako na hoře Olivetské.

Vrchol smutku byl, když přišla hodina utrpení a smrti, když kříž měl na sebe vzítí a na něm umřítí. Tu se Kristus zármutkem a úzkostí krví potil, mocný Kristus se chvěl, modlil se, volaje k Otci o pomoc. Byla-li smutná jeho duše vždycky, jak teprve na kříži, když zohaven, zmařen na kříži pněl. Po tak smutném životě tak smutný konec! Není smutnějšího předmětu nad kříž Páně!

Přátelé Jobovi sedm dní truchlili nad Trpitem. U tohoto Trpítele můžeme truchliti ne sedm dní, ale sedm let, sedmdesáté let — až do smrti. Kříž jest tak plný smutku, že nebe halilo se ve smutek a země se chvěla. A my lidé nemůžeme jinak nežli smutně na kříž pohleděti. Pohledem na kříž přejde smích a veselost; pohled na kříž zarazí a sklopí i světáku oči. Kde je kříž, tam se dobře neraduje; proto se mu lehčí lidé vyhýbají a odstraňují kříže, aby pohledem na kříž nebyli vyrušováni; neb kříž jim kazí všelikou hříšnou radost.

Jest sice mnoho zármutku na světě, ale pro ztrátu časných věcí mnohá duše nesmírně se rmoutí, ale takový zármutek před Bohem jest hřích. Jen člověk bez Boha ve svém zármutku nenalézá útěchy, upadá v zádumčivost a zoufalství. Sluha Kristův ne-

může pro časné kříže se rmoutiti, poněvad daleko větší kříže zasloužil. Nás sice také někdy zármutek zastihne, ale jinak jest život náš u přirovnání s Pánem Ježíšem pravým rájem, radostí a potěšením. V křížích svých máme tisícere útechy a polehčení. Pán Ježíš ulehčil nám i poslední hodinu, totiž smrt, neboť lehce a tiše umíráme s nadějí v život věčný.

Jest však jiný smutek, bez něhož žádný nebude blahoslavený. Toť jsou kajícíci, kteří truchlí nad svými hříchy. Tyto duše byly útechou Pána v hrozném jeho zármutku jak v životě, tak ve smrti. Pro ty přišel na svět, aby jim zjednal odpuštění a věčné potěšení. První z těchto byl lotr na kříži a Magdalena pod křížem.

Ale ach, jak málo je těch kajících. Zármutku jest ve světě dosti, ale toho pravého zármutku málo. Pro věci časné truchlíme, pro Pána, pro hříchy, pro ztrátu nebe netruchlíme, věčného zármutku se nelekáme. Každý hříšník vidí před sebou bídný konec, neobrátili se.

Pojmi, křesťane, který spasen býti chceš, dnes pravý zármutek, odlož hřích! Pod křížem nemůže se nikdo veseliti, jenom zlosyn. Koho kříž neobrátl, nic ho neobrátl. Pojmi každý, kdo chce spasen býti, svůj kříž těžký, kříž hanby, bolesti, posměchu, chudoby, opuštěnosti a zármutku a následuj Krista! Smiř se se velikým křížem svým, neb jen křížem vykoupen jsi, jen křížem vykoupení dojdeš!

Ukřížovaný Pane, posilni ramena naše k snášení křížů, které v ničem Tvému kříži se nerovnaj! Chceme kříž svůj tiše a pokojně nésti, uznávající, že jsme většího zasloužili a že Tys za nás blavní kříž na Kalvarii donesl a bolesti jeho vytrpěl! Krátká jest cesta kříže, ale věčné jest odpočinutí, jež jsi křížem svým vydobyl. Amen.

Svátek Zvěstování Panny Marie.

Ve službách nejvyššího krále.

»Aj, já dívka Páně!«

(Luk. 1, 38.)

Nadaný španělský urozený mládenec, Bernardin Realino, který Pannu Marii dětinně uctíval, přemýšlel dlouho, kterému stavu a povolání se má věnovati, a nemohl se rozhodnouti. Od volby stavu však mnoho závisí pro čas a věčnost. Proto obrátil se k Panně Marii v dětinné modlitbě, aby mu přispěla, aby šťastně volil; zjevila se mu ve snu v bílém oděvu s Jesulátkem na ruce a pravila: »Věnuj se službám nejvyššího krále.« Tehdy platil za nejvyššího krále španělský Filip II., v jehož říši slunce nezapadalo. Obrátil se proto prosebným listem k němu, prosil, aby ho přijal do svých služeb a připojil, že Panna Maria mu ve snu tyto služby poradila. Králi se líbila tato dětinná otevřenost, vyhověl jeho prosbě, vzal ho do svých služeb a tak se stalo, že Realino za několik let postoupil až za generála-auditora místokrále v Neapolsku. Ale

od té doby nechtělo se mu nic dařiti, a vždy tanulo mu na mysli slovo: Věnuj se službám nejvyššího krále. I pozoroval, že nestojí ve službách nejvyššího krále a že si nevyvolil správný stav, k němuž mu Panna Maria radila. Tehdy byl založen řád jezuitský, jehož heslem bylo: sloužiti nejvyššímu králi Ježíši Kristu. Proto pojal úmysl vysoký státní úřad složiti a vstoupiti do řádu jezuitského: nyní teprve stál ve službách nejvyššího krále, nyní teprve zvolil si správný stav, a stal se jeho missionářem ve jménu tohoto pána v dalekých zemích, tisícům poslem pokoje a vůdcem k nebi.

To je také ještě dnes radou a rozkazem Panny Marie všem, kteří se k ní obracejí s otázkou, co zde na světě dělají mají: Věnuj se službám nejvyššího krále. Ona sama na zemi nic jiného neznala nežli tuto službu: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.« Blaze tomu, kdo následuje této rady Panny Marie a vstoupí do služeb nejvyššího krále, tisíckrát mu bude odplaceno. Kéž by všichni měli také srdce, Boha se báli a příkázání jeho zachovávali, aby se jim dobře vedlo na věky. Kéž by dnes, o svátku Zvěstování Panny Marie, kdy ona nejsvětomitější služebnice boží pronesla památná slova: Aj já dívka Páně, každý se rozhodl, následovati její rady: věnuj se službám nejvyššího krále, vedlo by se každému blaze na věky. Jak dlouho však má tato služba trvati? Mnohý, který stojí ve službách pozemského krále, na př: ve vojenském stavu, nemá vroucnějšího přání než to, co nejdříve ze služby odejti; mnohý jiný zakládá si velmi mnoho na svá služební leta a nosí s pýchou na prsou odznaky, které v uznání dostal. Jak je se službami nejvyššího krále? Jak dlouho musíme sloužiti? Kolik služebních let musíme míti! A můžeme býti hrdí, když máme hodně mnoho let v těchto službách?

V novější době bylo mnoho řečí o křesťanech v Habeši, děkují za své obrácení missionáři Janu Vunney; vedlo se mu při volbě stavu podobně jako Realinovi: nemohl se rozhodnouti. Tu se mu jednou zdálo, že vidí Pannu Marii státi mezi dvěma neznámými muži, a ta se ho ptá: »Nechceš mému Synu sloužiti až do únavy?« Odpověděl: »Áno,« a probudil se. Co je však sen? Mámiivý výtvar podrážděné obrazotvornosti, kterému nesmíme přikládati velikého významu, abychom se nestali pověřivými. Proto se snažil zapomenouti na ten sen. Ale nepodařilo se mu to. Druhého dne potkal na silnici dva muže, které ve snu viděl. Byl překvapen, ale jeho obdiv rostl, když muži šli k němu a řekli, že hledají mladé muže pro missie mezi pohany, zdali by o nějakých nevěděl? Pak se ho ptal starší: »Nemáš vůle a zmužilosti sloužiti Ježíši Kristu až do únavy?« — To byla tatáž otázka, kterou mu Panna Maria ve snu kladla. Ti dva muži byli Petr Lefevre a František Strada, oba věhlasní. Seznal v tom prst boží, šel s nimi, stal se missionářem a sloužil Pánu svému až do únavy.

Jak dlouho však to trvá? Aj, až do konce; teprve potom přestaneme Pánu sloužiti, až se skončí život náš, dříve ne. A kolik služebních let máme míti? Zrovna tolik jako životních; nemá býti ani dne, neřku li roku, kdy bychom Bohu nesloužili. Žítí-

a Bohu sloužiti musí býti pro křesťana jedno, jinak jest život jeho ztracen. Kdo tedy stojí ve službách Kristových, musí sloužiti až do únavy a vysvobodí se až na konec.

Není-liž však to tvrdé, smutné povolání? Zeptejte se Panny Marie, a ona vám odpoví: Nikomu se neslouží sladčeji, čestněji a záslužněji než Spasiteli, Ježíši Kristu. To již praví kniha Následování Krista na první stránce: *vanitas vanitatum*, marnost nad marnost a vše je marnost mimo jedno: milovati Boha a sloužiti Bohu. Marnost jest tedy sloužiti mamonu a bohatství shromažďovati. Marnost jest pýše sloužiti a čestná místa hledati, marnost jest ale tělesné žádostivosti sloužiti, marnost jest dlouhý život si pfátí a o dobrý život málo se starati, marnost jest přítomnému životu veškerou péči věnovati a na budoucí život zapomínati, marnost milovati pomějejcí a pohrdati věčnými statky. To bylo smýšlení Panny Marie již od dětinství, proto si zvolila za povolání sloužiti Bohu až do únavy: »Aj já dívka Páně.«

Pro křesťana jest také rozhodnuta otázka, komu jako nejvyššímu králi sloužiti má, stojí ve službách Kristových ode dne, kdy obdržel jméno křesťana. Neboť křesťan jest učedníkem Kristovým. Kristus pak praví: »Kdo chce býti mým učedníkem, následuj mne!« Po celý život náš má tedy býti vůle Kristova, vůle boží měřítkem všech našich myšlenek, řečí a skutků, pro veškeré naše jednání, pro život i pro smrt, nemáme již povolání státi se křesťany, těmi už jsme, máme jen povolání býti dobrými křesťany. K tomu pak náleží, abychom žili a umírali podle vůle a přikázání božích.

Již po dlouhá leta konají tisíce daleké cesty, konají sjezdy, mluví, zpívají, provozují tělocvik, střílejí, jedí, pijí a hodně peněz vydávají, a proč? Aby ukázali, že jsou dobří Češi, Francouzi, Poláci. Co ti však prospěje, až budeš v hrobě hníti, že jsi byl dobrý Čech, Francouz, Polák, když jsi nebyl dobrým křesťanem? Před soudem božím nebudeš tázán, zdali jsi byl Čech, Rus, Angličan, nýbrž zdali jsi byl křesťanem a to dobrým křesťanem. — Tam nezáležel na tom, kolik služebních let máš ve službách lidí, nýbrž kolik let máš ve službách božích. Vše je marnost mimo sloužiti Bohu.

Od nikoho se této moudrosti nemůžeme lépe učit, než od Panny Marie; neboť nikde o ní nečteme, že si mnoho na tom zakládala, že pocházela z královského rodu, ale to víme, že mnoho jí na tom záleželo sloužiti Bohu. Tak jest zářícími písmeny v Písmě sv. napsáno: »Aj já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého « Komu tedy na tom záleží, aby nepochybil ve svém životním povolání, nýbrž aby je vyplnil ke své spáse, vem si za heslo slova Panny Marie: Já služebník, služebnice boží, staniž se mi podle slova tvého.

To je ovšem za dnešní doby u tisíců výzva k hluchým uším. Křesťané, kteří jinak dobře slyší, když jim zlé slovo, nactiutrhání, pomluva k uším se dostane, jsou najednou hluchí, když se jim křesťanské povinnosti připomínají. To je však hrozně smutné. Za časů křížáckých výprav, když se posvátného hrobu v Jerusalemě

mělo dobytí, šlo veliké heslo křesťanským světem: Bůh tomu chce! a miliony se vydali na cestu, císařové, králové, vévodové, knížata, hrabata, rytíři, občané, jinoši, děti připjali si kříž na prsa a spěchali plnit vůli boží; mnoho jich zaplatilo to životem; pře- stáli nevýslovné námahy, boje a utrpení, ale vytrvali při hesle: Bůh tomu chce! Kdyby se proto dnes vydalo heslo: Vzhůru do Sv. Země k dobytí posvátného hrobu, Bůh tomu chce! a kdyby se ten neb onen vzdálil, mohli bychom ještě takovou zbabělost omluviti a říci: Oběti ty jsou příliš těžké, příliš veliké. K tomu třeba velkého, obětavého srdce, a to každý nemá. Jaká pak je dnes vůle boží? Prostě ta: sloužiti mu a přikázání jeho zachová- vati, totiž v neděli a ve svátek sv. mši sv. pobožně slyšeti, nebrati jméno boží nadarmo, rodiče ctiti, žádné nepřátelství nemít, ne- mstít se, varovati se smilstva, nekrásti, nepodváděti, nemluvití křivé svědectví a jak všechna přikázání zní. Neměl by se tedy každý snažiti svědomitě všechna přikázání plnit s heslem: Bůh tomu chce, žádá tu Bůh mnoho, žádá mnoho pro nebe? Nikoli. Bůh má právo k tomu a nebe stojí za více.

Nebo kdyby Bůh od nás žádal, abychom se dívali, jak otec nebo matka, bratr nebo sestra, syn nebo dcera je bičován, trnám korunován, nevinně k smrti odsouzen, abychom i šli, když pří- buzný těžký kříž nese, pod ním třikrát klesá, potom na Golgotě na kříž je přibit a po tři hodiny na kříži jest posmíván, jak Bůh od Panny Marie žádal, mohli bychom býti omluveni, kdybychom váhali říci: Já služebník, služebnice boží, staniž se mi podle slova tvého. Ale toho Bůh od nás nežádá, žádá jen, abychom otevřeně a rozhodně katolíky byli, katolicky žili a umírali; žádá jen, aby- chom všechny skutky konali s dobrým úmyslem, abychom v den- ních námahách a pracích, v utrpeních a nemoci trpělivě vytrvali, nereptali, nežalovali, abychom čistě a bohabojně žili. Není to vý- směch ze jména křesťana, když ani to málo nečiní a zdráhá se, váhá říci: já služebník, služebnice boží, staniž se mi podle slova tvého? To je zbabělé a nehodné jména křesťana.

Bůh však nechce, abychom mu sloužili za stejným způsobem a jeho vůli stejným způsobem konali. Otec rozděljuje dětem práci, jednomu přikáže tu, druhému onu, třetímu jinou, jak se mu to k užítku domácnosti vhodným zdá. Křesťané tvoří také rodinu. Bůh jest Otcem, my jsme jeho děti, a v jeho domě je mnoho a to rozličné práce, ale vše, co se dělati má, je k užítku dětí, ke cti domu. Proto Bůh staví jednoho k té, druhého k oné práci, jeden musí se modliti, druhý učit, třetí vychovávat, čtvrtý učit se, pátý kázati, šestý trpěti, všichni mají rozličné práce, ale všichni plní jednu a tutéž vůli boží. Tyto rozličné práce tvoří rozličné stavy a povolání. Tyto tedy nevynášeli lidé, nýbrž určil je Bůh, aby vůle jeho skrze ně se konala. Proti zřízení však, kterým se vůle boží koná, nesmíme nikdy reptati, na ně si naříkati, je pro- klínati, nýbrž spíše máme v něm a s ním spokojeni býti, neboť člověk se má ve všech případech vůli boží podrobovati. Z toho následuje, že má býti každý spokojen se svým stavem a vůli boží

ctíti a plniti, jak to činila Panna Maria jako snoubenka tesaře, nikdo nemá zapomínati, že Bůh stvořil velké i malé, že všechny ustanovil a každému povolání a stav přidělil, že jednoho určil za rolníka, druhého za řemeslníka, třetího za úředníka, jednoho k bohatství, druhého k chudobě, jednoho pro chalupu, druhého pro palác, aby vždy a všude jeho vůle se konala. Co však Bůh činí, dobře činí a k našemu prospěchu. Proto máme býti spokojeni ve svém stavu, a řeč naše má býti: Já služebník, služebnice boží, staniž se mi podle slova tvého.

Roku 1839 zemřela u vysokém věku paní z Montagu ze starého šlechtického pokolení vévod z Nonailles. Přes vznešený rod trvala její matka na tom, aby jí byli kmotry dva žebráci, kteří denně u kostela sv. Rocha v Paříži žebrali, aby veš'a do duchovního příbuzenství s chudobou a pokorou. Následkem francouzské revoluce přišla do velice stísněných poměrů, byla vypovězena a pocítovala trpce duchovní příbuzenství s chudobou. Proto také po celý život nezapomněla na toto duchovní příbuzenství s chudobou, jak si její matka při křtu sv. přála, ona, vznešená paní, nejen svou vlastní chudobu trpělivě snášela, nýbrž i jiné tomu učila a dle sil svých jim v chudobě pomáhala. Věnovala se návštěvě chudých, nemocných a vyučování sirotků. V tom seznávala vůli boží a jiného přání neměla než konati vůli boží. Proto když cítila, že se konec její blíží, prosila děti své, aby se za ní modlili: »Buď vůle tvá« a připojila: »V tom smýšlení jsem žila a v tom smýšlení chci zemřítí.«

Křesťan však nemůže krásnější smrtí zemřítí nežli tato pobožná paní, totiž ve smýšlení, že vždy a všude nic jiného nechtěl a nekonal než vůli boží. Proto dnes, přátelé, učinme předsevzetí, že chceme od nynějška dle tohoto smýšlení žítí, by se děla vůle boží, abyste i v tomto smýšlení zemřítí mohli, aby vaše dítky na smrtelném loži modliti se mohly: »buď vůle tvá«. To není tak snadné pro ty, kteří se necvičili řídit se vůlí boží, kteří rádi vůli svou výše nad vůli boží kladou. Proto povzásejte oči své dnes k Panně Marii, která po celý život neznala než vůli boží plniti, a prostě ji, aby vám pomáhala, když vám za těžko přichází vůli boží konati, aby vám pomáhala vůli boží konati nyní i v hodinu smrti vaší. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Řeči příležitostné.

Dolorosae.

Meč a láska.

I.

a) Jako noc a den, jako výsluní a prška ve svaté boží přírodě, tak střídají se i v životě našem: namáhání a oddech, starosti a radosti. Nikdo se tomu nebude divit, uvážil-li, že naše

bytost je složena z nesmrtelného ducha a z těla hynoucího. Nikdo se tomu nebude divit, kdo uvážil, že myšlenky od kolébky k zlému nakloněné a nestálé ani ustavičného pocitu štěstí ani nepřetržité namáhání, strádání a trápení zkrátka by nesnesly.

Mezi všemi smrtelníky, co jich vyšlo z Adama, výminkou byla Matka-Panna, od kolébky milostí plná, čistá a mravně tak nevýslovně krásná, že to jenom Písmo boží zvláštním přirovnáním vysloviti dovedlo, řkouc: »Jako růže mezi trnům.« A přec ani Maria neměla býti vyjmuta z počtu trpících. Ba, řeknu více! Ačkoliv srdce její nic nebylo zavinilo, měla ona, ta nejnevinnější, všechny hrůzy utrpení zakusiti. Proč? Z jakého důvodu? Protože její srdce bylo srostlé se srdcem toho, který měl za úkol svět vykoupiti bolestí, utrpením a smrtí.

b) Za dávných dob, když Israel putoval písčitou pouští, za dne jej předcházelo černé mračno vedouc jej a v noci mu osvětloval cestu zářící sloup ohnivý. Podobně kráčela i Dolorosa pouští tohoto života. Netvrdím, že jenom trpěla, ale i zažila mnoho krásných a jasných dnů, z té přirozené příčiny, že ve hlubinách její duše, která vždycky Bohu věrnou zůstala, sídlil pokoj s radostí. Z té jednoduché příčiny, že srdce její neznalo vnitřního rozbroje mezi vůlí boží a vůlí její vlastní, nepoznalo také nikdy ani varujícího ani vyčítajícího hlasu svědomí. Rekl bych, že místo svědomí usadila se v jejím nitru milost Utěšitele Ducha sv. Mimo to poskytl jí nebe synáček, který jí byl dán a který se z ní narodil, tolik pravých a svatých, až opojujících radostí, že jich lidská mluva ani vyhláskiti nedovede.

Nicméně přece zase nedovedly všechny tyto radosti rozehnati a zaplašiti ono černé mračno, které se nad její hlavou sráželo; nemohly zaplašiti předtuchu oněch strastí a bolestí, které na ni jako na matku Vykupitele čekaly. Byly dnové, kdy bol a žal, tyto dva rodní bratři, snášeli se na její cestu jako temní stínové, zahalující ji všecku úzkostlivou temností. To bylo na příklad tenkrát, když její čistý manžel tajemství božího početí neznaje, ostýchal se vysloviti podezření; a ona zase, čtouc jeho záhadnou otázku ve tváři, s touže mlčenlivostí snášela jeho pochybnosti tak dlouho, dokud tu sama boží Prozřetelnost nezasáhla a nepodala vysvětlení. To bylo tenkrát, když ku chlévu betlemskému putující, do Egypta prchající a odtud se zase navracející, opuštěností a nedostatkem sevřená, obtížemi cesty znavená, útechy svých očí zbavená, osamotnělá tu stála.

Avšak čím černější bylo mračno, které jí bolestí zastíňovalo, tím jasnější byl oblakový sloup nebeské víry, který osvětloval trnitou její stezku.

c) »Tela praevisa minus feriunt«, bolest předvídaná a oznámená bolí méně; obyčejně. Rodička boží byla skrze proroka upozorněna a připravena na zkoušky, které jí v nedaleké budoucnosti očekávaly. Když totiž se svým podivuhodným kojenecem pod klenby chrámové vstoupila, aby jej ponejprv sama záhy nebi obětovala, čekal tam na ni poslední z proroků starozákonních, Si-

meon, s nadšením pozdravil a přivítal Syna, ale pro matku připravil ukrutné prorocství: »Tvou vlastní duši pronikne meč (bolesti)« . . .

II.

Drazí křesťané! Ve slovníku lidských řečí nachází se slovo, které je ostré jako dýka a hrůzné jako blesk, které rychle a jistě zasazuje rány jek tělu, tak i duši. »Bolestí« se nazývá toto slovo. Nedá se vypsát žádným pérem, nedá vyjádřiti žádným jazykem tento trapný a často vražedný pocit. Kdo ze smrtelníků, kdo z trpících, kdo z mučedníků, kdo z nás ze všech dovede říci, co je to bolest? Žádný. My jen víme tolik, že bolest je buď tělesná nebo duševní.

a) Bolest tělesná zažirá se do údů, do morku obroženého zdraví a těla; je výstrahou možné smrti a předzvěstí, že přijde den, ve kterém posléze ústrojí naše tělesné nebude moci odolati mocnostem, které se spojily, aby je zahubily. Proto nás bolest tělesná učí ostražitosti a pozornosti, abychom si svého zdraví před časnou smrtí chránili. Zvíře ji necítí, poněvadž nemá poznávajícího ducha který by se do rozjímání o následcích bolesti mohl pohroužit.

b) Nevýslovně větší nežli tělesná je bolest duše, která má. svůj počátek v duševní mohutnosti člověka. Duševně trpěti může trpěti jen ten, kdo duševně žije. A duševně žije ten, kdo má lásku k Bohu a bližnímu. Kdo nemiloval a nemiluje, tedy člověk chladný a lhostejný, ten bolestí duše nezná. Jsou takoví chladní, vypočítaví, suroví sobci na světě, kteří zde žijí bez lásky k Bohu a bližnímu, a jichž se žádný bol duševní nedotýká. Poznáte je velmi snadno, a já jsem přesvědčen, jak vás znám, že jim jistě odepřete úctu a sympatie.

Kdo však miluje, ten bolest duševní vnímá, a čím vroucnější jest jeho láska, tím krutější jest jeho utrpení, když se staví překážky čistému a krásnému jeho milování. Tak na př. trpí matka, která blízkých či vzdálených nešťastných dítek vzpomíná.

Máme-liž tedy dobře, byť jen částečně posouditi, jak hluboké byly duševní bolesti Dolorosy, musíme především oceniti, pokud to dovedeme, výši a vroucnost oné lásky, se kterou Synu svému Ježíši Kristu byla oddána.

III.

Této lásky byly stupně tři:

a) Na prvním stupni byla ona přirozená, něžná láska matky k synu, která vlastně naše rodiny a náš rodinný život oživuje a zkrašluje. Ty věci jsou známé. Tak miluje matka skoro každá a proto se zde dlouho nezdržíme. Vždyť sama věčná boží láska, aby nám hlubiny své do lidsku pochopitelnými učinila, nenalezla slova sladšího ani něžnějšího přirovnání nežli obraz pozemské lásky matky k dítěti. »Dovede-li se žena zapomenout nad svým dítětem?« táže se v Bibli Duch svatý a hned přidává; »A kdyby dovedla, já tebe přece nezapomenu.«

Jsou sice případy, kde matka zcela zapomněla na vrozenou lásku k dítěti, na něž vložila ruku vražednou. Dočtli jsme se toho právě těchto dnů v denních listech. Ale to je a to jsou výjimky od pravidla, které zní: Matce je mocná láska k dětem vrozena.

Jak teprve mocnou musela býti tato vrozená láska v srdci Dolorosy, jejíž panenské srdce bylo půdou, z níž lidská přirozenost Kristova vyrostla! Dolorosy, která svému Synu byla matkou a otcem zároveň!

b) Avšak, drazí posluchači, na stupni prvním obyčejně lidská láska mateřská nezůstává. Neboť tak miluje i lvice mláďata svá do jisté míry, do jisté doby, pokud totiž jejího přispění, pomoci a ochrany mají zapotřebí. Ale po této době, když již dorostla a samostatnými se stala, docela jich nezná. U matky lidské je to naopak. Poněvadž její láska je přirozená i duševní zároveň, neuvadá, nestydlá, ale vzrůstá tou měrou, jakou dítě vyrůstá a dospívající k samostatnému životu duchovnímu se probouzí. Čím déle dítěti slouží a dušičku jeho probouzí, tím sladším kouzlem spojena bývá, vidouc, jak ono se očividně vyvinuje k duševnímu žití.

Když pak to milé dítě, jehož doposud jen tlíko ošetřovala a krmila, poprvé vědomě a oddaně se usměje; když svým prvním s útkem, které pracně ze sebe vyrazí, ji poprvé oslovuje, stává se jí dražším a dražším. Ale ani tehdáž, když toto její poupě v růži se rozvíjí i trny nezpůsobí spolu projevuje, jakž ani jinak býti nemůže — ani tehdáž nemeuší se její láska k bujnému robátku, neboť láska je trpělivá a odpouští.

Je-li tomu tak, ó drazí přátelé, uvažte, s jak neskonale blazeností dívala se asi Dolorosa na svého Syna, jejíž ji byla Prozřetelnost pro celé pokolení do loktů vložila a světila, když viděla, jak prospívá věkem, moudrostí a milostí! Když pozorovala, jak se poznenáhla ukazují květy a pokladové jeho vnitřního života! V tazích jeho tváře viděla dokonalý obraz svůj. Nejkrásnější na pohled ze všech synů lidských, plný moudrosti a přívětivosti, byl pro ni zdrojem nejčistší radosti, která žádné jiné matce pozemské nebyla údělem, ani před ní ani po ní.

Korislán, jak píše Plutarch, proto tak velice miloval čest, ježto věděl, že z toho radost bude mít matka jeho. A dítě Ježíš neznalo jiného potěšení nad ono: viděti Matku v její tiché radosti šťastnou. Proto jí posluhoval s něžnou pozorností, a stav se jináčem, pro ni a za ni v dílně tesařské pracoval, jsa tomu rád, že tak aspoň částku starostí sundati může s beder svého starostlivého pěstouna.

Ó vmyslemež se do tohoto sladkého společenství pod jednou střešou malého domku nazaretského, abychom alespoň částečně pochopili lásku, jakou hořelo srdce Dolorosy!

c) Avšak tímto vším její mateřská láska nedosáhla ještě svého vrcholu. Přirozená a duchovní, ustavičným obcováním s Ježíšem vždy vzrůstající láska Dolorosy proměňovala se a čistila, krystalizovala se v lásku vyšší: nadpřirozenou a nebeskou.

Nemohla ani býti jináče. Neboť Dolorosa věděla bezpečně, že je Syn její darem nebes, že je pomazaný Páně, jediný bez viny, svatý, očekávání národů, toužení pahrbků věčných, sláva národu israelského, pramen spásy, vtělená moudrost boží. Proto jej milovala také láskou jemu se klanící; láskou, o níž se v pravdě říci může, že byla z celého srdce. Mateřským právem do tajemství jeho poslání a myšlení zavedena byvši, naslouchala denně utěsněným jeho výkladům a řečem, jež později tolik srdcí lidských měly okouzlit. Při tom duch její plesal v Bohu a Spasiteli, kterého vším právem Svým nazývatí směla . . .

IV.

A nyní, moji drazí, když jsme dostoupili té výše, ve které se nám tak vznešenou a převelikou jeví ta zvláštní a jediná láska Dolorosy k Synu jednorozenému, pokud to srdce naše chladné a sobecké pocítiti dovede, vraťme se dolů zpět k nížinám pozemským, kde mezi bodláčím a trním hádata se skrývají! Kde byeny a draví vlci mají svá doupata!

a) Čím blaženější bylo nadšení, jež pocítovala Dolorosa v obcování se Synem; čím sladší bylo plesání její milující duše nad pocity každé jiné lásky v světě, tím hroznější — to chápeme všichni — byla muka její přesvaté duše, když po třicetiletém sladkém společenství spatřila Jedináčka jako Beránka, obklopeného nenávisť dravých vlků. Když viděla, že nejen fariseové, zákonníci a nejvyšší služebníci chrámoví meč proti jejímu Synu tasili, nýbrž i zbraň ne ukovanou z ocele, ale z muk duševních tasil proti němu i žák a učedník z kruhu jemu nejmilejších. To byla duševní bolest, které pochopiti nedovede, kdo sám nezakusil.

Nešťastný král Karel Stuart utekl, jsa pronásledován Cromwellem, do Skotska, kde mu slíbili ochranu a bezpečí. Cromwell nabídl lidu skotskému 2 miliony, vydá-li krále. To když uslyšel král, řekl: »Raději se vrátím k těm, kteří mne tak draze kupují, než abych zůstal u těch, kteří mne tak věrolomně prodávají.«

Lakomý a věrolomný učedník prodal Ježíše ne za dva miliony, ale za pouhých 30 stříbrných. Jak asi bylo Dolorose, když o tom zvěděla? Jaký meč bolesti pronikl její duší?

b) Ale ona kráčela horším mukám vstříc. Nedbajíc pohany, že se na ni jako na matku odsouzence ortelovaného dívají, těsnými řadami davů se prodrala až na Golgotu, aby ani tam Syna neopustila. Moji drazí, dovedete pochopiti tam její svízelnou situaci, když stála pod křížem, na němž jí ubili Jedináčka? Abyste tím spíše pochopili, povím vám skutečný příběh.

Na ostrově Malorce použil mstivý otrok chvíle, kdy s dětmi svého pána samojediný byl v hradě, aby vykonal neslýchanou pomstu za to, že byl od svého pána trochu přísněji potrestán. Uzavřel všechny vchody do hradu zevnitř, vyvedl děti pána svého na cimbuří hradní věže a když je tam před očima matky všechny zvolna pozabíjel, shodil zohavené mrtvoly jejich jednu po druhé matce k nohám a také skočil dolů sám-poslední.

Nemyslíte, drazí, že meč, který pronikal srdce nevinných dítek, pronikal zároveň srdcem matky, hrozných těchto činů svědkyně?

Něco podobného se dalo za příkopem brány jerusalemské. Zde před očima Dolorosy vraždil celý národ nevinného, toho, který jediný byl spravedlivý, až ducha na kříži v nesmírných bolestech vypustil. Tenkrát bolest Dolorosy byla největší.

c) Pak ji čekala ještě bolest poslední, totiž meč opuštěnosti.

Když sv. Bernardu umřel bratr jeho Gerard, bylo tomuto vzácnému světcí, jak sám dí: »Protože jsme byli s bratrem jedno srdce a jedna duše, stalo se, že meč smrti přefízl duši jeho i duši mou zároveň, jenom že první polovičku zaslal do nebe a druhou v prachu země ponechal. A touto opuštěnou, v slzavém údolí zanechanou, od lepší polovičky odříznutou polovičkou jsem ubohý já. A přece mi říkají, abych nes'zel.«

Ach, neprolévati slz a trpěti, je sice hrdinské, ale od Dolorosy čekat spíše to, co o sobě napsal Jeremiáš nad zříceninami města: »Proto pláče a oko mé vydává vody. Neboť daleko vzdálen jest ode mne Potěšitel.«

Drazí posluchači! Bylo to krátce po rušných dobách převratu, kdy v tomto našem kostele před obrazem Dolorosy jednoho dne klečely dvě černě oděné dámy. Smutek jim tak výmluvně mluvil s tváří, že budily němým hořem své duše všeobecný soucit a úctu. Jedna ztratila na bojišti syna a druhá ztratila za chřipkového moru manžela. Která z nich cítila bolest větší? Těžko říci a těžko se dalo poznati. Obě vylévaly hořkost duše své před obrazem Dolorosy. Obě hledaly právě u Ní útěchy a síly, aby bolest nezlomila jejich života. Ovdovělá mladá žena plakala a zdálo se, jakoby si stěžovala nad ztrátou milovaného muže a jakoby šeptala s Jeremiášem prorokem: »Proto pláče a oko mé vydává vody. Neboť daleko vzdálen jest ode mne Potěšitel.« Slzy kanuly jako zrna růžence na její černý šat. Osiřelá matka neplakala. Snad už zdroj slz vyschl palčivou bolestí. Klečela v němém bolu a oči své, spola vyhaslé, znavené upírala na obraz Dolorosy. — Stabat Mater Dolorosa. Matka, jež ztratila syna, hledala útěchy u té, která je rovněž ztratila, rovněž obětovala . . .

Obraz Dolorosy, drazí přátelé, zvláště v této době svatopostní vystupuje nám tak živě na oči. Mučednictví Kristovo bylo zároveň mučednictvím jejím. Její veliká láska byla vykoupena nemeušší bolestí. Ach, kdo z vás v Boha věříš a Boha miluješ a musíš trpěti, sem se utíkej, sem se postav, tady si požaluj, ať v slzách nebo v němém bolu, jedno vše, jen zašeptej:

»Sklon dolů,
Matko plná bolu,
tvář svoji vlídně v moji tíž!«*) Amen.

*) »Faust a Marketka«.

Kázání při instalaci faráře.

Kdo zde na světě několik desetiletí prožil a měl oči otevřené, poznal, že lidský život nic jiného není, nežli ustavičná změna, u někoho častější, u jiného řidší. Mezi změnami, které tento život proplétají, bývá důležitý odchod a příchod na určité, trvalé místo.

Odchází-li od nás člověk nepřítel, obyčejně si z hluboka od-dychneme. Odchází-li od nás, koho jsme vroucně milovali, zanechává v našem srdci ránu, která se sice zahojí, ale ne vždycky brzo.

Podobně je to i s příchodem. Některého člověka očekávají lidé s bázní a třesením. Na jiného se zase upřímně těší a počítají dny a hodiny, nemohou se ani dočkat. A opět jiného člověka očekávají lidé hlavně ze zvědavosti.

Když zdejší fara úmrtím předešlého pana faráře osiřela, byli mnozí z vás zvědaví, komu ji patron zadá. Když pak jste se dověděli jméno tohoto nového faráře, byli jste opět zvědaví, můžete-li se na něj těšiti, či máte-li se nad jeho jmenováním rmoutiti. To je docela přirozené.

Vzpomínám si na příklad z bible. Křesťanská obec korintská obdržela zprávu, že tam zavítá její duchovní pastýř Pavel. »Co nám asi řekne? Jak se mu budeme líbiti? Bude-li s námi spokojen?« Tak a podobně se dotazovali před jeho příchodem navzájem zvědavě.

Avšak i svatý Pavel měl své zvláštní starosti, nežli se vydal na cestu ke svým ovečkám, obyvatelům Korinta. Jací pak asi jsou? Jaká jest jejich víra? Jaké jsou jejich domácí a veřejné mravy? Přijde-li jim vhod či nevhod? Tuto svou starostlivou zvědavost vyjádřil i v dopise, který do Korinta poslal. Píše v něm takto: »Obávám se, abych snad přijda k vám, nenalezl vás takovými, jakými nechci; a abych já nebyl shledán od vás, jakým si mne nepřejete.« (II., 12, 20.)

Vážení farníci v . . . ! Také váš duchovní pastýř, podle církevního i státního práva potvrzený a sem dosazený, v posledních dnech často u sebe takto rozvažoval: »Jací pak ti moji farní osadníci jsou? Jaká jest v nynější pohnuté době jejich víra? Jaké jejich zvyky a mravy? Přijdu jim vhod či nevhod?«

Podobně i vy, nemýlím-li se, jste rozmlouvali o jeho příchodu.

»Jaký pak ten nový farář jest?«

»Jak se k nám bude chovati?«

»Co bude od nás požadovati?«

Není-liž pravda, vážení farníci, že jste takto a podobně mezi sebou rozmlouvali a těmito otázkami se zabývali!

Nuže, dovolíte-li, já vám na tyto tři poslední otázky odpovím sám.

1. Zvláště na tu první otázku (jaký je váš nový farář?) mohu vám, drazí křesťané, odpověděti dle nefalšované pravdy a to z té jednoduché příčiny, že jsem jeho vlastní, rodný bratr. A protože

jsem o 19 let starší nežli on, mohu vám jeho život vylíčiti věrně od kolébky až do této chvíle.

Četl jsem nedávno v novinách tento výrok: »Není většího prokletí, nežli když se v chudé rodině narodí mnoho dětí.« — S touto větou naprosto nesouhlasím, protože i my jsme měli rodiče velice chudobné, a bylo nás dětí dohromady deset a přece jsme nepozorovali, že bychom byli nešťastní nebo prokleti.

(Životopis instalovaného — —)

Ejhle, moji drazí, takový je životopis vašeho nového faráře! Co jste si hlavně zapamatovali? Že váš farář prošel trpkou školou života; že poznal, jak tlačí chudoba a že pocítil sám na sobě, co je to: býti skoro od kolébky sirotkem.

2. Z těchto okolností samozřejmě vyplývá odpověď na otázku druhou: Jak se k vám bude chovati? Jak? Bude vám všem přítelem. Bude přítelem chudých a ubohých, přítelem sirotek a školních dětí, přítelem nemocných a umírajících, zkrátka: přítelem celé tarní osady. Když jsem se asi před měsícem dověděl o jeho jmenování, z bratrské lásky pospíšil jsem do V... Prohlédl jsem pěkný kostel a faru a pak jsem spěchal ihned ke zdejšímu hodnému panu starostovi, abych jej a v jeho osobě celou farní osadu předem ubezpečil, že můj mladší bratr bude jim dobrým duchovním pastýřem. Pak jsem šel k panu řídícímu, abych jej a s ním celý učitelský sbor ujistil, že můj bratr chce jim býti srdečným kolegou a oddaným přítelem všech školních dětí.

a) Jako oltář, kazatelna a zpovědnice, tak i škola je místo, které bude navštěvovati rád a pilně. Bude tam vaše děti seznamovat s Pánem Bohem, jejich nejdobrotivějším Otcem. Bude jim tam do srdce vštěpovati vědomí, že pro děti je nejdůležitější příkazání čtvrté, které jim přikazuje úctu, lásku a poslušnost. Bude je zkrátka vésti k tomu, aby se podobaly Ježíši Kristu, který ve svém dětském věku prospíval věkem, moudrostí a milostí.

b) Bude dále přítelem těch, kterým je souzeno procházeti trpkou školou života, myslím totiž všech nešťastných a zarmoucených. Já sám to vím z dlouholeté zkušenosti, že lidé utrápení nejraději své stezky a boly svěťují svému duchovnímu správci. A váš farář bude si to pokládati za čest a radost: stesky a bolesti kohokoli vyslechnouti, potěšiti, povzbuditi a dodati důvěry, aby žádná z jeho oveček neklesala na mysli.

c) Ale která jest asi nejkrásnější úloha duchovního pastýře? Kde jest jeho nejdůležitější místo? Myslím, že u lůžka nemocného a umírajícího. Představte si takového ubožáka těžce nemocného anebo docela umírajícího! Jak mu jest? Na jedné straně svírá ho bolest tělesná, na druhé straně bolí ho duše. Všecko ho zarmovuje. Zarmovuje ho minulost, zarmovuje ho přítomnost, léká ho budoucnost. Starostí jej naplňují děti a všichni ostatní, kteří stojí okolo jeho lůžka. V takové situaci prokazuje mu sice výbornou službu lékař, který jej léčí; výbornou službu manželka, dcera, které jej ošetřují; soused, sousedka, kteří jej navštěvují. Ale rozhodně nejlepší přátelskou službu v posledních okamžicích

mu prokazuje duchovní, který přichází, aby od něho odňal hrůzu smrti a palčivost bolesti. Který, když ostatní se vzdávají naděje, naplňuje duši jeho důvěrou, smiřuje ho s Bohem, oslazuje mu svou útechou trpkou hodinku smrti a posiluje ho na cestu v životě nejdelší. Ach, ano! Tam, u lůžka nemocného se teprve ukáže, jakou má cenu kněz. A já pevně doufám, že i váš nový farář, když toho třeba bude, ve dne i v noci, včas i nevčas, za pohody i nepohody, na zavolání jako dobrý přítel spěchatí bude k nemocným. Bude tak konati jen svou povinnost. Bude tak následovati svého Mistra Ježíše Krista, který procházeje krajinami, hlavně nemocné vyhledával a těšil.

d) A'e jestliže praví přísloví, že všem nelze se zachovati, je docela možné, že tento váš farář i při své konciliantní povaze během času nalezne zde své nepřiznivce a přísné kritiky. V takovém případě ve jménu jeho vás prosím, abyste mu své výtky a kritiku řekli ne po straně, ne za zády, nýbrž raději do očí, aby měl příležitost chyby své napravit a nepřiznivý úsudek odstraniti...

Avšak já vás již přestanu ujišťovati o jeho dobrých úmyslech. Lépe bude, když všichni počkáme, až své dobré úmysly uvede ve skutek.

3. Pak bude moci také on od vás, svých farníků, něco požadovat, něco si zamlouvat, o něco prositi. Zamlouvá a vyprošuje si vaši důvěru, oddanost a lásku.

a) Je sice pravda, že lásku nestačí si pouze vyprošovati a zamlouvat; ta se musí napřed dobývati.

Ale když vás ubezpečuji, že tento můj bratr k vám přichází s otevřeným srdcem a přináší vám také lásku, když vás ubezpečuji, že nebude pěstovati strannickou politiku, ale chce, abych se obrazně vyjádřil, jenom vaše nesmrtelné duše brátí jakoby do náruče a nositi ku prameni veškerého blaha, totiž blíže k Ježíši Kristu — jářku, nezaslouží si od vás trochu důvěry?

Když vás ujišťuji, že s pomocí pánů učitelů chce z vašich dítek vychovati zbožné křesťany, poslušné syny a dcery a poctivé občany — nezasluhuje si vaši oddanosti?

Když bude za vás sloužiti mše svatá a obětovati všechny své kněžské modlitby — nemá-li nárok na vaši lásku? Když ve dne i v noci, v čas i nevčas, za pohody a nepohody spěchatí bude k vašim nemocným, aby jim osladil jejich poslední okamžky — odepřete-li mu za to lásku?

Když chce s vámi snášeti všecko, dobré i zlé, když radost vaše bude jeho radostí a žalem jeho žal váš — odepřete mu svou důvěru, oddanost a lásku?

Má nazývati tento den, kdy mezi vás vkročil, blahoslaveným či má na něj jednou vzpomínati s trpkostí? Má býti jeho instalace počátkem radostí anebo počátkem cesty křížové? Má se tu cítiti jako mezi svými či má jednou naříkati: „Já jsem přišel mezi svoje, ale moji mne nepřijali.“ Co mně, staršímu jeho bratru,

odpovíte na tyto otázky? Čím mne potěšíte? Nechte mi, prosím tu sladkou naději, že se tu bude cítit mezi vámi spokojený.

b) Ale když už jsem jednou začal prositi, budu mluvit ještě dále. Povím, jak svému faráři prakticky osvědčíte důvěru, oddanost a lásku. Jak?

Když budete v den sváteční plnit tyto chrámové prostory až do posledního místečka. Když sem budete pospíchat s touhou takovou, s jakou pospícháváte k zábavám světským. Když budete slovo boží nejen poslouchati, ale i plnit. Když budete mezi sebou žít v pokoji a svornosti. Když vykonáte aspoň jednou za rok sv. zpověď. Ve zpovědnici jej naleznete v době velikonoční vždy; jenom ať najde tam i on vás. Do školy ho vidíte choditi pilně; jenom ať tam on najde všechny katolické školou povinné děti a nikoli prázdné lavice! Tak mu nejspíše osvědčíte svou důvěru, oddanost a lásku.

A nyní bych rád svou instalační řeč skončil. Pověděl jsem vám 1., 2., 3. Pověděl jsem vám vše z upřímného srdce. Až tedy bude se teď váš farář při mši svaté za vás modlit, věnujte i vy jemu aspoň Otčenáš. Po jednom Otčenáši z tolika úst a z tolika srdcí — toť bude obět, na kterou jistě shlédne dobrotivě nebe. Amen.

Fr. Malý.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Diecesánní sdružení ve Francii.

Koncem ledna 1924 přinesly časopisy zprávu, že sv. Stolica svolila k utvoření diecesánních sdružení ve Francii, jež by před státem a zákonem převzaly úkol představitelů a majitelů chrámův a jiných církevních budov. První číslo »Acta Apostolicae Sedis« t. r. 1924 uveřejňuje také skutečně papežskou encykliku »Maximam gravissimamque« Pia XI. k francouzskému kněžstvu a věčícímu lidu, kde se jedná o »Associations diocésaines«. Takto tedy jest ukončen spor, vlekloucí se již skoro 2 desetiletí, a nadešla snad jitřenka lepších časův.

První dcera církve. Francie čili Gallie zaujímala v církvi naší vždy jedno z předních míst. Již mužové apoštolští zvěstovali tam evangelium, založili první obce křesťanské. Mezi prvními křesťany Gallie jmenují se Lazar, Marie Magdalená, Dionysius Areopagita, sv. Irenej a j. Půda země francouzské je svažena hojnou krví mučednickou hned v prvních stoletích křesťanských; že símě mučedníků tam nevymřelo, ukázala i veliká revoluce, kde četní křesťané volili raději smrt, než zapřít víru svou. Francie, země sv. Ludvíka, dala církvi velikého biskupa Martina, světoznámou

svatou hrdinku Johanku, Pannu Orleánskou, jakož i nesčetné jiné světce a mučedníky. Skoro každé město, ba i četné jiné osady mají svého světce, jehož posvátné ostatky opatrují jako své paladium. — Zakusila sice Francie, podobně jako naše česká vlast bouře husitské, své zmatky albingenské a katharské, doby to smutných krvavých válek. Ale tam v zemi, prosáklé krví prvních mučedníků a oslavené tolika světci, nezanechaly náboženské bouře ty tak smutného dědictví, jako Bohu žel mezi námi. Proto ve Francii vždy po dobách zkoušek dostavila se doba útěchy.

Kulturní boj. »Dokud nevyklidíme všech náboženských společností, nesúčtujeme s Římem, nezrušíme konkordátu a nezavedeme v celé zemi světských škol, neučinili jsme skoro ničeho!« Tak promluvil asi před dvěma desetiletími člen velkého orientu při kterémisi banketu. — »Připíjím li na zdar zednářství, připíjím vlastně na zdar republiky. Neboť republika není nic jiného, než zednářství, jež vyšlo ze svých stánků!« Tento program počal býti uskutečňován, když nejprve vykázaný z Francie tak zvané neautorisované řehole, po nichž přikročeno k řeholím autorisovaným, pak prosazeny zákony o rozluce církve a státu, zabavení svatyní, církevního majetku atd. Bozohledným tímto počínáním byl rozvrácen a otráven vnitřní život, dán signál k vnitřním bojům a neshodám, ale co záleželo na tom? Nejlepší synové a dcery Francie, kteří svou působností prospěli celým generacím, stali se ve vlasti štvanci, duchovenstvo vydáno v šanc bídě a hladu. Útočištěm řeholí staly se zámožské missie, kde i nejradikálnější francouzské vlády nechaly řehole klidně působiti, dobře jsouce si vědomy, že by tím zasadily Francii v koloniích smrtelnou ránu.

Náboženská sdružení. Rozlukový zákon francouzský navrhoval, aby po farních osadách se utvořila náboženská sdružení, jež by pečovala o bohoslužbu, udržování bohoslužebných budov a vydržování duchovenstva. Poněvadž však republika si vyhrazovala ve sdružení těch státní nejvyšší právo, zavrhnul papež Pius X. encyklikou »Vehementer« ze dne 11. února 1906 rozluky, pak i náboženská sdružení, dne 10. srpna 1906 encyklikou »Gravisimo«, že nesmí ani podobné společnosti se zakládati.

»Prohlašujeme,« — tak nařídil sv. Otec Pius X. — »že není dovoleno pokoušeti se o nějaká jiná sdružení, dokud nejsou bezvýhradně, bezpečně a zákonitě zaručeny ve jmenovaných sdruženích božské zákony církve, nezadatelná práva římského papeže a biskupů, jakož i autorita nad nutným vlastnictvím kostelův a zvláště Bohu zasvěcených budov.«

Proto nepovstala žádná sdružení náboženská, ale dostavilo se jiné zlo; církev pozbyla vlastnictví kostelů, seminářů a far; nabylo stát aneb obec, které určily podmínky, pod nimiž smí jich používat služebníci církevní. Proto zdál se některým postup Pia X. ostrým. Vzpomeneme-li si však na tehdejší zákony francouzských zednářův a rozpravy v parlamentě, soubhlasíme s názorem »Osservatore Romano« 1924 č. 19, že vláda nepřátelská církvi zneužila jednostranně náboženských sdružení pro své účely, osobovala si

pomocí jich »iura circa sacra«, jichž nelze sloučiti s ustanoveními a duchem práva kanonického.

Světová válka. Světová válka ukázala ve Francii velikost lásky křesťanské. Když byla vlast v nebezpečí, nevzpomínal žádný katolík zlého! Ze všech končin světa dostavili se řeholníci k obraně vlasti, řeholní sestry převzaly péči o raněné v nemocnicích. Obětavost těchto nezištných duší hlásá výmluvně statistika obětí, jichž vyžádala sobě lítě válečná právě v řadách duchovních a řeholních. V celé Francii působila tato nezištná obětavost těchto zákonitě vyděděných, státem pronásledovaných řeholníkův a kněží dojmem velikým. Republikánská vláda nemohla neslyšeti všeobecného přání katolického lidu, aby nastal konečně mír mezi státem a náboženstvím, aby stala se náprava, aby alespoň poněkud byly odčiněny křivdy.

Diplomatické styky. Na všeobecnou tuto žádost lidovou byly po válce opět navázány se sv. Apoštolskou Stolicí styky, před desíletími tak násilně přervané. Již za papeže Benedikta XV. pozeptala se francouzská vláda svým zástupcem Douceltem, je-li možno hovořiti o zákonitém poměru církve a státu. Následovala potom dlouhá rokování, jichž účastnili se vynikající právníci, francouzští biskupové, římské kongregace pro mimořádné církevní záležitosti. Šlo o to, aby ve všech církevních věcech byl biskupům a papeži zajištěn jim příslušný vliv a rozhodující právo. U svaté Stolice byl jmenován vyslancem Jonnart, pak vyslán tam hrdinný vítěz verdunský, generál Castelnau. Dobré vůli na obou stranách podařilo se rozptýliti všechny pochybnosti a rozřešiti zavlou otázkou k obapolné spokojenosti. Setřel se zákonů církevních i občanských, a přece podává se záruka, že církevní věci budou moci zdárně ve Francii se vyvíjeti.

Encyklika »Maximam gravissimamque«. Radostným srdcem sledoval sv. Otec Pius XI. důležitá tato rokování. Neboť který velekněz neměl by zájmu o blaho země, jež dala církvi tolik světců? Kromě toho nynější sv. Otec přišel již záhy na veřejné dráze své ve styk s Francií. Když v červenci r. 1891 odevzdával Msgr. Radini-Tedeschi v Paříži nově jmenovanému kardinálovi Bourretovi kardinálský klobouk, provázel ho mladistvý kněz, doktor Ambrosiány, Achille Ratti, jako sekretář. Při slavném přijetí u presidenta Carnota v Elysejích byli všichni ministři, také Rajmund Poincaré, nynější president. Mladistvý sekretář, nyní jako Pius XI. povýšený na nejvyšší a nejctihodnější prestol, dojísta se těšil, že činí první krok ke kýženému smíru, když psal list »Maximam gravissimamque«. V encyklice promlouvá se nejprve o dějinném vývoji, výslovně se podotýká a vyjadřuje zřetelně, že zamítavé stanovisko Pia X. bylo zcela odůvodněno vzhledem k tehdejšímu kulturním bojům. Nyní však při všeobecné touze po míru dostavil se po skončené válce okamžik, kdy překážka znepokojující lid může býti odstraněna a projednána otázka náboženských družstev. Hned při počátku vyjednávání r. 1922 položil sv. Otec dvě podmínky, bez nichž nelze diskutovati o nových náboženských a pod-

porovacích družstev, totiž: 1. stanovy jejich musí souhlasiti s božskou ústavou církve a s jejími příkázáními; 2. sv. Stolicí musí býti dány záruky zákonité a bezpečné, že nová sdružení jsou nezměnitelná, aby snad nová jiná, církvi nepřátelská vláda neodňala družstvům zákonný charakter a také i jmění. — První požadavek je vyplněn, neboť diecesánní sdružení nezávisí přímo na zákoně, zavrženém od Pia X., a budou se řídití ve své působnosti zásadami katolickými. — K druhé podmínce sděluje sv. Otec, že jeho původní návrhy nebyly přijaty. Byly však dány takové záruky, že doufáme, moci je přijati ku prospěchu všeobecného pokoje, a to tím více, poněvadž dle našeho úsudku nelze příznivějších dosáti; hledíc ke všem okolnostem lze také tyto považovati za zákonné a bezpečné, jak se jich dožadoval sám Pius X. Sv. Otec zdůrazňuje též: »Dle souhlasného názoru státní rady, jež je nejvyšším a jediným úřadem, povoleným vykládati zákony, není v nové organizaci ničeho protizákonného, takže netřeba ničeho se obávati od státní autority.« — Proto ustanovuje sv. Otec, — ač zřejmě a určitě zavrhuje tak zvané »laické zákony« — že diecesánní sdružení dovolena se stanoviska církevního. Třebas nerozřešují zcela církevně-politických otázek, možno je přece považovati za most, po němž bude dosaženo zákonitým a mírným způsobem úplné svobody.« Na konci listu svého napomíná sv. Otec kněžstvo ke svornosti a poslušnosti v tomto oboru; poukazuje na biblické důvody, připomíná věčným povinnost, pečovati o dům boží a časnými prostředky podporovati ty, kteří jako kněží Hospodinovi prostředkují jim statky věčné.

»Associations diocésaines«. »Sdružení diecesánní«, »Associations diocésaines« mají dle II. článku svých stanov za účel »pečovati o výlohy a zachování katolického náboženství pod autoritou biskupův ve spojení se sv. Stolicí a v souhlasu s ústavou církve katolické«. Ve 23 člancích, jež publikuje k tomu encyklika »Maximam gravissimamque«, je blíže označena organizace a způsob, jakým sdružení pracuje za svým cílem. Do sdružení patří na prvním místě biskup diecesánní, kromě něho jsou ještě členové skuteční a čestní, což vše je jasně stanoveno.

Francouzský tisk přijal nové toto sblížení Říma a Paříže velmi radostně, chválí francouzské i římské hodnostáře, kteří o mír zjednali si vzácné zásluhy. Kéž podobné upokojení myslí a sblížení tak důležitých činitelů veřejného blaha a pořádku nastane i všude jinde.

Sestavil dr. Rudolf Z h á n ě l.

LISTY HOMILETICKÉ.

Boží Hod velikonoční.

Carnis resurrectionem . . .

Tak se opět navrátily ty naše milé zvony! Ty hlasatelé ro-
dícího dne! Ti poslové boží, kteří přejali na své kovové
jazyky pozdrav archanděla Gabriela a nesou jej denně ve bluk
a šum velkého lidského mraveniště, které se nazývá Prahou. Nosí
jej ve chvat a spěch, který znamená jenom honbu za životem, za
výdělkem a mzdou. Nosí své pozdravy jako hlasy vyššího světa
v hukot automobilův a zvonění elektrických drah právě tak dobře
jako v ticho vesniček, v ticho těch malých chatek, které se krčí
kdesi ve stínu lesa.

Ve čtvrtek odletěly ty naše milé zvony, aby donesly do Říma
papeži smutnou zvěst, že Pán Ježíš byl vsazen do žaláře, byl po-
topen, odsouzen a vydán na smrt. Oněměly bolem nad jeho smrtí.
Žalovaly na lidskou zlobu. Ale když sv. Otec při obřadech Bílé
soboty rozžehl svíci velikonoční, paškál, aby tak naznačil znovu-
zrození čili návrat k životu novému, naše zvony chvátaly s ra-
dostnou zvěstí na svých kovových jazycích zpět a rozhoupaly se
ve svých starých sídlech, ve zvonících, zpívajíce svůj velikonoční
pozdrav: »Kristus vstal z mrtvých; alleluja, alleluja. Dokonal naše
vykoupení; alleluja. Dokázal pravdivost svého božského učení;
alleluja. Utvrdil naši naději, že všichni, kteří zemřeli a kteří ze-
mrou, vstanou zase z mrtvých.« Carnis resurrectionem . . .

Jako usychají byliny, tak umírají i lidé. Tisícero smrtí umí-
rají a tisícovým způsobem ztrácejí se jejich těla se světa. Jedni
jsou pohřbeni ve hlubinách moře a druzí odpočívají na nesčetných
bojištích. Některé pohltila divá zvěř, a opět jiné v prach a popel
proměnil oheň. Většina mrtvých odpočívá ve hrobích.

»Všem dobře se tam spí a sní,
neb všechny rány se tam ztratí.

Zpět v bídu našich zemských dní
se nikdo nikdy nenavrátl. (J. Čišinský.)

Drazí posluchači! Opravdu se z hrobu nikdo nenavrátl? Nevěrci a poloviční křesťané to aspoň tvrdí. Říkají, že člověk podle těla jako zvíře hyne, zapadá, v zemi shnije a na věky je ztracen. Je tomu tak, nejmilejší? Ale vždyť přece se modlíme v apoštolském vyznání: Carnis resurrectionem, těla vzkříšení! Vždyť přece naši dědečkové a babičky a jejich předkové umírajíce, věřili, že vstanou z mrtvých!

I. Je to možné fysicky?

II. Je to možné morálně? . . .

I.

Položme si nejprve otázku, zdali jest vůbec fysicky možno abychom vstali z mrtvých?

a) Na tuto otázku nám každé školní dítě křesťanské dá tuto odpověď: Ten Pán, který slunce a nesčíslné hvězdy a vůbec celý svět stvořil z ničeho; ten Pán, který člověka učinil z prachu země; tento všemocný Pán může zajisté i člověka ve prach rozpadlého zase vzkřísiti k novému životu. »U Boha není nemožné ni žádné slovo« a nebude mu tedy nemožné vzkřísiti člověka zase z mrtvých. Či se snad domníváte, že Všemohoucímu je nesnadno: z něčeho něco vyvésti, když mu bylo nemožno: z ničeho učiniti všechno? Bůh, který z ničeho nás stvořil, až v prach se rozpadneme, opět nás vzkřísí. Římský císař Theodosius, který vynikal dobrotou srdce, rozkázal při jakési slavnostní příležitosti otevřítí věznice a udělit uvězněným svobodu. Při tom prý řekl: »Kdybych měl tu moc, dal bych otevřítí také všechny hroby a navrátil bych mrtvým život.« To ovšem nedokáže ani žádný císař, ani král, ani president, byť měl srdce sebe šlechetnější. Ale »u Boha není nic nemožného.« (Luk. 1—37.)

b) A zdaliž nedokázal sám Spasitel, dokud ještě na tomto světě dlel, že je možno mrtvé lidi křísiti? Zdaliž nevzkřísil dceru Jairovu, kteráž na lůžku mrtvá ležela? Zdaliž nevzkřísil mládence Naimského, kteréhož mrtvého nesli na marách z brány městské ke hrobu? Zdaliž nevzkřísil Lazara, který byl pochován ve hrobě už 4 dny a zapáchal? Tedy jistojistě byl mrtev.

c) Rozličným způsobem umírají lidé a rozličným způsobem běhou těla jejich zkázu. Zemře li cestující na lodi šířého Oceanu, házejí jej do moře, a vody mořské roznášejí části jeho těla tisíce a tisíce mil od sebe. Některá lidská těla rozpadávají se na poušti. Bývají pohlcena a roznesena od dravé zvěře. Bývají roztrhána a po kusech roznesena od dravých ptáků. Prach jejich bývá rozvanut větrem do všech končin světa.

Zdali se tu mimoděk myslícímu člověku nevtírá otázka, kterak jest možno, aby se tyto částky těla zase spojily a tvořily tělo lidské zase znova? Drazí přátelé, komu by z této otázky bolela

hlava, nechať si nemyslí, že ta lidská těla při vzkříšení budou taková, v jakých nosíme teď svou duši! Budou jinačí, etherická, pronikavá, duchová. Odkud toto učení čerpáme? Z čeho tak soudíme? Ze slov učeného a osvěceného Pavla, který psal ve svém prvním listě Korintským takto: »Řekne někdo: Kterak vstanou mrtví? S jakým tělem přijdou? Tak bude vzkříšení z mrtvých: Rozsévá se v porušitelnosti, vstane neporušitelnosti. Rozsévá se v slabosti, vstane v síle. Rozsévá se tělo živočišné, vstane tělo duchovní.« (15.)

Živočišné je tělo naše, protože potřebu: jísti, píti a spáti má společnou se zvířetem. Ale zase povstane, odloží tyto všechny tělesné žádosti a bude duši úplně podrobeno. »Tehdá se naplní to slovo, které jest napsáno: Pohlcena je smrt ve vítězství. Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? Kde jest, ó smrti, osten tvůj?« (1. Cor. 15)

d) Ostatně, že jest fysicky možno, aby se spojily prvky rozptýlené ve vodách, dýmu a hlině, toho doklad vidíme na černém diamantu. Co je černý dýmant? Čemu se tak říká? To jsou ty neforemné hroudy uhlí, jež jest nevyhnutelnou podmínkou průmyslu a bez něhož my ve velkém městě ani žítí nedovedeme. Ale až přijdete domů, vezměte, prosím, kus takového kamenného uhlí a bedlivě si jej prohlédněte! Čím bývalo toto uhlí před věky? Z čeho povstalo? Za dávných dob pokrývaly naši zemi rozlehlé pralesy, obrovité přesličky a kapradiny. A dnes? Po tisíci letech? Dnes těchto pralesů, přesliček a kapradin černé, zuhelnatělé mrtvoly dobývají havíři ze hlubin země v podobě uhlí.

Nejsou-liž osudy tohoto černého dýmantu podobny osudu lidí? Hleďte! Tvoříme zde skutečný prales. Na sta milionů čítá se těl lidských. Tisíce jich zmírají denně, miliony za rok. Přijdou také hluboko do země a změnění se v ní k nepoznání. Ale jako z oněch pravěkých stromů unikl kyslík, který se však při spalování uhlí opět s nimi spojuje, tak i duše naše vrátí se znova ke svému hmotnému stánku a příchodem tím způsobí v něm proměnu poslední. Tam se stal ze špinavého uhlí lesklý plamen, který svítí a hřeje, zde bude tělo změněno v bytost etherickou, lehýnkou, duchovní . . .

Neříkejte, přátelé: jak je to možno, aby se spojily všechny ty prvky rozptýlené ve vodách, dýmu a hlině? Opakuji ještě jednou: nemluvte tak! Neboť »u Boha není nic nemožného!«

e) Konečně, což nevidíme denně ještě více dojemných obrazů vzkříšení kolem sebe v přírodě? Hle, slunce vychází, zapadá, ztrácí se; ale ráno jasně na obzoru se objeví znovu. Jaký to krásný obraz vzkříšení! Na kterémsi pomníku hřbitovním viděl sem *) zapadající slunce a pod ním kratičký nápis: »Zapadám se sluncem.« Jak duchaplné a významné! Jak srdečné! Nezapadne-liž také my jednou a to jistě, jako zapadá slunce? A přece bychom rádi zase jako to slunce vyšli, vstali, z mrtvých povstali.

*) Fr. Malý, Podobizny sv. apoštolů str. 75.

II.

Je to možné? Fysicky je to možné, ale je-li to možné také morálně?

Co tomu říká naše srdce? Hlas srdce obyčejně neklame. Doufejme, že i k této otázce nám pravdu odpoví.

Člověk je tvor, který sestává z těla a z duše, a to tím způsobem, že nesmrtelná duše co nejužší souvisí se smrtelným tělem, k němuž jeví největší přichylnost. Ale, co se stane při smrti? Při smrti se duše oddělí od těla jako přítel od přítele. Dovolte, drazí! Nezdá se vám, že toto násilné odloučení těla od duše je přece jenom něčím až příliš krutým? Nezdá se vám, že se to přičítá lidské přirozenosti, když paní smrt nelítostnou rukou trhá tolikaleté svazky, jež duši k tělu poutaly?

Ale dejme tomu, že ta paní smrt už je tak neúprosná a nevyhnutelná; je nutno, je přirozeno, je potřebno a prospěšno, aby toto rozloučení duše od milovaného těla či těla od milované duše trvalo na věky? Co tomu říká naše srdce? »Lze těžko uvěřiti,« pravila nevinná osoba, »že ti, které milujeme, zapadať navždy v nivec.« Nezaznívají tatáž slova, drazí, i z vašeho vlastního srdce?

Přiznejte se! Stáli jste u smrtelného lože milované osoby. Pozorovali jste, jak zvolna mizejí její síly a zrak poněkud hasne. Viděli jste, jak ty drahé líce, které se kdysi na vás mile usmívaly, potahují se smrtelnou zsnalostí. Cítili jste, jak ruka, která druhdy tiskla vaši pravici, chladne a tuhne. Ústa, jež pro vás měla vždy v nevyčerpatelné hojnosti slova láskyplná, otvírala se k poslednímu výdechu. Jako ve snách se ještě pamatujete, jak jste zaslechli v němém bolu truchlivá slova: »Je mrtev. Už umřela.« Pak jste tu drahou mrtvolu kladli do rakve a vynášeli z domu, ve kterém jste společně žili v radosti i žalosti . . .

Povězte mi, drazí, upřímně, co tomu všemu říkalo vaše srdce? Volalo snad zoufale: »Ach, škoda, už se nikdy neužijeme! Už se neuvidíme na věky?« Nikoliv! Tak jistě nemluvilo ani nesmyslelo naše srdce. Ale spíše jste se těšili myšlenkou, že jest ještě shledání. Spíše jste uvažovali takto: Měl by snad otec, jež jsme tak upřímně ctili, na věky nám býti odňat? A dobrá matka, jejíž obraz v duši nám utkvěl, byla by snad něčím, co se ve hrobě mění v nic? Mělo by po tomto krátkém a často boluplném životě všechno se ukončiti a v nivec rozplynouti? Mělo by tělo nelítostnou smrtí na věky býti odloučeno od duše? Ach, nežádejte, přátelé, abych tomu věřil! Tuhle to mé srdce ve hrudi mluví docela jinak. Duše má nutně znovu touží po spojení s tělem. Má snad tato touha věčně zůstat neukojena? Doufejme, že nikoli. Pán Bůh, který uložil duši i tělu snášeti zde společně rozličné strasti a slasti, ten všemohoucí Stvořitel že by těmto dvěma nerozlučným společníkům odepřel naději na nový život za hrobem? »To není možno!« tak volá naše srdce.

b) Tak žádá i cit spravedlnosti. Rozmilí v Kristu! Tento svět není místem, kde by se uskutečňovala úplná odplata dobrých a úplný trest zlých. Tento svět jest pouze místem práce a přípravy pro život věčný; odměna nebo trest čeká každého až v životě záhrobním. Sám Kristus Pán to naznačil překrásným podobenstvím o dělnících a vinici. »Podobno je království nebeské člověku hospodáři, který vyšel na úsvitě, aby najal dělníků na vinici svou. I najal dělníky, najal pak ještě jiné o hodině třetí, o hodině 6., 9. a jedenácté. A všechny poslal na svou vinici. Když pak byl večer, děl pán vinice svému správci: Zavolej dělníky a dej jim mzdu, počna od posledních až do prvních. I dána je mzda všem. Hospodářem rozumí se Bůh, dělníkem každý člověk; večerem smrt; mzdou nebe. Až za hrobem čeká každého mzda, a proto přirozeno a spravedливо jest, že budeme všichni k této mzdě vzkříšení. Že budeme vzkříšení k životu věčnému.

c) I spravedlnost boží to vyžaduje. Proto i ve Starém Zákoně ústy proroka Daniele praví Bůh: »Kteří spí v prachu země, procitnou; jedn k životu věčnému, druzí k pohanění, aby je viděli vždycky.«

Prorok Ezechiel dří: »Učiněna jest nade mnou ruka Hospodina a vyvedla mne a pustila mne uprostřed pole, jež bylo plné kostí, a byly suché náramně. I řekl ke mně: Synu člověčí, co se ti zdá? Budou-li živý kosti tyto? I řekl jsem: Pane Bože, ty víš. I řekl ke mně: Prorokuj o kostech těchto a řci jim: Kostí suché, slyšte slovo Hospodinovo! Toto praví Pán Bůh ke kostem těmto: Aj, já vpustím ve vás ducha, a živý budete. A dám na vás žily a učiním, že vzroste na vás maso, a potáhnu vás kůže a dám vám ducha, a živý budete.«

V Novém Zákoně Kristus Pán tolikrát zřetelně mluvil o budoucím zmrtvýchvstání. »Přichází hodina,« praví u sv. Jana, »ve kteréž všichni, kteří v hrobích jsou, uslyší hlas Syna božího. I půjdou, kteří dobré činili, na vzkříšení života; kteří pak zlé, na vzkříšení soudu.«

A jindy pravil: »Tato jest vůle Otce mého, kterýž mě poslal: aby každý, kdo vidí Syna a uvěřil v něho, měl život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější... Kdo jí mé tělo... já ho vzkřísím v den nejposlednější...« Martě naříkající nad smrtí Lazarovou pravil: »Vstane zase bratr tvůj.« A když mu Marta odpovídala: »Vím, že vstane v den nejposlednější,« řekl Ježíš: »Kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude.«

Tak zjevil Bůh sám zcela výslovně, že vzkříšení budeme k životu novému. Komu tedy máme spíše věřiti? Otcí nebeskému a Ježíši Kristu, který svým zmrtvýchvstáním dokázal to, co slovy tvrdil? Či nevěrci, který si z té ideální, sladké víry tropí smích a z mrtvýchvstání popírá? Kdo je šťastnější? My, kteří v budoucí vzkříšení věříme, nebo ti, kdož této sladké víry pozbyli? Kdo dnes pocituje větší rodost: my nebo oni?

Já myslím, že je nevýslovně smutno duši, ve které velikonoční zvony nenalézají ozvěny. Kolem takové duše jde vzkříšený Ježíš

beze stopy, beze slova. Z ní prchla všechna ta ideální radost života. Na uzavřené její brány marně tlouče Naděje v život věčný.

Ale k nám, kteří věříme, veliká noc mluví o velikém, věčném dni života. Velikonoce vyprávějí nám o vzkříšeném Kristu, který na konec naší životní plavby jako milosrdný lodivoda vstoupí do naší tonoucí lodičky a dobrotivou rukou svojí hodí její kotvu na břeh nové země. Doufejme, že do země věčných radostí! Amen.

Fr. Malý.

Pondělí velikonoční.

Zušlechťujte lidské srdce!

»Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma?«
(Luk. 24, 32.)

Oslavený Vykupitel působí tak mocně dle dnešního svatého evangelia na učedníky jdoucí do Emauz, že volají: »Zdaliž nehořelo srdce naše v nás, když mluvil na cestě a otvíral nám Písma?« Kristus Pán není jen nejvyšším učitelem, nýbrž i nejušlechtilějším vychovatelem lidstva.

Jako tvrdíme, že sídlem lidského vědění jest hlava a v ní mozek, tak do lidských prsou promítáme jinou mohutnost duševní, totiž cit a sídlem jeho jest srdce. Krásně píše jeden lékař ve svém denníku: »Miluješ-li a chvěješ-li se slastí, anebo zoufáš-li a hynieš bolestí, ve všem ti věrně srdce přizvukuje. Srdce jest věrný duch lidských radostí a žalostí.« Proto všichni velcí paedagogové v tom se shodují, že v harmonickém souladu — má-li býti vychován dokonalý člověk — pěstovati se musí nejen lidský rozum, ale i lidské srdce; ba jsou i mnozí, kteří mnohem větší váhu kladou na kulturu srdce, než kulturu rozumu.

Ale na tuto důležitou zásadu paedagogickou se v moderním vychovatelství zapomnělo. Dnešní průměrný člověk vzdělává a pěstuje svůj rozum a nestará se o výchovu svého srdce. Každá jednostrannost však se trestá sama. Jako na poli neoraném, neosévaném, nepěstěném bují plevel, tak v srdci zanedbaném bují jen vášně a hříchy a hynou nejsvětější city a nejrůznější ideály.

1. V srdcích lidských hyne dnes především ideál svaté víry. Tisknou se knihy, vydávají noviny, rozhazují se brožury a letáky, pořádají se schůze a konají se řeči, a ze všech zaznívá nevěra. Popírá se existence Boha, nesmrtelnost duše, soudu a věčnosti, potírá se světový názor křesťanský, monismus, materialismus a hustý ateismus jest evangelium moderního člověka. Jakoby se plnila slova Ježíše Krista: »Povstanou falešní proroci a činíti budou veliká znamení, takže by v blud uvedeni byli, kdyby možné bylo i vyvolení.« (Mat. 24, 24.) Pohrdá se církví, sv. svátostmi, ctí, modlitbami, přikázáními boží a církevní v moderním životě místa nemají. A ovoce nevěry zraje. Množí se odpady od víry, přibývá svatokrádeží, zneuctění kostelů, upadá autorita lidská

i božská, šíří se úžasný duševní už ne chaos — ale anarchismus a nihilismus.

2. »To kletbou zlého jest činu, že mnoze se, zlé zas musí rodit.« Nevěra zavírá člověku bránu věčnosti a on ztrácí ze srdce druhý ideál — naději na život věčný. »Co zde na světě užiješ, to jen máš,« hlásají falešní proroci, a do srdce lidského, zbaveného naděje v život věčný pod různými pláštiky individualismu, nacionalismu, realismu a pozitivismu, vkrádá se čiré sobectví. Ovoce tohoto sobectví jest boj, boj o existenci, boj hospodářský, třídní i náboženský, boj, jenž neslyší náfek a pláč chudých a utiskovaných... A tak sesmutněl lidský život, neboť v srdci moderního člověka umřela i

3. láska, tento květ ohnivých barev a opojné vůně mystické. Srdce lidské bez víry a bez naděje, srdce nevěrecké, zoufalé, je srdce hrubé a neschopné nejvznešenějších a nejjemnějších citů — totiž lásky; lásky k odvčným ideálům lidstva: k dobru, pravdě a kráse. A tak mizí čistá láska ze života rodinného, z manželství, z obcí, národů, ze společnosti lidské vůbec, mizí i láska k vlasti, mizí i ryzí a nezištné přátelství, roste nenávisť, klam a faleš, společenský život propadá v bahno, otravuje se hříchem, který »nemá ani jmenován býti mezi křesťany«. Ubývá porodů, přibývá za to neřestných chorob, nemoci »tajných«, vzkvétá obchod s nemravností, jako rakovina rozžírá organismus lidské společnosti nemravná literatura, nemravné knihy, obrazy, pohlednice, sochy, písně, divadla, zábavy, hry, ba i oděv stává se nemravným.

Kdo tu pomůže, kdo záchranu poskytne? Jediný Ježíš Kristus a jeho božská nevěsta církev katolická. Tři mocné plameny šlehají z Ježíše a jeho církve.

1. Ježíš Kristus přinesl světa plamen svaté víry. S vírou v srdci konal Kristus Pán své dílo vykupitelské a vše zázraky. Vírou vzbuzuje v srdcích apoštolů a věřících po svém zmrtvýchvstání. Za bouře na moři v největší tísní volají apoštolové ke spícímu Mistru: »Pane zachraň nás, byneme!« Vírou silný Pán nezná strachu a bázně, tiší bouři a dří: »Co se bojíte, málověrní?« (Mat. 8, 26.) Ke kající Marii Magdaleně volá: »Doufej, dcero, víra tvá tě uzdravila.« Ano, »doufej dcero,«

2. řekl Kristus a tím s vírou spojil naději. Celé jeho učení prosyceno jest nadějí v život věčný. »Neskládejte si pokladů na zemi, kde je rez a mol kazí, které zloději vykopávají a kradou — ale skládejte poklady v nebi.« (Mat. 6, 19.) Ježíš odtrhuje srdce naše od nízkých cílů časných, chrání před zoufalstvím a otevírá naději v život věčný.

3. Kristus Pán jest též nepřeberným zdrojem lásky. Evangelia vypravují nám o těch svatých okamžicích, kdy Kristus láskou hoře volal: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé mysli své a ze vši síly své, bližního pak jako sebe samého;« »milujte i nepřátelé své a dobře číňte těm, kteří vás nenávidí.« Za základ veškerého života duchovního prohlašuje Pán zákon lásky. On hlásá: »blahoslavení jsou čistého srdce, neboť oni Boha

viděti budou.« Jak by náš svět zvláště měl hluboce vštípi si do srdce úchvatné podobenství Ježíšovo o milosrdném Samaritánu. Odstranit bídu mravní i hmotnou z řad človecenstva — na to nestačí žádné »ideály humanismu«, žádné zákony, ani pojišťovny, ani pokladny úrazové a nemocenské — na to stačí jedině zúsllech-
tění srdce.

Ve strahovské obrazárně jest nádherný obraz Tiapolův: Svatý Augustin. Světec klečí tam, pravici podává Kristu své vlastní srdce a rty jeho šeptají jeho proslulý výrok: »Nepokojné jest srdce lidské, dokud nespočine v Tobě.« Tak musí před oslaveným Kristem Pánem — má-li býti lépe — klečeti na kolennou celé človecenstvo. A kdo mu má obětovati své srdce? Collecti vymaloval něžný obrázek — pod lípou v klinu Panny Marie stojí božské dítě Ježíš, k němuž se všech stran přicházejí dítky a v ručkách nese mu každé jako dárek své čisté srdéčko. Tak i my velcí i malí, učenci i prostí, chudí i bohatí, kněží i laikové, blížíti se máme ku vzkríšenému a oslavenému Spasiteli. Prosme ho, aby srdce naše naplnil pravou vírou, pravou nadějí a plamenou láskou; abychom nehledající pozemských věcí ani radovánek světa svou blaženost nalezali jedině ve věcech nadpřirozených a věčných. »Protože, jestli jste s Kristem povstali, těch věcí, které svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest sedě na pravici boží; o věci, kteréž svrchu jsou, pečujte, ne ty, kteréž jsou na zemi.« (Kol. 3, 12.) Amen.

Dr. A. Ondroušek.

Neděle první po velikonocích.

Čím jsou pro nás rány Kristovy.

»Pokoř vám! A to pověděv ukázal jim ruce i bok.« (Jan 20, 20).

Kdysi přišel slavný vojevůdce, Julius Caesar, před senát římský, odhalil svůj šat s ukázal jízvy svých ran, jež během svých válečných vítězství obdržel, jimiž získal státu pokoj, a pro rány ty žádal od senátu větší moci, aby jako soudce a institel mohl vystoupiti proti rušitelům pokoje a nepřátelům státu. —

Po svém z mrtvýchvstání přišel Ježíš Kristus mezi apoštoly, ukázal jim své rány, jež v boji za spásu lidstva obdržel, aby uvěřili, že jest to totéž tělo, které za lid trpělo a vykřvácelo, a do hrobu uloženo. Zvítězil v boji, ranami svými přemohl smrt a peklo. Po vítězství nastává klid a pokoj, a proto po svém vzkríšení mohl p ným právem pozdraviti apoštoly slovy: pokoj vám! za týden opět ukázal se apoštolům, aby Tomáše pro nevěru pokáral a nešťastného opět k sobě připoutal.

Jako tehdy, tak budou stále až do skonání světa rány Kristovy pro nás památkou jeho vítězství, zárukou našeho pokoje a znamením soudu.

1. Kristus svými ranami, na něž zemřel a s nimiž do hrobu byl uložen, a s nimiž z hrobu povstal, přemohl především hroznou

moc pekla. Moc satanova byla zlomena. Od té doby ničeho nemůže peklo proti těm, kteří krví ran Kristových jsou vykoupeni.

Neohrožený Eleázar za války Makkabejských se sýrským králem Antiochem Eupatorem vplížil se pod obrovského slona, na němž Antioch seděl, a vnitřnosti jeho probodl. Tím získal lidu svému vítězství, ač sám Eleázar od zvířete byl ušlapán.

Podobně dobyl vítězství, ovšem ve smyslu vyšším, božský Spasitel. Svými ranami a svou smrtí přemohl příšeru pekla.

Sebe obětoval, život svůj tělesný vydal za nás, umřel smrtí nejpotupnější a nejbolestnější, smrtí kříže, aby nám vítězství nad peklém zajistil. Od té chvíle, jak sv. Augustin praví, ďábel podobá se uvázanému psu na řetězu, a nemůže uskoditi leč tomu kdo se k němu přibližuje. Dokud křesťan miluje Krista a ukřývá se v ranách Kristových, nemůže býti sveden ke hříchu a upadnouti v osidlo pekla.

Když sv. Martin jako katechumen, od císaře Juliana, odpadlíka, zbabělcem byl nazván, řekl neohroženě: »Myslíš-li, že se stávám křesťanem ze zbabělosti a nikoli z víry a lásky ke Kristu, postav mne zítřka v bitvě na nejnebezpečnější místo beze vši zbraně a přilbice, a já pevně doufám, že jmenem Ježíše a znamením sv. kříže zvítězím, stojí přece v písmě sv. psáno: »Oni vítězí na koních a vozech.« my pak ve jménu Páně, jehož vzýváme!«

»Ve jménu mém, ujistil nás božský Spasitel, budete zlé duchy vymítati.« (Mar. 16, 17). Kdo miluje Krista a vzhlíží se v jeho ranách a častěji uvažuje, co pro nás vytrpěl, aby duši naši zachránil a spasil, bojí se nejmenšího hříchu, aby se Kristu nezpro- nevěřil.

Když maršálka Viomenila, když před smrtí zaopatřen sv. svátostmi naposled žehnal svým dítkám, a přátelé litovali, že neumírá jako vítězný vojevůdce na bojišti, vzal do rukou kříž a zvolal: »To je nejlepší prapor, jímž nabýváme nejslavnějšího vítězství!« Proto sv. Tomáš Aquinský před křížem hledal nejlepší zbraň proti hříchu, nejraději mluvil a psal o utrpení Páně, a proto také zachoval si panickou čistotu až do konce svého života.

V pokušení se utíkejme k božskému Spasiteli o pomoc: Pro své svaté drahé rány, Ježíši ukřižovaný, smiluj se nad námi, a pocítíme na sobě zázračnou jejich moci zachráníme se před útoky pekla a světa, byť byly sebe úsilnější a lstivější.

Kdo v pevné víře zadívá se ve svaté rány Kristovy, bývá ozbrojen proti jakýmkoliv útokům pekla. Zlé náklonosti se udušují, vášně, tělesnost, nenávisť, hněv, lakota, pýcha, nestřídmost a všechny nepravosti nemají přístupu do srdce lidského, jež uschováno v ranách Kristových.

Kristus svými ranami zachránil nás před pokutou smrti, probudí nás opět k životu, ne více časnému ale věčnému. Proto sv. Pavel volá jmenem všech jakoby s výsměchem: »Smrti, kde je vítězství tvé? kde jest osten tvůj?«

Na věky byli bychom ztraceni, kdyby nás nebyl Kristus svou smrtí a z mrtvých vstání zachránil. Jako Kristus trpěl, zemřel

a z hrobu vstal, tak i my musíme dle úradků božích každý trpěti, kříž svůj nésti, ale také z hrobu povstati.

Čím horlivěji a neohroženěji následujeme Krista v utrpení, tím bude vzkříšení naše slavnější, tím větší odměny dosáhneme na věčnosti.

2. Svaté rány Kristovy jsou proto zárukou našeho pokoje. Jakmile Tomáš, apoštol, opustil Krista, ztratil pokoj duše, soužen pochybnostmi, srdce ztratilo předmět své lásky a naděje, že naplní se všecká krásná zaslíbení Páně. Když však spatřil rány Kristovy, a rukou dotknul se jich a ruku vložil do otevřené rány v boku božského Mistra, nabývá opět pokoje a klidu.

A tak děje se každému křesťanu.

Tomáš uvěřil zase v božského Mistra a pln nadšení zvolal: »Pán můj, a Bůh můj!«

I my věříme a právě bývalá pochybnost Tomášova upevňuje nás v této víře a posiluje.

Jak ubohý je křesťan, který o pravdách nebeských pochybuje, na ně zapomíná a Bohu se odcizuje. Jakým nepokojem je svíráno jeho srdce; nosí v něm peklo, rozervanost, opuštěnost. Jak zajásá však, když víra se vrací a volá opět v plném nadšení: »Pán můj, a Bůh můj!«

Tomáš nejen věřil opět ale i miloval svého Pána Boha. Ježíš, předmět jeho dřívější lásky, byl mu opět vrácen. Skrze ránu v boku pronikla jeho víra blíže k srdci Ježíšovu a z lásky Kristovy nevystihlé naplněno i srdce Tomášovo láskou nevýslovnou, že od té chvíle hleděl vše napraviti a život svůj za Krista obětovati pro spásu duší nesmrtelných.

Jak ubohý a nešťastný jest křesťan, který opustil Krista a má zalíbení jen ve hříchu! A jak zase šťastným se cítí, jak velikým a povznešeným, když novou láskou zahorel ke Spasiteli své duše! hotov obětovati vše i život svůj, snášeti největší přikolí a bolesti, ba i život obětovati z lásky ke Kristu a spásu duší nesmrtelných.

Tomáš kromě víry a lásky naplněn byl i spasitelnou nadějí, že se naplní všecka zaslíbení Kristova o království božím na zemi které jest přechodem do království nebeského a věčného.

Jak ubohý jest křesťan, který ztratil všecku naději v život lepší a bohumilý, ba i život budoucí na věčnosti.

Všecko tvorstvo jáásá, oslavuje stvořitele, plní záměry boží, jen ubohý člověk, pán tvorstva, bloudí bez naděje světem, v nehodách a bouřích toho světa bez útěchy a radosti.

Jak za to jáásá věřící křesťan při pohledu na kříž a svaté rány Kristovy, byť se celý svět proti němu pozdvihl a celé peklo připravilo mu cestu křížovou! »V ničem nechci se chlubití, zvolá po každé se sv. Pavlem, leč v kříži Pána našeho, Ježíše Krista.« —

Pro trpícího křesťana není vzácnějšího daru a odkazu, nežli Ježíše ukřižovaného.

Marie z Medicis, manželka krále Jindřicha IV., královna Francouzská, a matka tří synů, kteří jako králové panovali, známá nejen svou pozemskou slávou, ale i hroznými nehodami jež musela

přetrpěti, byla už v mládí nakloněna zvláštní přízni a láskou k dívce zbožné a bezúbohné, jež v Etrurii ode všech jako světice byla uctívána. Když se jí po ní zastesklo, pozvala si ji ke královskému dvoru do Paříže. Dívka, jménem Pasithea Crogii, poslechla a přišla. Když se představila královně a ta se ji tázala, co jí dobrého a krásného z vlasti přináší, odpověděla Pasithea: »Nejlepší a nejkrásnější dar, nad nějž není na světě vzácnějšího.« Královna plna nedočkavosti chtěla ihned dar ten spatřiti: Pasithea za chvíli přinesla velký dřevěný kříž. Královna užasla, ulekla se, že právě kříž přináší, a zdráhala se kříž přijmouti, poněvadž je příliš veliký. Ale Pasithea řekla: »Jen ho přijměte, s největší ochotou, za ním bude jiný ještě těžší a větší následovati.« Za několik dní padl Jindřich král, manžel Marie, pod dýkou vraha, o němž dějiny s největším opovržením mluví, a sotva že Marie v největší bolesti nad mrtvolou si poplakala, byla stísněna co nejvíce třemi po sobě následujícími válkami občanskými, pak do vyhnanství zapuzena, odkudž sotvaže unikla, do nového opět vyhnaná; a když opět unikla, žila několik let v největší bídě v Holandsku, pak v Anglii, až konečně za nekrutějších svízeli v Kolíně skonala.

Ne bez příčiny přinesla Pasithea kříž darem nešťastné královně a nazvala jej darem nejlepším a nejvzácnějším. Kříž je pro křesťana na světě pravou ozdobou a slávou. »Kdo s Kristem na kříž je přibit, těšila se sv. Kristina z řádu sv. Dominika, ten vstane s Kristem slavně z hrobu a bude na věky kralovati.«

Proto Kristus vyznamenal mnohé své miláčky, kteří v kříži a ranách Kristových čerpali svou útěchu a posilu, že i na těle jejich ukázaly se rány Kristovy. Proto i sv. Pavel jásal, že je ve svých utrpeních přibit na kříž a rány Kristovy nosí na svém těle.

Ctihodná sestra Monika, rozená Marketa z Busbachu, vdova, zakladatelka kongregace Mariánské v Luxenburku, ubírala se denně na nějakou chvíli v duchu do přesvatých pěti ran Kristových, zvláště do rány pravého boku Spasitelova a aby úcta její byla Bohu příjemnější, vzývala svých pět dítek, které v nevinosti zemřely, a prosila, aby jejím jménem jakožto nebeskou slávou zařící poslové zlíbali na nebi přesvaté rány Kristovy, jejím jménem se klaněly a tak pobožnost její u Boha zvýšily. »Pět svatých ran Kristových, říkávala často, jsou rybníkem v Siloe; v nich se duše malomocenstvím stížené omývají a očišťují. Svaté rány Kristovy jsou rybníkem bravním, jehož vodou anděl pohybuje, a každý, kdo s vírou do něho sestupuje, bývá od nemoci jakéhokoli uzdraven.« O sv. ráně v boku říkávala zvláště, že jest archou, jež všechny v ní ukryté chrání od jakéhokoliv nebezpečství.

3. Rány Kristovy spatříme všichni nejen po smrti, ale zvláště při posledním soudu, s nímž se objeví božský Spasitel jako soudce. Spravedliví budou jásat, že pro rány přesvaté jsou na věky zachráněni. Nespravedliví a hříšní budou zoufale volati o milosrdenství, a vykládati různé omluvy, jež více žádné ceny nemají. Když Kristus odvolá se na své rány, jež pro spásu lidí vytrpěl, budou se hříšní omlouvati: My jsme ti rány nezpůsobili. Ale Spasitel

odpoví: »Vaše vlažnost a lenivost v péči o spásu duše, vaše pozemské snahy jen pro vyhody těla, vaše láska k světu a jeho zásadám mne právě a to bolestněji zranily nežli kopl a hřeby.

»My jsme tě neukřížovali;« každý hřích váš byl hřebem, který mne na kříž přibíjel, odpoví božský Spasitel.

»My jsme tě s ranami tvými neviděli a nemohli se jako apoštolé jich dotýkati, budou zoufale volati.

Ale božský Spasitel odpoví: »Kříž můj měli jste stále na očích, na kříži mé tělo a na něm moje rany; ale ty vám překážely ve shonu vašem za pomíjejícími radostmi světa. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.«

Zabanbení, na nejvyšší zdrcení budou volati v zoufalství, a ukazovati na vyvolené boží: »Hle, to jsou ti, kteří nám byli dříve ku posměchu a za přísloví potupy. My měli jejich život za bláznovství a konec jejich za bezectný. Co nám prospěla pýcha a chlouba s bohatstvím; vše to pominulo jako stín, a my nemůžeme se žádnou ctností vykáhati. Hory padněte na nás, pahrbkové, zasypete nás!« Ale smrt nemá již moci nad lidmi. »Pojďte poženání, do království, jež vám Otec nebeský připravil od věčnosti.« »Odejděte zlořečení, do ohně věčného, který je připraven ďáblu a jeho služebníků.«

To je rozsudek věčný a nezměnitelný! Radost nevyslovná, zoufalý pláč a skřípění zubů, jak pravil božský Spasitel. Zadívejme se často za dne na přesvaté rány Kristovy, a volejme v duchu s Tomášem, apoštolem: »Pán můj, a Bůh můj,« a v pokoře a kajícínosti prosme o pomoc proti nástrahám pekla: »Pro své svaté drahé rány, Ježíši ukřížovaný, smiluj se nad námi!« — Amen.

V. M. Váchal.

Neděle druhá po velikonocích.

Parentes pastores.

Jak nám kniha Mojžíšova (I, 31) poutavými slovy líčí, utekl Jakub přede hněvem bratra svého do Háran ke strýci Lábanovi, u něhož setrval dlouhých dvacet let. Když uplynula tato doba, vracel se zase do své vlasti bohat na statky vezdejší. Ale závistivý Lában hnal se za ním a dohoniv ho, činil mu pro náhlý odchod nespravedlivé výčitky, na něž mírný Jakub takto odpověděl: »Jaká jest vina má a jaký můj hřích, že jsi se tak na mne rozpálil? Dvacet let jsem přebýval u tebe. Ovce tvé nebyly neplodné, skopců stáda tvého jsem neužíval za potravu ani polapeného od zvěře jsem tobě neukazoval, ale všecku škodu jsem nahražoval. Dnem i nocí trápil jsem se vedrem a zimou a sen odcházel často s očí mých, jen abych bez pohromy zachoval tvá stáda...«

Hle, jak dobrý, věrný a pečlivý pastýř byl tenhle Jakub! Ale většího obdivu a následování a neskonale lásky zasluhuje pastýř nejpečlivější, dobrý pastýř Ježíš Kristus! Nebot on k vůli ovečkám opustil trůn slávy své a 33 let snášel hlad a žízeň, zimu

i vedro, chudobu a protivenství. Krmil své ovečky nejen nebeským učením, ale i příkladem a neustále putoval, hledaje vzdálených i blízkých, aniž měl sám místa vlastního, kam by hlavy uložil. Sen odcházel od jeho očí, když mnohou noc probděl na modlitbách za ovce své, duše lidské — tento dobrý pastýř . .

Drazí posluchači! Představení a zvláště rodičové jsou také v jakémsi smyslu pastýři (*Parentes pastores*); onino svých poddaných, tito svých dětí. Zdali však jsou všichni pastýři dobrými či nájemníky, to suď sám Pán Bůh. Podobají-li se Kristu Pánu, jsou pastýři dobrými; nepodobají-li se jemu, jsou nájemníky neboli špatnými pastýři. Chtějí-li tedy přítomní zde zvláště rodičové zvědět, jsou-li pastýři dobrými či nájemníky, ať se nejprve táží sami sebe, kterých vlastností dobrého pastýře Ježíše Krista už následovali? Abych nebyl rozvláčným, vytknu jenom některé význačné vlastnosti Ježíše Krista. Předně Jeho horlivost, s jakou své učedníky vyučoval. Ale tu pomínu mlčením. Pomínu mlčením i jeho bdělost, s jakou je pozoroval. Mlčením pomínu jeho něžnost, s jakou se k učedníkům vždy choval.

K rozjímání našemu předložím vám pouze: I. snahu, s jakou vždy učedníkům svým dobrým příkladem předcházel, II. horlivost, s jakou se za ně modlival . . . Pokračuji ve jménu dobrého pastýře Ježíše Krista . . .

I.

a) Moudrý Seneka napsal: »Cesta přikázání je dlouhá, ale cesta příkladů krátká a velmi účinná, protože raději očím nežli sluchu věříme.« (*Spizago*)

Proto i Spasitel náš předcházel svým učedníkům dobrým příkladem; neboť hlavní přikázání, totiž lásku k Bohu a bližnímu, nejen poučováním ale i skutky projevovat. Jak vroucí a silná byla jeho láska k otci nebeskému! On mohl v pravdě říci: »Já ctím svého Otce.« Láska k nebeskému Otci tak jej ovládala, že celé noci k němu své modlitby vysílal. Lásku k Otci svému tím osvědčoval, že co nejsvědomitěji vůli Otce svého plnil. »Já jsem s nebe sestoupil,« tak praví o sobě u sv. Jana, »ne, abych svou vůli plnil, ale vůli toho, který mne poslal.« Vůle otce jeho byla mu důležitější nežli pokrm a nápoj. Když u studnice Jakubovy jej učedníci vybízeli, aby okusil pokrmu, odpověděl: »Můj pokrm jest, abych plnil vůli toho, který mě poslal,« t. j. abych dílo jeho dokonal.

Jestliže vroucí byla láska jeho k Otci, tím podivuhodnější byla jeho láska k lidem. Jeho láska k lidem byla tak obsáhlá, že nikoho nevyklučovala, ani nepřítelů největšího. Sv. Petr praví o něm z autopsie, t. j. z vlastního názoru, že »chodil dobře čině« a uzdravuje všechny, přátele i nepřátele. Obzvláštní lásku jevil k chudým, neboť říkával, že dávatí je blaženější nežli bráti; sloužití je záslužnější nežli dát si sloužiti. Sv. Matouš (20, 28) napsal, že »Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, nýbrž aby sloužil a dal život svůj na vykoupení za mnohé.« Slyšíte, drazí?

»Dal život svůj za mnohé!« Není-liž tohle vrchol blíženské lásky?

Viděl-li kdo jakživ, aby nevinný vylil krev za hříšníka? Dobrovolně, samochtě, z lásky. Pán za služebníka? Král za otroka? Bůh za člověka? Pastýř za ovci? A jak přebolestné bylo to vylítí krve! Neviděl měsíc bolestnějšího vylítí krve nežli bylo v zahradě getsemanské. Nevidělo bolestnějších muk slunce, aniž kdy uvidí, jako na hoře Kalvarii. Až tvář si raději zastřelo, aby nevidělo.

»Nejmilejší, když nás Bůh tak miloval, musíme i my se navzájem milovat,« napsal sv. Jan. Ejhle, příklad lásky naplnil ho nadšením více, nežli pouhé přikázání lásky! Sv. Ondřej máje na kříži umřítí, rozpjal po něm své ruce, políbil jej a zvolal: »Ó dobrý kříži! Sladké, rozkošné dřevo! Dávno jsem po tobě toužil, dlouho tebe hledal a vždycky miloval!« Jak dlouho, od kdy jej miloval? Od té doby, co poznal příklad Kristův. Sv. Bernard rozjímaje o těchto podivuhodných slovech apoštolského mučedníka, s úžasem se táže takto: »Byl to člověk či anděl aneb nový nějaký tvor, který takto mluvil?« Ach, niko! Byl to obyčejný člověk, byl to učedník, který byl uchvácen příkladem svého Mistra. I tohoto učedníka pohnul více příklad nežli slovo. Slova hýbají, příklady táhnou. --

b) Chcete-li býti dobrými vychovateli svých dětí, draží rodičové zde přítomní, následujte Ježíše Krista, v čem ho následovati možno! Snažte se, aby váš dobrý příklad viděly vaše děti. Jakými chcete je mítí, jak chcete, aby žily, takovými buďte i vy, tak i žijte sami! Chcete-li, aby milovaly Boha i bližšího, buďte jim sami příkladem a vzorem této dvojnásobné lásky! Budete-li sami vzorní, nebude potřebí mnohého poučování ani mnohého napomínání, neboť příklad nahradí slova.

Přirozenost lidská raději činí to, co vidí činiti jiné, nežli co se jí činiti přikazuje. A zlé působí na srdce mocněji než dobré. Tak Robsam, syn Šalamounův, neřídil se podle oněch výborných rad, které Šalamoun ve svých knihách zanechal. A proč? Kdo by se byl nadál, že syn nejmoudřejšího krále zvrhne se v tak velikého nešlechetníka? Šalamoun učil tak spasitelně a psal tak spasitelně. Jeho spisy, jako je kniha Moudrosti, kniha Přísloví, kniha Kazatel, obsahují v sobě ta nejkrásnější pravidla života. Syn jeho je jistě znal a četl. A přece byl tak nezdárný. Proč? Protože Šalamoun přidržel se k poslední bohaprázdných žen, zapomněl na Zákon Páně, uchýlil se k modloslužebnosti a oddal se marnostem. A těchto záhubných příkladů otec následoval i Robsam. Ta tam byla napomínání Šalamounova. Syn raději činil, co na otci viděl, nežli co od otce slyšel a četl. Jedovaté příklady jej nakazily.

Ach, moji nejmilejší! Nic nepomohou výborná poučování dětí, když jejich oči doma všechno jinak vidí. Co zpomůže napomínání o slušnosti, co zpomůže poučování o nevinnosti, jestli doma oplzlé jednání a žerty? Co zpomůže poučování o mlčenlivosti, jestli doma utrhaní a pomluvy? Co zpomůže poučování o spravedlnosti, jestli doma klamy a podvody? Co zpomůže návod

k poslušnosti, jestli doma řeči proti církvi, kněžstvu, učitelstvu? Co zpomůže naučení o cnostech křesťanských, jestli doma tvrdošijnost k chudým, dychtivost k marnostem, vlažnost k modlitbě? Co zpomůže naučení o víře? Co je platné říkati: »Já sám do kostela nechodím, ale moje děti tam chodí musejí!« Ó, nastotiskrát škoda všeho napomínání a mluvení. Děti vaše — to mějte stále na paměti — neslyší ani tak vašich slov, jako vidí vaše činy. Myslíte, že Roboamové budou jiní nežli zkažení Šalamounové? Nikoli, na žádný způsob. Leč by milost Boží s nimi učinila zázrak.

Nadarmo jim vyberete nejlepší učitele. Nadarmo zavádíte do škol občanskou morálku. Nadarmo se my kněži budeme namáhati, abychom jim do srdcí vštípli dobré zásady a naseli drahocenného semene zbožnosti a cnosti. To vše bude mít jen chvilkový úspěch, který pouze váš dobrý příklad promění v úspěch trvalý.

Představte si váhy! Na jednu miskou položte svá dobrá naučení a všechny dobré zásady, jež vaše děti slyší ve škole. Na druhou miskou však — slyšte mne dobře, otcové a matky — na druhou miskou, pravím, položte jediný svůj špatný skutek, o němž vaše dítě ví, jehož třeba bylo svědkem. Co se stane? Buďte jisti, že hlouběji klesne miska tato nežli miska s tisícem dobrých naučení.

V letech 1840 přivedli na popraviště pověstného vraha (Lacenaire). Jaká byla poslední jeho slova? Jak se loučil se vzdálenými rodiči? Řekl: »Proklínám ty, kteří mi dali život. Jen oni zaviniли potupnou smrt, jíž nyní umírám.« Byli to asi divní rodičové, kteří jej vychovali! Dávali mu asi velmi krásný příklad, když je prokleli!

V jisté domácnosti byly různice na denním pořádku. Otec se s matkou ustavičně hádali. Kdosi potkal jejich tříletého chlapce a ptal se ho, jak se jmenuje tatínek. »Maminka mu říká opilý.« »A jak se jmenuje maminka?« »Tatínek jí říká ty mrcho« — — Táza! jsem se ondy chudobného děvčátka v pražském okolí (Vonoklašy): »Čím se živí tvůj otec?« »Můj tatínek je pořád opilý.« Rekla to ještě ošklivěji. A já jsem si pomyslíl: běda, skrze toho pochází pohoršení! — — — Nechci vás více unavovat příklady zlymi.

II.

a) Přejdu raději ve své řeči k dobrému pastýři Ježíši Kristu, který nejen že učedníkům svým milovaným tělem, dobrý příklad dával, ale za ně se i vroucně modlíval. Tak pravil k Petrovi: »Šimone, Šimone! Hle, satan vyžádal si vás, aby vás třífal jako pšenici« t. j. aby vás směl pokoušet, byste propadli podobně jako když rolník čistě pšenici, přilíši otřásá jí v síti, takže nejen zadina propadá, nýbrž i mnohé zrno dobré vyletuje.*) Ale já jsem prosil za tebe, aby nepfestala víra tvá, a ty někdy obrátě potvrzuj bratry své! (Luk. 22, 31—32.) Modlí se tedy Pán za učedníka, aby nezahynul v pokušení!

*) Výklad evangelia podle překladu Dra. Sýkory (str. 315).

Ale jak zvláště dojemná byla modlitba, kterou se modlil za všechny učedníky při poslední večeři! Je tak krásná, dojemná a dlouhá, a já, abych nevynechal nebo nezměnil ani písmenky, dovolím si vám ji přečísti z evangelia sv. Jana (kap. 17, 9—26) »Já za ně prosím...« Hle tak se modlil Spasitel náš v posledních hodinách před svým utrpením! Tak vroucně prosil Otce nebeského, aby učedníky v jednotě lásky zachoval, aby je chránil před hříchem a posléze vzal do nebe! A měla účinek tato jeho velekněžská modlitba? Měla. Slabá někdy víra Petrova byla posilněna, učedníci se navzájem milovali a setrvali v jednotě. A že se hříchů varovali a za to nyní v nebesích se radují, kdo by chtěl o tom pochybovati?

b) Modlete se, křesťanští rodičové, i vy za své děti. Modlete se za ně, dokud jsou nevinny, aby si drahý poklad nevinnosti zachovali! Modlete se za ně asi tak, jako se za syna modlil král David: »Dej, Hospodine, synu mému dokonalé srdce, aby tvá přikázání zachovával!« Následujte zbožného Joba, který každého dne poslal k synům svým a posvěcoval jich a vstávaje na úsvitě obětoval oběti zápalné za jednoho každého (z nich říká, »aby snad nezhrěšili synové moji a nezlofečili (vlastně: nedobrořečili) Bohu v srdcích svých.«

A kdyby snad některé z vašich dětí ztratily nevinnost a zapadly do kalu hříchů, následujte příklady sv. Moniky; Ta měla syna, který jsa od přirozenosti prudký a nevázaný, spustil se záhy cnosti a oddal se hýření, bludům a snad i nemravnosti. Marně prosila, napomínala, kárala a zapřísahala ho zarmoucená matka, aby se polepšil. Nezbylo jí, než trpěti, plakati a za syna se modliti.

V ten čas měla sv. Monika líbezný sen od Boha. Ukázal se jí mládenec ozářený nevidaným světlem a tázal se jí, usmívaje se: »Proč se moříš zármutkem?« Když pak odpověděla, že oplakává zkázu svého syna, řekl jí: »Upokoj se a rozhlédni se vůkol! Kde stojíš ty, tam bude i tvůj syn.« Tímto snem potěšil Bůh zarmoucenou matku a vlnuknul jí naději, že se polepší. Ale kolik jí to stálo modliteb, slz a vzdechů vysílaných k trůnu Božího milosrdenství, dříve než se vyplnil sen tento! Ale ona nespustila syna svého s myslí ani na okamžik, ve dne v noci volala k Bohu, aby se nad ním smíloval a nedal mu zahynouti věčně. Posléze přišla hodina dávno očekávaná, kdy Augustinovi vzešlo světlo pravé víry, a kdy jsa duševně mrtev a ztracen, opět ožil a nalezen jest. Od té hodiny byli matka a syn jedna duše, jedno srdce. V slzách tedy a hlavně v modlitbách Monika rozsávala a s plesáním žala. Zármutek její se obrátil v radost.

Co máte tedy činiti, milé matky křesťanské, když váš syn a nebo vaše dcera, jimž jste dali vychování podle vůle Páně, stržení jsouce vlastní náruživostí anebo zlym světem, pobloudí a dají se na cestu nepravosti. Proste, napomínejte, domlouvejte jim, aby šli do sebe, aby se polepšili. Uposlechnou-li vašich slov, získali jste jejich duši. Neuposlechnou-li, čiňte duši svých dítek

násilí, ale ne jinak, než modlitbou a slzami! Aby však modlitba vaše pronikla oblaka a vymohla milosrdenství, musíte býti sami bohabojní a příkladní jako Monika. Jaký křesťan, taková modlitba. Matka, která není bohabojná a sama nedává nejlepšího příkladu, sotva se bude umět dobře a ustavičně modlití. Ale matka, která v Boha věří a jej miluje, která pro Boha miluje i své dítě, neustane se za dítě modlití, třeba jí celý svět říkal, že se modlí nadarmo . . . Ale ona se nemodlí nadarmo . . . Nemodlí se za své dítě nadarmo ani otec věřící . . . Tu důvěru mám.

Draží posluchači! Možná, že ještě nikdo z vás nebyl přítomen prvnímu sv. přijímání v sirotčinci, kde zbožná láska vychovává dívky, jež buď neštěstí nebo jiné okolnosti připravily o rodiče. Je to škoda, že jste tam nebyli. Lituji toho hlavně k vůli vám, vy otcové a matky. Byli byste viděli, jak řeholníci nebo jeptišky provázejí tyto dívky, jejich péči svěřené, ke stolu Páně; jak dítkám, jimž nahražují otce i matku, svítí dobrým příkladem a jak se za ně vroucně modlítvají . . . Jsou to úchvatné okamžiky, které dovede správně pochopiti jen věřící, citlivý otec anebo věřící matka.

Ale i když jste neměli této příležitosti, nikdy nezapomínejte, že duše vašich nedospělých dětí je polem ještě nedotknutým, jež máte zorati, zvláčet, upravití a naseti do něho dobré sémě. Váš dobrý příklad a vaše modlitby jsou rosou, nad níž čeká milost Boží, aby pomohla semení vzklíčiti, vzrůstí a přinéstí ovoce. Amen.

Fr. Malý.

Kázání sv. Alfonsa Liguori na třetí neděli po velikonocích.

O veliké ceně času.

»Ještě malíčko a neuvídíte mne.«

(Jan 16, 16.)

Nic není kratšího nežli čas a nic není vzácnějšího nad čas. Nic není kratšího nežli čas, poněvadž minulost není naše, budoucnost jest ještě nejistá a přítomnost je pouze jediný okamžik. To nám chtěl připomenouti Ježíš Kristus, když pravil před svým blízkým utrpením: »Ještě malíčko a neuvídíte mne.« (Jan 16, 16.) Totéž může říci každý z nás o svém životě, který je dle sv. Jakuba párou, která na krátko se ukazuje a potom mizí. (Jakub 4, 13.) A jak je čas našeho života krátký, tak je také vzácný, poněvadž každým okamžikem si můžeme získati poklady zásluh pro nebe, užijeme-li ho dobře. A naopak! Každým okamžikem můžeme se dopustiti hříchu a se zatratiti, jestli ho špatně použijeme. Dnes vám chci, draží křesťané, ukázati, jak vzácný je každý okamžik, který nám Pán Bůh dává, abychom v něm konali dobré skutky a pracovali o své spáse — ne však abychom ho promarnili anebo dokonce hřešili a tak se zatratili.

1. Ke každému z nás volá Bůh ústy svého proroka: »V čas přijímný vyslyšel jsem tě a v den spasení pomohl jsem tobě.«

Rádce duchovní.

14

(Is. 49, 8.) Sv. Pavel vykládá tato slova a praví, že dobou milosti je čas, ve kterém nám chce Pán Bůh prokazovati dobrodiní, a dodává: »Hle, nyní je doba milosti, hle, nyní je čas spasení.« (2. Kor. 6, 2) Tím nás apoštol napomíná, abychom nedali bez užitku uplynouti nynější době, kterou nazývá dnem spasení; je možné, že již nebudeme moci pracovati o své spásu, až uplyne tato stanovená doba. Tato doba je však velice krátká. Proto nás napomíná na jiném místě sv. Pavel: »Čas je krátký; zbývá, aby ti... kteří pláčejí, jakoby neplakali... a ti, kteří užívají tohoto světa, jakoby neužívali.« (1. Kor. 7, 29—31.) Světec chce říci: Máme užívatí statků tohoto světa, abychom si zajistili věčnou spásu — ne však, abychom těchto pomíjitelných dober využili.

2. Duch sv. praví: »Synu, užívej času!« (Sir. 4, 23), hledť to dobře užití, protože čas je největším a nejvzácnějším darem, který nám mohl Pán Bůh dáti. Sv. Bernardin ze Sieny právem poznamenává, že jediný okamžik času má tutéž cenu, jako Bůh sám, poněvadž v jediném okamžiku můžeme dojiti odpuštění hříchů, milosti boží a věčné spásy.

3. Na jiném místě nařiká světec, že lidé neváží si ničeho tak málo, jako právě času — ačkoliv nic není vzácnějšího, nežli čas. Jak často vidíme na př. někoho, kdo promarní hrou tři, čtyři hodiny a kdybychom se ho tázali: »Příteli! Proč ztrácíš tolik času?«, odpověděl by nám: »Chci se trochu povyraziti.« Jiného vidíme celé dny na ulici anebo u okna: Ozažte se ho, co tu dělá a on vám odpoví: »Krátím si dlouhou chvíli.« — Ale jak jenom můžeš — volá týž světec — jak můžeš tento drahocenný čas tak mařiti? Kdyby šlo o ztrátu jediné hodiny, měl by se's toho báti, poněvadž Bůh ti ji dává, abys své hříchy oplakával a došel jeho milosti.

4. Ó čase, jak tebou lidé pohrdají, dokud jsou na světě! Ach, jak budou po tobě toužiti v hodinku smrti a zvláště na věčnosti! Čas je pokladem, který máme pouze na této zemi; není ho po smrti, ani v pekle, ani v nebi. Ach, zavržení v pekle budou věčně nařikati a bédovati: Kéž bychom měli aspoň jednu hodinu času! Za každou cenu by si chtěli získati jedinou hodinu, ano jediný okamžik času, ve kterém by mohli napravití svou věčnou záhubu — ale této hodiny, tohoto okamžiku nebude jim dopřáno na věky! Je pravda, v nebi již není slz. Ale kdyby blahoslavení mohli plakati, hořce by plakali, že na tomto světě promarnili tolik času, ve kterém mohli dojiti větší slávy a truchliti by, že tohoto času již nemají. Jakási řeholnice z řádu sv. Benedikta zjevila se po své smrti ve své nebeské slávě a pravila: »Jsem v nebi úplně blažená. Ale kdybych si mohla něčeho přát, neměla bych jiné touhy, než vrátiti se na svět a tam trpěti, abych si zasloužila ještě větší blaženosti.« A dodala, že by svou dlouhou a bolestnou nemoc snášela ráda až do konce světa, kdyby si mohla přidati aspoň takovou blaženost, která odpovídá zásluze jediného Zdrávasu. Proto také sv. František Borgiáš tak úzkostlivě se staral, aby použil i nejmenší volné chvílky pro Boha. A když druzí mluvili

o neužitečných věcech, obíral se vroucími povzdechy se svým Bohem. To ho to zaměstnávalo, že často nevěděl, co říci, když se ho někdy tázali po jeho mínění. Když mu to vytýkali, říkával, že raději chce platiti za nevzdělance, nežli aby zbytečnými věcmi promarnil nějakou chvíli.

5. Snad mi namítneš: »Co dělám zlého?« — Jak? To není nic zlého, mařiti svůj čas hrou, zábavami a jinými neužitečnými věcmi, které duši nijak neprospívají? Dává ti Pán Bůh tvůj čas proto, abys ho ubíjel? Ne, odpovídá ti Duch svatý. »Nedej uniknouti ani dílu toho dobra, které dostáváš.« (Sir. 14, 14.) Dělníci, o kterých mluví evangelium, nedělali také nic zlého. Jenom mařili svůj čas, když stáli nečinně na trhu. Ale právě proto byli od hospodáře pokáráni: »Co tu stojíte, celý den zahálějíte?« (Mat. 20, 6.) Na posledním soudu nebude žádati Ježíš Kristus počet jenom z promarněných měsíců a dní, nýbrž i z každého marného slova: »Z každého prázdného slova, které lidé promluví, vydají počet v den soudu« (Mat. 12, 36.), ano i z každého prozaháleného okamžiku. Sv. Bernard k tomu dodává: »Každá chvílika je promarněna, které jsme zneužili pro Boha, a ve které jsme na Boha nepamatovali.« Proto nás napomíná Pán: »Konej pilně, cokoli můžeš konati, poněvadž pospícháš do podsvětí, kde není ani díla, ani rozumu.« — Neodkládej na zítřek, co můžeš vykonati dnes! Zítřka můžeš býti již mrtvý, můžeš býti odvolán na věčnost, kde již není příležitosti k dobrým skutkům a kde již není rozumu — rozuměj svobodné vůle. Na onom světě dostává člověk buď odměnu za dobro, které vykonal, anebo trest za spáchané hříchy. »Uslyšíte-li dnes hlas boží, nezatvrzujte srdcí svých!« (Žalm 94, 8.) Milá duše! Volá-li tě dnes Bůh, aby se's zpovídala, abys navrátila nespravedlivý majetek, aby se's usmířila se svým nepřitelem, učiň to ještě dnes! Zítřka může býti již pozdě. Můžeš býti již mrtvý, anebo tě Bůh nebude již volati. Naše spása záleží na tom, abychom uposlechli hlasu božího v té době, kdy Bůh k nám mluví.

6. Snad mi odpovíš: »Ještě jsem mladý. Až později se polepším a úplně se věnuji Bohu.« — Pamatuj, drahý křesťane, že Ježíš Kristus zlořečil fíkovému stromu, který neměl ovoce — ačkoli v evangeliu praví výslovně, že nebyla doba plodů. »Nebyl čas fíků.« (Mar. 11, 13.) Tím nám chtěl božský Spasitel ukázati, že člověk má v každou dobu vydávati ovoce dobrých skutků — i v mládí. Jinak mu hrozí kletba, že neponese již nikdy plodů. Podobně to předpověděl Kristus Pán o fíkovníku: »Ať z tebe na věky nikdo nejdí ovoce!« (Mar. 11, 14.) V knize Sirachově čteme: »Neprodlévej obrátiti se k Pánu a neodkládej den ode dne, neboť náhle přijde hněv jeho.« (Sir. 5, 8—9.) Jsi-li ve hříchu smrtelném, neodkládej s lítostí a se zpovědí, neodkládej ani den! Neuposlechněš-li hlasu božího dnes, může tě zítřka překvapiti ve hříchu smrti a již ti nebude pomoci. Ach, ďábel ví dobře, že náš život je krátký a proto nepromarní ani okamžiku, aby nás ve dne v noci ke hříchu nepokoušel: »Sestoupil k vám ďábel se zlostí velikou, věda, že má času málo.« (Zjev. 12, 12.) Zlý duch neproměšká ani

okamžiku z toho času, který nám dal Pán Bůh ke spáse. Ustavičně usiluje, aby nás strhl do propasti.

7. Ty mi pravíš: »Později se věnuji úplně Bohu.« »Nešťastníče,« odpovídá ti sv. Bernard. »jak můžeš spoléhati na to, že později se Bohu úplně zasvětiš? Máš snad na vůli stanovit si okamžik, kdy se chceš Bohu věnovati?« Zbožný Job se třásl a vyznal, že neví, zbývá-li mu ještě nějaký okamžik času: »Nevím, jak dlouho tu zůstanu a zdali mne po chvilce nevezme Stvořitel můj!« (Job 32, 22.) A ty si troufáš říci: Dnes se ještě zpovídat nebudu; na to budu mysliti až zítra? Svatý Augustin volá: »Ty spoleháš, že se dožiješ zítřka a nemáš jisté ani hodiny.« Sv. Terezie říkávala: »Nejsme-li připraveni na smrt dnes, musíme se obávat, abychom nezemřeli-li špatně.«

Sv. Bernardin oplakával zaslepenost lidí, kteří nechávají přejít dny milosti; nepomyslí, že žádný ztracený den se již nenavráť. Až přijde smrt, budou si tito nešťastníci přáti aspoň rok, měsíc anebo aspoň den, ale ach! již bude pozdě. Uslyší jenom hrozný výrok: »již není času!« Co by za to dali, kdyby si mohli získati aspoň měsíc, týden, nebo aspoň jediný den, aby dali do pořádku účty, které mají Bohu skládati. Dle sv. Vavřince Justiniani obětoval by každý celé své bohatství, všechny své čestné úřady a své rozkoše — za jedinou hodinu času. Ale této hodiny jim dopřáno nebude a kněz bude volati u jejich lůžka: Opusť již tento svět, již pro tebe není času! Odejdi, duše křesťanská, s tohoto světa!

8. Co prospěje umírajícímu volání: »Kéž bych se byl posvětil! Kéž bych byl použil svých let ke službě boží?« Co mu to pomůže, vedl-li nepořádný život? Jaká úzkost se zmocní poutníka, vidí-li, že zbloudil a že se již nemůže vrátiti, poněvadž se stmívá! A právě takovou mučivou úzkost pocítí člověk, který prožil mnoho let na světě, ale na Pána Boha zapomínal! »Přichází noc, kdy nikdo nemůže dělati.« (Jan 9, 4.) — Proto nás napomíná Pán: »Chodte, pokud máte světlo, aby vás nezachvátila tma.« (Jan 12, 35.) Jděte po cestě spásy nyní, dokud vám ještě svítí světlo, než vás překvapí mrákota smrti. Po smrti nemůže již nikdo pracovati; potom mu nezbývá, nežli plakati nad promarněným časem.

9. »Povolal proti mně čas.« (Pláč 1, 15.) V hodinu smrti připomene nám naše svědomí každou chvilku, kterou jsme měli ku svému posvěcení, ale které jsme použili jenom k tomu, abychom svůj dluh u Pána Boha zvětšovali. V té chvíli připomene si všechna volání boží a všechny milosti, které nám dal Bůh, abychom ho milovali, ale kterých jsme nepoužili! Ach, a v této chvíli poznáme, že pro nás již končí čas! Že již nemůžeme vykonati nic dobrého! V těchto výčitkách svědomí, v temné hrůze smrti zvolá umírající: »Ach, jak jsem byl pošetilý! Promarnil jsem celý svůj život! Ó léta ztracená! Tolik zásluh jsem si mohl získati! Mohl jsem se posvětit, jenom kdybych byl chtěl!« Ale co pomohou všechny tyto nářky a tyto myšlenky v tu chvíli, kdy padá na jevišti opona, kdy lampa dohořívá, kdy se blíží okamžik, který rozhodne o celé naší věčnosti?

•Také vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.« (Luk. 12, 40.) Pán volá: Buďte připraveni! Neřká: Připravujte se v hodině smrti! Ne, on praví: Buďte připraveni v každou chvíli, poněvadž Syn člověka přijde, kdy na to nejméně pomyslíte, a požádá od vás účty za celý váš život. Činiti uzávěrku účtů teprve v hodině smrti je velice nebezpečné. Právem bychom se museli báti, že budeme státi před soudnou stolicí Kristovou jako dlužníci. Je ovšem možné, že pro tě přijde smrt až za dvacet, za třicet roků — ale může přijít také dříve, za rok, za měsíc. Kdyby někdo z vás měl tušení, že brzy se bude jednat před soudem o jeho bytí a nebytí, řekněte mi, čekal by až na poslední okamžik? Nepostaral by se co nejdříve o dobrého advokáta? Neradil by se s těmi, kteří ho mají hájiti? A co děláme my, drazí křesťané? My víme určitě, že jednoho dne bude se jednati o naši nejdůležitější záležitost, o náš život, a ne snad o život časný, nýbrž o život věčný. A tento den je možná již velice blízko a my přece maříme čas! A místo, abychom své účty spořádali, děláme si u Pána Boha nové dluhy — my zasluhujeme víc a více, abychom byli odsouzeni na smrt!

11, Kdo z nás byl tak nešťastný, že svůj dosavadní život promarnil a Boha urážel, hled aspoň nyní oplakávati svůj ztracený čas — jako to činil král Ezechiáš, když volal: »Připomínati budu tobě všechna léta svá v hořkosti duše své.« (Is. 38, 15.) — Proto nás zachovává Pán Bůh při životě, abychom napravili čas, kterého jsme dosud tak špatně užívali. »Dokud máme čas, číňme dobré.« (Gal. 6, 10) Nepokoušejme déle Pána Boha, aby nás za trest nenechal zemřít nešťastnou smrtí! Kdo z nás byl až dosud tak pošetilý a hněval Pána Boha, poněvadž konal, co Bůh zakazuje, ať si umíní býti moudrý a napraviti ztracený čas — jak nás napomíná sv. apoštol: »Hleďte tedy, bratři, kterak byste žili pečlivě, ne jako nemoudří, nýbrž jako moudří, vykupující čas, neboť dnové jsou zlé. Proto nebuďte nerozumní, nýbrž srozumějte, která jest vůle boží.« (Ef. 5, 15—17.) Ke slovům »dnové jsou zlé« poznamenává sv. Anselm: »Dny tohoto života nazývají se zlé, poněvadž naše spása je v nich vystavena tisícířým pokušením a nebezpečím, takže třeba napnouti všechny síly, abychom nezahynuli.« A co znamená »vykupujte čas«? Na to odpovídá sv. Augustin: »Nic jiného, nežli obětovati i statky pozemské, když je toho třeba, abychom si získali statky věčné.« — Na světě máme býti jenom proto, abychom s největším úsilím plnili vůli boží. A je-li třeba, obětujeme raději statky pozemské — jen abychom nepřišli o svůj zisk na věčnosti. Ó jak dobře uměl sv. Pavel dohoniti čas, který dříve ztratil. Sv. Jeronym o něm praví: »Ačkoli byl povolán až na poslední místo, byl přece v zásluhách první pro četné práce, kterých se po svém obrácení podjal.« Pamatujme vždycky aspoň na tuto jednu pravdu, že každým okamžikem můžeme si získati věčné statky. Kdyby ti někdo slíbil tolik země, kolik ji za den obejdeš a kdyby ti daroval tolik peněz, kolik jich za den odpočítáš — řekni mi, prozahálel bys jedinkou chvíli? Nešel bys co

nejspěšnějš a nepočítal bys co nejrychleji? A přece prozabálíš tolik času, ačkoli si můžeš každým okamžikem získat poklad pro nebe, který ti zůstane na věky. A neříkej: Co neudělám dnes, mohu udělati zítra. Dnešní den bude ztracený a již nikdy se nevrátí. Dnešní den je v tvé moci, zítřek je ještě nejistý. Amen.

Dr. Josef Miklík.

Na sv. Jana Nepom.

Proti VIII.

•Ohyzdy zlá na člověku je lež•

Přisl. 20, 26.

Slyšel jsem už nejednou rozhovor o tom, zda lidstvo s rostoucí vzdělaností stalo se také lepším. Nerozvážní vypovídali rychle, že ano. Avšak rozvážní mužové nevěří ve mravní pokrok lidstva. Jedno jest jisté: že totiž Bůh zkoumá srdce i ledví smrtelníků t. j. že pokolení lidské nejzevrubněji zná Bůh.

A byl to sám Bůh, který člověčenstvu pronesl výrok, jež jsem postavil v čelo dnešní promluvy •Ohyzda zlá na člověku je lež.• Neboť tak psáno jest už přes 2000 let ve knize knih, Písmě svatém. Tato hanebná ohyzda, která opravdu lidstvo hyzdí, ať se v jakémkoli rouše jeví, právě za dnů našich je nepoměrně větší. Uznání přikázání Božího, proti kterému by se tak často a tak hnusně hřešilo, jako proti VIII, které každé nepravdivé a živé slovo zapovídá.

Doba naše stojí ve znamení slova. Nikdy nebylo slovo tak možné jako dnes. Počet slov, která za den bývají pronesena, napsána a vytištěna, je nevýslovný.

Svět je nyní téměř zaplaven knihami. V Praze se vám všude naskytuje příležitost ke čtení. Jsou tu domácí knihovny, západěné knihovny, okružné čítárny, brožurky, časopisy. Před 100 léty Napoleon tisk nazval velmocí a pravil, že 4 knihy dokážou více než 100.000 vojáků. Co by řekl dnes? Noviny, časopisy, knihy dělají převraty, určují veřejné mínění, smiřují nebo štvou celé národy, rozhodují nad pravdou, uměním a mravností. Kdyby tento mocný tisk sloužil jen pravdě, mravnosti a spravedlnosti, byl by pravým dobrodiním. Ale, bohužel, jak mnoho je v něm smrtelného jedu a lži! Naplňuje se tu slovo Isaiáše proroka, že •peklo rozšířilo duši svou a otevřelo ústa svá bez konce• (6. 14.) Zlobnost, zloba a zvláště prohanost tisku musí dnes do očí bít každému, kdo si zachoval jen špetku cti a soudnosti.

Zní to hrozně, ale přece je to holá skutečnost: Denní tisk, noviny udržují se a živí větším dílem hříchy proti VIII. Vynikající veřejný pracovník Ferd. Lasalle napsal: •Maje duši plnou smutku neváhám tvrditi, že nenastane-li naprostá proměna denního tisku a bude-li tento tiskový mor trvat ještě 50 let, musí býti všechn lidský duch zkažen a zničen až do své hloubi. Že se k vůli bídnému mamonu podává lidu tisícerými rourami lež, toť největší

zločin naší doby.« (Stimmen aus M. Laach) Noviny téměř vyvrátily VIII.

Bůh toto přikázání se Sinaje prohlásil a podnes nad pravdou, cti a dobrým jménem bližního ochrannou ruku drží; těmi, kteří VIII zachovají, žehná a přestupníkům hrozí. Proto uvažujme dnes, kteří hříchové se v VIII. zapovídají. Krátce zní sice přikázání toto: »Nepromluvš křivého svědectví proti bližnímu svému!« ale v krátkém tomto znění obsahují se hřichy slova mnohá. Nejen křivé svědectví, ale i lež a přetvářku, na cti utrhaní a pomluvu, ano i křivé podezírání, to všecko zakazuje Bůh tímto přikázáním. »Přísně« dokládám, neboť co znělo na hoře Sinaj uprostřed hromů a blesků, to zajisté důležitě a přísně samo v sobě býti musí. Ale, bohužel, jak jsem v úvodu své řeči řekl, podobných přestupníků slova v časech nynějších vyskytuje se mnoho.

1. O křivých svědectvích se ani nezmiňuji, neboť tento hřích zapovídá také přikázání druhé. Ale jsem přesvědčen, že dokud křivopřisežník nenapraví, žádného odpuštění od Boha k doufání nemá, když i krvavě cedil slzy. Věru nemá, lečby dříve veřejně odvolal a odčinil, nač křivě přísahal anebo svědčil. Ani tehdy není dovoleno křivě přísahati nebo svědčiti, kdybychom tím bližnímu pomoci mohli. Pomohl-lis jednomu, uškodils druhému; a urazití pravdu, kterou jest Bůh, je přestoupení zákona.

2. Podobným způsobem smýšleti máme o lži. Co jest lež? Lež je hřichem starým. Že člověk dovede jinak mluvit, než jak myslí, tomu se nenaučil od žádného nebeštana, ale od otce lži ďábla. Proto je každá lež hřichem. — Sv. Pavel obyvatelům Efeským přikázal: »Slozice všelikou lež, mluďte jedenkaždý se svým bližním!« (4, 25). A Kristus to pravil krátce: »Vaše řeč budiž; ano, ano! Ne, ne.« — Z čehož následuje, že každá lež obsahuje v sobě hřích, větší neb menší, dle větších neb menších okolností, ale hřichem je vždy. Pohoršlivá lež je hřích, škodlivá lež je hřích, žertovná lež je hřích. K umenšení zlého a k prospěchu bližního přednesená lež tak zvaná s'lužebná je také hřích, neboť není dovoleno hřích hřichem zamezovati. To jest učení sv. Augustina. Naše řeč má býti »ano, ano; ne, ne«. My jsme zavázáni zavrhnouti každou lež a mluvití pravdu. Tak zní rozkaz Písma, a kdo ten rozkaz přestupuje, přestupuje přikázání VIII.

Je tedy nějaká lež anebo nepravda dovolena? Není. Že pak každá vědomá nepravda, kterou někdo zatím účelem pronáší, aby bližního klamal, je hřichem, vidíme patrně na dítěti, které se strojí, aby poprvé selhalo. To zardění ve tváři, ten nejistý pohled, ty třesoucí se rty! Stojí to veliké namáhání, nežli se člověk tomu pekelnému řemeslu naučí, a veliké přemáhání, nežli se v něm dle návozu prvního arcilháře stane mistrem.

Že již děti dovedou mistrně lháti, to víme. A víme také, kdo je tomu také obyčejně učivá. Účí je tomu svým příkladem rodiče, kteří mnohou v životě lež mají za dovolenou. Lhou, aby vinu se sebe zvrhli; lhou hbitě z nouze a omlouvají se, z nouze a potřeby lháti, že není hřichem. Že není hřichem? Což není lži a nepochází

od ďábla? Jako není dovoleno z nouze vraždit, ale jen se bránit; jako není dovoleno z nouze krásti, ale dárek si vyprosit, — právě není dovoleno z nouze lhát. Kdo tvrdí opak, nezná svého Boha. Neboť není psáno: »V nouzi selhati smíš«, »ale:« Vyzývej mě v nouzi, a vytrhnu tě, a budeš mě velebit.

3. Ještě více. Bůh nám světil dar jazyka a výmluvnost, abychom pravdu mluvili. Ale já jsem slyšel lidi, kteří tvrdili, že člověk má řeč, aby dovedl své pravé myšlenky zakrýti. Faleš a přetvářka obdržely u nás za našich dnů domovské právo. Neupřímné pochlebenství, tedy zase lež je dnes kořením společenského vystupování. A vyskytují se mezi námi nerozumní lidé, třeba i vysoce postavení, kterým se zavděčíš jenom tenkrát, když se dovedeš šikovně přetvářet, pochlebovat a lhát.

V zemi Sianské domorodci mívali v obyčeji, že usvědčenému lháři ústa zašivali. Jak by to u nás vypadalo, kdyby tento nedemokratický způsob trestu u nás byl zaveden? Doba naše je tak naskrz od hůry doů, ze zdola nahoru tou měrou prolhanou, že se některému selhání jež ani nedivíme a lež jako podstatnou částku společenského obcování posuzujeme. —

4. A přece! Co jsou všechny tyto jmenované konvenční lži, přetvářky a pochlebenství proti neuprosným a nestydatým zájezdům na čest a dobré jméno bližního, které jsou mezi námi v plném květu? Či nejsou pomluvy a nactiutrhaní jedovatým kvítím našich bohů? Co je nactiutrhaní? Co je pomluva?

a) Na cti utrhá, kdo skutečně hříchy a chyby bližního bez potřeby a dostatečných důvodů na veřejnost vynášá a jej tak o čest a dobré jméno před lidmi olupuje — Josef Egyptský neroznesl chlipnou Putifarku, ač mohl; ba, raději podstoupil žalář, než by ji byl prozradil. Svatý Lukáš popsal jistou hříšnici v městě, ale zamlčel jméno její. Pomlčím příklady jiné. I tehdy když člověk chybil a před Bohem je hříšníkem, má tak dlouho, pokud vina jeho tajnou zůstává, právo na své dobré jméno. Kdo tedy bez potřeby těžké chyby bližního uveřejňuje, nemaje k tomu úředního práva, utrhá mu na cti a sahá mu na poklad, který je někdy dražší než zlato, ba dražší nežli život, protože život beze cti za mnoho nestojí.

b) Pomlouvačem je křestan, který si vymýšlí na bližního chyby, jichž tento nemá a jichž nespáchal, nebo skutkům jeho špatné úmysly podkládá a malé, nepatrné poklesky zveličuje, z komárů čině velbloudy... Oba tyto druhy hříchů proti VIII. shodují se v tom, že jsou lstivým a zlomyslným útokem, pravou loupeží cti a dobrého jména. Oba obtěžují tvou duši, milý posluchači, když se's jich dopustil. Nactiutrhaní těžkým, pomluva ještě těžším je hříchem. Obě pak Písmo vylučuje z dědictví nebes: »Ani zloajací království božího nedojdou.« (I. Kor.)

Mnozí namítají: My nic pomlouvačného nemluvíme, kromě co jest pravda. Ať mluvív pravdu či nepravdu, utrhači jsou přece. Utrhají-li nepravdivě, jsou ukrutníci. Utrhají-li pravdivě, nejsou bratři křestanští. Jen neláska vraždí nevinného a opět jen neláska

roztrušuje skrytá přečištění nevinného. A »kdo nenávidí bratra svého, jest vražedník«, dí sv. Jan (I. 3.) Kdo spočte ty ubožáky, kterým pomlouvači noci bezsenné připravili! Ty rodiny, které o pokoj připravili! Ty obce, ve kterých život společenský otrávil!

Nechci dnů našich více haněti, než zasluhují, nechci jich ani omlouvat, abych sám v nový hřích proti VIII. neupadl. Ale poraďte mi, prosím, kam se měl uchýliti, kde bych utrhačných jazyků nenalezl? V přátelské společnosti? Pomluvy jsou tam vyražením. Ve schůzkách na cestě? Pomluva je začátek řeči. K studním vodním? Pomluva je zastavení, šepot. Pomluva řádí i mezi pobožnými. I nejpobožnější toho hříchu prosti nejsou. Všady pomluvy, všady utrbaní, všady zlehčování bližního; všady odírání o čest a pověsti po domích, po ulicích, po náměstích, na tržišti — i mezi nejpříkladnějšími.

A to mají býti bratři a křesťané dýchající duchem lásky? Jazykové lidé, což neumíte při setkání nic jiného mluvit nežli hanobiti čest bližního? »Zdaž vám na tom tolik záleží, jsou-li jiní chybující?« táže se sv. Jeroným. Vy jste chybující, ti jsou chybující též — proč nehleďte sami na sebe? Proč hledíte ustavičně jen na druhého? Či nemáte příčiny pamatovati sami na sebe? Či myslíte, že se sami stkvíte budete, když druhého pošpiníte?

Kterak bude pomlouvačům, až se octnou na smrtelné posteli? Až studený pot se ukáže na čele, které drze k nepravdám přisvědčovalo? Až sesláblou rukou svou slinu stíráti budou od úst, která pomluvy na bližního stříkala? Jak jim bude, až o milost a milosrdenství za ně když modliti se bude? Za ně, kteří sami žádného smilování a milosrdenství neznali? Tak často se vychloubovali, že nikomu nic neukradli, a přece kradli — co? Čest a dobré jméno. Všecko, čeho se dopídili, musilo na veliký zvonec. Nejtajnější rodinné poměry, nejněžnější rodinné záležitosti byly skrz na skrz překlepávány a prozrazovány. Nebylo ani stavu a povolání, ani pohlaví a důstojnosti, které by byli ušetřili. Ach, kdo sečte ty hříchy proti VIII.?

5. Kdo sečte ta křivá podezření, která jsou také proti VIII.? Co je křivé podezření? Bližního dle zdání aneb dle nejisté pověsti posuzovati. Zdálo by se, tohle že není žádný velký hřích. Ale dnešní svátek je nám dokladem, že i křivé podezření může míti smutné následky.

Dnes je sv. Jana Nepomuckého. Královna Zofie když pozorovala svatý a bezúbohý život a velikou moudrost tohoto kněze, zvolila si jej za zpovědníka, jehož rady a útěchy tím více potřebovala, čím více ji manžel její Václav klamal, zarmucoval a týral svými choutkami. Vidouc, že ve svém trudném stavu u lidí světských dostatečné pomoci a útěchy marně by sháněla, brala útočiště k Bohu a často se zpovídala, jak to činívají duše trpící a při tom hluboce věřící. Ale právě tím vzbudila podezření krále, jako by mu věrnosti manželské nezachovávala. Ten umlínal si domnělou

vinu její vyzkoumati stůj co stůj. Toto podezření odpykal sv. Jan životem.

Potom ještě řekněte, že křivé podezření, třeba jen v srdci tajně živé, nic není! »Nesudte podle zdání!« řekl jedenkrát Kristus k fariseům (Mat. 7.), a jindy zase: »Nesudte, a nebudete souzeni!« Nebo jakým soudem souditi budete, týmž budete souzeni sami. Kdo vám udělil moc: podle zdání a nahodilě pověsti souditi? Řeknete: »Musil bych býti slepý a hluchý, kdybych o tom, co sám pozorují a slyším, neučinil si úsudek.« Nuže, jen buď, křestane, v té přičině slepým a hluchým! Uškodí to méně, nežli když budeš křivě posuzovat. — Zlé domnění je hřích, ale k utržení býti slepým a hluchým, není hřích; to je ctnost, ovšem že dosti řídká.

Sv. Bernard napsal: »Jazyk jest malý úd, ale zároveň veliké zlo, jestliže na něj nedáš dobrý pozor. Jazyk lahodí pochlebenstvím, kouše nactiutrhaním, usmrcuje lži. On poutá, ale spoutati se nedá. Jest kluzký a nedá se zadržeti. Uklouzne jako úhoř, proniká jako šíp, ruší přátelství s jinými, rozmnožuje nepřátele, způsobuje hádky a ržnice, rozsévá símě nesvornosti a přivádí mnohé do záhuby. Jest úlisný a lstivý, vždy ochotný dobré věci pokaziti a zlo způsobiti.

»Smrt a život je v moci jazyka«, praví Šalamoun (Přísloví 18, 21.) Proto sv. Arsenius k sobě říkával: »Často jsi už toho litoval, žeš mluvil; nikdy však, že jsi mlčel. Arsenie.« Mluvme i my vždy tak, abychom toho nelitovali! Pak se na nás vyplní slova, jež v brevíci na den sv. Jana čteme: »Blahoslavený, kdo jazykem svým nepoklesl.« Amen.

Fr. Malý.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Benignitas et humanitas.

Několik myšlének sv. Františka Saleského pro kazatele.

Říká, píše se, i denní zkušenost ukazuje, že doby nynějšího převratu v mnohém podobají se pohnutým dobám tak zvané reformace, Vezměte jenom dějiny do rukou, pozorujte běsnění odpadlých a pobloudilých dítek církve kdysi a nyní, shledáte mnohou bolestnou analogii!

Svatý gentleman.

Proti strohému nelítostnému kalvinismu ve Švýcařích a v Ženevě vzbudila Prozřetelnost svatého mírného biskupa Františka

Salesského (1567—1622). Temný nemilosrdný zelotismus, který proměnil sladké jeho Kristovo v bílmě nesnesitelné, fanatismus, který v nesnášenlivosti a krutosti provedl věci jen pomyslitelné, jsou hlavním rysem nepokojných duchů XVI století. Dle svědků nestranných (Sr. Kamfshulte, Calvin u. seine Kirche in Gent) bylo za režimu Kalvínova v Ženevě odpraveno 58 lidí, 76 posláno do vyhnanství. Soudní jednání bylo tvrdé, nelidské; staré mučírny nestačily, lidé byli za živa zazdíváni, trhání žhavými kleštěmi a p. Klidný ton a obchodnická stručnost, jakou Kalvín o hromadných popravách píše svému příteli Mykoniovi, ukazují, že strohý duch ten odložil již všechny cit a milosrdenství!

A proti tomuto tyranovi, proti této zrovna pekelné zášti posla'a Prozřetelnost mladistvého, mírného, vládného preláta Františka Salesského! Dne 9. září 1594 při svém nastoupení našel v celém okrsku svém 15 katolíků, kteří žili v městě Thononu v největší tajnosti. Po třech letech podával o vánocích svatě přijímání 800 věřícím, do roku 1598 přijal do lůna církve zpět na 70.000 pobloudilých duší.

A co způsobilo tento podivuhodný převrat v tolika duších, pobloudilých, otrlých v bludu, plných nenávisti proti všemu katolickému, ne nepodobných tak mnohým v době přítomné? Bylo to kázání, živé slovo, mocný příklad, mírnost, vládnost, přívětivost tohoto »svatého gentlemana«, jak líčí našeho světce sám protestant Samuel Smiles! I my chceme všechny ubohé pobloudilé duše přinést zpět ke Kristu a jeho ovčinci. Proto dojistá neuškodí ani kazateli doby přítomné, zopakovati několik myšlének velikého toho světce, apoštola národů.

Ježíš, Pavel, Augustin, František Sal.

Téže mírnosti, blahovůli, lásce k bližnímu učí nás náš Spasitel Ježíš Kristus, apoštol národů, nadšený ctitel nejsv. Srdce Ježíšova i jeho svatého kříže sv. Pavel, veliký učitel církevní sv. Augustin, právě tak jako moderní jeho následovatel sv. František Salesský.

»Discite a me, quia mitis sum et humilis corde!« — Tak hlásá dobrý Mistr proti zlobě a slepé zášti fariseův! (Mat. 11, 29.) Věrný učedník jeho sv. Pavel napomíná milé své biskupy, žáky, učedníky a věřící přecasto k mírnosti, vládnosti, věrnému svému průvodci Titovi 3, 4—5 výslovně klade na srdce: »Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri, DEI: non ex eperibus justitiae, quae facimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti!« — Výmluvný učitel a spisovatel církevní sv. Augustin, jehož srdce plálo jenom žářem pro Ježíše, vykládá Sern. 10 de Verbis Domini naboře uvedený citát z evangelia sv. Matouše takto: »Discite a me, non mundum fabricare, non cuncta visibilia et invisibilia creare, non in ipso mirabilia facere, et mortuos resuscitare; sed: Quoniam mitis sum et homilis corde!« —

Tak četli jsme v homilii III. nokturnu in festo S. Mathiae Apost. a čteme v Commune Abbatum II. loco! Všechna tato napomenutí proměnil v život veliký světec sv. František Saleský, jehož 300leté výročí blažené smrti jsme oslavovali nedávno. Dle jeho svatého příkladu učiňme i my zbožnost milou, libeznou, příjemnou všem! Zde několik ukázek jeho vzácné praxe!

Učiňte zbožnost milou, lásky hodnou!

Doba naše je dobou rozhodnou, potřebuje celé lidi, celé muže, jako jich potřebovala bouřlivá doba reformace. Ale pravý křesťan nesmí proto nihoho odpuzovati strohostí. Svatý František měl s urputilými bludaři mnohé nesnáze, ale přece napomíná jednu vznešenou paní: »Vzpomeňte si na to, co jsem vám často říkal; čiňte zbožnosti čest, udělejte ji milou všem, kteří vás znají, vynasnažte se, aby každý dobře o ni mluvil!«

Slova tato byla dojista na místě v době strohého nevlídného přehnaného Jansenismu. Ale jsou dnes zbytečná? Sotva, neboť i dnes musíme se všeho vyvarovati, co by zbožnost dobře míněnou činilo před světem jaksi zatrpkou, drsnou, nepřijemnou, odiosní! Jak? K tomu dává svatý biskup mnohou dobrou radu slovem i skutkem, jak snad ukáží tyto řádky.

Denní modlitby.

Zbožnost zdá se mnohým lidem nelahodnou, poněvadž míní že třeba je ke zbožnosti dlouhých pobožností a modliteb. Svatý František Saleský přeje si dojista, aby křesťan mnoho se modlil, žádá velmi naléhavě od řeholníkův a lidí světských, aby denně byli na mši svaté, denně ráno alespoň hodinu rozjímali, věnovali půl hodiny duchovní četbě; ale hlavní zásadou jest, že o trvání pobožností rozhoduje množství prací a povinností, jež jest každému konati. Křesťanu, který je celý den zaneprázdněn starostmi o své záležitosti časné, doporučuje výslovně, modlitby své zkrátiti co nejmožněji, ale jenom nikdy jich nezanedbati úplně. Jako ranní modlitbu vzbud dobrý úmysl a dobrá předsevzetí, když se oblékáš, pak pros ještě na kolenách o boží požehnání a milost, asi tak dlouho, jako dva Otčenáše. Večer zpytuj při některé své práci nebo když se chystáš na lože své svědomí, potom klekni, vzbud skroušenost a lítost, doporučej se pod ochranu boží, asi tak dlouho, jak se modlíš Zdrávas Maria; tak vykonal jsi dostatečnou pobožnost večerní! Za dne však nezapomínej také častěji mysl svou pozdvihovati k Bohu, což možno provésti v jediném okamžiku.

Jindy napomíná sv. František Saleský: Zařídte si své pobožnosti tak, aby vás neunavovaly svou délkou, také aby vaše okolí se proto na vás nehoršilo!

Neučí nás tedy tato slova »svatého gentlemana« činiti zbožnost milou a příjemnou všem?!

Přívětivost.

Ve svých dopisech dává náš světec mezi jiným také tento pokyn: Právě začal jsi svoje rozjímání, v tom přichází zrovna v nehodný čas návštěva. Co činiti? Přijati nevítanou návštěvu, a to zcela přátelskou přívětivostí, nedáti na sobě ničeho znáti, ani nejmenší nevrlosti nebo nevole! Vždyť oboje, rozjímání a vlídnost k návštěvníku, je službou boží, oboje shoduje se s vůlí boží, ale trpělivé laskavé přijetí návštěvy je v případě tomto správnější! Neznamená i tento pokyn činiti zbožnost milou?!

Připojuje ovšem laskavý tento učitel církevní poznámku, že není dovoleno pro lečjakou maličkost rozjímání odložití, na př. že chceš napsati dopis, který není zrovna tak nutným!

Kterémusi pánu ode dvora doporučil svatý biskup příklad svatého krále Ludvíka. Při vši své svatosti měl přece rád dobrý humor, zasmál se od srdce, hleděl na lek přiměřený stavu, ale byl také ochoten v nejbližším okamžiku posloužit chorým chudům v nemocnici. — Jindy zase poukazoval na sv. Karla Boromejského. Milánský tento arcibiskup žil velmi přísně a umrtveně, pítal pouze vodu; ale byl-li se Švýcary u stolu, tu přijal, aby jich získal, beze všeho zdráhání při každém obědě i dvakráte, „když mu dávali“, kromě toho, co pil k uhasení žízně.

Skutky kajcnosti.

Někteří lidé mají před zbožností nemalý strach, míníce, že se zbožností jsou nutně spojeny velmi přísné skutky kajcnosti, totiž tělesně se trýzniti, mrskati a p. Svatý náš není dojista proti podobným tělesným cvičením kajcnosti; tak doporučuje sv. Johanně Františce ze Chantal, aby krotila „oslici“, totiž své tělo, postem v pátek a v sobotu, doporučuje při pokušeních proti víře denně mrsknouti se 30-, 50- nebo 60krát; neboť zevnější bolest odvrací od vnitřního zla, svolává milost boží, zahání zlého ducha, když vidí, jak jeho spojenec, tělo, je trestáno.

Ale ne všem dává tuto radu. — Jiné osobě píše zvlášť, aby nekonala žádných mimořádných přísných cvičení, varovala se vši strohosti, jelikož se nesrovnávají s jejím povoláním a zdravím.

Za to však napomíná všech důrazně k tak zvaným menším ctnostem, jako trpělivost, snášelivost, úslužnost, ochota, přívětivost, přemáhání svévolnosti a samolibosti. Nazývá tyto ctnosti drobnými, nepatrnými, malými, poněvadž nebudí velké pozornosti ve světě.

Ale právě tyto ctnosti jsou to, které činí křesťana a jeho ctnost obzvlášť milými a líbeznými ve styku se spolubratry. — Správně dí vzácný tento církevní spisovatel, že ctnosti ty »vyprýštily u paty kříže. Podobny skromné fialce milují stín; jako květinka tato žije se rosou; a třebaš jak ona nejsou nijak nápadnými, přece rozšiřují líbeznou vůli.«

Úzkostlivost.

Nežřídka považuje se zbožnost za tak hroznou, protože lidé si myslí, jakoby křesťan musil mít veliký strach před Bohem a mysliti jen na jeho hrozné tresty! Proti takovým názorům horlí svatý biskup obzvláště. Tak píše v jednom listě: Pro slávu boží prosím vás, nemějte ani strachu ani hrůzy před Bohem, vždyť nechce učiniti nám ničeho zlého, nýbrž miluje nás milujte Ho, protože chce učiniti nám jenom velmi mnoho dobrého!

Stavovská napomenutí.

Manžely napomíná světec takto: »Milujte manžela, jakoby Bůh sám svou rukou vám ho odevzdal!«

Mladé paní, která měla velmi mnohé svízele se tchánem a tchyní, již ještě velmi rádi vládli nade všemi, napsal: »Velmi dobře uznávám, jak nesnadno je býti hospodyní v domě, kde jsou ještě otec a matka; neboť neviděl jsem ještě nikdy, že by otcové a matky odevzdaly svým dcerám vládu zcela, ač bylo by to velmi dobře! Radím vám, učiňte vše, co se vám svěří nebo nařídí, co nejlépe a nejlaskavěji; neboť pokoj v domě je daleko než velký statek. Nic nezáleží na tom, když — následkem méně opatrného rozkazu rodičův — něco dopadne méně dobře, jenom když rodiče jsou spokojeni.

Jině manželce radí: Pilně se cvičte v pokorné vlídnosti, kterou jste povinna svému manžel; neboť to jest ctnost ctností, již nám Pán nařídil velmi důrazně.

Neznačí tato moudrá slova to, že máme zbožnost učiniti všem milou a lásky hodnou?

Sluha a pán.

Stůž zde také příklad mfrnosti ze života světcova!

Bylo pozdě večer. Svatý biskup seděl dle svého zvyku ve své pracovně u psacího stolu, pohřben ve vážné studium. Tu ozvalo se klepání na domovní dveře, jež brzo proměnilo se v bouchání a třískání, takže biskup se až polekal. Zazvonil na svého sluhu, ale ten dle všeho spal příliš tvrdě; zvonil a zvonil, než nikdo se neozýval, jenom třískání bylo neustále větší. Nerozmýšleje se dlouho, sešel biskup sám ke vratům, aby otevřel. Co tu však spatřil, bylo velice podivné! Jeho vlastní sluha opíral se o dveře v nepříčetném stavu; společnost veselých přátel opila nezkušeného ke svému obveselení. Co zasloužil si nedbalec? Dojista, tak míníme, jenom náležitého pokárání! Zcela jinak soudil však světec. Beze slova zavedl ho do jeho světnice, pomohl mu svléci šaty a uložil ho do postele. Když ráno sluha otevřel oči, byl již střízliv, v mysli pak se mu rozbřeskovalo, co stalo se večer. Třesoucím srdcem vstupoval do komnaty svého pána, padnul mu s pláčem, studem a lítostí k nohám. Nyní snad bylo na čas spustiti řádné kárné kázání! Svatý biskup pohlédl jen vážnou laskavostí na

provinilce, byl to však pohled, na který sluha nezapomenul po celý svůj život. Pak kázal mu vstáti a mluvil s ním o disposicích toho dne.

Fortiter in re, suaviter in modo!

Je dnes častým nářkem, že nemáme charakterů! Charakterem v plném toho slova smyslu byl sv. František Saleský. Byl mužem, který se pevně vždy a všude řídil zásadami, jež uznal jedině dobrými, který věděl, co chce, který uměl také dosáhnout cíle, třeba se mu stavěly v cestu překážky jako nebetyčné hory. Nejsprávněji vyjadřuje jeho životospřávu staré rčení: *Fortiter in re, suaviter in modo!*

Svatý František Sal. žádal vážný rozhodný boj proti zlu a hříchu; zcela jasně učil: nemožno býti ctnostným jenom při samých sladkostech a lahůdkách! — Ale také umí těšiti: Ne, nikoliv, Bůh není hrozným těm, kteří ho milují, je spokojen s málem, neboť vi dobře, že mnoho vykonati nemůžeme.

Doslovem. Před Františkem Saleským byl duch zbožnosti světskému lidu téměř zcela neznámým. Tak píše slavný biskup Bossuet. Duchovní a vnitřní život odkazoval se tehdy do klášterů, pokládán za příliš nevhodný, by zaveden byl ve světě, u dvoru a mezi vzácnými stavy světskými. Ale František byl povolán, aby jej ze samoty vyvedl a tím myslí lidské od škodlivých oněch předsudkův oprostil; František to byl, jenž zbožnost nazpět do světa zavedl. Jsme tak šťastni, že máme v naší české literatuře také díla o sv. Františku Saleském, z nichž možno každému čerpati zprávy o pastorální činnosti světce, který svou »benignitate et humanitate« tolik dobře působil. Dědictví sv. Cyrila a Methoděje v Brně vydalo v letech 1879—1880 dvojdílný životopis sv. Františka Sal. z pera zasloužilého spisovatele a kněze moravského Jakuba Procházky. V Dědictví sv. Jana v Praze vyšel roku 1916 pěkný překlad Filothey čili knihy navedení k životu zbožnému od Františka Sal. pořizený drem Karlem Vrátným, které je také předslána velmi obsažná vhodná předmluva.

Dr. Rudolf Z h á n ě l.

Operarii pauci.

Máme nedostatek kněžského dorostu. Tímto nedostatkem trpí ovšem kraj český, ježto jest zamořen materialismem a nedostatkem živé víry. Irsko má dorostu tolik, že biskup činí podmínku ordinantovi: jíti 6 let do missií. Podobně trpí nedostatkem kněžstva i anglikánská církev, u níž nelze uváděti za důvod nedostatečné zaopatření, které u nás jest tak tvrdým zkušebným kamenem, že jen nejstatečnější dovedou zkoušku přestáti. Zajímavý jsou důvody, které uvádí anglikánské listy, pro rostoucí nedostatek kněžstva. První důvod jest nerovné stipendium, které obdrží klerik a neklerik. Druhý důvod jest rostoucí neobliba ve věcech církevních,

ale nejpádňější důvod zdá se mi býti třetí, to jest neschopnost rodičů vychovati syny pro kněžství. V Irsku každá rodina odchová od malička jednoho ze synů na kněze a chová se k němu jako k budoucímu knězi. Irsko dodává veliké číslo missionářů katolické církvi, a dostatek kněžstva vlastní zemi. V Americe jest takřka pravidlem, že biskup jest rodem Ir. V rodině Vaughanů zrodili se dva biskupové, jeden řeholník a několik řeholnic v jediné rodině, ale tam se matka modlila s dětmi denně, aby bylo jich hodně povoláno do stavu duchovního. Matka a otec dovedli děti pro kněžství nadchnouti. Bernard Vaughan Sl. vyprávěl často příběh z mládí svého, kdy přemožen chutí po sladkém cukroví hlídal pamlsek na stůl položený, a obdržel za to pokárání otcovo. Bystrý a smělý Bernard nebyl dlouho na rozpacích pro svou omluvu: »ale papa, vždyť ty také s chutí si béřeš svůj šnůpeček.« Otec se odmlčel. Výtka byla pravdiva. Po skončeném obědě vzal otec syna za ruku a vedl jej ke kamnům, kdež vzal tabatěrku do rukou a řekl Bernardovi: »Víš, že je to moje veliká záliba, ale abych ti nedával pohoršení, tedy ji házím do ohně.« Skutek utkvěl Bernardovi v paměti pro život a byl zajisté školou záporu a učinil volbu životních slibů lehčí.

Francouzský biskup bayonský Msgr. Gieure v pastýřském listě svém kárá rodiče, že zrazují synům volbu kněžství proto, že není lukrativní a dodává, že jsou farnosti, které prosí za kněze, ale samy nedaly církvi ani za 100 let jediného kněze. Kraje se zachovalým životem rodinným nemají nedostatek kněžstva.

Anglikánští clergymen byli většinou synové zámožných rodin, vychováni v kolejích v Etonu a Winchesteru. Dle Cath. News Service před 50 lety ze 6 chovanců býval vždy jeden duchovní, dnes sotva jeden z 35. Podobný zjev jest i u tak zv. církví svobodných v Anglii. Katolíci mají kněžstva dost, ano ústavy jejich nemohou přijmouti všechny žadatele.

Znamenité dílo vykonal P. Lesser S. J., který sbírá almužny na pozdě povolane mužě, aby nabyli bohoslovného vzdělání a mohli býti posvěceni. Mezi nimi jest mnoho konvertitů z protestantismu, kteří mají touhu státí se kněžími a pracovati na osadách smíšených. Dílo P. Lessera S. J. se výtečně daří, a zajisté odchová mnoho povolaných. Jest to obdobná myšlenka, jakou uskutečňoval Don Bosco.

V Itálii vláda hodlá upravití platy duchovenstva poněkud dle přitomných potřeb: biskupů na místě dosavadních 6000 lir 12.000 lir a kněžstvu vedle úpravy platu chce dáti právo sprostění vojenské služby.

Francie ve Quimper postavila 101 kněžím, kteří padli ve válce pomník. Zajisté jest ztráta 101 povolaných kněží pro církev francouzskou ztráta tak veliká, že ji nenahradí žádný pomník, zejména při té kulturní politice Francie.

Fr. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle čtvrtá po velikonocích.

Důležitá otázka.

Netoliko Písmo svaté (2. ke Kor. 5) praví a dosvědčuje, že jsme pocestní, příchodí a poutníci na této zemi, nýbrž totéž ohlašují a mluví tichým hlasem všechny živly a předměty kolem nás. Nebe volá: »Ty jsi pocestný, proto tě čekám.« Země volá: »Ty jsi pocestný, proto tě nosím.« Každá hodina pamatuje nás, že jsme na cestě; a když minula, nevrátí se na věky. Zkrátka: putujeme. —

A kdo je naším vůdcem? Kdo je vůdcem putování našeho pozemského? Nikdo jiný nežli Ježíš Kristus. On nás předešel. On předešel své miláčky: apoštoly a učedníky. Dříve nežli odešel, očekával, že tito se ho ptáti budou, kam jde? Ale oni se neptali. Proto jim udělil jemnou důtku, řka: »Žádný z vás neptá se mne: Kam jdeš?«

Nejmilejší! Tato laskavá domluva, zdá mi se, jest adresována i nám. Neboť i my bychom se měli sebe dotazovat: kam jdeš? Kam jdu? Proč tu jsem na světě? Tato otázka je přece tolik důležitá! Krista se s učedníky nemusíme ptáti: Kam jdeš; neboť on jsa vítězem nad smrtí sedí již na pravici trůnu nebeského. Ale těžme se dnes samy sebe: Proč tu jsme? . . .

1. Jsme snad tu proto, abychom jedli a pili? Když pozoruji některé lidi, zdá mi se, jako by tu byli právě jen pro to jídlo a pití. Ovšem, že takoví existovali vždycky. Pán Ježíš o jednom vypravoval takto: »Člověk jeden byl bohatý, který se oblécel v šarlat a kment a hodoval na každý den skvostně. A byl jeden žebrák jménem Lazar, kterýž ležel u vrat jeho plný vředů.« Pán Ježíš sice tohoto boháče nejmenoval jeho vlastním jménem, ale byl to patrně bohatý žid, který své doby žil v Jerusalemě a který se podle ústního podání nazýval Nynkuis neboli Epulo (bohatec). Hodoval na každý den. Patrně se domníval, že je tu na světě jen proto, aby jedl a pil. — Patrně se i přejídal a opíjel.

Drazí posluchači! Pokrm a nápoj prodlužuje a udržuje sice náš život tělesný, ale hledati v něm účelů života, jest převrácenost. »Království Boží není pokrm a nápoj«. (Řím. 14, 17.) Čím výlučněji kdo k vůli požitku jí a pije, tím více zapírá svou lidskou důstojnost. Je-li jídlo a pití nemírné, ničí-li zdraví, zeslabuje-li mohutnost duševní; je-li příčinou, že lidé promarní čas a zanedbávají povinnosti, — pak to jest modloslužba, která je činí před Bohem velice hříšnými.

»Kdo takto chodí . . . jsou nepřáteli kříže Kristova, jejichžto konec jest zahynutí, jichžto bohem jest břicho a sláva v hanbě jejich«. (Filip. 3, 18-19.)

Sahá-li tato nezřízená náklonost k jídlu a zvláště k pití konečně až do bahnité propasti nerozumné zvířecnosti, jak se srovnává se žízni ukřižovaného Spasitele, se žlučí a octem Ježíše, který pro nás pro všechny trpěl? Jak se ta nestřídmost srovnává s bídou tak mnoha strádajících lidí? S potem úzkosti a smrtelným zápalem tolika lidí, kteří se v tutéž hodinu se světem loučí?

A kterakže obyčejně končí taková necitelná nestřídmost? Zeptejte se Pána Ježíše! »Stalo pak se, že umřel žebrák a nesen jest od andělů lůna Abrahamova. Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle.« Dříve tedy umřel Lazar. Neboť Bůh časem přispíší sobě své vyvolené povolati, aby dny trápení jejich ukrátil. Epulo umřel později; neboť Bůh časem hříšníky dále na živu nechává, aby jim poskytl času k polepšení. Epulo se však nepolepšil a nezměnil svého názoru, že tu není jen k vůli jídlu a pití. Ale přišla smrt, jež se na šarlat nedívá, zavolala ho uprostřed hodování a Epulo pohřben jest v pekle . . .

Jsme tu tedy jen proto, abychom jedli a pili? Nikoli.

2. Tedy snad proto, abychom se radovali a veselili. Člověk se veselí a radovati má. Ale »všecko má svůj čas«, pravil Šalamon, »radost i žalost.« Není-liž na příklad již přítomný čas velikonoční dobou tiché radosti? Hle! Luhy se zelenají, stromové se probouzejí a oblékají se v milé roucho listů a květů. Rozveselené ptactvo vznáší se k obloze a líbě sobě ve vonném vzduchu propěvuje. Zimou odumřelé květiny odívají se v roztomilé obveselující barvy. Rolník s tváří rozveselenou a se zrakem plným naděje vztahuje opět ruce k práci; nic ho netíží, ani ten pot, jenž s čela jeho splývá. Neduživí a slabí vyhřívají schladlé údy usadivše se před příbytkem svým, kam paprsky sluneční dopadají. Všude sladkost, útěcha, blažený cit. Všude radost, kterou osladil i jednorozený Syn boží svým radostným zmrtvýchvstáním.

Tohle je radost čistá, dovolená. Řeknu více: to je radost poručená. Neboť neporoučí-li sv. Pavel: »Radujte se v Pánu vždycky?« (2. Kor. 9). Nepraví-li kniha Eccli (Kap. 30): »Zármutku nepoddávej duše své a netrap sám sebe . . . nepřidávej duši své zármutku . . .? Neboť mnohé zármutek zahubil, a není užítu v něm«. Přílišní zármutekové jsou jako bouřlivý přívál, jenž utěšená kvítka po zemi rozmetá; radostná mysl však jest jako libá rosa, jež nevinná kvítečka k rozkvětu přivádí.

Proto je opravdový křesťan vždycky veselý. Jde-li do chrámu, jde s duchem veselým. Koná-li pobožnost, koná ji s duchem plesajícím. Pospíchá-li k slovu božímu, pospíchá s duchem radostným, vyzdvihuje-li ruce k modlitbě, vyzdvihuje je s myslí veselou. Uděluje-li almužnu, dává ji rád. Veselým duchem jde na odpočinek. V křížích sobě nestýská, na protivníky neumí se hněvati, nemstí se, v nemoci a v bolestech je trpělivý.

Ale jsou takovéhle radosti nynějšího světa? Vidíme kolem sebe lidi jenom čistě se radující? »Pojďme a požívejme dobrých věcí, pozůstavme všude znamení veselosti« (Moudr. 2). S takovýmto heslem žene se dnes, kde kdo zvláště v našem hlavním městě jen a jen za radovánkami. Tato honba, tato nenasytnost jest jednou z nemocí našeho věku.

Jen pohleďte na radovánky, jimž se dnes svět oddává a do náručí vrhá! Tance, hry, divadla.

Tance i nejnevinnější jsou, jak jistý duchaplný muž řekl, jako jedlé houby: nejlepší za nic nestojí. Rozprouděná obrazotvornost, honba zalíbíti se, nebezpečné známosti a což já vím, co všechno zlého může tanec, jak se dnes koná, způsobit?

 Hry, stanou-li se zvykem a náruživostí, způsobují nepořádek v pracích stavu; dávají podnět k rozmařilosti, k hádkám, zášti, ke kletbám a surovostem.

Divadlo má býti školou života; ale když jí někdy není! Hledíce k nemravným a nevěreckým zásadám, jež se nyní velmi často přednášejí, a k hanebným činům, jež se leckdy jako vznesené oslavují, musíme dlouho rozvažovat, nežli se do divadla odhodláme, abychom se tam poučili a po křesťansku pobavili. A já znám lidi, kteří se domnívají, že jsou zde na světě jen proto, aby do divadla chodili. Kteří se domnívají, že dobře žítí je tolik jako choditi z jedné zábavy do druhé. Je to cílem života?

3. Či jsme zde na světě snad proto, abychom majetek a poklady sobě shromažďovali? Kristus Pán vypravoval o boháči, který ani neměl, kam by uložil obrovský svůj majetek. I řekl k sobě: »Vím co činím. Zbořím stodoly a nastavím větších, abych tam shromáždil všechny věci, které se mi urodily. Pak dím k duši své: Hle, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta. Teď odpočívej, jez a buďuj!« Ale řekl jemu Bůh: »Blázne, ještě této noci požádám duše od tebe. To pak, cos nashromáždil, čím bude?«

Draží posluchači, povězte mi, co jsou bohatství? Nejsou-li titěrností a prachem jako všechno zde na zemi? A přece se za nimi ženeme jako blázni. Nejsou-liž pomíjející a nestálá? Nejsou-liž podrobena nescíslným změnám? Nebudou-liž nám jednou při smrti jistě odňata? »Blázne, této noci požádají duše tvé od tebe! To pak, cos připravil, čím bude?«

»Bohatý, když usne, nic s sebou nevezme; otevře oči své a nic nenalezne. Postihneť jej jako voda chudoba, v noci utiskne jej bouře. Vezme jej vítr žhoucí a odnese ho, a jako víchř uchvátí jej z místa jeho.« (Job 27.)

A jak nešťasten je, kdo slouží této náruživosti! Jak jest nepokojen, nabýváje majetku! Co má starostí, když jej má! Co zármutku, ztratí-li jej! Sčítej bezsenné noci lakomců! Tam plány a obtíže, tu nedůvěra a podezření, zde úzkost a bázeň! Co milujeme, toho vyhledáváme s namáháním. Co milujeme, bojíme se, abychom toho neztratili.

Táží se vás, drazí, jsme tedy proto snad na světě, abychom se takhle zbytečně trápili? Jsme proto na světě, abychom majetek a poklady shromažďovali?

4. Nebo jsme snad proto na světě, abychom si zjednali slávu a veliké jméno?

Tak aspoň myslil Šalomoun, když se jeho zbožné a moudré srdce nakazilo. Psal tenkrát pyšně do svého deníku: »Vystavěl jsem sobě domy a štípl jsem vinice. Nashromáždil jsem sobě stříbra a zlata. Zjednal jsem sobě zpěváky a pěvkyně. Čeho žádaly oči mé, neodepřel jsem jim.« Hlavně však zjednal si svým bohatstvím slávu a jméno veliké velmi. A víte, co potom napsal, když jméno jeho se rozneslo po celém světě? »Omrzel mne život můj, neboť jsem viděl, že všechny věci zlé jsou pod sluncem a že jest všechno marnost a trápení ducha.«

Marnost jest sláva. Marnost jsou poklady. Marnost jsou radovánky. Marnost přílišné jídlo a pití. Marné v sobě, marné pro nás, marné před Bohem, marné pro věčnost. A v těchto statcích, jež nazýváme jídlem a pitím, radovánkami, poklady a slávou, jež tak nestejně jsou rozděleny, v těch že by spočíval účel našeho života? Pro ně že tu jsme na světě? Ne pro ně, ale pro něco jiného.

5. Proč tu jsme, nejlépe naznačil Ježíš Kristus. Když totiž pozoroval, že někteří jeho krajané se toliko o věci tělesné starají, Boha naprosto zapominajíce, řekl: »Nehleďte co byste jedli a pili nebo čím byste se odívali! Ale hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho!« Co je to hledati království božího? Starati se už zde na světě, abychom si království božího na věčnosti zasloužili. To je pravý cíl našeho života.

Jindy zase, když Pán Ježíš slyšel, jak si Marta stěžovala na Marii, řekl k oné káravě: »Marto, Marto, pečлива jsi a rmoutíš se při mnohých věcech. Ale jedno toliko jest potřebné.« Potřebné je to, čeho nelze opominouti, abychom zepřestoupili povinnosti, neztratili svého cíle, neprohřešili se proti Bohu a sobě samými. Mnoho jiného je snad dobré, je snad krásné, užitečné, příjemné, čestné, je snad i důležité. Ale jediné je nezbytně potřebno, totiž: spasiti duši. To je náš cíl.

»Co je platno člověku, byt' všechen svět získal, a na své duši škodu utrpěl?« Jen jedno jest potřebné. Nic neprospěje: celý svět získati, kdyby při tom duše zahynula. Naproti tomu: co nám uškodí, i kdybychom celý svět ztratili, jen když svou duši zachráníme?

Rozumějte mi! Dejme tomu, že všechny koruny zemské skvějí se na hlavě tohoto, všechna žezla spojena jsou v ruku onoho

člověka. Dejme tomu, že všechny drahocenné předměty hromadí se v klenotnici třetího a všechny smyslné radovánky, jaké si jen mysliti lze, naplňují palác jiného — zatím co my jsme zneuznání, posmívání, ignorováni. Zatím co my strádáme, se nuzujeme a trpíme. Ale když onino zahynou, a my svou duši zachráníme, jášku, drazí, kdo při tom získal?

Získáme-li duši, získali jsme všechno. Získáme-li nebes, získali jsme Boha, získali jsme ho navždy.

Na konec budu vám vyprávěti pohádku: Obyvatelé jednoho ostrova volili si každoročně nového krále. Starého vždy dříve zavezli na vzdálený pustý ostrov, kde musil bídně zahynouti, a nového si volili z cizinců, kteří k nim buď připluli nebo k jejich ostrovu byli zahnáni bouří. Jednou zuřila opět mořská bouře. Ne-daleko ostrova ztroskotala se loď. Cestující vesměs zahynuli. Jenom jediný vyvržen byl vlnami na břeh polomrtvý a nahý. Když se z hrůzy vzpamatoval, nevycházel z podivení. Uzlél kolem sebe dav lidí, kteří jej slavnostně uvítali a nádherně přioděli. Pak mu vsadili na hlavu korunu a vítězoslavně jej uvedli do paláce. Ne-věděl, bď-li cí snl.

Když byl už nějaký čas dobrotivě panoval a přiznání mnohých lidí si získal, prozradil mu starý věrný služebník, jaký osud ho po roce očekává. »Co mám tedy činiti, abych nezahynul?« tázal se uděšeně král-cizinec. Věrný služebník mu dal tuto radu: »Dokud máš moc, ó králi, nech onen pustý ostrov upravit! Nakup stáda, vzdělej role a vystav si přlýtek! Až tam budeš odvezen, nalezněš všechno připravené, a bude ti dobře!« Stalo se.

Po nějakém čase — když vypršel rok — přihnál se známý dav do paláce, strhali s krále nádherné roucho a dovlékli jej na loď, která jej donesla do vyhnanství. Ale sesazený král nezahynul, neboť na pustém ostrově našel příjemný, pěkný a bezpečný domov.

Nepodobáme-li se tomuto cizinci? Nazí a s prázdnýma rukama přišli jsme na svět. Na světě se náta však naskytuje mnoho příležitostí dobrými skutky shromažďovati si poklady v nebesích. Užijme moudře těchto příležitostí! Starejme se poctivě o svou duši? Neboť jednou udeří i nám hodina, kdy bude konec našeho kralování. Smrtí ode všeho odloučení budeme putovati na věčnost. Blaze tomu z nás, kdo bude moci s bezpečností zvolati: »Jdu k tomu, který mne na svět poslal, k Otci.« Amen. *Fr. Malý.*

Neděle pátá po velikonocích.

Proste!

»Amen, amen . . . budete-li zač pro-siti . . .«

Slova Ježíše Krista jsou vždycky plná radosti, působíce nad med sladší rozkoš v srdci našem. Avšak dnešní potěšitelná řeč téhož nejlaskavějšího Spasitele proniká všechny žíly a nitro, stírajíc

slzy zármutku a nejistoty s očí našich. »Amen, amen pravím vám: budete-li zač prositi Otce mého ve jménu mém, dám vám.« Slyšíte-li tu sladkou přípověď vy, opuštění, strápení, ve křížích a pronásledováních postavení? Slyšíte-li tuto uchvacující přípověď vy, upracovaní rolníci a dělníci na polích? Právě nyní, kdy obilí vzrůstá a k nejlepšímu nadějí vzbuzuje, máte jistojistě dosti příčin prositi vládce přírody, aby úrody zemské nejen dávali, ale i zachovávali ráčil. »Proste a vezmete, aby radost vaše byla dokonalá!«

I. (vznešená.)

Mnohý člověk, pokud se mu dobře daří, pokládá modlitbu za zbytečnou, mnohý bývá pýchou tak zaslepen, že modlitbou pohrdá, jakoby se ani s jeho důstojností nesrovnávala. Tak na příklad žil v Německu protestant filosof jménem Kant, který svým učením mnoho lidí svedl. Mezi jiným tvrdil též, že modlitba jest velkým snížením pro inteligentního člověka. Drazí, co soudíte o tomto výroku? Já jenom k němu poznamenávám, že náš prezident, kterému nikdo na světě veliké intelligence nebude upírat, mnohokrát už se vyslovil, že se modlí a že se za to nestydí. — A já nevím, proč bych tomu nevěřil.

Co jest modlitba? Slyšme odpovědi rozličných učitelů. »Modlití se jest: důvěrně mluvit s Bohem,« dí sv. Augustin, »Modlitba jest: mazati olejem hlavu Kristovu,« dí sv. Vincenc Fererský. »Modlitba jest pochodeň k nalezení ztracené milosti boží, svíce rozžatá,« dí sv. Bonaventura. »Modlitba jest podpora pocestných a strážě spících,« dí sv. Řehoř Nyssenský. »Modlitba je silná ohrada města proti útoku duchů nepřátelských,« dí sv. Jan Zlatoústý. A náš katechismus dí: »Modlitba jest nábožné pozdvižení mysli k Bohu.«

Nuže, moji nejmilejší! Na základě uvedených výroků slavných učitelů co soudíte o tom, kdo se odvažuje říkati: »Já jsem člověk vzdělaný a sečtělý; já nemám k modlení žádné chuti.«? je to tolik, jakoby řekl: »Mne netěší s olejem přistoupiti k hlavě Kristově; mne netěší nalezená milost boží; mne netěší podpora a stráž duše; já nepotřebuji žádné ohrady duchovní, mně stačí vzdělání. Já bych se ponížil, kdybych se modlil.«

Co ale praví katechismus, snůška to učení božího a výklad nejlepších učitelů? Modlitba jest nábožné pozdvižení mysli k Bohu, abychom Ho buď chválili nebo Mu děkovali anebo Ho prosili za pomoc. Boha chváliti, Jemu se klaněti, Jemu, našemu Stvořiteli, patřičný hold prokazovati, může-liž býti něco vznešenějšího? Může-liž býti něčím ponižujícím pro inteligenta? Přijatá dobrodini uznati, dluh splatiti, lásku vzájemnou láskou odměniti — může-li býti něco přirozenějšího? Může-liž ponížiti inteligenta? V nouzi a soužení lkajícího povznést hlasu, stísněnému uleviti srdci, ždát o pomoc před nebezpečstvím duševním i tělesným — může-liž škoditi člověku inteligentnímu? Nemístná a přílišná pýcha — ta snižuje inteligenta. Ale modlitba je něco vznešeného, neboť to je rozmluva s bytostí, která nám býti má nejdražší.

Když vidíme, kterak dítě k otci a matce se utíká a volá: »Tatínku, maminko, prosím vás, dejte mi to neb ono, protože toho potřeboval!« budeme-li toto dítě kárati pro jeho důvěru, již k rodičům chová? Nemá-li takové důvěřivé a uctivé dítě větší ceny než dítě, které si jen poroučí a diktuje?

Jak se radují poutníci, kterým nebe dopřálo navštívit věčný Řím a při audienci viděti a slyšeti sv. Otce? Známe takové šťastlivce i mezi inteligenty a vím dobře, že s nadšením vzpomínají na tuto vznešenou audienci. Budeme jim to mlti za zlé?

Jak se tlačí do předu rozliční hodnostáři při návštěvě panovníka nebo presidenta! Za jaké vyznamenání si kladou, když na ně tento promluví! Samy noviny uveřejňují, komu president popřál audienci, s kým laskavě promluvil atd.

Drazí křesťané! Co je proti Bohu náměstek Kristův na zemi? Co všichni panovníci a presidenti? Co je rozmluva s nimi? Co rozmluva s Bohem?

Slyšel jsem o nadutém mluvkoví, který vždy jednou za rok přijel z Prahy na venkov do rodné obce a tam se před rodáky vychloubal svými vznešenými známostmi z Prahy. Kdysi opět u přítomnosti vesničanů se chlubil, že v Praze mluvívá jen se samými boháči, učenci, umělci, poslanci, básníky a ministry. Nikdo sice z posluchačů jeho sebechvále nevěřil, ale nechali ho mluvit. Když však jeho chlubitě řeči neměly konce, tu chudý, prostý jeden stařeček namítl: »To všechno není nic! My jsme mluvili s větším pánem, než jsou ti vaši známí v Praze!« — »To bych rád věděl, s kým jste vy mluvili v této Zlámané Lhotě!« zasmál se Pražan. Stařeček: »Dnes je neděle. My jsme právě ptišli z kostela, kde jsme mluvili s Bohem.«

Neřekl-li dobře, když se modlil, že mluvil s Bohem? Neboť modlitba jest opravdu rozmluva s Bohem. Je tedy jistě něčím vznešeným, co sobě každý dopřát může, ale i má.

II. (poručená.)

Neboť, neřekl-li Pán Ježíš: »Proste a bude vám dáno...«? »Začkoli budete prositi v modlitbě, věřte, že to obdržíte.« (Mar. 11, 24.) Ale »jest potřebí vždycky se modliti a neustávati« (Luk. 18, 1) dodal k tomu Spasitel náš. A sv. Pavel, uvažuje o tomto rozkazu, i sám doporučoval Thessalonickým (I, 5): »Bez ustání se modlete. Neboť je to vůle boží.«

Avšak, nejmilejší, je to vůbec možné? Je naše duše na všech místech a v každé době s to, aby se modlila? Nevyžaduje-li svět, nevyžaduje-li povolání a zaměstnání od těla i ducha častokráte takového namáhání, že je nám modlitba znemožněna? Není-li daleko užitečným: pracovati, jednati a působiti mezi bratry, nežli se neustále modliti? Není-li vůbec důležitějších věcí nad modlitbou? Není-li to v nejlepším případě aspoň zbytečné mrhání časem: modlením si něco vyprošovati s nebe? Neoslyšel-li už leckdy Pán Bůh naši modlitbu? Proč nám ji tedy přikázal? Či nemodlili jste se už přecasto marně?

Nejsou-li tohle otázky a námitky, nad kterými se myslící křesťan zastaviti musí? Ovšem! Ale buďte přesvědčeni, že tyto námitky blednou ve světle víry a praktického rozumu.

a) Předně: jestli-že si někteří lidé stěžují, že je Bůh oslyšel, když se za něco modlili, tedy neznají pravé podstaty modlitby. Což musí Bůh každou prosbu splniti? Na tuto otázku odpovídá kterýsi věhlas básník takto:

»Vše od Boha jen nečekej
a zanech, prosím zvyklosti,
když něco chceš, jen volati
o pomoc k nebe výsosti!
Však práce, starost, krev a pot,
jež k prosbě přidáš, věř mi rád,
modlitbu tvoji důvěrnou
nejvíce budou podpírat.«
(O. Svett Marden, »Síla sebevědomí« str. 78.)

Pak ještě pokračuje bez rýmů: »Modlíš-li se náležitě, Bůh tvou modlitbu vyslyší; když ne tak, jak si přeješ, tedy jiným způsobem, jak sám uzná za nejlepší. A tak tvou modlitbu odmění. Vracejí-li se k tobě modlitby tvé oslyšeny, pak možná, že nebyly podepřeny podmínkami, na kterých dobrá modlitba závisí. Které to podmínky jsou? Důvěra a práce. Nedostáváš-li toho, zač se modlíš, pak buď málo důvěřuješ ve vyslyšení nebo nepodpíráš své modlitby potřebným úsilím. Modliti se za něco a nepracovati o to, nenamáhati se a nekonati, co můžeš nejlepšího, abys toho dosáhl, není-liž vlastně posměchem? Není-li žebráním, žádáš-li Boha o pomoc, jsi-li však sám dosti pohodlný, abys si podle možnosti pomáhal sám? Nechceš-li hnouti prstem, abys si pomohl sám, pak se můžeš modliti až do soudného dne, vyslyšení se nedočkáš. Modlitba bez víry nemá účinku. A víra bez práce je jalová ctnost.*)

A což mám, nejmilejší, odpověděti těm, kteříž namítají, že jsou na světě věci důležitější, než je modlitba? — Ovšem, jsou skutečně na světě věci velmi důležité, jsou záležitosti a povinnosti neskonaleho významu, toho neupírám. Ale myslíš, že je všechny dobře dokážeš jen svými silami? Bez pomoci boží? Bez modlitby?

c) Ale ty mi řekneš: »Mé starosti v domácnosti a v povolání mně rozptylují a nedají mi ruce spínati. Kdyby jich nebylo, jistě bych se modlil.« To je planá výmluva. Neboť právě své starosti máš podporovati modlitbou, t. j. máš je v modlitbě přednášeti a se svým Bohem o nich se raditi. Ostatně, nepřináší-li ti každý den tolik nových stesků, nových překvapení, nových nadějí? Nepřemítáš-li mnohou dlouhou noc o svých utrpeních, o svých obavách a pochybnostech? Neděsí tě nikdy nejistá budoucnost? Jsi

*) Ze sbírky Fr. Malého »Podobizny sv. apoštolů« R.

vždy a všude bezpečen? Nic tebe nebolí ani ti nedělá starosti? Neželiš nikdy své minulosti? Neznáš pokušení? Neznáš smyslnosti? Neznáš závisti? Neznáš zoufalství? Nezarmucuje nikdo tebe? Nepotřebuješ si nikomu postěžovat? Ó, co říkáš sám sobě anebo co žaluješ jiným spoluubožáčkům, žaluj Bohu! Říkej Všemohoucímu, Milosrdnému a Dobrotivému! Činíš-li tak, jistě se modlíš...

d) A že by konečně bylo nemožno podle rozkazu Ježíše Krista modliti se »vždycky a neustávati«, tomu, křesťane milý, také nevěř! Neboť to dokážeš snadno sám, jen budeš-li chtít. Dokážeš to, jestliže občas na Boha pomyslíš a s dobrým úmyslem všechny své myšlenky, slova, skutky, radosti a žalosti jemu obětuješ. Dokážeš to, jestliže nevynecháš ani jedné ranní a večerní modlitby. Vstaneš-li o chvíli dřív nebo jdeš-li o chvíli později spát. Rozdělíš-li si rozumně práci, četbu a zábavu, můžeš se den co den trochu stýkati s Bohem. Nepotřebuješ k tomu ani žádné zvláštní formule, abys vzýval Boha. Nemusíš se modliti dlouho; i modlitba krátká stačí. Modlitba se vůbec neměří na lokte. V nebi jistě ne. Tam platí upřímnost a vroucnost modlitby. A nemohou snad krátké modlitby býti upřímné a vroucí?

d) Kazatel francouzský Massilon takto kázal: »Ó bratři moji! Nedostává-li se nám času, jde-li o to, abychom si získali přízeň a statky tohoto světa? Abychom své představené žádostmi a prosbami obtěžovali a na všechny dokračovali, kteří nějakou důležitou hodnost zastávají? Schází-li nám čas k zábavám, k zahálce? Kolik neužitečných chvil, kolik zdlouhavých dnů, které se nám nečinností stávají břemenem! Kolik času, jenž se promarní malichernými důkazy zdvořilosti, zahálčivými zábavami, nekonečnými hrami, pošetilým honěním se za marnými nadějemi a přeludy! Velký Bože! A při tom není času prositi nebe! Jak málo záleží mnohému člověku na spáse duše jeho! Jak žalostivo, že nachází tolik okamžiků pro svět a ani jediného pro věčnost!«

f) Jest ovšem pravda, že Bůh žádá větší horlivosti v modlitbě od kněží a řeholníků, které k tomu povolal, nežli od lidí, kteří se musejí oddávati světským zaměstnáním. Ale je rovněž pravda, že ani křesťané velmi zaměstnaní nejsou docela sprostěni od modlitby. Křesťan, který se nemodlí, zbavuje se styku se svým Stvořitelem. Italské přísloví dí: »Chi non prega, sempre nega; chi sempre nega, si annega«. Kdo se nemodlí, popře konečně vše božské. A kdo stále popírá, utápí takoruka své vlastní já v moři pochybností. Ale může při tom býti sám se sebou spokojen? Může býti šťasten?

Lacordaire, jiný francouzský kazatel, dí: »Mezi živočichy jest jen jediný, který se modlí. To je člověk. Člověk, který stojí v čele veškerého tvorstva, je tedy jediný, který s Bohem, svým Stvořitelem, rozmlouvá. V tom záleží největší moc člověka, a největší úkon duše jest modlitba.«

Modliti se je přikázání Ježíše Krista, a to přikázání, jež se vztahuje na veškeré křesťanstvo. Od modlitby žádný stav, žádné povolání, žádné zaneprázdnění, žádný úřad nemůže a nesmí nás

omluvíti. »Proste!« řekl dnes svým učedníkům, Prikazatel nebeský. A poněvadž v nich vyučoval celou církev, protož, cožkoli jim přikázal, přikázal veškerému množství svých následovníků. Či není tomu tak? »Bděte a modlete se!« pravil on u sv. Marka (K. 13.) Aby však nemvslil svět, že tento rozkaz pouze apoštolů se týká, dodal hned: »Což však vám pravím, všem pravím!« Tedy i řeč evangelisty Páně: »Modlete se a proste« platí všem křesťanům bez rozdílu. Platí, nejmilejší, i nám. A tak jasnému přikázání kdo by se chtěl vyhýbat?

Vždyt toto přikázání jest jedno z nejpřednějších přikázání zákona! Mnohá nařízení zdají se lidem obtížna, na příklad: zapřítí sebe samého, nésti kříž svůj bez reptání, krotiti své tělo a náruživosti, jíti cestou úzkou, drsnatou, činiti sobě násilí. Ach, podobné předpisy sv. evangelia vzbuzují v srdcích lidí často odpor a nelibost. Ale modliti se a prositi v naději, že Otec nebeský ke hlasu volajících dítek se nakloní — může-li co býti vznešenějšího, užitečnějšího a sladšího? Které dítě by nerado prosilo otce, o kterémž ví, že je předobry a všechno hotov učiniti, a že toliko na upřímnou prosbu čeká?

»Proste!« řekl Pán Ježíš. Není jináče, duše křesťanské! Ryby bez vody, ptactvo bez peří, tělo bez duše a křesťan bez modlitby — jest v jistém smyslu jedno. Nemodliti se a přece dosáhnouti blaženosti, bylo by tolik jako Boha pokoušeti. Znamenalo by tolik, jako chtítí viděti bez očí, mluvíti bez jazyku, choditi bez nohou. Modlitbu přikázal Bůh. Ježíš Kristus poručil »Proste« a Panna Maria když se v Lurdech zjevila Bernadettě, s důrazem opakovala: »Modlete se, modlete se bez přestání!«

Stará bajka vypravuje, jak se do sítě rybářovy chytila štika. Když ji rybář chtěl usmrtit, pokusila se ho štika prosbami pohnouti k milosrdenství a pravila: »Ušetři mne! Vždyt mám ukřižování tvého Spasitele, totiž: kříž, žebrák, houbu a kopí v hlavě!« Máť skutečně štika v hlavě kosti podobné nástrojům umučení. — Rybář však věděl, že ačkoli štika tyto svaté nástroje v hlavě nosí, přece je k ostatním rybám nemilosrdná. I odpověděl: »Ty máš náboženství v hlavě, ale ne v srdci.« — Jádrem této bajky vyslovil Pán Ježíš: »Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, t. j. ne každý už proto, že se modlí, vejde do království božího, ale ten, kdo plní také vůli boží, vejde do života věčného.« Amen. *Fr. Malý.*

Svátek Nanebevstoupení Páně.

Kudy do nebe?

Svatý Jan Zlatoústý říkával: »Přál bych si viděti tři věci: Předně Řím v jeho staré slávě. Za druhé sv. Pavla, když kázal. Za třetí tvář Kristova.«

Kdyby se bylo vyplnilo první jeho přání, drazi posluchači, co by býval sv. Jan viděl ve starém Římě? Nádherné stavby, pa-

láce a prostranná náměstí. Byl by viděl umělecky provedené chrámy, oltáře a divadla. Byl by spatřil bohatství, o kterémž my dnes máme pouhé bledé pojmy. Byl by uzřel zástupy bohatých a vznešených Římanů. Zkrátka vše, co ve světovém velkoměstě lze spatřiti. Ale já myslím, že by tam byl sv. Jan ještě něco jiného spatřil. Co? Řady otroků nevýslovně ponížených, utlačovaných a zbavených všech lidských práv. Zástupy špinavých žebráků, veřejné domy nevěstek a městské příkopy, naplněné ošklivými, odpor vzbuzujícími neduživci. Zkrátka: nevěru a pověru, nelásku a nepravost v celé její nahé, nejodpornější podobě.

Dejme také tomu, že by sv. Janu Zlatoústému bylo bývalo dopřáno viděti sv. Pavla a slyšeti jeho kázání. Kdo byl sv. Pavel? Muž tak svatý, jakých bylo málo. Řečník, jakým nebyl žádný; plný víry a horlivosti pro sv. evangelium a hořící láskou k lidem. Ale přes to vše byl jen člověk smrtelný, človíček nízké postavy, zevně neuhledný, trpící hněsavým zánětem očí. Apoštol úžasné pronásledovaný, o němž mohl spisovatel krátce napsati, že »svět farizejský a římský, peklo i příroda vystoupili proti němu v téměř spiknutí«. (A. Hello, Podobizny svatých str. 20)

A kdyby byl konečně sv. Chrysostom směl spatřiti tvář Ježíše Krista, poznal by, že tato tvář náleží muži chudoby, bídy, pronásledování, bolesti, kříže a smrti.

Z té příčiny myslím, že my bychom lépe učinili, kdybychom místo starého nádherného Říma toužili spíše spatřiti nebeský Jerusalems, kam se odebral Ježíš Kristus, když byl vstoupil na nebesa, aby učedníkům poslal Ducha sv. Onen krásnější a vznešenější, poněvadž nepomíjející Jerusalems, jehož paláce se nesřítí a nerozpadnou, protože je zakládal a pro celou věčnost upevnil stavitel nebeský. Ono nebeské město, které nepotřebuje ani slunce ani měsíce, poněvadž jeho světlem je Hospodin. Ono město, v celém vesmíru jediné, ve kterém není chudiny ani hříšníků, ani jediného srdce nespokojeného, ani nemocnic, ani hřbitovů. Onen Jerusalems, který sám Syn boží připravil a okrášlil k našemu přijetí a příštím obydlí.

My bychom také rádi viděli sv. Pavla, ale v nebi u sv. Petra a ostatních apoštolů, uprostřed pokolení a národů, které obrátili a získali Kristu, abychom poznali, jak k němu jako k dobrodinci svému pozvedají svých očí. Matka boží mu přívětivě kyne a on sám celý rozradostněn ve vítězoslávě opakuje veliké slovo, kterého kdys na zemi byl napsal: »Vím, komu jsem uvěřil a pro koho jsem vykrvácel!«

My bychom rádi viděli Ježíše Krista, sedícího na pravici Boha Otce. Rádi bychom se naň dívali ne jednou, ne jeden den, ale celou věčnost. Může-liž se toto naše přání vyplniti? Může. Neboť jsme vlastně pro nebe stvořeni a povoláni. Nic nevádí, že nebe je příliš daleko a že je dosud vidíme asi jen tak, jako Mojžíš s hory Nebo viděl zemi zaslíbenou z daleka a v mlze. Řekl-li kdysi Vykupitel: »I Otce znáte, i cestu k němu«, tedy známe i cestu, která vede k Otci do nebe. Která je to cesta? Žádná

jiná nežli ta, kterou naznačil sám Spasitel, řka: »Já jsem cesta, pravda a život.« Je to cesta, na níž se stkvějí nápisy:

I. víra v Boha, a

II. láska k bližnímu.

I.

Křesťané milí! Země naše jest sama dosti veliká a přece jen jest malým zrnkem písku v obrovské soustavě sluneční a tato celá jest zase jen takovým zrnkem drobného písku ve vesmíru. Kam až sahá vesmír, nepodařilo se dosud člověku ani určití, ani vypočítati. Nazván nekonečnem, a pokud člověk se přiblížil aspoň trochu tomuto nekonečnu, musí počítati už číslý pomyslnými. Nestačí měřiti je mírami délkovými, měří je už rychlostí světelného paprsku. Světlo šíří se rychlostí 300.000 km. za vteřinu. To znamená, že paprsek sluneční doletí k nám za 8 minut. Tak jest země vzdálena jenom od slunce. A nejvzdálenější hvězdy jsou od nás vzdáleny 250.000 světelných roků. V naší světové soustavě však jsou hvězdy vzdálené ještě 350.000 světelných roků. To jsou ovšem už čísla, kterým rozumí jenom hvězdáři. Vše to jest nyní pak překonáno objevem nové světelné soustavy, jejíž hvězdy jsou od nás vzdáleny více jak milion světelných roků. Co za tím jest, to nepodařilo se ani nejostřejšími dalekohledy zjistiti, neboť nejostřejší světlo z této soustavy jeví se jen jako nepatrná světelná tečka v nejdokonalejších hvězdářských dalekohledech. To jest jen malý pohled do nekonečna, absolutna. Lidský rozum a touha po poznání nezastaví se však ani zde a bude se ptáti: Co je tam dále? Bude pátrati, objeví nové světy a zase bude hledati. A kdo zodpoví otázku, jak se tyto velkolepé soustavy zde ocitly a kdo je řídí? Věda odpovídá jen: nevíme, teprve badáme, přelejvajíce malou mušličkou moře nekonečna na mělké jamky lidského rozumu. (Pražský večerník 3. února 1924.)

Kdo nám tedy uspokojivě odpoví? Na tyto otázky nám prozatím odpovídá naše náboženství, víra, katechismus: Jeden jest Bůh, který všechno stvořil. Tento Bůh je spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé tresce. V Bohu jsou tři osoby: Otec, Syn a Duch sv. Druhá božská osoba člověkem učiněna jest, aby nás... Ke spasení je třeba milosti boží. Duše lidská jest nesmrtelná. To jsou základní pravdy, které musí každý dospělý katolický křesťan věděti a věřiti, chce-li jednou dostati se nad vesmír tam, kam dnes odešel Ježíš Kristus. Kdo chce k Bohu přijíti, musí věřiti, neboť »bez víry se nemožno Bohu libiti«, napsal sv. Pavel. Kdo věří, bude spasen a bude míti život věčný. Kdo nevěří... Čili abych se jinak vyjádřil, co je člověk bez víry? Třtina větrem se klátící. Slepec, který neví kudy kam; nevidí a netuší, kde záhuba a kde spása, a kde je konečný cíl cesty jeho života. Člověk bez víry jest jako nezkušený, ale odvážný a troufalý plavec, který se spouští na moře nazdař Bůh, bez kormidla, bez vesla a bez kompasu, nevěda ani, ve kterém přístavě měl by zakotviti. Člověk bez víry, ať se jakkoliv domluvá, že je pokrokovým, je bloud, který

dnes té zítra jiné nehodnosti se koří, jenom trůnu božího nezná a s každým novým jitem do nového omylu upadá.

Ale »člověk věřící je podoběn člověku, který nese svít ilnu na tyči: světlo je vždycky před ním« (Tolstoj). Víra je hvězdou-stálicí, která se vznášá nad nepokojnými vodami bouřlivého života a kterou rybáři Kristovi znají vědouce, že jim zblouditi nedá. Víra snubní prsten, kterým Kristus v den svého zasnoubení s naší duší pravici naši ozdobil. Cena tohoto prstenu nespočívá ve zlatě, které drahokam objímá, ale v drahokamu, kterým je Kristus sám.

My věříme jen to, čemu Ježíš Kristus učil; jen proto, že On tomu učil; a jen proto, že tato nás blaží a k Němu vede. Ó moji drazí posluchači, nedejte si nikdy a od nikoho, třeba sebe vlastenečtější před vámi mluvil, tento drahokam sv. víry ze srdce vyrvat! Vězte, že jen ona jediná blaží na bědných stezkách tohoto života, nehledíc k tomu, že bezpečně vede k nebi.

Báseň Goethe napsal, že víra jest jako jistina v pokladně srdce tajně uložená, ze které si člověk v čas neštěstí vybrati může úroky (Spirago). Jsi-li tedy ve svém žití stihán utrpením, bolem, kříží, nehodami, slyš, co praví víra, věrná družka tvá!

»Bojuj statně, vytrvej!
Cíl tvůj žádné tajemství!
Boj jest život povoláných,
jejich smrt je vítězství.
Nežaluj a vytrvej!
Pravda budiž prapor tvůj!
Budoucnost je nedohledná,
pravda věčná — důvěřuj!»

(Eliška Krásnohorská.)

Křesťanská víra je tedy cestou k nebi. Škoda, že u nás tisíceré nechtějí kráčetí touto bezpečnou cestou, kterou kráčeli jejich zbožní předkové!

II.

Než, moji drazí, víra samotná nás nespasí. Chceme-li přijíti do nebe, musíme také činiti, co nám naše víra přikazuje. A co nám přikazuje? Čeho si od nás žádá naše náboženství? Co máme činiti? — Co odpověděl Spasitel mládenci, který se ho otázal: »Mistře, co mám činiti, abych dosáhl života věčného!« Pán Ježíš odpověděl: »Chceš-li do života vejíti, ostříhej přikázání! Neza-bij! Nezcizložíš! Nepokradeš! Nepromluvíš křivého svědectví! Cti otce svého i matku svou! A milovati budeš bližního svého!« (Mat. 19.) Tím je řečeno všechno.

Ve dnech nedávno*) minulých bylo konečně odhaleno poslední tajemství proslulé Tutankhamenovy hrobky otevřením rakví, v nichž odpočívalo vladařovo nabalsamované tělo. Mezi mnoha

*) Národní Politika dne 20. února 1924.

drobnostmi, uloženými v přímé blízkosti jeho tělesné schránky, uvádějí anglické listy i drobnou tabulku s faraonovým heslem: »Buď dobrý k lidem, připravíš radost a štěstí sobě i jim...« Toto heslo až zaráží svou samozřejmostí a pravdivou prostotou! Zamýšlíme se daleko zpátky, skoro půldruha tisíce let před Krista, který hlásal dobrotu a lásku lidskému pokolení, a zdá se nám, že jsou jisté zásady a normy pozemského štěstí, které jsou nezměnitelné a které snad právě proto jsou lidskými pokoleními opomíjeny nejvíce. A hle, musí být stále připomínány znovu, stále zdůrazňovány a kladeny v lidská srdce. »Buď dobrý k lidem, a připravíš jim i sobě štěstí...« praví ke svým současníkům už tedy i dávný Tutankhamen, panovník období velmi znepřáteleného a velmi rušného, jak víme z historie. Dvě strany zůvěře tenkráté zápasily o časové otázky náboženské, o uznání toho či onoho božstva, král na jedné straně, na druhé kněží a lid — a mezi oběma divoké vášně, hluboká mravní rozervanost a propast. Snad dobro, a láska jakožto vzájemné podmínky lidského štěstí tehdy tak vážně poklesly, že mladý král uznal za vhodné, podepřít jejich vládu účelným připomenutím. I do hrobu si odnesl tuto moudrou devisu krátkého svého života, jakoby v temné předtuše, že její pravdivost nebude překonána ani tisíciletími.

A opravdu není překonána. Stále vidíme čím dále tím zřetelněji, že není dobra na světě tolik, kolik by ho mohlo být ke vzájemnému lidskému štěstí. A není přece k jeho rozdávání nutno víc, než trochu zjemnění, trochu kultury srdce.

»Buď dobrý k lidem,« povídá z hrobu Tutankhamen, »a připravíš tím štěstí i sobě.« Neboť »utěším-li bolest cizí, bude i moje vlastní zapomenuta,« napsala jednou Žofie Podlipská. A měla pravdu. Dobro plodí zase jen dobro, ze zla vyrůstá zlo. A my si ani často neuvědomíme, že nás zasáhlo proto, poněvadž jsme je kol sebe zasívali sami. To patrně věděl už dávno před Kristem starý egyptský Faraon a proto nám toto napomenutí zaslal ze svého hrobu.

Drazí posluchači! Sv. Jan, miláček Páně, ten láskyplný Jan, napsal: »Synáčkové moji, nemilujmež slovem ani jazykem, ale skutkem a pravdou!« (I. 3, 18.) Ale kterak se jeho slovy řídíme my, kteří se také hlásíme k učedníkům Kristovým?

»Já se na bližního nehněvám!« Tak mluvívá mnohý jazyk, ale srdce se raduje, když neštěstím stížen bližní; srdce truchlí zavístiti, když se mu dobře vede. Hle, to je to milování jazykem, ale ne pravdu!

Jiní zase vidí bližního postaveného v úzkosti, v nouzi, v neštěstí, v nemoci. Mají s ním soustrast, útrpnost a truchlí s ním. Milují jej pravdou, ale neposkytnou mu ničeho, čím by jeho nouzi zmírnil, neštěstí odvrátili, v nemoci mu pomohli, jej potěšili! To je to milování jazykem, snad i pravdou, ale nikoli skutkem!

Co by tobě pomohla soustrast, truchlení s bližním? Co by tobě pomohla krásná slova, když by se nedostávalo skutků? Hle,

tak ani tvému bližnímu nepomáhá tvé slovo ani tvůj cit, — ale skutek. Je sice pravda, že nemůžeme-li pomoci skutkem, můžeme a máme potěšiti aspoň laskavým slovem. »Buď dobrý k lidem!« volá ze hrobu Tutankhamen. Ale, můžeš-li, ukaž dobrotu svého srdce hlavně skutkem! Ostatně všichni pamatujme na krásná slova Spasitelova: »Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim!« (Mat. 7, 12.)

Dělejme to jako slunce! Ono svítí, hřeje a všecko tvorstvo oblažuje. Osvěcujme svou i jiných duši pravdou boží, kterou nám církev k věření předkládá! Rozhřívajme svou i jiných duši boží láskou! Získáme si tak mnohé zásluhy a svou věrou i Boha a láskou k bližnímu vydláždíme sobě k nebi cestičku. Amen.

Fr. Malý.

Neděle šestá po velikonocích.

Ignoramus.

Nejen lid israelský ve svém celku, nýbrž i učedníci Ježíšovi vesměs doufali, že Messiaš obnoví v Palestině království a vytrhne porobený národ z nadvlády římské. Tímto sladkým snem opájeli se i ti, kteří učinění jsou apoštoly. Aby jim tyto marné ideály z mysli vypudil, v dnešním evangeliu Kristus odkryl poněkud před nimi závoj máloslibné budoucnosti a řekl jim: »Ven ze škol vyženou vás. Tupiti vás budou, soužiti vás budou, budou vás trýzniti, ano i zabíjeti a při tom se budou domnívati, jakoby plnili zákon Páně a jakoby tím Bohu sloužili.« Bylo dobře, že to Pán Ježíš učedníkům předpověděl, neboť jich potom žádné utrpení nepřekvapilo.

Nemyslíte, nábožní posluchači, že by opravdu prospělo, kdyby Pán Bůh vůbec závoj zakrývající budoucnost vždycky odhalil, aby každý viděl, co jej čeká na tomto světě a nač se má těšit za hrobem? Skutečně by to prospělo hříšným, kdyby budoucí strast a bída předzvěděli? Bylo by spasitelné pro spravedlivé, když by již nyní jako v budoucnosti uviděli radost a blaženost, které budou požívat? Nevím, nevím, jenom tolik vím, že co Bůh činí, dobře činí. A kdyby nám bylo s užitkem znáti svou budoucnost, jistě by nám i toho ve své dobrotivosti dopřál. Že však Hospodin toho neučinil, měl k tomu bezpochyby vážné příčiny a důvody.

Nám sice nesluší kritisovati boží úrady; nicméně však myslím, že nebude nám neprospěšno v této půlhodině uvažovati dvě otázky:

- I. Proč před námi Bůh zahalil budoucnost na tomto světě a
- II. i na onom?

I.

Jest sice pravda, že častokrátě jistá hrůza povstává v naší mysli, když nejistotu budoucího svého osudu v tesklivém roz-

jímání sobě představujeme. »Ach, co ze mne jednou bude?« přemýšlí časem jeden nebo druhý sám u sebe. »Jaké místo na mne čeká? Budu-li šťasten či nešťasten? Budu-li se míti dobře anebo trpět? Kde složím své kosti? Ach, kdybych to věděl, kdy. bych jistojistě svůj šťastný nebo nešťastný osud věděl, zařídil bych svůj život podle toho.«

Tak smýšlíme my tvorové krátkozrací, ale ten nad oblohou smýšlí prozřetelně a proto nám jistotu naší budoucnosti zahalil. Proč? Poněvadž věděti budoucnost byla by nejenom věc neužitečná, ale dokonce i škodlivá. Co pravím, nenechám bez důkazů.

1. Pán Bůh zakryl budoucnost z lásky a péče o lidi šťastné a blažené. Nechtěl jim pokaziť radost a blaho, v němž právě žijí, a spokojenost, již užívají. Neboť kdyby věděli, co je v budoucnosti čeká, jaké možná že bolesti na ně přichvátají, jaká strast bude údělem jejich na světě, kolik slz vyroní po všech radostech a dnech blažených — byla by hned jejich radost zkažena, jejich klid by pominul.

Nezapomenu na to nikdy, jak na první povel mobilizační r. 1914 přichvátali naši vojáci do koncentračních kasáren. Dostavili se v první dny i mnozí, na které ještě nepřišla řada. Nenarukovali sice z touhy prolévatí krev srbskou pro císaře rakouského, ale přemnozí přichvátali v domněnce, že celá záležitost bude za týden nekravě vyrovnána. Netušili, chudáci, a dobře, že netušili, jak budou voděni na jatky. Loučení těch dobrých lidí bylo by bývalo tisíckrát bolestnější. Pohled do neblahé budoucnosti by je byl předem zničil. Toho je Bůh ušetřil.

2. Pán Bůh zakryl dále šťastným budoucnost, aby neviděli štěstí a radosti, které je možná na světě čekají. Neboť tato zajištěná budoucnost svedla by je k životu prostopášnému, k nestřídmosti a marnotratenství, zkrátka k výstřednostem, kterými by tito čekatelé blahých budoucích dnů upadali do hříchů a již předem by si svou budoucnost pokazili a štěstí podkopali.

3. Avšak i trpícím lidem mnoho prospívá, že budoucnost je skryta před očima jejich. K vůli nešťastným zakrývá Bůh budoucnost, aby se nezdvójnásobila jejich bolest, když by viděli, že na ně čeká opětne a opětne neštěstí a utrpení v tomto životě pozemském. Aby se v srdcích jejich udržela naděje v lepší dny. Aby ztratíce naději, neztratili veškeré odvahy a chuti k životu. Aby vidouce smutnou budoucnost před sebou, naposled sobě nezoufali.

Dejme tomu, že by někteří viděli své utrpení napřed. Vzali by provaz a konec by učinili svému. Já je vidím v duchu, kterak běží, kterak sotva dechu popadajíce hrnou se ke stromům, aby hrdlo své zadrželi. Hrnou se k řece, aby tam skočili, kupují za poslední groš zbraň, aby mizerný svět opustili. Kolik lidí by si zoufalo! Vždyť se vraždívali lidé za našich časů často i z důvodů a příčin pranepatrných, ba směšných!

4. Každý není jako sv. Jindřich, který si zachoval rozvahu, i když se domníval, že mu byla zvěstována brzká smrt. Viděli

jsste snad někdy oltářní obraz v kostele sv. Jindřicha v Praze? Jsou na něm psána dvě slova: »Post sex«. — Co znamenají tato slova?

Sv. Jindřich jako kralevič chodil často do chrámu sv. Eme-ráma v Řezně, kde byl pohřben jeho výborný vychovatel a přítel sv. Wolfgang, a díval na jeho hrobě, modle se a přednášeje mu své boly. Jednoho dne, když s utrápeným srdcem na hrobě tom se opět modlil, usnul. Zdálo se mu, že sv. Wolfgang vstává z hrobu a ukazuje mu rukou na stěnu, kde byla napsána záhadná slova »Post sex«. Jindřich probrav se ze sna, zvážněl. Neboť nemyslel jinak, nežli že mu Pán Bůh předpovídá smrt po 6 dnech. A on byl přece ještě tak mlád! Před ním se otvírala mnohoslibná budoucnost! Co by na jeho místě byl učinil jiný mladík? To nevím. Ale vím, že se Jindřich počal zbožným způsobem připravovati na smrt. Když však 6 dní uplynulo a zůstal živ a zdrav, domníval se, že smrt ho zastihne po 6 měsících. Když i ty šťastné minuly, čekal smrt po 6 letech. Po celou dobu se ustavičně kál, konal dobré skutky a plnil úzkostlivě povinnosti, maje na mysli smrt. Po 6 letech nedostavila se sice očekávaná smrt, ale Jindřich se stal králem. Nevím, zdali by v kalendáři 15. července stálo jméno Jindřich a zdali bychom měli v Praze kostel sv. Jindřicha, kdyby byl on 6 let před svou korunovací předvídal s bezpečností, že císařem se stane....

Zakryl tedy Bůh budoucnost dočasně trpícím, aby neviděli radostí, jež na ně třeba čekají, a tak nebyli zvikláni v dobrých předsevzetích, jež v neštěstí svém byli učinili. Bůh seslal na př. nemoc na člověka hříšného, aby se polepšil. Kdyby ten nemocný věděl, že se ještě uzdraví, že ještě dlouho žíti bude ve zdraví, tu by mu, jak se říká, otrnulo, a on sotva by činil pokání. Ale vznáš-li jako Damoklův meč před nemocným smrt, spíše než co jiného jej tato nejistota pobídne, aby se vzpamatoval a vzpomněl na duši...

Hle, jak starostlivě a prozřetelně jedná Bůh, že nám zahalil budoucnost a neprozradil ani to, co nás čeká zítra!

II.

Ale vy se, milí křesťané, tážete: z jakých důvodů skryta je před našimi zraky budoucnost záhrobní? Na to již předem odpovídám: Měl-li Hospodin mnoho důvodů k tomu, aby neproniknutelnou rouškou zahalil před lidmi, co je čeká zde na světě, tím prozřetelněji zakryl nám naši budoucnost po smrti.

Kalvín, zakladatel náboženství helvetského, učil, že jako některé duše předustanovil Bůh k životu věčnému, tak též některé k věčnému zahynutí. To je blud, jež vyvraceti nepokládám za potřebno. Milosrdný a spravedlivý jest Bůh náš. Jestliže milosrdný, tedy i z pouhého milosrdenství spasí své vyvolené. Jestliže spravedlivý, tedy bez vlastního provinění žádého nezavrhne. Ovšem Bůh již od věčnosti viděl, co se s námi na věčnosti stane po

smrti. Neboť věci budoucí vidí on tak jako přítomné. On vidí duše, které zahynou, i duše, které se po smrti budou radovati.

Než ačkoli viděl a vidí Bůh již od věčnosti, co se stane, nechtěl ten budoucí los věčnosti, který nás potká, vyjeviti. Nechtěl ani v Zákoně Starém, ani v Zákoně Novém. Duch Páně v knize Eccle kap. 3. dí takto: »Nehledej vyšších věcí nad sebe a na mnohé skutky boží neptej se všetečně; toliko mysli na to, co tobě Bůh přikázal.« Tak v Zákoně Starém.

Á v Zákoně Novém? Ani v Novém Zákoně nechtěl nám vyjeviti Bůh náš budoucí osud věčnosti. Jidáš žádal přijat býti do tovaryšstva Ježíšova, a Kristus jej přijal. Dismas zatím loupil a vraždil neznaje Pána. Kdo se byl nadál, že jeden z nich se ze zoufalství oběsí a druhému že bude údělem ráj? Pán vševědoucí to věděl, ale nic napřed neprozradil.

Více ještě o druhých učednících věděl napřed Kristus: že v lásce jeho věrně skonají a že z počtu vyvolených nevypadnou, to věděl Kristus jistojistě a přece jistoty té jim nevyjevil: »Zůstanete-li,« tak pravil u sv. Jana (15, 7). Věděl Kristus, že zůstanou a přece řekl: »Zůstanete-li.« Věděl, že Petr zůstane mu věrným až k usmrcení na kříži před Neronem. Že Jan zůstane mu věrným ve vyhnanství i v rozpáleném oleji. Že Bartoloměj zůstane mu věrným, i když mu dříti budou kůže s těla. To všecko neomylně věděl a přece podmíněčně mluvil k nim: »Zůstanete-li« —

Nechtěl tedy ten prozřetelný Pán žádnému budoucí osud na věčnosti projeviti? Nechtěl, a proč? Sv. Augustin to krátce v breviáři vykládá takto: »Vyvolení zde nevědí, že vyvoleni budou a že se budou radovati za hrobem, aby nad svými zásluhami nezpyšněli. Aby v jistotě starost o spasení a péči svou neodhodili. A hříšníci nevědí, jaký osud je potká, aby hříchy a nepravosti své, bázní jsouce přestrašení, uměnili. Aby sobě snad jiní nepomyslili: Kdy tedy víme, že zatraceni budeme, užijeme světa, dokud živi jsme! Nebojme se žádného! Hejřeme, oddejme se rozkošm, budme Sodomity, loupežníky, lotry! Užijeme krátkého věku svého! Dříve nebo později ztraceni jsme tak jako tak.«

O Ty nevyzpytatelný tam nad oblohou; tajný, mlčenlivý, křídly serafimovými zakrytý; tmaný ve světle svém a světlý ve tmách tajemství! Tobě díky nekonečné, že jsi nám nevyjevil ani budoucnosti naši v tomto životě ani za hrobem! Nechal jsi nás v nejistotě, což je vlastně pro nás to nejprospěšnější. My také víme, že bychom se hříchu dopustili, kdybychom se snažili závoj budoucnosti odhaliti rukou smělou; kdybychom se utíkali k čarám, kouzlům, hadačství a pověrám.

Pohané hádali svůj osud z pohybu hvězd. Až podnes pošelci, objeví-li se kometa, soudí, že bude válka, drahota a j. — U Římanů věštili angurové z letu a křiku ptáků nebo podle toho, jak žrala posvátná kuřata. Dnes mnozí křesťané dávají si vykládati karty. V Praze je na sta budoucnosti vykladaček, které se dobře mají z lidské hlouposti. Kdyby dovedly lidem vyložiti budoucnost, vyložily by ji nejdříve samy sobě. Proč tak nečiní? Také panuje

vykládání snů a hádání z čar na ruce. Kýchnutí z rána znamená prý, že obdržíme nějaký dar. Vytí psa, že někdo umře. Zastaví-li se hodiny, umře někdo z příbuzných atd.

Hle, do jakých pošetilostí upadají lidé pověřiví! Pověra se vznáhá tam, kde ustupuje víra. Již ve Starém Zákoně řekl Bůh: »Neuchylujte se k čarodějníkům ani se neptejte na nic hadačů, abyste se neposkvřnili!« Co tedy máme činit, abychom si získali aspoň jakousi jistotu, jak se nám povede zde i na věčnosti?

Asi před 30 léty žil v Praze oblíbený kaplan a kazatel. Mašek se jmenoval a kázával před četnými posluchači v rozličných kostelích pražských i venkovských. Jednou kázal pod širým nebem na poutním místě Skalce u Mařísku. Veliké množství lidí z okolí i z Prahy přišlo poslouchat oblíbeného kazatele. Páter Mašek se nejdříve teskně rozhlédl po šumících stromech a do mníšického údolí, kam je ze Skalky nádherný rozhled, a pak jakoby se loučil s tímto krásným světem, pronášel začátek národní jedné písně. Slovo za slovem. »Kdybych já věděl, že letos umru, dal bych si dělati dubovou truhlu.« Páter Mašek jistě cítil jakousi předtuchu blízké smrti, neboť opravdu brzo v nejlepší věku zemřel. *)

Drazí křesťané, kdybyste vy věděli, že letos umřete, co by jste dělali? Jak by vám bylo? Jistě, že ne dobře. Je nejlépe neznati budoucnosti. Jak se tedy máme chovati, když neznáme svých budoucích věcí ani zde na zemi ani za hrobem?

Buďme poctiví a konejme své občanské povinnosti zde, neboť platí přísloví: s poctivostí nejdál dojdeš! A chceme-li dojíti jednou do blaženého života věčného, řídme se podle nejmoudřejší rady Ježíšovy: »Chceš-li (po smrti) vejíti do života, ostříhej přikázání! Amen.

Fr. Malý.

Boží Hod svatodušní.

Církev záštitou jednoty a pravdy.

»A naplnění jsou všickni Duchem sv.
a počali mluvit různými jazyky, jakž
Duch sv. dával jim promlouvatí.«
(Skut. Apošt. 2, 4.)

»Alleluja! Duch Páně naplnil okresek zeinský, pojďme, klanějme se jemu, alleluja,« tak propěvuje církev na dnešní slavnost Sslání Ducha sv. ve svých hodinách. Hod boží svatodušní jest nejen vděčnou vzpomínkou věřících křesťanů na viditelné Sslání Ducha svatého apoštolům, nýbrž i důtklivou výzvou, aby připravili cestu Páně Duchu pravdy a svatosti ku sjednocení veškerých národů svazkem spravedlnosti a lásky. Viditelným orgánem tohoto působení Ducha pravdy jest církev Kristova. Milost Ducha sv. pravdy a lásky znázorněna ohnivými jazyky, sjednocuje národy nejrůz-

*) Četl jsem kdesi a kromě toho mi totéž vypravoval můj býv. farář
† Monsignor Ed. Knobloch.

nějsích jazyků od východu i západu v jednu vyšší rodinu dítek božích v církvi Kristově. Církev Kristova, dílo to Ducha svatého, jest ojedinělým zjevem v dějinách lidstva. Vidíme vše okolo nás se měniti, jediná ona zůstává beze změny. Ale právě tato církev jest za naší doby pronásledována, jí vypovězen byl boi na bytí a nebytí. Protož dnes promluvíme o významu církve Kristovy pro moderní člověčenstvo.

V každém staletí vynořují se obyčejně nové idee, jež duchy poutají a jimi hýbají. Církev se toho nikdy nestrachoala; byly-li idee ony dobré, pak jich použila ku slávě boží; byly-li špatné, protože se protivily zákonům božím a příkázáním božím, pak je potírala. Též moderní doba vyvolala mnoho takových nových ideí, jež se poněmáhu vynořují a světem hýbají.

První, co nám v moderní době oproti se staví, jest rozháranost a sváry. Liberalismus hrál si na štěstí přínášejícího otce národů; on rozpoutal veškery svazky, jež stavy spojovaly; hledal jednotu v rozháranosti a nevázanosti. A dle tohoto systému nasliboval národům zlaté hory, ovšem zlato si podržel, hory nouze a trampot národům zanechal.

Jedinou pásku, již liberalismus ušetřil, roztrhal nacionalismus, kdyžž národy rozešťval a mezi nimi zbudoval čínskou zeď různých řečí a každého prohlásil za nepřitele vlastního národa, jenž měl neštěstí, že k jinému kmenu náležel. Z obou povstala atomisace lidské společnosti. Ký div, že se vrhl tento proud též na obor náboženský, a tam zplodil ovoce, jež jest nejjedovatější ze všech — náboženský separatismus. Každý cítil se povoláním k zakládání náboženství.

Tu přichází církev, a rozvíjí praporek svůj a na tom stojí psáno: Jednota. To jest její heslo, jež zdédila od svého zakladatele a od svého původu vysoko cenila. Především, jaká přepodivná jednota učení! Čemu věří rybář, jenž projíždí ledovým mořem, totéž věří katolický černoch v horké Africe na rovníku; a čemu my Slované věříme ve stínu líp, tomu též věří národové jihu ve stínu svých palm a piní; a čemu věří vladař na trůně, témuž věří pastýř na palouce. Mluvíme sice různé řeči, ale víra a učení jest totéž. Zdá se, jakoby katolická církev jen jedna ústa měla, z nichž plyne slovo pravdy. V Čechách hlásá se to česky, ve Francii francouzsky, v Persii persky, v Číně čínsky, v Indii indicky; ale všude totéž, jako světlo slunce jest totéž, ať září na východě nebo na západě. To jest věc, již nikdo uprání nemůže; naši nepřátelé sami nejvíce nad tím žasnou; oni tomu nepřejí, ale nemohou toho popírati. — K této jednotě učení připojuje církev jednotu autority. Nebo bez této řítíme se nutně do propasti anarchie. A platí-li to v oboru světském, tož ještě více v oboru náboženství. Proto chová ona ustavičně evangelium a poukazuje na slova Spasitelova: »Ty jsi Petr t. j. skála a na té skále vzdělám církev svou.« To neřekl Kristus nikomu jinému kromě Petra. On neřekl: Na Tobě Arši vzdělám církev svou. Neřekl: Na tobě Martine Lutě vzdělám církev svou. Neřekl: Na tobě Jane Huse vzdělám církev svou. Nýbrž jedině:

»Ty jsi Petr (skála) a na té skále vzdělám církev svou.« Tato dvojí jednota dosahuje vrcholu v jednotě lásky. Neboť to jest učení, které jsme z jeho úst slyšeli: Jsme bratři a nesmíme se nenáviděti vespolek. Můžeme různými řečmi mluvit, různým národům náležeti, různým stavům, ale poutati nás má všechny páska lásky. Hle, tak spojuje církev národy, ať si jsou černého nebo bílého plemene, vzdělání nebo nevzdělání, ať starého nebo nového světa.

Druhý element moderního ducha, jemůž se na odpor stavi církev, jest blud. Kdo sečte všechny bludy, jež v minulých stoletích byly vymyšleny, a jež se velebí jako vymoženost vědy a nové doby? Každé století přineslo nové systémy, jež následující potíralo. Jak často se hlásá, že prý jest v rozporu věda s náboženstvím. Ani pomýšlení! Církev jest přítelkyní vědy, ona bojuje proti bludům. Neboť na jejím štítě stojí druhé slovo — heslo p r a v d a. Toto slovo zdědila z úst Boha živého a tento poklad zachovala věrně v bouřích století. Věda a víra mají jednoho společného Otce světů. A jako nemůže Bůh — věčná pravda — sobě samému odporovati, podobně nenadejde nikdy doba, v níž by si věda a víra odporovaly. Při zdánlivém odporu však přihodí se jedno z obou: buď není tvrzení vědy jisto, anebo byla vykládána špatně víra. Oněm odpůrcům však, kteří o všecko na světě nějakou nešodu odhaliti chtějí, stane se tak jako jednomu profesorovi v Bavorských, jenž prohlásil jako resultát svého dlouholetého bádání: Žena stojí hluboko pod mužem, protože mozek muže váží 1300 gramů, mozek ženy však 1250 gramů; když však zvážen byl mozek jeho po smrti, nebyl ani 1250 gramů.

Vážme si cirkve Kristovy. Ona jest řízena Duchem svatým, jehožto slavnost dnes po celém okrsku zemském slavíme; prozpěvujme s církví dnes a jásejme: Alleluja, Duch Páně naplnil okrsek země, pojďme, klanějme se jemu, alleluja. — A zas: »Přijď Duše svatý, naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své.« Amen.

Dr. A. Ondroušek.

Pondělí svatodušní.

Světlo a tma.

»To pak je soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmě nežli světlo.«
(Jan 3, 19.)

Na počátku byla naše země pustá a prázdná a tma byla nad propastmi. Ale již tehdy Duch boží vznášel se nad vodami. Tu řekl Bůh: »Buďte světla na obloze nebeské, aby osvětlovala zemi.« A učinil Bůh dvě světla veliká. Světlo větší, aby panovalo nade dnem, a světlo menší, aby panovalo nad nocí! Z tohoto Mojžíšova krátkého vyličení poznáváte, drazí přátelé, jak pečlivě se Pán Bůh postaral o své miláčky—lidi! A bylo jim této božské péče, jaké opravdu na výsost třeba. Neboť beze světla, které Bůh hned

prvního dne stvořil, bez slunce a svitu měsíčního nemohla by země vydávati úrody, kterou bychom se živili a sytili.

Než, co by nám toto světlo platné bylo, kdyby nás Pán Bůh nebyl opatřil okem, kterým bychom viděli? Co bychom měli ze života, kdybychom postrádali světla a zraku tělesného? — Jakou cenu by měl náš život, kdybychom postrádali světla a zraku duševního?

Je sice pravda, že Pán Bůh toto světlo duševní t. j. náboženskou pravdu a zrak duševní t. j. rozum, kterým by zjevenou pravdu chápali a poznávali, v hojné m ě udělil lidem prvním. Ale my víme, že oni zhřešili a bystrost rozumu nejen ztratili sami, nýbrž i jejich potomci, kteří potom bloudili ve tmách. Ale láska boží se smilovala.

V plnosti časů přišel na svět veliký Učitel, který poučil znova lidi o všem, co mají věděti, věřiti a činiti, aby po smrti došli života. Výslovně pravím, že Pán Ježíš nepřišel, aby svět soudil, t. j. aby snad odsoudil lidi ve tmách chodící a skutky temnosti činící. Ale proto přišel, aby svět spasil, aby bloudící osvětil svým zvláštním světlem, sebe samého »světleš světa« nazývaje.

Kromě toho seslal s nebe ještě jiné světlo, totiž Ducha sv. Osvětitele.

Ó blaze člověku, který před tímto božským světlem svých očí nezakrývá! Blaze člověku, který se snaží svůj rozum světlem zjevené pravdy osvětliti, t. j. který hledí pravdu náboženskou poznati, ji prostudovat a podle ní svůj život zaříditi! Neboť to jest dle slov Kristových život věčný!

Kdo však tímto světlem pohrdá, kdo pravdu boží Kristem Pánem zjevenou a církví Kristovou hlásanou poznati se nesnaží, a následovně v ní nevěří a podle ní života svého nezařizuje, ten se podobá člověku, který Pánu Bohu za to, že světlo stvořil a jemu dobrý dal zrak, ještě klně. Podobá se člověku, který si jen proto oči vypíchnul, aby neviděl.

Drazí křesťané, nemyslíte, že takového musí zastihnouti spravedlivý soud neboli trest? Nemyslíte, že zasluhuje soud anebo trest, kdo miluje více tmu nežli světlo? Právem si na takové lidi stěžuje v dnešním evangeliu Kristus Pán, řka: »To pak je soud: že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu, nežli světlo; neboť skutkové jejich byli zlí.« Nuže, jaký pak soud anebo trest očekává ty, jež nenávidějí světla? Očekává je duševní slepota. — Chci o tom pojednati dnes ve jménu Ducha svatého, dárce milostí . . .

P o j e d n á n í.

Drazí přátelé, pozorovali jste už někdy člověka úplně slepého? Jaký to srdcervoucí pohled: neviděti krásného světla slunečního, nekochati se skvostností a nádherou barev přírodních, nemoci ponofiti zraků do modrojasného nebe a do zelených luhů — všechno to navždy, na dosmrti! Avšak oko duševní může býti právě tak oslepeno nebo uzavřeno jako oko tělesné. Můžeme pře-

hlédnouti to, co by nám pomáhalo spasiti naši duši. Tato duševní slepota neboli zaslepenost jest horší nežli tělesná. Je to hřích proti Duchu sv.

a) Sv. František Saleský duševní slepotu vykládá populárním způsobem takto: Za parného dne letního cestovala kdysi četná družina a všichni vedrem a chůzí jsouce unaveni ulehli pod strom. Ochlazující stín působil na jejich unavené údy tak, že všichni usnuli. Po nějakém čase začalo slunce silněji přibhívat, dopadajíc svými paprsky kolmo na spáče. Ostré světlo pronikalo znenáhla i do očí jejich, že se ze spaní probudili. Někteří z nich povstali, vydali se na další cestu a za světla došli šťastně k cíli své cesty. Jiní však, kteří také sluncem zbuzeni byli, zůstali ležeti, obrátili se na druhou stranu, přikryli oči klobouky a prospali celý den. Když konečně procitli, byla již noc. Již se dosyta vyspali, vstali, pospíšili si, aby došli na místo určené; ale kolem nich panovala veliká tma, která je přímo oslepila tak, že v lese zbloudili...

My všichni jsme poutníci v tomto pozemském životě, a byli bychom jistojistě zůstali spáti ve hříších a nevědomosti, kdyby nás Bůh, slunce spravedlnosti, neosvítil světlem své pravdy náboženské. Ale ne všichni vnímají a přijímají ochotně toto světlo svítící na cestě k životu. Veliké množství je těch, kteří si zúmyslně oči duševní přikrývají, aby vidouce neviděli a slyšíce neslyšeli. To jsou ti, kteří hřeší proti Duchu sv. To jsou ti, o nichž se říká, že jsou raněni slepotou.

Ale kdo že je ranil slepotou? Stojí sice v Písmě sv. psáno, že Bůh některé lidi ranil slepotou, že jim oči zaslepil a srdce zatvrdil. Tak u proroka Isaiaše (kap. 6.) čteme: »Oslep srdce lidu tohoto a zavři oči jeho, aby neviděl, neslyšel, nerozuměl.« — Sv. Jan pak píše o některých lidech, že Bůh »zaslepil oči jejich a zatvrdil srdce jejich, aby očima neviděli a srdcem nerozuměli a se neobrátili.« (12, 40). Ale my se nesmíme domnívati, že by snad Bůh sám byl začáteční příčinou té slepoty. Nikoli! Bůh, světlo všem otevřené, světlo nejmilostivější, neoslepuje nikoho.

Slova: »Oslep srdce a zavři oči lidu toho... Zaslepil Bůh oči jejich a zatvrdil srdce jejich« — nic jiného neznamenaají, nežli jakoby se řeklo: »Budou zaslepeni, budou zatvrdeli.« Zbavením světla božího padnou v zaslepenost, kteréhožto však světla nebeského, světla pravdy náboženské zbavili se sami dobrovolně, zúmyslně. Bůh nepřipouští duševní slepotu na žádného, kdo si toho nezasloužil.

Že ale slepota myslí skutečně soudem neboli trestem božím jest, to nám patrně dosvědčuje Písmo sv.: »Dopustí na tebe Pán slepotu a zmámení myslí,« dí Kniha 5. Mojžíšova (kap. 28.) »abys prý tápal o poledni. jako tápá slepý v temnostech, a cesty své abys spraviti nemohl.«

Slepota myslí je tedy trest připuštěný a dopuštěný spravedlivým soudem božím.

b) Takovou slepotou, jak dokazují dějiny, byli raněni židé. Jaké těžkosti podstoupiti musili s tímto tvrdošíjným a zaslepeným

národem jeho vůdcové! Co všechno podstoupil Mojžíš! Co Josue! Co Samuel! Co všichni proroci! A hlavní sídlo těch tvrdošijných synů národa vyvoleného byl Jerusalelem, o kterém i sám Ježíš řekl: »Jerusaleme, Jerusaleme, který zabíjíš proroky!...« »Ještě krátký čas je světlo mezi námi. Chodte, pokud máte světlo, aby vás nezachvátila tma; a kdo chodí ve tmě, neví, kam jde. Dokud máte světlo, vězte ve světlo, abyste byli účastní světla.« — To pověděl Ježíš a odešel, skryl se před nimi. (Jan 12. 35—36.) — Proč se skryl dobrotivý Ježíš? Protože mu bylo líto, že jsou tak zaslepeni čili jak je později nazval sv. Štěpán, že »jsou tvrdé šije a neobřezaných srdcí« (Skut. apošt. 7) a že se vždycky protiví Duchu sv.

Podobně se protivil Duchu sv. i místodržitel Říman Felix. Když se svou manželkou Druzillou slyšel mluvit uvězněného apoštola Pavla o spravedlnosti, zdrženlivosti a budoucím soudu, zarazil se na chvíli, ale pak zakryv zúmyslně svůj zrak duševní pravil k Pavlovi: »Pro nynějšek jdi? V čas příhodný tě zavolám.« (Skut. ap. 24, 25.) Ale už ho více nepovolal; zůstal zaslepenec. Snad si na to vzpomněl sv. Pavel v té chvíli, když psal k Římanům list. Neboť v něm takto filosofuje: »Zjevuje se zajisté s nebe hněv boží proti každé bezbožnosti a nespravedlnosti těch lidí, kteří pravdu boží zdržují. Nemají omluvy. Neboť ač poznali Boha, neoslavili ho jako Boha, ani mu nepoděkovali, nýbrž zmarněli ve svých myšlenkách a zatemnilo se nemoudré srdce jejich. Říkajíce, že jsou moudří, stali se blázny... Proto Bůh je vydal v žádostech srdce jejich.« (Řim. 1, 18—24.)

Drazí posluchači, po dnes a zvláště dnes je mnoho takových lidí »tvrdé šije a neobřezaných srdcí«, kteří poznané křesťanské pravdě odpírajíce hřeší proti Duchu sv. Na všech se vyplňují slova sv. Pavla, »že bude čas, kdy (mnozí) zdravého učení nesnesou, nýbrž shromáždí si učitelů podle vlastních chťů, majíce šimráni*) v uších, a kdy od pravdy sluch svůj odvrátí a obrátí se k bájím.« (II. Tim. 4, 2—4.) To je ten hlavní trest na všechny ty, kteří nenávidějí světlo a milují více tmou nežli světlo. To je ten nejprísnější trest, seslaný od Spravedlnosti na zatvrzelé syny světa. Trest, jenž převyšuje všechny rány pokolení lidského!

**) Není-li tomu tak, moji nejmilejší? Žádný trest spravedlnosti božské nesmí se k restu slepoty přirovnávat. Proč? Poněvadž tresty jiné spíše k spasitelnému vyléčení synův Adamových slouží; protož ne tak tresty, jako mnohem více milostní hlasové, volající milost boží, slouží, kdežto zatím trest slepoty nepřivodí s sebou léku žádného.

Trestá nás Bůh chudobou? Dává příležitost k trpělivosti. Trestá drahotou? Chce nás k vroucím prosbám roznítiti. Trestá nemocí? Chce nás k pokání přiměti. Trestá neštěstím? Chce nás k vážnému přemýšlení přivést. Řekněte mně nějaký trest, s nímž

*) Třeba je nahlédnouti do výkladů vydání a překladu Sýkorova.

**) Cituji nyní starého výtečného kazatele J. Rychlovského. Jaká čeština, jaký sloh, jaká pěkná forma!

by lékařství milosti boží spojeno nebylo? Ach, Pane! Metly tvé sladké jsou všechny, nebo z nich med spasení se prýští. Protož zvolal prorok (žalm 22.): »Metla tvá mne potěšila.«

Ale trest slepoty zbavuje syny světa všech spasitelných léků, z příčiny, že ten, koho hříchové zaslepili, nic nevidí, nic neslyší, nic necítí. Slepcové, kterak mohou viděti? Mluví se jim o předražené duši, aby na ni pamatovali; všecko nic, jsou slepi. Mluví se jim o strašlivé věčnosti, aby se na pozoru měli; všecko nic, jsou slepi. Mluví se jim o jediné spasitelné víře, jež nemůže býti nežli jedna, poněvadž jeden toliko jest Bůh; všecko nic, jsou slepi. — Mluví se jim, že smrt jejich víc a více se blíží, — ano, co pravím: mluví se jim to? Vidí to, znají, cítí sami na sobě, že léta jejich se schylují; všecko nic, jsou slepi, nic nevidí. Peklo téměř již pod nohama jejich se otvírá, hotovo je pohliti; oni však jdou po svém. Pravdy Kristova náboženství jich nedojímají, leč když se jim vysmívají; náboženské knihy jich netěší, příkladové horlivých křesťanů jich nepronikají, neboť jsou slepi.

Nejmilejší! Já nemohu lépe slepotu těchto lidí vysvětliti, jako v obraze temnosti egyptských. Písmo sv. v druhé knize Mojžíšově vypisuje nám, že takové tmy povstaly v zemi zatvrzelých Egyptanů, až jeden druhého ani viděti ani se z místa hnouti nemohl. Hrozná mrákota, která každého k místu sídla upoutala. Žádný prý nepohnul se z místa. Zde máme živé vyobrazení temnosti duše, vyobrazení slepoty mysli: Mrákota, mlha, temnosti zaslepily oči nesčetných, spravedlivým trestem božím je oslepily. A mluvmе tedy co mluvmе, prosme, napomínejme, plačme, žehrejme, slepcové nic nevidí. Neslyší napomínání, nevidí slz, nevidí pláče, nevidí žehrání.

d) Bože na vysostech! Hrozný soud je slepota mysli! Hrozný trest je: pravdy neviděti! Ale trest spravedlivý! Kdo světlu božímu odporoval dlouho, spravedlivé světlo to jemu uhaslo. »Žádný napraviti nemůže, koho Bůh zapovrhl.« (Ekl. 7.)

Renan byl velikým nepřitelem osobního Boha a církve katolické. Jeho spisy ironisují víru způsobem, převyšujícím způsob Voltairův. Ale i na Renana došlo, jako došlo na Voltaira. Blížila se chvíle poslední, ve které v obrazech rychle za sebou se střídajících se objevuje celý život lidský a kdy se mocně vtrá a naléhá otázka: Jak bude na věčnosti? Renan zemřel 2. října r. 1892. Již rok byl churav a chtěje zůstat k víře důsledně slepým, opakovával přátelům svým slova: »Umfeme klidně v obcování s lidstvem a náboženstvím budoucnosti.« A ještě se vysmíval listu, který dostával každého roku od kteréśi neznámé, listu, v němž černým inkoustem byla napsána pouze tato slova: »Jest peklo!« V září 1892 se Renanovi přitížilo. Říkal Berthelotovi, svému příteli, který ho navštěvoval, slova Písma, že člověk žije 70 let. 29. září začíná agonie. Renan pláče, kvílí, křičí. 30. září se mu ulehčuje, jen pohled na jeho ženu ho rozčiluje. Nemůže viděti její stísněnost a domlouvá ji: »Odvahu, my všichni zajdeme, jenom nebe bude trvati dále.« A jal se mluvit o církvi: »V takovéto

chvíli se církev zmocňovala umírajících, pravil. »Měla velikou sílu, církev, neboť řídila život. Jaká síla v konání téhož v každé hodině . . .« Byla lítost v těch slovech, která snad jsou jenom začátkem rozmluvy? Prvního října ráno volal Renan: »Sejměte to slunce s Akropole.« Přirovnával se k Mojžíšovi. Chtěl pracovati a přednáseti, ale nemoc a bolesti neustávaly. Tehdy se jal Renan prositi — on nevěřící — Boha: »Smiluj se nade mnou, můj Bože, smiluj se nade mnou. Já sám sebe lituji,« volal hlasitě. A když se ho tázali, kde hlavně trpí, odpovídal: »Všude!« a dodával: »Smiluj se nade mnou, můj Bože!« . . . Ten stav trval celé odpoledne a celou noc, až do 6 hodin ranních 2. října, kdy pojednou po jednom bolestném vyzvání v šest hodin opustil tento svět. Tolik se dovídáme až nyní o smrti Renanově a snad mnohého se nedovídáme, co jest utajováno od Renanových potomků. Bohu nikdo neunikne! (Lidové Listy v listopadu 1923.)

Ach moji nejmilejší! Jak za šťastné se můžeme pokládati my, kteříž od takového nešťastného stavu slepoty jsme vzdáleni! My nejsme takoví nešťastníci, kteří si zakrývají oči před sluncem pravdy náboženské. V nás plápolá ještě láska k učení Kristovu. V srdci našem jest ještě cit sv. evangelia. My zachovááme ještě poslušnost ke katolické církvi. My přijímáme slova kazatelů apoštolských, nikoliv však učitelů tohoto světa, a proto nepadl na nás ještě soud a trest slepoty, který již tolik tisíc duší zachvátil. Spravedlivý na výsostech! Jenom uchovej nás slepoty myslí! Chraň nás nenáviděti světlo a milovati tmu, neboť by nás tato cesta vedla k věčnému zahynutí. Kdo nenávidí světlo a miluje tmu, přirozeně zbloudí. Jen ten, kdo má oči otevřené k světlu víry, jenom ten naději má k světlu věčnému. Amen *Fr. Malý.*

Nejsvětější Trojice.

Svátek svátků.

»Jemu sláva na věky. Amen.«

Sotva jsem mluvit začal, již se vidím u konce. Sotva jsem o tomto svátku svátků svá ústa k povinné chvále nejsvětější a nerozdílné Trojice: Stvořitele, Vykupitele a Posvětitelů otevřel, již mám na jazyku slovíčko, které všem i obšírným řečem meze klade; myslím totiž to krátké slovíčko: Amen. Sotva jsem začal čísti stručnou epištolu a kratičké evangelium, už jsem měl na jazyku Amen. Připadá mi, že v tento den všechny záhady a všechna ta tajemství tohoto i onoho světa spojila se v jedno, a sice v to největší tajemství o nejsv. Trojici.

Tajemství nerozdílné Trojice jest jako nevystihlé moře, nad jehož hlubokostí všechny smysly vyslovují své Amen; nad jehož hlubokostí ustrnuje rozum lidský a stojí malomocen a oslepen. Zkrátka tajemství, jež pochopíme teprve v nebi, ale v němž věřiti musíme zde na zemi, nechceme-li slouti kacíři nebo odpadlíky. —

»Hledět vniknouti do tohoto tajemství,« praví sv. Bernard, »je známkou nesmyslné pýchy. Věřiti v ně je údělem zbožných duší. Znáti je jest štěstím těch, kdo už mají život věčný.«

Co tedy zbývá nám, kteří jsme zůstali věrnými katolickými křesťany? Nám podle slov sv. Bernarda zůstává povinnost: Vyznávají toto tajemství:

I. pevnou vírou,

II. celým životem.

Pokračuji ve jménu nejsvětější Trojice . . .

I.

»Co jest Bůh? Čím déle o něm rozjímáme, tím méně můžeme jej pochopiti. Boha vypsati lidem jest nemožno. Neb on, jak praví sv. Pavel, přebývá ve světle nepřístupném.« (Jirsíkova pop. dogmatika.) Proto trne i náš Tomáš Štítaný nad otázkou: co jest Bůh? kteroužto otázku dětem do úst dává, řka: »Ó dítky! Krátké, ale daleké a převysoké učinily jste otázání.« — Kdo jest Bůh?

Jeden jest Bůh ve třech osobách. Tyto tři božské osoby se jmenují: Otec, Syn a Duch svatý. Jsou všechny tři sobě rovny, jsou jedné bytnosti a přirozenosti. Pravda tato jest ale tak velikým tajemstvím, že ho žádný člověk rozumem svým nikdy nepochopí.

Proroci Starého Zákona měli sice vidění a mnoho pravd o Bohu lidem zjevili, avšak Boha v podstatě jeho nikdy nespátřili; proto také lidé ve Starém Zákoně jasného poznání o tomto tajemství neměli. Jediný, kdo Boha úplně poznal, byl Ježíš Kristus, jednorozený boží Syn. »Boha nikdo nikdy neviděl,« praví sv. Jan (1, 18), »jednorozený Syn, jenž jest v lůně Otcově, ten to zjevil.«

Tedy nebylo žádného učitele v celém dalekém oboru světa, který by nás o Bohu trojjediném byl poučil, nežli jednorozený Syn nebeského Otce, který vzav na sebe úřad nejen Spasitele, nýbrž i učitele nebeského, co a kterak bychom o Bohu smýšleti měli, nás sám osobně vyučiti přišel.

Vyučoval hlavně učedníky a apoštoly. A když je dostatečně vyučil, tu mocí, jež mu byla dána na nebi i na zemi, poslal je do celého světa a poručil jim totéž jednostejné učení přednáseti všem národům. Národy všechny bez rozdílu poručil učiti Pán; neboť tak zní poslední jeho rozkaz: »Jdouce, učte všechny národy! Každé evangelium všemu stvoření!« (Mat. 28, Mar. 16.)

Co asi věřili tehdejší národové, prve nežli se k nim apoštolové do světa rozešli? Věřili v pravého Boha? V boha sice aneb jisté bohy věřili všichni. Neboť víme z Plutarchových psaní, že, ačkoli jistá města nalezena beze zdí, bez věží, bez králů, bez mudrců, bez zlata, bez bohatství, beze škol — přece jen bez bohů nebo bez chrámů nebo bez obětí nebyla dosud nalezena města žádná.

Ale, játku, jací to asi byli bohové, kterým se klaněli tehdejší národové? Byli to bohové dle pošetilého domnění netoliko ob-

mezení ve svém panování, nýbrž i mnohonásobní v počtu. Vody měly svého boha, jehož panování sahalo až ke břehům. Lesy měly svého boha, jehož panování vztahovalo se, jak daleko dosahovaly lesy. Povětrí mělo svého boha; ten však nesměl nic poroučeti na zemi. Jiného boha mělo nebe, jiného propasti, jiného oheň. Jiného ctili Egypťané, jiného Římané, jiného Řekové, jiného Feničané.

Ano, co více? I opilci měli svého boha, ježž ctili obžerstvím. Zlodějové měli svého boha, ježž ctili krádež. Slovem: národové se klaněli bohům takovým, kterým se mohly přičítati i nepravosti, takže ostrovtipný Tertulian dovolil si vyčítati tehdejší národům pohanským, že by se sami jistě nanejvýš hanbili, kdyby jejich synové těmto bohům podobní býti měli.

Jaká to hrozná slepota ducha tehdejší panovala! Jaké to strašlivé temnosti se po okrsku zemském rozprostíraly, prve než se apoštolové po světě rozešli! Teprv oni měli svět poučiti o Bohu opravdovém. A oni také jdouce do celého světa první národy pohanské učili, který jest pravý Bůh a koliký v osobách. Mohl bych uvést mnoho míst z Písma sv., kde sv. apoštolové mluví o tajemství nejsv. Trojice ale omezím se pouze na slova miláčka Páně sv. Jana, který napsal a pohany učil, že »tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý, a tito tři že jedno jsou.« Ostatně i sv. Jan i všichni apoštolové i všichni jejich nástupcové, biskupové i kněží národům pohanským udělovali křest jenom vždycky ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. — A sv. Augustin, který žil ve století 4. a napsal veliké dílo o nejsvětější Trojici, praví, že všude, kam přinesena byla víra křesťanská, našel tutéž nauku o nejsvětější Trojici, jakou dnes vyznáváme i my.

Je sice pravda, že proti této nauce, myslím totiž proti tajemství o nejsv. Trojici, bojovaly rozličné herese vždycky, již v prvních dobách křesťanských. Bojoval proti němu Arius, bojoval Macedonius, bojoval Nestorius, bojoval Eutyches a Dioscurus. Ale památka těchto mužů neblahá vyvanula a jejich herese zanikly. Proti tomuto tajemství bojoval později i mohamedanismus, ale ten se nyní nachází v úpadku. Proti tomuto tajemství bojovala a bojuje nevěra, ale ta ostatně bojuje proti všem článkům naší víry a proti každému náboženství vůbec. Ale my v přítomné době vidíme a doufáme, že i nevěra se posléze ztroskotá na pevné skále křesťanství.

Abych vaší paměti poněkud nápomocen byl, opakuji, co jsem už řekl: Nauka o nejsv. Trojici pochází od samého Ježíše Krista, který ji odevzdal sv. apoštolům. Ti pak uložili v církvi katolické, která se podle sv. Pavla nazývá »sloupem a utvrzením pravdy«. Nám nic jiného nezbyvá nežli se svatým . . . volati:

Credo quiddid dixit Dei Filius,
nil hoc veritatis verbo verius.
Věřím, cožkoli nám Kristus děl,
Není, kde bych pravdy nad to větší měl.

O tajemství nejsv. Trojice příliš hloubati pokládám za nerozumné, poněvadž zde na zemi tohoto tajemství nikdy nepochopíme. A není také divu. Sv. Augustin napsal: »Nebyl by Bůh Bohem, kdyby nebyl větší nežli tvá síla poznavací, ó člověče.« Nezbyvá tedy nežli toto tajemství vyznávatí pevnou vírou.

II.

Ale i celým životem. Nebť co jest Bůh? Jaký jest náš poměr k němu? Já si myslím, že bychom o těchto otázkách měli častěji rozjímati, abychom se naučili Boha opravdově ctíti. Boleslav Jablonský píše:

• Co jest Bůh, ó synu milý,
nepoví ti rozum kusý;
ti však, již to pochopili,
v prachu se mu kořit musí.
Co jest Bůh, ó synu milý,
neví sám, kdo nezakusí;
ti však, již to pocítili,
nade vše milovat jej musí. »

Více než před 200 léty kmet ctihodný s bledou tváří osaměle noční dobou se procházel. V myšlenkách jsa ponořem časem hluboko si vzdechl, při čemž nesrozumitelná slova z úst mu vycházela. Nenadále stanul před ním muž inteligentního zevnějšku. V rukou držel podivnou trubku, jakou dosud málo kdo viděl. Zastaviv zamyšleného kmeta líbezným hlasem se ho tázal: »Proč tak smutně zde bloudíš a vzdychaje roníš slzy?« Načež odvece stařec: »Stýská se mi už na světě tak, že se naň za dne ani dívat nechci. Nebť lid je prostopášný a bezbožný a chrámů si nevšímá, jakoby ani Boha nebylo; po cestách hříchů a nepravostí kráčí, jakoby ani věčnosti nebylo.«

Neznámý inteligent odpověděl: »Neboj se, ctihodný kmete! Věčnýť jest Hospodin a věčný sobě zbudoval chrám, na nějž kdo patří, nemůže neuznati jeho tvůrce trojjediného. Ale přijde čas, kdy všichni národové z něho Boha poznají a jemu, Trojjedinému, se v prachu kořiti budou. Vezmi do ruky tuto trubku a pohlédni skrze ni vzhůru!« I pojal ji stařeček a pln úžasu díval se jako z blízka na nebe poseté hvězdami. Potom padl před učencem na tvář. Ten však zvednuv jej řekl: »Nekoř se přede mnou! Jsemť člověk jako ty. Ale jdi, smiř se s lidem a hlásej mu, aby kdo pochybuje o všemohoucím Bohu, trojjediném, přišel ke Koperníkovi. A patře tímto dalekohledem divy boží, bude zajisté Boha trojjediného vyznávatí nejen vírou, ale i celým životem.«

Drazí křesťané! Všecko, co máme, od Boha máme. Bůh Otec povolal nás na svět a daroval nám zdraví a sílu těla i duše. Povolal nás na křtu sv. do církve a jedenkráté nás chce vzít k sobě

do nebe. Rozvážíme-li k tomu lásku Syna božího, který za nás na kříži umřel, a Ducha sv. nám seslal, zdali nemusíme celý život svůj dobrotu Boha trojjediného velebiti? Celý život náš měl by býti ustavičným chvalozpěvem na Boha.

Proto také první křesťané tak rádi říkali krátkou, ale významnou chvalořeč: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému!« Když pak povstali kacíři, kteří rouhavým způsobem popírali božství druhé a třetí osoby božské, pravověrní křesťané přidali slova: »Jakož bylo na počátku, i nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.«

Jiný způsob, jímž první křesťané nejsv. Trojici uctívali, je znamení sv. kříže. Když děláme kříž, říkáme při tom: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.« Ó jak vzácný to obyčej znamenati se sv. křížem a vyzývati při tom nejsv. Trojici! Kněz každý důležitý bohoslužebný úkon začíná sv. křížem a vyzváním nejsv. Trojice. Při mši sv. třináckrát se sv. křížem znamená. První slova, která při mši sv. vyslovuje, jsou: »Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.«

Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. začínali naši předkové každou práci. Kéž by tak činili i dnešní křesťané! Kéž by Bohu trojjedinému denně své práce a kříže obětovali! Mnozí lidé si myslí, že nemohou se státi svatými, poněvadž prý nemají na modlení a chození do kostela mnoho času: musejí prý celý den pracovati, ba i někdy také noc za nocí. Těm a podobným odpovídám, že jsou na omylu, domnívajíce se, že nemohou býti ani pořádnými křesťany. Mohou! Svatost nepozůstává ve dlouhotrvajících modlitbách a v častém běhání do kostela, ale v tom, když křesťan celý svůj život, své každodenní práce Pánu Bohu obětuje k jeho cti a chvále a když všechny své kříže z úcty ke kříži Kristovu trpělivě snáší. A proto se, křesťane můj, před každou prací poznamenej křížem, »ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého« při tom říkáj! Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého konej svou práci vesele a rád obětuj obtíže při práci se vyskytující Bohu! Buď si pak jist, že každé tvé pohnutí rukou při práci bude Pánu Bohu tak milé (ne-li ještě milejší), jako nábožný vzdech řeholníka nebo klášternice, kteří ve chrámě pravidelně při hodinách Bohu chválu vzdávají. Krůpěj potu, která při takové práci na čele vystane, bude mít větší cenu nežli perly na koruně královské. Amen.

Fr. Malý.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Starosta svazu lásky.

Ve velice pohnuté době sněmu chalcedonského, kdy se již kladly základy k rozkolu východu, seděl na stolci Petrově Leo I., jemuž otcové sněmu chalcedonského vzdali chválu slovy: »Jako hlava stál jsi v čele údům, skytaje lásku.« Láska Lvova zažehnala opět rodící se heresi a vznikající rozkol. Farnost jest církev v malém, a v ní působí také láska tím kouzlem, jako působila na otce chalcedonské: »Tot víra otců, tot víra apoštolů. Všichni věřme tak. Anathema tomu, kdo jinak věří.« (Hefele.)

Farář nutně musí býti také starostou svazu lásky, a toto starostenství mu usnadní veškeru pastorační práci a sjedná nové pomocníky na velkém díle milosrdenství.

Obrovské dílo počínají světské organizace, vybavené miliony dolarů, získaných v různých trustech: ocele, petroleje atd. Veliké kupectví duší začalo v zemích katolických a nese různá jména, ale při veškeré podpoře zlatem nezvítězí nad starostou svazu lásky, jak nazýval sv. Ignác nástupce Petrova. Také každý farní okres, kde farář také jest čilým starostou svazu lásky ve své farnosti, tam nebude míti herese a rozkol plodnou půdu.

To již sv. Basil také píše: »Jediný prostředek proti takému zlu jest dle mého soudu (Basiliova) návštěva vašeho milosrdenství. Nás vždycky potěšila v dobách minulých obdivuhodná síla vaší lásky.« To jest nepřemožitelná disputace o Krista: následovati jej a ne o něj se hádati.

Nechť jest budoucnost sebe černější, láska křesťanská bude vždy světlem v ní. Slyšíme a čteme o bolševismu a komunismu, které jsou přirozeným důsledkem odpadu od Boha. Již Heine ve světlém okamžiku napsal v r. 1842: »Komunismus jest tajné jméno strašného antagonisty, který staví vládu proletářů se všemi důsledky proti nynější vládě měšťácké. Bude to souboj ukrutný. Jak skončí? To vědí bozi a bohyně.« Později psal: že vidí přicházeti hroznu válku ničivou mezi Francií a Německem, což jest jen první jednání. »Druhé jednání jest evropská revoluce světová: souboj nemajetných s aristokracií majetku. Divoké, chmurné časy hučí, prorok, který by chtěl psáti novou Apokalypsi, musel by

naléztí nové bestie a sice tak brozné, že zvířecí symboly Janovy byly by jen holoubkové a amorkové. Budoucnost páchne juchtou a krví, bezbožectvím a výpraskem. Radím našim potomkům naroditi se s tvrdou kůží.« (Stimmen d. Z. 1919 I. seš. 74.)

Přítomnost dala Heinoovi za pravdu, ale dá také budoucnost za pravdu, že starosta lásky křesťanské přetrvá všechny převraty.

Fr. Vaněček.

Literární oznamovatel.

Římská Nedělní Mešní kniha, latinsky a německy. V přimknutí na Mešní knihu od Anselma Schotta, O. S. B., vydaná Piem Bihlmeyerem, O. S. B., mnichem arciepiškopství Beuron. S titulním obrazem. 1—20.000 mal. 12° (XVI. u. 560 S.) Freiburg v Br. 1924. Herder. Váz. zl. M 5.—, též v jemnějších vazbách. Tato Nedělní Mešní kniha vyhovuje v směru liturgickém dnešní doby potřebě a účelu. Obsahuje mše všech nedělí a svátků církevního roku, jakož i všech slavností, které nedělní mši odkládají; dále obsahuje několik mší k zvláštním příležitostem (mše při odavkách, při zádušních mších) a dodatkem modlitby pro potřeby soukromé, mezi nimi výtečnou pobožnost zpovědní a k sv. přijímání. — Ordo Missae jest dobře a přehledně v díly rozčleněn. Krátký, všeobecný úvod rozvádí jasné základní myšlenky liturgické modlitby. Všechny mše jsou podány latinsky a německy. Překlad jest mistrný zachovávající věrně originál bez jakékoliv strohosti a těžkopádnosti, nýbrž v pravdě jest německým. V tom kotvila hlavní úloha díla; úloha ta jest luštěna s pilností, láskou k věci a jemně umělecky. — Tisk proveden jest v klidně vznešeném, pro knihu liturgickou výborně vhodném Mediaval-Antickém písmu, vynikající krásnou výpravou knihy jest distinguován formát i objem pohodlný kapesní. Kniha ta jest vnějškem i formátem liturgické dílo umělecké, nad něž pěknější sotva dosud poskytnuto bylo laikům.

Vv.

LISTY HOMILETICKÉ.

Slavnost Božího Těla.

Skrytý pokrm.

»Tělo mé v pravdě jest pokrm.«
(Jan 6, 56.)

Kristus Pán připravil nám skrytý pokrm, své vlastní tělo pod způsobami chleba dal nám za pokrm. »Tělo mé jest v pravdě pokrm.« Sám se dává za pokrm a dí: »Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé.« (Mat. 26, 26) Jaký vynález to lásky, že se Syn boží sám nám za pokrm dává. A proč se skrývá pod způsoby chleba: Proč se skrývá našim zrakům? Chceme dnes o příčině uvažovati, proč nám podává skrytý pokrm? Při každém jídle vyhledáváme požívání a užitek. Proto pravím:

I. Skrytý pokrm v nejsv. svátosti oltářní jest nejlepší pokrm k požívání pro člověka.

II. Skrytý pokrm jest nejlepší pokrm k užítku člověka.

Z toho se přiučíme Spasitele pod způsoby chleba skrytého právě tak uctívati, jakoby byl viditelně přítomen.

I.

Kristus Pán se v nejsv. svátosti skrývá podobně, jako Rebeka skryla milovaného syna svého Jakuba. Tato lstivá žena skryla mladšího syna pod rouchem staršího syna Esaua tak, že otec Isák v mínění, že má staršího syna před sebou, otcovské požehnání a právo prvorozenství Jakubovi dal. Při tom byly podvedeny oči starého Isáka, jeho ruce, chuť, hmat, ale uši nebyly podvedeny. Oči slepého Isáka byly podvedeny, neboť myslil, že je před ním Esau. Podveden byl hmat, neboť ruce minily, že vlasy kterých se dotýkaly, jsou vlasy Esauovy. Nos byl podveden, neboť myslil, že cítí vůni Esauovu, ačkoli to byla jen vůně roucha jeho. Podvedena byla ústa, která myslila, že jí zvěřinu, ačkoli jedl vlastně kozelce. Až dosud byly tedy všechny smysly Isákovy

podvedeny, jako u skrytého pokrmu; jedině uši nebyly podvedeny, neboť Isák řekl: »Hlas jistě hlas Jakubův jest.« (1. Mojž. 27, 22.) Kdyby byl starý Isák více věřil uším než ostatním smyslům, nebyl by nikdy býval podveden.

Právě tak jest tomu při skrytém pokrmu v nejsv. svátosti. Když kněz jako nový Isák ruce své na oltáři křížem nad proměněnou sv. hostií povznáší, není již podstata chleba na oltáři. Jest to skrytý pokrm, a Kristus jest pod způsobou chleba právě tak skryt jako Jakub pod rouchem Esauovým. Bílá barva, kterou vidíme, tvrdost, kterou hmatáme, vůně, která se rozšiřuje, chuť, kterou pociťujeme, jsou jen rouchem chleba, nikoli chlebem samým. Při skrytém pokrmu každý dychtivě čeká, co přijde, a každý se ptá, co je tam skryto.

Tak je tomu také se skrytým pokrmem v nejsv. svátosti. Všechny smysly mimo sluch říkají: to je chléb, to je víno, ale všichni, kteří se dají těmi smysly oklamati, jsou podvedeni jako Isák. Jedině sluch odporuje všem ostatním smyslům, neboť tomu zjevil Kristus: »Totot jest tělo mé.« Sluchu věříme a to jistě. Ať ostatní smysly zamítají, co chtějí, sluchem věříme jistěji, než kdybychom očima viděli, neboť ty mohou klamati, ale klamati nemůže věčná pravda, která nám jasnými slovy zjevuje, co jest pod skrytým pokrmem, totiž tělo Boží. Nepraví: To je obraz nebo znamení mého těla, nýbrž: Totot jest tělo mé a to právě tělo. Tělo mé v pravdě jest pokrm a to již pod požíváním a přijímáním, jako každý jiný pokrm jest pokrmem, dříve než ho požíváme.

Jako jest v pravdě Kristus na nebi, tak v pravdě jest v nejsv. svátosti. Jen jest otázka, proč není Kristus tak viditelný v eucharistii jako na nebi? Poněvadž jest tento skrytý pokrm nejlepším pokrmem k požívání pro člověka. Kdyby se Spasitel ve vlastní podobě zde ukazoval jako na nebi, kdo by si troufal přistoupiti a požívatí velebnost svého Spasitele nesmírnými paprsky jeho slávy obklopenou? Kdo má tak silné oči, že by při patření na takovou slávu neosleply? Kdysi na hoře Tábor, když se před třemi vyvolenými apoštoly proměnil, pojala je taková bázeň, že klesli a netroufali si oči pozdvihnouti. »Padli na tváře své a báli se velmi.« (Mat. 17, 6.)

Kdyby se Spasitel ve své slávě viditelně v eucharistii zjevoval, kdo by měl zmužilost přistoupiti a důvěrně své srdce mu odkrývatí? své starosti, své spasení, své štěstí mu doporučovatí? na svou bídu si stěžovatí a celé srdce své vyprázdniti? Kdo by si troufal vřelé přátelství s ním uzavřítí, přijímatí, požívatí ho? Při prvním pohledu by obdiv pojal naše oči, osleply by při světle také velebnosti, byli bychom nuceni oči zavřítí a z veliké bázně zpět utíkatí.

Kdyby i Kristus odložil opět paprsky své velebnosti a v nejsv. svátosti se ukazoval, jako když na zemi žil, jak by mohl býti pokrmem k našemu požívání? Jak by se pohané, židé, Turci děsili, kdyby viděli, že svého viditelného Boha jako pokrm po-

žíváme? Učený Averres řekl: »Líbí se mi zákon křestanů; ale poněvadž Boha, kterému se klanějí, jako pokrm požívají, nechť duše má zemře smrtí mudrců, kteří jen čistě přirozený zákon připouštějí.« Ale tento mudrc neznal božské lásky a nevěděl, že se sice Syn boží požívá jako pokrm, ale nestráví jako pokrm.

Jak chtěl Spasitel, aby ho lidé požívali? Chtěl býti skrytým pokrmem. Skryl svou velebnost úplně pod bílý závoj, aby žádné paprsky jeho slávy nevyzařovaly, a pomocí mnohých zázraků nad přírodou, které svou všemohoucností působiti může, uzavírá se pod svátostní způsob. Aby i to snadno se uskutečnilo, chtěl, aby se to stalo pouhým slovem svého sluby, kněze. Aby k tomu nebylo třeba mnoho času, chtěl, aby k tomu okamžik stačil. Aby zároveň všichni lidé tohoto pokrmu účastni byli, nřídil, aby pokrm ten na všech místech, ve všech dobách, od každého kněze připravován byl. Aby pokrm byl po chuti lidí, aby se k jeho přípravě bral chléb a víno. Aby tělo a krev nechut nepůsobily, chtěl býti osobně skryt pod způsobami chleba a vína.

Mohla-liž láska boží k nám, ubohým tvorům, větší býti? — Není to veliká věc, kterou Syn boží u večer svého života nám připravil? Při tom nejlepší jest, že jest to skrytý, pro požívání člověka nejlepe připravený pokrm, za který mnohem více Kristu děkovati máme, než kdyby se nám dal viditelně za pokrm, neboť by potom nikdo důvěrně jeho velebnosti se blížit a ke své úště požívat nemohl.

II.

Jest to tedy nejlepší pokrm k požívání člověka, ale nejen to, skrytý pokrm jest také nejlepším pokrmem k užítku člověka.

Všechno neštěstí lidského pokolení vzalo počátek ze skrytého pokrmu v ráji. Lstivý had ukázal našim prarodičům krásné jablko, pod nímž však hřích a smrt skryty byly. Poněvadž pak slovům hadovým uvěřili, vyrostl ze skrytého pokrmu a lehkověrnosti našich prarodičů počátek všeho našeho neštěstí. Proto se slušelo, aby naopak ze skrytého pokrmu a víry v něj vyrostla náhrada za škodu a nový užitek. Proto nám podává Spasitel pokrm pod způsobou chleba, pod nímž život, ano původce života skryt jest. Věříme-li jeho slovům, jest tento skrytý chléb nejlepším pokrmem k našemu užítku. Kdyby se nám tento pokrm veřejně a viditelně pod způsobou našeho Spasitele podával, jaký užitek, jakou zásluhu víry bychom měli, kdyby oči, ruce, chut a všechny smysly bez všíké překážky předmět před sebou měly? Víra nemá užítka a zásluhu, když jej lidský rozum a zkušenost podporuje. To je záslužná víra: věřiti a neviděti. Proto hledá sv. Petr chválu nových křestanů v tom, že uvěřili v Krista, kterého neviděli: »kterého neviděvše milujete, ve kterého nevidouce věříte.« (I. 1, 8.)

Mnohé nábožné duše praví často z touhy viděti nyní skrytého Spasitele s Mojžišem k Bohu: »Ukaž mi tvář svou.« (II. Mojž. 33, 13.) Ale nikoli, odpovídá Hospodin, »nebudeš moci viděti

tváře mé, neboť neužrjí mne člověk a živ bude.« (20.) Co tu činiti? Co Mojžíš učinil, když mu bylo odepřeno viděti tváře boží: »Spoléhal na Neviditelného, tak jakoby ho viděl,« dí sv. Pavel (Žid. 11; 27). Co by byl učinil, kdyby byl Hospodina tělesnýmá očima viděl, právě to činil Mojžíš, když zůstal Hospodin jeho očím neviditelným. Kdyby se Pánu Ježíši zalíbilo po celou oktávu Božího Těla sám sebe v hostii ukazovati, co bychom činili? Jak by sem lid spěchal! Který chrám pojal by množství lidí ze všech stran se hrnoucí? Kolik vzdechů lásky by se ozývalo! Jak hlasité byly by modlitby v chrámě! Co bychom činili při viditelné přítomnosti Spasitelově, to činí s Mojžíšem srdce v živé víře s Bohem spojené. Věřící křestan ctí skrytý pokrm, skrytého Spasitele, jakoby ho měl před sebou.

To je právě záslužná láska člověka k Bohu: neviděti a přece milovati.

Sv. Ignác z Lyoly viděl Ho v nejsv. svátosti obklopeného slávou a anděly; sv. Adolf jako beránka s vlnou jako stříbro bílou; Wedekind, saský vévoda, jako něžné pachole; sv. Terezie viděla nejprve jeho ruce bílé jako lilie, potom jeho nejkrásnější tvář a konečně celou krásu jeho těla. Všechněm těm dostalo se milosti Spasitele viditelně před sebou míti a jemu se klaněti. — A i když byla tato milost pro ně veliká, byla ještě větší zásluha a užitek sv. Ludvíka krále, neboť držel se Neviditelného, jakoby ho viděl. Byl pozván jednoho dne k očividnému zázraku, který se v nejsv. svátosti stal, ale nechťel ani ven jíti, aby se osobně na něj díval, nýbrž řekl, že tomu věří bez toho pevně a nemá zapotřebí, by se ujistil o tom tajemství na vlastní oči. Právě tak si počíná pravý věřící, jakoby Spasitele viděl. Vidí očima bílé způsoby chleba, a před očima víry své Miláčka svého ve veškeré slávě. Vidí malou způsobu chleba, a praví přece, že se tu skrývá ten, který stvořil nebe a zemi. Vidí něco, v čem není ani stopy života, a věří přece, že jest to ten, o němž David praví: U tebe je zdroj života. A proto si zde počíná právě tak, jakoby byl zde Bůh viditelně přítomen.

Prorok Isaiáš (hl. 6.) měl zvláštní vidění. Viděl dva serafíny před trůnem božím státi, každý měl šest křídel. Dvěma přikrývali tvář Hospodinovu, dvěma nohy své a dvěma litali. Stáli před Hospodinem a přece ho neviděli, poněvadž tvář jeho byla jejich křídly zakrytá. Neslýchané vidění! Kde a kdo jsou ti serafíni, kteří před tvář boží stojí a přece ji nevidí? Nalezneme je v nebi nebo na zemi? Jsou-li v nebi, vidí tvář boží, neboť o andělech psáno jest: »Andělé jejich vidí stále tvář Otce svého, který je v nebesích.« (Mat. 18, 10.) Tím více to platí o serafínech, kteří jsou mezi anděly nejvyšší. Kdo jsou tedy serafíni, kteří před tvář boží stojí a ji nevidí? I když tito serafíni Boha nevidí, přece vidím tyto serafíny. Kde? Zde a to tolik, kolik věřících sem přišlo pokloniti se nábožně Kristu v nejsv. svátosti. Neboť zde stojíte před trůnem božím. Nevidíte ho však, zde je skrytý pokrm. Nepovznášíte se k němu na křidlech vroucí lásky k němu? Jste tedy

vy těmi serafíny, kteří litali, stáli a skrývali. Lidé jsou tedy oni serafíni, kteří před Bohem stojí a jej nevidí. Zdá se, že celé toto vidění prorokovo nebylo na nebi, nýbrž na zemi, neboť praví jasně: Celá země je plná jeho velebnosti. Co překází tedy, rozuměti světem církev, když prorok dále praví: A co pod ním bylo, naplňovalo chrám. I v tom chrámě nemohly oči viděti dle slov prorokových: Dům byl pln kouře. A když tito serafíni jsou lidé na zemi, v tomto chrámě při skrytém pokrmu, proč je prorok nejmenuje lidmi nebo anděly, nýbrž výslovně serafíny? Právě proto, že před Bohem stojí a jej nevidí. Oni nebeští duchové nazývají se serafíni, kteří Boha nejvíce milují. Poněvadž pak Boha milovali a před ním stáli a přece ho neviděti, jest nejvyšší stupeň lásky, proto asi prorok lidi před nejsv. svátostí klečící nazval serafíny, ale se zavřenýma očima, poněvadž skrytý pokrm nevidí. Jako je to nejvyšší láska, tak jest to i nejzáslušnější láska lidských serafínů, neviděti a přece milovati, neviděti a přece se klaněti, v chrámě ho navštěvovati, ve sv. přijímání častěji skrytého pokrmu požívati, Nejsvětějšímu nejvyšší účtu prokazovati, když se k nemocnému nese. Neviděti a přece ve veřejných průvodech ho následovati, na požehnání jíti, veškeré neuctivosti, zvláště klení se varovati. Neviděti a přece i ve všední den na mši sv. jíti, častěji Pána Ježíše v chrámě navštívit. Tak bychom činili, kdybychom Pána Ježíše viděli. Tak máme činiti, i když ho nevidíme, nýbrž jen v něho věříme, jak se píše o Mojžíšovi: Spoléhal na Neviditelného, jakoby ho viděl.

Proto skutkem ukazujeme, že máme Boha milovati neméně, že se dal nám za skrytý pokrm, než kdyby se nám dal viditelně. Neboť skrytý pokrm jest nejlepší pro požívání a pro užitek člověka. Požívejme nyní skrytého pokrmu; úplné nasycení nastane, až pokrm ve slávě odkryt bude. Proto budeme se k tomuto skrytému pokrmu chovati, jakoby nebyl skrytý, až budeme povoláni k hostině, kde budeme to, co nyní skryté jest, viděti tváří v tvář. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Světské smýšlení.

•Všichni počali jednomyslně se vymlouvatí.*
(Luk. 14, 18.)

Velmi zřídka se stává, že pozvání k veliké hostině všichni jednomyslně se vymlouvají, pozvání odmítají a ještě k tomu z důvodů, které dnešní evangelium uvádí. Obvykle dovedou lidé si to tak zaříditi, že mohou sblédnouti statek, voly zkusiti, oženiti se, aniž by pozvání k veliké hostině odmítli. K tomu se jedná v evangeliu o večeri. K bohaté večeri jíti obvykle lidé naleznou čas. Jinak se to má s duchovní hostinou. A na tu poukazuje Spasitel v dnešním evangeliu.

Muž, který připravil velikou večeři, jest Spasitel sám; večeře jest veškeré jeho učení, pravda, kterou nám přinesl, milost, kterou nám zjednal, věčná blaženost, ke které jednou máme dojítí vírou v jeho pravdu a řádným užíváním prostředků jeho milosti, jest jí také nejsv. svátost oltářní, kterou nás Pán na pouť tímto životem připravil, abychom na cestě neklesli, nýbrž posílnění tímto pokrmem šťastně k cíli své pouti — do nebe přišli. Pozvaní lidé jsou všichni lidé; neboť pro všechny Kristus přišel a chce, aby všichni spasení byli a k poznání pravdy došli. Co překáží mnohým účastniti se připravené večeře? Důvody v evangeliu, jimiž se pozvaní vymlouvají, nejsou bohužel zastaralé, mají platnost i po dnešní dobu a zadržují tak mnohé ve vykonávání povinností svého náboženství. Světské smýšlení odmítá pozvání našeho Spasitele a vrhá tak mnohé, drahou krví Kristovou vykoupené duše do věčné záhuby.

Uvažujme dnes, proč světské smýšlení je tak velikým nebezpečím pro naše spasení. Důvody nejsou hluboko skryty, leží na bíledni. Lidské smýšlení zadržuje tak mnohé od království božího a vrhá je do věčné záhuby, poněvadž člověka

- I. zaslepuje,
- II. zotročuje,
- III. zatvrzuje.

I.

Světským smýšlením rozumíme nezřízenou oddanost lidského srdce statkům tohoto světa, požitkům, tomu, co světský, pozemský člověk cení, co žádostivost požaduje, tomu, co sv. Jan nazývá žádostivostí těla, žádostivostí očí a pýchou života. Toto světské smýšlení zaslepuje člověka. Člověk má tělesné oko, kterým hmotné předměty vidí, jejich postavu, jejich velikost pozoruje. Má však také duchovní oko, oko duše, kterým poznává, co za těmi a nad těmi předměty vězí. Tímto duchovním okem poznává důvody zevnějších zjevů, jejich původ a následky, poznává věci nejen dle zevnější postavy, ale i dle vnitřní ceny, poznává nejen, co jest přítomné, nýbrž i co, co jest nad časem. Tělesné oko dovede předmět správně viděti, když je v patřičné vzdálenosti, když se nenalézá příliš daleko, když je oko jasné a nikoli zakalené a když nutné osvětlení jest. Rovněž tak tomu jest s duchovním okem, okem duše. Oku se v poznání brání, když jsou předměty příliš vzdáleny, když jest oko zakalené nebo když schází patřičné osvětlení.

1. V nezřízené lásce k pozemským věcem nalézá duchovní oko velikou překážku pro správné poznání, poněvadž tato láska duchovní statky nebeské a věčné do přílišné vzdálenosti posunuje. Milovníku země zdají se pozemské věci tak veliké a významné, že vyšší statky takměř mizí. Tak se vedlo fariseům a židům za času Pána Ježíše. Zcela ponoření v pozemské věci, očekávali Spasitele jako mocného krále, který národy země podmaní a židům panství nad celou zemí propůjčí. Protože pak Kristus přišel chudý

a nízký, pohoršili se z jeho chudoby a nechtěli v něm poznati zaslíbeného Spasitele, ačkoli se jim co nejpáději ukázal. Myšlenka na světské království a pozemskou říši Spasitelovu stála před jejich duší jako ohromná hora, která jim skutečného Spasitele zakryla. Ani nejpádnější záznaky, které Kristus vykonal, ani svatost jeho života, ani krása jeho učení, ani proroctví, která se na něm vyplnila, nebyla s to, aby většinu židů od jejich bludu odvrátila. A je tomu dnes jinak? Neodstrašuje láska ke statkům a požitkům světa tisíce od povinností náboženských, nesvádí je porušiti své svědomí, k odpadu od Boha, k nevěře?

2. Světské smýšlení zakaluje dále duchovní oko, proto nepoznává věčné a nebeské vůbec nebo špatně. Tu se naplňují slova sv. Pavla: »Zvířecí člověk nechápe, co jest ducha božského.« — Vzplanouti pro věci, kterých nevidíme, nehmatáme, zdá se světským lidem pošetilostí. Podobají se Herodovi a jeho dvoru, jak je v evangelu při utrpení Páně shledáváme. Bláznovské roucho a posměch byl jeho podíl. Jako výpary a mlha, ze země vystupující, světlo sluneční zahalují, tak ze srdcí k zemi přilnulým vystupují mlhy náruživosti a zatemňují světlo duchovní, takže učení věčné pravdy smyslným lidem pošetilostí a jejich poštilostí největší moudrosti se jeví. Myslí, jak dříve sv. Pavel, že jsou moudří, jsou však poštilí.

3. Aby jasně vidělo, potřebuje jak tělesné, tak duchovní oko také patřičného světla, osvětlení. Světlo, jehož duch potřebuje, aby věčné a nebeské viděl, pochází s hůry, od Otce světél, t. j. milost Ducha sv., nadpřirozené světlo, které osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Má-li toto světlo člověka skutečně osvětliti, musí je přijati, nesmí se mu vyhýbati. Kdo v pravé poledne do sklepa se uzavře, nesmí si stěžovati do slunce, že sedí v temnotě. Prchl před světem a vyhledal temnotu. Nejsou-li v náboženském ohledu přemnozí, kteří se podobně světlu vyhýbají a před ním prchají? Jsou to lidé světského, pozemského smýšlení. »Nepřicházejí ke světlu a nenávidí světlo, protože jejich skutky jsou zlé,« praví výslovně Spasitel. Mohli by poučením v náboženství, četbou, životem náboženským vyrušování býti v zájmu o peníze a statky, požitky a zábavy. Proto se poučení vyhýbají, milují více tmu než světlo. Protože se obávají, že jim v časném ohledu vzejde škoda, zavírají duchovní oko před světlem věčné pravdy. Světské smýšlení skutečně zaslepuje, ale i ono člověka zotročuje.

II.

Slovo »zotročiti« vyvolává v nás city zármutku a soustrasti. Pomýšleme na ponížení a porušení lidské důstojnosti. Vzpomínáme na smutný osud lidí, stvořených podle obrazu božského, kteří v otroctví násilím a ziskuchtivostí lidí úpěli. Byli vydáni v šanc libovůli pánově, nikde ochrany nenalezli, týráni byli nelidsky. Než jest ještě jiné otroctví, které ještě více snižuje než první, které ještě dnes a to v civilisovaných zemích kvete. Je to otroctví, do

kterého člověk dobrovolně jde, sám si řetězy a pouta ková. Jest to otroctví vášní a jmenovitě otroctví, do něhož vrhá člověka světské smýšlení, přilnulost ke světu, jeho statkům a požitkům. Toto smýšlení zotročuje člověka starostí o výdělek, bázní před ztrátou a bolestí po ztrátě těchto statků.

1. Světské smýšlení zapletává své oběti neustálými trýznícími starostmi. Podívejte se jen na takové otroky svých vášní Touha po statcích tohoto světa trhá lidmi jako krotitel divokými šelmami. »Co budeme jísti, pít, čím se budeme odívati?« jsou otázky, které vyšších myšlenek nepřipouštějí, jsou první, které je ráno zaměstnávají, poslední, které je večer trýzní, které ještě spící ve snách vyrušují. I když mají potřebné, jejich žízeň není ukojena, chtějí ještě více. Vždy dále pohánějí je jejich žádostivost, nezná mezí. Nejsvětější povinnosti zanedbávají. Žádná neděle, žádný svátek nevzbuzuje v nich sváteční náladu, podobají se krtku, který stále v zemi vrtá. Pro ně nepatí slova: »Modli se a pracuj, Bůh ti pomůže,« — znají jen starosti, které je štvou a bičují.

2. A když ty povolují, trýzní je strach, že by mohli nabyté statky ztratiti. Postraší je každý hluk a lomoz, vrzání dveří připravuje je o spánek, neboť mají strach ze zlodějů a lupičů. Kam se obrátí, všude vidí nebezpečí.

V Paříži zemřel r. 1868 lakomec. Když otevřeli dveře, kde zemřel, našli milion zlatých, hrnec do polovic naplněný vodou a trochu špinavých kůrek a chleba. Tak zotročuje vašeň své oběti!

3. Světsky smýšlející trpí hořkou bolest při ztrátě svých bůžků. I věřící křesťan pociťuje bolest. Ale praví s Jobem: »Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno.« Hledá a očekává vyšší statky, proto snáší ztrátu pozemských statků s odevzdaností. — Jinak si počíná člověk, který jest v pozemském světě úplně ponořen, jemuž jsou pozemské věci vším. Jaké výbuchy zoufalství možno slyšeti a viděti u nich, když přijdou o jmění a chudoba k nim zavítá. Život se jim zdá nesnesitelným břemenem, odhazují jej a vrhají se z časné bídy do věčné záhuby. Jakou ukrutnou tyrankou jest světská vláda, zotročuje své oběti až k smrti!

III.

Ale ona člověka také zatvrzuje a to proti Bohu, bližnímu a sobě.

1. Světské smýšlení zavádí své otroky tak daleko, že i posvátné věci prodávají, jména Božího ke křivým přísahám zneužívají. Nejčernějším skutkem v dějinách lidstva zůstane zrada Jidášova. Co ho tak daleko zavedlo? Za třicet stříbrných zrazuje Pána svého. Nečeká, až pokušitel k němu přijde. Sám činí první krok, nabídku: »Co mi dáte?« Tak necitelný jest, že znamením přátelství, políbením, svého Mistra zrazuje. Lakomství, mamonu oddané srdce ho tak daleko zavedlo. Nejsou takoví zrádci i dnes,

kteří pro pozemský statek, okamžitý požitek stávají se zrádci svého Mistra, své víry?

2. Světské smýšlení zatvrzuje člověka vůči bližnímu. Nemá ohledu na bližního. Sv. Augustin píše: »Vše trhá k sobě, nikdy není ukojen; nebojí se ani Boha, nedbá na lidi, nešetří ani otce ani matky, neohlíží se po bratru, příteli nezachovává věrnost — Utačuje vdovy, přepadá sirotky, dělá z dětí otroky a vydává křivé svědectví.« Můžeme-li jásati, že zločiny sv. Augustinem kárané náležejí minulosti, že žijeme ve šťastných dobách, kdy se nepřiházejí? Což nevidíme i dnes často, jak lakomství zatvrzuje člověka? Nepřichází, že nechají chudého Lazara v bdě umíratí, když předstíraná soustrast nedostane se na veřejnost? Že pesek dostane chléb, který se chudým odpírá? Není to obchod s otroky, když se spekuluje na hlad, bídu bližního a mzda se snižuje, aby sami docílili nenáležitého zisku? Není-liž to obchod s otroky, když se dítky hanbě prodávají? Když se nepravost podporuje, aby měli z toho zisk? Nevidíme i dnes, jak se lakomství neohlíží po přibuzenstvu, jak sourozence rozdvojuje, dítky tak necitelnými činí, že i rodiče bídu trpěti nechávají?

3. Světské smýšlení zatvrzuje člověka i vůči němu samému. Jak může člověk sebe milovati, když nemiluje ani Boha ani bližního? Koho člověk miluje, tomu se podobá. Kdo Boha miluje, podobá se Bohu; kdo zemi miluje, podobá se zemi. A pro zem zaprodává sebe, ale jako zasloužený trest ztrácí oboje. Místo aby na konci života k rozumu přišel, nastupuje obyčejně opak. Kdežto mnohé vášně léty ubývají, zeslabují, přibývá u světského člověka léty přilnulost k statkům pozemským. Křečovitě se jich drží, ani v posledním okamžiku nechce je cpustiti.

Sv. Alfons vypravuje o bohatém, nespravedlivém muži, který měl umřít. Jeho nespravedlnosti byly všeobecně známy. Kněz ho upozornil na jeho nebezpečný stav a vybídl ho, aby napravil učiněnou křivdu. Nemocný sténal a naříkal, že potom synům jeho nic nezbude. Všechno napomínání minulo se účinkem. »Mé ubohé děti,« sténal. Moudrý kněz slyšel o tom a chtěl učiniti poslední pokus. Vzával mu, že zná prostředek, který ho jistě uzdraví. Hned byl kněz zavolán. Nemocný prosil, aby mu ten prostředek zaopatřil. Ať je sebe dražší, vše zapraví. Kněz odpověděl, že je prostředek sice řídký, ale ne drahý. Nemocný má se jen namazati pěti kapkami sádla, které se ze živého člověka vypálí. »Kdo se k tomu odhodlá?« naříkal nemocný. »Jistě se vaši synové k tomu propůjčí, které tak milujete, kterým takové jmění zanechati chcete. Budou se hádati, kdo má otci tuto službu prokázati. A i kdyby se jeden nebo druhý zdráhal, učiní tak druhý a třetí.« — »Myslím, že nikdo z nich to neučiní.« »Zkuste to jen.« — Otec pozval jednoho syna po druhém a přednesl jim svoji prosbu. V nejvyšším rozeznání obrátili všichni tři synové otci záda a odešli. Nyní přistoupil opět kněz a promluvil vážně: »Vidíte, žádný z vašich synů nechce si dát vypáliti z těla pět kapek sádla a vy chcete k vůli synům po celou věčnost na těle i duši

se páliť? — To působilo. Nemocný uznal svou pošetilost a nespravedlnost, navrátil nespravedlivý statek a umřel smířen s Bohem. Bohužel jsou takové případy řídké. Obvyčejně světsky smýšlející člověk bere s sebou svou nespravedlnost ke své vlastní škodě na onen svět.

Nedejte se proto omámiti světem a tím, co ve světě jest, neboť světské smýšlení člověka zaslepuje, zotročuje a zatvrzuje a vede proto k věčné záhubě. Řiďte se proto slovy sv. Jana (I. 2, 15—17): »Nemilujte světa ani těch věcí, které na světě jsou. Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm... Svět pomine i žádost jeho, ale kdo činí vůli boží, zůstává na věky,« —

Jan N. Jos. Holý.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Poklady Srdce Páně.

»Se mnou jest bohatství a sláva, zboží nádherné a spravedlnost.«

(Přisl. 8, 18.)

Dne 22. června 1865 vidělo malé město Francie, Paray, velkolepý průvod ve svých ulicích, jakého nikdy nevidělo. 100.000 poutníků sem přišlo ze všech krajín světových. Nejrozmanitější národové byli zde zastoupeni a šli tu zpívající a modlíce se ve své mateřské řeči. Osoby nejroztličnějších stavů se dostavily a poskytovaly malebný obraz: vznešení páni ze šlechtického rodu šli tu vedle obyčejných venkovanů, vysocí důstojníci vedle obyčejných měšťanů, dámy z nejvznešenějších domů vedle chudých vdov, jinoši a panny vedle starců a stařen.

Prapory, uměle zhotovené, byly sem z rozličných zemí posílány. 400 kněží, 59 opatů, 9 kardinálů, arcibiskupů a biskupů nalézalo se v tomto nádherném průvodu. Uprostřed duchovenstva nesena byla od kněží zlatem zářící skřínka s ostatky blahoslavené ženy. Po tři dny konal se slavnostní průvod ve stejné nádhře, a konečně byla skvostná skřínka uložena v klášterním chrámě Salesiánských sester před hlavním oltářem.

Dne 18 září 1864 byla totiž v Římě prohlášena za blahoslavenou Marie Markéta Alacoque, jí náležel tento slavnostní průvod. V tomto městě, v tomto klášteře totiž žila před 200 roky, zde trpěla, modlila se. Zde byla vyvolena od svého Spasitele, aby zavedla pobožnost k božskému Srdci Páně. Zjevil se jí častěji v lidské podobě, jak to na obraze vídáváte. Tomuto úkolu věnovala život svůj, měla proto mnoho trpěti a přes to pracovala neunavně na daném rozkaze, až blaženě ve službě Srdce Páně zemřela. Za její věrnou lásku chtěl ji Spasitel již zde na zemi odměniti, důkaz to, jak Kristus již zde věrné ctitele svého Srdce odměňuje.

Svátek Srdce Páně slavíme v pátek po oktávě Božího Těla, poněvadž pak ten den není zasvěcený svátek, poskytuje nám dnešní

neděle příležitost uctívati toto Srdce zvláštním způsobem, Srdce, které Duch sv. z čistého těla Panny Marie vytvořil, které bylo sídlem nekonečné lásky Páně k lidem, o níž život a utrpení Páně tak makavý důkaz podává, Srdce, které je nám vzorem, které v oslaveném těle našeho Spasitele v milosrdné lásce pro nás bije a ve svatostánku stále mezi námi dří.

Všichni máme býti vřelými ctiteli Srdce Páně. I když mnohé chyby máme, i když jsme leckdy pochybili a tomuto Srdci mnohé trpké chvíle připravili, přece chceme tomuto Srdci oddáni býti.

Abych vás v pobožnosti k Srdci Páně ještě více povzbudil, chci ukázati, jaké milosti a dobrodiní v přítomné zakalené době od tohoto Srdce očekávati můžeme, jaká požehnání v Srdci tomto se skrývají, jak o tomto Srdci platí slova: »U mne jest bohatství a sláva, nádherné statky a spravedlnost.«

I.

K papeži Piu IX. přišli při jeho jubilejích, která jako papež, biskup a kněz oslavoval, tisíce poutníků ze všech dílů světa, prokazovali mu dětinou úctu a přinášeli mu ve svém jménu a ve jménu občanů, kteří je vyslali, dary, aby tak se starali o potřeby společného otce. Přinášeli mu krásné a významné dary. Jednou přišli také poutníci z chudé krajiny a přinesli své dary. Řekli: »Rádi bychom více přinesli, neboť naše láska jest větší než dar. Ale nepohrdni jimi, jsme jen z chudé krajiny.« »Nikoli,« odpověděl sv. Otec; »nejste chudí, jste bohatí; neboť máte katolickou víru a v ní jste sjednoceni.« — To pokládal sv. Otec za největší štěstí země, že má čistou katolickou víru.

Měl pravdu. Nejchudší člověk je bohat, dokud má katolickou víru, má poklad, proti němuž všechny statky pozemské jsou titěrnostmi. Tato víra povznáší nás z prachu pozemského, ukazuje nám naši důstojnost, vznešenost našeho povolání, ukazuje nám Otce nebeského, jehož dítkami jsme, otevírá nám příchod do lepší vlasti, než tato země jest, a ujišťuje nás, že budeme dědici království nebeského. Bohužel celé zástupy se v dnešní době mobilisují, aby oloupily katolíky o tento vzácný poklad.

I k nám přicházejí nepřátelé naší víry a namáhají se odtrhnouti nás od víry a bohužel radují se z výsledku. Ne zřídka stěžuje si křesťanská žena: »Můj muž ztratil víru, posmívá se pobožnosti i víře před dětmi.« Často pláče křesťanská matka nad nevěrou toho neb onoho dítky. Jak mnohý duchovní správce s bolestí doznává, že náboženské smýšlení a nábožnost v jeho osadě klesá. To dosvědčují prázdné lavice, málo navštěvované zpovědnice a špatné knihy a časopisy, které se všude rozšiřují a hltavě čtou. Ano, velice se toto zlo rozšířilo a nepřátelé se ze všech sil snaží, vždy větší počet křesťanů ve víře zviklati a jedněm nevěry jim vštěpovati.

Jak možno zůstatí tu pevným a zachovati víru v srdcích jednotlivců, v rodinách a v obcích? Tím, že i my se budeme obra-

ceti k Srdci Páně. Toto Srdce nutkalo Spasitele za pozemského života všude tmu nevěry zapuditi a světlo pravdy rozšiřovati, které ho pohnulo, neustále zástupy napomínati k víře, všude ji vyžadovati, zázraky ji odměňovati. Od rána do večera učil zástupy, neunavně odmítal námítky špatně smýšlejících, trpělivě snášel zdoluhavou chápavost učedníků, pln lásky snižoval se k slabému pojímání dítek a s velikou radostí chválil ty, u nichž našel ochotnou a rozhodnou víru. Největší počet zázraků, které konal, byl odměnou za zásluhy víry. Tolik pracovati, trpěti, obětovati, aby světlo víry rozšiřoval, nutkalo ho Srdce jeho. Myslíte, že to Srdce nyní méně miluje? Či má menší zájem zachovati nám poklad víry? Vždyť problém k blahoslavené Markétě, že ji vybízí k této pobožnosti, aby milosrdenství své ukázal tak mnohým nevědčným, nevěřícím srdcím, která by jinak zahynula.

Pobožnost k Srdci Páně jest tedy pevnou hrází proti nevěře dnešní doby. Proto když vlny nevěry i na vás dorážejí a srdcem vašim viklají, když slova svůdná vaše věřící smýšlení napadají, když vám knihy a časopisy proti víře do rukou dávají, když jste pohoršení bezbožným životem i těch, kteří by vám ve vyznání víry vzorem býti měli, utíkejte se k Srdci Páně, pak budete státi pevní u víře. Když vidíš, křesťanská manželko, že se tvůj muž víře odcizuje, poroučej ho Srdci Páně. K němu se utíkejte, křesťanští rodičové, aby vaše dítky v bouřích životních poklad víry neporušeně zachovaly, a Spasitel neoslyší prosby vaše.

II.

Když Spasitel mluví o posledních dobách před koncem světa, praví: „Rozmnoží se nespravedlnost, vychladne láska mnohých“ (Mat. 24, 12.) Tato slova se dnes vyplňují. Vychladla láska mnohých, protože nespravedlnost se rozmnožila. Jak lhostejní jsou dnešní lidé vůči Bohu a věčnosti! Každé vážné myšlence se vyhýbají a snaží se přehlušiti h'as svědomí. Kdo praví vážné slovo: Ne pro zem, pro nebe jsem zrozen. To je tvé první a poslední zaměstnání. Vštěpují rodiče tuto pravdu do srdcí dítek? Vždyť smyšlenky, plány, starosti lidí směřují k zemi: proslaviti se, zjednatí si čírejmné životní postavení, dobře se míti třeba na útraty svědomí — vše to udržuje srdce lidské v horečném napjetí.

Ký div, že se srdce Bohu více odcizují a v nepravosti upadají, že děti rostou bez bázně, že mládež žije bez studu, že rodiny bez lásky a jednoty smutný obraz hlubokého poklesu vykazují, že požitkářství, podvod, nespravedlnost všude panuje, že vnitřní rozháranost a úplné zoufalství se dostavuje. Nezdá se, jakoby v nás byla jiná krev než u našich předků? Ti stavěli chrámy, které dnes prázdné necháváme. Ti v dny postní až k vyčerpání lační pracovali a my postní dny nezachováváme. Staré maticíky vleklý se i při špatném počasí z dálky ve všední dny do kostela, a my s rozličnými výmluvami z nejbližších domů nenalezáme cestu v neděli na mši sv. Dříve nechodili bez modlitby do práce,

i mezi prací se modlili, my sotva nalézáme čas k roztržité ranní modlitbě. Při nejprudších bolestech a ztrátách nalézali naši předkové sílu a útěchu v pobožnostech, utěšovali se myšlenkou: Spasitel trpěl více. Nyní při nejmenším úrazu ztrácíme mysl, reptáme proti Bohu nebo si zoufáme. Muži spořili, aby mohli ženu a děti živiti, nyní otcové rodin v krátké době utratí mzdu za celý týden a ženu a děti nechají v bídě.

Dříve podporovali chudé i za velikých obětí, dnes jen, když sláva, zábava a požitek nás lákají. Rmoutíme se nad malou ztrátou, nad nezdařeným plánem, zmařenou nadějí, ale nepociťujeme nejmenší lítosti nad životem, který jsme ve službě hříchu a nepravosti vedli. Pláčeme nad časnou nehodou dítěte, ale je-li ve stavu smrtelného hříchu, slz nenalézáme, ano ještě je schvalujeme, když nepravost synu nebo dceři k dobré partii dopomůže. Skutečně vychladla láska mnohých. Co můžeme jiného očekávati, než že se naplní hrozba Spasitelova: »Vytni jej — neplodný strom — proč (darmo) zaměstnává zem?« (Luk 13, 7.) Když po práci mzda bude rozdělována, co můžeme očekávati? Čeho se obávati? Jak vyhnouti se soudu božímu? Jak duši ze hříchu povznést? Jak k horlivosti a lásce se vrátiti? Pobožností k Srdci Páně. Ta nám stále ukazuje nekonečnou lásku Spasitelovu. Co je vhodnějšího rozhnutí nás k lásce k němu? Podívej se na obraz Srdce Páně. Vidíš je obklopeno plameny, které kříž převyšuje, krvácející ránu, obklopenou trním. K tomuto Srdci ukazuje Spasitel jako kdysi Markétě, a praví k tobě, jako kdysi k ní: »Viz toto Srdce, které lidi tolik milovalo, vše učinilo, sebe vyčerpalo a strávilo, by svou lásku dokázalo.«

Plameny ti značí jeho lásku, kříž, rána, věnec a trní ti ukazují, jak daleko ta láska šla. Zjevují ti velikost trvalost a šlechetnost této lásky. Jak důtklivě káže ti kříž nad plamenným Srdcem Páně velkou lásku boží! Potvrzuje ti slovo: »Kristus nás miloval a za nás vydal.« Hlásá ti pravdu: »Kristus místo předložené sobě radosti vytrpěl kříž, nedbaje hanby.« (Žid. 12, 2.)

Srdce nebylo jen dílnou, ze které tato slova vyšla, kterou Spasitel ubohé lidi učil, povzbuzoval, potěšoval, bylo nejen dílnou krásných podobností a obrazů, pod kterými nám vřelost své lásky zjevoval, všech kroků, které pro nás podnikal, nýbrž bylo také vzpružinou, která Spasitele do bolestné smrti vedla.

Krvácející rána na tomto Srdci ukazuje nám trvalou lásku Páně, která ani smrtí na kříži nepřestala. Když již duši svou Otci doporučil a zesnul, chtěl ještě dáti Srdce své probodnouti a poslední krůpěj krve své za nás prolíti. Všechno to vykonal přes nevědk, který mu lidstvo připravilo a který předvídal. Tento nevědek a bolest nad ním naznačuje trní, které se kolem nejsvětějšího Srdce vine.

Tuto velkou, šlechetnou a trvalou lásku nejsv. Srdce Páně káže nám neustále naznačený obraz. Nemá-liž zbožný pohled na něj srdce naše rozhnutí k lásce k němu? S pravou pobožností

k Srdci Páně nemůže světské smýšlení, lenivost ve službě boží, což teprve hřích smrtelný panovati. Tato pobožnost nepředstavuje nám jen neustále propast lásky božského Srdce Páně, nýbrž otvírá nám nejbohatší zdroj milosti a požehnání.

Spasitel zjevil blahoslavené Markétě, že touto pobožností obmyslí nesčetným navrátiti život, zachrániti je z cesty záhuby, uděliti lidem poklady své lásky, svého milosrdenství, své milosti, svého posvěcení a spasení. Neposkytuje nám dvoustoletá pobožnost k božskému Srdci nezvratný důkaz pravdy těchto slov? Kolik lhostejných duší přivedeno bylo k horlivosti, jak mnozí slabí se posilnili, jak mnozí zbloudilí se obrátili, kolik duší bylo zachráněno od věčné záhuby! Miliony duší tvoří vítězství Srdce Páně na nebi!

Uctívejme i my věrně a stále toto Srdce, přijdeme od hříchu k milosti, od lhostejnosti k horlivosti, od horlivosti k vytrvalosti, od vytrvalosti ku věčné blaženosti; otevřeme si pramen, který prýští do života věčného.

III.

Pobožnost k Srdci Páně jest také pevnou podporou v utrpení naší doby. Nezdá se, že se hněv boží na zem vylil? S kým mluvíš, vše nařiká. Nařiká rolník, občan, živnostník, úředník, představený, podřízený, dělník i prácedárce. Společnost jest roztržena. Všude vidíme postavy bídy. Hrozi nedostatek práce, nezaměstnanost, požitkářství, zoufalství se rozmáhá. Jeden druhému nedůvěřuje, podvod, krádež, vražda, sebevraždy jsou na denním pořádku. Co nám teprve budoucnost přinese?

Nezdá-li se, že chce Bůh před celým světem ukázati, že všechna moudrost lidská je pošetilostí, všechna lidská moc malomocí, když chtějí lidé bez Boha a proti Bohu založiti blaho národů? — Která doba byla vychloubovější ve svých slibech? Všechna bída prý zmizí, ráj bude na zemi a toho dosáhne svět bez Boha, bez náboženství. Ano, Bůh, náboženství překáželi dosud blahu lidí. A co nám ukazuje přítomnost? Že jsou námahy lidí bez Boha marny, jejich díla bez požehnání domy z karet, které každý vítr rozboří, pavučiny, které prst dítěte roztrhá. Kde je v tak bídné době záchrana? U Srdce Páně! Toto Srdce dalo Spasiteli na jazyk slova: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Spasitel zjevil blahoslavené Markétě: »Lidé ve světě najdou v této pobožnosti veškerou pomoc pro jejich stav potřebnou, povzbuzení a ulehčení ve svých pracích a námáhách, požehnání a milost ve všem počínání a útěchu v protivenství.« Nemají-liž nás taká zaslíbení nutkati horlivě Srdce Páně uctívati? Kolik lidí našlo v něm pokoj v bouřích životních, útěchu v utrpení, zmužlost a oddanost v bojích!

Ukazujme celým životem pravou pobožnost k Srdci Páně. Pak budeme neochvějně pevně státi ve víře, nedáme se v ní zviklati posměchem, lákáním, hrozbami, lži a překrucováním. Z ní budeme čerpati sílu a nadšení, bychom vedli v pravdě život kře-

stánský. Z tohoto Srdce čerpati budeme útěchu a povzbuzení v nejbolestnějších hodinách životních. V životě, při smrti a zvláště po smrti zakusíme na sobě pravdu slov: Okuste a vizte, jak sladký jest Pán. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Slavnost sv. Petra a Pavla.

Nebudem zklamáni ?

»Ty jsi Petr, t. j. skála.«

Člověk není stvořen jenom pro tento krátký a strastiplný život pozemský, ale je povolán také k tomu, aby požíval po skončené vezdejší pouti věčné blaženosti v nebi. Protože »pak Pán Bůh chce, aby všichni lidé spaseni byli«, tedy následovně může a má věčné blaženosti dojití jeden každý. K tomu postačí, když pravdu od Boha zjevenou ochotně přijímá, v ni věří a podle ní zařizuje si svůj život. Kdo tak nečiní t. j. kdo »nevěří, bude zatracen«, z blaženosti věčné vyloučen.

I.

1. Aby tudíž lidé všichni tuto křesťanskou pravdu poznali a v ni uvěřili, sám Syn boží ji tu neunavně hlásal po tři léta a před odchodem svým na věčnost ji odevzdal ku hlásání svaté církvi katolické, k níž i my se hlásíme.

Avšak, nejmilejší, pozor! Jsme-li pod trestem ztráty věčné spásy povinni v učení Kristovo, jak se nám do dneška přednáší, věřiti, tož také máme právo: očekávati, že se nejvýš moudrý, spravedlivý a dobrotivý Ježíš postaral, aby se toto učení vždycky čisté a neporušené zachovalo a hlásalo. O to se také postaral. Ale kterak ?

Snad tím, že sepsal nějakou náboženskou učebnici ? Ježíš tohoto prostředku nezvolil; ani sám nenapsal žádné učebnice aniž uložil svým učedníkům, aby tak učinili. Knihy Písma sv. nejsou takovouto učebnicí. Evangelia podávají krátký nárys životopisu Ježíšova. Skutky apoštolské vypravují o činnosti apoštolů. Listy sv. apoštolů jsou příležitostné dopisy napomínací. A zjevení sv. Jana odhaluje nám dalekou budoucnost. Ale za učebnici náboženskou nemůže Písmo sv. ani zdaleka býti pokládáno. Kristus užil jiného prostředku, aby pravdy náboženské trvale uchránil před zánikem nebo před porušením.

2. Ze řady svých učedníků vyvolil 12 apoštolů. Těchto 12 mužů vyučoval v době veřejného svého učitelského úřadu a zvláště ve 40 dnech po svém zmrtvýchvstání. Jim dal před odchodem svým z tohoto světa rozkaz: »Jdouce, učte všechny národy, křtíte je . . . a učte je zachovávatí všecko, co jsem přikázal vám!« (Mat. 28, 19—20.)

Aby tomuto úkolu zdárně mohli dostáti v církvi svaté katolické, slíbil jim pomoc Ducha sv. a připojil nad to ke slovům

svým ještě zaslíbení: »A, aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28, 20.)

Této zvláštní pomoci Ducha sv. a Ježíše Krista se obecně říká neomylnost. Následkem této neomylnosti není ani možná, aby se učení Kristovo, v církvi katolické uložené, nějakým způsobem podstatně změnilo nebo porušilo čili populárně řečeno: není ani možná, aby církev katolická místo náboženské pravdy věřícím poskytovala učení bludné.

3. »Tedy jenom církev katolická má být ve věrouce a mravouce neomylná?« táží se někteří. »Tedy nemůže ona poblouditi?« Zdaž ale katoličtí biskupové nejsou lidé? Nenapsal-li David, že »každý člověk je lhář« t. j. omylu podroben? Zdaž katoličtí biskupové právě tím, že lidmi jsou, nemohou zblouditi? Evangelisté, když psali evangelia, byli neomylní a přece napsal sv. Augustin překvapující slova: »Nevěřil bych ani evangelium kdyby mi to neukládala autorita neomylné církve.«

Je tomu tak, draží! Církev je neomylna, a neomylnost tato jest jeden z nejzávažnějších démantů, které Kristus zasadil do její koruny . . .

Ale, kde asi je sídlo této neomylnosti? Přátelé moji, byla dána Petrovi, jež dnes oslavujeme, a pouze nástupce Petrův v Římě jí má ve vši její plnosti. Může ovšem, uzná-li za dobré, raditi se se svými biskupy; může je svolati ve slavný sněm, jež nazýváme koncilem, ale kdykoli slavně rozhoduje o věcech víry a mravů a rozhodnutí to oznamuje světu se Stolicí Petrovy, je neomylný a bludu činiti nemůže.

»Že nemůže?« táží se někteří. Což pak římský papež není člověk? Což pak o něm jediném neplatí řeč Davidova, že »každý člověk je lhář.«? Kterak může ubohý smrtelník být neomylný? — Ovšem, nemůže jím být sám ze sebe, ale Prozřetelnosti boží, která nad jeho rozhodnutími bdí a pomocí svou jej podporuje.

4. Když tato papežská neomylnost na cíkevním koncilu vatikánském dne 18. července 1870 většinou přítomných knírat církvevních byla prohlášena za článek víry, tenkrát to vzbudilo rozruch v celém světě. Dobří katolíci přijali toto usnesení s nelíbenou radostí. Dosavadní opoziční biskupové podrobili se tomuto rozhodnutí. Ale v táboře nepřátelském ozval se proti němu tuhý odpor. Němečtí universitní profesoři se této »novotě«, jak říkali, vzepřeli a utvořili malou sektu starokatolíků. Nevěrci a jinověrci použili této příležitosti a počali proti papeži štváti. Jednak z neznalosti věci, jednak ze zlomyslnosti prohlašovali, že se jedná o neomylnost papeže i v jeho soukromé korespondenci nebo v jeho spisovatelské činnosti. Ale o tom všem, jak sami uslyšíte, nemůže být ani řeči.

Poněvadž se však tyto věci mezi lidem ještě pořád přemílají a někteří křesťané se jen k vůli nim dali přemluvit k odpadu, chci vás, draží, v další části své řeči poučiti o tom, že Kristus papeži a církvi neomylnost zajistiti mohl a také skutečně zajistil.

II.

Sněm vatikánský prohlášením o neomylnosti papežově nestanovil žádného učení nového, ale pouze prohlásil, že papež, když jako nejvyšší pastýř a učitel církve na základě Písma sv. a apoštolské tradice nějaké učení víry a mravů veškeré církvi k věření předkládá, nemůže se mýlit ani pochybiti, poněvadž mu v tomto případě Pán Ježíš zaručil ochranu.

1. A že Kristus tuto ochranu zaručiti mohl, nemám, nejmilejší, ani zapotřebí v proud daleko sahajících důkazů se pouštět. Nic snadnějšího není, nežli dokázat, že Kristus papeži neomylnost darovati mohl.

*) Co nemůže Bůh? Co nemůže Všemohoucí? Co nemůže Ten, který z ničeho všechno a ze všeho nic může učiniti? Kristus jest Bůh. Nemohla všemohoucnost jeho neomylné učiniti shromáždění všeobecných církve pastýřů? Zdaliž tvůrce s tvory svými nemůže dle své vůle vládnouti? Zdaliž světlo nemůže osvětliti tmu? Síla zdaliž nemůže slabost slítni? Zdaliž všemohoucností božskou tvorstvo nemůže býti to, co svou přirozeností není? Oheň přirozeností svou páli, musí páli, ale všemohoucností božskou nepálí. V babylonské peci nepálil . . . Voda přirozeností svou valí se dolů, musí se valiti; ale všemohoucností božskou valí se vzhůru. V Červeném moři způsobila vrch. Nástroj ze železa utone ve vodě, musí utonouti; ale všemohoucností boží neutone. Sekera na slovo Elisea vyplynula vzhůru. Skála tvrdá jest, ale mocí boží prýští Mojžíšovi vodu. To jest málo. Svobodná vůle tvrdší jest. Šavel byl protivníkem křesťanů, ale mocí boží stal se apoštolem. Magdalena bředla proudem rozkoše. »Není možná, aby světa zanechala,« myslil by si někdo. A hle, ona dostala se mocí boží mezi první miláčky Kristovy. Lotr ještě před smrtí byl lotrem, a mocí boží je svatým. Nejmilejší! Veškerým tvorstvem vládne Bůh, povětším, ohněm, vodou, zemí, lidstvem, církví, papežem. A jestli vším, tedy i církev, ač z omylných lidí se skládá, i papeže, ač tento je člověkem jako my, může neomylnými učiniti.

2. A také učinil. Papeže ve věcech víry učinil neomylným. Mám-li podati důkazy?

Mnoho množství důkazů bych proto uvést mohl ze svatých evangelí, ale já je pomíjím skoro všechny mlčením.

a) Mlčením pomíjím s'ib Páně zaznamenaný u sv. Matouše (28, 20): »Já s vámi jsem až do skonání světa,« protože jsem už o něm mluvil. Chtěl-li Kristus až do skonání světa býti se svou církví, tedy jeho zástupce zde na zemi se nesmí mýlit.

b) Mlčením pomíjím slova Kristova, které promluvil k 72 učedníkům řka: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« (Luk. 10, 16.) Znamená-li »církev slyšeti« tolik jako: »samého Krista slyšeti«, tedy jako on ani ona nemůže se klamati,

*) Tato částka doslovně dle Rychlovského, který takto o neomylnosti kázal již více než před 130 léty.

c) Mlčením pomíjím slova zaznamenaná u sv. Jana v kapitole 16.: »Duch pravdy naučí vás všeliké pravdě.« Řídí-li církev apoštolskou Duch pravdy, tedy nemožno, aby její hlava pochybila.

d) Svatý Pavel, jenž sv. evangelium v třetím nebi se vyučil, ujistil nás v epístole k Timotheovi, že »církev je sloup a utvrzení pravdy«. Může sloup pravdy poklesnouti bludem?

e) Pomíjím, že Kristus Pán řekl k Petrovi: »Tobě dám klíče království nebeského«. Královstvím nebeským míní zde Kristus jako na mnohých jiných místech svou církev. Klíče jsou odznakem nejvyšší neobmezené moci. Patrně tedy Ježíš odevzdává Petrovi klíče, učinil jej v církvi nejvyšším pánem, vladařem, hlavou. Církev Kristova jest však královstvím, v němž je uložen poklad pravdy, kterou Syn boží přinesl s nebe. Odevzdal-li tedy Ježíš Petrovi klíče a s nimi i onu přesvatou pravdu svého učení, kterak ho neměl také opásati mečem neomylnosti, aby tuto pravdu čistou a neporušenou hlásal a zachoval?

f) Mlčením pomíjím evangelium Janovo, ve kterém Ježíš pravil k Petrovi: »Pasiž beránky mé! Pasiž ovce mé!«. Jaký by to byl pastýř, jací by to byli pastýři, kteří by svá stáda krmili špatnou pící a nezdравou napájeli vodou?

g) Mlčením pomíjím také svědectví Lukáše, jenž tvrdí, že Pán Ježíš před svým utrpením s obzvláštní něžností pravil k Petrovi: »Já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá« (22, 32). Za tebe jsem prosil. »Satan vyžádal si vás, aby vás třbil jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá« (22, 31-32), A nepřestala, nezahynula víra Petrova jistojistě. — Ó kéž byste, draží, mohli dnes viděti slavnost ve chrámu sv. Petra v Římě! Slávu oběti oltářní, slávu světél hořících, slávu mistrných zpěvů, andělské hudby Perosiho, slávu hrobu Petrova, slávu svatyně, slávu věčného města, sídla to neomylného papeže, který hájí čisté a neporušené učení Kristovo!

3. Ale o tom všem nemluví. Mne pouze k výkladu táhnou slova evangelia dnešního: »Ty jsi Petra na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.« Tak slavnostně prohlásil Kristus. Z tohoto vyřčení vyplývá rozhodně neomylnost církve i Petrova. Neboť kdyby ta na pevné skále založená církev svatá katolická buď v učení víry nebo v učení mravů mohla zblouditi, pak by nad ní zvítězily brány pekelné. A kam by se poděla přípověď, že ani brány pekelné skalou Petrovou nepohnou? Jakou cenu by byla velekněžská modlitba a přímluva Kristova za Petra, aby nezahynula jeho víra?

Ale proč Kristus jedině Petra nazval skalou? Proč ne i jiné, kteří podobně měli potřebí silné víry? Nathanael (Bartoloměj) zajisté také slavné vyznání víry učinil, když řekl k Ježíšovi: »Mistře, ty jsi Syn boží! Ty jsi král israelský!« Setník u sv. Matouše tak velikou silu měl, že samému Pánu byla k podivení. — Avšak ani k Nathanaelovi ani k setníkovi neřekl Pán Ježíš: »Já tobě pravím, ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou.«

Proč jediné Petra nazval skalou? Protože učiniv jej dříve hlavou církve, chtěl mu udělit neomylnost. »Nikdy,« slíbil mu, »tvé církve brány pekelné nepřemohou.«

Splnil se, draží, tento slib? Co vypravuje, o čem svědčí historie? Když v rozličných stoletích rozličné křesťanské církve od víry zbloudily, církev Petrova, římská zůstala vždy pevná a neproměnitelná. Achaja, kde sv. Ondřej víru štípl, od víry odpadla. Indie, kde sv. Tomáš kázal, víru ztratila. Afrika, kde sv. Matouš víru rozšířil, víry částečně pozbyla. Frygie, kde sv. Pavel víru hlásal, během času odpadly. Také Asie, kde sv. Jan dlouhou a snažnou práci na rozšíření víry vynakládal, o víru přišla.

Blud se zakuklil do tisícových forem a klepal i na bránu církve římské a hleděl vniknouti do jejího lůna. Na rtech měl brzy lichocení a sliby, brzy vyhrůžky a kletby. Skryl se jednou za moc a důstojnost královskou, jindy opět brozil řevem pošťvané luzy; ale brány církve římské zůstaly pokaždé zavřeny. Ani brány pekelné ji nepřemohly.

Tloukly proti ní vlny arianské, ale církev římská stojí. Tloukly vlny nestorianské, ale ona stojí. Tloukly vlny husitské, ale církev stojí. Tloukly vlny kalvínské, a církev stojí. Tloukly vlny Lutrovy, a církev je tu ještě. Tloukly vlny starokatolíků, tloukou vlny sektářů československých. A kdyby nevím jaké vlny světa do ní praly, pevně stojí skála. Vlna se odrazí, skála se nepohne. Tloukly mečem o skálu tu; byzdili ji svým pérem filosofové, ano i z nás samých mnozí povstali, proti ní bouřice — ale církev stojí. Díky prozřetelnému řízení božímu!

4. »Neproměnlivost Říma, uprostřed proměnlivých říší říše se nemění, uprostřed zmítajícího se příboje národů nezdolná skála, přes níž staletí přešla, aniž se něco na ní změnilo — tato fakta již mnohého do církve přitáhla.« (Hammerstein, Nedělní čtení II., 114.) Nás tyto zjevy do církve lákati nemusejí, neboť my už v církvi od narození trváme a cítíme se v ní šťastni. Pošetilost, hledati, co už máme. Je-li církev založena na skále, držíme se jí, ona se s námi neutrhne. Je-li papežství obdařeno neomylností, nezkoumejme, nezpytujme, nehledejme! Nebudeme zklamáni, neboť Duch Páně mluví skrze ústa jeho. Pošetilostí bylo by: zkoumati, zdali je pravda, co mluví sloup pravdy.

»V neomylnosti naší sv. katolické církve, zvláště pak v neomylnosti její nejvyšší hlavy máme spolehlivý kompas, který nás bezpečně vede skrze všechna bludiště náboženských hádek, skrze veškeru měnivost nekřesťanských filosofických soustav a mínění. Kompas, jímž se ne toliko zevně a na pohled jen řídíme jako pokrytci, kteří něco jiného věří a něco jiného zjevně vyznávají, nýbrž tak, že opravdu jsme přesvědčeni o pravdivosti toho, co tento kompas nám ukazuje. Tímto kompasem jsou opatřena vede nás lodička Petrova jistě k pravdě a ku přístavu věčného štěstí. Neboť u kormidla stojí onen rybář, k němuž Syn boží kdysi pravil. »Šimone, já jsem prosil za tebe, aby nepřestala víra tvá, a ty někdy obrátě, potvrzuj svých bratří!« Nás vede onen

nejvyšší pastýř, jemuž Kristus před svým odchodem odevzdal celé stádo, tedy i nás, abychom nezhynuli, ale měli život věčný. (Hammerstein, Nedělní čtení.) Amen.

Fr. Malý.

Na slavnost sv. Prokopa.

„Pryč s kláštery“.

»Spravedlivého provedl Pán cestami
přímými a ukázal mu království boží.«
(Moudr. 10, 10.)

Slavíme dnes slavnost sv. Prokopa, opata, jenž jako poustevník svatosti došel, založiv u Sázavy klášter a vystavěv tamtéž překrásnou basiliku, jež stala se velesvatyní liturgie slovanské. Jako opat žil sv. Prokop se svými mnichy dle přísloví: »Modli se a pracuj.« Když denní modlitby a bohoslužby skončeny byly, spěchali všichni po práci: na pole, do zahrad, na luka, do lesů, do dílen. Sv. Prokop stal se takto patronem života řeholního v Čechách. Než za naší doby právě holduje se opáčné zásadě a tak mnozí křičí do světa: »Pryč s kláštery«

Dnes tedy na slavnost sv. Prokopa učiníme toho heslo předmětem svého rozjímání uvažující, jak o něm souditi třeba.

1. »Pryč s kláštery« — to se požaduje v době, jež na svůj štít vetkala volnost, rovnost, bratrství. Kde jest ta volnost, když člověku nemá býti na vůli ponecháno, bydleti kde chce? V samotě anebo ve společnosti s ostatními? Na venkově anebo ve městě? S nádherným zařízením, když si to popřátí může, anebo když se mu to lépe líbí, ve světničce, kde jest jen židle, stůl, nějaký obraz a postel! Nežije na sta mužů pospolu v kasárnách ve dne v noci? Nepřečovávají továrny podobně sta a sta lidí ve dne v noci? — ano nejsou domy, jež svět přibytky radovánek a rozkoší zove, jež však ve skutečnosti přibytky nefesti a spustlosti jsou? To se trpí ve jménu svobody, jen kláštery smeteny býti mají?

Kde jest rovnost? Kdyby se chtělo propůjčiti totéž právo ctnosti jako nefesti, tu bychom měli ovšem zvláštní rovnost; avšak tato rovnost prospěla by vždy, jak věci se mají, ještě ctnosti! Jest to bratrství, když bije do tváře svoboda a rovnost s takovou potupou?

2. Jsou obyvatelé klášterů tak zcela nešťastní, že by jim mohlo se pomoci jen zrušením jejich přibytků? Jednotlivé nespokojené možno snad shledati, protože lidé jsou vrtkaví a proměnliví, jako vítr některého dne, když stokrát mění svůj směr. Nespokojení v klášterích nejsou zholá zle na tom; mohou opustiti každého okamžiku klášter. Nikdo tam není internován, nikdo nucen. Všichni jsou volní a svobodní. Nechce-li kdo více zůstat, ohlásí pak své vystoupení: není na řetěze uvázán, nýbrž brána se mu otevře dokořán. Se svým svědomím si to musí ovšem vyfidiť. To jest

jeho věc. A když za naší doby opustí lekterý řeholník beze všeho svůj klášter, více se nenavráti, světského povolání se chopí, stane se zcela laikem, co se mu stane? Třeba se mu čeho obávati? — Světské vrchnosti nechávají ho na pokoji. Žádný četník, žádný strážník, žádný státní návladní neskříví mu vlasu na hlavě. Nalezne všudy zaměstnání.

Vyjma několik málo nespokojených, jsou řeholníci nejšťastnější lidé na světě. Když William Faber, když ještě byl pastorem při anglikánském dvorním kostele, přišel do katolického kláštera, nemohl se dosti nadiviti nad veselím, jež za zděmi kláštera nalezl. Takového něco nikdy nenalezl ve své High Church (dvorní církvi).

Vy borci klášterů, nechejte řeholníkům přec vnitřní štěstí, popřejte jim aspoň tu radost srdce! Jest to už tak veliký přečin, když člověk jest šťasten vnitřně? Ci je to zřínalá zášť, jež vás dráždí? Nepřejete jiným, čeho vy nemáte?

3. Jsou mnichové nebezpeční státu? Pak by museli největší sympathie naléztí u všech těch, kteří vším smýšlením a počínáním k tomu cílí, aby napřed oltáře zbořeny a pak trůny podvráceny byly. Když spatřují v řeholnicích své spojení, proč pak je pronásledují? Jest to důsledné? Odezírejme od těch, kdož zničití chtějí občansko státní řád. Jsou jiní, kteří tvrdí, že chtějí to, co za právo platí, ve státě a společnosti chrániti a zachovati. Tito musejí pak ovšem elementy podvrtné vzdalovati, potírati. Přechovávají kláštery takové elementy? Nikoliv. Klidnějších míst není; ony přechovávají tiché občany, kteří se do sporu stran zcela nemíchají, jž svou světskou vrchnost cti dle slov sv. Pavla: »Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se mocnosti protiví, zřízení božímu se protiví; a kteříž se protiví, odsouzení sobě dobývají.« (Řím. 13, 1—2.)

Jsou kláštery k porovnání s trubci, kteří medu neshromažďují, za to hodně jedí? Nikoliv! V klášterech panuje nadšení pro práci, obětavost, sebezapírání, jako nikde jinde. O tom vypravují v ženských klášterech školy pro práci, pro průmysl, hudbu, nemocnice, opatrovny, chorobince, asyly pro starce a stařeny, nalezince, polepšovny, trestnice, káznice, asyly pro neduživé atd. atd. Krásně pravil jeden poslanec ve sněmovně kdysi: »Kdybych měl příležitost předvésti vám ty statisíce dítek, nuzných, starců a chorých, o něž postaráno jest v těchto ústavech jeptisek, tož by to byl kolosální pohled, jenž by nás katolíky vnitřním klidem, naše odpůrce však též, troufám, s jistým úžasem, ne-li snad záští a nenávisť naplňoval.«

A mužské řády? Členové jejich ztravují své síly v missích kdež za prvního kokrhání kohouta vstávají a až do půlnoci anebo déle ještě, skoro bez oddechu se oddávají nejnamáhavějším pracím duševním a tělesným — až jsou vyčerpány jejich síly a oni klesají! Oni bádají v dálných oborech veškerého vědění, oni ošetřují nemocné, oni donášejí kulturu do pohanských krajín, oni se obětují bez odporu službám člověčenstva. Když v roce 1898 ve Vídni

vypuklo několik případů moru a arcibiskup v klášterech se dotazoval, byl-li by někdo ochoten, dáti se internovati u morem stížených — tu byla nabídka za nabídkou z každého mužského a ženského kláštera. Muži nabízeli se k duchovní správě, ženy k ošetřování: brzkou smrt měli všichni co očekávat!

Než jsou přec kláštery, kde se nic nepracuje, nýbrž se jen koná modlitba! Nikoliv, takových není! Všude se pracuje, i v kontemplativních řádech. Kontemplativní se zovou proto, že jejich neviditelné obcování s Bohem, pokud to v lidských silách možno, nepřetržitě trvá, protože na modlitbách s Bohem obcují, podobně jako svatí v nebi, kteří patří na tvář boží. Smíme takový život odsuzovati? Netřeba ho porovnávat se zvláštní květinou z ráje, jež k úžasu lidstva na trnité a skalnaté půdě pěstována rukou boží, nádherně se drží? I tyto exotické květy člověčenstva jsou lidstvu k největšímu prospěchu. V knize života bude to psáno, kolik hříšníků, kteří na bezcesti přišli a nefestmi svedeni, zbožnými modlitbami, ještě na smrtelné posteli, cestu k milosti boží našlo, a kolik trestů nad národy a celými krajinami tím zkráceno a odvráceno bylo.

Protože kláštery co nejúžeji s vývojem katolické církve spojeny jsou, protože jsou, abychom slov Windhorstových použili, »výkvěty katolického ducha a života«, proto musejí pryč. Kdo nenávidí církev, nenávidí kláštery. Kdo ničí kláštery, mří na katolickou církev. Říká se kláštery, míní se však církev. My však věrně stojíme při církvi a všech útvarech její. Amen.

Dr. A. Ondroušek.

Svátek sv. Cyrilla a Methoděje, biskupů a patronů slovanských.

Křesťanství podporuje státní blaho.

»Do kteréhokoli města vejdete a přijmou vás . . . rcete: Přiblížilo se k vám království boží.« (Luk. 10, 19.)

Svatí věrozvěstové Cyrill a Methoděj přišli k nám, naši předci s radostí je přijali, vždyť hlásali: »Přiblížilo se k vám království boží.« Nepřišli nezaní, kníže Rostislav moravský smluvil se se Svatoplukem, knížetem nitranským, a Kocalem, knížetem blatenským, i vypravili poselství k císaři Michalu III. do Cařihradu žádat od něho věrozvěstů křesťanských. Císař vyplnil jejich přání a poslal jim naše slovanské věrozvěsty, ti s pomocí boží podnikli dílo, jehož ovoce dosud okoušíme. Tušili tito tři knížata, jakož i později náš Bořivoj, jakou oporu mohou míti v křesťanství. Vždyť křesťanství podporuje státní blaho. Dnes jsou proudy, které staví se proti křesťanství, jakoby bylo nepřitelem lidu. Abychom se přesvědčili, že jsou na omylu, uvažujme o této pravdě. Křesťanství podporuje státní blaho. Světové dějiny dokazují, že jest pro národy a státy bohatým zdrojem požehnání a štěstí. Blaho státu má totiž nejlepší základy, když

- I. je autorita u vážnosti,
- II. poddani jsou milováni, a
- III. občané jsou sjednoceni.

Že křesťanství se vši horlivostí se snaží toto trojí dobrodiní státu a lidské společnosti sprostředkovati, chci vám dnes krátce ukázati.

I.

První podmínkou státního blaha jest vážnost před autoritou. Žádná společnost svobodných bytostí, ať se jmenuje jakkoli, nemůže trvati bez vrchnosti, které se podrobiti jsou jednotlivci povinni. Čím ochotněji se řádné vrchnosti podrobují, tím pevnější základ pro pokoj a blaho společnosti jest položen. Ale člověku připadá vždy za těžko poslouchati. Každý člověk chce od přirozenosti raději poroučeti než poslouchati, raději zákony dávatí než je zachovávatí, raději svou vůli jiným vnucovati než se podrobovati vůli jiných. Tohoto ducha zdědili jsme od svých prarodičů, vězí již v dětsti. Kdo tedy zkrotí naši vlastní vůli a podrobí ji autoritě? Rozum, který nahlíží, že poslušnost jest nutná a podporuje naše vlastní blaho. Než kolikrát nenahlíží rozum ani nutnost ani užitečnost podrobiti se. Dovede to policie, meč, dělo, káznice? Tyto prostředky jsou ovšem nutné a způsobíle vynutiti zevnější poslušnost, ale ne vždy vystačí. Což když orgány veřejné moci také si již autority neváží a spolčují se s těmi, které mají krotiti? — Ostatně policie není ani všemohoucí ani vševedoucí, člověk jí může uniknouti. Co jest způsobíle člověka nejplatněji, nejtrvanlivěji autoritě podrobiti? Křesťanství. Proč? Protože nám poslušnost přísně nařizuje, poučuje nás stále, že

1. Bůh přísně a důrazně poslušnost vyžaduje. Ve jménu božím hlásá sv. Pavel (Řím. 13, 1): »Každá duše mocnostem vyšším poddána buď; neboť není mocnosti, leč od Boha, a které jsou, od Boha zřízeny jsou.« Bůh vyžaduje tuto poslušnost bez výinky, jsme povinni povinnost prokazovati každé zákonitě vrchnosti. Jen meze nalézá tato poslušnost v příkázáních božích, neboť tu platí slova: »Více poslouchati třeba Boha než lidí.« (Sk. ap. 5, 29.) Jak mocně podrobuje tato pravda vzpurnou vůli pod jeho poslušnost! Bůh ji vyžaduje — vševedoucí Pán, který i do srdce vidí, všudypřítomný, který tě všude najde, všemohoucí, kterému nikdo neujde. A ten praví: »Kdo se mocnosti protiví, zřícení božím se protiví, a kteří se protiví, odsouzení šobě dobývají.« (Řím. 13, 2.) Z toho vidíme, kdo se Boha bojí, pravý katolík, ctí také světskou vrchnost a poslouchá ji.

2. Křesťanství nám dále ukazuje, jak Bůh poslušnost odměňuje. Pán praví: »Cti otce svého a matku svou, abys dlouho žil byl a dobře se ti vedlo na zemi.« Pod otcem a matkou rozumí se zde každá zákonitá vrchnost a autorita, autorita rodičů, autorita světská a duchovní. Nemůžeme pak autoritu ctíti, když jí povinnou poslušnost neprokazujeme. Časné blaho slibuje Pán svědomitému zachovávání tohoto příkázání a na to církev věřící stále

poukazuje; jak jest tedy křesťanství způsobilé člověka ku poslušnosti pohnouti. Ale také věčná odplata slibuje se poslušnosti. — Bohatý mládenec ptá se Pána: »Co mám činiti, chci-li vejíti do života?« A Pán odpovídal: »Chceš-li vejíti do života, zachovávej přikázání!« Věříš-li v život věčný, ve věčnou odplatu, jak nadchne tebe toto zaslíbení Páně kráčet cestou poslušnosti a s ohledem na věčnou odplatu pro Boha podrobovati se zákonité autoritě.

3. Bůh ti nejen dává přísná přikázání a velká zaslíbení, aby tě k poslušnosti pohnul, dává ti také nejkrásnější příklad. K tomuto příkladu církev poukazuje neunavně věřící. Syn boží podrobuje se vůli otce nebeského a proto jest poddán matce své a sv. Josefu. O největší části života jeho mlčí Písmo sv., jen jedno poznamenává: »Byl jim poddán.« (Luk 2, 51.) A sv. Pavel vidí v celém jeho životě neustálou poslušnost, když píše: »Byl poslušen až k smrti a to k smrti kříže.« (Filip 2, 8.) Neposlouchal jen Pannu Marii a svého pěstouna, nýbrž podrobuje se i státní vrchnosti, státním zákonům, ano i nejuživějším nepřátelům a břiřčům. Jsi větší než on? Jsi moudřejší než věčná moudrost? Jsi neodvislejší než ten, který všechno stvořil a všechno zachovává? Tato poslušnost ti praví: »Uč se, člověče, poslouchati; uč se, který jsi prach, podrobovati se. Zastyď se, pyšný prachu, Bůh se snižuje a ty se pozvedáš? Bůh se podrobuje lidem a ty chceš nad nimi panovati a sobě před Stvořitelem přednost dávati?« (Sv. Bernard.) Kdo má lásku k Spasiteli, tomu neptipadne za těžko vstoupiti v jeho slépeže. Skutečně také i nevěřící zeměpanové počítali s poslušností katolíků k jejich škodě. Jeden také zeměpán dal svému synu naučení: Katolíci nedělají revoluci, proto hled získať si jen ostatních stran svých poddaných i na úkor katolíků. Když pohanský soudce Martinianus k sv. Acháci, biskupu v Antiochii, řekl: »Musíš naše knížata milovati, poněvadž požíváš ochrany římských zákonů,« odpověděl mu sv. biskup trefně: »Komu leží blaho císaře více na srdci než křesťanům, a kdo ho více miluje než křesťané?« Tak jasné jsou požadavky, které křesťanská církev svým věřícím o poslušnosti vůči světské vrchnosti klade, že jí nevěřící činí proto výčitky a jí pomlouvají, jakoby se se zeměpány k zotročení národů spolčovala, kdežto není větší nepravdy nad tuto. Jako církev katolická stále věřící vybízí poslouchati světskou vrchnost, tak také mocnárům hlásá jejich povinnosti vůči poddaným.

II.

Státní blaho nevyžaduje jenom, abychom si autority vážili, nýbrž také žádá, aby mocnár spravedlivě a mírně svůj úřad zastával, aby byl otcem svého lidu, aby poddané miloval. Naše sv. náboženství stále hlásá mocným tohoto světa tuto povinnost. Ukazuje mocnárů na původ, účel a zodpovědnost této moci.

1. Církev připomíná mocnárů původ jeho moci. Když židé odvedli Spasitele před římského vladaře Piláta s těžkou obžalobou, že bouří lid a zakazuje císaři daně platiti, vyšetřoval vladař tuto věc,

ale na Pánu Ježíši viny nenalezl. Poněvadž židé dále útočili, dal ho zavolat i když mu na jeho otázky neodpovídal, řekl Pilát: »Se mnou nemluvíš? Nevíš-li, že já mám moc tebe uktivovati a mám moc tebe propustiti?« Odpověděl Ježíš: »Neměl bys žádné moci proti mně, kdyby tobě nebylo dáno s hůry.« (Jan 19, 10—11.) Ze sebe nemáš nic, jsi smrtelný člověk, a moc, kterou máš, dána je ti od Boha. Totéž připomíná stále církev svatá mocnářům. Nemáš jiné moci, než kterou ti Bůh dal a jen tak dlouho, dokud ti ji Bůh propůjčuje. Neptá se mocnáře, zda nebo kdy chce moci své se vzdáti. Jak mu ji Bůh propůjčil, opět mu ji vezme. A při smrti není mezi mocnářem a žebrákem rozdílu.

2. Naše sv. víra ukazuje mocnáři nejen původ, nýbrž i účel jeho moci, aby se snáze v mezích držel a před vybočením se varoval. Nic není u mocnáře snažšího než zneužití moci. Od přirozenosti k panování nakloněn, překračuje snadno meze své moci a dává se svěsti náladou nebo vášní ke skutkům zvůle. Bohužel nalézají mocnáři dosti pochlebníků a prodejných služebníků, kteří ochotně napomáhají ku potlačování práva a slabých, ale málo takých, kteří si dovolí jim pravdu říci a před křivdou je varovati. Tuto službu prokazuje jim církev svatá, poukazuje důrazně, že lid není pro ně, nýbrž oni pro lid, pro blaho poddaných, že se minul cíle a úlohu svou porušil, když nepečuje o všeobecné blaho, o blaho všech svých poddaných. Každý vladař, ať se jmenuje jakkoli, ať sebe pokládá za neobmezeného — jest jen správcem, místodržitelem, smí své moci užívat jen v mezích, které mu Bůh určil. Překročí-li tyto meze, zneužívá své moci a stává se tyranem. Jak často volali služebníci církve svaté od té doby, kdy sv. Jan Křtitel řekl Herodovi: »Není ti dovoleno«, totéž slovo pozemským vladařům; dostalo se jim za to podobného osudu jako sv. Janu, ale tím se zastávali věčných zásad spravedlnosti ku blahu národů.

3. Křesťanská víra konečně nabádá mocnáře konati právo a spravedlnost vůči poddaným a jen k jejich blahu moci své užívati tím, že jim ukazuje na zodpovědnost, kterou mají vůči Bohu. Jako pro každého, platí i pro vladaře slova: »Vydej počet z vladařství svého!« (Luk. 16, 2.) Tomu nemůže ani nejmocnější vladař uniknouti. Bez odznaků své moci, bez tělesné stráže a ministrů octne se před soudnou stolicí boží. Nemůže povolati armádu na pomoc, na žádné pevnosti se nemůže uzavřeti, aby se chránil. — A jestliže moci své zneužíval, platí i jemu slova, která jeden z Machabejských bratří tyranu Antiochovi řekl: »Moc nad lidmi máje, jsa porušitelný, činíš, co chceš, avšak nedomnívej se, že by náš národ od Boha opuštěn byl. Ale trpělivě počkej, a uztíš velikou moc jeho, kterak tebe i símě tvé trápití bude.« (2. Mach. 7, 16—17.)

Jiná slova, způsobíla naplniti bázní ty, kteří autoritu na zemi mají, stojí v knize Moudrosti (6, 6—8): »Dána jest vám moc od Pána, který tázati se bude na skutky vaše, zpytovati bude smýšlení vaše, poněvadž jsouce služebníci království jeho, nesoudili jste právě aniž, jste ostříhali zákona spravedlnosti aniž podle vůle

boží chodili jste, hrozně a brzce ukáže se vám: nebo nejtvrďší soud na těch, kteří představení jsou, vykonán bude. Chatrnému zajisté propůjčuje se milosrdenství, ale mocní mocně muky trpěti budou . . . silnějším silnější nastává trápení.« Nejsou-li tyto hrozby, které sv. víra představeným podává, způsobíle nadutost a libovůli mocných krotiti a v meze je poukazovati?

Bohužel byli a jsou i mezi křesťany tyranové: tyranové domáci, tyranové v dílně, na ministerských židlích, v kasárnách i na trůně. Ovšem i někteří křesťanští vladaři šlapali nohama po spravedlnosti, jako poddaní nedbali práv vladařů, ale co křesťanská víra se zakotvila, byli také vladaři, kteří žili jen pro blaho národů a sdíleli smýšlení sv. Edvarda, který ujišťoval, že se raději vzdá vlády, než aby ji dobyl krveprolitím. Třeba jen, aby se všichni dali proniknouti vírou křesťanskou, aby byli pravými katolíky, a to od nejnižšího až do nejvyššího, pak by nebyli poddaní potlačováni, nýbrž jednalo by se s nimi s účastí a láskou a tito pohnuti křesťanským příkladem představených poslouchali by nikoli z přinucení, nýbrž z lásky.

III.

Křesťanská víra je dále pevnou oporou státu, poněvadž občany mezi sebou sjednocuje. Známé jest přísloví: Svorností malé věci rostou, nesvorností velké věci se rozpadávají. Církev svatá sjednocuje občany mezi sebou, poněvadž od nich ve jménu božím vzájemnou lásku, vzájemnou pomoc a vzájemnou snášenlivost požaduje.

Vzájemnou lásku. Církev pokládá stát za rozšířenou rodinu, občany za členy této rozšířené rodiny. Když nás učí, že v každém člověku máme viděti dítko boží, bratra Ježíše Krista, a ho milovati, učí také pořádku v lásce, dle něhož nám příbuzní blíže stojí než cizí. Tentýž pořádek platí také o občanech jednoho státu oproti občanům cizího státu. Božská Prozřetelnost postavila nás do státu, v němž žijeme, a kolem nás ovinula pouto které nás spojuje. Tento stát nám má býti žebříkem, abychom do vlasti nebeské přišli. Právě tak nás nabádá naše víra, bychom se vzájemně podporovali. Stát je organismem, občané členy jeho. Jako jednotliví údové pro sebe vzájemně jsou činní, vzájemně se podporují, tak se mají také občané vzájemně podporovati, ku blahu celku pracovati.

Konečně nás naše víra nabádá k vzájemné snášenlivosti. Platí-li slova sv. Pavla (Gal. 6, 2.): »Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův« všeobecně, platí tím více občanům jednoho státu. Když užíváme dobrodiní společnosti, když nalézáme u spoluobčanů trpělivost se svými slabostmi, nemáme-li plniti jak zákon spravedlnosti tak i zákon evangelia, býti hodnými žáky toho, který nás přes naši nevděčnost až k smrti miloval? Když však si občané jednoho státu vzájemně nerozumějí, když se vzájemně pronásledují, když každý druhého jako kovádku užívati

chce; když stranická, třídní, národnostní nenávisť celý veřejný život otravuje, není třeba dlouho hledati příčinu tohoto smutného zjevu. Uvolnilo se pouto, které kdysi tak všele rozdílné stavy a národnosti vespolek spojovalo. Vymstili křesťanskou víru z veřejného života, spíše se podrývá na katedrách, v dílnách, ve vědě, v novinách. čím lépe kdo dovede ji podrývat, tím větší právo na vzdělání má. A přirozený následek: kde ubývá víry, ubývá i lásky. Egoismus, sebeláska opět nastupuje vládu, která nemá smyslu pro společnost, která v bližním vidí jen předmět vydírání anebo konkurenta.

Mají-li nastati lepší časy, třeba, by víra opět platnosti nabyla, pronikla vrstvy obyvatelstva, všude nahoře i dole, v rodině, v politice uznání došla. Ovšem upírá se církvi blahodárný vliv na blaho národů, naopak vydává se za nepřítelkyni blaha lidu. Není to nic nového. Již za časů sv. Augustina vyčítali to pohané církvi svaté, ale sv. Augustin jim odpověděl: »Kdo tvrdí, že je křesťanství proti státnímu blahu, ať nám dají jen takové vojevůdce a vojny, jaké učení Kristovo žádá, ať nám dají jen takové místodržitele, takové muže, takové ženy, takové rodiče, takové děti, takové pány, takové služebníky, takové krále a soudce, takové poplatníky a berní, jaké chce křesťanský zákon, a potom ať tvrdí, že křesťanství škodí státnímu blahu.« Co z toho následuje? Že ti, kdo slovem a skutkem křesťanské náboženství podrývají, největšími nepřáteli státu a obecného blaha jsou, že ti, kdo náboženství podporují, jsou pravými vlastenci, s lidem a se státem nejlépe smýšlejší. Z toho vyplývá pro nás povinnost všude k podpoře víry přispívati, že se máme snažiti ji ku platnosti přiváděti nejen v rodině, nýbrž i tam, kde nás povolání volá, že máme víru svou zvláště skutky dokazovati. Tím nejen nejmocněji přispíváme ku blahu svých spoluobčanů, společnosti, vlasti, nýbrž zajistíme si i vlastní časné i věčné blaho. Proto s přesvědčením a zápalem budeme prositi: »Dědictví jejich zachovej nám, Pane.« Amen.

Jan N. Jos. Hořej.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Podmínky záslužnosti.

»K slovu tvému rozestru síť.«

(Luk. 5, 6.)

Smutné doznání činí Petr svému Pánu: »Mistře, po celou noc pracovavše nic jsme nechytili.« Mnozí křesťané budou také podobné smutné doznání činiti, až na konec svého života před tímž Pánem počet klásti budou. Doznají: Celý život jsme se namáhali, pracovali, ale nic jsme nechytili, nic nezískali pro věčnost. Mnozí křesťané pracují po celý život, ale odměnu v nebi nedostanou, protože skutky jejich nebyly záslužné. Aby nás nestihl tento smutný osud, uvažujme, které části hlavně k tomu náležejí, aby skutky naše byly záslužné, a vynasnažíme se, tyto části své-

domitě plniti. Aby skutky naše byly záslužné, třeba, bychom po příkladu sv. Petra:

I. dne ku práci použili,

II. Ježíše u sebe měli, a

III. sít skutečně a to k slovu Páně rozestřeli.

I.

Petr pracoval celou noc a nic nechytíl, za dne poštěstil se mu rybolov. To nám ukazuje první část, která k tomu náleží, aby skutky naše byly záslužné. Máme je dělati za dne, t. j. dokud jsme na tomto světě. Proto praví Spasitel, a slovo to platí nám všem: »Musím dělati . . . dokud je den; přijde noc, a kde žádný dělati nemůže.« (Jan 9, 4.) Právě tak napomíná nás Duch svatý (Kaz. 9, 10): »Cokoli může dělati ruka tvá, přičinlivě dělej; neboť ani díla ani rozumnosti ani moudrosti ani umění nebude na onom světě, kam pospícháš.« Jen pozemský život je doba, kdy si můžeme zásluh získati pro nebe; jakmile přijde smrt, nemůžeme si žádné zásluhy již získati. Zde je pro každého člověka doba setby, na onom světě obdrží, co zde zasil. Proto je pozemský život tak důležitý, poněvadž rozhoduje pro celou věčnost. Jako jablkové jádro vlastně v sobě již obsahuje celou velkou jablono, tak obsahuje v sobě pozemský život celou věčnost. Jak se máme snažiti nyní zásluh si získati!

Zatracenci v pekle trpí hrozné tresty. Prospívají jim? Nikoli. Kdyby byli nejmenší díl této trýzně chtěli na zemi trpěti, byli by si nebe zasloužili. Takto však trpí věčně bez užitku. Kdyby mohl jeden z nich zpět na svět přijíti, jak zcela jinak by byl živ a snažil by se ujití trýznění věčnému. Ale je pozdě; pro něho nadešla noc, kdy nic nemůže dělati. Ale my máme ještě čas peklu ujití, nebe si zasloužiti, co chceme činiti?

A duše v očistci trpí — ale nemohou si nic zasloužiti. Kdyby zde byli sténali a prosili, vše by jim bylo dobře na účet počítáno a odměněno v nebi — takto trpí bez zásluhy pro nebe.

Ani svatí v nebi nemohou záslužné skutky konati a slávu svou rozmnožiti. Každá modlitba zde na zemi byla by jejich slávu rozmnožila — nyní i pro ně zašla doba setby.

My jsme však ještě na zemi. Můžeme s tak malou námahou hojnou odplatu v nebi si zasloužiti. Ale čas je krátký a nikdo neví, jak dlouho ještě trvati bude. Snad brzy přijde i pro nás noc, a běda, když s holýma rukama bez zásluh před Bohem se objevíme! Proto poslechněme radu sv. apoštola: »Pokud čas máme, činme dobře.« (Gal. 6, 10.) »Nyní je čas příjemný, aj nyní den spasení.« (2. Kor. 6, 2.) Ale co se vyžaduje, aby naše skutky v pozemském životě záslužny byly?

II.

Dokud Petr neměl Pána Ježíše na lodičce, nechytíl nic, když pak Pán Ježíš u něho byl, a on k slovu jeho sít rozestřel, byla

práce jeho výsledkem odměněna. Tak třeba, abychom Pána Ježíše u sebe měli, ve spojení s ním pracovali, aby skutky naše byly záslužné. A kdy je Pán Ježíš u nás? Kdy pracujeme ve spojení s ním? Když máme milost posvěcující. To je tedy druhá část, které je k záslužnosti třeba: stav milosti posvěcující.

Kdo je ve stavu smrtelného hříchu, tedy nepřítel boží, nemůže mít zalíbení boží, nemůže si pro nebe nic zasloužit. Dobrymi skutky máme si nebe jaksi koupiti, jako si služebník pokrm a mzdu prací svou kupuje. Chceš-li něco koupiti, třeba, by cena, kterou platím, 1. odpovídala tomu, co chci koupiti. Dávám na př. peníze za dům, les, pole, ale za peníze nemohu nábožnost a ctnost koupiti, neboť peníze jsou v poměru k jiným pozemským statkům, nikoli k duchovním statkům jako nábožnosti, ctnosti. 2. Cena, kterou platím, má mít přibližně stejnou cenu jako to, co koupiti chci. Tak nekupujeme dům za několik haléřů a bochník chleba za tisíce.

Dobrymi skutky chceme si nebe koupiti. Tedy mají 1. nebi odpovídati, k němu v poměru býti; 2. přibližně takou cenu mít, jako věčná blaženost.

Nebe, věčná blaženost je něco tak nekonečně vysokého, tak nad naši přirozenost, nad náš rozum, nad naše síly povznešeného, že to ani pochopiti nemůžeme, tím méně můžeme z vlastních sil něco učiniti, co nám nebe zaslouží. Vždyť je věčná blaženost něco nadpřirozeného. Jakou cenu má věčná blaženost? V ní máme Boha, nejvyšší, nekonečné dobro a v něm vše, co jest krásného, dobrého, lásky hodného a toto dobro máme bez konce, na věky. Proto jest cena nebe nekonečně veliká, má větší cenu než celý svět se všemi svými poklady, statky a požitky.

Máme-li si věčnou blaženost svými dobrymi skutky koupiti, jaké musí býti tyto skutky? Musí 1. nebi odpovídati, k němu v poměru, tedy nadpřirozené býti, jako je nebe nadpřirozené. — Přirozené skutky nejsou k nadpřirozené blaženosti v žádném poměru, nemohou nám věčnou blaženost zasloužit. 2. Musí býti tak cenné, jako nebe, tedy musí mít nadpřirozenou cenu.

Co činí naše skutky nadpřirozené, co jim dává nadpřirozenou cenu? Milost posvěcující. Ona jest nadpřirozeným životem duše. Jako tělo bez duše je mrtvé, nemůže pracovati, pohybovati se, tak jest duše bez posvěcující milosti mrtvá před Bohem a nebem, nic nemůže pro nebe činiti. Milostí boží jsme s Kristem živě spojeni, on jest a žije v duši naší, a máme plný podíl na jeho zásluhách. Co ve stavu posvěcující milosti řádně konáme, není jen naším dílem, nýbrž také skutkem Krista Pána, který v nás žije. Proto mají skutky naše konané ve stavu posvěcující milosti nekonečnou cenu. Kousek sukna, hůl má o sobě malou cenu. Ponož kousek sukna do purpurové barvy, hůl v tekuté zlato — budou velmi skvostné a cenné. Tak jsou i naše skutky, pokud jsou naše, nízké, ale když je konáme ve stavu posvěcující milosti ve spojení s Kristem, ponožujeme je jaksi do purpuru jeho srdce, do zlata jeho

zásluh, a tak jsou velmi cenné v očích božích a tak jimi můžeme nebe zasloužiti.

Kristus Pán nám to objasňuje podobenstvím. Práví: »Jako ratolest nemůže přinést ovoce, když nezůstane ve vinné révě, tak i vy ne, nezůstanete-li ve mně.« (Jan 15, 5.) Když utrheš ratolest od révy, nemůže přinést ovoce. Nemá šťávy, uschla. Jako ratolest životní šťávu a plodnost z révy táhne, tak táhne naše duše ze spojení s Kristem, pravým vinným kmenem, nadpřirozenou životní šťávu, a s touto můžeme přinést ovoce, t. j. konati skutky, které nebe zasluhují. Tak jest člověk od Krista odtržený ve stavu těžkého hříchu sice člověk, ale bez nadpřirozeného života, jest duševně mrtvý. Jako uschlá ratolest nemůže přinést ovoce, jako mrtvý člověk nemůže pracovati — tak hříšník nemůže nic záslužného pro nebe vykonati.

V jaké bídě jest tedy hříšník! Pohané vypravují o lidech, kteří se dopustili velkého zčinu, že v pekle za trest musí vodu čerpati do sudu. Sud nechtěl býti nikdy plný, neboť měl děravé dno, takže čerpaná voda vytékala. Byla tedy všechna práce marná. Tak se hříšník namáhá, pracuje a co mu to pomůže? Nic. Snad se ještě modlí, koná své povinnosti, jest pilný a pod. Kdyby to konal ve stavu milosti, přineslo by mu to hojnou odplatu. Tak má tutéž námahu a práci -- ale žádnou odplatu v nebesích. Když člověk v tomto stavu vytrvá až do smrti, dozná s hrůzou: Namáhal jsem se — ale nikoli pro sebe, nýbrž pro jiné, pracoval jsem, ale ne pro nebe. Kdybych to byl činil v milosti, jakou odměnu bych dostal! Takto obdržím jen odplatu za své hříchy.

III.

Nestačilo Petrovi jen, že měl Pána u sebe; musil také skutečně pracovati, sít rozestřiti ke slovu Páně — kdyby to nebyl učinil, nic by nebyl chytil. Tak nepostačí nám, když jsme ve stavu milosti; musíme také skutečně pracovati, konati skutky, které nám mohou odplatu přinést. Jaké musí býti?

Nesmí býti především zlé. Neboť hříchem nemůžeme si zásluh získati, i když bychom je konali za nejlepšího účelem. Kdybys tedy kradl, abys jinému almužnu dal, nebyl by to záslužný skutek, nýbrž hřích.

Všechny dobré skutky však mohou býti záslužné, když je konáme v lásce boží, t. j. s úmyslem, Bohu se líbiti, jeho vůli konati -- jako Petr řekl: k tvému slovu, t. j. protože to pravíš, chceš, rozestru síť. Tak jsou záslužny především vlastní dobré skutky modlitba, půst a almužna, t. j. skutky pobožnosti, sebezáporu a lásky k bližnímu. Ale mají-li býti záslužny, musíme je konati s dobrým úmyslem, z lásky k Bohu, bychom se mu zalíbili, poněvadž je chce. To je ostatně zcela přirozené. Kdyby dělník k tobě přišel a od tebe plat žádal, že pracoval u tvého sou-
seda, řekneš mu: nejsem ti nic dlužen, protože jsi nepracoval pro mne; mzdu ať ti dá, pro koho jsi pracoval. Tak nám dá Bůh

odplatu jen za skutky, které jsme k jeho slovu, z lásky k němu konali. Když tedy pilně pracuješ, abys si peníze vydělal, neděláš to z lásky k Bohu, nedostaneš také odplaty od něho za to. Fariseové se také modlili, postili, almužnu dávali, a přece praví o nich Spasitel, že nedostanou za to odměnu v nebi. Proč? Nekonali ty skutky v dobrém úmyslu, by se Bohu líbili a bližnímu pomáhali, nýbrž aby byli od lidí viděni a chváleni a tento zlý úmysl způsobil, že jejich dobré skutky neobdržely odplaty.

Jak zlý úmysl pokazí i nejlepší skutky, tak dobrý úmysl propůjčuje i malým skutkům velikou zásluhu. »At jíte nebo pijete... všechno činite ke slávě boží« (I. Kor. 10, 31), »aby všem veleben byl Bůh skrze Ježíše Krista.« (I. Petr. 4, 11.)

Jak praví Spasitel, ani trochu vody nedůstane bez odměny, když ji podáváme ve jménu jeho z lásky k Bohu. (Mar. 9, 40.) Halíf, který chudá vdova z dobrého srdce dala, platil více než co boháč dal. (Luk. 21, 1. d.)

Tedy na dobrém úmyslu nejvíce záleží. Jakých zásluh může si získati člověk, když své povinnosti z lásky k Bohu koná — kdežto jiný to zameškává, když na Boha nemyslí. Jakých zásluh může si získati chudý, opovrhovaný, když z lásky k Bohu chudobu, opovržení, špatné jednání bez reptání a trpělivě snáší. Jaké zásluhy může si nashromáždit nemocný, když bolesti své Spasiteli obětuje a svůj kříž za ním nese. Jak mnohý, který před světem velké skutky vykonal a od lidí veleben byl, nepříjde do nebe, za své nejskvělejší činy odplaty zde nedostane — kdežto jiný, který nic skvělého nevykonal, o němž bylo málo slyšeti, kterého si lidé málo vážili, obdržel v nebi hojnou odplatu!

Co byste řekli o rolníkovi, který, místo aby na jaře pole vzdělával, vesele žije — a na podzim má prázdná pole a stodoly. Řeknete: Tak pošetilý není nikdo. Jak mnozí jsou ještě pošetilejší. Kdyby se rolníku špatně vedlo, neměl by větší škodu než že by v zimě bídu třel nebo dluhy dělal. Kolik lidí žije nyní vesele a nepomyslí, že je nyní čas k setbě, že brzy přijde čas žní, že ti, kteří nesili, nejen v zimě bídu třítí budou, nýbrž že krácejí věčné záhubě vstříc. Nebuďte proto tak pošetilí, shromážďujte si nyní zásluhy, abyste před Boha nepřišli s prázdnýma rukama. Především zjednejte si upřímnou zpověď milost boží, máte-li na sobě smrtelný hřích. Konejte pak dobré skutky ze všech sil. Dávejte almužnu, jak můžete, a uložte si tak kapitál, který větší úroky nese, kde více lze získati než při obchodu, kde nikdy ani haléf neztratíte. Pak při ranní modlitbě každodenně učinite dobrý úmysl, že chceš za dne pracovati a trpěti, jak Bůh chce. Obnovujte tento úmysl častěji za den, zvláště když nám připadá práce těžkou, nebo když pocítujete netrpělivost. Když to činiti budete, můžete z kamene zlato dělati, t. j. můžete z malých, nepatrných skutků větší bohatství si opatřiti než kdybyste měli zlato a stříbro. Kéž byste se všichni tomuto umění naučili a je pilně provozovali. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Kolik je Uniatů?

O Unii východu se západem bude nyní velice často všem katolíkům jednati, ježto Unie znamená velkou epochu pro lidstvo a Slovanstvo vůbec. Myšlenka Unionismu jest sledována i protestanty, což třeba jen vítati, ježto mladá duše, která pro sjednocení pracuje, pracuje v duchu Páně: aby všichni byli jedno. Není to práce snadná, ježto při ní třeba překonávati předsudky všelikého druhu. Vděční jsme dr. Fuxovi za jeho přednášky i články v »L. L.«, při nichž si vede věcně. Chceme-li podporovati Unii, pišme vždy bez předsudku a s láskou. Předsudků jest mnoho, o nichž pojednáme v některé budoucí stati; dnes upozorníme na jeden posudek ohledně Uniatů, to jest ohledně jich počtu. Slavný spisovatel o této otázce Adrian Fortescue (nyní již zemřelý) ve svém posledním spise po smrti vydaném (Burns Oates & Washbourne Ltd. 1923): *The Uniate Eastern Churches* str. 21., kterýž jest třetím svazkem jeho díla o církvích východních, také udává počet Uniatů sice docela jinak než je odhadl prof. Žilka, který jich čítá asi půl milionu. To jest právě číslíce, kterou Fortescue označuje jako předsudek, často na straně těch, kteří sami třeba nečítají více. Jemu odpověděl dr. Fux přesnější statistikou. Uvádí statistiku Uniatů schválně podle knihy »Papst und Kurie«, která vyšla r. 1922 a kterou napsal protestant, známý kanonista Müller. Podle této statistiky jest Uniatů trochu hodně přes půl milionu — jest jich asi pět milionů osmkrát sto tisíc. A to: I. Uniatů arménských. 1. ritu arménského 100.000 (15 diecesí, 1 patriarchát). II. Uniatů koptských: 1. ritu čistě koptského 22.000 (3 diecese, 1 patriarchát); 2. ritu koptsko-ethiopského 3000 (1 ap. vikariát). III. Uniatů řeckých: 1. ritu čistě řeckého 73 000 (1 diecese); 2. řecko-rumunského 1,000 000 (5 diecesí, 1 metropolita); 3. řecko-rusínského 3,500 000 (5 diecesí, 1 metropolita); 4. řecko-bulharského 13.000 (2 apošt. vikariáty); 5. řecko-melchitického 160 000 (12 diecesí, 1 patriarchát). IV. Uniatů syrských: 1. ritu čistě syrského 25 000 (8 diecesí, 1 patriarchát); 2. syrsko-chaldejského 45.000 (12 diecesí, 1 patriarchát); 3. syrsko-maronitského 360.000 (9 diecesí, 1 patriarchát); 4. syrsko-malabarského 500 000 (1 apoštolský vikariát) — celkem 5.800.000 Uniatů.

Avšak ani tato cifra není přehnaná, ježto muž, jako byl Fortescue, který celý život věnoval této otázce a o všem psal z vlastního názoru a pozorování, obrací se proti označení počtu Uniatů jako hrstce a praví, že jest jich přes šest a půl milionu, a že počtem převyšují mnohý náboženský útvar. K tomu však dlužno přidati, že třeba Uniaty nejen čítati, ale vážiti pro jich vzornou přítulnost k sv. Stoliči a jich stálost. To byla myšlenka, která pohnula Lva XIII. k výroku, že jimi bude obrácen východ.

Fr. Vaněček.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Smírná obět urážejícího a uraženého.

„Jdi prve, smíř se s bratrem svým,
a potom přijď, oběť dar svůj.“
(Mat. 5, 24.)

Sv. patriarcha Jan A'mužník uvalil na dva podřízené církevní klatbu. Jeden z nich byl proto na něho velice roztrpčen a obmýšlel se mu pomstít. Právě v té době konala se velká církevní slavnost, při které měl patriarcha sloužiti slavnou mši sv. Stál již v biskupském rouchu u oltáře a pokračoval v přítomnosti velkého zástupu lidu ve mši sv. až k obětování, tu cítil, že mu srdce prudce bije, jakoby chtělo násilně z prsou vyskočiti. Vnitřní hlas mu pravil? Co činíš? Zpíváš a jiným hlásáš evangelium a slovo boží, ale proč si nebereš k srdci, co jest psáno u sv. Matouše hl. 5.: „Přinášíš-li dar svůj k oltáři, a tam se rozpomeněš, že bratr tvůj má něco proti tobě, zanechej tam daru svého před oltářem, jdi prve, smíř se s bratrem svým a potom přijď, oběť dar svůj. — To je hlas boží, toho musíš uposlechnouti. Jan nechá jáhna státi, přeruší mši sv., posílá posly, aby vyhledali uraženého protivníka, a když ten konečně přišel, padl před ním na kolena. Člověk dříve tak rozhořčený nemohl se vzpamatovati. Oči veškerého lidu byly upřeny na něho, obdiv a stud připravily ho o řeč a cit. Konečně nepadá na kolena, nýbrž obličejem na zem, aby zakryl oheň studu, a byl potom tak poslušný, že Jan neměl poslušnější ovečky nad něho.

I táži se: Nemohli bychom o Janu říci, co řekl sv. Jan Zlat. o Davidovi, když Saula v jeskyni ušetřil? Praví totiž: V jeskyni přinesl David obět, která jest jak obdivuhodná, tak k neuvěření. Jan nechtěl dříve mši sv. obětovati, dokud nepřinesl bratrskou smírnou obět, kterou on jako urážející (jak pokorný a nevinný patriarcha na tu věc se díval) a druhý jako uražený veškeré nepřátelství dokonale obětovali. Tato od urážejícího a uraženého

přinesená oběť dává mi příležitost uvažovati dnes o pravdě: Bratrská smírná oběť má býti přinesena jak od urážejícího, tak od uraženého.

Má býti přinesena :

I. od urážejícího ochotným vykonáním přiměřeného zadostučinění a

II. od uraženého ochotným přijetím přiměřeného zadostučinění.

I.

Urážející počínají si obvykle jako Hanon, mladý král Ammonitů, o němž nám vypráví 2. kniha král. v 10. hl., místo aby následovali naznačeného patriarchu Jana ve vykonání přiměřeného zadostučinění. Král David poslal vyslance k novému králi Hanonovi, aby mu blahopřáli k nastoupení vlády a obnovili staré přátelství s jeho otcem. Tato pocta byla příležitostí ke krvavé válce. Tito vyslanci totiž pokládáni byli za vyzvědače, kteří přišli město a zem si prohlédnouti. Proto jim dal Hanon na domluvu dvořanůvous do polovice oholiti, šaty do polovice až k ledví ustříhnouti a poslal je za všeobecného posměchu domů. Po tomto skutku šel Hanon do sebe a poznal i se svým okolím velikost urážky; děti Ammonovy nahlédly, že učinily králi Davidovi křivdu, když jeho vyslance urazily. Dobře! Když seznají, že jako urážející učinili druhému křivdu, vyžaduje spravedlnost odčiniti urážku přiměřeným zadostučiněním. Urážku učinili, ale nyní ji berou v ochranu, a poněvadž vědí, že sami s nepřitelem nejsou, vyhledávají cizí pomoc. Vezmou v žold dva syrské vojevůdce, Rohoba a Sobu, s 20.000 pěšáky, tisíc od krále z Maachy a 12.000 od Istoba. Při tom volají všechny vlastní muže do zbraně a tak mají obromné vojsko. Joab, vojevůdce Davidův, táhne proti nim s mocnou armádou, ale přece nepomýšlí na přiměřené dostiučinění. Vidí před sebou krvavou válku, ale přece trvá ve své tvrdošijnosti; raději chtějí, aby celá země zabýnula, než aby chybu svou doznali. Přichází k bitvě. Pomocná vojska dají se nejprve na útěk, Ammonité jsou poraženi, ale přece nepomýšlí na dostiučinění. Spíše se ještě spojí se Syrskými, přichází k nové bitvě, která pro Ammonity ještě hůře dopadla než první. Hanon nechává 40.000 vojnů na bojišti a přece nepomýšlí na dostiučinění. Jeho spojenci odloučí se po dvou nešťastných bitvách od něho a uzavírají mír s Davidem. Hanon opuštěný dobře nahlíží, že se zbytkem svých vojnů nemůže nepříteli zadržeti, a přece ani nyní nepomýšlí na dostiučinění. Konečně ztrácí celou svou říši; David se zmocní celé země, a záhubou obyvatelstva končí válka.

Tak se často děje, když urážející nechce svůj hněv v oběť přinést vykonáním přiměřeného zadostučinění. Jak často pykají celé rodiny za nerozvážené slovo, nepředložený skutek, poněvadž na tom trvají a zadostučiněti nechtějí! Mnozí urážejí svého bližního, říkají o něm tajně nebo veřejně hanlivé věci, rozhlašují jeho skutečné chyby a nedostatky, nebo smyšlenými chybami jeho

jméno poskvřňují, na penězích, statku, na zdraví, štěstí, cti mu škodí. Urážce se stal dlužníkem. Spravedlnost pak žádá zapraviti dluhy a dle možnosti uražené přátelství obnoviti. Bůh nám prikazuje, abychom urážci odpouštěli, tím více, bychom uraženému zadost učinili. Když Kristus naše dluhy a postavu urážejícího na se vzal, jak veliké dostiučinění učinil svému věčnému Otcí! Byla by stačila s'za, a on dal svou krev. Byla by stačila krůpěj jeho krve, a on prolil všecku svou krev. Dal vše, co měl, krev, život, čest, všechno. A my, když jsme slovem a skutkem bližního těžce urazili, míníme, že na cti utrpíme, když máme vykonati zadostučinění. Často se přihází, že se i dítě svým rodičům, manžel manželce, bratr sourozencům, přítel příteli zdráhá zadostučiněti, pokorně prositi: Odprošuji tě, odpusť mi, poznávám svou vinu, hněv mne přemohl, nerozvážnost, které nyní lituji, zavedla mne k té urážce.

Tak má a může urážející přiměřeným zadostučiněním nepřítelství jako bratrskou smírnou obět Bohu obětovati; ale také často chybuje uražený, když nechce přiměřené zadostučinění přijmouti.

II.

Často počíná si uražený jako Samson, o němž se nám v knize soudců 15. hl. toto vypravuje: Samson měl v městě Thamnatha nevěstu z lidu filištinského. Poněvadž vyžvatlala tajemství, které jí světil, odloučil se od ní nějaký čas a nestaral se o ni. Mezi tím zalbil se jí jiný, a ona si ho vzala za muže. Samson nevěda o tom jde, když se jeho hněv utišil, do města, aby navštívil nevěstu. Potká ho její otec a praví: Myslí jsem, že se na ni hněváš, i dal jsem ji tvému příteli za manželku; ale má mladší dcera je hezčí, můžeš si ji vzít místo starší. — Samson byl ovšem uražen, ale mohl se uspokojiti s tímto zadostučiněním. Otec jaksi odprošuje, uznává svou vinu, ačkoli Samson byl vlastně vinen, když nevěstu opustil, i nabízel Samsonovi mladší a hezčí dceru za manželku. Samson mohl býti spokojen, co žádal více? Ale Samson spokojen nebyl. Protože ho jedna rodina urazila, chce se pomstíti celému národu a prohlašuje se za jeho nepřítel. Bel, chytil 300 lišek, svázal ocas jedné k ocasu druhé, dal pochodně doprostřed, zapálil je a pustil lišky. Ty běžely do osení Filištinských. Plameny zapálily osení, že vše zhytnulo, ano i vinice a olivové zahrady. Byla-li urážka velká, byla msta ještě větší, Samson mohl býti spokojen. Ale nebyl ještě spokojen. Filištinští, aby mu dali zadostučinění, spálili nevěstu i s otcem. Ale Samson není ještě spokojen. »I když jste to udělali,« praví, »sám se ještě pomstím.« Vraždí všechno, co mu přijde do cesty. Nalezl čelisti orličí, vzal ji a pobyl jí 1000 mužů. Nyní mohl býti spokojen, nyní mohl jeho hněv již ochladnouti. Ale nikoli, jeho krvežíznivost roste, čím více krve prolil, a jeho výmluva byla: »Jak mně oni učinili, učinil jsem jim.«

Když na Samsova jen jako na člověka pohlédneme a ho soudíme řecknete všichni, že Samson přeháněl a počínal si jako divoch.

Proto byl konečně zajat, v posměch dán, oslepen a špatně ukončil život svůj. Nechci blíže zabývat se úmysly božími vzhledem k vedení národa israelského a proč mu udělil takovou sílu v boji proti Filištinským. Když jen díváme se na urážku, zajisté by bylo bývalo lépe, kdyby byl první zadostučinění přijal a nezpůsobil tolik krveprolití. Takto však je obrazem nepokojných, tvrdošijných, mstivých a pyšných lidí, kteří nikdy Bohu nechťejí přinésti bratrskou smírnou obět, žádné dostiučinění za dostatečné a přiměřené nepokládají.

Urazili vás, ale chtějí urážku odčiniti pokorným odprošením buď osobně nebo prostřednictvím jiných osob. Nestačí to? Nikoli, pravíte, jak mně učinili, učiním já jim. Potupili tě, ale potupu odčinili tisícerymi omluvami. Přibuzní ti říkají, že s těmi omluvami můžeš býti spokojen. Ale ty trváš na svém mínění. I když to učinili, sám se chci mstít, pravíš. Po veškerém ponížení svých nepřátel žádáš stále větší zadostučinění. Ale takovým jednáním nehledáš svou čest, nýbrž záhubu, ztratíš úctu před Bohem i před lidmi. Nemyslete, že je Bůh žárliv na svou čest? »Čest svou nedám jinému,« praví u proroka Is. (48, 11), přes to spokojí se i po velkých urázkách skrovným zadostučiněním. Upřímné: »Hřešil jsem« stačí Bohu jako smírná obět. »V těchto slovech,« praví sv. Ambrož, stoupl plamen smírné oběti ze srdce Davidova do nebe. Jediná upřímná zpověď stačí, aby nás Bůh vzal opět na milost. »A my ubozí hříšníci nechceme se spokojiti přiměřeným zadostučiněním? Chceme stále se Samsonem volati: Pomsta, pomsta, ještě větší pomsta! Ale jak se můžeme k Bohu modliti: Odpusť nám naše viny jakož i my odpouštíme našim vinníkům? Od svých vinníků žádáme nikoli tajné, nýbrž veřejné odprošení, žádáme veřejné, slavné zadostučinění. Jděte tedy a vykonejte také nikoli tajnou, nýbrž veřejnou, všem srozumitelnou zpověď. Nestačí, že naši vinníci škodu nahradili, žádáme ještě více. Jděte tedy a číňte tak se svými vinami před Bohem; neboť prosíte, aby vám Bůh odpustil vaše viny tak, jak je odpouští svým vinníkům.

Představte si, že Ježíš Kristus sedí zde v kostele ve zpovědnici, že přichází jeden po druhém k němu, by význal své hříchy: Pane, viz zde před sebou hříšníka, který se tolika hříchy poskvrnil. Již od dětství jsem tě urážel a ještě jsem si to za čest pokládal. »Hříšníku, jak jsi se odvážil tak vznešeného Pána urazit? Jediný všední hřích jest obavnější než potupení člověka, a Pána svého jsi tak urážel.« Odpuštění, můj Spasiteli! »Jak se můžeš odvážiti prositi tak vznešeného Pána za odpuštění?« Pane, prosím tě za to pro zásluhy tvého utrpení a smrti. »Budiž, odpouštím ti, ale pod podmínkou, že i svému nepříteli ze srdce odpustíš.« — Pane, to nemohu. »Jak? Nemůžeš? Pak i tobě neodpustím.« Nepřítel můj nezasluhuje odpuštění. »I ty nezasluhuješ odpuštění.« Urážka je veliká. »I tvá urážka je veliká.« Bude po vážnosti a cti, když odpustím. »I kdyby tomu tak bylo, chci, abys odpustil.« Ztratím proces, peníze, statky. »Nic nepomáhá, chci, abys odpustil.«

Nuže, když to musí býti, odpouštím. »Nebudeš ho tedy nenáviděti, zlé mu přáti?« Je to božké. »Chceš s ním tedy mluvit, pozdravit ho a na pozdrav odpovědět? Chceš mu vzdávati zevnější poctu jako mezi stejnými se dělá? Chceš hledati příležitost smířiti se s ním, i když tě bude o to prositi?« Vše jiné, jen ne to. Jsem vznešenější, vážnější, starší, z lepšího rodu, než on. »Jsi také vznešený jako křestan a při ztrátě mé milosti musíš se s ním smířiti.« Vše jiné, jen to ne, raději dám almužnu. »Nikoli, úplně smíření chci, nikoli almužnu.« Raději svou krev. — »Nikoli, tu nechci, láska srdce tvého je mučení, které žádám.« Raději obětuji všechno jmění pro kostel. »Nikoli, to nechci, chci smírnou obět s bližním.« Jaká trýzeň srdce! Alespoň má nepřítel sám odprositi a mír žádati, nemohu býti první, raději vše, jen to ne.

Co byste činili, kdybyste na místě Pána Ježíše ve zpovědnici seděli? Co byste řekli? Já, tvůj Pán, nekonečně větší než ty, chci ti odpustiti, a první smíření hledám, a ty děláš tolik vytáček, když se jedná o člověka, jako jsi ty, jsi tak tvrdošíjný. Všichni budme pamětlivi, že nemáme nepřítelů nenáviděti, nýbrž i zevnějším lásku mu prokazovati, jakou prokazuje soused sousedu, manžel manželce, dítě rodičům. Ovšem, připadá to za těžko, zvláště když druhý není toho hoden nebo nezdá se, že je hoden. Řecký mudrc Ismanias byl vyslán ke králi perskému, u něhož byl přísný zákon, že každý musil před ním koleno skloniti, kdo před něho byl připuštěn. To se mudrcovi zdálo příliš ponižující, proto dlouho přemýšlel, co má činiti. Konečně ho napadlo: Jakmile vstoupil před krále, upusl prsten, aby jej yvedl, sklonil koleno a řekl sám k sobě: Nikoli k vůli tobě, králi, nýbrž k vůli mému prstenu. Připadá-li ti za těžko odpustiti svému nepříteli, ponižiti se před ním, nedívej se na něho, dívej se na jiného, na Krista Pána, a řekni si: K vůli tobě to činím. Ačkoli tvůj nepřítel není smíru hoden, zaslouží tuto smírnou obět tvůj Pán, který ti dosud zdraví dával, který jest ochoten opět tě vzíti na milost. Tvůj nepřítel nezaslouží odpuštění, pravíš. Budiž, ale Bůh zasluhuje, abys z lásky k němu protivníku odpustil. Vidíš, stojíš s Janem Almužníkem před oltářem božím, chceš mu budoucně modlitby, dobré skutky, ano i život věnovati. Bůh ti však praví: »Jdi, smíř se prve s bratrem svým, a potom přijď, obětuj dar svůj.«

Kdo stojí ten, kterého si dosud za svého nepřítelů pokládal? Každý ví nejlépe, kdo je jeho protivníkem, a když mu nyní nemůže jako znamení přátelství ruku podati, ať to učiní alespoň v srdci. Uražený a uražený musí z dosavadního nepřátelství bratrskou smírnou obět učiniti, kterou na oltáři svých nyní smířených srdcí Bohu přinesou. Ponechejme úplně pomstu Pánu, který nepřátely své tolik miloval. Touto smírnou obětí doufáme od Boha úplné smíření a odpuštění našich hříchů, jakož i my odpouštíme našim viníkům. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Jak získati požehnání božího?

»Požehnání Páně jest nad hlavou spravedlivého.« [Přisl. 10, 6.]

Pán požehnal několik bochníků chleba svou božskou rukou a ty nasytily velký zástup lidu. Tak jest i pro nás život a působení velmi významné, aby na něm spočívalo požehnání boží. Působí sice toto požehnání obyčejně nikoli zázračně, ale není bezvýznamné. Žalmista Páně výslovně dí: »Nestaví-li Hospodin dům, staví stavitelé nadarmo.« (126, 1.) Proto máme se snažiti získati si požehnání božího. Jak si ho můžeme získati, o tom dnes budeme uvažovati.

* * *

1. Chceme-li požehnání božího v životě svém míti, máme práci milovati. »Z práce rukou svých smíš užívati, blaze a dobře je ti. (Žalm 127, 2.) Teprve když člověk ruce ku práci pozdvihne, otevře Bůh ruce své k požehnání. »Člověče, přičiň se, a Bůh ti pomůže, Zde nalézáme příčinu, proč ten neb onen nemá zdaru. Má odpor proti práci, vyhýbá se jí a oddává se lenivosti, nebo pracuje jen zdánlivě bez pilnosti a vážnosti. Jak nedbale obstarává mnohá hospodyně své hospodářství, rolník svá pole, řemeslník svou práci, kupec svůj obchod! Kolik se dělá na polovic, jen povrchně a v nepravý čas! Bůh však nepožehnává lenivosti nepořádku, nýbrž pilnosti a pořádku.

2. Chceme-li požehnání boží ve svém životě míti, máme světit den Páně. Bůh posvětil sedmý den a požehnal mu. Den odpočinku měl býti pro jeho lid pramenem nejbohatšího požehnání, a plnění tohoto přikázání přinášelo mu štěstí a blahobyt. »Ostříhejte sobot mých a bojte se svatyně mé. Já Hospodtn. Budete-li choditi v přikázáních mých a poručení mých budete-li ostříhati, dám vám deště časy svými, země vydá úrodu svou a stromové plní budou ovoce. Dám pokoj v končinách vašich.« (3. Mojž. 26, 2. d.)

V Novém Zákoně máme místo soboty neděli, ta nám přinese nadpřirozené požehnání. Světíme-li ji dle vůle Páně, jest nám zdrojem časného požehnání, znesvěcování pak přináší záhubu. — Kdybychom poznávali vševidoucím okem boží příčiny, proč mnohý člověk je neštěstím pronásledován, našli bychom znesvěcování neděle jako skrytou a tajnou příčinu tohoto zjevu. Jak může Bůh požehnati člověku, který tak důležité přikázání přestupuje, jehož veškerá touha jen k pozemským statkům směřuje? Odplatí mu jeho neposlušnost a nevěrnost dobrodiními? Můžeme očekávati, že takového člověka časným požehnáním bohatě obdaří, aby se ještě hlouběji do země pohřížoval a ještě více na svého Otce v nebesích zapomínal? Mnohá nesnáz a bída nebyla by mezi námi, kdyby lidé den sváteční řádně světili. Znesvěcování dne Páně jest taková rez, který ničí blahobyt tak mnohých lidí.

3. Chceme-li mít pozeňání boží, máme povinnosti své k rodičům věrně plnit. Bůh sám zaslíbil své pozeňání věrnému plnění čtvrtého přikázání. »Cti otce svého . . .« »Jako kdo poklady shromažďuje, tak jest ten, který cti matku svou . . . Ujmi se státi otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho a zemdlí-li na rozumu, odpust a nepohrděj jím v síle své, neboť milosrdenství (prokázané) otci nebude zapomenuto. Za hřích matky odplaceno bude tobě dobrým . . . v den souzení bude vzpomenuto na tebe a jako v jasnu led, rozplynou se hříchové tvoji.« (Sir. 3, 5—17.) Krásná zaslíbení, která se nesčíslněkrát na dobrých dětech vyplnila a vyplňují!

Naproti tomu děti, které se častěji a těžce proti čtvrtému přikázání proběhují, musí se obávat, že již v tomto životě za to potrestány budou. »Zlořečený, který nectí otce svého a matky. I odpoví veškeren lid a dí: Amen.« (5. Moj. 27, 16.) Kdo chce oči otevřít a vidět, nalezne pro to příklady v každém městě, ano skoro i v každé malé vesnici. Neboť často kletba, která stihá nezdranné děti, přichází brzy, následuje je až ke hrobu a před soud boží. Křesťanské dítky, prokazujte svým rodičům vždy dětinnou úctu, ochotnou poslušnost a velkou lásku.

4. Chceme-li mít pozeňání boží ve svém životě, máme hledět býti milosrdní a dobročinní. Kdo jiným je k pozeňání, obdrží sám pozeňání od Pána. Kdo jaksi boží starost o chudé přejímá, o toho zase Pán milosrdněji a milostivěji pečovati bude. Kdo se svými dary dle vůle boží bohatě spolupůsobí, tím větší dary opět obdrží. Vždyť almužnou ještě nikdo neschudl. Střežme se proto každé necitelnosti k jiným, k služebným, která jim jen dává, co jim nutně dáti musí. Dávejme dle své možnosti štědře almužnu, zvláště rádi nemocným pomáháme a ujmeme se rádi opuštěných dětí. Činme to vše bez samolásky, z lásky k Bohu a z upřímného soucitu s trpícími.

5. Chceme-li mít ve svém životě pozeňání boží, přidržujeme se vše své svaté církve katolické. Ona má celé naše spasení a pozeňání, které její zakladatel, Spasitel náš Ježíš Kristus na zem přinesl, aby je lidem udělovala. Pravdy a milosti Páně, které spravuje a rozdává, zásluhy jeho svatého života a jeho přehořkého utrpení a smrti, které jsou jí svěřeny, jsou pramenem pozeňání pro svět. Tak stojí církev sv. mezi námi jako veliká rozdatelka pozeňání božího na světě.

Zdaž církev nepřetvořila zemi, která v náboženském, mravním a společenském ohledu pouští se podobala, a nepřeměnila ji v místo pozeňání a blahobytu? Nezbydovala na zříceninách pohanského světa nový krásnější a lepší svět? Netekou stále proudy pozeňání a blaha z církve svaté v celé lidstvo a to nejen v nadpřirozeném, nýbrž i v přirozeném a pozemském ohledu? Čím více a věrněji jednotlivci, rodiny a národové k církvi lnou, čím ochotněji učení její plní a její prostředků spasení užívají, tím více zkvétá u nich ctnost a kázeň, pořádek a mír. Skutečně nikoli v kvetoucím průmyslu, nikoli v proudu světové dopravy, nikoli v pozemské moci a velikosti nalezneme štěstí a blaho národů,

nýbrž v pravém a věrném přilnutí k božskému Spasiteli a jeho svaté církvi. »Hleďte nejprve království nebeské a jeho spravedlnost a vše ostatní bude vám přidáno.«

Hledme naznačené podmínky požehnání božího vždy věrně plnit a i my zakusíme, že bude život náš požehnaný, požehnaný nejen pro nás, nýbrž i pro jiné. Ani nám nezůstane uspořena mnohá zkouška jako Bohem milovanému Josefu Egyptskému, ale zkouška ta i nám jako jemu bude ku blahu a požehnání. Přese všechny obtíže i my ke své útěše poznáme: Na božím požehnání všechno záleží! Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

Falešní proroci dnešní doby.

»Pilně se varujte falešných proroků.«
(Mat. 7, 15.)

Důrazně varuje božský Spasitel v dnešním evangeliu před falešnými proroky. Velké nebezpečí tedy skutečně hrozí věřícím od nich. Abychom se jich mohli varovati, třeba, bychom je znali. Kdo jsou falešní proroci? Snadněji tuto otázku zodpovíme, když si objasníme, kdo jest prorok. Proroky byli jmenováni ti, kterým Bůh se zjevil a kterým Bůh dal rozkaz hlásati jeho vůli, jeho slova, jeho přikázání, jeho hrozby jednotlivcům, městům nebo celým národům. Proroky nebyli tedy jen ti, kteří budoucí věci zvěstovali na rozkaz boží, nýbrž i všichni Bohem vyslaní zvěstovatelé jeho vůle, všichni Bohem povolání učitelé věčné praady. Tak byl Syn boží největším prorokem, který Otcem vyslán na svět přišel, aby velké pravdy spásy lidstvu hlásal. Aby pak jeho učení až do skonání světa hlásáno bylo, všem národům, ustanovil učitelský úřad, vyvolil si učedníky, apoštoly, vyučoval je, a dal jim rozkaz vyučovati národy ve jménu jeho, pravdy zjevené nésti do celého světa. Tento učitelský úřad má dle vůle Kristovy trvati neustále a od nástupců sv. apoštolů — papeže a biskupů — vykonáván býti po všechny dny až do skonání světa. Papež a biskupové mohou také proroky jmenováni býti, poněvadž pokračují v učitelském, prorockém úřadě Krista Pána. Tak také kněží mohou jmenováni býti proroky, kteří na rozkaz a z pravomoci biskupů učení spásy hlásají.

Po tomto výkladu jest snadno odpověděti, kdo jsou falešní proroci. Jsou to ti, kteří si osobují povolání učitele náboženství a své vlastní nápady hlásají. Jsou to ti, kteří zjevení boží zpotvořují, překrucují, místo pravdy blud, místo slova božího slovo lidské přednášejí. Před těmito učiteli bludu varuje nás dnes božský Spasitel. Proto zodpovíme si dnes dvě otázky:

I. Jsou i za dnešní doby falešní proroci?

II. Která jsou znamení, podle nichž je poznati můžeme?

I.

Důrazné napomenutí: »Varujte se falešných proroků, neplatilo jen pro dobu Krista Pána, nýbrž pro všechny časy, tedy i pro naši dobu.

1. O tom nás ujišťuje slovo boží. Spasitel mluví o budoucích falešných prorocích jasně: »Mnozí falešní proroci povstanou a svedou mnohé.« (Mat. 24, 11.) Předpovídá: »Povstanou falešní Kristové a falešní prorokové, a činití budou divy velké a zázraky.« (Mat. 24, 24.) Totéž blásá sv. Petr (II. 2, 1): »Mezi vámi budou učitelé lživí, kteří uvedou sekty zatracení, a toho Pána, který je vykoupil, zapírají.« Sv. Petr zakončuje pak své napomenutí slovy: »Střežte se, abyste bludem nemoudrých svedeni nevypadli od své pevnosti.« (II. 3, 17.) Když také učitele zatracení vševědoucnost boží předpovídá a dobrotivost boží před nimi varuje, nemá se jich přítomnost báti? Jako jest Kristus Spasitel všech lidí, tak jest také učitel a vůdce všech lidí. Platí tedy jeho učení a varování pro všechny doby, pročť i pro dobu naši.

Tážeš-li se: proč? odpovídá ti rozum: Poněvadž budou vždy lidé, kteří jsou bludu a hříchu oddáni a proto ve službě bludu a hříchu činní budou. Vězi totiž v přirozenosti lidské své názory jiným sdělovati a získati je pro ně. Čím více stranníků kdo získá, tím více se ve svém mínění utvrzuje a tím větší uspokojení pocituje v srdci. To platí jak o pravdě, tak o bludu. Pokud tedy lidé budou bludu přístupni, dotud bude vždy nebezpečí trvati, že i jiné pravdě odcizí.

Jako bludu, tak je člověk zde na zemi i hříchu podroben, Holduje-li špatné vášni, cítí se puze na přesvědčiti jiné o spravedlnosti svého jednání a učiniti je spojenci svých trestných skutků. Je to v jeho zájmu, neboť čím více společníků přivede na svou stranu, tím snáze potlačuje výčitky svého svědomí, doufá, že se tím snáze ospravedlní před těmi, kteří mu jeho špatné skutky předhazují. Odpoví: »Co zlého dělám? Nedělají to jiní zrovna tak?« A pokud člověk náklonnost ke hříchu v sobě nosí, může býti také ke hříchu sveden. Proto shledává rozum varování Spasitelovo i pro naši dobu nutné a ospravedlněné.

3. Co nám Kristus Pán a apoštolé předpověděli, co rozum přirozeným shledává, to nám ukazuje skutečnost. Svátý Pavel (II. Tim. 4, 3–4) píše: »Bude čas, kdy zdravého učení snášeti nebudou, ale podle svých žádostí sobě shromažďovati budou učitele, mající svéhlavé uši, a od pravdy zajisté uši odvrátí a k básním se obrátí.« Nezdá se, že apoštol měl zvláště dnešní dobu před očima? Či kdy vystoupili čelnější učitelé než nyní, učitelé, z nichž každý tvrdí, že pravdu přináší, a z nichž každý jako nesmysl zavrhuje, co druhý jako nezvratnou pravdu učí? — Když je jim pokora Kristova trnem v oku, a když jeho křesťanského mravního zákona ve veřejném a soukromém životě podřívají, tvrdí, že mají čistší evangelium, pravé náboženství a vyhlášují mravnost jimi odkrytou za čistší a vznešenější a jako zázrační

lékaři sami sebe za neomylný prostředek k uzdravení nemocného světa předepisují. Skoro v každém časopise vystupuje nový prorok a učitel pravdy, i když pomlčíme o nesčetných velikánech na vysokých, ano i obecných školách a o spisovatelích a spisovatelkách románů a divadel. Podobají se bublinám, jak rychle povstávají, tak rychle zanikají, aby udělali místo jiným. A přece jest jen jedna pravda, jedno právo. »Jeden Pán, jedna víra, jeden křest«, praví sv. Pavel. (Ef. 4, 5.) Není liž proto dnes více než kdy jindy na místě varovný hlas Páně: »Pilně se varujte falešných proroků!« ?

II.

Po čem poznáme falešné proroky? Nikoli po šatě; šat nedělá člověka; nikoli po zevnějším zdání, neboť zdání klame; nikoli dle řeči, neboť řeč není vždy ozvěnou srdce. Přirozenost lvů hltavých neukazují falešní proroci. Lidé by se jich zbrozili a utekli. Které je neklamatelné znamení falešného proroka? Spasitel nám je naznačuje slovy: »Po ovoci poznáte je.« Ovoce, které učení proroků na nich samých a na jiných přináší, ukazuje nám, zdali hlásají pravdu, která s hůry pochází, či blud, který v nich vznik má. — Zkušebním kamenem učení jest život, který se na tomto učení zakládá. O Spasiteli našem píše sv. Pavel (Tit. 2. 11—12): »Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všechněm lidem, vyučující nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí střízlivě, spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě.« To je ovoce dobrého stromu, dobrého učení. Sv. Paschalis to vyjadřuje slovy: »Před Bohem jako malé dítě, k lidem jako matka, k sobě jako přísný soudce.« Když kdo tedy svým učením a životem účtu před Bohem, spravedlnost a lásku k bližnímu, sebeovládání a odříkání v srdcích jednotlivců podporuje, má znamení pravého proroka. Kdo však opak toho podporuje, je falešný prorok, ano vlk hltavý. Kdo se proti církvi sv., jejímu učení ve víře a mravnosti nepřátelsky staví, jsou skutečně falešní proroci, ať je jejich zevnějšek sebe vábnější, jejich řeč sebe sladší. Podrývají účtu k Bohu, uvolňují pouta spravedlnosti a lásky a berou jednotlivci veškerou mravní podporu.

1. Nepřátelé naší sv. víry jsou falešnými proroky, poněvadž podrývají účtu k Bohu. Že katolické náboženství neúnavně se snaží uskutečnit první prosbu otčenáše, hlavní povinnost každého člověka: posvětit se jméno tvé, nemůže ani nejzarytější náš nepřítel popírat; všude a vždy se snaží Boha skrze Krista Pána oslavovati a věřící k tomu vybízeti, jako služby Boží, modlitby, obřady nemají jiného účelu. A také upřímný člověk nemůže popírat, že věřící katolíci, kteří jsou poslušnými dětmi církve sv., také horlivě modlitbě, službě Boží se věnují. Mohou ti, kteří nepřátelsky proti církvi sv. vystupují, míti účelem vyšší účtu a oslavu Boží? Kdyby tomu tak bylo, třeba by bylo, aby všechny lidi pobízeli, by byli dobrými katolíky. Poněvadž pak tomu tak není, nýbrž houževnatě k opaku pracují, totiž odciziti katolíky svému náboženství, není

jejich cíl jiný než podkopávati úctu k Bohu, i když sebe více o osvětě a pokroku mluví. Že tomu tak, dosvědčují i jejich straníci kterých získali. Dnešní apoštolé odpadu a jejich dočlené výsledky jsou pádným důkazem toho. Nikdo dosud neodpadl od církve sv., aby byl nábožnějším, a také se jím nestal. Ale mnoho tisíc se vrátilo k církvi sv., poněvadž vskutku chtěli nábožnější býti.

2. Falešní proroci uvolňují dále pouta, která lidi mezi sebou spojují. Žádné náboženství nesnaží se tak jako katolické lidi spojovati a uskutečniti prosbu Spasitelovu »aby všichni jedno byli«. (Jan 17. 21.) Požaduje ve jménu Božím úctu před autoritou, ochotné podrobení vrchnosti, poslušnost k představeným a hrozí tresty Božími těm, kteří odporují řádné autoritě. Žádá však také na představených laskavé jednání s podřízenými, označuje každou tvrdost za tyranství a hlásá jim, že jim jednou odměřeno bude mírou, kterou měřili. Žádá od nás, abychom k bližnímu konali spravedlnost a lásku, bychom nejen křivdu nečinili, nýbrž vše dobré pfáli a prokazovali, bychom každého člověka za bratra pokládali a milovali. Také nám podává nejmocnější pobutky, bychom toto velké přikázání lásky plnili. Ukazuje nám dojmavý příklad v Ježíši Kristu, který nás, tebe i bližního do smrti miloval a přikázání lásky svým příkladem upevnil, ukazuje nám odplatu, kterou nám věčný odplatitel za věrné plnění tohoto přikázání přislíbil, jakož i trest, kterým budoucí Soudce za nezachování tohoto přikázání hrozí. Holý: 7. ned. po sv. Duchu. Falešní proroci dnešní doby.

Nevidíme-li také skutečně, že v pravdě katoličtí poddaní svým představeným povinnou úctu prokazují a věrně jim slouží? Vždyť nekřesťanské vlády na věrnost katolíků hřešily a jejich práva nešetrně porušovaly v přesvědčení, že si to katolíci dají líbiti. Dějiny dokazují dále, že v pravdě křesťanští vládcové a nadřízení skutečně laskavě a mírně s poddanými a podřízenými jednají. Právě tak je jasné, že láska k bližnímu nejkrásnější ovoce mezi katolíky přináší. Nepokrylo náboženství katol. svět pomníky lásky a milosrdenství? Kolik tisíců věnovalo se službě chudých, nemocných, trpících! Nemělo by při pohledu na díla lásky mezi katolíky po všechna století býti věcí srdce každého, kdo bližního svého miluje, podporovati náboženství katolické, katolíky v jejich víře posilovati a jinověrce pro ni nadchnouti? Když místo toho vidíme, jak četní nepřátelé proti církvi sv. vystupují, ji tupí, vše, co nám drahé, tupí, neobjevují se jako nepřátelé Kristovi a trpícího lidstva, ano společného blaha? Nepodporují-li tím rozdělení, potlačování a nenávisť, i když tak krásně o blahu lidu, o lásce k vlasti, o toleranci a humanitě mluví? Nikoli krásnými slovy, ale krásnými skutky přispíváme ku blahu lidstva. Kdo je v pravdě lidumil a ne vlk hltavý, bude hleděti srdce spojovati, nerozdvíhovati, a bude se radovati z náboženství, které tolik svých dítek dovede nadchnouti, by se velkodušně pro své bližní obětovali.

3. Falešní proroci berou také jednotlivci mravní oporu a ohrožují tak jeho blaho. Právě blaho člověka daří se jen na půdě sebe-

ovládání. Jen kdo se dovede přemoci a nad sebou zvítěziti, je v pravdě svobodný, třeba byl v poutech a šťastný i v chudobě. Kdo však ohavným vášním holduje a vášním jiných pochlebuje, je otrokem třeba na trůně a bídný uprostřed zevnějšího lesku. Taký osud připravuje i jiným, vede je na cestu otroctví a v bídu. »Každý, kdo hřích činí, je otrokem hříchů«, praví věčná Moudrost. (Jan 8. 34.) Již ve starém zákoně je psáno: »Hřích bídnými činí národy.« (Přís. 14. 34.) Třeba k tomu dalekých důkazů? Nepotkáváme to neštěstí při každém kroku? Nevidíme-li všade zřeciny, které požítkářství, nemravnost, nepravost připravuje? Odkud toto hrozné zpuštění? Odkud dostává toto zpuštění potravu, které jednotlivce kazí, rodiny ničí, společnost otravují? Jest tím katolické náboženství vino? Nečinili-liž vše, aby člověku jeho mravní hodnost k vědomí přivedla a na této výši ho udržela? Neukazuje mu jen povinnost, sebezáporu, odříkání, povzbuzuje ho k tomu také nejlepšími příklady a podává mu nejpůsobivější prostředky v modlitbě, mši sv., sv. svátostech. Skutečně najdete i v katolické církvi, kde se jejímu působení nepřekáží, mravné obce, čistá manželství, zástupy čistých nevinných duší, které jsou její slávou. Když nyní i mezi katolíky mnohý nepořádek shledáte, nesmíte se tomu diviti. Když se plot vinice strhá a překážky se činí, opět jej zříditi, upadne vinice v zpuštění. Když se koukol mezi pšenici zasije, ukáže se i koukol, Kdo strhává ploty u vinice církve katolické, kdo sije koukol mezi pšenici? To učinil nepřítel, odpověděl Pán služebníkům. Jsou to nepřátelé sv. víry. Bez ustání pracují k tomu aby katolíky přesvědčili, že jejich víra jest pošestilství, že je zpověď vynálezem kněží, že je čistota nemožná, všechny prostopášnosti že jsou přirozené, pak si lehko vysvětlíte nepořádek mezi katolíky. Každý člověk, i katolík, nosí vášně v srdci, víra je krotí. Když nepřátelé naší víry hledí roztrhati pouta, která víra ke zdolání vášní dává, když je všemožným způsobem dráždí, spisy, obrazy, písněmi, ký div, že také námahy jsou smutným výsledkem provázeny. Ostatně vždy nepřátelé víry se snažili napřed mravně lid pokaziti, svěsti, aby je tím snáze potom ve víře zviklali nebo k odpaďu přivedli.

Že nepřátelé naší sv. víry jsou falešnými proroky, před kterými dnes Spasitel varuje, ukazuje ovoce jejich činnosti: podkopávání úcty k Bohu, uvolnění společenských pout, rozšíření mravního zdivočení. Jsou-li časné následky tak smutné, jaké budou věčné následky? Bůh dlouho přihlíží ku práci těchto falešných proroků, ale konečně i pro ně nastane den soudu. »Všecko pro sama sebe učinil Hospodin, i bezbožného ke dni zlému.« (Přís. 16. 4.) Poslechni tedy varovného hlasu božského Spasitele! Můžeš se jich dobře varovati, když ti záleží na spáse duše své. Znamení jsou tak jasná, že nikdo nemůže býti oklamán, když otevře řádně oči. Pán nejmenuje je lvy, nýbrž vlky. Lev vraždí, ale jen potud, až je nasycen. Vlk však trhá z vraždivosti, zuří, aby zuřil. Tak dnešní naši nepřátelé nemají zisku ze zásluby svých bližních, mají radost, když ukojí svou nenávist. Ohlédni se, nemáš-li tako-

vého vlka ve společnosti. Možná, že dlí v tvém domě v podobě zlé knihy, nepřátelských novin. Střez se jich, odstraň je, záleží-li ti na tvém štěstí a spasení. Snad jsi sám falešným prorokem, který jsi již mohl svedl. Přestaň jím býti, co jsi zavinil polepš to a snaž se býti učitelem pravdy, cnosti a spravedlnosti slovem i skutkem, aby i o tobě platilo slovo Pána Ježíše: »Kdo činí a učí, velkým slouti bude v království nebeském.« (Mat. 5. 19.) Amen.

Jan Nep. Jos. Hořý.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Tři otázky o soukromém soudu.

»Vydej počet z vladařství svého.«

(Luk. 16, 2.)

Kdyby byl správce v dnešním evangeliu častěji přemýšlel, že bude klásti počet z vladařství svého, nebyl by býval ve svém povolání tak lehkomyšlný a nebyl by přišel do tak velikých rozpaků. Myšlenka na skládání účtů byla by mu jistě k spáse a blahu přispívala. Tak nám všem veliký užitek přinese, když častěji uvažovati budeme, že budeme klásti počet nejvyššímu Pánu svému z celého svého života, z dětství, pozdějšího věku, z celého svého jednání. Chceme dnes uvažovati proto o tom, jak hned po smrti při soukromém soudu počet klásti budeme a při tom se zabývatí třemi otázkami.

I.

První otázka: Odkud víme, že bude soukromý soud hned po smrti? To víme jasně z Písma sv. Tak píše apoštol národů: »Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom soud.« (Žid. 9. 27.). Jak nemůžeme uniknouti smrti, tak neunikneme soudu. Sám Spasitel náš nenechává nás tu v pochybnosti. Vypravuje nám o boháči a chudém Lazarovi. Boháč žije bez bázně Boží, sedával u bohatě vystrojené hostiny, konal velkolepé slavnosti ve svém nádherném paláci, k chudým však a trpícím měl tvrdé srdce, zvláště k chudému Lazarovi, který hladový, nemocný, bídny, ranami poset před jeho dveřmi seděl.

Zemřel boháč, vystrojili mu velkolepý pohřeb a mnozí asi chválili jeho způsob života a jeho obratnost ve společenském obcování. Zemřel také Lazar, který ve své bídě Boha se bál a těžké své utrpení trpělivě snášel. Nikdo již o něm nemluví na jeho pohřeb jde málo lidí. Ale andělé Boží nesou duši jeho do nebe. Důrazně praví Spasitel: »Zemřel žebrák a nesen jest od andělů do lůna Brahamova. Umřel pak i bohatec, a pohřben jest v pekle.« (Luk. 16. 22.) Tedy hned po smrti tu byl soud, rozsudek pro oba zněl zcela rozdílně, poněvadž oba v životě rozdílně k Bohu se chovali. — Když Pán Ježíš na kříži visel, byl na jeho pravici velký zločinec, který se mnoho a těžce v životě provinil, konečně ho zasáhlo rameno pozemské spravedlnosti. Prosí úpěnlivě Pána

Ježíše: »Pane, vzpomeň si na mne, až přijdeš do svého ráje.« A Kristus Pán praví k němu: »Amen, amen pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji.« (Luk. 23. 42 d.) Tedy v týž den bezprostředně po smrti nastal soud, při němž mu pro jeho lítost a pokání zajištěno bylo, že bude přijat do ráje.

Jest tedy soud hned po smrti. To také poznává rozum vírou osvícený. Bůh je náš první, nejvyšší a nejvznešenější zákonodárce. Zevně nám vůli svou zjevil a přikázání dal. Na hoře Sinai k nám slavnostně promluvil a skrze církev svou zjevuje nám stále svou vůli. Ale i vnitřně napsal nám tento nejvyšší zákonodárce své srdce do našeho srdce a ve svědomí dal nám napomínatele. Svědomí se ozývá již u malého dítěte a neopouští ani starce po životě plném změn. Svědomí se ozývá nejen v srdci chudého a nízkého muže, nýbrž následuje i nejvyšší a nejmocnější pány tohoto světa a vytýká jim jejich bídné skutky a dí: I když jsi nad mnohé jiné postaven, i když jsi velkým a mocným pánem, nezapomínej, že máš nad sebe ještě vyššího Pána, jehož vůli je ti plniti.

Není-liž svědomí hlasem našeho nejvyššího zákonodárce a nepřipomíná-li nám stále soud, ke kterému jednou přijdeme? Neboť kde je zákonodárství, musí býti také soud. Neboť nejlepší a nejmoudřejší zákony byly by úplně bezúčelné, kdyby nebyl soud, který přestoupení zákona trestá. Bůh však nemůže jednati bezúčelně a nemoudře. Je-li tedy nejvyšším zákonodárcem člověka, jest i jeho nejvyšším soudcem, musí od něho žádati počet z jeho vládařství a to činí hned po smrti každého člověka. To nás vede ke druhé otázce.²²

II.

Druhá otázka: Kdo bude souzen? My všichni, nikdo z nás není vyloučen. Neboť »všichni my musíme se ukázati před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé.« (II. Kor. 5. 10.) Zde na světě jsou životní cesty lidí velmi rozličné. Jedni přicházejí do výše ke cti a vážnosti, jiní zůstávají v hlubokosti v obyčejných a nízkých poměrech; jedni jsou bohatí a nemusí se namáhati, druhí mají bojovati se starostmi o vezdejší chléb; jedni jsou velice vzděláni ve vědách a umění, druhí sotva si osvojili nutné známosti, kterých pro život potřebují. Jedni se bojí Boha a vedou ctnostný, křesťanský život, druhí nestarají se o Boha a jeho svatou vůli, pohrdají církví a jejím učením. Ale ať jsou nyní lidé a jejich životní osudy sebe rozdílnější, konečně přece cesty všech lidí vedou před soudnou stolicí Boží. Všichni musíme se před ní ukázati, my kněží jako věřící a obávám se, že právě soud s kněžími bude velmi přísný; musí se tu ukázati chudí i bohatí, vznešení i nízcí. Nikdo z nás, třeba nejmocnější pán zde na zemi, nemůže tomuto soudu uniknouti.

Když jednou zcela sami, bez průvodu lidí, úplně oloupeni o společenské postavení a pozemskou čest, před soudnou stolicí Boží státi budeme, jak nám bude u srdce? Jak potom zcela jinak

budeme souditi o svém jednání, o mnohých věcech než nyní! Muž, který stojí v houštině lesní, má sotva dobrý pojem o krajině. Vidí jen menší a vyšší stromy, několik nepatrných květín na zemi a několika otvory trochu málo oblohy. To je vše. Tu najednou se octne na volné výšině hory. Tu najednou dostává zcela jiný obraz krajiny, dívá se do nížiny, kterou protéká velebná řeka, na její obou březích rozkládají se krásná města a vesnice, jeho pohled povznášá se na zelené lesy, pole a plodné vinice: Nyní dostává najednou správný názor o tomto kousku země. Tak nám bude po smrti. Když z houštiny tohoto života, z jeho rozptýlení a zábav, námah a starostí přenesení budeme na horu věčnosti před soudnou stolicí Boží, vzejde nám nové světlo.

Na mnohé věci se budeme zcela jinak dívat. Jinak budeme souditi o mravnostech a pošetilostech svých. Zvláště jinak souditi budeme o své vlažnosti ve službě Boží, o své nedbalosti ve vykonávání povinností, o svých chybách a hříších. Kéž bychom nebyli příliš zklamáni! Kéž bychom pro své chyby nemusili se rdít před svým soudcem!

III.

Třetí otázka: Kdo bude naším soudcem po smrti? Ježíš Kristus, Syn Boží, náš Spasitel a Vykupitel. Slyšeli jsme již slovo apoštola národů: »My všichni musíme se ukázati před soudnou stolicí Ježíše Krista.« A sám Spasitel dí: »Jako Otec má život v sobě, tak dal i Synu, aby měl život v samém sobě a dal jemu moc činiti soud, nebo Syn člověka jest.« (5. 26. d.)

Tedy Ježíš Kristus bude souditi, On, který kdysi od lidí nespravedlivě odsouzen byl, kterého křivě obžalovali jako zločince, od jednoho soudce ke druhému vedli. Jako tehdy s největší trpělivostí největší nespravedlnosti a urážky snášel, tak potom každého z nás s nejpřísnější spravedlností souditi bude.

Ježíš Kristus bude nás souditi, kterého jsme sami tak často urazili, jehož učením a milostí jsme namnoze pohrdali a s kterým jsme po sv. přijímání často tak chladně a lhostejně jednali. Tato okolnost zvýší ještě hrůzu soudu. Když synové patriarchy Jakuba pozorovali, že mocný pán v Egyptě, před kterým stáli, je jejich bratr Josef, na němž se tak těžce prohřešili, přepadla je veliká bázeň a strach, zbledli a nemohli pro první okamžik ani promluvit, konečně řekli k sobě: »To je Josef, náš bratr, kterého jsme prodali.« Nebude svědomí mluvit podobně, když budeme státi před Pánem Ježíšem, kterého jsme tak často urazili, jako soudcem?

Bude nás souditi On, nekonečně spravedlivý a svatý Bůh, před jehož vševidoucím okem celý náš život se svými myšlenkami a žádostmi, slovy a skutky jasně jako otevřená kniha státi bude. Lidi jsi mohl klamat a skrýti mnohé zlé, které jsi učinil; ba snad jsi i ve zpovědnici zpovědníka oklamal a těžké hříchy zamlčel; ale svého soudce nemůžeš oklamati; každý tajný hřích, který jsi zamlčel, zná zevrubně. Nezapomínejme nikdy na to, buď-

me vždy upřimní při sv. zpovědi a potlačujeme rozhodně každou myšlenku v srdci svém.

Ježíš Kristus bude nás souditi, který nás, když jsme ho za života věrně milovali a vytrvale jemu a církvi jeho oddáni byli, jako své drahé přátele a učeníky s radostí přijme. Ano, to je naší útěchou a nadějí, že nás bude souditi Ježíš Kristus, náš drahý Vykupitel.

Vynasnažme se proto, bychom v pokoře a lásce božského Spasitele následovali, střežme se uraziti ho těžkým hřichem. Zmužile a bez bázně budeme se před celým světem k němu hlásiti, aby nám byl jednou milostivým soudcem. Abychom při tom soudu dobře obstáli, budeme sebe samy nestranně zde často souditi, naproti tomu mírně své bližní posuzovati. Raději budeme o jejich dobrých vlastnostech a skutečích mluviti než o jejich chybách a hříších. »Nesudte, abyste nebyli souzeni!« (Mat. 7. 1.). Kéž všichni najdeme milostivý soud po smrti. Amen.

Jan Nep. Jos. Fiolý.

Neděle osmá po sv. Duchu.

Knihy.

(Skizza.)

Mezi nejpříjemnější slasti lidského srdce náleží míti upřímného přítele, který dovede v zármutku potěšiti, v potřebách pomoci a v nevědomosti poučiti. Ale tohle všecko dovedou i přátelé neživí, totiž knihy.

Také zde je velmi úzký styk jako mezi přáteli. Myšlenky a city se vyměňují. Zvláště na lidi mladé, kteří jsou citliví a důvěřiví a žijí pod panstvím obrazotvornosti, působí knihy v míře veliké. Kniha má tisíc jazyků. Mluví od srdce k srdci a vniká tím hlouběji, čím osamělejší je čtenář.

Svět je zaplaven knihami. Všude naskytá se příležitost čísti. Jsou knihovny, domácí, veřejné čítárny, knihovny zápůjčné, brožurky, časopisy. Dávají vám knihy do rukou, vnucují vám je, radí vám to neb ono. Jak je třeba opatrnosti ve výběru. Básník Herder napsal: »Kniha již často pro celý život člověka vzdělala anebo zkazila.«

I.

(Vzdělala) a) Především týden dne 31. července slavili jsme památku sv. Ignáce. Kdo byl sv. Ignác? (Pěkný obsáhlý životopis v Ekrtově Církvi vítězné III) Na loži nemocných četl a vzdělal a obrátil se. Čtení dobré knihy otevřelo již mnoha lidem oči,

b) »Kniha je člověk, je více — je duší člověka« napsal kdysi Masaryk, nazvav dobrou knihu nejtrvalejším a nejlepším lidským přitelem, květinou stále vonnou a nikdy neuvadající. Měli by se nad těmito slovy zamyslet i čtenáři i spisovatelé! Měli by se nad nimi zamyslet také ti, kteří koize jakýmkoli způsobem pomáhají do světa. Naši buditelé, ať už to byli spisující Jungmannové, Do-

brovští, Puchmajerové a Tylové nebo náš nadšený probuzenský nakladatel a knihkupec Kramerius, jsou nám nesmrtelní jen proto, že vyvolávajíce knihu do světa, věnovali jí všechno své nejkrásnější snažení, všechnu svou nejpoctivější vůli a vkládali do ní jen ušlechtilé krásno. Kniha jim nebyla řemeslem, ale zdrojem mravního života a poslání.

II.

(Zkazila). Ale ne nadarmo se říká, že z knihy, jako včela z byliny, ssaje člověk med i jed. Jsou knihy dobré, ale jsou také knihy nebezpečné, které otravují jedem nevěry, a hříchů.

Jakých zásad šetřiti při výběru a četbě knih?

a) Především mírněte svou četbyčtivost! Co je platno člověku, kdyby všechny knihy přečetl, ale na škodu své ubohé duše? Vidíte-li onoho mladíka nebo dívku, jak do půlnoci nad knihami zábavnými vysedávají? Nevidí ani neslyší. Pohlcují, až bývají pohlceni... Všecky ty vášně, jež jsou v knize činny, vnikají k jejich srdci: láska, nenávisť, ctižádost, závist, pomstychtivost, zuřivost, zoufalost... Již nejeden četbou přílišnou přišel o rozum...

Nechťete příliš mnoho, sice zvodnatí váš duch a tělo se bude vyhýbat práci. Chce-li kdo důkladně plniti své povinnosti, nezbuďte mu jistě mnoho času k četbě lebkovážných knih.

b) Co se týče vlastních knih ke čtení, počítejte si právě tak jako při volbě přátel: buďte ostražiti. Neoklam vás žádný sebe lákavější nápis, žádná sebe skvělejší úprava a sebe krásnější ilustrace... Je bolestno u nás pozorovati, že se dnes už velmi zapomíná na ideální poslání knihy a že ze značné části píšící se a vydávající knihy nejbídnějšího literárního smetlí, vypočtené jen pro výdělek, slátaniny limonádové, bez ducha, které se prodávají pomocí chlupných obrázků na obálce a které zatěžujíce rozpočet čtenářů ubíjejí knihu dobrou, nevstává se nabízející. Je bolestno pozorovati, jak pod rouškou »vědy«, čím dál tím více buje porno-grafické a pohlavně vydražující zvrhlosti literární, zrůdné jedy, vydávané i pod patronátem doktorského titulu!...

(Jmenovat!) O mnohé knize se praví: ta je hezká, ta je neškodná! Ale buďte přece opatrní. »Neboť povstanou falešní Kristové a falešní prorokové (přátelé) a činiti budou zázraky veliké, takže by v blud uvedení býti mohli i také vyvolení« (Mat. 24.)

c) Zavrhněte zkrátka, co církev čísti zapovídá! Mysliť s námi dobře. Majíc nad vámi moc, může a musí od vás žádati, abyste šetřili svých duší. . .

Zavrhněte o čem sami víte, že je to špatné nebo dvojsmyslné! Špatnou je každá kniha, která napadá buď víru nebo mravy neb obě zároveň.

Nezabývejte se knihami, jež vám ani neprospívají ani rozumného vyrazení neposkytují! Nechtějte ztráceti drahý čas! Zachraňte duši svou! Věřte těm, kteří to s vámi dobře myslí! Amen.

Fr. Malý.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Jaká vina, taký trest.

„Přijdou na tebe dnové, ve kterých nepřátelé tvoji obklíčí tě náspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran.“
(Luk. 19, 43.)

„Čím kdo hřeší, tím i trápen bývá,“ praví písmo sv. (Moudr. 11. 17.). Jak pravdivá jsou slova ta, vysvítá jasně ze zničení města Jerusalema, které dnes božský Spasitel vřelými slzami oplakává. Jerusaleme, tak milované kdysi město Boží, sídlo tolika spravedlivých, kazatelna tolika proroků, jeviště tolika zázračných skutků Božích, dílna našeho spasení, slavné město, které Jeremiáš (Náfek 2 15.) nazývá městem dokonalé krásy a radosti vsí země,“ na sobě seznal, že hřích a trest z jednoho pramene vyvěrají, jak od sv. Jan Zlat., co bylo radostí hříšnickovou, že jest nástrojem Božím, aby ho trestal, jak dí sv. Aug. a že právě to je člověku trestem, co ho svádí ke hříchu, jak dí sv. Řehoř. Slyšte sv. Jana Zl., jak ve svém zlatém způsobu mluvení přirovnává hřích a trest města Jerusalema! Praví: Jaký hřích, taký trest. Všechna ozdoba jest Jerusalemu odňata, spravedlivý je Hospodin, neboť Jerusaleme odňal všechnu ozdobu Synu Božímu. Obyvatelé Jerusalema naplnění byli hořkostí, spravedlivý je Hospodin, neboť hořkostí naplnili Syna Božího. Přemnozí byli povražděni a to na kříži, spravedlivý je Hospodin, neboť Syna Božího ukřižovali.

To je trest opětné odplaty, kterou sv. Jan Zl., mezi hříchem a trestem města Jerusalema shledává. Poněvadž to zevrubné úvahy zasluhuje, chci ukázati, jak neštěstí, které dnes Spasitel městu Jerusalemu předpovídá, na něm se splnilo. Chci této úvaze v základ položit jednoduchou pravdu: Jaká vina, taký trest. Proto pravím:

I. Bůh potrestal židy tak, jak hřešili;

II. Bůh potrestá i křesťany tak, jak hřeší.

I.

Z předpovědění v evangeliu, ze svědectví sv. otců, zvláště z přisnutí a stejnoměrnosti trestů, které Jerusaleme stihly, vyplývá jasně, že příčinou jich nebyla jiná nepravost než ta, kterou vykonal před třiceti šesti lety na Synu Božím, přes to, že byl tolika proroky hlášen a tolika zázraky potvrzen. Aby nikdo nepochyboval, že je to trest opětné odplaty, stihly židy právě ty nehody, které Kristu připravili. Zkoumejme to dle řady.

Nb. Vedle jiných předběžných znamení ukazoval se meč po celý rok nad městem a o velikonočních svátcích slyšeti bylo anděly, jak hlasitě volají: stěhujeme se odtud. Tu se objevil Titus římský vojevůdce, syn císaře Vespasiana, s nesmírným vojskem před městem Jerusalemem. Dříve sem jel Syn Boží pokorně na oslátku; ale poněvadž město nepoznalo čas tohoto navštívení, při-

šel místo Syna Božího jiný hrozný návštěvník, syn císaře Vespasiana. A právě na hoře olivetské, kde Kristus záhubu města předpověděl, kde začal trpět, krví se potil, zrazen a spoután byl, ukázal se nepřítel se svými zbraněmi ponejprv a tam první tábor rozbil. Vizte jaká vina, taký trest. Kdo Krista nepřijímá, když přichází mírně a ku pokání vybízí, uvidí ho přicházeti s mocí velikou a velebností.

V kterou dobu přišla tato hrozná návštěva? právě v tu dobu, kdy židé P. Ježíše ukřižovali. Aby hanba smrti na kříži byla tím větší, vykonali krvavý rozsudek nad P. Ježíšem v době velikonoční, kdy židé dle zákona povinni byli se všech stran do Jerusalema přijít. Právě ve velikonoční dobu, kdy nespočetný lid v městě byl shromážděn, začalo obléhání 14. dubna, ale toto utrpení trvalo déle než u Krista P. Vizte jaká vina, taký trest!

Židé v Jeruzalemě zavřeli Pána Ježíše v noci ve dvoře nejvyššího kněze do žaláře a střežili ho tam ozbrojeným mužstvem, ale vizte! jaká vina, taký trest. Byli také od Tita vsazeni do žaláře, neboť zeď pět tisíc kroků dlouhá a třináct pevných věží bylo ve třech dnech kolem města zbudováno. Tak byli obyvatelé jako v kleci a vězení sevřeni; nikudy nemohli uniknouti a zakusili, co Kristus předpověděl: »Přijdou na tebe dnové...«. Židé Pána Ježíše, jemuž náležejí všechny poklady země, prodali za posměšný peníz a nezaplatili nic více než 30 stříbrných za toho, za něhož nesčetná mučeníci život a krev dali. Titus, vítěz, prodal 30.400 židů a za jakou cenu? Prodali Pána Ježíše za 30 stříbrných a třicet židů bylo za jediný stříbrný peníz prodáno. Vidíte spravedlnost Boží? Jaká vina, taký trest!

Jaký posměch dělali si židé z Pána Ježíše v oné noci, jak zakryli obličej toho, v jehož tvář andělé patřili, plivali na něho a dávali mu políčky. Ale jaký hřích, taký trest. Byli také hroznou záhubou na posměch, když je Titus na veřejná jeviště a bojiště postavil a nuceni byli sami sebe zavraždit a bojovati s divokými šelmami v takém počtu, že o jmeninách Domitiana, bratra Titova, přes 2.500 židů zabynulo. Posmívej se, směj se Bohu, on se bude také smáti při tvé záhubě.

Židé Pána Ježíše obnažili a jeho bok kopíem otevřeli. Jakou odplatu obdrželi? Nejen byli vydrancováni, obnaženi a oloupeni, nýbrž poněvadž někteří zlato spolkli, bylo jim tělo vyřezáno, tak se stalo za jednu noc 2000 židům, v jejich životě že zlato najde, nepřítel doufal. Vizte, jaká vina, taký trest.

Židé křičeli: Ukřižuj, ukřižuj ho! Krev jeho ať přijde na nás a na naše syny! Měli míti, jak chtěli. Kdo z města utíkal a od nepřátel zajat byl, toho ukřižovali k hrůze obyvatelů před městskými hradbami a to v takovém počtu, že za den více než 500 uprchlíků na kříž přibito bylo. Na tuto smutnohru dívali se obyvatelé z měst a nevzpomněli, že si ukřižováním Pána Ježíše tento trest zasloužili, že umírají ukrutnou smrtí synové těch, kteří kdysi křičeli: Ať krev jeho přijde na nás a na naše syny!

Židé podali žizníci mu Spasiteli žluč a ocet. Za to trpěli při obléhání hlad, že jedli kůru se stromů, kůži ze svých pasů. Když konečně viděli chléb, umírali mnozí radostí a žádostivostí. Ano, bohatá paní vlastního syna upekla a snědla. Co teprve činili chudí? 6.000 hladem zemřelých chudých vyhodili před brány, z toho povstal mor, který mnohé povraždil. Vizte, jaká vina, taký trest.

Židé metali los o šat Pána Ježíše. V odplatu musili sami losovati, kdo druhého zavraždití má, aby nezahynuli v rukou krutého nepřitele. Poněvadž křičeli: »Krev jeho necht přijde na nás!«, byl po dobytí města taký potok krve, že, ačkoli bylo vše chrám v plamenech, přece se zdálo býti více krve než ohně a že krvi oheň hasili.

Židé vedli Pána Ježíše za město a přinutili ho, že na hoře Kalvarii, zapáchající lebkami, trpěl; ale sami byli nejen z města a z celé země vypuzeni, nýbrž v celém světě se jimi opovrhuje jako zapáchající mrtvolou. Židé učinili návrh vypleniti Pána Ježíše ze země živých, v odplatu bylo celé město vypleněno, zahubeno, kámen na kameni nezůstal, mimo malou zeď se třemi věžmi jako pomník, že tu kdysi stálo město Jerusalema. Poněvadž židé na Pána Ježíši slzy vynutili, pykali potom slzami, přicházeli každoročně v den zničení města a penězi zaplatili dovolení oplakávati záhubu města. Protože krev Pána Ježíše koupili, kupovali nyní slzy, ani ty prolévati zadarmo nesměli.

Jaký nápis má býti na hrobě tohoto zničeného města? Možno tu napsati slova, která Pán Ježíš se slzami dnes promluvil: Přišli dnové, kde tě nepřátelé se všech stran obklíčili, tvé syny zavraždili, kámen na kameni nenechali, poněvadž jsi nepoznal čas svého navštívení. Vizte, jaká vina, taký trest. Může býti hroznější, ale pádnější důkaz božské spravedlnosti než toto krátké líčení záhuby města Jerusalema, jak ji popisují židovští dějepisci, zvláště Josef Tlavius? Kristus po své smrti čekal ještě 36 let, ale poněvadž nečinili pokání, stihl je zasloužený trest.

Viděli jsme trest židů, pozorujme také trest křesťanů.

II.

Kdyby slzy nešťastnému národu židovskému pomohly, plakali bychom hoře nad jejich trpkým osudem. Ale mohli by nám právem říci: křesťané, plačte nad sebou a nad svými syny; neboť my židé nepoznali jsme v Kristu Spasitele a byli jsme tak příslně potrestáni, co se stane vám, kteří Krista poznáváte a přece ho ještě ukrutněji hříchů pronásledujete než my židé?

Jerusalem jest obrazem každého místa, které Krista zapuzuje a hříchů svými křížuje. Čím se Jerusalem provinil, za to pykal. Ale i křesťany najde Bůh. Kristus navštívil Jerusalema, napomínal jej a oplakával jeho neštěstí, poněvadž nepoznal čas svého navštívení. Kolik křesťanů navštěvuje a oni to nepozorují; pláče nad nimi, oni to nevidí, předpovídá jim záhubu, oni tomu nevěří; napomíná je zevně kazateli, zpovědníky a jinými osobami, uvnitř

hlasem anděla, strážného, hlasem svědomí, aby zanechali tuto společnost, tu osobu, tu příležitost ke hříchu, ale oni neslyši. Židé nepřijali Krista, Syna Božího, proto je přepadl Titus, syn císaře Vespasiana. Kolik křesťanů drží se Boha, spíše drží se svých časových pánů, dle jejich rozkazu jsou ochotni klít, nepravosti konati, jiným škoditi, na jiných se mstíti a nedovolené poměry sprostředkovati, jako by jim více záleželo na Titovi než na Kristu, jako by za mzdu svému panstvu nejen služby, ale i duši zaprodali. Židé ukřižovali Pána Ježíše ve velikonoční době a hoře za to pykali. Zdá se, že žádná doba ke hrám, zábavám, ke hříchům není příhodnější než posvátná doba nedělní, sváteční, kolik křesťanů ve velikonoční době nehodně jde ke stolu Páně jako Jidáš. V noci vyhledali židé Pána Ježíše na hoře olivetské a pykali za to. Kolik křesťanů vyhledává tmu noční, aby jako Jidáš Pána Ježíše polibemním zradili. Židé koupili Pána Ježíše za 30 stříbrných a pykali za to. Co dávají křesťané za P. Ježíše? Pro okamžitou rozkož ho podvádějí. Židé se P. Ježíši posmívali a pykali za to. Jak se křesťané posmívají sv. víře, tupí nábožné duše a posmívají se všemu dobrému napomínání!

Židé cenili krev Pána Ježíše nízko a pykali za to. Mnozí křesťané s ní hůře nakládají než židé. Nejen vznešené, nýbrž i nízké osoby, v dílnách, hernách je skoro každé třetí slovo zneuctění svátosti těla a krve Páně. Jak židé křičeli: krev jeho necht přijde na nás a na naše syny, tak křesťanští rodiče, ačkoli mají na večer dobytek doma, přece se nedívají, kde jsou jejich synové a dcery. Zdaž tím krev Páně na sebe a na své děti nesvolávají?

Než, časné tresty tyto jsou jenom stínem věčných trestů, v nichž se zvláště ukazuje, jaká vina byla, takový že bude trest. Tam leží tak mnohé zbožené Jerusalemy jako zatracené duše, které nyní trpí, čím hřešily. Hříchem odvrátili se od Boha, nejvyššího nezměnitelného dobra, a proto jsou na věky odloučeni od něho. Bůh k nim praví u proroka Jeremiáše: Obrátili ke mně záda a ne tvář, záda a ne tvář ukáží jim v den záhuby (2. 27, 18. 17.) Vizte jaká vina, taký trest. Milovali tmu a odlehlá místa pro své hříchy, nyní jsou zavřeni do temnosti zevnitřní. Nechtěli se dáti s Kristem svázati, proto jsou svázáni na rukou i nohou. Jaká vina, taký trest. Jsou svázáni na rukou, které chudému podati, které k modlitbě a práci pozdvihnouti nechtěli. Jsou svázáni na nohou, kterými kráčeli raději po široké cestě nepravosti než po úzké cestě Pána Ježíše, po cestě ctnosti. Svázání jsou na rukou, které po nespravedlnosti vztahovali; svázání jsou na nohou, kterými přikázání Boží přestupovali. Vizte, jaká vina, taký trest. Skřípají zuby pro svou závist a pro své zuby, kterými blížního jedovatými slovy trhali, pláč slzami, které ubohým lidem sami vynutili. Jaká vina, taký trest. Hoří a trápí se v ohni, poněvadž hořeli zde ohněm smilstva, nečistoty a nechtěli přijati oheň, který Pán na svět přinesl.

Ale nejen v onom ohnivém vězení, nýbrž často i zde na zemi najde Bůh zlosyna. První hlava soudců vypravuje: Adonibezek

král dal sedmdesáti knížatům usekati ruce i nohy. Tak zohaveni měli sbíratí drobtý ze stolu, které jim házel. Týž osud stihl jeho samého; když byl poražen, byly mu také ruce a nohy useknuty. Při tom volal: »Jakž jsem činil, tak odplatil mi Bůh.« (1. 7.)

Jak mnohý křesťan mohl by týchž slov používatí! Může se státi, že se zmocní tvých časných statků a odejmouti, čeho pro sebe a svou rodinu potřebuješ. Ale snad ti svědomí připomene nespravedlnost, které jsi se před lety dopustil, pročez rci »Jak jsem činil, tak odplatil Bůh.« Jaká vina, taký trest. — Očerňujš pomluvami tvé dobré jméno a viníš tě z věci, kde myslíš, že jsi čistý.

Taž se svých úst, zdali někdy nemluvila, co tvému blížnému na dobrém jménu škodilo. Jaká vina taký trest! Propustili tě ze služby nebo úřadu. Vzpomeň si na dobu, kdy jsi svého předchůdce také vyšťval a rci: Jaká vina, taký trest. — Nemoc tě upoutala na lůžko, všechny údy trpí své zvláštní bolesti. Zajisté můžeš říci: Jaká vina, taký trest. Nemůže se mým očím lépe vésti, nebo kolikrát jsem jimi hřešil. Na krku mám otok. Tak trpí za mou nestřídmost v jídle a pití. Ruce a nohy také si nemohou stěžovati, když jsem se jimi tolikrát prohřešil. Jaká vina, taký trest.

Vidíte jak spravedlivě Bůh hřích trestá. Chceš-li tomu předjít, zaplat dluh, který u Boha máš. Neboť přijdou dnové, kdy bude trest, jaký byl hřích, kdy nás nepřátelé obklíčí a zabudí, když nyní nebudeme s plačícím Spasitelem své hříchy oplakávati a v čas navštívení nepoznáme, co je nám k pokoji. Kéž nám to všem zde i na věčnosti udělí nejvyšší Pán. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Svátek Nanebevzetí Panny Marie.

Dva klíče k nebi: modlitba a práce.

Co jest předmětem dnešní slavnosti nanebevzetí Panny Marie, jest vám jistě známo. Víte zajisté, že si dnes připomínáme onu blaženou událost, kdy blahoslavená Panna Maria, ukončivši pozemskou pout tímto slzavým údolím, byla od svého Syna vzata s duší i s oslaveným tělem do blaženosti věčné ve výšinách nebeských. Radujeme se z jejího povýšení a vyznamenání, přejeme jí z toho srdce blaženosti v blízkosti jejího Syna, a'e v srdce se při tom vkrádá touha čím dále tím větší: Kéž bychom též jednou po tomto životě vešli do nebes a požívali blaženosti věčné ve společnosti Panny Marie!

Tato touha, m. dr., může býti snadno splněna. Jest nám pouze třeba, abychom si opatřili k bráně nebeské dva klíče, jimiž bychom si ji otevřeli. A které jsou to klíče, ptáte se? Klíče, jež nám otevírají bránu nebeskou, jsou modlitba a práce, dle známého pořekadla: modli se a pracuj! Že tomu tak, přesvědčíte se z dalších mých slov.

P o j e d n á n í.

Především si, m. N., vzpomeňte ještě na to, co jste byli slyšeli v dnešním

1. svátečním evangelii. Máte dosud v živé paměti, že se v něm vypravuje, jak Pán Ježíš zavítal do domu Lazarova v Bethanii, a jak se při této návštěvě zachovaly obě sestry Lazarovy. Marta si nedopřála ani oddechu, přičiňujíc se, aby co nejlépe pohostila tak vzácného a milého hostě; kdežto Marie Magdalena si zcela pohodlně sedla k nohám Ježíšovým a o nic jiného se nestarajíc, poslouchala jen jeho slova. V dalším se pak vypravuje, jak si Marta na sestru Magdalenu Pánu stěžovala, a co jí na to Pán Ježíš odpověděl; ale v celém dnešním evangelii se ani slůvkem neděje zmínka o blahoslavené Panně Marii, jak bychom to snad zcela právem očekávali na svátek jejího slavného nanebevzetí. Nenapadlo vám to, m. dr., ještě nikdy? A nezdálo se vám to podivným? Jak si to vysvětliti? Nehleďte v tom, m. dr., žádných nesrovnalostí! Dnešní evangelium docela dobře a zcela příležitostně přiléhá k dnešní slavnosti nanebevzetí Panny Marie; neboť dnešní evangelium má nám býti radostným poučením a poselstvím, jak bychom mohli za Pannou Marií přijíti do nebes a zasloužiti si tam trůn slávy. A v čem záleží toto radostné poselství a poučení, jež nám dává dnešní evangelium? Modli se a pracuj! Toť ono radostné poselství a poučení. Pracuj věrně ve svém povolání jako Marta! Modli se a žij zbožně u nohou Páně jako Maria Magdalena! Těmito dvěma klíči, modlitbou a prací, si otevřeš bránu nebes a přijdeš za Matkou Boží, kamž ona tě byla předešla, do radostí nebeských.

Takový byl také skutečně

2. život blahoslavené Panny Marie. Kde bylo třeba, byla pilnou Martou a pracovala. Stála však též po boku zbožné Marie Magdaleny a modlila se. Pozorujte, jak pilně pracovala ve svém útulném příbytku v Nazaretě! Spravovala celou domácnost, vařila, myla, prala, zametala, vodu nosila, obilí mlela, předla, tkala, šaty šila; a to vše nejen pro sebe, nýbrž i pro sv. Josefa a pro Pána Ježíše. Ale více než o časný život, starala se o život duchovní. Každý den si vzala čas k modlitbě, ba i při práci se modlila, a posvěcovala ji dobrým úmyslem. Čítala pilně v písmě sv. Když přišla sobota, šla do synagogy, aby poslouchala kázání a zpívala žalmy. Když přišly svátky, šla na pout do Jerusalema. Často sedávala u nohou svého Božského Syna a naslouchala jeho náboženským rozprávkám. Dobře si pamatovala všechno, co jiní jí o Pánu Ježíši vypravovali. Tak na př. sděluje sv. Lukáš evangelista, že zachovávala ve svém srdci všechna slova, jež byli pastýři mluvili o Pánu Ježíši, a že o nich rozjímala v srdci svém; a dále, že přechovávala ve svém srdci všechna slova, která jí byl řekl nalezený Ježíš v chrámě. Tak spojovala Panna Maria práci a modlitbu a oběma si pak otevřela bránu nebes. Že byla Panna Maria bez poskvrny hříchu prvotního počata, že se stala Matkou

Syna Božího a při tom zůstala pannou, to bylo dáno pouze jí a nikomu jinému, co svět světem stojí, a nikdo se jí v tom nemůže státi podobným. Ale v tom, že se všemi milostmi od Boha jí darovanými věrně spolupůsobila, že vedla zbožný, pracovitý, pokorný a prostý život, v tom jí můžeme následovati všichni. Jenom málo lidí dostává od Boha mimořádné milosti a osvětlení, jenom málo lidí je schopno, vykonati velké skutky a činy. Ale všichni mohou plniti své povolání podle vůle Boží a mlíti obrácenu svou mysl k Bohu; čili jinými slovy všichni se můžeme modliti a pracovati. V těchto dvou věcech záleží celá věda a všechno umění, státi se svatým. A kdo tyto dvě věci vykonal nejlépe, jest největším světcem.

To dokazuje také

3. zkušenost. Za času sv. Josefa Kupertinského žila v jednom městě v Itálii řeholnice, kterou lidé považovali za světici. A když se na ni jednou dotazovali sv. Josefa Kupertinského, odpovídal: »Mezi vámi žije pravá světice, které vy však neznáte.« A po té jmenoval chudou, neznámou vdovu, o které až dosud nikdo nic neslyšel. Když se pak na ni lidé doptávali, dozvěděli se, že žije zcela v ústraní se svými dcerami v chudé chatrči. Pracovala s nimi neúnavně na své výživě a nikdy nevycházela, leda jen na mši. sv. — Proto si, m. dr., pamatujte! Chcete-li dobře, spravedlivě, svatě žíti, jednou šťastně zemříti a na soudu Božím dobře obstáti, modlete se a pracujte! Ale při tom nezapomínejte, že modlitba a práce musí jíti spolu ruku v ruce, jako dva, kteří se drží a vedou za ruce. Jedna sama, buď modlitba nebo práce, vás nepřivede k cíli, vám neotevře brány nebes. Nebylo by dobře, kdyby n. př. žena chtěla celý den v kostele seděti, nebo doma se modliti, a při tom by domácnost zanedbávala, děti špinavé a roztrhané běhati nechala, a muži ani pořádného oběda nepřipravila. Rovněž tak by nebylo dobře, kdyby na př. muž pro samou práci, starosti a zaměstnání si nechtěl vzíti čas k modlitbě a službám Božím. Obojí, modlitba i práce, musí jíti spolu a jedna druhou podporovati. Jedna bez druhé jest nám málo platna.

Modliti se a pracovati jest možno lidem v každém stavu a povolání, takže každý může vésti bohumilý život, jak poznáte

4. z tohoto příkladu. Zbožný jeden poustevník žil dlouhá léta na poušti a celou tu dobu ztrávil v samém bdění, modlitbách a postech. Jednoho dne chtěl od Pána Boha zvědět, zda jest někdo v dokonalosti dále než on. Slyšel pak hlas, který mu pravil: »V nejbližší vesnici bydlí nádeník, ten je dále.« Šel tedy do té vesnice a tázal se nádeníka, co jej činí před Bohem tak zbožným. Nádeník odpověděl: »Nevím nic jiného, než že ve jménu Božím časně ráno vstávám a pozdě večer uléhám, celý den pilně pracuji a s sebou svou rodinu poctivě živím.« Poustevník odešel na poušť a žil přísněji než před tím. Po nějakém čase opět se tázal Boha, je-li někdo dokonalejší než on? A opět slyšel hlas, který mu pravil: »V nejbližším městě žije bohatý kupec, který je zbožnější než ty.« I šel tedy do města a tázal se kupce, co jej činí tak

zbožným před Bohem? Kupec odpověděl: »Vydělávám a užívám, co smím, s vděčností k Bohu a nenechávám žádného chudáka odejít od mých dveří s prázdnem.« Poustevník se zase vrátil na poustě a ještě více než před tím trval na modlitbách, bděních, a postech. A potom se zase tázal Boha, zda je snad někdo dokonalejší než on. Na to mu pravil hlas: »V paláci odtud na východ ležícím žije vznešená dáma, která jest ještě zbožnější než ty.« Sel tedy do tohoto paláce a ptal se vznešené dámy, čím se stala tak zbožnou, že se líbí Bohu přede všemi? Ta řekla: Není mně nic povědomo, než že jsem uprostřed svého blahobytu, a že z lásky k Bohu snáším rozmary svého muže a nevďěčnost a neposlušnost služebnictva.« Poté se poustevník ten vrátil zase na poustě.

Nevím, m. dr., a také mně na tom nezáleží, co je pravdy na tomto vypravování, a také ho za pravdivé nevydávám. Ale uvedl jsem je pouze proto, že velmi dobře odpovídá mému úmyslu, abych vám totiž názorně vtiskl v paměť pravdu velmi důležitou, že v každém stavu a povolání může člověk žít zbožně, a že žádný dobrý skutek není před Bohem záslužným sám sebou, nýbrž jenom tenkrát, když jest konán z lásky k Bohu, pro Boha, čili jinými slovy, když práce naše jsou počínány, prováděny a dokonávány modlitbou.

Rekapitulace. To jest také vyjádřeno krátce ve známém hesle: modli se a pracuj! Tak nám káže evangelium dnešního svátku, k tomu nás nabádá Panna Maria svým životem, tomu nás učí i zkušenost. Modlitba a práce jsou dva vzácné klíče, které otvírají brány nebes.

Perorace. Ale řídí se dle toho dnešní lidstvo? Modlí se a pracuje? Pracuje, o tom není pochybaosti, většina lidí za naší doby a pracuje snad nad své síly. Ale modlí se také? V tomto ohledu se chybuje mnoho. Mnohý člověk ráno vstane a ani se nepomodlí, ba ani křížem se nepoznamená, a na večer uléhá bez modlitby, nebo jen po modlitbě nedbalé. A jak se světi neděle a svátky ustanovené k modlitbě a službě Boží? Až bolno povídati! Mnoho lidí zanedbává dopoledne mši sv., a odpoledne jen málo jich jde na sv. požehnání. Bez počtu jich pak zneužívá nedělí a svátků k nepotřebné práci služebné, ke hříchu a zkáze své vlastní duše, takže nejvíce hříchů a zločinů se napáchá v neděli a ve svátek a v noci po nich. Jest pak divu, že nám Bůh dává jenom to, co jest k životu nejnutnější? A nedivil bych se, kdyby nám nedal ani to, kdyby nás naopak stíhal nouzí, bídou a hladem, protože nic jiného nezaslужujeme. Protož, m. dr., nechtějmež, již dále urážeti Pána Boha zanedbáváním modlitby, a služeb Božích, znesvěcováním nedělí a svátků zbytečnou služebnou prací, pitím a nestřídmostí a rozličnými hříšnými zábavami. Ale pracuj každý, jak bys věčně žít chtěl, a modli se, jak bys dnes umřít měl, a jednou se ti otevrou brány nebes. Amen. *Václav Kneřl.*

Neděle desátá po sv. Duchu.

Obřadnictví?

Skoro ve všech dobách vyskytovali se lidé, kteří si představovali pravé náboženství beze všech zevnějších pobožností, říkájíce: »Stačí, když Boha za nejvyššího Pána uznáváme v duchu. Stačí, když jej milujeme v duchu. Dostí na tom, když se mu koříme v duchu; když mu v duchu vzdáváme díky. Nač to obřadnictví? K čemu kostely? K čemu oltáře? Nač to časté navštěvování chrámů? Nač bohoslužebná roucha? Nač veřejné hlasité modlení? K čemu klopení očí? K čemu spínání rukou? Bití v prsa? Klečení? K čemu tyto a těm podobné titěrnosti, obřadnictví? Obřady jsou zbytečným přívěškem a pravé zbožnosti na ujmu. Matou lid, který ve své prostotě snadno na obřadnictví ulpí a pro samý obřad jádro věci se zřetele ztrácí. Obřady svádějí k pověřčivosti. Konečně mají proti sobě samého Krista Pána, který se přece dosti jasně a zřetelně v této příčině vyjádřil před ženou Samaritánkou u studnice Jakobovy, když pravil: »Přichází hodina a nyní je tu, kdy praví ctitelé budou se klaněti Otci v duchu a v pravdě.« (Jan, 4, 23). Když tedy pravé náboženství záleží v duchu a pravdě, tedy netřeba pobožností zevnějších. Netřeba klekati na kolena. Netřeba spínati ruce. Netřeba chrámů, oltářů a paramentů.«

Draží posluchači, je to pravda? Jsou všechny pobožnosti zevnější opravdu zbytečným obřadnictvím? I. Co o tom soudí Písmo? II. Co naše srdce? III. Kterak svědčí historie?..

I.

Písmo sv. jak Starého tak i Nového zákona schvaluje obřady při pobožnostech. Chcete důkazy? Chcete příklady?

a) Abel se klaněl Bohu a velebil jej v duchu a pravdě, ale při tom obětoval mu viditelnou oběť.

Patriarchové velebili Pána zástupů v duchu, ale stavěli mu zároveň stánky a oltáře. Ejhle, obřadnictví!

Mojžíš rozpřáhl ruce, když Israelité bojovali proti Analekitům, k nebi a modlil se. Nemohu nic jiného tvrditi, nežli že se při tom modlil v duchu a pravdě

Josue roztrhl své roucha a padl tvář na zem před archou Hospodinovou, leže až do večera. On i všichni starší israelští sy-pali si při tom prach na hlavu. (Jos. 7. 6.) Ejhle, obřadnictví!

Šalamoun chtěje se hodně vroucně v duchu a pravdě pomodliti, klekl na obě kolena na zem a ruce roztáhl k nebi (III. Kr. 8. 54).

Eliáš vstoupil na vrch Karmelu a skloniv se k zemi, položil tvář svou mezi kolena svá. (III. Kr., 18, 42). — Ejhle, obřad!

Je zde někdo mezi vámi, kdo by se odvážil říci: »To bylo ale opravdu zbytečné obřadnictví! Ti lidé se nemodlili a nekla-něli v duchu a pravdě!« To přece nemůže říci nikdo.

b) Farizeus z dnešního evangelia nebyl ovšem dalek planého obřadnictví. Ale zdalíž se nemodlil v duchu a pravdě publikán? Zdaž ho nepochválil sám Spasitel?

Zdaž konečně sám Spasitel nekonal zevnějších pobožností? Projdeme-li jen povrchně jeho obcování na zemi, přesvědčíme se o tom a poznáme, že zevnějších obřadů netoliko nezamítal, nýbrž naopak sám užíval a tudíž svým příkladem ideální svaté obřadnictví přímo doporučil. Slyšte jen několik málo příkladů!

Když Pán Ježíš z velikého milosrdenství se strojí, aby z mála chlebě a ryb nasytil veliký zástup hladových posluchačů, tehdaž, jak napsal sv. Matouš, učiniv díky nejprv požehnal těch nemnohých krmí. To díkyčiněním nebylo nic jiného nežli obřad. To žehnání byl rovněž obřad.

Když člověku od narození slepému darovati chtěl zraky tu zase, jak popisuje sv. Jan (9, 6) »plivnul na zem a udělav ze sliny bláto, pomazal tím blátem oči slepého.« To byl obřad.

Evangelista Marek (7. kap) vypravuje něco jiného. Když se Pán Ježíš ubíral krajinou desítměstí k moři Galilejskému, jednoho dne přivedl k němu hluchoněmého a prosili, aby vložil na něj ruku. Tedy Spasitel pojav jej od zástupu v soukromí, vložil prsty své v uši jeho a plivnuv dotekl se jazyka jeho, a pohlédnuv k nebi, vzdechl a řekl: »Effeta, to jest: otevři se!« A hned byl ten člověk uzdraven.

Bez počtu bylo neduživých a chorobných, které božský Lidumil uzdravil pouhým slovem. Proč tedy tyto jmenované uzdravil, abych se tak vyjádřil obřadnický? Mělo snad to dotýkání, to plivnutí, to vzdechnutí a zřání k nebi dodatí jeho slovu moc divotvornou? Nikoli! Ani slova Effeta nebylo potřebí. Neboť Pán Ježíš mohl pouhým chtěním a pokynutím své božské vůle nemocné uzdraviti. K čemu tedy to pomáznutí? K čemu zřání vzhůru? To byl zkrátka a dobře jakýsi obřad, kterým Pán Ježíš doprovázel dobročinění.

Ostatně rcete mi drazí, proč v hodině svého utrpení v zahradě Getsemanské padl na kolena, ba i na tvář?... Proč, zaslibuje apoštolům Ducha svatého, na ně dechl? Proč stoupaje na nebesa, jim žehnal rukama pozdviženýma? — To všechno byly samé obřady.

Není-li tedy pošetilo a zpozdilo jakkoli zlehčovati a zavrhovati posvátné obřady Církve katolické a zevnější pobožnosti jednotlivých zbožných křesťanů? —

II.

Co o tom soudí naše srdce?

Jest ovšem pravda, že podstata dokonalého náboženství má svůj základ v duchu a pravdě. Duchem v Boha věřiti. V duchu se mu klaněti. Duchem a srdcem v něho doufati. V duchu a srdci jej milovati. Duchem a srdcem jej chváliti a velebiti — v tom se obsahuje podstata a jádro náboženství. »Bůh jest Duch«, volá Pán »a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a pravdě mají se klaněti.« (Jan 4. 27.).

Což tedy? Jsou*) snad zevnější poklony a tělesné služby Boží proto zbytečné, když podstata náboženství základ má v srdci? Nikoli. Kdybychom byli andělé, nemajíce žádného těla, žádných údů, tu ovšem musilo by pouze uvnitř býti naše náboženství; v duchu se klaněti by stačilo. Tak se v nebesích svrchovanému Bohu klaní andělé: duchem milují, duchem chválí, duchem se koří. Duchové duchem! V tom záleží rozdíl mezi náboženstvím andělským a lidským.

My však, lidé, máme ducha spojeného s tělem, spojeného a sjednoceného s údy zevnějšími. Proto jsme povinni velebiti Stvořitele i poklonou zevnější, viditelnou. Horlivost náboženská má ovšem p'amen svůj v duchu čili dle výroku Kristova »v ducha a pravdě.« A'e jaký, prosím, byl by to duch, kdyby nepohyboval tělem? Byl by to duch plápolající, kdyby vždy vlažné a studené zanechal tělo?

Věřte mi, nejmilejší, jestli-že vnitřní duch skutečně láskou plápolá, tedy hoří také všichni těla údové. Hoří ústa. Protož jakmile příležitost k pobožnosti se naskytne, ihned k modlitbě a upřímnému zpívání se otvírají. Hoří ruce. Protož v čas roznicené pobožnosti (na příklad v Lurdech) spínají se vzhůru, neboť duch sám je vyzdvihuje. Hoří nohy. Protož, diktuje li tak roznicené duše, pospíchají do kostela před oltářem poklonit se Bohu. A když se přibližuje den stolu Páně, s jakou rychlostí chvátají nohy k požívání chleba andělského! Roznicený duch je popoháněn.

Zkušenost učí, že v chrámu Páně při zevnějších pobožnostech, jak je Církev ustanovila, více se rozhorluje nábožensky založený duch než doma, v přítvku. O slavnostech více rozniceno bývá srdce nežli za dnů obyčejných. V nábožném shromáždění více se rozmáhá pobožnost nežli v soukromí. Pro tutu právě příčinu vzaly svůj počátek rozličné církevní slavnosti a nábožné obyčeje. (V Paní Komisarce ličí J. Š. Baar upřímaou zbožnost Chodů při církevních slavnostech). Proč se konají tyto slavnosti a pobožnosti? Proč ta četná při nich světla, všeliké obřady, zvuk hlasných zvonů, zpěvy a rozličné přípravy ve chrámech? To všechno proto, aby křesťanský duch se všech stran, jak skrze sluch, tak skrze oči i skrze vůni k horlivosti byl povzbuzován. V této příčině jest Církev katolická od dob apoštolských mistrýní Její obřady a vyzdobené chrámy přivedly už nejednoho ke hlubokému přemýšlení.

Já na příklad cítím a uznávám svého Boha v srdci. Věřím v Ježíše Krista a v ducha a v pravdě se mu kořím. To je mé náboženství vnitřní. Ale jakm'te přijdu do chrámu, jakmile s kazatelnou neb od oltáře vidím před sebou zástupy věřících. Když slyším, jak všechno nahlas Boha chválí a jméno »Ježíš«, potěšení naše, se rozléhá na všechny strany... Když zdaleka znějí hlasové »s Ježíšem živu být, s Ježíšem chci umřít,« aneb když slyším unášející zvuky zpěváckého kůru... Když vidím při pozdvihování nejsv. Svátosti, kterak lid sklopuje oči své k zemi, padá na kolena, bije se v prsy a vzdychá zkroutěně: »Bože buď milostiv mně, hříš-

*) Dle Rychlovského.

nému! — tu srdce moje k Bohu obzvláštně se povznáší: Já to upřímně vyznávám a soudím, že i vám je nejinak.

Ale kdybychom byli pouzí duchové, jako na příklad jsou andělé, tu bychom nepotřebovali žádných zevnějších přívěsků své nábožnosti. Nepotřebovali bychom žádných chrámů, žádných oltářů, žádných zevnějších znamení k pobožnosti. Ježto však vedle duše máme i tělo, potřebujeme chrámů, potřebujeme obřadů, ať si namítá proti tomu kdo co chce. —

III.

Zevnější obřady a pobožnosti shledáváme i v historii naší vlasti, u našich zbožných předků. To nemůže žádný upříti, že tito sloužili svému Bohu v duchu a pravdě. V srdcích jejich vládla neobyčejná vroucnost k Bohu, kteráž mezi jiným ohrážela se v neslýchané štedrosti při stavbách chrámů, kaplí, křížův a klášterů. O kráse těchto památek v Čechách píše Eneáš Sylvius, že v celé Evropě neexistuje říše a tak mnohými, krásnými a drahocennými chrámy, jako česká naše vlast. Chrámy ty ční až k oblakům. Jsou podivuhodné šíře a délky, něžným klenutím jsouce přikryty. Oltáře do výšky se pnoucí, zlatem a stříbrem se skvoucí, v nichž sv. ostatky uloženy jsou. Roucha kněžská drahokamy vykládaná. Všecky ozdoby, ornáty a paramenty překrásné. Nábytek všecken drahocenný. Okna vysoká a široká průhledným mnohobarevným sklem pouštějí roztomilé světlo dovnitř. Takových chrámů je mnoho nejen ve městech, nýbrž i po dědinách. Pro tuto vroucnost a bohabojnost českého lidu — tak píše letopisec dotyčný dá'e — pro tuto vroucnost a bohabojnost vzrostlo v naší zemi takové štěstí a taková úroda, že dosáhla vrcholu slávy. Zdálo se, jakoby božská dobrotnost chtěla s tou starou českou zbožností závodit. Neboť čím více se služba Boží v zemi rozmnožovala, tím hojněji rostl nadbytek všeho, čeho si srdce lidské jen přát mohlo, jakoby na odměnu. Tak česká země hojně vyvážeti mohla z úrody a pokladů svých do zemí sousedních, začez od nich »Matkou« jest nazývána.*)

A poněvadž již sv. apoštolové napomínali věřících ke chvalozpěvům, tedy i naši předkové, přilnuvše duchem a srdcem ku spasné víře Kristově, hned počali chválu prozpěvovat Bohu svému. Zpívali při rozmanitých příležitostech, v kostelích i doma. Hojných svědectví a dokladů o tom poskytují zápisy starých kronikářů. Tak na příklad Křišťan**) v životopise sv. Ludmily a sv. Václava vypravuje, že věrný služebník sv. Václava, Podiven, všecky skoro služebníky až do posledního kuchaře tak nevedl, že nebylo dvořana, jenž by nebyl uměl zpívat žalmy. O pobřbu sv. Ludmily, kněží a žáci zpívalce žalmy a chvalozpěvy, nesli tělo její do města. Podobně zpíval i lid a duchovní, když přenášeli tělo sv. Václava ze Staré Boleslavi do Prahy...

*) Mich, Putheus aquarum viventium.

**) Fontes rerum bohemicarum.

Draží přátelé! Pán Ježíš pravil, že Bohu se máme klaněti »v duchu a pravdě.« To také činíme. Ale i Písmo sv. i naše srdce nám dovolují, abychom své klanění odívali také do roucha obřadnictví. Jak historie dokazuje, dalo se tak v Církvi vždycky od dob apoštolských počínaje. Ani jeden z posvátných obřadů katolické bohoslužby není bez hlubokého významu. Není ovšem možno, abych vám teď význam každého obřadu vykládal, ale objasním vám krátce obřady, které sami ze zbožnosti konáte. .

Kdykoli padáte na kolena, napodobujete Ježíše, který se poslušně a pokorně podrobil vůli Otcově; Bijíce se v prsa, káráte viditelně to, co se v srdci vašem skrývá zlého, totiž zlé žádosti. Klopíce své oči před Svátostí napodobujete kajícího publikána, který si ve chrámě netroufal ani vzhůru pohlednouti. Když ale vy pozvedáte zraky své vzhůru k nebi, činíte totéž, co matka Makabejská, kteráž nadějí života věčného v útrapách nejhorších posilovala sebe i své syny. Zvedajíce při modlitbě ruce, následujete příklad Spasitele, který rovněž tak s rukama rozpjatýma na kříží oběť za hříchy světa podával Otcí nebeskému. Při čemž pamatovati vám jest, že oběť vaší modlitby jen tehdy bude přijata, budou-li ruce vaše čisté jako byly Kristovy. .

Nejsou liž tedy plané a liché námitky, jež nevěrci, jinověrci a nemyslicí katolíci proti posvátným obřadům namítají? Ovšem, kdo by rád vyloupil poklad, obyčejně nešetří schránky, ve které je ten poklad uložen. Od lidí, kterým víra a její tajemství jsou jakoby trnem v oku, nemůžeme očekávati, aby velebili obřady, které tajemství víry obalují. Než, co naplat? Krtek slunce neubráne. My víme, že posvátné obřady pravé náboženství jen okrašlují, jsouce schváleny od samého Spasitele. To nám stačí! Zálež pouze na nás, abychom ducha posvátnými těmi obřady vanoucího chápali. Pak nám teprve nejen posvátné obřady, nýbrž i naše levně projevovaná zbožnost poslouží k věčnému spasení. Amen.

František Malý.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Benignitas et humanitas.

Ke článku, uveřejněnému pod tímto názvem v č. 5. str. 194, dovolujeme si, — snad jako praktické příklady ke kázání, jakož i ke vlastnímu vzdělání a prospěchu, — připojiti několik myšlének, jak lektura poslední dobou jich poskytla.

Kapka medu.

Časopis »Korespondence kněžského spolku Associatio Perseverantiae sacerdotalis« přinesl v jednom ze starších ročníků, tento příklad, který je význačným dokladem k výroku sv. Františka Saleského, že na kapku medu možno lapiti více much než na sud octa:

Dva důstojníci, staří kamarádi, kteří sloužili u téhož pluku, potkávají se na ulici. Je právě neděle; jeden z nich vrací se z kostela, kde byl u sv. přijímání.

»Jak to přijde,« táže se druh, »jsi zvyklý vojenskému životu, jako já, a chodíš tak často ke sv. přijímání?«

»Jak se to stalo? Je to zcela jednoduché a přece památné! Změnil jsem se v náboženském ohledu zcela a docela přičiněním kazatele, který nikdy nepromluvil mi ani slovíčka o náboženství, a tím kazatelem je moje manželka. Byla vždy zbožnou; mám ji rád upřímně, proto respektuji vždy její náboženské přesvědčení, třebaž že s ní nesouhlasím. Jako mladá dívka účastnila se horlivě náboženského spolkového života a podepisovala: dítě Mariánské. Usmíval jsem se tomuto jménu, ale líbilo se mi, třebaž nevlím, proč? Jako mladá paní věnovala se mi úplně, ale zůstala, jako byla vždy, nábožnou, svědomitou, pilnou v návštěvě kostela, nikdy však jsem nespozoroval, že by pro svá náboženská cvičení zanedbala nejmenší své povinnosti. Zřídka promluvila ke mně o Bohu ale vyčetl jsem z její oči, jaké je její smýšlení. A když mi někdy ze zlovyku vyjelo zakletí, tu zbledla, někdy vyronila slzu! ale to bylo vše! Brzo opět pohlédla na mne laskavě a ukázala se obětavou, a to více než dříve! Neřekla mi nikdy, že jednal jsem špatně, ale cítil jsem to v její blízkosti. Když se před mými očima modlíla ráno i večer, — a nezapomenu nikdy, — byla celá oduševněna. — To byly chvíle, kdy byl bych rád vedle ní pokleknul, kdybys si byl troufal.

Když přišla po svatém přijímání, tu zdálo se, jakoby jí obklopovalo čistější nebeské ovzduší! V takové dny byla obzvláště veselá a spanilá. Byla mi skutečně andělem! Jsem přesvědčen, že způsobil jsem jí častokrátě bolest, ale nedala toho nikdy

znáti. A hle, po 6 letech takového důrazného kázání byl jsem zcela proměněn, toužil jsem, milovati Boha, onoho dobrého Boha, kterého miluje moje manželka, který jí vštěpuje takovou zbožnost, které potřebuji i já pro svoje stará léta, toho Boha, který jí dává ty cnosti, jež jsou kouzlem mého života. Sám jsem nevěděl, co se mnou se děje, ale jednoho dne, když se vrátila od svatého přijímání, rozepjal jsem náruč a řekl jí:

»Johanko, zaveď mne ke svému zpovědníku!«

Ona, klidná a veselá a přece s očima, plnými slz, objala mne, řkouc:

»Věděla jsem, že mne jednou tak řekneš, modlila jsem se za to tolik! Díky, upřímné díky!«

»A od toho času — ale raději pojď k nám a přesvědčíš se, jak jsme šťastní!«

Několik praktických pokynů.

Buď vždy laskav a přívětiv! Nařizuje-li ti představený něco, žádá-li někdo od tebe nějakou službu, neodpovídej nikdy suchým »Ne.«! Snaž se, jiným ušetřiti námahu, pokud ti možno a pokud tím se neproviniš proti žádné povinnosti! Jakmile spozoruješ, zanech každého projevu netrpělivosti, nespokojenosti! Nikdy neukazuj se jiným podrážděným, durdivým, nespokojeným! Každého dne z rána rozvaž před Bohem, jak těm osobám, s nimiž je se ti nejvíce stýkati, jichž se obáváš, jež ti nejsou sympatickými, bys mohl prokázati ochotu, způsobiti radost, učiniti něco k libosti. Kdykoliv nařizuješ něco podřízeným, připoj vždy nějaké vlídné, laskavé, blahovolné slovíčko.

Rád si osvojuj drobné formulky zdvořilostní, jež jenom sobeckým chladným srdcím jsou obtížnými, jako: Dobrý den; dobrý večer; děkuji za každou, sebe menší službičku, pros o každou ochotu! Snaž se vniknouti do zvláštností povah lidí, s nimiž žiješ, studuj je, přizpůsob se jim, pokud možno, dbej jich! Šetři jejich osobních zvláštností, nezjevuj nikdy jiným jejich slabostí! Nikdy neuděluj žádné rady, nikdy nepronášej žádné předhůzky, výčitky, hany, neovládáš-li se úplně!

Doslov. Hle, jak bohatý jest obsah slov »Benignitas et humanitas,« jež se mnohým snad zdají byt nemoderními! A mohli bychom ještě déle a dále rozváděti hluboký smysl, ve slovu tom skrytý, kdybychom dále rozebírali pojem lásky křesťanské a podobně.

Rozjímání učí nás: »Benignitas et humanitas« je láska, jež se zcela věnuje, pokora, která se poníží, sebezapírání, jež se odříká, trpělivost, která snaží, síla, jež nikdy neumdlévá. Tyto cnosti jsou jako rosa, která občerstvuje a křísí vyprahlé rostliny, jsou vůně květin, která naplňuje celé své okolí.

Dr. Rudolf Zháněl.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Sursum.

Kdykoli náš Spasitel něco velikého vykonati zamýšlel, po každé pohlédl napřed vzhůru (sursum) k nebi. K nebi tedy vzhlédl, prve než hladový zástup nasýtil. K nebi vzhlédl, prve než převlebné tajemství své lásky při poslední večeři byl ustanovil. A dříve, nežli ducha vypustil, obrátil své oči, zalité krví, vzhůru k Otci svému nebeskému.

Podobně učinil i dnes, jak nám o tom evangelista Marek vypravuje: Chtěje totiž uzdraviti hluchoněmého, Pán Ježíš „dotekl se jazyka jeho, vzezřev k nebi.“

Nejmilejší! Zajisté je vám známo, že Pán Ježíš nekonal nikdy nic zbytečně, ale každý jeho krok, každé jeho vzdechnutí, každé hnutí, každý, na pohled nepatrný čin, následovně také jeho časté pozdvihování zraků vzhůru k nebi, mělo svůj hluboký a praktický význam pro nás a je nám poučením, jehož následovati užitečno. Jestliže tedy Ježíš Kristus k našemu povzbuzení v důležitých okamžicích vždycky vzhlížel k nebi, dy že nám je užitečno pozdvihovati zraků svých k nebi?

Jisto je, že nebe je zbudováno pro lidi, a lidi jsou stvořeni pro nebe. Proto bychom vlastně ani na chvíli neměli zraků svých spouštět s nebe, ale spíše ustavičně vzhůru hledět, jak píše sv. Řehoř Nazianský. Živočichové, kteří nemají rozumu, obracejí zraky k zemi, protože jsou pro zem stvořeni. Ale člověku dal Bůh rovnou postat, aby už svou postavou směřoval ke své původní vlasti nebeské.

Jakkoli nás tedy už tato postać nutká pohlížeti vzhůru, vyskytují se okamžiky, kdy obzvláště je zapotřebí prosebné zraky vzhůru obracet. Je to 1. hodina utrpení, 2. hodina pokušení a 3. hodinka smrti. — Panno Maria a sv. Štěpáne, našeho chrámu patrona, stůjtež při nás v této půlhodině rozjímání!

I.

Kterýsi poctivý a pracovitý řemeslník upadl v hotovou nouzi. Zákazníci mu zůstávali dlužní, rodinu stihala jedna nemoc za druhou; k tomu ke všemu nastal drahý rok, boháči naříkali a chudí trpěli nouzí. Tíha všech těchto neočekávaných utrpení a křížů dotkla se ho tak, že pozbyl veškeré důvěry v lepší budoucnost, rouhal se a reptal proti Bohu, ano i na sebevraždu pomýšlel. Ale tento muž měl na štěstí dobrou ženu, takovou, o jaké praví Bible (Sirach 26): »Kdo má ženu dobrou, má pomoc vedle sebe a bezpečnou podporu.« Jeho žena byla také statečná a o takové praví zase bible: »Žena statečná obveseluje muže svého a léta jeho naplňuje pokojem, ať jsou manželé ti bohatí či chudí.« Jeho žena byla hluboce věřící a zbožná, a o takové ženě praví zkušenost, že dovede býti strážným andělem domácnosti.

Tato žena ho tedy povzbuzovala a těšila, ale pozorovala s bolestí, že nadarmo. Jednoho dne byla na oko celá zarmoucená, jako by také ona pozbyla poslední naděje. Když se jí muž tázal na příčinu náhlého smutku, začala mu takto tesklivě vykládati: »Minulou noc jsem měla podivný sen. Zdálo se mi, že náš dobrý Pán Bůh umřel. Všichni andělé mu přišli na pohřeb a plakali. I já jsem velice plakala, protože až dosud byl Bůh na nebi jedinou mojí útěchou, které jsem vzhůru vzhlížela. Teď mi umřel.« Jako bláhová žena mluvíš!« okřikl ji muž. »Cožpak může Bůh umřít?«

Tu teprve zbožná žena vyjasnila líce, pojala muže za ruku, povzdechla, pozdvihla oči vzhůru k nebi a pak se muži zadívala prosebně do očí s celou vroucností doufající duše pravila: »Nuže, jestliže starý Bůh ještě žije, jestliže nás oba už 40 a 50 let živil až do této chvíle, proč ty, můj drahý manželi, chceš si zoufat?« Při těchto slovech pocítil on v srdci neobyčejnou útěchu, úsmál se a řekl: »Ženuško, ty jsi zbožnější, ale také moudřejší než já. Splním tvé přání. Budu zase v Boha důvěřovati a k němu vzhůru budu se utíkat v modlitbě, neboť doufám, že nám v utrpení pomůže.« (Schmilling.)

Drazí posluchači, tak si to v utrpení uvažujte i vy: vzhledněte vzhůru ve chvílích zoufalství a pomyslete sobě: starý Bůh náš pořád žije a ví dobře o našem utrpení. Ostatně, cožpak jsme my jediní, kteří trpíme? Všichni to bolestně zakoušejí, že tento pozemský život nic jiného není nežli putování slzavým údolím. Každý má svůj nějaký bol. Žádná rodina není bez utrpení. Ó jako slunce na všechny lidi vychází a na ně svítí, tak vychází kříž a trápení na všechny bez rozdílu, a není času, není místa, není stavu, kde by stál kříž.

Jak těžké utrpení mají mnozí rodičové se svými dětmi, když jim tyto splácejí nevděkem, necitelností a hanbou! Jiného stihá nezdar v obchodě, v řemesle. Onde veřela se do rodiny dlouhotrvající nemoc, jinde chudoba, hlad a nouze o přístřeší až k roufání. A nespírali-li jednoho kříž zevnější, trápí ho zase vnitřní nepokoj, nespokojenost a obtíženě, týrající svědomí, což je vlastně

utrpení nejhorší. Někdy se nad některým člověkem shlukne taková bouře utrpení a nehod, že div si nezoufá. A co je při tom nejsmutnějšího? Že ztrápené srdce zhusta se vidí opuštěné a vši útechy zbavené, takže trápení své mnohdy jiným ani světit nemůže, poněvadž by mu nerozuměli. Musí je v těžce sevřených prsou uzavřít a utajiti. A to je právě chyba, když se někdo cítí úplně opuštěným!

Víte-li, co by měl raději učinit? Kam se obrátit? Kam vze-zít, když jej utrpení poráží a hlava jeho malomyslně dolů klesá? Ó tenkrát, moji draží, měl by pohlédnouti vzhůru k jasným a krásným nebes prostorám a zvolati: »Starý Pán Bůh ještě žije; snad mně nedá zahynouti!« ...

II.

Ale jsou ještě jiné okamžiky v životě křesťana, které jsou neméně důležité. Jsou to okamžiky, ve kterých osud nesmrtelné duše křesťanovy téměř sepjatýma rukama volá: »Človče, pohlédni vzhůru a pamatuj si, že tě ten starý Pán Bůh vidí!« To jsou okamžiky těžkého pokušení.

Co jest pokušení? Job tvrdí, že »život člověka na zemi je bojování« (7, 1). Dábel, svět, tělo, náruživost — to jsou jeho protivníci, nepřátelé viditelní, nepřátelé neviditelní, nepřátelé vnitřní, nepřátelé zevnitřní, nepřátelé chytří, neunavní a zarytí. »Zapřísáhli se proti němu a chtějí ho mocí svrhnutí do propasti pekelné. Odevšad povstali proti němu a hledají duše jeho.« (Ž. 5, 3. 5).

Toho přece nikdo upřít nemůže, že v životě každého člověka, zvláště toho, který je prost všelikého utrpení, nadchází je hodiny nebezpečně lahodné a k nepravosti mocně lákající; hodiny, v nichžto cnost a nevinnost velmi těžce zkoušena bývá; hodiny, v nichžto slabý a křehký křesťan velmi snadno ke hříchu sveden býti může. Takové okamžiky nazývají se »pokušeními«. Rozličná jsou pokušení u rozličných osob. Obvykle dráždí člověka, představuje mu nějaké dobro, po němž smysly touží. »Osob si je,« praví mu. »Dovoleno, nedovoleno — jen vezmi a požívej!«

Nuže, v hodině takového těžkého pokušení co má činiti křesťan, který svou duši miluje? Nebude příliš opovázlivým a nebude příliš důvěřovati vlastním silám. Místo, aby na sebe spoléhal a chtěl bojovat proti pokušení toliko přirozenými zbraněmi, »pozdvihne oči svých vzhůru k horám Božím, odkud mu přijde pomoc.« (Ž. 120, 1.) Vyzývá Ježíše. Poroučí se ochraně Marie Panny. Žehná se znamením sv. kříže. Vyslovuje mocná a sladká jména Ježíš, Maria, Josef. Drží se jích pevně jako ten, jež divoké vlny spláknouti chtějí se záchranné skály, na které se právě zachytí. »Věrnýť jest Bůh,« dí sv. Pavel k lidem pokoušeným (I. kor. 10, 13), »kterýž nedopustí vás pokoušeti nad to, co můžete snést, ale učiní s pokušením také prospěch, abyste mohli snést, t. j. uděluje tolik milostí, aby věřícímu bylo možno zvítěziti.

Kardinál biskup Pie má ve chrámu Panny Marie v Poitiersu na svém náhrobku tento nápis: »Tuus sum ego, mater.« Tato slova totiž řečený biskup nesčetněkrát vyslovil za svého živobytí, vzhlížeje vzhůru k nebi. Kdykoli byl v pokušení, na cestě, před prací, vždycky se doporučoval mocné ochraně Panny Marie. Sv. František Serafinský zase říkal s povzdechem: „Můj Bože a mé všecko.« Odřikává-li kněz brevíf, začíná slovy: »Domine, ad adjuvandum me festina!« ...

A co vy říkáte, draží, když vám hrozí pokušení k těžkému hříchu? Hříchů ve světě je tolik a pokušení ke hříchům ještě více. Všude na vás čeká. Všude své síle hází po vás. Jistě neuplyne dne, aby vás ke hříchu nepokoušel a nelákal. A vy třeba u zpovědnic na hřích ten žalujete, ale sebe při tom omlouváte říkouce v rozpacích: »Já jsem ke hříchu nechtěl přivoliti. Já jsem se proti němu bránil, co jsem mohl. Ale pokušení bylo tak silné, že jsem nemohl odolati a že jsem podlehl.«

Vím, nejmilejší, zrovna tak dobře jako vy, že pokušení ke hříchu bývá často velmi těžké. Ale právě proto je třeba vždy pohlédnouti vzhůru k nebi a prositi za pomoc »Domine, ad adjuvandum me festina!« Než, já se vás táži, abyste mi upřímně odpověděli: Když ta svůdná myšlenka začala se vám do duše a do celé bytosti jako nezřízená touha vtírat; když vás lákala, abyste těžký hřích spáchali, pohlédli jste vzhůru? Pomodlili jste se v té hodině zbožně za tolik síly, abyste hříchu odolali? Pomodlili jste se v pokušení jen jeden Otčenáš? Nepomodlili. Ani jste si na Boha nevzpomněli. Ale, pak neříkejte, že jste hříchu odolati nemohli! Mohli jste odolati, ale vy jste nechtěli, neboť jste neposlechli svého božského Učitele, který nás naučil modliti se: »A neuvoď nás v pokušení!«; který velel: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!«; který se na pokušení ďábla a světa 40 dní postem připravoval a slavně zvítězil.

Ale teď se, prosím, zadržte na chvilku na obraz nad hlavním oltářem. Co představuje? Za bránu města, Jerusalema, vlekou nakvašení židé mládence sv. Štěpána, jahna, aby ho ukamenovali. Jako dešťový příval hrnou se naň špičaté kameny se všech stran. Údy jeho všechny jsou poraněny a zkrvaveny, ale mladé tělo dosud smrti vzdoruje a duch je nezraněný, silný jako vždy.

Když již stál na místě, kdež ho očekávala děsná smrt, a kamení k usmrcení jeho již nashromážděno bylo, tehdy Štěpán »pohlédv vzhůru, spatřil nebesa otevřená a Syna Božího stojícího na pravici Boží.« Těmito slovy líčí ve sv. apošt. (7). evangelista Lukáš počátek jeho mučednické smrti. »Spatřil nebesa otevřená.« Ó jak překrásné věru musilo býti vidění! Nebesa se otevřela. Brány, jimiž proniknouti nedovede oko smrtelníkovy, se otevřely, takže mohl tento sv. mučedník již napřed spatřiti blaženost, která ho očekávala. Kristus uprostřed slávy, uprostřed andělův, uprostřed vyvolených stál v záři božské po pravici Otce. Štěpán to všecko viděl. Neviděl ovšem této nádhery okem smrtelného člověka, ale viděl to okem nadpřirozeným, paprsky moci božské

osvíceným; neboť oko světlem božím osvícené vyzdvihuje se a prohlídká daleko.

A když to přeslavné vidění uzřel Štěpán; když viděl, kterak k obejmutí jeho připravený stojí Kristus; kterak naň čekají andělé, kterak se jemu tam již víjí věnce a jaká tam pro něj se třeptí koruna — ó jaký kámen, jaká rána, jaká skála mohla jemu těžká býti?

• Vidím nebesa otevřená, • volal radostí všecek opojen pohlížeje vzhůru • Vidím Syna člověka stojícího na pravici Boží. • Jenom bijte, skály, do mé hlavy; země mne více netěší, těším se na smrt. Kamenů přival nechť se na mne oboří! Nežádám více živu býti. Ach, to není kamení, ale to jsou perly, perly koruny nebeské! Vidím, kam vstupuji. Vidím, kam mne kamenující nepřátele vedou: • Pane, přijmi mou a jim nepokládej toho za hřích v této mé hodině smrti! •

Tak sladce umíral Štěpán ukamenovaný! Tak sladce usnul v Pánu. • Usnul, • tak doslovně napsal sv. Lukáš. Jenom usnul. Usnul uprostřed vichřice kamenů hvízdajících a údy jeho drtících; uprostřed srašlivého hluku zběsilé luzy židovské usnul, jakoby sladká hudba v této hodině smrti ke spánku jej byla ukoľébala. Usnul na rtech s modlitbou, kterou k otevřeným nebesům za své katany vysílal. Usnul v Pánu. Napřed pohlédl vzhůru k nebi a pak usnul. (Dle kázání Rychlovského). Co mu osladilo přehořkou smrt? Pohled vzhůru.

A ještě jednu podobnou historii vám chci vyprávěti: Bylo to roku 288 po narození Páně, když se jednoho dne (10. srpna) valili zástupové tentokráte za bránu města Říma k místu popravnímu. Byla tam postavena soudní stolice, na niž se usadil císařský soudce. Nedaleko odtud byla zapálena hranice dříví. Kromě toho pochopové přinesli veliké železné lůžko, rošti podobné, a podložili pod ně oheň. Již již se celé lůžko rozžhavilo. Diváci napjatě čekali, co se bude dít. Však nečekali dlouho, neboť, hle, již na dané znamení přiveden byl spoutaný jinoch, jáhen Vavřinec, všecek bledý a ztrýzněný. Hněvivě pohlédl naň pohanský soudce a ukazuje na rozpálený rošt zvolal: • Vol si jedno z dvojího: buď budeš našim bohům obětovati nebo se budeš za živa smažit! •

Bez rozmyšlení ubírá se Vavřinec ke smrtelnému lůžku. Počínají mu rychle svlékati šaty a ještě rychleji jej hledí přikovati k rošti. Hrůza pojímá diváky, ale sv. mládenec nemění ani dost málo klidné tváře; oči jeho září radostí a libý úsměv pohrává mu kolem rtů. Je mu jakoby ležel na růžích a nad sebou viděl zelený koberec nebes. Zdá se ke všem mukám býti necitelný. Když jedna strana těla je už značně usmažena, volá: • Hrozný tyrane, na jedné straně jsem už dost upečen, dej mne obrátiti na druhou! • Stalo se. Konečně se přibližovala chvíle smrti. Vavřinec naposled vzešel vzhůru bolestným a důvěřivým zrakem k nebesům a modlil se takto: • Děkuji Tobě Bože můj, žes mne hodným učiniti ráčil vstoupiti do tvé věčné svatyně! • Nato usnul v Pánu.

Nejmilejší, odkud vzal útěchu a sílu Vavřinec? Odkud Štěpán? Co jim osladilo hodinu smrti? Nic jiného nežli pohled vzhůru do nebeského Jerusalema, kde doufali, že Bůh »sestře všelikou slzu z očí jejich.«

My sice nevidíme slávy nebeské, jako ji očima svýma viděl jáhen Štěpán a jako ji tušil jáhen Vavřinec. Ale vidíme očima víry a poznáváme světlem zjevení Božího, jaká radost nás očekává. Cokoli Pán Ježíš mluvil, to vše jistější jest, než svýma očima kdybychom na to patřili. A nepředstavil On nám radost nebes ná-zorně? Neřekl On tak velice určitě, kdo z nás povolal: »Blahoslaveni lkající, neboť oni potěšeni budou. Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojna jest v nebesích!« A jindy: »V domě Otce mého (tam nahoře) jsou mnozí příbytkové,« příbytkové tak nešmírných radostí, že ani oko, ani ucho, ani srdce naše v živo-bytí nemůže jich postihnouti. Kdo si toto svědectví Písma sv. dobře na mysli představi a uváží, je mu zrovna tak, jakoby se Štěpánem a Vavřincem viděl nebesa otevřená.

Svatý Augustin a matka jeho Monika, tak čteme ve Vyzná-ních, rozjímali jedenkrát pospolu odměnu spravedlivých, dívající se upřenýma očima vzhůru k obloze. A hle, znechutily se jim v okamžení všecky radosti světa, rozjasnil se jim v okamžení vý-znam každého utrpení na světě a netoužili v tomto okamžiku po ničem jiném, než po tom, aby je hodinka smrti uvedla jednou do krásného nebe.

Draží posluchači, jak jste dnes slyšeli, jsou to hlavně tři dů-ležité okamžiky, ve kterých je nám užitečno a radno vzezřít vzhůru k nebi. Je to hodina utrpení, hodina pokušení a hodinka smrti. Jsme věřící, budiž nám tedy v těchto hodinách pohled vzhůru ochranou proti netrpělivosti a zoufalství, záštitou a uzdou proti jiným těžkým hříchům a libým průvodcím do blažené věčnosti. Amen.

[Fr. Malý.]

Neděle dvanáctá po sv. Duchu.

Láska k Bohu — nade všechno.

»Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého z celé duše své, ze vši síly své.« (Luk. 10, 27.)

Bez pevného a trvalého základu i nejkrásnější domy jsou bez ceny; hustý prudký dešť, přívál vody podemele základy a dům se sřítí. Největší budova světa, sv. náboženství, všecken křestan-ský život, musí míti pevného základu, a tím jest láska k Bohu. Proto ji nazval božský Spasitel prvním a největším přikázáním, na němž všechno závisí.

Bůh, dárce všeho, Stvořitel nebe i země, v němž živi jsme a umíráme, bez něhož ničím nejsme, a nic spasitelného pro věčnost nemůžeme vykonati, který poslal jednorozeného Syna svého, aby žádný nezahynul, kdo v něho uvěří, ale život měl věčný, který

pravdami a milostmi nebeskými vás osvěcuje, posiluje a posvěcuje proti nebezpečí spásy tolik prostředků podává, který nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl; tak dobrotvivý Bůh zasluhuje, aby byl nade vše milován, a to z celého srdce, z celé duše a ze vši síly naší.

A přece tolik lidí na světě žije beze vši lásky k Bohu, jakoby Boha nepotřebovali ani na světě ani na věčnosti, jakoby sami sobě štěstí na zemi a spásy po smrti zjednatí mohli.

Dnes chci ukázati, proč máme milovati Boha aade všecko, a to z celého srdce svého, z celé duše své a ze vši síly své.

1. Láska k Bohu, jak sv. Tomáš Aquin. praví, jest mocná náklonost vůle, již člověk Boha nad všechny tvory lásky hodně nade vše miluje a jemu se zcela oddává.

Už přirozenost nutí nás milovati dobro, a je li někdy vůle nakloněna ke zlu, děje se to tehdy, když zlo zdá se býti dobrem.

Duši lidské vrozena je touha po dobru a milovati dobro.

Jestliže pak nadpřirozená milost osvěcuje rozum, že Boha jakožto pravé a nejvyšší dobro poznává, musí i vůle jediná Boha přede všemi dobry nade vše milovati; a to z celého srdce svého, hotov býti raději vše ztratit než Boha, nejvyššího Pána a nejvyšší dobro byt i na okamžik zbaviti.

Bůh však chce, abychom milovali i svého bližního, jako milujeme sebe samy. Vložil nám do srdce náklonnost, abychom milovali kromě Boha vše dobré, zvláště člověka, a to pro Boha samého. Neboť všechny nás Bůh ve své lásce stvořil, všechny nás miluje, všem připravuje jakožto dítkám svým blaženost věčnou.

Kdo miluje tvory jediné pro Boha, z lásky k Bohu, že Bůh toho žádá, miluje ve tvorech Boha nade všecko z celého srdce svého. Co dobrého milujeme na tvorech, milujeme dobro, jež mají od Boha, v Bohu samém. Člověka máme milovati ne pro něho samého, ale láska naše má směřovati jediné k Bohu, jako k poslednímu cíli, nejvyššímu dobru.

Sv. Tomáš Aquin. praví, že tvorové mají býti prostředkem, abychom v nich lásku k Bohu ukázali a za to dosáhli spojení s dobrem nejvyšším, Bohem samým.

Poněvadž však člověk z přirozenosti své miluje nejvíce sebe sama, má z vůle Boží i bližního tak milovati pro Boha a z lásky k Bohu.

Nesmíme však sebe milovati více nežli Boha, byla by to láska nezřízená a trestuhodná. »Kdo miluje více duši svou na tomto světě, praví věčná láska, Ježíš Kristus, ztrácí duši svou.«

Která láska jest přirozenější nežli láska rodičů k dětem? A přece Pán Ježíš praví: »Kdo miluje více syna svého neb dceru svou — nežli mne, není mne hoden.«

Co je chvályhodnějšího a od Boha tak zdůrazněného, nežli láska dítek k rodičům? A přece věčná láska, Ježíš Kristus, praví: »Kdo miluje matku svou, otce svého, více nežli mne, není mne hoden.« —

Bližního máme tedy milovati jako sebe samy pro Boha — a Boha pak z celého srdce svého, a pro lásku k bližnímu stále více přibližovati se Bohu, nejvyššímu dobru, poslednímu cíli svému. Suenes byl nejmocnějším a nejbohatším pánem po králi v království perském. Měl při svém dvoře na tisíc sloužících.

Byl horlivým katolickým křesťanem, miloval Boha nade vše z celého srdce svého. Bůh ve své prozřetelnosti chtěl, aby tu lásku veřejně osvědčil.

Král perský Isdegard, pohan, těžce nesl, že přední dvořan jeho je křesťanem. Žádal rozhodně, aby se víry v Krista zřekl a vrátil k pohanství. Když Suenes stál pevně ve víře v Krista, poslal král na jeho statky plno vojska, aby ho přivedli na mizinu, což se jim podařilo. Suenes, žebrák, těšil sebe a svou rodinu, že Bůh stará se o každého živočicha nejneopatrnějšího, že i na ně nezapomene, zůstanou-li mu věrnými. Král dal zajat jeho děti a odvléci za otroky. Suenes při loučení důrazně kladl jim na srdce, aby zůstali ve víře pevnými, že život na světě potrvá maličko, ale věčnost bude pro ně šťastnou a slavnou. Král podrážděn ještě více trpělivostí Suenesovou, dal ho spoutati a ustanovil za otroka vlastního sluhovi bývalému, který v pyšce krutě nakládal se svým bývalým pánem.

Suenes bez reptání klidně vše snášel. Král dal manželku Suenesovu témuž bývalému sluhovi — za manželku. Suenes musel oběma sloužiti a hleděti na potupu své ženy a potupu vlastní.

Bývalí přátelé činili mu výčitky: »Nemáš vlastního chleba, ani dítek, ani manželky; poddej se králi a změní se zase všechno ve tvůj prospěch.« Ale Suenes odbýval pokušitele: »Ubožáci, jsem sice připraven o statky, časné, o věčné však připraviti se nedám. Pokud život v těle mám, budu milovati Boha nade všechno, z celého srdce svého.«

2. Boha máme milovati dále z celé duše své!

Máme-li vedle Boha milovati i bližního, a dovoleno-li milovati i věci k životu potřebné, nesmí se to dít z náklonnosti nezřízené, ale milovati vše v Bohu, pro Boha, pro spásu své duše. A to jest milovati Boha z celé duše své, k Bohu mají směřovati všechny naše myšlenky, touhy a skutky, žádná chvílka našeho života, jak praví sv. Augustin, nesmí býti prázdnou lásky k Bohu. Různé věci působí na člověka a táhnou k sobě od lásky k Bohu, bohatství, sláva světská, hodnosti, pěkná tvář, postava, úsměv lidský; Má-li však křesťan pravou lásku k Bohu, zdá se mu vše na světě nepatrným, chudíčkým a bezcenným, a musí-li na světě mezi lidmi žít, musí přec jen v Bohu viděti všechno bohatství, krásu, a slávu. Ani chvílka života, jak sv. Augustin praví, nesmí zůstat prázdnou lásky k Bohu. Musíme milovati Boha za dnů štěstí i neštěstí. Vede-li se člověku dobře, zapomíná brzy na původce štěstí, Boha, a místo lásky k Bohu bývá stržen náklonností k večeru pomíjejícím. Za dnů dobrých člověk snadno uvěří našeptavači, zlému duchu, že dobro přichází z tvorů samých, a v užívání tvorů záleží celé jeho štěstí a blaženost. Aby byl z tohoto bludu vyburcován, sesílá

Bůh různé nehody a neštěstí, aby radostné a veselé dny štěstí proměnily se v tmavou noc soužení. A když člověk cítí se opuštěným od tvorů, obrací se znova k Bohu, učí se milovati toho, který jest jediné vši lásky hoden a může vysvoboditi ze záhuby, kde pomoc lidská více nestačí.

Sv. Anastazie, panna, mučednice, přivedena k vladateli římskému, Probovi. Ten jí lichotil, zapřísahal, aby zachránila si život, a obětovala modlám, sliboval ženicha vzácného, bohatého, který jí učiní šťastnou. Anastazie odpověděla: Můj muž, všecko bohatství a život radostný jest Kristus sám. Smrt pro Krista jest vzácnější než všecko zlato na světě než všechny potěšile radosti pomljející. Oheň, meč, okovy a všechna muka pro Krista — vytrpěná, jsou nejsladší rozkoší a radostí. — Ztratila život časný, dosáhla věčného, nejvyšší blaženého. — Milovala Boha z celé duše své, ale i z celého srdce svého, ze vši síly své.

3. Nestačí, abychom milovali Boha z celého srdce svého, z celé duše své, ale také ze vši síly své. Láska k Bohu musí se ukázati i zevně, veřejně. Láska bez skutků je prázdný zvuk, který beze stopy mizí.

Kdo by byl řekl, že apoštolové nemilovali svého Mistra Ježíše Krista, když jménem Petra pravili: »Kdyby tě všichni opustili, neopustíme tebe.« A za chvíli utekli všichni, a Petr sám třikráte zapřel svého Mistra. Až po seslání Ducha sv. nabyli pravé síly a neohroženosti, že život celý obětovali službě Boží a dílo své mučednickou smrtí dokončili.

Ze vši síly duše musíme milovati Boha, to jest, zaměstnávati stále svou paměť na Boha, myšlenky a žádosti stále obracet k Bohu, rozumem svým stále vymýšleti nové cesty a prostředky, abychom čest a slávu Boží rozmnožili, vůlí svou stále směřovati k Bohu, poslednímu cíli svému, nechtěti, nežádati, nečiniti ničeho, leč co se srovnává s vůlí Boží.

Láska ta musí se však ukázati ve skutečích. »Ne ten, kdo mi, říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale ten, kdo činí vůli Otce, kterýž mne poslal.«

Síly duševní musí se osvědčiti silami zevními, tělesnými, abychom ukázali, že plníme první a největší přikázání lásky: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, a ze vši síly své.« Zevní smysly a skutky jsou tlumočníky pravé látky Bohu. Jak se má láska naše zevně ukázati, líčí nám písmo sv. v »Písni písní,« kde nevěsta, znázorňuje pravého křesťana, a oči její viděly ve všech předmětech toho, koho milovala její duše. Uši její slyšely v každém zvuku a hlase, jediné toho, kdo byl předmětem lásky její duše; ve vůni květin, v každém ovoci, v každém pokrmu, okoušela a poznávala ho. Kam jen nohou vkročila, nalezla milovaného, celá země, celý svět byl pro ní libosadem, nádhernou zahradou rozkoše, kde nabyla ženicha svého, s ním se bavila, v něm štěstí nalezla. Nemohou uši lidské slyšeti hlasu božího, jsou-li ohlášeny hlukem a lomozem tohoto světa, otvírají-li se ochotně svůdným řečím a pochlebenstvím, nestoudným slovům a

písmem, zloviným našeptáváním poštěvačů a na cti utrhačů. Ani čich nenalezne ve vůni květin a kadidla, jež při bohoslužbách ku počtě Nejvyššího se zapaluje, naléztí Stvořitele a dárce všeho dobra, kde z marnivosti a tělesnosti slouží se světu a jeho zásadám. Nemůže ani jazyk pochopiti sladkosti pokrmů a nápojů nebeských, v nejsvětější Svátosti oltářní, má-li zalíbení v pokrmech a nápojích příliš strojených a omamujících. Nemůže se věnovati jazyk oslavě Boží modlitbou a zpěvem a veřejným vyznání víry, libuje-li si v opylosti, ve lži, rouhání a pomluvách blížního.

Nemohou ani ruce oslavovati Boha, mají-li zalíbení ve hříchu nestoudnosti, krádeže, podvodu, a jiných nešlechetnostech.

Nemohou ani nohy kráčetí ve stopách Kristových v láce k Bohu, Otcí, jestliže si libují kráčetí po cestě široké za rozkošem a hříchy všeho druhu.

Kdo tedy zevních smyslů tělesných zneužívá, aby Boha urážel, nemůže říci o sobě, jež by miloval Boha ze vší síly své. Svatý Pavel praví: »Buďte že jíte, pijete, aneb cokoli jiného činite, všechno činite ke cti a slávě Boží.« — co není konáno v Bohu a pro Boha, nemá žádné ceny, jsou to prázdné nuly na papíře, pro věčnost ztraceny.

L. Rosa Limanská v největších utrpeních byla nejšťastnější. Žila pro Boha, bez hříchu, oheň lásky zářil z tváře její. A když klečela před velebnou svátostí v kostele neb Tělo Páně přijímala, volávala v duchu: »O Bože, kdy tě budou všichni lidé milovati láskou, jaké zasluhuješ?«

Sv. Klement, biskup Alexandrijský, přivlečen před císaře římského, pohana, Diokleciána, zuřivého nepřítel křesťanů.

V soudní síni už bylo připraveno na jedné straně plno mučednických nástrojů, na druhé drahocenných pokladů. Císař pravil k biskupovi: Teď si vyber dle libosti. Odřekneš-li se Krista, povýším tě k velkým důstojnostem; nebudeš-li obětovat naším bohům, čekají tě muky nejstrašnější.« A co odpověděl biskup? »Bohu jsem zasvětil všechny své síly, Bůh je mi nade všechno.«

Sv. Anežka, vynikající krásou, když vznešený nápadník se ucházel o její ruku pravila: »Příteli, pozdě jsi přišel, jiný milovník tě předešel už dávno. Je to Kristus, syn Boží, král nebeský, který všechnu lásku věnoval spáse mé duše, a proto zasluhuje také moji největší lásky, abych ho milovala z celého srdce svět, z celé duše své a ze vší síly své.« A lásku tu také skutkem na popravěti osvědčila, dala život za Krista, světu Boha.

Láska k Bohu jest první a největší přikázání Boží, plností a vrcholem zákona Božího; bez ní není spásy, žádné záchrany. Milujme Boha nade všechno z celého srdce svého, z celé duše své, ze vší síly své, milujme bližního svého, jako sebe samy pro Boha, jak Bůh toho žádá, a Bůh zahrne nás svou láskou nekonečnou nejen na světě, ale zvláště na věčnosti. Amen.

V. M. Váchal.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

Vděčnost k Bohu. Dík za žně.

Ruský spisovatel Turgeněv o básni nadepsané »Ples v nebi,« píše: Milý Pán Bůh seděl na trůně nebeského paláce svého a radoval se, že vše se mu tak dobře zdařilo. Před trůnem jeho procházely se ctnosti — samé dámy. Tu pravil Bůh jednomu z andělů: »Rád bych cnostem připravil nějakou radost, uspořádě; tedy na dnešní večer ples.« Když se přiblížila hodina plesu, objevily se dámy — cnoští ve svých nádherných toiletách, seskupily se do kruhu a očekávaly vládce nebes a země. Tu vstoupil Bůh, kráčet podél účastnic od jedné ke druhé a každou poctil milým osvoením. Tu spatřil také dvě dámy, které chladně a lhostejně vedle sebe stály, jako by se neznaly. Vzal jednu za ruku, přivedl ji ke druhé a řekl: Dovolte, abych vás navzájem seznámil: slečna Milosrdenství, slečna Vděčnost. Tu sklonila se slečna Milosrdenství před slečnou Vděčností a řekla: »Neměla jsem té cti na zemi vás potkati.«

Na zemi ještě nic tak rychle se nezapomíná, jako vděk za přijatá dobrodíní. »Dobrodíní se zapisují do písku,« praví staré, pravdivé přísloví. Co se prstem napíše do písku, hned bývá zase smazáno — tak brzy zapomene obdarovaný na přijaté dobrodíní. A přece vděčnost, zvláště vděčnost k Bohu, jest jedna z hlavních povinností křesťana.

* * *

Vděční máme býti Bohu, poněvadž neskonalých dobrodíní nám prokázal a prokazuje. Vše co máme, čím jsme, Bohu děkujeme. Bůh nás stvořil, učinil nás svými dítkami — dítky tedy krále králů jsme, synové pána pánů. Bůh stvořil nás k obrazu svému, obdařil schopnostmi vzácnými, stvořil nás k slávě nebeské. Pro nás stvořil i tento krásný svět a vše, co na světě jest. Člověka učinil pánem světa, vše jemu podřídil, vše má sloužiti k jeho potřebě a radosti. Bůh zachovává náš život, otvírá štědrou ruku svou a naplňuje nás požehnáním, velí slunci vycházeti na dobré i na zlé a dešť dává spravedlivým i nespravedlivým. Jen dobrodíním Božím žijeme a trváme.

Hříchem nebe jsme ztratili, pro které jsme zrozeni. Syn Boží ale nejen že nás svou smrtí vykoupil, on založil církev svatou, aby nás bezpečnou cestou vedla k spasení. Ježíš nás v církvi své svým slovem vyučuje, svým tělem a svou krví občerstvuje, svou milostí sílí, vede a osvěcuje. Ano Ježíš nám odpouští i hříchy naše, očišťuje, od nejhoršího malomocenství, od hříchu, ve svátosti pokání. Jak máme býti vděčnými Bohu a Ježíši Kristu!

Sv. Sába poskytl hladovícím cestu, jícím Agarenským, co jeho potravou bylo, něco kořínku a bylinek. Po čase navrátili se cestující tito a přinesli mu sýr a datle. Zvolal sv. Sába: »Tito divochové za nepatrné dobrodíní hledí se vděčnými ukázati, kdežto

my, kteří každého dne darů božích přijímáme, ani nevzpomeneme, bychom díky činili ostříháním přikázání jeho.« Kdo učil vděčnosti tyto divochy? Byl to zákon přirozený, který vepsal Bůh do srdce každého člověka. Tento zákon vepsán jest i do srdce našeho. Zda-li nepraví nám hlas vnitřní, když dobrodiní přijímáme: Člověče buď vděčným!

Než my máme nejeden zákon přirozený, my máme i zákon daný. Jak zahanbující to pro člověka, že Bůh musel zákonem ho zavázati k vděčnosti. Již ve St. Z. řekl Bůh Mojžíšem: «Budiž pilen, vystřihej se, abys někdy nezapomněl na Hospodina, Boha svého, který vyvedl tebe ze země egyptské.» (I. Mojžíš 8.) «Chvalte Hospodina, nebo dobrý jest a na věky trvá milosrdenství jeho,« pje Žalmista Páně (105:1) A v N. Z. praví Duch sv. ústy sv. Pavla: «Díky činite vždycky ze všeho ve jménu Pána našeho Ježíše Krista Bohu a Otcí.» (Efes. 5. 20) «Ze všeho díky činite, neboť toto jest vůle Boží.» (I. Tess. 5. 18.)

Vděčnost jest tvoje povinnost, křesťane. Vděčnost plyne z hlavního přikázání lásky; kdo není Bohu vděčný, ten Boha nemiluje.

Kdo vděčný jest Bohu, tomu Bůh ještě větších prokazuje darů a milostí, nevděčným odjímá i dané milosti. Kdo nevděčným jest, ten nehodným budoucích dobrodiní se stává. Již v knize Moudr. čtème: «Naděje nevděčného jako zimní led roztaje a vyhyne jako voda zbytečná.» (1629) «Kdo odplacuje zlým za dobré, neodejde zlé z domu jeho.» (Přís. 17.13). Bl. Tomáš Kemp. praví: «Jen tomu vždy milost se uděluje, kdo věrně za ní díky skládá, hrdému pak se odjímá, co pokornému poskytnuto bývá.» A sv. Bernard: «I nejmenší dar za cosi velikého pokládej a budše hoden, abys přijal darů větších.» To ztvrzuje naše zkušenost. Který dům je nevděčný k Bohu, z toho štěstí a požehnání Boží odchází.

Po hymnu «Tebe Boha chválíme,» prozpěvuje církev svatá: «Dobrořečme Otcí i Synu i Duchu sv. chvalme a vyvyšujeme ho na věky.» Tím vybízí nás církev svatá k díkům a chválám za dary přijaté.

Mojžíš vybízí lid k vděčnosti k Bohu pravil: «Budiž pilen abys nezanedbával přikázání jeho a posvátných obyčejů.» (5. Moj. 8). Kde se přikázání Boží nezachovávají, kde Bůh hříchů se uráží, tam o pravé vděčnosti nemůže býti ani řeči. Sv. Bernard praví: «Neproukazuje se vděčnými toliko slovem a jazykem, nýbrž skutkem a v pravdě Pán Bůh náš od nás více díkučinění než díků projadřování požaduje.» (Posv. Kaz. IV.)

Nejmilejší! Ukončili jsme žně. Vizme to požehnání Boží, vizme ten veliký dar štědré ruky Boha všemocného. Pomněme, co bylo zaseto, co svěřeno na podzim a z jara lžnu země. Jak málo toho bylo a jaké požehnání Boží. Ovšem vy pracovali jste, vy snášeli jste břímné dne i horka, den ze dne bývali jste na polích a lukách, hlavy vaše byly plny starosti, jak se vám úroda zvede a zda-li všechno domů dostanete. Nyní práce žňové minuly, vše šťastně jste přestáli a požehnání Boží jest vám sladkou odměnou za namáhání vaše.

Letos byl k nám Pán nebes i země milostivým. Častěji jsme slyšeli a četli, že tam, neb jinde potlouklo; průtrž mračen zničena úroda, oheň vypukl a strávil stavení i zásoby — nad námi držel milostivý Bůh až dosud ochrannou ruku svou. Proto nesmíme zapomenouti na Hospodáře nebeského, nýbrž dnes vděčným srdcem za všechna udělená dobrodiní poděkujeme — vždyť »ani ten kdo sází, ani ten kdo zalévá jest něco, ale Bůh, jenž vzrůst dává.«

Vděčně uznejme lásku, ochranu a štědrost dobrotivého Hospodáře nebeského, pozvedněme k němu srdce své zvláště při dnešní mši svaté, modlitby své spojte s modlitbami kněze volající: Tebe Boha chválíme. Avšak netoliko dnes, nýbrž každodenně, když požíváme těch darů, jež nám dobrotivá ruka Boží udělila, pamatujme na svého nebeského živitele, volající: Otče náš!

Při tom nezapomeňme, že Bůh dobrodiní zemské udělil nám z velikého milosrdenství svého, proto i my k jiným budme milosrdní, rádi chudým almužny udělující z toho, co Bůh nám udělil. »Buďte milosrdní, jakož i Otec váš milosrdný jest.« Lásky k Bohu vyžaduje i lásku k bližnímu a každým dobrodiním, každou almužnou, shromažďujeme si poklady nehynoucí, za něž jednou koupiti si můžeme království nebeské, vždyť dle slov Krista Pána, cokoli učiníme jednomu z bratří svých nejpotřebnějších, jako bychom samému Bohu učinili a že za každý i ten nejmenší dar bližnímu udělený hojně obdržíme odměny na věčnosti.

Vděčnost jest družka lásky. Kde není vděčnosti k Bohu, tam není ani lásky k Bohu a kde není lásky, tam není života věčného. Buďte vděční Bohu. Amen.

Fr. Čech.

Na svátek Narození Panny Marie.

Naše škola.

I.

a) Bylo to roku 1810, kdy Napoleon došel nejvyššího stupně moci své a slávy. Toho roku náležela mu již nejen Francie, nýbrž i Švýcarsko, Holandsko, Italie, Španěly a většín část Německa. Toho roku zasnoubil se s Marií Luisou, dcerou rakouského císaře a vešel tak v úzké příbuzenství se slavným tehdejší ještě rodem Habsburským. Napoleon záfil štěstím. A když se mu rok nato narodil dědičný princ, tu se mu zdálo, že říše jeho potrvá navždy, a radostí nevěděil, co by dělal. Položil mladého Napoleona do vyzlacené kolébky, která byla ozdobena samými korunami, a udělil hned nemluvněti pyšný, ale trochu předčasný titul: »Král římský.«

Avšak, jak klamné bývají leckdy naděje i nejmocnějších tohoto světa! O pět let později byl Napoleon opuštěn ode všech a vypovězen na daleký ostrov. Za deset let zemřel na žaludečního raka za strašlivých bolestí. A nebyl při něm ani jeho syn ani manželka, aby mu ulehčili zápas smrtelný.

Ten jedináček, jemuž dal již v kolébce pyšný titul, zemřel o 11 let později v nejkrásnějším věku mladistvém, nezdědiv po otci nic více než pouhé jméno. Kolébka v níž spočíval jako nemluvnátko, je zachována, třpytí se dosud zlatem, jest vyzdobena atlasem a okrášlena korunami. Ale také se ukazuje cínová rakev, v níž nědic Napoleonových korun je pochován.

Drazí křesťané! Nad tou kolébkou a nad tou cínovou rakví neučí-li se křesťan poznávati lépe než kdekoliv jinde, jak vratká a nespolehlivá je všechna sláva světská, zvláště ta, která je založena na krvi a násilí? — A jak naproti tomu na pevných základech založen je život, jemuž nebylo sice do kolébky položeno zlato, ani koruny, ale zato milost Boží?

b) A komu že dostalo se, drazí, milosti Boží, komu ze všech tvorů lidských nejbojnější? Kdo byl Bohu nejmilejší? Panenka Maria, bez poskvrny hříchu počatá a dnes narozená.

Sv. otcové církevní sdělují, že Maria, dcera Jáchyma a Anny, pocházela z královského rodu Davidova a kněžské rodiny Aronovy.

Neboť Kristus, král a velekněz, musil se přece naroditi z královského a kněžského pokolení. Tak psáno v bibli.

Jáchym a Anna bydleli v Nazaretě, byli zámožní, měli stáda i pastviny a také nějaký dům v Jerusalemě poblíž chrámu. Ale nebyli šťastní, protože neměli dítěte a protože bezdětnost se podle názorů starozákonních pokládala za neštěstí, ba docela za Boží trest. Israelité totiž jakožto národ vyvolený měli všeobecně za to, že Spasitel světa vyjde z nich, čímž národ povznese. — To mínění o židech panovalo prý i mezi pohany. Vymřel-li nějaký rod, nemohl mítí podílu na štěstí říše Messiášovy.

Jáchym a Anna byli však lidé věřící a zbožní, a proto věděli dobře, čím se v zármutku těšiti. Modlili se. Co modliteb jejich osamocených stoupalo asi k nebesům s vůněmi ranními, s vůněmi poledne a večera! Svět šel svou cestou, co zatím Jáchym a Anna se modlili, až posléze poznali, že jejich modlení nebylo marno. I začali nyní toužebně očekávati příští dítěte.

c) Dojemně líčí narození Panny Marie český básník Julius Zeyer. Píše takto: »Když se naplnil čas, tu stalo se, že Anna byla sama ve své komnatě a že dveřmi otevřenými Joachim uslyšel volající její hlas a že spěchal k ní, a ejhle! Klečela na lůžku svém a pozvedala k světlu dítě zářící, jež byla porodila, a sklonila je k srdci svému a ukázala Joachimmu jeho tvář, a on i Anna zaplákali radostí s jásající její chvalozpěv se nesl z komnaty ven v starý sad a k nebi vysoko. Když pak nastala noc, viděla Anna jméno »Maria« plamenitým písmem pláti na stěně, a duch její byl schvácen velkou vidinou: Viděla celé nebe, a bylo naplněno anděly, kteří všichni kofili se jejímu dítěti; a viděla též široširou zemi a moře celé se všemi otvory, a sous i moře dítě její vítaly, a viděla též do vnitř chrámu bílých — slyšela proroky, jak hlasy jejich hřímaly do všech čtyř úhlů světa: »Bez poskvrny se zrodila Panna, již blahovědit bude celý svět. . .« (Mariánská Zahrada).

Jakou ale teprve radost měli z narozeného dítěte jeho staří rodičové! Ihned mu dali významné jméno Miriam čili Maria. »Miriam« je slovo hebrejské, »Maria« chaldejské, a značí tolik, co »krásné,« paní, hvězda mořská,« ale i »moře trpkosti . . .«

d) Tázete-li se, draží, kde se narodila P. Maria, odpovídám, že buď v Nazaretě nebo v Jerusalemě. O jejím narození nám však Bible nic nevypravuje a také nám nevypravuje nic o jejím dětství. Ale neřekl-li jsem, že Jáchym a Anna byli lidé věřící a zbožní? Nemusíme-liž tedy souditi, že své dítě střežili jako zřítelnicí oka? Že je milovali jako slunce? Že jim zářily starostlivé oči radostí, když ji viděli růsti, choditi a mluvit? Jaké bývaly slastné chvíle!

Ale právě proto, že tyto chvíle byly slastné a radostné, uplynuly rychle, a nastal okamžik, kdy své dítě musili propustiti z domu k výchování dalšímu. Když totiž Maria poněkud odrostla, přivedli ji do chrámu jerusalemského, aby ji zde Bohu (dle daného slibu) obětovali, a aby zde s jinými dívkami od kněží, byla vychovávána. — Dali ji zkrátka podle našeho pojmu do klerikální, konfessionální, náboženské, klášterní školy, vědouce, že tam bude nejlépe ukryta a nejlépe vzdělána. —

II.

a) Draží posluchači! Právě v tyto dny počínajícího podzimu náleží naše pozornost, mládeži a škole. V našich rodinách ozývá se více než kdy jindy to milé slůvko: »Do školy!« Ach, vzpomeneť si, prosím, sami na ony sladké okamžiky, když jste se po prázdninách chystávali do školy!

Počátek školního roku! Jaké to krásné vzpomínky vyluzuje tato událost v životě nás, kteří na svůj první počátek školního roku vzpomínáme. I chudý otec nebo matka zanechal ten den aspoň na několik hodin práce, vedli nás do chrámu Páně a pak do školy — k zápisu. Někde se snad obě dalo ve dvou dnech různých, ale na té první cestě do školy a do kostela k vzývání Ducha Svatého doprovázel nás jistě někdo z rodičů. Až do vysokého stáří uchoval si každý upomínku na tento krásný a slavný den. Poprvé zasedli jsme na nízkých lavicích první třídy s utajeným dechem i svatou bázní lpěli jsme zraky svými na svém prvním učiteli. Viděli jsme v něm zástupce otce i matky, svou úctu a lásku jsme na něho přenesli. O, krásná poesie zlatého mládí, ty jsi oslazovala celý život milionů!

A zase nastal školní rok, zase se otevřely brány škol. Po celé dva měsíce nebylo budov prázdnějších, zamklejších a smutnějších nad budovy školní. Její malí obyvatelé se rozprchli. Ti drobní, švitořiví návštěvníci zmizeli. Ale nyní se vrátili. Nadešel nový život. Jako když včelky vracejí se ve svůj úl, tak před školní budovou rozvířil se nový tep života. Ulice v pravidelné hodiny ožívají. V malých hloučcích kupí se u své školy dřívější její návštěvníci. Jsou čilí, plní radosti a naděje.

b) Což oni mohou vědět o tom, co hárá dnes mysllemi upřímných i neupřímných rodičů? Což oni mohou tušit, jaký boj svádí veřejnost o jejich útlé dušinky?

Započne sice zase školní rok, ale započne ve znamení bojů, jichž aspoň ta mládež měla být ušetřena. Nebude ona ten boj sice bojovati sama, ale nezůstane jím nedotčena. Vnímavá mysl její záhy postřehne, že to je boj o ni, a čím ošklivější formy ten boj na se vezme, tím ošklivější dojem si dítě odnese. A ten ošklivý dojem zůstane jí již pro celý rok, a ponese si ho celým životem až ke hrobu.

A řekneme hned, že se toho boje a jeho výsledků nelekáme. Jako v každém boji, bude i v tomto obětí, místo krve obětují mnozí životní štěstí svých dětí a snad i jejich věčnost, bez obětí to tedy nepůjde — ale doufejme, že z tohoto boje myšlenka a zásada náboženská vyjde konečně vítězně.

Viděli jsme to již za sčítání obyvatelstva. Nic za poslední čtyři léta tak nepřispělo k probuzení náboženského života, jako boj, který před a při tomto sčítání nepřátelé Kristovy, katolické církve vyvolali. A teď budeme takový boj mít každý rok, při každém zápisu do škol, do všech obcí i do všech rodin bude vnesen, pod každou střešou zodpovídati si budou rodičové dětí otázku: Pro Krista, nebo proti Kristu? To bude boj, kterého si Kristus sám přál, odtud jeho slovo: Kdo mne vyzná před lidmi, toho já vyznám před Otcem svým nebeským, a kdo se za mne stydí před lidmi, za toho stydět se budu já před Otcem svým, který v nebesích jest.

Demokracie znamená svobodu ve všem dobrém, tedy zvláště v náboženství. Všichni ti, kdož proti náboženské výchově dětí vedou a povedou boj jsou duchu demokracie vzdálenější, než naše země slunci. Kristova církev římsko-katolická se demokracie neleká, vždyť ona jest dítkem jejího ducha. Hořko jest nám při vzpomínce na doby, kdy stát k náboženství nutil, odpor a hnus chováme k těm, kdož by si přáli, aby stát nutil k bezbožectví. Proto nám je boj o náboženství dítěte bojem svatým, který pozdravujeme jako počátek krásné doby, jitřenku lepších časů, probuzení náboženství i všude tam, kde dosud bylo pohřženo ve spánek, nebo pokryto bylo ledovou korou lhostejnosti.

III.

Děj se co děj! Ale, pozor moji draží! Posíláte děti do školy a chcete, aby vám je škola vychovala v občany řádné, poctivé a mravné. Dobrá. Ale k tomu cíli musíte také sami přiložit ruky pomocné. Musíte zkrátka dbáti o to: a) aby vaše děti požívaly vždy Boží milosti a b) aby ve vás viděly dobrý příklad.

a) Je vám jistě známo, že každé dítě je po stránce duchovní obrazem Božím t. j. Božím dítětem, které má vytknutý cíl vyšší. Cíle tohoto nemůže však dosáhnouti bez milosti Boží čili bez Boží lásky. Když tedy Pán Bůh výchovu dítek svěřil rodičům, oč mají

tito mítí péči největší? Zdali ne o to, aby dítky jim svěřené požívaly milosti neboli lásky Boží?

Ach, moji drazí, jako vám vaše role a louky bez deště žádné úrody nezaručují, třeba by slunko jasné a krásné nad nimi svítilo, tak nemůže žádné vychování dítek přinéstí užitek bez milosti Boží, třebas prostředky byly nejvýbornější a národ co nejdokonalejší. Neboť milost Boží jako nějaká rosa zvlažuje srdce dítěte, jako vánek chladivý za vedra nesnesitelného okřívá celou jeho bytost a dodává každému vychování vnadu, lehkost a patrný užitek.

Že pravdy nedím? Ach, zeptejte se nejlepšího učitele a neupřímnějšího přítele dítek, Ježíše Krista, a on vám řekne rozhodné slovo: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti.« Je to pravda. Bez Krista, bez jeho milosti a lásky není spořádaného domu, není dobré školy a není možné užitečné vyučování.

To si pamatujte, drazí! A proto chcete-li školu doplňovati a podporovati, chcete-li prospěti vzdělání dítek, chcete-li, aby Hospodin sestoupil v útlá srdce naší krve, nejdříve hleďte, abyste jim dopomohli k hojnosti Božích milostí! A věřte mi, že této Boží lásky jistě požívati budou vaše děti, když je budete vésti k pravé zbožnosti.

Velký učitel národů Komenský napsal knihu, zvanou »Didaktika,« jež by se mohla též nazývati »evangeliem křesťanských rodičů.« Ve 24. kapitole této knihy předpisuje jim jakési výchovatelské desatero, jehož prvních 5 přikázání zní: 1) Péče o vštěpování zbožnosti začíněj hned o nejútlejšího věku. Co je přednějšího nebo hlavnějšího nad zbožnost? Bez ní každé jiné cvičení je málo prospěšno. To jest ono »jediné potřebné.« 2) Tudíž hned, jakmile začnou užívati očí, jazyku, rukou a nohou, ať se učí patřiti na nebe, ruce vzhůru zdvihati, vyslovovati jména Bůh a Kristus, klekati před neviditelnou vznešeností božskou a ji ctíti. 3) Především jest jim vštěpovati, že zde nejsme pro tento život, nýbrž cílem naším že jest věčnost; zde že je pouze přechod, abychom náležitě jsouce připraveni, hodni byli vkročiti do věčných sídel. 4) Potom musí býti poučovány, že dvojt jest život, ke kterému odtud putují lidé: blažený s Bohem a bídný v pekle, oba na věky. 5) Že však »přijde k Bohu každý, kdo zde chodí s Bohem; že však s Bohem chodí ti, kdož jej mají před očima, jeho se bojí a zachovávají jeho přikázání. . .«

Hle, moji drazí, takové hlásal zásady výchovatelské Komenský! Jak velice liší se od těchto zásad výchovatelská metoda některých přemoudřelých rodičů a některých pokrokových učitelů! Ale tu najednou slyším námitku: »Komenský ovšem chtěl, aby dítky již od nejútlejšího mládí cvičeny byly v náboženství. Ale on neměl na mysli náboženství katolické a nechtěl, aby české školy dostaly se do rukou římských klerikálů. — —«

Dobrá! Které tedy náboženství myslił Komenský? Snad přece nemyslił náboženství, jemuž se říká »občanská morálka«? Snad nemyslił na náboženství bez článků víry, bez nebe a bez pekla, bez povinností a příkazů, náboženství pohodlné, jež by se hodilo

pro každého beze všech obtíží? Snad nemyslí náboženství, které teprve v budoucích stoletích vymyslí nějaký volný myslitel?

Komenský měl zkrátka na mysli náboženství, jehož sám byl biskupem, totiž česko-bratrské. Ano, ale že právě v těchto pedagogických zásadách náboženství českobratrské soublasť doslova s náboženstvím naším římsko katolickým, poznáte ihned, uvážíte-li a promyslíte-li oněch 5 paragrafů jeho Didaktiky.

Koho velí oslavovati ústy dítek? Boha a Krista. Pro jaký život chce dítky vychovávat? Pro život pozemský pouze? Nikoli, ale pro život věčný. Co dří o tomto životě věčném? Že je dvojí: blažený v Bohu a bídný v pekle. Obojí pak, i nebe i peklo je dle něho věčné. Co podle jeho mínění vede k Bohu? Čtení Písma svatého, bohoslužby a dobré skutky.

Málo jen toho podotčeno výslovně, ale, vy z toho mála poznáváte, kterému náboženství se toto Komenského přesvědčení podobá: ždali vašemu anebo volnomyslenkářskému. . .

Komenského se dovolávají i pokrokoví vychovatelé mládeže, učitelé. Ale co řeknete tomu, když na příklad jeden z nich za mnohé (učitel Petrbok v časopise »Jiskra«) slibuje a se zapřísahá:

»Nepovedeme žactvo ke zbožnosti. Nebudeme mu říkati, že náboženské zásady našich předků musí nám býti svatými. Naopak slovem i příkladem budem odvádět žactvo od zbožnosti. Budeme ho učiti, že není Boha. Uvedeme žactvu, že bible je knihou lží a sesměšněme bajky o potopě a pod. Zabijme křesťanství ve škole!« (Lidové Listy 29.8. 1922)

Nemyslíte, draží, že my zpátečníci, římsko-katoličtí kněží, kteří s Komenského vychovatelskými zásadami soubhlasíme a je doporučujeme (ač Komenský byl úhlavním nepřitelem Říma) jsme Komenskému bližší nežli pedagogové, kteří Komenského stále jmenují, ale náboženství vůbec, zmínky o nesmrtelnosti a věčném životě zvláště by rádi ze škol vypudili? Nepoznáváte, jaký švindl s Komenským se veřejně děje?

b) Komenský ve svém Desateru žádá výchovu k Bohu — za 10. pak dodává: »Je však dbáti toho, aby dětem nebyl podáván žádný příklad opačný.« t. j. špatný. Rozumíte-liž, draží? Chcete-li podporovati dobré vychování dítek, musíte jim sami dávat dobrý příklad.

Co je dobrý příklad? Příklad je živé znázornění zásad vychovatelských. Příklad více zmůže nežli slova. Kde příklad dobrý schází, tam ani ústa andělská ani prostředky zlaté nic nepomohou. Což nevíte to, draží, nejlépe ze zkušenosti? Co na tebe, milý otče, matko, nejvíce účinkuje? Zdali na dobrý příklad, tento budiček smyslů? A neřekl-li sám Kristus Pán: »Kdo chce přijíti za mnou, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Nepravil-li takofka slavnostně: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste činili, jako já jsem činil vám«? Hle, tedy sám božský Učitel poukazuje nás na dobrý svůj příklad, věda, jak velikou moc dobrý příklad má!

Chcete-li tedy pomáhati škole a míti ze svých dětí radost, dávejte jim dobrý příklad!

Spisovatel Albán Stolz napsal: »Dobrý příklad je pro děti tolik, co sluneční jas a tichý deštěk pro kvetoucí strom a zelenající se luh, rozlévá tiše a mírně zdar do mladé duše. Pozor však! Nenazýváme dobrým příkladem, staví-li se někdo před jinými zbožným a ctnostným. To jest pokrytectví a nepřináší pozeňání. Dobrý příklad musí být opravdový. Musíš po křesťansku mluvit a jednati, protože srdce tvé křesťansky smýšlí, a nikoli proto, že tvé děti právě na tebe hledí. Dobrého příkladu se na světě, bohužel, velice nedostává. Namnoze káže se mládeži přespříliš pouhými slovy a příliš málo dobrým příkladem.«

Drazí posluchači, nemyslejte-li, že, co tu Albán Stolz napsal, hodí se věrně do naší doby? Že je opravdu málo dobrých příkladů? Dejme tomu, že otec děti své přísně posílá na nedělní školní služby Boží. Je to od něho velice hezké. Ale co jeho napomínání zmůže, když v neděli sám do kostela nejde? Dejme tomu, že jeví živou účast, když jeho děti ke svátostem přistupují. To je velice hezké a záslužné. Ale co je platné, když se sám u stolu Páně neukáže? Mají-li děti s potřebnou vroucností přijímati svátosti, modlití se a choditi do kostela, musí to také činiti rodičové a sice s příslušným náboženským přesvědčením.

Když jsem před léty vyučoval náboženství v kterémsi pražské klášterní škole, vedl jsem dívky k prvnímu sv. přijímání. Jak to bylo krásné a příkladné, když den před tím i několik matek přiklekalo ke zpovědnici! A nebyly to matky jen tak prostičké, ale dámy z pražské smetánky. Jedna z nich nebyla u zpovědi již od svatby. Vzpomínám si, jak se vroucně zpovídala po svatbě zase poprvé, ale — naposledy. V témdni ranila ji mrtvice, a já doufám, že odešla na věčnost bezhříšná. —

IV.

a) Dnes už je málo rodičů, kteří společně s dětmi přistupují ke svátostem. Škoda. Mnozí by snad rádi ale bojí se veřejnosti. A tak se nedivte, že nepřátelé katolické výchovy nabývají odvahy! Ukazovaly různé před převratem a po převratu rozvířili boj proti Bohu na celé čáře.

První útok provedli proti školní modlitbě — a zvítězili. Jaké to smutné vítězství! Odstranění modlitby rozhodně není vítězstvím, ale je to ochuzení, ba řekl bych spíše: oloupení dětské duše o její největší skvost, čisté a prosté, důvěřivé a povznášející náboženské citění. Kdyby páni, kteří se přičinili o odstranění modlitby ze školy, byli lepšími psychology, jistě by se neukvapili se svým duchovním obrazoborectvím.

Modlitba je nebeským rámem, který obraz všední práce povznáší ve vyšší svět. Modlitba, byť i snad mechanicky konaná, byla-li jen vážná, důstojná, povznášela školní práci ve vyšší sféru. Byla starobylým, posvátným rámem, který všechno vyučování obepínal. Byla osvědčeným pedagogickým prostředkem: Minutová modlitba před vyučováním dívky ve škole uklidnila, jejich mysl utišila a připravila k práci.

»Ale škola republiky musí se přece lišiti od školy staré a tvrdé z absolutistické monarchie!« Ovšem je viděti. — Tam, kde dříve zněla modlitba, šíří se křik a nekázeň. Zahrady pustnou. Divoké máky, zdvihají své hlavy. . . Ve francouzské revoluci sesadil rozuzlený lid Boha z trůnu a ze škol, kříž a náboženské předměty v hlavním chrámě pařížském odstranil a na oltář si postavil špatnou ženu, nevěstku Maillardovou a tu prohlásil za boha. Vtrhl do chrámu sv. Diviše, trhal zde všechno, co ještě na Boha upomínalo, vyzvedal hrobní kameny, zotvíral rakve, rubáše strhával s mrtvol králů, hlavami jejich koulel po dláždění, šlapal po třískách žezel, berlí pastýřských, ničil vše, co upomínalo na slávu jeho vlasti. A když nakoupal se v krvi nevinných, vystřízlivěl, znovu otevřel chrámy, uznal, že bez Boha to nejde, a chrámy francouzské otřásaly se zpěvem: »Pane, smiluj se! Kriste, smiluj se nad námi!«

b) Drazí křesťané, jsem přesvědčen, že všichni milujete své děti. Ale vím také, že všichni milujete Krista a že v duchu voláte: »Až sem s těmi útoky na náboženství ve škole a ne dále! My nemáme kdy a neumíme a nemůžeme vyučovati sami děti náboženství. My však chceme, aby v něm byly vyučovány a dle něho vychovávány ve škole. A ani jediná ruka z nás se nepozdvihne pro jeho odstranění ze škol. . .«

Největší duchové lidstva a nejslavnější vychovatelé ve všech dobách proklašovali, že náboženství ve škole je nenahraditelné. Už Čelakovský vysmíval se těm, kdož bez náboženství chtějí lidstvo míti mravným: »Hlupec praví: Nech ať pramen na horách vypráhne, jen když voda do města po trubech se táhne.«

Tolstoj napsal: »Náboženství je základem vši zdárné výchovy.«

Slovutný Förster vyznává, že to zkoušel vychovávat mládež bez náboženství, ale že se přesvědčily, že to nejde. »Právě pedagogická praxe utvrdila mne co nejvíce v přesvědčení o nepomíjitelnosti náboženství.« (Jugendlehre).

Ale když je tolik strachu leckde z toho mála, co posud náboženské vyučování ve školách ponecháno knězi, kterak si vysvětlíme na př., že sám vůdce franc. socialistů Jaurès dovolil, aby jeho děti byly vyučovány ve školách křesťanských a aby také chodily k sv. přijímání? Patrně se málo bál jedu klerikálního, když mu vlastní krev vydal; anebo spíše viděl z vlastní zkušenosti, kde jsou děti lépe vychovávány: zda ve škole náboženské, konfesionelní, klášterní či ve škole beznáboženské.

Nevzdávám se naděje, že budeme míti v naší republice jednou své učitelstvo věřící a své vlastní školy náboženské čili konfesionelní. Ale prozatím jsou tu školy, které jste svými mozoly vystavěli a které svými mozoly a daněmi vydržujete a ve kterých chcete, aby vaše děti mravně a zbožně byly vychovány. V tom za vámi stojíme my kněží a všichni křesťanští svědomití učitelové, kteří opakujeme slova Komenského: »Tak Bůh káže, tak rozum velí, tak potřeba nutí. Nelze jinak. Na tom stáje neproměnitelně, ať školy naše jsou chrámové křesťanské pobožnosti a dílny Ducha svatého. Amen, Ježíši Kriste, amen amen.« (Didaktika str. 226.)

Fr. Malý.

Slavnost Narození Panny Marie.

Narození člověka je vždy událostí nejen pro rodinu, ale v jistém smyslu i pro obec, národ, církev, celou veřejnost, neboť na svět přichází budoucí občan, a není lhostejno, bude-li on své rodině ke cti, svému národu a člověčenstvu ku prospěchu, k blahu a požehnání, nebo k břemeni, ke škodě neb dokonce k hanbě. To ovšem záleží od prostředí, ve kterém vyrostne, od poměrů a okolností, které naň působí. Říká se ovšem, že jablko nepadne daleko od stromu, ale je také stejně pravda, že nejlepší rodiče měli špatné děti, naopak rodiče zločinní potomstvo dokonalé, které vidouc na nich odstrašující příklad, uvarovaly se zlého a zůstaly přes všechny zlé dojmy, jež si z domu přinesly, hodnými, a to snad proto, že i špatní lidé chtějí mítí hodné děti, a to proto, že sami na sobě zkusili, kam vede hřích, a že, chtěli-li děti zachovati od zlých následků, musí je vésti k dobrému aspoň na pohled, i kdyby sami tak necítili.

Proto má-li narození dítěte býti šťastným, musí rodiče dobrým příkladem, napomenutím, káráním, vystříháním vésti své děti k dobrému a všeho se vystříhati, co by děti s cesty pravé svéstí mohlo. A který prostředek je k tomu ten nejúčinnější? — Písmo svaté jej naznačuje, když praví: »Počátek moudrosti jest bázeň Hospodinova«, a největší vychovatel, kterého pokrokoví učitelé zbožňují, napsal, že základem všeho vychovatelství jest náboženství.

Rodiče však nemohou dáti dětem ty vědomosti, jichž pro občanský život budou jednou potřebovati, nemají k tomu ani času, ani namnoze schopností. Od toho je škola, která má v duchu rodinné výchovy pokračovati, t. j. dáti jim, co si rodiče přejí, a to je u katolických dětí katolická výchova, a kdyby škola tak nečinila, neb činiti nechtěla, snad dokonce náboženské city dětí urážela a proti náboženské výchově pracovala, je nejen právem, ale i povinností rodičů, aby své právo na školu, jich nákladem vydržovanou, hájili, zvláště když úřady školní jsou ochotny, jim k právu dopomoci. Nemusí vystoupiti svým jménem, jestli by se báli, dětem svým ve škole ublížiti, mohou se obrátiti na Sdružení rodičů a přátel pro křesťanskou výchovu, které dojista na jich farní osadě založeno, a není-li, je od toho ústředí v Praze, jehož adresu jim každý katolík uvědomělý rád sdělí. Byl by to hřích, páchaný na vlastních dětech, kdyby toho opomenuli.

Ze školy vykročí hoch nebo dívka jednou nohou do života, aby se pro budoucí povolání připravili, a tu nastává povinnost vychovatele mistrům, poručíkům, službodárcům, bytným a všem, jimž mládež byla svěřena. Bohužel nemají všichni tito vždy porozumění pro tuto povinnost a hledí si mladých lidí nebo jejich peněžních prostředků využítkovati ve svůj prospěch, aniž by se starali, co svěřenci dělají, jak se baví, s kým obcují a jak prázdný čas tráví, takže tito vracejí se do domu otcovského horší, než

z něho odešli, nemluvě ani o takových pánech, kteří sami své služebné špatným příkladem, sváděním a pokušením kazí.

Ale ani pak není výchova člověka ukončena, když osamostatní, ba i starý člověk potřebuje ještě, aby byl časem ze sna proburcován, napomenut, pokárán, vždyť i papež má svého zpovědníka, který k němu nemluví jako k hlavě křesťanstva, ale jako ke kajícímu. Od toho je kostel, dobrá kniha, křesťanský list a zákon, který byl jistě vždy vydán s nejlepším úmyslem, zachováti kázeň, pořádek, bezpečnost osoby, cti i majetku, a jestli nepůsobí dobře, pak není vinen on, nýbrž ti, kteří jej provádějí, jestli sami nemají pro obecnou mravnost, pro dobro své vlasti a národa porozumění. Svoboda je statek člověku neidražití, ale nesmí se zvrhnouti v rozvázanost, nesmí býti od jednotlivců zneužívána, musí býti květem, vyrostlým pod zákonem. Jen tam jsou občané opravdu bezpeční a spokojeni, jestliže všichni zákon respektují a nemyslí, že svoboda je jen pro ně a že ku příkladu ve státě demokratickém, kde všechna moc pochází z lidu, může si každý dělati, co chce. Aby k tomu nedošlo, musí vláda bedlivě bdíti, aby zákony byly dobré, aby mravnost a pořádek udržovaly a aby se také ode všech bez rozdílu politických stran zachovávaly. To je ta poslední výchova, již se člověku na světě dostává a jestli ta doplňuje úměrně ty předešlé, pak může narození člověka býti opravdu všem, jak rodičům, tak učitelům a celé obecnosti býti k radosti, k chloubě, ku prospěchu, ba často i k slávě národa; jestli ale někde se chybělo, pak — nenapravilo li se to závčas — může se státí příchod člověka některého na svět ke škodě, k břemeni, k hanbě jednotlivci i celku. Proto si lidé k narozeninám blahopřejí, proto se v dějinách zaznamenává den narození té neb oné zasloužilé osobnosti.

Ale já znám narození ženy, jejížto den narození nejen se zaznamenal, ale který se oslavuje, ač od něho skoro 2000 let uplynulo, den co den, rok co rok, ústy malých i dospělých, učených i prostých, v chatrči i v paláci, když miliony úst šeptají: »Ave Maria« — Zdrávas Maria, milosti plná, Pán s Tebou, požehnaná mezi ženami. — Maria byla opravdu požehnaná, t. j. vyznamenaná mezi všemi ženami, protože byla již na počátku stvoření předurčena, aby dala světu toho, jenž měl smířiti rozhněvaného Boha s lidským pokolením, zkrze něhož blahoslavení měli býti všichni národové, protože měl v tmy pohanstva zanéstí světlo pravého poznání Boha, bránu pekla zavřítí a nebeskou otevřítí — Vykupitele Ježíše Krista. Proto její narození je požehnáním milionům lidí, proto se slaví jako zasvěcený svátek ve všech pěti dílech světa, proto hlava církve Kristovy, i když tři svátky mariánské přeložil na příští neděle, narození Panny Marie ponechal a tento svátek bude se světiti, třeba vlády světské volaly děti do škol, úředníky do úřadů, dělníky do továren, a na místech omilostněných propěvují dnes a budou pěti i na dále nesčetní ctitelé mariánští hymny na zrození největší ženy, jaká kdy spatřila světlo světa. I my patříme, drazí v Kristu, k těmto ctitelům a doufám,

že patřiti budeme až do smrti, abychom po smrti mohli ji velebiti u božského jejího Syna, Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Amen.

J. Kousal.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Nolite solliciti esse . . .

Pozorují-li při svých pochůzkách naším velkoměstem jednotlivé lidi, vzpomenu si často na slova písně: »Proč zadumán . . .?« Něco podobného mi napadne, jedu-li elektrikou. (»Nár. Pol.« dne 8. března 1924.) »Na lavicích v přeplněném voze elektrické dráhy sedí, jak je nyní pravidlem, lidé namačkání a natlačeni vedle sebe. Pokud se s jinými nebaví nebo nečtou, hledí upřeně před sebe s očima strnulýma, upřenýma v neurčito, ať již do oken nebo k zemi. — Stává se, že na přestupní stanici zdvihne se z řady sedících větší počet osob, které vystupují. Ale zbylí sedící zůstanou sedět nadále stejně natlačeni a namačkání. Jsou nadále zamyšleni, neteční; hledí nadále před sebe, nevšímají si, že vedle nich se uprázdnil kus místa, a mačkají se v nepohodlí dále . . .«

Něco podobného je vidět na ulicích. Jedni utíkají, jakoby měli na spěch, zatím co druhí nehledíce ani v pravo ani v levo jako mátonozí krácejí v před zadumání, zamyšlení. Nač přemýšlejí tito zamyšlení, zadumaní lidé? Podnětů k napjatému čili intensivnímu přemýšlení je v nynější době dost a dost. Starosti o existenci. Starosti o byt. Starosti o výživu. Neustálé přemítání o chudobném rozpočtu domácnosti. Spekulace na tučný výdělek. Touha po titulech.

Nic nového pod sluncem. Sám Pán Ježíš při nejedné příležitosti pozoroval, že jeho posluchači při kázání byli roztržiti a příliš starostlivi o své jmění a tituly. Kterak by hodně zbohatli a došli vysoké pocty, o to měli větší starost nežli o spásu duše. Proto k nim Pán Ježíš řekl: »Nepečujtež . . .!« »Však toho všeho poханé hledají.« Ale to je právě ta chyba, draží posluchači, že toho všeho hledají také křesťané. Touží po majetku co největším a po důstojenství co nejvyšším. Ale, dovolte!

I. Mohou-li hromady peněz potěšiti člověka?

II. Mohou-li jej úplně uspokojiti vysoké hodnosti? Již odpovídám.

I.

Mohou-li ohromné hromady peněz člověka upřímně potěšiti? Tato otázka mne napadla onehdy, když jsem v denních listech četl zprávu o milionových darech americké miliardářské rodiny Vanderbiltů. Z jakého důvodu činí američtí miliardáři tak veliké dary a odkazy? Snad z lásky? Z uznalosti či z touhy, aby se o nich mluvilo a psalo? Německý finančník Mesmer tvrdí, že známé ohromné odkazy amerických boháčů nevyplyvají ani tak z ušlechtilého mecenášství jako spíše ze sobectví. Boháči pocítují zkrátka

potřebu ulehčiti starostem, které počínají rozrůstati, jakmile obrovské jmění překročí určitou hranici.

Vydělané peníze a třeba i hodně vydělaných peněz obyčejně člověka těší, neboť v něm zvyšují pocit sociální bezpečnosti a působí mu radost, která může být dokonce i ušlechtilá. Ale myslíte snad, drazí, že ta radost je trvalá? Nikoli! Ta radost z peněz se časem umenšuje, stírá a ztrácí na své působnosti. A člověk, který přemýšlí, jednou si snad v životě řekne, že by to bylo nejkrásnější, kdyby měl zabezpečeno jakési pevné existenční minimum čili zkrátka jen tolik, kolik potřebuje k živobytí a kdyby se nemusil zabývat opatrováním těchto »životních záloh«, jimiž jsou uhospodařené miliony.

Jsou lidé, kterým toto opatrování je trapnou přítěží, a to jsou právě oni američtí milionáři, kteří své dary a odkazy pokládají patrně za jakýsi pojišťovací ventil, kterým včas uprchnou cosi přebytkového, po případě škodlivého. Neboť některé peníze jsou podmínkou lidského klidu a štěstí; ale jsou i takové peníze, bez kterých by člověku nebo rodině bylo vlastně lépe...

Jak hromada peněz neočekávaně nabytá dovede člověka přivést i do záhuby, to více nežli dlouhá úvaha dosvědčuje tento příběh:

Mechanik Karel Procházka z České Třebové hrál v karty a vyhrál v nich los »Pražských vzorkových veletrhů«. V poslední den roku 1923 konal se tah a los vyhrál hlavní výhru 150.000 Kč. Procházka i se ženou si přijel pro peníze. Jest nesčíslně mnoho možností, které si šťastný výherce mohl zvolit, aby si ulehčil život a dal základ k dalšímu rozvoji. Procházka pak si jednu možnost vyvolil a sice tuto: Nechal práce a začal hýřit. Příživníků se našlo celé hejno. Za dva měsíce rozfofroval lehkomyšlný muž celou výhru a s posledními tisícovkami odejel do Vídně. Tam mu všechny zbylé peníze ukradly lehké dívky. Když si »šťastný« výherce uvědomil své štěstí i pád, zastřelil se hned tam ve Vídni. V České Třebové zbyla po něm žena a dvě malé děti, které se octly tak v největší bídě. Člověk si obyčejně neváží toho, co získá bez utrpení a námahy, a často domnělé »štěstí« jest stupněm k záhubě časné i věčné.

(»Pražský Večerník«, 4. března 1924.)

Mamonění a překotné hromadění zlata jen pro bohatství je vůbec veliký lidský nerozum. Právěho štěstí člověku nikdy nepřinese. Ale ani přílišné dychtění v malém nebývá vždycky zdrávo a nepřináší vždycky radost a klid a uspokojení.

II.

Tedy snad tituly, hodnosti a důstojenství dovedou poskytnouti uspokojení člověku, který po nich touží?

Onehdy mi řekla kterási vážná a zbožná paní: »Mám hodného manžela, který mne má rád. Ale má jednu nenapravitelnou chybu: pořád spolkáří a je celý nešťastný, když není zvolen za

vedoucího funkcionáře toho kterého spolku. Kdyby ho někdo opomenul titulovati »pane rado«, snad by se na něj rozhněval.«

Drazí posluchači, tato touha po titulech v malém i ve velkém je naší národní nemocí a ukazuje, že si mnozí až příliš málo vědomí jsou demokratičnosti doby. Co nám prospějí tituly? Co nám prospějí hodnosti a důstojenství? Nechtějí-li nerozumně hledati v těchto titělnostech uspokojení? Nejsou-li konečně vysoké hodnosti i nebezpečné?

Vystoupíme-li hodně vysoko, máme pod sebou prázdný prostor, a zcela určitě jímá nás závrať. Hlava se začne točiti, mdloby jdou v zápětí, a není divu, sletíme-li dolů střemhlav. Někteří lidé udržují se na velikých výškách (jako zedníci, pokrývači, komíníci); ale jiní, zvláště jemnočivní a snilkové padají už s nepatrné výše. Závrať se u nich dostavuje velmi brzo.

Podobně se to má, když vystoupíme nečekaně vysoko ve svém veřejném postavení. I tu pojímá duši závrať. Čím více se ten neb onen, který dříve byl zvyklý životu prostičkému a ustrašenému, uchyluje od prostoty a skromnosti, tím více ztrácí jaksi zemi pod nohama, začne se potáceti ve výšinách a již letí do záhuby. V politickém životě se takovým nešťastníkům říká »politické mrtvolky«.

Jsou sice lidé, kteří mohou hodně vysoko vystoupiti. To jsou akrobati duše. Těm neuškodí ani veliké štěstí. Ti krácejí v oblacích slávy a důstojenství právě tak klidně a jistě jako v prachu zneuznání. Uprostřed ohromných titulů neztrácejí skromnosti. Ale kolik je takových? Dovedl bys býti takovým akrobatem duše, křesťane můj, ty nebo ty? Kdož ví? V celém hasičském sboru najdeme sotva jediného, který se odváží až na konec vysokého rozkládacího žebříku. Tak i mezi otužilými věhlasníky nalezne se, to mi věřte, sotva jeden, který se vyšine až k metě toho neb onoho dobra: slávy a hodnosti a zůstane při tom zdrav na duši. Ostatně, co je platné, řekl sám Kristus, kdyby člověk celý svět získal a všemi tituly se přiodil, ale při tom škodu trpěl na duši? Jakou dá náhradu za tuto škodu?

Drazí farníci! My zde v našem hlavním farním chrámu slavíme každoročně dvojí pouť: na sv. Štěpána a na Narození Panny Marie. Při této druhé pouti, jak víte, se teď při mši sv. zpívá po česku čte evangelium, které obsahuje výpis rodu Krista Pána podle jeho člověčenství. Tímto evangeliem nám církev netoliko chce ukázati na královský původ chudické Panny Marie, ale chce nám z něho poskytnouti také rozličná a mnohonásobná poučení.

Výpis rodu Kristova počíná evangelista Matouš od Abrahama a Davida. Nuže, kdo byl Abraham? Kdo byl David? Abraham byl znamenitý kníže v bohatství a hodnostech postavený. David byl z počátku pouze pastýřem ovcí. Ale rod slavného Abrahama přišel až do otroctví, kdežto rod prostičkého Davida až na trůn královský. Abraham zplodil Izáka, Izák Jakuba, Jakub pak v Egyptě hojně rozmnožil své potomky, kteří konečně jako otroci musili sloužiti králi Faraonovi. Kdo by se byl nadál, vida je s hlínou

a s kamením v Egyptě až do úpadu se hmožditi, kdo by byl řekl, že to je rod Abrahamův?

David naproti tomu pásal ovce; ani ve snách nepřišel mu na mysl trůn královský. A přece učiněn jest v Jerusalemě slavným mocnářem Judstva! Třpytil se korunou královskou, vedl vojny a porážel vojska nepřátel. Zplodil nejznamenitějšího syna, který později vzbudil obdiv celého tehdejšího světa. Byl to Šalamoun. Sláva Šalamounova komu v Písmě jenom trochu zběhlému je neznáma?

Šalamoun vystavěl chrám plný zlata a stříbra. Vystavěl paláce plné ozdob královských. Založil královské zahrady. Choval na dvoře svém zpěváky. Procházel se uprostřed hudby. Okolo jeho lože stálo 60 oděnců. Komonstvo jeho třpytilo se zlatem. Královna ze Sábý přijela z daleka divit se jeho slávě. Stál jeho sotva unéstí mohl nápoje a pokrmy. Dvůr jeho ztrávil každodenně 30 korců běly, 60 korců mouky, 10 volů tučných, 20 pastevních, 100 skopců mimo veliký počet jelenů, srn a ptactva domácího. Všecko toto doslova lze, draží, čísti v knihách královských. Když tedy jméno »Šalamoun« znělo po celém světě, komu by tehdáž bylo napadlo, že je to ten, jehož otec pásal ovce u Betlema?

Ale sledujeme-li výpis rodokmenu Ježíšova dále, co čteme? »Šalamoun zplodil Roboama. Ten už nebyl akrobatem ducha, jakým (aspoň ve svém mládí) byl Šalamoun. Království jeho se zmenšilo a na konec rozpůlilo. Roboam zplodil Abiáš, Abiáš Asu. Asa Josafata. Brzo na to přišel Manasses, který se dostal do řetězů. Pak přišel Jechoniáš, který se dostal s bratřími do zajetí babylonského. Pak už to šlo rychle s kopce: z králů stali se vévodové, z vévodů vůdcové, z vůdců měšťané, z měšťanů obyvatelé maličkých obcí. A naposledy z toho královského rodu vyšel Josef, a ten byl — tesařem.

Proč vám tohle, draží, právě dnes opakuji a vypravuji? Proč? Protože chci vám dokázati, že ani vysoké hodnosti a tituly nejsou to hlavní. Že málo je těch akrobatů ducha, kteří se dovedou klidně udržeti na výšinách důstojenství. A za třetí, že štěstí lidské v této příčině je až příliš vrtkavé, jsouc kolem, které se bez přestání točí. Dnes jsou nahoře jedni, zítra budou dole. A kteří jsou dnes dole, zítra budou nahoře. Z pastviště na trůn vystoupili králové a z královského rodu posli tesařové. Ostatně nemyslíte li, že i tohle boží řízení je dobré a správné?

Či budete ještě pořád mysliti, že hromady peněz mohou někoho učiniti trvale šťastným? Budete ještě pořáde ty, kteří stojí na špicích, pokládati za nejšťastnější? Dejme tomu, že někteří z nich jsou snad spokojenými a šťastnými. Ale jak dlouho jejich štěstí potrvá? Jen několik let života. A kdyby i celý život, jákku, není-liž celý život jako sen? Deset let, padesát, sto let — jaká to maličká kapka v moři věčnosti, ke které jsme povoláni! Jako kdybys chtěl obejmouti a pevně držeti vlnu, jež bouřně na břeh doráží — jakmile pokyne Pán k odchodu, tak se ti v okamženi

rozplyne všechno štěstí pozemské, o němž jsi se domníval, že si's ho k sobě pevně připoutal.

Co zbude z těch, kteří oplývají bohatstvím? Co z těch, kteří se vyhřívají na výsluní hodností?

Dnes sláva, bohatství, zdraví, blahobyt — a zítra smutek a bolest.

Dnes v paláci, zítra ve hrobce. Dnes na měkkých polštářích, zítra ve tvrdé rakvi. Dnes u bohatého stolu, zítra tam, kde pokrmu netřeba, aniž ho lze nalézt. Dnes obklopený pochlebníky, přáteli, soudruhy rozkoše a plesu — zítra venku, osamocen, ode všech odloučen. Dnes žert a smích — zítra poslední slza skrápějící žlutou tvář. Dnes tituly, důstojenství, chvála a holdování — zítra holý kámen hrobový. Dnes ve kvetoucí kráse, vonící, ozdobený, oblažující, okouzlující — zítra němý, zohyzdřený, ode všech opuštěný, zošklivený — — —

Ale nehněvejte se, prosím, na mne, bratři, jestliže jsem snad v celém kázání zapomněl na duši! Já jsem na ni nezapomněl. Ale běda těm, kteří na ni, totiž na svou duši zapomínají uprostřed peněz a titulů! Pak jim ty jejich peníze a ta jejich významy pro věčnost nevynesly nic, ale docela nic. Tam nahoře se ostatně necení peníze ani tituly, ale zásluhy. Jak že to řekl Kristus Pán těm, kteří při jeho kázáních až příliš byli roztržiti a starostlivi o všechno jiné, jenom ne o duši? Řekl jim přísně: »Hleďte ne, prve království božího a spravedlnosti jeho! Všecko ostatní bude vám přidáno!« Amen.

Fr. Malý.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

Festina lente!

V krajině Galilejské nedaleko břehu jezera Tiberiadského rozkládá se na dél a v šíři přívětivé údolí. K severu je mezníkem jeho hora Tábor, na které se Kristus proměnil; na hranici jižní vypíná se hora Hermon. V tomto údolí jako v nějaké kolébce přírodní krásy a bujně plodnosti dřímalo, svíráno jsouc mírným vánkem od moře Galilejského, městečko Naimské. »Naim« znamená něco líbezného; a v této rovině Esdrelonské na horském potoce Kesonu všechno bylo líbezné.

Ale Naim, toto maličké město a sídlo líbeznosti, proměnilo se podle svědectví sv. evangelia v údolí slzavé. V jeho bráně odehrál se výjev tklivý na výsost. Jinoch v nejkrásnějším květu života, matčin miláček, poslední její po smrti mužově útěcha, jediná radost a naděje, opora a rozkoš — tento jinoch nesen byl mrtvý ven, aby byl za městem pochován. Ó smrti, nejsi-li neuprositelnou katankou? — Nepodobá-li se k vůli tobě každý člověk ubohému odsouzenci? Neboť ode dne svého zrození nese v sobě zárodek smrti a roste a vadne a usychá a spěchá poněmáhlu k hrobu . . .

I.

a) Jakoby slzy jeho neštěstí věstily, plačíc přichází dítě na tento svět. Nemluvně ovšem mluvit neumí, ale plakati dovede jako dospělý. Proč vlastně pláče? Snad pláče nad krátkostí života, který mu bude popřán? Snad naříká nad bídou, které dosud jmenovati nedovede, ale již pociťuje, sotva že se zrodilo? Ach, nekonejší, matko plačícího zrozeňátka a neříkej mu: „Neplač!“ Vždyť se nezrodilo v ráji, ale v slzavém údolí! Rozpomeň se jenom, co jsi už jinde nejednou viděla!

Nemoc za nemoci přivedly dítě na pokraj hrobečku. Ten malý červíček svíjí se v bolestech a v boji s ukrutnou smrtí podléhá. Kdyby v světě rozhled měl, věru, že kvítku jarnímu na louce by záviděl. Neboť ono kvete a voní a oči lidské potěšuje aspoň celé jedno jaro. Ale co dítě umírá dříve nežli prožilo jaro života! Kolik rozkošných dítek rozloučilo se s tímto světem, jehož ani nepoznaly. Nepobyly ani na ulici ani do společnosti lidské nevstoupily. Neň jich tuto, a kdo kromě jejich rodičů někdy ještě na ně pomyslí? I nejbližší pomalu zapomínají, že ti malí bratříčkové jejich a sestřičky tu kdy žili. . .

b) Šťastnější — můžeme li ho tak nazvati — šťastnější dítě dočká se let chlapeckých a prohání se se soudruhy za svou hračkou po ulicích a parcích, zahradách nebo polích. Ale když se uhřátý uběhl, nastudil se a umírá ve 24 hodinách jako stromček, jež první mráz během noci spálil. Nebyl ještě ani k užtku ani ku škodě. Rodičové těšili se z něho, pokud počet dítek jejich skrovný byl. Z ostatních nepamatuje na něj nikdo, poněvadž neměl ještě žádné úlohy v životě.

Ale dost možná, že to bylo štěstím pro chlapečka, kterého si Pán Bůh předčasně vzal. Alespoň neokusil bídy světa a neposkvrnil svou čistou Boží dušičku hříchy hnusnými. . .

c) Celá třetina dětí nedočká se let mládeneckých. Ty, které jich dospěly, musejí se konečně zřítci svých hraček, musejí se učiti a pracovati anebo učiti pracovati. Nesmějí, jak a kdy a kam by chtěli. Volnosti jejich brání tu otec, tu učitel, tu svědomí, tu zákon Boží a jinde zase předpis lidský. A když se takový mládeneček vyučil anebo vystudoval, začíná si představovati krásnou a různou budoucnost. Sní o bohatství, kterého vědou a prací dobude. Sní o radostech slastného manželství, které si s duší, z tisíců vyvolenou, založí. Sní o titulech, o cti a slávě.

Ale v tom pojednou jako blesk vyruší takového snílka krutá nemoc z blouznivého snění a život jeho nabývá podoby růže, kterou řezají dříve, nežli úplně mohla rozkvést. I mladíci umírají. I hoši a děti umírají. Neboť i oni jsou prach a popel. Neboť i těmito příbytky stfásá železná ruka smrti, již shroutiti je není nesnadno.

II.

a) Mrtvý, kterého nesli ke hrobu za bránu města najmského, byl také jinochem. Čím čilejší a čerstvější život, tím trpší bývá

smrt. Zkuste, prosím ulomiti ratolest se stromu suchého — a podaří se vám to snadno! Podpbné lehce umírá kmet. Ale zkuste ulomiti zelenou větev se stromu zdravého! Jak je houževnatá! Zdá se, že se od stromu ani odděliti nechce. Když ji konečně přece násilím odtrhnete, co spatřujete? Že jste udělali do kůry ránu dosti hlubokou a daleko dolů po kmeni se táhnoucí.

Podobně zamýšlí-li smrt odvésti dospělé mládí, nechce se tomuto se světa. Houževnatá, mladá ještě síla se brání. A když úporné nemoci přece konečně podlehne, tu zanechává široké a hluboké rány v srdcích rodného kmene. Ale smrt je nevyzpytatelná. Často ušetří starce, aby zachvátila jinocha. Panna vplétala si svatební věnec do vlasů a ještě téže noci ustlali jí lůžko v rakvi.

b) Mládenec Najmský byl jediným synem a snad docela jediným dítětem své matky. Pán Bůh jí dal pouze tohoto syna. Proto se všechna její horoucí láska mateřská soustředila jen v tomto jediném dítěti. Střežila jej jako zřítelnici a bděla nad každým jeho krokem. Ale což se ohlíží smrt po něžných svazcích lásky? Nemilosrdná a neuprosná jsouc, má ruku ledovou a srdce kamenné. Olupuje a rozlučuje. Rodiče vyrve dítkám, přátelé přátelům, a dívky vyrve z náručí rodičů. Do nejtrpčího zármutku přivedla i matku najmskou; vzala jí radost, čáku, naději a chloubu srdce, a nic nepomohlo bědovati, rukama lomiti a objímatí. . .

c) Nezapomeňme, draží, že tato zarmoucená matka byla vdovou! Její manžel nebyl již mezi živými, aby alespoň u něho vyhledávati mohla v zármutku sdílnost, útěchu a oporu. Ve hvězdách sice bylo stanoveno, aby se s ním ještě jednou shledala; ale ne tady, nýbrž nahoře, nad hvězdami, v oné vlasti, ve které dítě matku, bratr sestru, muž ženu opět nalezne.

Vdovy jsou vždycky opuštěné a ubohé. Protože postrádají ochranných paží manželových, zlomyslní lidé nezdědká jim ubližují. Jenom jednu útěchu mívají vdovy ve své opuštěnosti: Dal-li jim Pán Bůh dočkatí se radosti mateřských a dorůstají-li zdravé a hodné děti kolem nich, doufají, že nejstarší syn jim bude tím, čím býti měl nebožtík muž. Pročez mají-li tohoto hodného a nadějného syna jenom jediného, ó jak jim starost o něj leží na srdci! Jak jim je drahý! Dražší nežli všechno na světě. Jak jej vroucně milují! Což není známo, že matky milují i děti nezvedené a zkažené, natož teprve dítky dobře vychované?

III.

a) Nuže, draží, já opakuji okolnost vám již dobře známou, že této najmské matky a vdovy jediný, dospělý syn zemřel. Dlouho čekala s toužebností a s mateřskou, svatou pýchou sledovala vývin jeho tělesných i duševních sil, nežli dospěl. Ale když se začínal přetvořovati v muže, zalíbilo se Pánu po krátké nemoci odvolati nadějného dělníka. Vizte! Vynášejí ho ven, studeného, stuhlého, nehybného! A plačíc, kráčíc matka za rakví a cítí svou ztrátu tím bolestněji, čím nenahraditelnější se jí vidí.

b) Slyšte její srdcelomný nářek: »Dvě jasná světla svítila mně a zahřívala mé srdce, manžel to byl a syn můj drahý. Smrt je ubasila oba dva. K neštěstí vdovství připojila se temnota opuštěnosti, ztráta jediného syna. Na koho se teď spolehnu? Kdo bude mým zastancem a obhájcem? Kdo mě jednou pochová a nad mým hrobem zapláče, když toho, který k tomu byl povolán, provázím sama ke hrobu? Proč převracíš, ó smrti, všechny obvyklý pořádek, podle kterého mají rodičové odcházeti dříve nežli děti?« Tak naříkala, ubohá, potácejíc se za mrtvolou ulicemi města. Došla až ku městské bráně.

c) Tam se s ní potkal Ježíš Kristus. Život a smrt, Kristus a mrtvola se potkali. Kníže života a kněžna smrt stanuli proti sobě, aby zkusili, kdo z nich je silnější. A jakže skončil tento jedinečný, neviditelný zápas? Víme to dobře. Smrt, která je odjakživa uvyklá na neobmezené panování, byla tentokráte o svou oběť oloupena.

Pán Ježíš pohlédl na vdovu zármutkem se hroutící a sotva na její tváři uzřel tekoucí slzy, ihned srdečně ji počal nejprve těšiti. Tedy ani nečekal, až by ho byla žádala o pomoc? Nečekal, neprodělal, až by opuštěná matka přistoupivši k němu byla snad takto hlasitě volala: »Pane, já zde vyprovázím své jediné dítě ke hrobu! Jediný syn, mé potěšení, odchází dnes ode mne. Ale ty ó Pane, jsi veliký prorok, který svými divy a zázraky dalekou pověst o sobě rozšířil. Ach, neodmrští od své tváře zarmoucenou ženu, kterou potěšiti můžeš slůvkem jedinkým!...«

Na takovou prosbu Kristus ani nečekal. Jemu stačilo viděti slzy. Jen zdáli zahlédnouti zarmoucenou tvář bylo mu již dosti. Viděti a smilovati se, bylo dílem okamžiku. Všeobecný žal se v radost proměnil...

My pak, drazí, čemu se z toho evangelického příběhu učíme? Předně: že Bůh jest láska. Kdyby Bůh nebyl láska, mládenec najmský sotva by byl obživl. Za druhé se z tohoto příběhu učíme. vážit si života a zdraví. Hleďme na oboje s velikou vážností!

Život je vážný. Tato vážnost je napsána na čele každého okamžení. Jaký je tento život o sobě? Je krátký! Je bezmocný! Člověk z matky narozený žije pouze krátký čas a tento čas je plný nejistoty. Jako květina vzejde člověk a brzo je rozšlapán. Prchavá jest jeho jsoucnost jako stín. Dnes mně, zítra tobě smrt věnuje svou pozornost. A kdyby meškala 10, 20, 50 i sto let, přijde, dostaví se konečně přece a vždycky ještě tak záhy, že nám ten celý, jediný náš život připadati bude jako sen.

Je-li tomu tak, chtěli bychom si snad tento drahý a krátký čas ještě více zkracovati? Chtěli bychom smrti spěchatí rychle vstříc?

Spěcháme-li již tak jako tak, spěchejme aspoň pomalu. Říká se tomu po latinsky »Festina lente!« Je to sice staré přísloví, ale, moji drazí, ne-li časové?

•Nynější lidstvo se žene přímo šíleně za cílem mnohdy nejasným, mnohdy určitým, ale málo ideálním, za to však velmi často materiálním, žene se kamsi do budoucna, se zuřivým spěchem, nechť sobě uvědomiti, že na konec ze všeho nebude nic.

Vlaky, letadla, automobily, motocykly i obrovské transatlantické parníky, ale i myšlenky, snahy a tužby, vše se řítí šíleně vpřed v zuřivém zápase jakoby o cenu, kdo nejdřív bude u cíle. A cíl? Nechci být pessimistou a nechci připomínati to, na co vzpomínka nás hněte každého nejvíce. Ale čtu-li denně v našich listech, kolik lidí se zabilo ze dne na den šlenou a nesmyslnou jízdou na motocyklech, v automobilech a kolik obětí si vyžaduje »dnes zcela bezpečný« let v aeroplanu, čítám-li kolik lidí tu i tam bylo pobito při srážce vlaků, kolik se jich utopilo při srážce parníků, vidím-li ten šílený spěch chodců do sebe vrážejících a pozorujících, kolikrát do roka vjedou do sebe ty milé naše pražské električky, kolikrát se srazí s našimi, hlukem ulic a vlastních povozů otupělými vozky — tu si myslívám: nač tenhle všechen spěch? Je jisto, že kdyby lidé si uvědomili pravdu, že nejlepší záruka úspěchu každá práce bez výjimky jest spěchati pomalu — že by pak bylo mnohem méně utrpení, zničených existencí, zničených životů i marné a nadarmo konané práce. Jen ten z nás dospěje nejspěšněji k cíli, kdo nechá stranou šílený, nesmyslný chvat a kdo půjde ku předu pomalu, ale vytrvale, s klidem a s rozvahou. Festina lente!«

(»Národní Politika« 10. dubna 1924.)

Fr. Malý.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Pastorační činnost francouzského kleru.

Rozluka církve a státu, která provedena byla zákonem z 11. prosince 1905, stihla francouzské duchovenstvo nepřipravené. Nebylo úzkého a vnitřního spojení kleru s lidem. Duchovenstvo konalo horlivě svoje povinnosti v chrámě a ve farní kanceláři, ale nešlo mezi lid.

Biskup versailský Gibier praví o francouzském kleru toto: »Francouzské duchovenstvo, které svým vzděláním a svým důstojným životem převyšuje klerus mnohých jiných zemí, má na lid daleko menší vliv, nežli jeho němečtí, belgičtí a američtí spoluhratři. A proč? Poněvadž tvoří svět a takofka kastu pro sebe, místo aby se postavilo v široký proud lidu. Proto také národ ponechává je zcela stranou.«

A Mrs. Géchenard, biskup v Soissons, napsal: »Znal jsem tento typ kněžstva, dědice zvyků minulých století. Byl úctyhodný ve své důstojnosti, kterou se obklopil, ale jeho ideálem bylo zůstatí po celý život seminaristou, t. j. žítí ve svém pokojíku, vykonati v určité hodiny předepsané kněžské officium, a vůbec přesně prováděti funkce posvátné služby. Přijal laskavě každého, kdo k němu přišel; ale nepřišel dříve, dokavad kdo nevolal jeho pomoc.« — K tomu připojujeme ještě, co o francouzském kleru

napsal dobrý jeho znatel, arcibiskup v Sct. Paul v Sev. Americe, Ireland: »Francouzský klerus zachoval si při oltáři a na kazatelně onoho ducha passivní poslušnosti, který v něm byl v dřívějších dobách vypěstěn. Chvályhodný ve vyučování katechismu a v přísluhování sv. svátostmi, nenaučil se nikdy ctnostem veřejného života. Boj jej nikdy nelákal. A jeho příklad a jeho kázání vychovaly rovněž passivní věřící. Ti nevědí ničeho o veřejné obraně katolické víry. Ze světců u paty oltáře stávají se zbabělci při volební urně.«

Biskup Gieure z Bayonnu napsal ve svém pastoračním listě: »Prosím pp. faráře, aby se horlivě chopili organizování lidu, aby všechny své farníky navštívili a je v této práci poučili. Musí s věřícími přijít ve styk. Vytýká se nám, a to právem, že žijeme mimo lid; neznáme ho a on nezná nás. Kněží, kteří v naší diecesi navštívili jednu rodinu po druhé, učinili zkušenosti, jež vzbudily jejich úžas. Všechny je přijaly přátelsky a obzvláště ty, jichž se pro jejich nepřátelské smýšlení báli. Radost, že uvítali ve svém příbytku kněze, vyloudila statným dělníkům, kteří dříve šli lhotejně kolem kněze, slzy v očích. Dobré vůle často se oněm lidem ne nedostávalo, ale chyběla jim přítomnost a srdce kněze.«

Všichni žádají, aby klerus i katolický lid byl vychováván k sebevědomí, statečnosti a rozhodnosti ve vyznávání a hájení víry. A toho je potřeba stejně našemu kleru a lidu. Bylo by osudnou chybou domnívati se, že nynější poměr církve k státu je ustálen, a že Malý školský zákon vyučování náboženství na školách na dlouhou dobu zabezpečuje. Obratem může se vše změnit. Každá proměna ve vládní koalici může přinést nemilé překvapení. A proto musíme vystříhati se chyb, které byly vytýkány nejpovolanějšími muži kleru francouzskému. Práce mimo chrám, v organisacích lidových, v našich spolcích, i pastorece individuální je dnes nezbytnou součástíku pastorece v chrámě. Jen ten, kdo takto pracuje, správně pochopil potřebu dobv.

E m. Ž á k.

Právní poradna.

Při předpisování ekvivalentu z jmění kostelního a beneficí stává se, že se předpisuje také školní příspěvek, což není správné, a doporučujeme ihned proti tomu rekurovati, ježto: 1. dle zákona ze dne 8. srpna 1898 č. 38 z. z. platného pro království české jest dle § 2. c) od školního příspěvku osvobozeno jmění duchovních obcí, kostelů, synagog, modliteben, jakož i beneficí. 2. Dle § 3. nařízení ministerstva kultu a financí ze dne 19. prosince 1900 za příčinou provádění zákona ze dne 8. června 1898 č. 38 z. z. pro král. české má se toto osvobození uplatniti a vymoci, aby finanční úřady je uznaly. Pamatujeme, že kostely jsou značně ochuzeny odprodejem laciné půdy a udržování budov stojí nyní desateronásobný obnos, a proto bděme, aby nikde jsme neplatili dávky, které platiti nemáme.

F r. V a n ě č e k.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek sv. Václava.

Bohu sloužiti je panovati.

Když se ukončila světová válka, a vrchní velitel spojeneckých armád, zbožný maršál Foch zavítal do Londýna, přišlo mu vzdání poctu několik milionů lidí. Foch kráčet uprostřed velkého průvodu vojska všech zbraní. Kudy šel, všude ztichly obrovské zástupy a obnažily hlavy. Jen slzy v očích projevovaly úctu a vděčnost slavnému vítězi. Bylo mu svěřeno vedení spojeneckých armád v největší válce, jakou znají dějiny, a on je dovedl k vítězství. Když ale tentýž slavný vítěz přišel do velechrámu v Kolíně nad Rýnem, poklekl před svatostánkem a dlouho ztrávil ve zbožné modlitbě. Pokorně uznával, že jest ještě jeden a to neskonale větší vítěz — Ježíš Kristus.

Když se ukončila světová válka, v den díkůčinění, vydal opět jiný veliký muž, president Wilson, poselství, mající charakter státního aktu, v němž vyzýval americký národ, aby poděkoval Bohu za všecku milost, které se mu dostalo za posledních dvanáct měsíců. »Národ americký,« tak praví v tomto poselství, »převzal za své úspěchy také povinnost: zachovati dar nebes a chrániti mír, kterého pomáhal dobýti.«

Tedy je to pravda, že až posavade někteří z těch, kdož sedí na trůnech a na vysokých stolicích presidentských anebo velí armádám, nestydí se sloužiti Bohu? My aspoň určitě víme, že nebožtík Wilson Bohu sloužil. My víme, že knížata, králové, císařové a mocnáři, kteří kdy vládli světem, skoro vesměs pokládali si to za vrchol cti a slávy, být i služebníky Páně. Neboť vskutku platiti bude pravda, že Bohu sloužiti je panovati...

Žádný však nemá tolik služebníků jako Hospodin, jež nazýváme králem králů a panovníkem panovníků. Neboť všichni tvorové stojí u podnoží jeho trůnu. Milionové mu slouží dobrovolně, z hlubin dětinně oddaného srdce. Milionové mu slouží z nutnosti, proto že z jeho všeobsáhlých rukou nedovedou se vymknouti

ani svým životem ani svým osudem. Před ním se posavade pokorují velicí i malí, žebráci i mocní tohoto světa. Byli mužové vzácní, kteří své největší potěšení vyhledávali v tom, že z lásky k Bohu sebe i vůli svou zapírali a jemu se klaněli v pokoře a prachu. Tito velicí služebníci Páně velikou mají chválu v Písni svatém.

Slovutný král David rozšířil své panování od Dan až po Bersabe a nejpupnější nepřátele položil za podnoží svých nohou; ale před Hospodinem se dovedl zapřít, pokořit a volat: »Pane, já jsem jenom služebník Tvůj.« Důstojnost panovnická nebyla by ho těšila, kdyby nebyla bývala spojena se službou boží. Jeho syn slavný, bohatý a moudrý Salamoun vydával se docela za služebníka »nuzného a neumělého« ... I náš slavný vladař a oslavenec sv. Václav, přijav do šlechtěného srdce svého učení Kristovo, vystoupil na trůn s tím pevným přesvědčením, že jen tehdy bude moudře a rozšafně panovati, když se dříve naučí Bohu sloužiti. Již tedy slyšte, jak se mu to podařilo.

I.

a) Kdyby se teď před našimi zraky otevřely brány nebeské, uzřeli bychom sv. Václava před trůnem božím státi mezi svatými knížaty a mocnáři tohoto světa, ačkoli počátky jeho života byly takové, že by se byl nikdo nenadál, že jednou bude panovat. — Z Vratislava, knížete pražského, a z Drahomíry, pohanky, okolo roku 909 po narození Páně zplozen jsa a na křtu od sv. Metoděje na přání sv. Ludmily Václavem, to jest »větší slávou« nazván byv, ne tak pro trůn jako spíše k službě boží byl odchován.

Největším štěstím pro dítě jsou zbožní oba rodičové aneb, nedostává-li se zbožnosti jednomu z nich, když je pravým křesťanem alespoň druhý. Jablko nedaleko padá od stromu. Z cedrového kořene nemůže vyrůst trn. Slunce nedovede ploditi než paprsky jasné. Bohabojný otec skoro z pravidla vychovává bohabojného syna. Otec Vratislav byl muž znamenitě zbožnosti; matka Drahomíra byla žena rozhlášené bezbožnosti. Václav byl živ uprostřed dvora knížecího, kde vlastně panovala Drahomíra. Představte si palác, kde temnosti bludu mnoho přikrývaly! Pravda tam byla dušena lží, upřímnost pokrytectvím, rozum nevázanými náruživostmi. A světlo pravého spasení? To se tam ztrácelo; ne jináče, nežli jako nad dvorem Herodesovým se ztratila hvězda rozšafných mudrců. Křesťanský kněz Pavel, jenž vychovával Václava a blásl ctnosti křesťanské, byl tam v nenávisti jako druhdy Jan Křtitel na dvoře mstivé Herodiady.

Nešťastní synové, nad jejichž vychováním vrchní ruku drží nevěřící a náruživá matka! Že nešťastně, to dobře věděl Vratislav. Proto odevzdal vychování krásného, ušlechtilého a růžovým květem kvetoucího mládence nábožné Ludmile. Jako za starých dnů mládenceček a budoucí prorok Samuel odevzdán byl Pánu Bohu

pro všechny dny svého života, tak se také asi v duchu utěšoval, když syna propouštěl Vratislav: »Odevzdal jsem drahého synáčka, na kterém mi mnoho záleží, Pánu Bohu pro vždy.« — Neboť on chtěl mít ze syna svého ne tak mocnáře tohoto světa jako spíše služebníka božího. Proto jej světil k výchování služebníci boží. sv. Ludmily.

b) Ta jej chovala jako zřítelnicí oka, ježto prorockým duchem předvíдалa, že odchovává muže, jehož koruny svatá záře svítiti bude ještě po tisíciletích. Že vychovává muže, který věčnému králi králů věrný bude až do prolití krve mučednické. Tam na Tetině stála Václavova škola moudrosti. Učitelka Ludmila obdržela od Pána Boha pochvalu, že z dobrého pacholety vychovala lepšího mládence a z lepšího mládence nejdárnějšího jinocha. Žák Václav pak dobyl si pochvaly proto, že si slova a příklad vznešené a láskypné učitelky všípil do hlubiny srdce tak, že získal základ k celému dalšímu životu. Neboť nejen slovem, které dokazuje, nýbrž i příkladem, který přitahuje, zaváděla babička svého vnuka do tajemství křesťanského života. A neprospívá li více než mnohé knihy a tisíce dobrých slov, když děti hledí pozorně na ctnostný a vzorný život svých učitelů? Ty ctnosti jsou jako jiskry v křemenu, jehož dotkne-li se celou pozorností žákovy, již již bleskem vyráží a vnímavou duši dítěte uchvacují k následování . . .

II.

Kdo se naučil z mládí dobře Bohu sloužiti, ten bude umět dobře panovati, když dosedne na trůn; neboť u takového panování není nic jiného, než poddanému lidu sloužiti pravdou a láskou. V Písmě sv. dle Hospodín: »Skrze mne králové panují.« — Tuto větu dobře znal sv. Václav. On tedy věděl, že bez víry je nemožno Bohu se líbiti. On také věděl, že kdo nevěří, jest již odsouzen. A poněvadž Tertulian napsal, že králové jen k dobrému křesťanstva roditi se mají, Václav věděl, že sobě propůjčenou moc knížecí má vynaložiti hlavně k rozšíření křesťanského náboženství. To pokládal za hlavní služby boží.

Slyšíme tedy, kterak on, veliký a slavný náš kníže tuto službu boží vykonával. Jíž ve Starém Zákoně se někteří mocnářové nazývali »velikými«. Ale málo jich nalezáme, kteří by tak nazývání býti opravdu zasluhovali. Neboť podle čeho se hlavně posuzuje velikost panujících veličin? Nic tak nesluší velikosti mocnářů jako zbožnost, dobrota a mírnost. Je-li tomu tak, tedy jenom ten v pravdě zasluhuje jméno »velikého« knížete, který nakládá se svým lidem nejprve jako křesťan, za druhé jako přítel a za třetí jako otec. Takovým byl sv. Václav, jak to dokazují jeho životopiscové.

a) (Zbožnost.) Byv od Ludmily bohabojně vychován, od ctnostného kněze Pavla byl vycvičen jako dokonalý křesťan. Chtěje království nebeské rozšířiti ve své zemi, vyprošoval sobě od největších rodičů dítky, bral si je na starost a dával je ctnostně

vycvičiti v náboženství křesťanském, nikoli snad z ohledů sobeckých anebo světských, nýbrž aby rozmnožil na zemi počet křesťanův a na věčnosti počet blahoslavených. Ozvobozoval a z vlastní pokladnice vykupoval ztrápené otroky, nejen aby jim udělil svobodu časnou, nýbrž aby jim zaopatřil svobodu věčnou kterou nás osvobodil Kristus (Gal. 4.) Za osvětlení a obrácení nevěřících se slzami v očích se modlival. Kolik jenom takových božských slz ho stála vlastní matka Drahomíra! Jako upřímný syn ji vroucně miloval a právě proto, že ji miloval, nemohl se zdržeti slz, když si vzpomenu na slova Písma, na slova Kristova, že už »ten, kdo nevěří, jest odsouzen« ...

b) (Dobrota.) Na místě bujných hodů se postil ve své knížecí komnatě, která se podobala klášterní cele více nežli knížecímu pokoji. Místo her a kratochvil vstával v noci ze svého tvrdého lože a navštěvoval nemocné a trpící, jim útěchu i pomoc přinášeje. Místo dvorských zábav se doma raději modlival. Žádného nezarmoutil. Žádného neutiskl. Nikomu bez příčiny neublížil. Palác jeho byl pro každého otevřen. U dveří nepostavil žádné stráže, aby se snad poddaní museli bát předstoupit. Nebylo tedy zapotřebí dvořany jeho obměkčiti prosbami aneb úplatky, aby vyjednali u knížete audienci. Každý mohl předstoupiti sám, kdykoli knížecí podpory aneb ochrany potřeboval. — Řeknu to zkrátka: sv. Václav, dobrota sama, nic jiného sobě nepřál, než aby všichni jeho poddaní pod jeho ž-zlem spokojeně dýchali ...

c) (Mírnost.) A přece někteří nebyli spokojeni. Tasili proti němu docela meč. Radislav, dítě kouřimské, vyznáním pohan, připoutal k sobě veliké množství pohanských Čechů a povstal proti němu válečně. Václav, nevinný a napadený, s hrstkou svých věrných choval pevnou důvěru k Bohu a očekával bezpečně, že se spíše slunce o polednách zatmí, než aby před nepřitelem nezvítězil. Zbožné srdce bývá hrdinské a poněvadž doufá v pomoc a přispění Všemohoucího, nezná bázně a naděje se i tam, kde není lidské naděje.

Již stály oba tábory proti sobě: Češi proti Čechům. Prapor proti praporu, křesťané proti pohanům. Četné voje Radislavovy proti hrstce věrných Václavovi. Co tedy učinil tento? Věda, že největším neštěstím národů jsou krvavé a zhoubné války, takto u sebe rozvažoval: »Mám snad já tolik nevinných lidí se světa sprovoditi? Dokonce ne! Já bych se nemohl na jejich záhubu dívati. Špy do nich vražené zbodly by mi srdce. Raději umru sám. Zůstaňte, věrní i nevěrní poddaní, já se s Radislavem budu potýkati sám. Bude tím aspoň rozmnožena čest a sláva boží; budou tím zachováni tisícové bujarých životů.« Tak rozvažoval Václav jako křesťan; a nemýlil-li se, vy znáte konec toho potýkání. Radislav se ze své pýchy vzpamatoval a na kolenou odprošoval zbožného, dobrotivého a mírného knížete pražského. Pak místo krve tekly slze radosti a místo třesu zbraní ozýval se jásot a ples.

III.

a) Já jsem, draží přátelé, již nezdávka slyšel, že vrozenou vlastností opravdových velmožů tohoto světa bývá dobročinnost. Jestliže jim dal Pán Bůh důchody, nedovedou býti skoupými, ale pocítují, že blaženějším jest dávatí než brátí; příjemnějším plným rukama rozhazovati nežli mrtvé poklady přílišně a zbytečně bro-maditi. Ale, co pravím: »rozhazovati«? Žádný nemrhá, kdo se dělí s bližním. Žádný nerozhazuje, kdo půjčuje Pánu Bohu na úrok.

Pán Bůh sám nepohrdá žádným dárkem, ačkoli nepotřebuje ničeho. Jako otce těší sebe menší dárek od dítěte, protože pro-zrazuje oddanost, vděčnost a lásku, tak potěšil Pána Ježíše balér, který chudá vdova vhodila do pokladničky chrámové, projevujíc tak i v chudobě srdce šlechetné, sdílné, oddané a vděčné . . .

b) Sv. Václav nebyl tím bloudem sobeckým, který tak rád říkává: »Vždyť přece Pán Bůh obětí a dárků našich nepotřebuje.« Sv. Václav ve své štědrosti chtěl se docela vyrovnati proslaveným králům israelským, Davidovi a Šalamounovi. Tito postavili Ho-spodinu nádherný chrám, který byl prohlašován za jeden z divů světa. A Václav? Jakmile darem obdržel rámě z umučeného těla sv. Víta, již již plný uctivé šetrnosti přemítal, jak by je v důstojné svatyni důstojně ukryl a v počestnosti choval. Mohl vystavěti skromnou kapličku, která by byla dostačila skrovnému počtu teh-dejších křesťanů v Praze. Mohl ostatní poklady obrátiti na roz-množení vojska.

Ale sv. Václav nedovedl býti skoupý vůči Pánu Bohu. Věda, že kdo Bohu hojně dává, stokrát více dostává, založil na bradě pražském velebný chrám sv. Víta, který až po dnes stojí a v lidu českém požívá veliké vážnosti. Naši zbožní předkové říkávali, že si jej byl vysvětil Kristus Pán sám. Ach, jak by byl tento chrám vypadal, kdyby byl Bůh svého věrného sluhu zachoval o několik desítek déle při životě pozemském! Dovedl-li býti štědrý k si-rotkům, vdovám, nemajetným a vězňům, jistě by byl také zvelebil tento hlavní chrám tak, aby nebylo nyní třeba s úzkostí se do-prošovati státních i soukromých příspěvků na jeho dostavění . . .

Končí raději. Poesie, která nejvděčněji věncí ty, kdo si lásky národa zasloužili, zmocnila se i sv. Václava. Básníci jej po celá staletí opěvovali. Náš přední věhlas básník J. V. Sládek na příklad k němu takto volá:

»Tisíc tomu let, cos žil kníže náš.
Tobě byla řada věků jako noční stráž.
Ale přes tvou zem za těch tisíc let
vln jak mořem převalilo všelikých se běd.
Ale Tys je znal, při svém lidu stál.
Tys té země nezapomněl, kterou's miloval.«

Staletí bděla jako noční strážcové nad památkou sv. knížete a nedopustila, aby jeho úcta v českých srdcích upadla v zapomnutí. Vlny pohrom a běd, útisků a pronásledování se převalily přes naši rodnou zem. Ale co činili naši předkové? V dobách běd nejtěžších se utěšovali nadějí v ochranu a pomoc sv. Václava. Píseň Svatováclavská se ozývala chrámem, ve shromážděních a průvodech a působila divy. Kéž divy působí také dnes, kdy je mezi námi tolik růzností a neklidu. Kéž se vyplní, oč prosí básník (Sládek) sv. knížete:

»Svatý Václave, volá tě tvůj lid:

Vypros Čechám pozeňání!

Vypros Čechům klid!« Amen.

Fr. Malý.

Neděle šestnáctá po sv. Duchu.

Slavnostní chvíle křesťana v chrámě.

»Sluší-li v sobotu uzdravovati?«

(Luk. 14, 3.)

Jednak z pověry, jednak ze svatoušství zachovávali židé sobotu s takovou svědomitostí, že za hřích pokládali i vykonání zevnějšího dobrého skutku. Proto mlčeli, když se jich Pán Ježíš ptal: »Sluší-li v sobotu uzdravovati?«

Zcela jiná chyba vzhledem k slavení neděle panuje za nynějších nešťastných dob. Přemnozí křesťané nesvětlí neděle z rozličných důvodů a tak se dopouštějí většího hříchu nežli židé. Či myslíte, že znesvěcování neděl a zasvěcených svátků není těžkým hříchem? Není-liž třetí přikázání boží právě tak dáno jako druhé, páté, šesté? Zaslouží křivopřisežník většího opovržení než ten, který neděli znesvěcuje? Nemylme se, znesvěcování neděle je velký hřích v očích božích; a trest za něj nemine. Nebude lépe v našich poměrech, když nepočneme vzdávati povinnou čest Bohu a sváteční den světit. K tomu bych vás dnes rád povzbudil i ukáži vám:

I. Jak líbezné, milé jest to přikázání, a

II. jak je zachovávat máme.

I.

Přikázání to je líbezné, milé, neboť Bůh nežádá na nás nic jiného, než abychom od práce celého téhodne odpočívali, při tom jeho svaté jméno světili a o spásu duše zvláštním způsobem se starali. Je to těžké a nepřijemné? Zjistěte nikoli. Světit neděli není nic jiného než klid v Bohu, zastávka zemdleného pozemského poutníka u Boha, kde na večer po vykonané celodenní cestě bohatě a čteně jsme pohostěni a to od samého nebeského Otce. Jest to

1. zastávka, kde nebeskými pokrmy a nápoji občerstvení a pohostěni býváme. Svěcení neděle jest tedy takofka duchovní

hostina; neboť jako člověk ve své tělesné stránce hostinou se občerstvuje a posiluje, tak se člověk ve své duchovní stránce pobožností v chrámě občerstvuje a posiluje. Nemáme života sami ze sebe, nýbrž zachování života závisí na používání jistých prostředků; Bůh sám se stará, by nám jich nescházelo. Země podává pokrm tělu, nebe však podává pokrm svůj duši. »Já jsem chléb života,« praví Kristus (Jan 6). K němu má se přibližovati, kdo duchovně lačný a žízní, a bude nasycen. Podobně jako zdravý chléb živí tělo, tak se živí duše ve spojení s Bohem v Kristu, když totiž v tomto spojení nábožně uvažuje, o ně pečuje a tím své city očisťuje, síly své posiluje a vůli svou nad hříchy a starosti světské vzhůru pozvedá, jedním slovem když službám božím obcuje. Zdaliž se tyto slavnostní chvíle křesťana v chrámě neosvědčily jako hostina, která duši živí a posiluje?

Člověk potřebuje pokrmu k udržení života; hlad a žízeň ho k tomu pobádají, ale může jimi pohrdati, jako starosta jeden v Irsku, který nechtěl pokrmu přijímati, až hladu raději zemřel. Tak se věc má i se svěcením neděle. Člověk ho potřebuje, aby svůj vyšší život živil; bez toho ještě nebylo žádné náboženství, bez toho duše člověka slábne jako ovoce po dlouhém suchu. Ale člověk může také pohrdati touto hostinou, může pozváním k ní pohrdati nebo nicotnými výmluvami je odmítnouti. Člověk je povinen užívatí prostředků k udržování svého tělesného života, zároveň se božská moudrost postarala, aby mu konání této povinnosti — požívání pokrmů a nápojů — bylo příjemné a radost mu působilo. Tak jest tomu také při pobožnosti v chrámě. Člověk jako člen vyššího světa jest povinen představovati duši své tento vyšší svět, pamětliv býti svého nadpozemského cíle, t. j. konati pobožnosti v chrámě. Ovšem tuto povinnost mu neukládají státní zákony, nýbrž příkázání boží, Kristus a jeho neustálá zástupkyně na zemi, církev sv. Plní-li křesťan toto příkázání v duchu a pravdě, svědomitě a řádně, bude mu toto plnění sladkým jhem a lehkým břemenem, jako požívání pokrmů a nápojů, bude mít také touhu po chrámu, když se tam zve, nalezne chuť v jeho radostech, a s radostí uvítá hodiny, kdy se brány chrámu otvírají, jako poutník vítá vlast, do níž opět přichází. Svěcení neděle podobá se tedy hostině, kde se poutník občerstvuje a to

2. po vykonané denní cestě na večer; neboť jako večer a noc vstupuje mezi dnešní a zítřejší den, tak vstupuje neděle mezi dokonalý a nastávající týden.

Chceme-li týden za den považovati, musíme doznati: jest to dlouhý den. Kolik zkušeností může jediný týden poskytnouti! Kolik zkoušek jediný týden připravit! Kolik námah duševních a tělesných sil může jediný týden vyžadovati! Jak mnohé věci může jediný týden přinést, které víru, zmužilost a radost stráví! Kolik hříchů může jediný týden uvaliti na naši hlavu! Jak dlouhý, jak těžký den jest často týden. Proto se naši nábožní předkové nespokojovali jen hostinou v neděli, nýbrž i ve všední dny rádi do chrámu spěchali. Věděli dobře, jak možno dvojitou pílí v po-

volání a dobrou správou domu i v témdni, třebas i denně hodinku věnovati posilnění ducha. Tedy svěcení neděle podobá se večerní hostině; zvon, který vás zve do chrámu, vyzvání vlastně svatvečera téhodne, jakoby volal: »Přijďe všichni ke mně, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«

Ale nejen občerstvení, nejen odpočinek po namáhavém témdni v chrámě nalezneme, nýbrž i posvěcení pro nastávající týden a pro všechno, co ve svém tajném lůně chová, právě jako hodiny svatvečera a nočního klidu zemdléného člověka občerstvují, nýbrž i opět pro nové denní dílo vyzbrojují. Taková výzbroj, takové posvěcení je i naší duši potřebné, abychom v malém pro velké, zrali, abychom bol i radost k Bohu vztahovali, abychom se všem lidmi, zvláště s domácími a poddanými, jednali nikoli jako s nástroji k ukojení našich pozemských potřeb, nýbrž jako se spolupracovníky naší věčné spásy. Tohoto vnitřního posvěcení potřebujeme také k odchodu z této země; neboť počet našich dnů jest nejistý. Jisto jest, že každý den náš má Bohu býti zasvěcen, každý den že se má srdce naše povzbuzovati na chrámu Ducha sv., aby nám nebylo úzko, když zazní hlas: »Tvůj hrob bude nyní připraven.«

Bez tohoto posvěcení nejsme připraveni pro skutky života, ozbrojeni pro boje života, posvěcení pro radosti a konec života. Tohoto vnitřního posvěcení dostává se nám pravým křesťanským svěcením neděle. Právem můžeme je nazvati občerstvující hostinou, kdy po námáhách celého téhodne nově jsme posíleni k pokračování naší životní pouti. Při této hostině jsme všichni

3. četné a bohatě pohostění. Četné; neboť veliký jest počet hostí, kteří jsou k ní pozváni, každý může k této občerstvující hostině přijíti, neboť všichni jsou k ní pozváni. Prázdná místa v kostele při veřejných službách božích v neděli a ve svátek jsou důkazem, že lidé pohrdají Bohem; jsou hanbou pro osadu, jsou znamením, že jest ještě mnoho členů církve sv., kteří jdou jinými cestami, nikoli cestami Páně. Vždy s radostným díkem k Bohu vidím četné shromáždění k pobožnosti v tomto chrámě. Vždyt by mohlo býti menší. Ale přes to dívám se na vás s přáním, aby to shromáždění bylo četnější. Proč? Nikoli z marnivosti, nikoli k vůli sobě přeji si viděti chrám naplněný, nýbrž jen k vůli Kristu a jeho království. Proto mi není chrám nikdy dosti plný, aby zde byla velká, četná hostina ve smyslu Krista Pána. Velká, četná hostina! Tu se prostory naplňují, tu sedí při jedné tabuli, jedí z jednoho chleba vznešení a nízcí, bohatí a chudí, rodiče a děti, šťastní a usouzení, zdejší osadníci a cizí, přátelé, známí a lidé, kteří se nikdy neviděli.

Ale při této hostině nejen četně, nýbrž i štědře, bohatě jsme pohostění; pohleďte jen na bohatství, rozmanitost a výběr darů, které se zde nabízejí! Nekonečné bohatství zde nalézáme, neboť mnozí z nich berou a přece nikdo neodchází neobdarován! Kolik vezme každý jednotlivce! Vezme nejen pro okamžik, nýbrž vezme, kolik nésti může, aby měl pro srdce a rodinu po celý týden

v nadbytku. — Tu se podává rozmanitost darů: něco jiného potřebuje učený, něco jiného neučený, polepšený a nepolepšený, šlechtitný duchovní muž a smyslný člověk, pochybující a zarmoucený, důmyslný a lhostejný. A přece chápou se všichni darů hostiny v chrámu, každý dostane svůj díl, všichni to nejlepší. Je tu výběr darů. Obvyčejný, denní host nenachází právě vždy nové pokrmy při obyčejné hostině. Ale známý, často požívaný chléb slova božího a nebeské milosti je vždy nový, slavnostní požitek pro všechny věřící duše. Ano, čím je známější, čím častěji ho požíváme, tím líbezněji nám chutná slovo boží a milost nebeská, ponořují se pak vždy hlouběji se všemi tajemnými silami a půvaby do mysli křesťana.

Pravé křesťanské svěcení neděle jest tedy četná a štědrá hostina, ale nezapomínejme na hlavní věc, nezapomínejme,

4. kdo nám ji připravil. Sám Otec nebeský nám ji připravuje. Neboť svěcení neděle jest klid v Bohu, velká hostina. Chrám vůbec není pro pozemské věci, jest určen pro nebeské věci. — V tomto světle máme se dívat na všechny bohoslužebné slavnosti a obřady. Zvony zvoní jako s výše nebeské, chrám, který nás obkličuje, klene se jako obloha nebeská; kniha evangelí, která se otvírá k našemu poučení a úšše, odhaluje tajemství nebeská; oltář, křtitelnice, zpovědnice dávají nám milosti nebeské; rovnost, při níž zde všechna naše srdce jedním směrem se nesou, směrem k Bohu, zaručuje nám naše budoucí společné obcování v nebi. Všechno, co nás v chrámě poutá, co nás osvětluje, pozdvihuje, posiluje, co pokrm duší a pokoj svědomí propůjčuje a věčnou odplatu, vše, co nás učí a nám pomáhá pobožně žítí a šťastně umřítí — všechno to pochází od Pána. Vše se děje ve jménu jeho, dle jeho rozkazu, z jeho zásoby jeho milostí, pod jeho vedením, k jeho cti a chvále. Kněz jest jen služebník, kterého Pán v hodině hostiny vysílá s rozkazem: »Pojďte, vše je připraveno.« Proto křesťané přicházejí, zpívají, modlí se, nikoli aby se služebníkovi, nýbrž Pánu zalíbili. Aby od něho, od Pána milosti v hojné míře obdrželi, přichází služebník i lid do chrámu. Sám tedy Pán nás pohostuje, neboť při svěcení neděle nic není od lidí, nýbrž vše od Pána, a věda a umění, jak se zde zjevují, jsou jen pomocnice nebe.

Tedy svěcení neděle jest klid v Bohu, hostina Páně. I třeba se žalmistou volati: »Jak jsou milé příbytky tvé, Hospodine zástupů! Duše moje nyje touhou po sňích Hospodinových! Ano, den v tvých nádvořích lepší než tisíce jiných.« (Žalm. 83, 2, 3—11)

II.

Uvažujme dále, jak se při této hostině chovati máme. Je-li svěcení neděle hostinou Páně, vzdávejte Pánu

1. patřičnou čest a chválu. Nepodceňujme ani menší zařízení. Chváľme na př. město pro jeho školy, sirotčince, nemocnice a pod. Nemáme i zařízení církevní dle hodnoty ceniti? Jak již

zevnějším chrámy se svým klenutím a věžmi ozdobou osady jsou, a pouhý pohled na ně již nad pomělnost povznáší, jest společná pobožnost v chrámě — shromáždění věřících k náboženské slavnosti nejvzácnější věc v lidstvu, jest to výkvět duchovního života, základ vši moudrosti, všeho poznání, podmínka ctnosti a blahobytu, prostředník pravého, trvalého, velikého spojení mezi nesmrtelníky. Není nic vznešenějšího na zemi než zástup věřících, klanějících se nebeskému Otci v duchu Syna jeho, který tvoří velkou hostinu Páně.

Jsou-li církevní slavnostní chvíle klidem v Bohu, hostinou Páně,

2. účastněte se jich vždy s radostí! Mnozí z vás nepotřebují k tomu vybízení býti. Bůh jest jejich živlem. Požehnání boží jest jejich největším pokladem. Jak by nepřišli rádi k hostině, když je vše připraveno! Hoří srdce jejich v posvátném vytržení, kdykoli jim Pán vykládá smysl Písma (Luk. 24), kdykoli na sobě zakoušejí jeho milost a přízeň, když se mu klanějí a jeho spasitelných prostředků užívají. — Jsou však také někteří, kteří povzbuzení potřebují. Nevzdalujte se shromáždění křesťanů a pobožností v chrámě! Jak mnohý, který jede přes moře, neslyší hlas zvonů delší dobu a jen v duchu se může přimísiti ve shromáždění křesťanů. Nemocný, když radostná neděle přijde, která mnohým břímě všedního života snímá, co by dal za hodinu, kdyby opět mohl zde prodávati a volati: »Božský Spasiteli, dobře jest mi tu býti u tebe.« Používejte toho, co máte. Jako volání z vlasti nebeské povzbuzuj vás hodina, kdy znamení zvonem k shromáždění křesťanů se dává. Budiž vám, jako kdyby Spasitel volal: »Shromážděte se kolem mne, jako kuřátka se shromažďují kolem kvočny. Neobmeškejte dny božské návštěvy; může nastati doba, kdy bude slovo mé a milost má drahá u vás, přibyték můj u vás nepřístupný.«

Jsou-li slavnostní chvíle křesťana v chrámě klidem v Bohu, hostinou Páně,

3. čerpejte z nich plnost milostí, které se vám zde nabízejí. Jenom příchod sem nestačí. Třeba bráti, čerpati, co se nám nabízí, každý má bráti svůj podíl z pokladu Páně k vlastnímu, co možná nejbohatšímu ukojení, a pak odejti s dobrým semenem v srdci a nechat je přinést ovoce v trpělivosti, to je hlavní věc. Shledali byste pošetilým, kdyby někdo byl přítomen hostině a jen by se zaměstnával, dívat se na jídla a nápoje, potom pak by tajně odešel, ničeho nepoživ. Kdo má uši k slyšení, slyš! Když vás slavnostní chvíle v chrámě neučiní živými chrámy Ducha sv., když vás neposílí k vykonávání vašich povinností, když vás nevedou k vítěznému boji, když vás neupokojí pro staré a nevzdělá pro nové, když vám nepřinesou požehnání a pokoj do domu vašeho, nebyly pro vás klidem v Bohu, pravou hostinou Páně. — Nadšen pro všechno posvátné, pozdvihuje se nábožný křesťan z radostné hodiny ve chrámě. Neodchází-li takto z chrámu, něco

scházelo — ale vina není na Pánu. Aby na nás vina nebyla, budiž naším pevným úmyslem.

Jsou-li slavnostní chvíle v chrámě klidem v Bohu, hostinou Páně,

4. zjednávejte jim vždy krásnější rozkvět a vždy bohatější působnost mezi vámi. Je pravda, i na knězi může býti vina, když tyto slavnostní chvíle nejsou pravým klidem v Bohu, pravou hostinou Páně. Jak často musíme svou slabost před Bohem vyznávat! Jak často pocítujeme, že drahocenný poklad, jeho slova a jeho milosti v křehkých nádobách nosíme! Jak často, když srdce touhou hoří Boha ve vsí vznešenosti vám představovati, zůstáváme daleko, daleko od přání! Kéž Bůh žehná, vzdělává a zdokonalí všechny, které povolal, aby o něm svědectví vydávali a hostinu pro křesťany připravovali. Kéž Bůh vyslyší osady křesťanské, když se za své duchovní správce modlí!

Ale i nás může býti vina, když slavnostní chvíle v chrámě nejsou klidem v Bohu, hostinou Páně. Přicházíte sem s roztržitým, nepřipraveným srdcem. Nebo nepřinášíte sem právě to, co koření nebeské pokrmu, totiž hlad a žízeň po nich. Jak může slovo boží do srdce vstoupit při zavřených dveřích? Nebo jak může olej milosti boží působiti na srdce tvrdá jako kámen? Když jste zde, přemýšlejte jen, jak byste se s Pánem Bohem v lásce spojili. Přivýkejte, otcové rodin, děti své a poddané své, by hodně ctili služby boží a rádi je navštěvovali.

Stojíme nyní před velikou hostinou a půjdeme k veliké oběti na oltáři. Kéž se vrátíme se štědrým požeňmáním božím! Kéž každý z nás obdržel dnes zde nebeské dary! Kéž vám i dnes tyto slavnostní chvíle v chrámě se zjeví ve vsí své vznešenosti! Kéž srdce naše pronikne vřelá touha po radostech, které nejsou z tohoto světa, které však srdce naše naplní, aby uznala pravdomluvnost boží, by milovala přikázání boží, abychom měli předtuchu dokonalého, které přijde, když nedokonalé na světě konec vezme.

Kéž Bůh žehná všem, které zve ke své hostině, kéž nám žehná láskou svou! Amen. —

Jan N. Jos. Holý.

Na slavnost Andělů Strážných.

Angelis suis mandavit . . .

Byl štědrý večer. Psal se rok 1617. V chudobném domku města Budějovic po skrovné postní večeři seděli pospolu dva hodní lidé: matka a její jediný syn. Sporé světlo kmitajícího kahance jen slabě ozařovalo knihu, která ležela otevřena před 12letým synem. Když tento nahlas byl přečetl částěčku z evangelia, jež se zpívá o půlnoční mši svaté a jedná o podivuhodném narození Páně, pohleděv okénkem vzhůru ven, pravil: »Hle, jak ten přívětivý měsíček mi září zrovna do knihy! Zdá se, jakoby znal naši chudobu a rozpomínal se na chudobu dítky betlemského.« Matka se tomuto dětskému, a'e nicméně přilehavému nápadu

pousmála a pak vážně, jakoby kazatelsky promluvila takto: »Milý synu! Ten ubledlý měsíc chce nám říci ještě více. Četl jsi právě teď o Pánu Ježíši, který se nazývá světlem světa. Nuže věz, že skutky tvého života musejí se stkvíti světlem ctnosti, mají-li ti před nebeským soudcem zajistiti odměnu.« Pak doložila s obzvláštní něžností a starostlivostí: »Ó, zůstaň dobrým, synu můj! Jako Spasitel, když dorostl, krácel jako anděl mezi krajany, tak i ty, až vyrosteš, buď andělem svých bratří českých! Uč a potěšuj! Trp a usmívej! Abys jednou složití mohl hlavu svou k pokoji a dušičku svou doprovodili andělé do nebe!«

To pověděvši matka povstala a poklekla před upravenými jeslemi. Když spolu i syn se byl před jeslemi s ní tiše pomodlil, přerušila opět mlčení a pravila: »Viz! Před námi odpočívá božské Dítě. Všichni, kteří stojí okolo něho, se radostně usmívají: jenom Ono pláče. A tamhle,« při tom ukázala na kříž, »tam zase umírající Ježíš v milostivém úsměvu se světem se loučí; ale ti, kdož poblíž stojí, bolestně pláčí. Ó kéž by byl i příchod tvůj ze světa podle vzoru Kristova! Ačkoli možná že v životě vezdejším často budeš trpěti a slzeti, nic vroucněji ti nepřeji, než abys jednou krátce k Bohu svému odcházel s radostí!«

Drazí křesťané! Mohla-li láska mateřská k milovanému dítěti mluvit něžněji, opravdověji a příkladněji? Připomínajíc synu, jak by na cestě tohoto života měl kráčet, jednala ta dobrá matka jistě jako strážný anděl, jež hodnému a upřímnému křesťanu zaslibuje Hospodin, říka: »A; já pošlu anděla svého, kterýž by šel před tebou a ostříhal tě na cestě.« A že syn, o němž jsem vám právě vyprávěl, byl opravdu hodným a upřímným křesťanem, a plnil, co od něho žádala matička, dokazuje sám dějepisec naší milé vlasti. Neboť vypravuje, že ten hodný chlapec nebyl nikdo jiný nežli pozdější známý kněz řádu Ježíšova Jiří Plachý, který v čele studentů roku 1648 hájil Prahu před vpádem švédským.

Drazí posluchači, ale proč jsem vám tu štedrovečerní epizodu z jeho života vyprávěl? Protože pokládá dobrou matičku za strážného anděla v podobě lidské, vzpomněl jsem sobě, že tento týden světiti budeme památku andělů strážných, kteří jsou v nebesích. A existují opravdu tito andělé? Viděl je snad někdo z nás? Neviděl. Avšak i víra i rozum nám praví, že mimo viditelné bytosti jsou též bytosti neviditelné, pouzí duchové, kteří mají rozum a vůli, ale těla nemají. Tyto bytosti slují zkrátka: andělé.

Ve viditelném tvorstvu jsou rozličné stupně. My zříme tu nerosty bez všelikého života. Rostliny se životem ústrojným, ale beze smyslů. Zvířata se životem ústrojným i smyslovým, ale bez rozumu. Korunou všeho tvorstva pozemského je člověk, jenž se skládá z těla a duše. Nad lidmi však jsou zástupy bytostí neviditelných čili andělů. Bůh je stvořil, aby ho ctili, milovali, jemu sloužili a lidi ostříhali. Bůh je stvořil nevinné a s mnohými dokonalostmi. Avšak mnozí andělé milost boží svou pýchou ztratili. Byli za to potrestáni od Boha nejvyššího spravedlivého, který je na

věky zavrhl a do pekla odsoudil. Ale ti andělé, kteří svému Stvořiteli zůstali věrni, jsou šťastni a blaženi a snaží se, aby i nás lidi učinili šťastnými a blaženými. Proto na všech cestách, na každém místě, v každé chvíli, v každém čase nás ochraňují:

1. na těle,
2. na duši,
3. a doprovázejí nás na věčnost.

1. Perský král Xerxes, jak píše dějepisec Herodot, nalezl jednou v Lydii překrásný strom zvaný »platan«. Tento strom zamiloval si tak, že jej ověšoval rozličnými dary a vojína stálým jeho strážcem ustanovil. Kdo však vyměří lásku Pána Boha, který ne vojína — jako Xerxes — ale anděle našimi strážci ustanovil? Znájce tuto lásku, andělé pečují o lidi, zvláště o mládež, péčí převelikou. Písmo svaté na mnoha místech uvádí nám toho doklady:

Anděl strážný to byl, jenž Izáka zachránil od meče otcova na hoře Morii. Anděl strážný Rafael to byl, jenž Tobíáše po cestě neznámé vedl, před rybou žravou i ďiblem zastal. Anděl strážný hájil Daniele v jámě lvové. Anděl strážný pomohl třem mládenčům v peci ohnivé. A nestačí-li vám tyto příklady, rozpomeň se, prosím, na apoštola Petra, který byl uvržen do žaláře a bedlivě hlídán od vojenské stráže, svázan jsa dvěma řetězy a obklopen dvěma vojáky! Podobně i dveře žalární byly střeženy, aby neunikl ten, který měl druhý den pro potěšení chátry veden býti k veřejnému zabíjení. Ale v temnotách žaláře pojednou se zaskvělo světlo, anděl Páně postavil se vedle Petra a vzbudil jej slovy: »Vstaň rychle!« V tu chvíli spadla těžká pouta s jeho rukou. Anděl vyvedl Petra neporušeného ze žaláře a zachránil jej pro tu dobu před časnou smrtí.

Tak Písmo svaté. A co vypravuje naše zkušenost? Naše zkušenost potvrzuje výroky Pisma sv. Neboť jedenkaždý z nás by mohl příkladem nějakým doložit, jak anděl strážný pečoval o něj nebo o některého známého, zvláště o mládež. Kolikrát už nás anděl strážce zachránil z nebezpečství, kdy lidská pomoc nebyla už platná!

2. Ale i v nebezpečství duše chrání andělé strážní a to ještě více a častěji nežli v nebezpečství těla. Nemí-li odtatně duše daleko dražší nežli tělo? Nelít-li zvláště na duši krev Syna božího? Proto zvláště ji andělé strážní střeží, aby zbytečně nezhynula. Povím příklad z dějin církve katolické.

Dne 22. listopadu světíme památku sv. Cecilie. Kdo byla tato svěřice? Kdy žila? Proč vám již dnes její památku připomínám? Sv. Cecilie narodila se na počátku III. století v Římě. Její rodiče byli urození a bohatí a vychovávali svou dceru od nejútlejšího věku jejího v duchu sv. evangelia. Ona pak, dospívajíc v pannu, vedla život tichý, obírala se domácími pracemi, modlitbou a čtením svatých Písem. Avšak její krása a ušlechtilost nemohla se utajiti před zraky lidskými. Jakýsi jinoch pobanský, jménem Valerian, ucházel se o její ruku. Rodiče, jsouce zaujati

urozeností, počes'ností a bohatstvím ženichovým, dali ochotně slovo a zasnoubili mu svou dceru.

I útlocitná dívka z poslušnosti podala šťastnému ženichovi ruku, ale nikoli bez jakési vnitřní úzkosti. Bylať zasnětila své panenství ženichu panen Ježíši Kristu. Srdce její jsouc vyplněno až do nejtajnějších záhybů láskou boží, nemělo nižádné náklonnosti k lásce pozemské. Ale panenská ostýchavost bránila jí, aby nevyslovila svého vnitřního smýšlení.

Nastala svatba. Cecilie, oděná v zlatohlav, ověněná perlami, ozdobena skvostnými náramky, naušnicemi a jehlami, zasedla k slavným hodům. Ale mezi tím, co zaznívala veselá hudba, pozdvihovala se její čistá duše k Pánu, řkouc: »Pane, zachovej mé srdce a mé tělo neporušený!« Když po skončených radovánkách se svým ženichem osaměla, promluvila k němu s velkou vážností takto: »Milý Valeriáne, sdělím ti teď tajemství, přísáhneš-li mi, že ho nikomu neprozradíš.« Valerián přísáhl. I pravila dále Cecilie: »Věz tedy, že mám za přítele anděla božího, který střeží mé tělo s velkou žárlivostí. Dotkneš-li se mne se smyslnou žádostí, rozhněvá se na tebe a pomstí se tvému mladému životu. Pakli však budeš mne milovati láskou čistou a šetřiti budeš-li mé nevinnosti, prokáže ti milost a zjeví ti svou slávu.«

Drazí v Kristu, koho asi mínila Cecilie andělem božím? Svatá panna věřila, jak se vždycky v církvi věřilo, v anděla strážce, který chrání duše nevinnosti. Ach ovšem! Je to jedna z nejkrásnějších pravd sv náboženství, že jednomu každému z nás poslal Pán Bůh na cestu životem bezpečného vůdce, anděla strážce. »Tento,« jak dí sv. Augustin, »nám pomáhá, když pracujeme; obětuje s námi, když se modlíme; ochraňuje nás, když odpočíváme; sílí nás, když zápasíme, a korunuje nás, když vítězíme.« (Spirago, Výklad.) Tajemným hlasem budí naše svědomí; volá nás k modlitbě, ku práci, k oběti a uděluje nám dobrou radu. Střeží naši nevinnost a mluví k nám hlasem dosti srozumitelným, kdykoli se k nám blíží svůduň had hříchů, jenž nemá býti mezi námi ani jmenován. Kdo z vás ještě nikdy nezaslechl onen tajemný hlas, který se ozýval v duši volaje: »To čiň, neboť to je šlechtné! Toho se varuj, neboť to je špatné!« Kdo z vás, drazí, ještě nikdy nepocítil onoho zvláštního pudu, který ho tajemnou mocí přitahoval k Bohu, kdykoli se ozývalo hříšné pokušení. — To byl jistě hlas anděla strážného, který vás vedl ke spasení.

Rozpomeň se jen, bratře v Kristu, na léta své dětské neporušenosti a řci, jak ti bylo, když někdo před tebou promluvil nebo učinil něco neslušného? Zda neuchvátil jakýsi tajemný, v nehlubších útrobách tvé duše skrytý oheň všecku tvou bytost, takže se ti zarděla tvář, oko hněvivě plálo a prsa prudkým dechem se zdvihala? Co se to dělo ve tvé duši? Ozval se v ní cit stydlivosti. A to je, milý bratře, milá sestro, ten žárlivý anděl, který střeží vaši nevinnost. Zdali pak jste byli vždy poslušni hlasu tohoto anděla strážného? Nebyl-li každá mrzkost v myšlení nebo

v řeči nebo ve skutku urážkou posvátného přirozeného citu a znamením smyslu zvířecího? (Dle Markraba.) A kdo by se nebál urazit tohoto strážce nevinosti na sobě nebo na jiných, aby nebyl od něho pomstěn? »Šetřiz ho,« praví Bůh skrze Mojžíše (II. Mojž. 23, 21), »a poslouchej hlasu jeho, aniž se domnívej, že by měl býti potupen! Neboť neodpustíš, když prohřešíš, a jestliť mé jméno v něm,« dí slavnostně Hospod n.

Jak asi bylo Valeriánovi, když se mu jeho nevěsta zmínila o andělu, který nedovolí dotknouti se jí s tělesnou žádostí bez trestu? Užasl a prudce zvolal: »Ukaž mi toho anděla, mám-li tvým slovům uvěřiti! Neboť miluješ-li smrtelníka, pak běda tobě i jemu!« Cecílie vykládala nyní ženichovi, že čistého ducha nemohou spatřiti leč oči zase čisté, oči člověka očistěného křtem svatým a způsobilého ke spatření věcí svatých. Chce-li tedy jejího anděla spatřiti, ať se odřekne pohanství a přijme křest. Ukázala mu také cestu, po níž by se dostal k papeži Urbanovi, jenž se skrýval v katakombách. Valerián uposlechl a stal se křesťanem. Obi dva sice, Cecílie a Valerián, v pronásledování padli, ale anděl strážný zachránil jejich čistotu a bezhříšnost a doprovodil jejich duše na věčnost.

3. Neboť to je právě také úlohou andělů strážných: duše čisté a věřící chrániti v posledních okamžicích života a doprovázeti na věčnost.

Hodina smrti jest nejdůležitější okamžik v celém našem životě. V této hodině se rozhoduje o celé věčnosti. Jestliže anděl strážný po celý život při nás stál, doufáme, že i v této smrtelné hodině bude stát při nás, aby nás ještě v poslední chvíli našeho života chránil před poklesem nebo zoufalstvím a aby pak duši naši uvedl do lůna Abrahamova, jakož jest psáno a zaslíbeno od Hospodina, který dí: »Aj, já pošlu anděla svého, který by šel před tebou a ostříhal tě na cestě a uvedl na místo, kteréž jsem připravil tobě.«

V kterémsi klášteře onemocněl zbožný mnich. Když byl zaopatřen svátostmi umírajících, položen byl dle obyčeje oně řehole na popel, aby docela kajicně život dokonal. Bylo patrné, že podstupuje těžký zápas smrtelný. Bratři a opat klečeli kolem lůžka a modlili se za jeho spásu. V tom se umírající probal z mrákot a pravil: »Bratři, radujte se, neboť mne obkličuje nebe plné radostí!« A zadíav se na opata, otázel se ho: »Viděl jsi, otče, anděla, jak mně dal políbení pokoje?« Pak nečekaje odpovědi, obrátil oči v sloup a s úsměvem na rtech zesnul v Pánu.

Křesťane můj, v této chvíli nepřejí sobě ani tobě nic jiného, než aby každému z nás, až umíráti budeme, anděl strážný vtiskl na čelo políbení pokoje. Abys klidně a blaženě skončil. Aby tvou duši doprovodil anděl do radosti věčné čili jak se modlíváme u hrobu: »In paradisum deducant te angeli.« Amen.

Fr. Malý.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Amor male ordinatus

Farizeové a zákoníci mezi sebou ved i spor, které přikázání v Zákoně je nejhlavnější. Někteří tvrdili, že předpisy obětí. Druzí měli za to, že svěcení dne sobotního je nejdůležitější povinností věřících. Jiní docela obřízku pokládali za nejprfnější předpis v Zákoně. Posléze tuto otázku k rozluštění předložili Pánu Ježíši, který odpověděl: »Milovati budeš Pána Boha svého! Toť jest největší a první přikázání. Druhé pak jest: Milovati budeš bližního svého!« Podle toho je nejhlavnějším přikázáním: milovati Boha. Ndivme se! Nejčistší a nejvznešenější cit, jehož je člověk schopen, je zajiště láska. Veliká je víra, vznešená je naděje, ale obě tyto cnosti převyšuje a v sobě uzavírá láska. Láska věří bez pochybování. Doufá bez ustání. Trpí bez reptání. Slovem: láska je korunou všech lidských citů. Je královnou všech cností. Nedivno tedy, že i Bůh, bytost nejsvětější, vyžaduje od nás: taková zákonem cit a náklonnost nejvznešenější, totiž lásku.

Sv. Terezie se tomu sice nediví, že nám Bůh poručí lásku k bližnímu, ale nad tím se skoro pozastavuje, že nás obzvláštním zákonem zavazuje a napomíná, abychom milovali Boha. Vždyť se to prý samo sebou rozumí, že žebrák štědrého dobrodince, služebník svého dobrotivého pána, tedy i tvorové (svého nebeského Stvořitele ani nemilovati nemohou! Milujeme-li toho, dříve, kdo nám dobře činí, v nouzi pomáhá, v nebezpečení se pro nás vydává: kterak bychom neměli milovati Boha, svrchovaného Otce, dobrotivého správce a Řiditele našeho života?

Že slunce nad námi vychází, osvěcujíc nás a přírodu Boží; že déšť na osení naše padá; že osení roste a zraje a požitky nám poskytuje; že se denně otevírá štědrá ruka boží a naplňuje všecek svět požehnáním — není-liž to dar svrchované jeho lásky? Že svět řídí a osudy naše nejvyšší moudře a milosrdně zpravuje; že, neodporuje-li srdce naše, konečně nám všechno napomáhá ke spasení — není-liž to slavným důkazem nesmírné lásky boží? Když tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného vydal, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl život věčný — není-liž tohle láska neslýchaná? K tomu ke všemu, Bůh tak utvořil a uzpůsobil srdce lidské, že pokoje nenalézá, dokavad nespočině ve svém Bohu, t. j. jako se květina bezděky obrací k slunci, tak srdce lidské nemůže lež v lásce boží nabýt blaženosti.

A přece mnozí, ach, přemnozí, kteří se s hrdostí a přesvědčením nazývají křesťany, Boha vlastně nemilují. Snad mnozí z nich ochotně přisvědčují tomu, že láska k Bohu je živlem a podstatou života lidského; že kdyby člověk andělskými jazyky mluvil, ale neměl by lásku, byl by jako měď zvučící nebo zvon znějící. To všechno snad uznávají, ale přece trojímu dávají přednost před Bohem, trojímu věnují více lásky než Bohu, a sice: 1. majetku, 2. jiným lidem a 3. sobě... Dokáží vám to v dnešní řeči...

I.

Mnozí i velice boční a příkladní křesťané milují více majetek nežli Boha. Kristus Pán sice dokazuje, že nemožno spolu Bohu sloužiti i mamonu, ale jen si, prosím, všimněte, jak i zbožní horlivě slouží mamonu! Jen si všimněte, kterak jedni za rozmnožení majetku v potu tváří se dřou! Kterak druhí dnem i nocí přemýšlejí a spekulují! A jiní opět za nadpočetným výdělkem konají daleké cesty. Není to sice docela nic hříšného, ale když já jsem o nich přesvědčen, že z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši myslí své a ze vši síly své nemilují Boha, ale mamon! Bohu svému neslouží ani zdaleka tak vytrvale jako mamonu. Tedy Boha milují méně než maejtek.

A to jsou ještě ti hodnější. Co mám teprve říci o těch, kteří k vůli mamonu i těžkých hříchů se dopouštějí a tak Boha urážejí? Lež, podvod, krádež, lichva, křivá přísaha a utiskování slabších — není-liž to všecko na denním pořádku? Nevypĺňují-li tyto »občanské ctnosti« celé sloupce denních novin? A proč že se ti lidé těchto hříchů dopouštějí? Z lásky k mamonu, z touhy po majetku. Jako Jidášovi, jest i jim 30 stříbrných milejší než dobrotivý Spasitel. Přátelé, nebuďme takovými!

»Je sice pravda, že v naší době, jež tak na věcech lpí, v níž velký i malý jen na to pomýšlí, jak by svůj majetek rozmnožil a dosti prostředků nalézá, aby této touze zadost učinil. Ale skvrnou je to, že peníze takofka bůžkem srdcí lidských jsou. Truchlivý to příznak neblahé budoucnosti. Kalný pramen rozmanitých zmatků v přítomnosti.« Milý posluchači, nahlédni trochu do svého nitra!

»Začínáš si vážiti více než hodno statků tohoto světa, velebiš a za veliké a šťastné pokládáš ony, kteří jsou časnými statky pozehnáni? Lpíš pevně na svém a rmoutíš se nesmírně při nashodilé ztrátě? Tvé srdce jest nespokojeno a touží po majetku? Hledáš cesty, na nichž bys mohl bohatství dojít? Nepovrhujes méně počestnými, pak nepočestnými, konečně docela zločinnými prostředky? Bohatým stůj co stůj, je tvým heslem? Ale pak pod nohama otevírá se ti propast nehodnosti, neboť Písmo sv. (I. Tim. 6, 10) dí, že »Kofen všeho zlého je žádostivost.« Ale pak se nechlub, že také držíš na náboženství, že miluješ Boha!«

»Od menších zpronevěr se jde ku podvodu a krádeži. Vykorisťuješ bližního? Zadržuješ majetek nespravedlivě nabytý? Hromadíš lakotné statky? Jsi zatvrzelý k chudým? Jsi špinavě lakomý k sobě a jiným? Tle pak mi nemluv ani slovo o lásce! Zapomínáš zkrátka na nebe, na Boha, na věčnost — zapomínáš pro zemi, čas a peníze.« (Doss, Myšlenky a rady str. 186.) Při tom hyne tvá víra, hyne naděje, či spíše zhyнула tvá láska...

II.

Ale tu mi namítne snad někdo z vás: »Zaplat Pán Bůh, takové touhy já nepociťuji. Takovými hříchy jsem svou duši ještě

neobtěžil. Já jsem spokojen s tím co mám a po cizím netoužím.« Rád věřím, drabý dosluhači, že jsou mnozí takoví hodní křesťané, kteří Boha milují více než mamon. Ale jsou zase mnozí, kteří sice netouží po mamonu, ale milují více jiné lidi, na příklad své přátele a příbuzné, než Boha. Takoví také zpravidla chybují.

Bůh ovšem poroučí lásku k bližnímu, ale až teprve na místě druhém dří: »milovati budeš bližního!« Bůh přísně nakazuje, aby chom ctili a milovali rodiče, bratry a sestry, děti. Bůh nezapovídá, ale vysoko cení i věrné přátelství. Ale milovati otce neb matku, přítele neb dítě více než Boha — to přece jenom správné není. Neřekl-liž sám Kristus: »Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden?« Kdo by se odvážil proti tomuto rozhodnému výroku Spasitele něco namítati? Kdo by se odvážil říkati, že mu je věrný přítel nebo přítelkyně milejší než Bůh?

Je sice pravda, že mezi nnjpřijemnější slasti a potřeby lidského srdce náleží: mítí upřímného, věrného a laskavého přítele. Neboť takový dovede v zármutku potěšit a podle možnosti pomoci. Ostatně i Písmo svaté dří: »Přítel věrný jest obrana mocná; kdo jej nalézá, nalézá poklad. K příteli věrnému žádného není přirovnání.« (Sir. 6.) Blaze tedy člověku, který dobrého přítele našel! Neboť podle Písma našel poklad a »lékařství života«.

A nenalézáme-li právě v dějinách dosti příkladů věrného, opravdu křesťanského přátelství!

Nebylo na příklad ve Starém Zákoně upřímnějšího přátelství, než jaké existovalo mezi Davidem a Jonathou, služebníkem a králevičem, sluhou a pánem. Poznáte Jonathas, králevič, spravedlnost a poctivost Davida, služebníka otce jeho Saula, poznal jeho lásku k Bohu a k národu, proto si ho zamiloval z té duše. Písmo sv. píše: »Duše Jonathova spojila se s duší Davidovou, a miloval ho Jonathas jako duši svou« (ale ještě více miloval Jonathas svého Boha). Dále: »svlékl se sebe Jonathas sukni, kterou byl odín, a dal ji (chudičkému) Davidovi i ostatní roucha svá, až do meče a lučiště svého a až do pasu« (I. Král. 18). Neboť tímto způsobem se dokazovalo nerozdílné přátelství. — Ale David a Jonathas více nežli sebe navzájem milovali Boha.

Nebylo v dějinách Církve upřímnějších přátel nad Basila Velikého a Řehoře Nazianského. Přátelství jejich pocházelo již z mládí; byliť oba Kappadokové z Malé Asie. Oba slynni krásou těla, ale ještě více krásou duše. Oba se milovali, ale více nežli sebe navzájem, milovali Boha. Přátelství jejich bylo posvěceno a upevněno hlavně v Athenách, kde dleli na studiích. Sv. Řehoř sám o tom píše: »Šťastné Athény, zřídlo mého štěstí! Přišel jsem tam získat učenosti a našel jsem poklad předrahy: upřímného a věrného přítele Basila.« Přátelství jejich bylo čím dál tím vroucnější. Ničím se netajili, spolu bydlili, spolu jedli, spolu studovali, spolu chodili do školy a do kostela. Byli jedno srdce, jeden cíl — Ale více nežli sebe navzájem, milovali svého Boha.

A chcete-li, drazí, ještě jeden příklad, vězte, že v dějinách naší vlasti nenalezneme krásnějšího příkladu křesťanského přátel-

ství nežli jaké panovalo mezi Karlem IV. a arcibiskupem Arnoštem. Ve všem, co Karel podnikal, měl Arnošt, nejdůvěrnější přítel a rádce jeho, účast svou radou a důmyslem. A že bylo toto přátelství přátelstvím opravdu podle srdce božho; že tito dva milovali sebe sice navzájem, ale ještě více Boha, jeho čest a oslavu, o tom nám nejkrásnější svědectví podávají staré památky, na příklad náš kostel sv. Štěpána — — —

Hle, moji drazí, není sice nesprávné velice milovati svého bližního, přítele nebo příbuzného, ale je nesprávné milovati více člověka než Boha. A chybuji, velice chybuji rodičové, kteří z veliké, nerozumné lásky povolují dětem vše, ano i hříchy. Hřeší neboť svou slabostí dokazují, že jsou jim děti milejší nežli zákon boží a nežli sám Bůh.

Za času pronásledování křesťanů jata byla také mladistvá vdova jedna křesťanská jménem Vivia Perpetua. Měla starého otce, který byl pohanem, a pak malé dítě. Otec-pohan chtěl ji vším možným způsobem přinutiti k odpadu, ale nadarmo. Když byla pro víru odsouzena k smrti, přišel k ní do žaláře, s pláčem se jí sehnul k nohám, líbal je a volal: »Drahé dítě, pohled na mé šediny a smiluj se nad ubohým otcem svým, který tě tak starostlivě vychoval a ze všech dětí nejvíce miloval! Vzpomeň na matku! Pohled na své vlastní dítě, a považ, co z něho bude bez tebe! Zanech vzdoru, který nás všechny ještě uvrhne do neštěstí!« Tak volal a prosil šedivý, milující otec. Pro Viviu Perpetuu nastal ovšem boj velmi těžký. Měla se rozhodnouti. Na jedné straně stál otec s jejím dítětem, na druhé straně tanul jí na mysli Bůh, který zakazuje modlářství. Pro koho se rozhodla? Neváhala. »Bůh nade všecko« pomyslíla sobě a pak plačíc nahlas pravila na popravisti: »Drahý otče! Staň se vůle Pána, v jehož moci se všichni nacházíme!« A zemřela. . . . Milovala tedy Boha více než otce, matku, dítě; nežli sebe samu. —

III.

A já se táži, drazí: Kdo že z nás dovede milovati Boha více nežli sebe? Kdo se může pochlubiti tak velikou láskou?

Je sice vrozeno, že každý člověk nejvíce přejí sobě. Amor bene ordinatus incipit a semet ipso. Ale sobě dávat přednost před Bohem není přece jen správné. A nečiní-li tak přemnozí ti, kteří na příklad k vůli službě boží nechťejí pranic vytrpěti? Pranic obětovati? Pranic podniknouti? Komu je za těžko ráno udělati kříž a pomodlit se i komu nezbývá chvilka večer pokleknout a vzpomenouti na Boha — to není záduší dobrý křesťan. Komu je za těžko ze vzdálenější poněkud ulice při nepohodě nebo zimě nebo vedru navštívit v neděli kostel, ten ať mi neříká, že je také křesťan! Je, ale jen matrikový. Kdo pro nepatrný úsměšek zlých lidí již se leká, od služby boží odpadá a ji opouští, ten dává jiným a sobě přednost před Bohem a miluje sebe více nežli Boha. »Kdo nalezne život svůj, ztratí jej. A kdo ztratí život svůj pro

mne (praví Kristus) nalezne jej.« A jindy opět dří: »Kdo by chtěl duši svou (t. j. své zdraví, pohodlí) zachovati, ztratí ji. Kdo by však ztratil duši svou (t. j. zdraví, pohodlí) pro mne, nalezne ji.«

Zkrátka: má-li láska boží v našem srdci planouti plným zárem, musíme očistiti své srdce ode vši jiné lásky, která se nesnáší s láskou boží. Dobře napsal sv. Augustin: »Méně tě miluje, ó Pane, kdo miluje s tebou něco, čehož nemiluje pro tebe.« (Vyznání 10, 20.)

Smíme tedy aspoň milovati někoho nebo něco s Bohem, t. j. spolu s ním, vedle něho, současně, zároveň? Smímeť ovšem; neboť když Bůh sám nic nemá v nenávisti z těch věcí neb lidí, jež byl stvořil, jakž bychom neměli milovati tvorstvo Boží a my? Nesmíme však milovati některého tvora tak, aby láska tato opanovala celé srdce naše a lásku boží z něho vytiskla. Toto zajisté Bůh netrpí, neboť (abych se tak vyjádřil) je žárliv, všechno pro sebe samého učinil, aniž dá své slávy jinému. Cokoliv milujeme, máme milovati aspoň pro Boha; taková láska je čistá a nezištná a snáší se s láskou boží.

Nuže, křesťane, zkoušej své srdce, není-li v něm nějaká taková nezřízená láska, amor male ordinatus? Snad miluješ peníze a všechno svou péčí obracíš k jich získání a rozmnožení, hrošíš se jich vydání a ztráty a raději zapřeš cit k bližnímu a spravedlnost, než abys ztenčil své jmění. To je nezřízená láska, amor male ordinatus. Bůh je žárliv.

Nebo miluješ někoho z lidí více nežli Boha a z lásky k němu přestupuješ zákon boží. To je nezřízená láska. Bůh je žárliv, miluješ-li vedle a kromě Něho někoho více. Nebo miluješ příliš své pohodlí a zábavu, takže ti nezbyvá někdy ani chvilka na službu boží. Amor male ordinatus. Pán Bůh je žárliv.

V Paříži poslouchal jistý jinoch bohovědné přednášky na universitě. Jednoho dne slyšel tam slova: »Milovati budeš Pánnu Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši myšli své a ze vši síly své.« Uslyšev to, vstal a rychle odcházel. S podivením tázali se ho učitel a spolužáci, proč tak náhle odchází? I řekl jim: »Dříve než co jiného budu slyšeti, chci to, co jsem právě slyšel, hledět vykonati.« Od té chvíle odfekl se veselého světa a věnoval se lásce boží. Byl to František Xaverský.... Ó, rozvažujte, draží, až dnes osamotníte, jak a pokud jste až do dnešní chvíle Boha svého milovali. Rozvažujte tak upřímně, pravdivě! Bude to s vaším prospěchem. Amen.

Fr. Malý.

Slavnost sv. růžence.

Královno přesvatého růžence! Oroduj za nás!

Kdysi navštívila Panna Maria svou svatou tetu. Alžběta ji uctivě přivítala a poprvé z lidí ji pozdravila jako Matku boží. V tom okamžiku byla chudá dívka nazaretská naplněna Duchem

svatým, pozvedla svoje panenské ruce k nebesům a vděčným srdcem zapěla: »Velebí duše má Hospodina a plesal duch můj v Bohu, svém Spasiteli. Neboť veliké věci mi učinil ten, jenž mocný jest a svaté jméno jeho. A od této chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všichni národové!

Od té doby uplynulo již devatenáct set roků, ale slova Panny Marie plní se dosud v církvi katolické. Máme právě říjen, zasvěcený modlitbě sv. růžence. Jděte na sever, kde leží věčný sníh a led, jděte na jih, kde kvete ustavičné jaro, a všude uvidíte v rukou katolíků sv. růženec a ze všech milionů zbožných srdcí zalétá den co den k nebesům krásný pozdrav: Zdrávas Maria! — A řekněte mi sami, draží přátelé, nebylo by to bolestné, kdyby v této modlitbě celého světa nebylo slyšení hlasů českých? Kdyby tu chyběla naše milovaná vesnička? Z celého srdce bych si přál, abychom den co den sešli se tu u trůnu naší nebeské Matky a společně jí vypověděli svoje bolesti. Proto dnes několik slov o tom, proč se máme rádi modlívati sv. růženec.

* * *

Roku 1858 zjevila se Matka boží v Lurdech osmnáctkrát chudé pasačce Bernardetě a pokaždé měla na pravé ruce svatý růženec. Když viděla, že zbožná dívka neumí se jej dobře modlití, sama ji tomu naučila. Proč asi? Jistě nám chtěla ukázati, jak právě tuto modlitbu miluje. A není divu! Každý z nás vzpomínáme rádi na slastné chvílky, které jsme někdy zažili; každého z nás těší, pamatují-li druzí na naše bolesti a mají s námi soustrast. Vidíte a právě při sv. růženci připomínáme Panně Marii každým Zdrávasem nejkrásnější chvílku jejího života; připomínáme jí památná slova, kterými ji pozdravil anděl a jeho ústy sám Bůh. Znova vzpomínáme, že ona jediná byla vyvolena za Matku boží a směla chovati drahého Ježíška.

Při růženci myslíme také na sedmý meč, který pronikl její srdce a naše duše chvěje se bolestí a soucitem s Neposkvrněnou. V duchu znova vidíme, jak bičují Pána Ježíše, až mu po těle teče krev: jak vojáci berou trní, pletou z něho korunu, kladou ji božskému Spasiteli na hlavu a — můj Bože! — holemi zarážejí trny do jeho svaté hlavy; vidíme, jak Kristus vleče svůj kříž po ulicích jerusalemských, třikrát pod ním padá a tak potkává svou milovanou matku; konečně stojíme s Pannou Marií pod křížem na Kalvárii, na kterém umřelo její jediné dítě. Řekněte mi sami, draží křesťané, jak by neměla býti taková modlitba milá Matce boží?

Ale ještě více! Svatý růženec je nám velice užitečný a prospěšný. Kdo toho sám nezkusil, ten mi ani neuvěří, když řeknu, že růžencem si můžeme vyprositi všecko. •Tu volám za svědky vás, kteří trpíte a krvácíte! Vás, které jste již klečely na hrobě milovaného muže a vás, kteří jste již pochovali drahou manželku! Když jste se vrátili po pohřbu domů a ve světnici bylo tak pusto

a prázdnou, co jste udělali? Zašli jste si do kostelíka a s růžencem v ruce vyplakali svůj bol před sedmibolestnou! Povězte nám! Nevracel se poněnáhu klid a pokoj do vaší zmučené duše?

Snad mi řeknete, že jste se modlili a vše bylo nadarmo. Nikdy jste nedostali, zač jste prosili. Věřím vám to a povím vám také příčinu! Vy jste se modlili sami! Odvážili jste se jít sami před nekonečného Boha; nebyla s vámi Maria a proto jste byli oslyšeni. Možná, že Pán Bůh chtěl již vaše prosby splnit, ale když se na vás podíval a uviděl ve vašem srdci tolik hříchů, kterými jste ho uráželi, znovu se od vás odvrátil. Ó, proč jste jenom nevzali s sebou jeho svatou Matku! Věřte mi, jejich nevinných proseb by Bůh neoslyšel!

Ale tu slyším velikou námitku: »V růženci se opakuje stále totéž a to konečně omrzí.« Ano, je pravda, že v růženci opakujeme ustavičně »Zdrávas Maríá!« Ale pamatujte! Na pěkná slova při modlitbě hledí jenom ten, koho nic netrápí. Či duše je plná slz a bolesti, ten slov nehledá. Když král David se dověděl, že jeho milovaný, ale nezdárný syn Absolon padl v boji, hořce se rozplakal a ustavičně opakoval tato tři slova: »Absolone, synu můj! Synu můj, Absolone!« Když Pán Ježíš byl na Zelený čtvrtek v zahradě Getsemanské a úzkostí krví se potil, říkal jedinou modlitbu: »Otče, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne!«

Ne, nedbejme na ty, kterým se sv. růženec omrzel! Podívejme se raději na ty tisíce mužů a žen, kteří si svatý růženec upřímně zamilovali! Nebudu vám vypočítávati kněží a řeholníky, ale zmíním se o mužích, na které hleděl s obdivem celý svět.

V Paříži žil lékař Recamier. Byl volán od králů a knížat, aby jim pomáhal v jejich bolestech. Kdysi se konala důležitá lékařská porada. Najednou druhové zpozorovali, že Recamier se modlí růženec. Slavný lékař si dobře povšimnul jejich úžasu, proto pravil: »Ano, pánové, já se opravdu modlívám sv. růženec. Když u některého nemocného selhaly všechny moje léky, pomodlím se jeden nebo dva desátky a mohu vás ujistiti, že jsem dosáhl zázračných úspěchů.« — Slavný poslanec a vůdce irského národa O'Connell modlil se rád růženec. Když bylo v parlamentě nejvíce útočeno proti jeho návrhům, sedával v poslední lavici a modlil se růženec — a zvítězil. — Italský prof. Contardo Ferrini modlil se jej každý den ve vlaku cestou do university. Mohl bych ještě jmenovati vůdce německých katolíků Mallinckroda, maršálka Radeckého — ale není toho ani potřeba.

Nuže, modlitba sv. růžence je Panně Marii ze všech nejmilější a nám tolik prospěšná. Co učiníte vy? Přicházejte na ně rády, vy drahé dívky! Nikdo nemá rád Ježíška, kdo nemiluje jeho maminky! Modlete se jej rádi vy, katolická mládež! Chcete-li si uchovati srdce nevinné a zvítěziti slavně proti světu, tělu a ďáblu, třeba vám pomoci Neposkvrněné. Chodte naň rádi, otcové a matky! Až jedenkrát bude vaše hlava odpočívati pod zeleným drnem, bude to růženec, který vám uhasí plameny očišťovací. Jak to děláte

vy, tak to budou jednou dělati vaše děti. Jestli vy na růženec zapomínáte, zapomenou naň jednou i vaši dědicové.

Ale my, Češi, máme ještě jinou příčinu, abychom na Pannu Marii tento měsíc často pamatovali. Mne aspoň bodne po každé u srdce, kdykoli si vzpomenu, co jsem kdysi viděl. Šel jsem lesem a na stromě byl obraz Panny Marie, Matky Ustavičné Pomoci. Byl rozbitý. Kterási zločinná ruka neměla pro tu Matičku boží nic jiného, než tvrdý kámen a zasáhla ji právě do srdce. Obraz je již opraven — ale ta rána bolí a krvácí v mateřském srdci dosud. Křesťané drazí, napravte ten rouhavý a zločinný skutek!

A vězte mi, Matka boží vám nezapomene ani jediný Zdravas, ani jediný krok, který jste z lásky k ní učinili. Nezapomene na nás, až se budeme třásti před soudnou stolicí Kristovou, ale zvolá: »Synu můj, toho mi nesmíš odsouditi! To bylo moje dítě, které mne na světě vroucně milovalo!« Obejme nás a přivede tam, kde je věčná radost a ples. Amen.

Dr. Josef Miklík.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu:

Vnitřní hříchy.

»Proč myslíte zlé věci v srdci svých?«
(Mat. 9, 4.)

Některé skryté nemoci našeho těla jsou takové, že jich někteří nedbají a proto spořádanou životosprávu zachovávají nechtějí; jiní jsou pak tak úzkostliví, že každou chvíli jiného lékaře o radu se ptají a stále se obávají, že je náhle raní mrtvice. Právě tak jest se zlými myšlenkami, kterými lidský duch navštíven bývá. Někteří se o ně nestarají, jako by se jich nebylo obáhati, jiní jsou tak úzkostliví, že neustále jsou nespokojeni. Oběma třídám těchto nemocných bych rád dnes prostředky k uzdravení podal a ukázal:

I. Zlo jedněch je větší než se domnívají, proto mají býti opatrnější.

II. Stav druhých není tak nebezpečný, jak si představují, proto mají být pokornější.

Lehkomyslné duše poznají, jak velice se mají vnitřních hříchů obáhati, předně pro obtíž, kterou je poznáváme, za druhé pro snadnost, kterou se rozmnožují, za třetí pro nebezpečí, kterému se všanc vydávají. — Úzkostlivé duše pak poznají, že právě jejich úzkost a bázeň pádné důkazy jsou, proč své svědomí upokojiti mají. Dnešní řeč bude obsahovati množství užitečných poučení a vynasnažím se, aby každému byla k užtku a nikomu na obtíž.

I.

1. Ačkoli Bůh mnoho obětí předepsal, aby lidé své hříchy smyli, přece, jak poznamenává sv. Tom. Aq., nepředepsal žádných

obětí pro vnitřní hříchy. Proto mýnili židé, že zákon jejich zapovídá jen zevnitřní, nikoli vnitřní hříchy. Kéž by se křesťané tohoto bluhu vystříhali, kteří se zabývají tisícerými zlými myšlenkami a tisícerá zlá přání v srdcích chovají, při tom se za čisté pokládají, poněvadž myšlenka a přání nestaly se skutkem! Ó té zaslepenosti, volá sv. Aug., neboť neuvažují, že vina a nevina od srdce, od vůle závisí a zde základ mají: v myšlenkách je každý vinnen a nevinnen. Mezi těmi, kteří skutkem, a oněmi, kteří myšlením hřeší, je rozdíl jako mezi lvem a vlkem. Z lesa vystupuje hladový lev, vidí na louce pásti se dobytek, tu ježí hřívu a řve žádostí po kořisti; věrní strážci štěkají, ale lev nedbá štěkotu, přichází a loupeží. Kradmo, pod stínem temné noci, plíží se vlk k stádu ovcí, ale jak uslyší štěkot psů, utíká bázlivě. Co to znamená? Budete tvrditi, že nevinnen vrací se do své skrýše, protože postrašen štěkotem, žádné kořisti se nezmocnil? Nikoli, byl bázlivější než lev, ale ne méně ukrutný; neudělali stejnou škodu, ale měli stejnou vůli škoditi. Slyšíš to, chlápku? Plížíš se kolem domu a toužíš po kořisti nezkušené a nevinné ovečky. Ale zastraší tě křik přfbuzných, bedlivý dozor strážcův nedovoluje ti neukojitelnou žádost ukojiti. Jsi proto nevinný? Zastav se nikoli. — Nečiníš stejnou škodu, ale máš stejnou vůli škoditi. — Slyšíš, mstyžádostivý? Neodvažuješ se skropiti ruce své krví toho, který ti ublížil, poněvadž se bojíš soudu. Kdyby nebylo žaláře, učinil bys, co mnozí pomstychtiví učinili. Jsi proto tichý a mírný? Nikoli, nečiníš stejnou škodu, ale máš stejnou vůli škoditi. Kdybys se nebál, služebníku, že nepoctivost bude objevena, vztáhl by si ruku, jako mnozí jiní, abys svého pána okradl. Jsi proto poctivý? Nikterakž; nečiníš stejnou škodu, ale máš stejnou vůli škoditi. Tyto myšlenky a žádosti stačí již, že jste před Bohem vinni hříchy nečistoty, msty, krádeže, již tyto myšlenky a žádosti jsou hříšné.

Tu stačí již ke hříchu, když se kdo ve zlých myšlenkách dobrovolně déle zdržuje a v nich zalíbení má. V chrámech vidíte obrazy výborných mistrů. Při pohledu na tyto obrazy přichází se, že nikdo nemá žádosti posvátné skutky kající Magdaleny napodobiti, nebo Jana almužníka, který své jmění chudým rozdává, nebo Qualberta, který svého nepřítel z lásky objímá. Naopak když vidíte, jak pochopové mučenníku kusy masa strhávají, máte ošklivost nad takým jednáním, ale obraz sám se vám líbí. Dychtivě spočívá zrak váš na obraze, má zalíbení dívat se na zuřící tváře pochopů. Vězte, pokračuje sv. Basil, naše myšlenky jsou právě obrazy naší obrazovnosti, k tomu způsobilé zaujati naší duši. Jako malíř kreslí duše naše myšlenky. Jestliže srdce se v nich zdržuje a na nich zalíbení má, dopouští se již hříchu. Nenamítejte, že jste rozhodnutí nevykonati, co vám myšlenky představují. Tu máte ošklivost před skutkem, ale obraz se vám líbí. Jsi počestný muž, nechťel bys cizí lože poskvřniti. Ale co to znamená, když podobné žádosti v srdci chováš? Máš ošklivost před skutkem, ale obraz se ti líbí. Jsi kající duše a nechceš upadati do dřívějších hříchů. Ale co to znamená, že duše tvá o dřívějších rozko-

ších přemýšlí a těmi obrazy se potěšuje? Máš ošklivost před skutkem, ale obraz se ti líbí.

2. Plným právem doporučoval sv. Jeroným panně Demetrici, by pozorně nad sebou bděla a včas se naučila posuzovati své myšlenky a žádosti s patřičnou opatrností. Neboť nic není tak skrytého než vnitřní pohyby naší duše, nic není snadnějšího než, že odvěký nepřítel temna použije, aby nás přivedl do záhuby. Při zevnějších hříších člověk se tak snadno neklame. Pomluvu, krádež, rouhání snadno uznáme za těžké hříchy; podobají se loupežníkům, kteří na veřejné cestě poutníka přepadají, kdežto myšlenky jako noční zloději obcházejí, aby dům vyloupili. Neboť ačkoli víme, že každou myšlenkou hřešíme, když se při ní déle zdržujeme a v ní zalíbení máme, přece sebe mírně posuzujeme a míníme, že jsme úplně nesvolili nebo že zaslíbení nebylo úplně. Jak často duše naše nespravedlnost spolkne a pak, jako žena, o níž Salomoun v Přísł. (30, 20) s ošklivostí praví: »utrajíc ústa svá, dí: Neučinila jsem nic zlého.«

Ale běda těm, kteří tak smírně o sobě soudí a ze svého srdce svého rejdiště dělají, do něhož zlé myšlenky volný vstup mají. Neboť v krátké době poskvřňují je množstvím hříchů. Mezi ranami, kterými Bůh Egypt pro pýchu Faraonovu trestal, byla zajisté podivuhodná rána much (Ex. 8, 24). Vzduch byl jimi naplněn a slunce jimi zatemněno, které přiletěly jako mračna a zemi naplnily. Z počátku pohrdal jimi nadutý Farao jako neválečným nepřítelem, ale brzy plakal nad spoustou, kterou učinily: i nakazila se celá země od takových much. Sv. Řehoř nazývá zlé myšlenky obtížnými mouchami. Kdo spočítá nezměrné množství takových much rozličného druhu, které odvěký nepřítel v srdcích lidských vzbuzuje, aby je zabubil? Pod kolika podobami představuje se vám váš bůžek? Jak přemýšlíte o pohledech, slovech, úsměvech, o odpovědích, o tom, co jste mohli říci, činiti, si dovoliti? »Pokazila se země od takových much.« Jaké myšlenky zuří v srdci pomstychtivých? Kolik cest vymýšlejí, aby odpůrce zabubili? Chtěli by viděti pokořeného, přivedeného na mizinu. »Pokazila se země od takových much.« Jak myslí ctižádostiví na to, jak by slabší potlačili, spoluucházeče odstranili! Jak si libují, když jsou pokořeni, když se sami mohou povyšovati! »Pokazila se země od takových much.« Kdychom mohli proniknouti do duše mnohých, zdánlivě počestných lidí, jakou spoustu hříšných myšlenek bychom tu našli!

Toto množství hříchů má svůj původ v neuvěřitelné rychlosti a neobyčejné snadnosti, s jakou srdce naše pracuje. Příčina tím rychleji působí, čím méně nástrojů potřebuje. Skutky našeho srdce nepotřebují dlouhého času: přání máme v okamžiku; nepotřebují místa: i ve velké vzdálenosti můžeme míti zalíbení na předmětu; nepotřebují cizí pomoci: pro sebe chce srdce, po čem touží. Tak tomu není u zevnějších hříchů, ty jsou mnohem řidší, neboť je mnoho překážek k vykonání jich a mnoho věcí napřed důvtipně vymyšleno býti musí. K tomu podává sv. Aug. živý

obraz. Zeměpán chce rozšířiti svoje panství; ze svého pokoje udílí rozkaz k loupeži. Vojsko se připravuje, důstojníci se vybírají, životní potřeby se snášejí. Mezitím uplyne několik měsíců, vojáci nejsou ještě ve zbrani, potom jdou pochody pomalu, obléhání se přerušuje. Kolik námah působí tolika lidem jediný rozkaz zeměpána, který ho nestál než otevření úst. Pohybuje pysky, když mluví, a celá země je na nohou, když vykonává, co on poručil. Mezitím, co vojáci se namahají dobýti toto území, kolikrát ho dobývá zeměpán ve svých myšlenkách! Odkud taková rychlost u jednoho a taková zdlouhavost u druhých? Protože k dobytí v myšlenkách není třeba ani rozkazů ani příprav ani prostředků, kterých je k dobytí ve skutečnosti třeba. Tak v srdci každého bydlí velitel. Rozkáže dobýti místa, které je obezpečně chráněno. Rychle se rozkazuje, protože se jen chce, ale kolik strojů je třeba, aby se rozkaz provedl! Několik dní je třeba zrobiti síť, když se síť trhá!

Ale v těchto dnech počítejte, můžete-li, kolikrát vůle, stále na hříšném počínání trvajíc, touhou onoho hříchu se dopouští, neboť srdce nepotřebuje prodávajících prostředků ani vhodných příležitostí. Srdce se nebojí ostražitosti hlídače a nečeká na svolení toho, který odporuje. A přece je tolik zaslepenců, kterým podobné zámysly nejmenší rozpaky nečiní, a poněvadž se jim nepodařilo zámysly své provésti, sami sebe rozhřešují a nezpovídají se, co obmysleli a oč se pokoušeli. Kde nechávají hříchy, kterých se myšlením a žádostmi dopustili?

3. Odvěký nepřítel, když nás k zevnějších hříchům pokouší, podobá se rybáři, který na udici chytá, a když nás pokouší hříšnými myšlenkami, podobá se rybáři, který chytá síť. Po kolik hodin čeká rybář s udicí, než jednu rybu chytí. Rybář se sítí má v krátkém čase hojnou kořist: Kdyby odvěký nepřítel neučinil jinou kořist než zevnějších hříchů, jak poměrně malá by byla! Ale on vyhazuje v srdci vášněmi zkaleném síť své a z náhodné rozmluvy shromáždí v níh za hodinu tisícové myšlenky. »Všecko udicí pozdvihl, táhl to v nevodu svým a shromáždil do sítě své«, ani trefněji se prorok Habakuk (1, 15) nemohl vyjádřiti. Ubožáci, kteří nad srdcem svým nebdí, všelikou volnost mu dovolují, jak shromáždění budou v síti odvěkého nepřítel! Dni jejich jsou nepřetržitým řetězem hříchů od rána do večera, od večera do rána. Proto mohl tridentský sněm říci, že vnitřní hříchy často jsou těžší a nebezpečnější, než zevnější. Neboť ačkoli zevnější hříchy, jak dří sv. Tom. Aq., obvykle větší zlobu předpokládají, přece jsou vnitřní hříchy hroznější, poněvadž je jich větší množství, raní duši hlouběji. Je nějaká zloba, která by neměla původ svůj v srdci? Žádná, jak Kristus nás poučuje. Hrozná pomsta, která nás děsí, vyšla se srdce. »Ze srdce vycházejí zlá myšlenka, vraždy, cizoložství, smilství, krádeže, křivá svědectví, rouhání.« (Mat. 15, 19). Dříve než-li všechny tyto hříchy skutkem byly vykonány, nalézaly se již v srdci. Z toho se učíme, že při vyznání hříchů nestačí jen říci: měl jsem hříšné žádosti, nýbrž nutno vyznati také druh

těchto žádostí, neboť jako jest rozdílná zloba skutků, tak jest také rozdílná zloba žádostí.

4. Ale nad to jsou často vnitřní hříchy mnohem nebezpečnější než zevnitřní. Neboť když z častého opakování hříchů povstává návyk, který se nám stává druhou přirozeností, jak snadno povstává tu návyk, když je tak snadno vnitřních hříchů často se dopustiti? Znáte také však následky, které z návyku povstávají? Připravují odvěkému nepříteli vhodnou příležitost zahubiti nás v hodině poslední. S celou zuřivostí vás tu napadne. Ale čím vás může pokoušeti? K zevnějším skutkům? Nikoli, alespoň ne obyčejně, na srdce vaše se vrhne. Vzbudí zde tisícové myšlenky a obrazy, neboť čím se srdce nejvíce v životě zabývalo, tím se zabývá i při smrti. A když si srdce zvyklo míti v nich zalíbení, co učiní při pohledu na tyto obrazy? V okamžiku myslíme, v okamžiku toužíme, v okamžiku umíráme, v okamžiku můžeme býti zatraceni.

Kolik lidí zahynulo dobrovolnými hříšnými myšlenkami a žádostmi a jako Absolon zůstal viseti za vlasy své. Kdo mají hříšné srdce, s velikou pečlivostí a úpravou vlasů se starají, ze strachu, aby jim nevypadaly. Je ošetřují, romány čtou, na obrazy se dívají, každou hezčí tvář prohlíží — všechny tyto hříšné žádosti budou jim provazem, na kterém viseti zůstanou. Ale jakou trýzeň pocítí, když v ohni věčném budou trápeni pro hříšnou žádost! Nešťastníku, zvolají, kterak jsem mnohým způsobem provaz ten jsem si зробil, který mi věčnou smrt přinesl! Kdybych byl své smysly bedlivěji na úzdě měl, kdybych byl necudné obrazy odstranil, kterými se má obrazotvornost zabývala — byl bych v poslední hodině nad tou myšlenkou byl zvítězil, která mne pro celou věčnost do záhuby přivedla. Pro jedinou myšlenku mám se věčně trápit? Pro jedinou myšlenku? —

II.

Myslím, že lehkomyslné duše budou nyní po tom, co slyšeli o vnitřních hříších, opatrnější; ale nyní chci také potěšiti úzkostlivé duše, které pečlivě nad srdcem svým bdí, ale které přes to ošklivé obrazy navštěvují a obtěžují, proto v úzkosti, bolesti žijí a v každém okamžiku se obávají, že je zastihne hněv boží. Ale právě tato bázeň a tato starost jsou důvodem, proč se potěšiti mohou. Neboť tato vnitřní nelibost a trýzeň jsou pádným důkazem, že vám zlé myšlenky spíše k zásluze než ke hříchu příležitost dávají. Tyto nečisté představy, které vás trápí, neposkvřňují vaši duši, spíše ji okrašlují a očišťují, jako v ohni se zlato zkouší. Abyste se ještě více potěšili, poslyšte krásné poučení sv. Jeronýma, který proto, že sám v srdci mnoho trpěl, naučil se jistému umění poučiti a vésti pannu Demetrii.

Dle něho můžeme rozlišovati tři druhy myšlenek. Některé odlétají tak rychle jako stín, že je ani nepozorujeme. Podobají se ohňům, které za teplých letních večerů se zapálí a brzy zmizí.

Poněvadž tyto myšlenky nejsou dobrovolné a pro rychlost vůli nedopouštějí se nějak rozhodnouti, nemůžeme jim ani zásluhu ani vinu přičítati. Jiné přecházejí pomaleji, neboť zaujmou obrazotvornost, zahrnzdí se zde pevně a bývají leckdy tak živé a obtížné, že tělo pocituje jejich bodání. Ale co to dělá? Sotva pozorujeme, že je zloděj v domě, dáme se do křiku, a když se nám nepovede jej zahnati, nepřipustíme, aby v nás v pokoji bydlel, ujišťujeme, že ho nechceme, obracíme se k jinému zaměstnání, abychom tak duši od této myšlenky odvrátili, pozvedáme hlas k nebesům a prosíme o pomoc: duše bojuje a vůle odporuje. Tyto myšlenky spíše slouží k tomu, bychom se v milosti utvrdili, než aby nás o ni oloupily, také není třeba, by prchly, když chceme zvítěziti — nikoli, bojovati proti nim je vítěziti: bojem dobudeme vítězství. I kdyby nebyl odpor tak ochotný a statečný, že někdy nějakou malou ránu utržíme, ale bojem dobudeme vítězství. Víte tedy, kdy zlá myšlenka je hříchem? Když s ní zacházíme nikoli jako se zlodějem, nýbrž s přítelem, kdy po její stopě jdeme, kde ze zkušenosti víme, že přebývá, když ji dobrovolně dveře otvíráme, las-kavě ji vítáme, aby u nás zůstala, místo abychom ji zahnali.

Dva příběhy z písma sv. dodávají tomuto poučení jasné světlo. Abraham již zabil obětní zvířata a postavil je na oltář, aby přinesl Bohu obět chvály, viz, tu vidí zástup hladových, dravých ptáků, které přilákala vůně zvířat, aby se vrhly na obětní dary: »A sestupovali ptáci na mrtvá těla, a Abraham odháněl je.« (I. Mojž. 15, 11). Pekař Faraonův nesl ve snách pečivo v koších, aby je donesl ke královské tabuli — viz, tu vidí, jak zástup hladových, dravých ptáků rychle jako střela přilétá a je jí. (I. Mojž. 40, 17). Oba příběhy jsou si podobny. Jak pak se děje, že na jeden Bůh slibuje Abrahamovi moc a panství, Josef pak při druhém hanebnou smrt na šibenici oblašuje? Abraham bděl starostlivě nad svou obětí, jakmile zpozoroval zástup dravců, házel po nich kamením, křičel, až je zahnal, že nemohli nic uloupiti. Nedbalý pekař pak připustil, aby se dali do jeho košů, nebránil jim v jejich loupežení. Proto dostal Abraham odměnu za svou bdělost, pekař trest za svou nedbalost. Že mezi stvořenými věcmi je srdce naše nejpříjemnější obět Bohu, o tom nás nenechává v pochybnosti, neboť to od nás žádá důrazně: »Synu, věnuj mi své srdce.« (Přisl. 23, 26). Podobny dravým ptákům obletují zlé myšlenky naše srdce, dychtivy obětní dary pohltni. Když si však pospíšíme zahnati je, když jim odporujeme, úmyslem hříchu protivným je zapuzujeme, lásku k Bohu vzbuzujeme, k němu se utíkáme, P. Marii vzýváme, zůstane obět čistá a Bůh nám zajišťuje odplatu. Přísné tresty, smrt zasluhují, kteří nedbale obět chrání, kteří pozorují, že draví ptáci ji obtěžují, ale rádi srdce své uloupiti nechávají?

Poslyšte spasitelnou radu téhož sv. Jeronýma, jehož slovy končím: Se vši pečlivostí bdi nad svým srdcem! Odstraňte nejprve zevnější nepřátele, bděte nad svými smysly, vložte do srdce posádku dobrých myšlenek, čtete duchovní, dobré knihy, uva-

žijte pozorně o věčných pravdách, poslouchajte co nejčastěji slovo boží: Zlým myšlenkám uzavřete vchod a dobré myšlenky v srdce přijímejte! Když přece nepřítel vás napadne, odporujte mu hned z počátku statečně. Hned z počátku statečně bojujte, nedávejte se na vyjednávání. Takto nebudou vám zlé myšlenky příležitostí ke hříchu a záhubě, nýbrž příležitostí k četným zásluhám pro život věčný. Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Řeči příležitostné.

Tři promluvy o slavnosti zemřelých.

Napsal Msgr. Dr. Rudolf Zháněl.

I.

Památce čs. padlých rekův. — Láska, úcta, vděčnost k nim.

„Lépe jest nám umřítí v boji, než viděti zlé věci národa našeho.“

(I. Makk. 3, 59)

„Lépe jest nám umřítí v boji, než viděti zlé věci národa našeho.“ (I. Makk. 3, 59.) Tato slova Písma mohli bychom nadepsati na hroby československých rekův, jichž památku dnes konáme.

Zádušní slavnost dnešní nařídilo ministerstvo Národní Obrany za souhlasu vlády. Ale nám nebylo třeba tohoto rozkazu; mimoděk vzpomínáme vděčně ve výročí osvobození ze staletého jha zároveň také oněch nespočetných našich rekův, kteří za tuto svobodu položili život, hrdlo, krev svou, blaživé chvíle naší svobody sami se nedočkavše. Srdce naše žádá uctítí jejich světlou památku, a zevně projevití upřímnou lásku, nelíbenou úctu, neskonanou vděčnost vzácným těm bohatýrům. Proto jsme se dnes tuto shromáždili.

* * *

1. „Nikdo nemá větší lásky, než aby dal život svůj za bratry své.“ Tato slova, která sv. apoštol napsal pod krvavý kříž Kristův, můžeme právem napsati i na všechny močuly slavných našich rekův československých. Nemá člověk zde na zemi dražšího a vzácnějšího statku nad vezdejší život. Co dal by mnohý za to, kdyby jen o několik hodin si jej prodloužit mohl? A tento největší statek svůj pozemský položili naši hrdinové na oltář vlasti.

Láska tato nejdokonalejší vzbuzuje i lásku naši. Kromě toho spojují nás s vámi, naši padlí rekové, nejtěplejší svazky přátelství pokrevního. Vy jste synové téže milé naší vlasti československé, tak mnohý z přítomných čítá mezi padlé naše čs. reky svého otce, bratra, syna, příbuzného. V památný dnešní den, kdy světlé postavy vaše stojí před duševním zrakem naším, ozářeny gloriolou mučednictví, voláme k vám slovy Písma: »Silná jest láska, jako smrt... vody mnohé nemohou uhasiti lásky, aniž řeky zatopí ji.« (Velepisť Šal. 8, 6—7.) Vám, nesmrtelní hrdinové naši, patří celá láska srdcí našich, vám v nehynoucí lásce dnes věnujeme vonné kadidlo zbožných modliteb!

2. Než nejen láskou, nýbrž také úctou jsme vám povinni, slavní hrdinové! Staří říkali: »Dulce et decorum est pro patria mori!« »Sladko a čestno — umřít za vlast!« Památka padlých hrdinů uchovávána zvláštními slavnostmi, jim na počest stavěny pomníky.

A my křesťané neměli bychom míti úcty před těmi, kteří ten největší čin vykonali, tu největší obět přinesli? Vy, slavní hrdinové, opustili jste otce, matku, manželku, děti, rodiny, domy, statky, domovy, vlasti své, abyste bojovali za vlast a za ni prolili šlechetnou krev svou. Zneuznání světem, ba mnohdy potupení, pohanění umřeli jste jako mučedníci rukou katanovou, na šibenicích, olovem a prachem. Tělesné pozůstatky vaše jsou rozptýleny po všem světě širém; nezvěstny v hromadných šachtách, ve stržích hor, na nekonečných polích věčného ledu a sněhu, na dně bahna, močálů, řek a moří! Na hrob váš nikdo nezasadí květiny, nikdo neurobí tam slzy! My všichni hluboce pohnuti oceňujeme nevýslovnou obět, kterou jste položili na oltář vlasti, a v úctě kloníme hlavy své před svatozáří vašeho nezištného mučednictví!

3. A proto patří vám i naše bezmezná vděčnost! Vy slavní hrdinové naši rozešli jste se po celém světě! V nebetyčných Alpách, v horkých rovinách italských, v drsných roklích albánských, na širých pláních sarmatských, v přátelské Francii, ve smavé Italii, na svaté Rusi, v neznámé Sibiři, daleko od vlasti a přátel, cedili jste krev svou a složili jste kosti své, dobývající nám krví svou samostatnost a svobodu! Po čem po staletí prahla ujařmená duše česká, po čem po věky marně toužila mysl vlastenecká, o čem po celý život snili naši národní buditelé, to šťastně dokonali jste vy, naši bláničtí rytíři! Vaší zásluhou jest, že skončila stoletá poroba, že konec vzala lidomorná válka světová, že cíl konečný položen nesmyslnému prolévání krve nejušlechtlejší! Z vaší krve vzešla nám palma vítězství a oliva míru! A proto kromě lásky, úcty patří vám, hrdinové naši, i nekonečná naše vděčnost!

* * *

Nemohli jsme věru drahocenné památky velikých reků našich uctíti dojemněji, než že shromáždili jsme se k této zádušní slav-

nosti v posvátných těchto zdech.*) Zde kdysi slavný náš Jaroslav ze Šternberka díky vzdával Hospodinu za vítězství nad krutým Tatarem, zde kdysi děkovali předkové za osvobození vlasti od jba nesnesitelného, zde zbožně modlili se i za duše padlých reků v seči kruté. Dle příkladu chrabrých předků činíme tak i my. I budíž zádušní slavnost bohatýrských reků našich zakončena nekrvavou obnovou oné oběti, kterou Pán náš krvavým způsobem přinesl na kříži. Oltář se znamením kříže a s nekrvavou obětí mše svaté hlásá nám výmluvně: »Nikdo nemá větší lásky než ten, kdo život svůj dává za bratry své.«

Při čisté oběti té s láskou, úctou a vděčností budeme vzpomínati nesčetných slavných zemřelých reků našich, krvavých to obětí na oltáři vlasti, a z úst našich bude vznášeti se k nebesům modlitba naše, spojená s modlitbou kněze u oltáře: »Odpočinutí lehké dej slavoým rekům našim, ó Pane, světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají ve svatém pokoji. Amen.«

II.

Na Dušičky. — Promluva hřbitovní. — Symbolika hrobův.

»V zahradě hrob nový!«

(Jan 19, 41)

»Byla pak na místě, kde ukřižován byl, zahrada, v zahradě hrob nový. Tu položili Ježíše.« (Jan 19, 41—42.) V rudé záplavě červánkův nořila se ohnivá koule sluneční do modravých vlnek mořských za Askalonem, poslední nachové paprsky pocelovaly bezvládné tělo trním korunovaného Trpitele. Tiše skláněla se jarní noc, noc prvního velikého pátku na krvavou Golgotu, stříbřité paprsky vycházejícího měsíce osvětlily truchlou postavu zarmoucené ženy u hrobu ve skále. Tam stojí skormoucená matka sedmi-bolezná u hrobu svého jediného Syna. Ještě jedenkrát a na-pослед popatří do bledé jeho tváře, zsnalé, zmučené, pak položí ho Nikodem a Josef do hrobu, zavalí těžkým kamenem. Zvolna vrací se na Kalvárii. V mihotavém kmitu měsíčním žní tam k jarnímu nebi temné obrysy kříže. Veliká bolest proniká, jak sedmerý meč, srdce Mariino. V zármutku svém klesá u kříže a bledé rty její šeptají modlitbu: »Ejhle dívka Páně, staniž se mi podle slova Tvého!« (Luk. 1, 38.)

Tot dušičkový den Mariin, první památka dušičková, první den věrných zemřelých.

I my vyšli jsme dnes odpoledne na svaté pole, abychom navštívili rovy bratří, druhů, příbuzných v Pánu zesnulých. Dlouhé řady táhnou se jich tu před našima zraky, na 4000 věrných ob-

*) Řeč tato pronesena dne 27. října 1919 v posádkovém kostele Panny Marie Sněžné v Olomouci, který dle starobylé tradice byl založen Jaroslavem ze Šternberka na památku vítězství nad Tatyry.

hájců vlasti odpočívá tu spánkem spravedlivých. Leží tu v pořádku a svatém míru vedle sebe, jak pokosila je bledá smrt: přítel vedle nepřítele, Čech vedle Srba, Rus vedle Poláka, Rumun vedle Maďara, Slovák vedle Chorvata, Němec vedle Litevce. — Mnozí přišli z daleka, aby zde v naší žírné Haně pod Svatým Kopečkem složili kosti své, někteří až z dálné Sibiře, nebo mořem oddělené Malé Asie, ze slunné Italie, z černých slují balkánských, ze širých rovin svaté Rusi. Zde, daleko od rodné chýše, zachvátila je neúprosná smrt! Tam v nekonečné dálce snad čeká roztoužená choť, snad chvějící se děti, snad ustaraný otec, uplakaná matka, dobří bratři a sestry na návrat svého miláčka, ale marně, zde kryje vás již naše otcovská, vám však přece cizí země.

Abychom dle možnosti uctili památku vás všech, nám blízkých i vzdálených, známých i neznámých, přátel i nepřátel — (neboť smrt vyrovnává vše) — proto zavítali jsme sem, na toto pole smrti, do této zahrady mrtvých hrdinův a rekvů.

Při tom myšlenky naše spějí dále. Tak mnohý z vás, zde přítomných, vzpomíná na otce, bratra, manžela, přítele, příbuzného, které mu vyrvala světová lidomorná válka. Rádi byste navštívili hroby jejich, ale jsou buď velice vzdálené, anebo snad ani o nich nevíte!

V duchu zříme vzdálené, obrovské lány, drahou vlasteneckou krví zbrocená válečná pole Francie, Německa, Alp, Karpat, Balkánu, Ruska, Sibiře, Asie a jinde. Tam odpočívají četní naši bratři českoslovenští. Nikdo ze známých a příbuzných nenavštíví hrobů jejich, nikdo neskropí jich slzami, nikdo neověncí jich květinami, nikdo nerozžehne světla na nich, nikdo nepomodlí se u nich.

Právě za tou příčinou, abychom uctili všechny tyto milé své nebožtíky, zde před námi i jinde daleko od nás spánkem smrti odpočívající, shromáždili jsme se na tomto posvátném poli mrtvých, ozdobili jsme hroby jejich, rozžehli jsme tu jasná světla.

Di pak Ježíš Kristus: »Amen pravím vám, cožkoliv jste učinili jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.« (Mat. 25, 40.)

S námi dnes putují nesčetné zástupy k hrobům, věncí je kvítím, rozžihají světlo, pokropují svčenu vodou, staví kříže, konají modlitby, zpěvy, ždušní slavnosti. Tak dojista jsou dnes navštíveny a nejsou opuštěny přčetné hroby našich krajanů, druhův a miláčků v cizích krajích.

A co znamenají ty rovy, kříže, květiny, světla, kropení svčenu vodou na hrobech našich zesnulých? Proč tak činíme? Jaký význam a smysl mají symboly ty?

(Dokončení.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Omnis homo mendax ?

»Pročež odložice lež, mluvte pravdu
jedenkaždý s bližním svým!«
(Efes. 4, 24.)

Jest lež myslí, lež úst a lež života. Myšlenky, řeči a skutky mohou býti lživé. Nejrozšířenější, takofka všeobecná je lež úst. Jsou lháři z přenáhlení. Jsou lháři ze žvatlavosti. Jsou lháři ze zvyku. Jsou lháři ze zlomyslnosti. Jsou lháři ze řemesla.

Oblast lži je velmi rozsáhlá. Lež se ozývá všude, kam se jen ohlédneš, můj milý posluchači. Pravda se vyvažuje z'atem, a protože je teď zlata málo, tím méně je pravdy. Lže dítě skoro již v kolébce. Lže hoch ve škole. Jinoch mezi svými druhy. Muž ve svém povolání. Lže služebník, řemeslník, obchodník. Lže vysoký i nízký. »Není již pravdy na zemi.« (Os. 4, 1.) »Dána je v zapomenutí.« (Is. 59, 15.)

Jen tu přednost má naše pokolení, že vybroušená forma a omítka jemnějšího života mu usnadňují, aby lež zakrylo . . .

Než, jakkoli záplava lži je tak veliká, jakkoli převrácený svět si ji vysoko cení, přece nás jako věřící jistě zajímají musejí dvě otázky:

I. Co soudí o lži Hospodin, jehož pravda zůstává na věky ?

II. Jak soudí o ní lidé poctiví ?

I.

»Pravdu přemýšluje hrdlo mé, praví Bůh, a rtové moji v ohavnosti mají, co bezbožného jest. Spravedlivé jsou všechny řeči mé, není v nich nic nepravého ani převráceného. Cestu nepravou a ústa dvojího jazyka mám v ohavnosti.« (Přísł. 8, 7. 8. 13.) Jen jednu váhu má Hospodin a nezná dvojího závaží; váha falešná ohavností jest Hospodinu, ale závaží pravé jest jeho vůle. (Přísloví 11, 1.)

Rádce duchovní.

V životopise Tomáše Akvinského se dočítáme, že jedenkrát chtěl si ho kterýsi řeholník dobrati a proto naň zvolal: »Koukej, Tomáši, tamhle ve vzduchu letí vůl!« Nevinný, bezhříšný, dovolený žert. Světec podíval se směrem, kam mu veselý soudruh ukázał, a pak s vážností filosofa pravil: »Spíše bych věřil, že volové lítají ve vzduchu, nežli že řeholníci lhou.«

Tuto výpověď učeného světce či spíše svatého světce pochopíme, uvážíme-li, co je lež a čím má býti řeholník? Lež je pravý opak pravdy, tedy protivou Boha, jenž jest věčná a neomylná pravda; křesťan a zvláště řeholník mají pak býti následovníky božími, tedy milovníky a blasateli pravdy. Tato vznešená úloha měla by v nehlubších útrobách našich neshladitelným písmem býti zapsána. Měla by pronikat celý náš život soukromý i veřejný. Měla by býti měřítkem, pobídkou a cílem všech našich studií, řečí a prací. Kdo se jí stane nevěrným, stal se nevěrným Bohu, který nejen pravdě svědectví dáti přišel, ale sám se za pravdu prohlásil. Kdo je si tedy vědom, co slova křesťan a řeholník znamená, nebude se diviti pravdymilovnému sv. Tomáši, proč věřiti nechtěl, že by řeholník mohl lháti. Nebude se diviti sv. Anselmovi, který, když jej přátelé upozorňovali, aby se měl na pozor před lidmi falešnými a lháři, s udivením dítěte se tázal: »Což pak nejsou křesťany? Kterak tedy mohou lháti a býti falešní?«

Nejmilejší! Pán Bůh nás stvořil podle svého podobenství a obrazu, který není nic jiného než pravda, a uložil nám, abychom se mu čím dál tím více připodobňovali, t. j. abychom pravdu milovali, pěstovali a v ní prospívali. Je tedy Pán Bůh otcem pravdy?

A kdo že je otcem lži? Nikdo jiný nežli ten, který úlisně říkal: »Nikoli, smrti nezemřete, ale budete jako bohové.« Nikdo jiný nežli ten, který hrdopýšně sliboval: »Toto všechno tobě dám, pakliže padna budeš se mi klaněti.« Lež a zase lež. Obě lež. — Dábel ode vždycky obelhává toho, ježž pokouší ke zlému. Lucifer vzal s sebou do pekla předsevzetí: klamati a lháti napořád a lži připraviti Stvořiteli o jeho slávu, tvory pak o jejich poslední cíl. Dábel jest ve všem protivou boží. Bůh jest pravda, dábel je lež. Když mluví dábel lež, z vlastního mluví. (Jan 8, 44.)

Vidíte, do jakého přibuzenství s ďáblem přivádí křesťana lež! A pak ještě se odvaž někdo říkati, že lháti jest něco docela nepatrného!

Lež je nepravost, ale pravda je věc velkolepou, vznešenou, a nanejvýše velebnou. O tom nás příkladem poučuje sám Pán Ježíš. Zdali jste si, drazí, ještě nepovšimli, jaké to lidi a hříšníky vyhledával a sobě vyvoloval Spasitel náš dobrotivý? Z lichvářův a celníků, kteří v Palestině požívali pověsti nejhorší, vyvolil si Matouše a Zachea. Z pronásledovníků církve vybral si Šavla, o němž se vyslovil, že právě on jest mu nádobou vyvolenou. Z lidí ješitných a marnivých získal Marii Magdalskou. Z rozpuštěných ženu Samaritánku. Z vražedníků a lotrů Dismasa. Z pohanů setníka pod křížem. Ale ze lhářů si nevyvolil nikoho. Žádného

z nich neobrátil, poněvadž jimi jako věčná a neskonalá Pravda pohrdal. V nejslavnějším okamžiku před Pilátem, když se ho tento ptal: »Ty, kdo jsi?« odpověděl: »Já jsem pravda. Já jsem proto přišel na svět, abych svědectví vydal pravdě.«

Ostatně, drazí, že pravda jest něco velikolepého a velebného, to dosvědčuje samo naše svědomí, které nám Pán Bůh vložil do srdce, a které je tak dlouho nespokojené, dokud se nepřesvědčilo o správnosti a pravdivosti našeho počínání. Měj si, příteli můj, mnoho peněz! Postav si krásnou villu! Dodělej se u rodáků cíi a slávy! Tvé svědomí nepocítí z toho žádné radosti, dodělal-li se's těchto úspěchů lži a podvodem. Jediným prostředkem upokojiti svědomí jest poctivost a pravda.

II.

Jsou ovšem v majoritě lidé, kteří považují lež za chybu sice, ale ze všech chyb nejodpuštělnější. Ale nejsou-liž dokonce i takoví, kteří vyhlásují, že lhátí náleží k potřebám vezdejšího života? Nazývají lež jednou: politikou, jindy: opatrností, nezbytností. Ale jak smýšlejí o lži lidé poctiví? »Spravedlivý v ohavnosti má slovo lživé.« (Přísł. 13, 5.) Víť dobře, že »ústa, která lhou, zabíjejí duši« (Moudr. 1, 11).

Římský císař Klaudius se dověděl, že kterýsi bohatý Říman, který zemřel, byl naprosto nepoctivý člověk, který nikdy nemluvil pravdu, ale vždycky lhal. Císař rozkázal, aby jeho dům byl zbouřán, jmění aby bylo skonfiskováno a zbývalí členové rodiny poslání do vyhnanství. Přál si totiž, aby i pro budoucí časy zmizela každá upomínka na onoho nepoctivého Římana. Tak smýšlel o lži pohan.

a) Lež se zakládá skoro vždycky v samolásce. Někdo se chce líbiti a příjemným býti. Proto lichotí. Mluví o bližním a ke bližnímu jinak, než myslí. Nadsazuje a ozdobuje svou řeč na útraty pravdy.

V Holandsku se přihodila tato skutečná událost: Japonský vyslanec poslán byv od svého panovníka, po prvé vystoupil na evropskou pevninu se svou japonskou družinou. Nedaleko si hrály děti, které ještě nikdy neviděly nápadných svýma šikmýma očima lidí z říše vycházejícího slunce. Rozpustilý chlapec udělal na vyslance dlouhý nos a ostatní děti po něm učinily totéž. Vyslanec jakož i jeho průvodci chtěli věděti, co tento posuněk znamená. Žádali tedy kteréhos Němce, který se v družině také nacházel, za vysvětlení. Němec se ostýchal říci jim do očí pravdu a utekl se ke lži řka: »Tady v Holandsku je zvykem takovýmto způsobem projevit úctu a oddanost.« Japonci uvěřili. Když druhého dne byli uvedeni před holandského krále, všichni udělali naň nejprve dlouhý nos, asi tak, jak to viděli na dětech. Král se přirozeně ocitl ve velikých rozpacích. Ale ještě větší rozpaky a hrůzu pocítil Němec. Aby svou úlohu dohrál až do konce, zakousl se do lži ještě hlouběji a ve smrtelném strachu vysvětloval králi, že se v Japonsku takovým způsobem projevuje úcta lidem nejvýše

postaveným. Král se tímto vysvětlením spokojil a nyní teprve počali hosté i hostitelé s nesmírně vážným výrazem v tváři všichni častovati se dlouhými nosy. Stalo se roku 1871. Japonský vyslanec se jmenoval Ivakura. Německý tlumočník, který svou lži způsobil toto komické nedorozumění, slul svobodný pán Siebold. A parník, na němž Japonci byli připluli, se jmenoval se „Amsterdam“. (Spirago.)

Z tohoto komického a přece jen tragického příkladu poznáváte, že není radno, ale ani ne dovoleno z nouze lháti. Ostatně poctivý a čestný muž vždycky tak mluví, jak myslí. Jeho řeč zní: ano, ano, ne, ne. On ví, že co nad to více jest, od zlého jest (Mat. 5, 37). Nepoví ovšem vždycky celé pravdy, protože ví, že i mlčeti v pravý čas jest moudré; ale co poví, jest v sobě a před Bohem tak, jak to praví. A jestli mu je trpěti za pravdu, raduje se a trpí a čeká. Ví, že pravda, podobajíc se paprsku slunečnímu, přece jednou zvítězí a dráhu si proklestí, tak jako olej vyplyne obyčejně nad vodu. A dejme tomu, že by pravda žádala obětí, nejsou-liž právě tyto oběti nejslechetnější a nejzáslužnější? Naopak: získati lži popularity, statků a slávy, je škodou, ztrátou a hanbou.

b) Někdo zas chce zakrýti svou vinu a zabrániti, aby nebyl pokořen. Převrátil tedy skutek a hledá v nepravdě východu. Opět jiný chce na bližním něco získati. Proto nedopustí, aby se uznalo jeho právo, jeho dobré vlastnosti nebo přednosti. Sebe sama tedy na úkor pravdy a spravedlnosti vyvyšuje.

Když nevinným dětem ve škole vypravuji, kterak Jakub vzal na sebe kůži kozelčí a upraviv beránka podle chuti starého otce, přichází k němu a podvádí jej a představuje se lživě jako prvorozený Esau, vždycky jsem pln odporu proti takovému jednání a neopomenu i děti na to upozornit. Z celé duše pochopuji zlost Esauovu proti lstivému Jakubovi, že tento požehnání otcovské si vyloudil, a pranic se nedivím, že Jakub trestu neušel. Čtete jen o jeho útěku k Lábanovi. Čtete v bibli o jeho neklidném spánku v polích a lesích! Čtete o jeho souboji s andělem! Čtete o jeho služebné práci u Lábana! Čtete o jeho dlouhých letech ve vyhnanství! Čtete o jeho neplodné ženě! Čtete o jeho strastiplném návratu; o jeho pokoření se před Esauem; o darech, jimiž jej hleděl usmířiti! To všechno čtete a poznáte, jaké neštěstí plodí lež, již jsme se bližnímu snažili uškoditi a sobě prospěti.

Ce'á Praha byla v lednu 1924 vzrušena, když před trestním soudem projednával se proces se třemi ženami, které ve svém živobytí kupily lež na lež, několikrátě křivě přísahaly a kromě toho 10 osob ke křivému přísahání svedly. Nikdo s nimi neměl soustrasti, když skoro všichni byli odsouzeni. Žádný poctivý člověk jich nepochválil ani nepolitoval. Ale každý byl toho přesvědčen, že kdyby takové lhaní a přísahání mělo zevšeobecniti, veta by bylo po všem pořádku a důvěře...

c) Říká se, že aspoň lež žertovná je dovolena. Ale já tvrdím, že i žertovná lež se někdy špatně vyplácí. Mám na to dva příklady.

Otec jel se synáčkem po železnici. Poněvadž zvědavý chlapec neustále se nahýbal z okna, upozornil jej otec, že mu ulítne klobouk. Když však chlapeček na tuto výstrahu nedbal, sňal mu otec hbitě klobouček s hlavy a ukryl jej. Při tom s vážnou tváří řekl: »Vidíš to! Klobouk je pryč.« Chlapeček se dal do pláče. Ihned začal ho otec chlácholiti a řekl: »Neplač! Já zapísku a klobouk se vrátí.« Zapísl, ukázal mu klobouk a posadil mu jej na hlavu. Když pak po nějaké chvíli otec rozmlouval s matkou, sáhl na jednu chlapeček po klobouku otcově, vyhodil jej z okna ven a zvolal s důvěřivým úsměvem: »Tatínku, zapískej ještě jednou!«

Něco vážnějšího: Kterási matka šla se svým synkem do lesa na houby. Rozpustilý synek vyšplhal se na vysoký strom. V tom šel okolo hajný. Matka, která hajného jako žertovného muže znala, prohodila žertovně: »Zdali pak jste už spatřil tamhle na stromě toho velikého černého ptáka?« Hajný uvěřiv ženě pátral zrakem po velkém černém ptáku v šesti lesa a uzvev skutečně nějaký černý předmět vysoko mezi větvemi, namířil ručnici a střelil. Hoch vykřikl a spadl dolů mrtev. Stalo se v srpnu 1889 ve Švýcařích. (Spirago.)

Drazí posluchači! Ať si kdo chce co chce říká, lež je vždycky ohavností před Bohem. Lži nenávidějí všichni lidé, kteří jsou dbalí cti a svědomí. Varujme se jí tedy i my! Varujme se i nepatrné lži! Neboť zvykne-li si kdo lháti, stane se dvojjazyčným a lstivým, bude se ustavičně přetvařovati, bude nevěrným danému slovu, bude se zaklínati a křivě přísahati, a tuše v každém podobnou nectnost, ztratí důvěru ke bližnímu. Je nám toho třeba? Či je skutečně pravda, že omnis homo mendax? Skoro každý člověk lže? — Doufejme, že jsou mezi námi i lidé poctiví. Podle těch se řiď ne! Amen.

Fr. Malý.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Je nejstarším zvykem v naší církvi před kázáním předčítati část epistol a evangelia, jež k sobě přiléhají a většinou době církevní odpovídají. Důležitější ovšem je evangelium, poněvadž obsahuje to, co Pán Ježíš sám konal neb učil. Tak z dnešního evangelia mohou rodiče čerpati poučení, jak se mají starati o tělesné i duchovní blaho svých dětí. V ohledu prvním bude asi málo rodičů, jimž by se dnes mohl vyčítati nedostatek péče o těla svých dětí, spíše naopak mohla by se mnohým vytknouti přílišná, t. j. nerozumná, přehnaná starost o děti, aby se jim dostalo lepší existence, nežli měli rodiče sami. Mnozí rodiče jsou s to, z nerozumné lásky k dětem utrhnouti si od vlastních úst poslední sousto, nikoli aby děti nasýtili, nýbrž aby jim lepší pokrm a šat opatřili, zasypávajíce je zbytečnými hračkami a vodíce je do zábav, biografů, koncertů, divadel, lázní, na které věci mají tyto za 15 až 20 let dost času. Pak se ovšem nemůžeme diviti, že dnešní doba plodí tolik lidí omrzelých, životem přesycených, a že nemáme již žádných dětí, nýbrž tvorečky, kteří si vedou a mluví jako

staří, že to vzbuzuje odpor, někdy i hnus. Dítěti nemá se bráti ovzduší, v kterém se mu nejlépe daří, a nemá se připravovati o pravé dětské radosti, jež duši jeho odpovídají.

A je to zvláštní, že jsou to obyčejně titíž rodiče, kteří působí jen tělesnou stránu, zapomínají na duši svých dětí, jakoby nevěřili, že jejich dítě také nějakou duši má. Kolik pak dětí dnes, zvláště z tak zv. lepších kruhů umí se pořádně pomodlit? „Otčenáš“, kolik jich před šestým rokem pobýlo v kostele? A když to sami dětem dáti neumí, nemají brániti, aby jiný to jejich dětem dal. Jaká to zaslepenost ku př. neposíláti děti na náboženství jen z toho důvodu, aby prý dítě mělo více času na světské předměty, mysliti, že je pravda, co jim nesvědomitě učitelé namlouvají, jakoby tak zv. občanská výchova, v níž se o Bohu ani nemluví, mohla náboženství nahraditi. Jsou tací rodiče při rozumu a neprovozují s duši svých dětí nebezpečnou hru, která se nejen na dětech, ale na nich samých vymstí? Myslí, že dítě, jež nepoznalo Boha a povinnosti k Němu, bude jednou plniti povinnosti k rodičům!! Proč by to dělaly, proč by je poslouchaly, ctily, jim vděčny byly, na ně ve stáří pamatovaly, když tu není nikoho, kdo by jim to přikazoval a je za to odměniti sliboval? Co pak není dost odstrašujících příkladů sobectví v dnešní společnosti bez Boha, bez víry, bez náboženství? Jak zahanbuje křesťanské mnohé rodiče ten otec z dnešního evangelia! Rodiče, nedejte se svést, nedejte se klamati lidmi, jimž na blahu národa nezáleží, kteří neznají než svou pekelnou zášť k Bohu a církvi!

Ale i dnešní epistola je poučná. Sv. Pavel napomíná v ní Efezské, aby chodili t. j. živi byli moudře a ne nemoudře, vykupující čas. Co je to vykupovati čas? Co jiného, než s časem, který nám Pán Bůh na tom světě projíti popřál, moudře hospodařiti, jak k tomu Pán Kristus podobnostem o hřivnách a pannách sám napomíná. Nezapomínejme, že jsme tu jen na zkoušku a že žádný z nás nebude ušetřen té cesty poslední s toho, co za brankou věčnosti na nás čeká. Život není více než průchodícím domem a nestojí věru za to, abychom k vůli němu promrhali věčnost. Nevěříš ve věčnost? To ty jen tak říkáš, ale tvá nevěra tě bezpečným nečiní, poněvadž o věčnosti ví méně, daleko méně, než víra věřícího křesťana. A i kdybys nevěřil, pochybnosti z tvého srdce nikdo nevymýtí, že by tam za hrobem přec jen něco býti mohlo, a kdyby té jistoty, že tam něco je, bylo jen 10 procent, těch 10 procent stojí za to, abys nehrál hru hazardní. Ale i časné ohledy vybízejí nás, abychom poslechli slov sv. Pavla a žili moudře, vykupující čas. Co pak nevěra někoho uspokojila a život bez víry někoho šťastným učinil? Což pak nevidíme den co den, že zrovna nevěrci berou si život, v němž pohár rozkoší až do dna vypili, aniž by tu žízeň vášní lidských ubasili? Není z pohnutek čistě lidských lépe žiti moudře, držeti, jak Písmo sv. praví, duši svou stále ve svých rukou, moudře hospodařiti s hřivnami, nám od Boha svěřenými, než s nimi mrhati a žíti tak, jakoby žádné zodpovědnosti za činy zde vykonané nebylo? Vidíte, drazí, držeti

své vášně na uzdě a pamatovati při všem tom na poslední věci člověka, to je žítí moudře a vykupovati čas.

»Naplnění buďte Duchem sv., napomíná dále svatý Pavel v dnešní epistole, »mluvíce vespolek v žalmích, chválách a písních duchovních.« Na první pohled by se, moji draží, zdálo, že toto napomenutí apoštolovo nehodí se pro naše časy, kdy zcela jiné panují poměry. Lidé mají dnes zcela jiné zábavy, řekne mnohý, než zpívat žalmy a duchovní písně, aniž by těmito moderními zábavami musili hřešiti. Přiznávám, že poměry jsou dnes jiné a nijak neodsuzuji divadla, koncerty, biografy a představení, jež pěstují opravdové umění, ale je přec jen otázka, kdy žili lidé skromněji, spokojeněji, zda tenkrát, kdy zábav v našem smyslu nebylo, a kdy se bavili lidé písněmi duchovními, čtením nábožných knih atd., než dnes, kdy lidstvo žene se nervosně ze zábavy do zábavy, aby nikdy nemělo dost, aby bylo v srdci stále nespokojenější, hladovější? Šťěstí nespočívá užívaní, nýbrž v umění, odříkání. Ne ten, kdo mnoho má, ale kdo k životu málo potřebuje, je opravdu šťastný.

Vezměte, draží v Kristu, do rukou staré, nádherně psané kancionály, anebo jen zpěvník s našimi něžnými, čistými, nevinnými národními písněmi, a odpovězte mi poctivě, dovedeme my něco podobného dnes? Ty naše moderní skladby mají snad vyšší cenu uměleckou, skládá je někdo, kdo má, jak se říká, školu, ale ta duše zbožná, šťastná, spokojená z nich nemluví, jako z těch písní našich dávných předků. Jaká tu vyjádřena víra, naděje i láska, jaká odevzdanost do vůle prozřetelnosti boží, jaké perly tu uloženy prostého, nezkaženého ducha národního! Sv. Pavel psal svou epistolu k souvěkovcům, t. j. lidem, žijícím před 19. stoletími, ale kdyby ho dnešní lidstvo poslechlo a kdyby ku př. v českém národě zazněly ty nádherné naše rorátní zpěvy, ty vánoční koledy, ty staré skladby tisícileté, jež tu i tam posud se ozývají v našich kostelích, a dovedou uchvátit každého Čecha, jenž to se svým národem dobře myslí, myslím, že by to lidstvo pranic nechybilo a na svém pokroku se neprohřešilo.

Vidíte, moji draží, co krásných pravd chová v sobě ta jediná nedělní epistola! Jak by lidé zmoudřeli, ze svého dnešního zbožňování hmoty se povznesli k vyšším, ideálnějším cílům člověka, jak by toho překotného hnaní se za požitky nechávali, od sobectví, bezohlednosti a lakoty k lásce, milosrdenství, k pravému cenění člověka se povznášeli, a jak by se k nám přistěhovala zase láska, snášlivost, pravá humanita čili lidskost, kdybychom se chtěli vrátit k těm tradicím a k tomu svému pokroku dnešnímu čerpali z nich a přidali, co na nich bylo dobrého. Kéž by vážnější četba místo pikantní literatury dnešní šířila se v našem lidu, kéž by zase sv. Písmo, nepřeberná pokladnice pravd vážných, stalo se v národě našem tak uctěno, jako kdysi! Vše to nebylo by žádné zpátečnictví, ale pravý, požehnaný pokrok, jenž by přinesl naší vlasti to, čeho dnes nejvíce potřebuje, klid, svornost, víru našich předků a s ní boží lásku. Amen.

J. Kousal.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

O křesťanském lůžku.

Pane, sestup, prve nežli umře syn můj.
(Jan 4., 49.)

1. Pán Ježíš tři léta po zemi židovské chodil, učil a všude dobře činil. Lidé ztracení, nešťastní, churaví nalézali u něho pomoci. Nejvíce nám vypravují sv. evangelisté zázraků na nemocných, kteří leželi na smrtelné posteli. Byl to ku př. člověk šlakem poražený, člověk 38 let nemocný a takovým byl i syn úředníka královského v Kafarnaum. Z jícnu smrti vysvobozuje náš Spasitel nešťastníky, aby je získal pro život věčný. Smrtelná postel jest poslední štace hříchů. Odtud hřích posílá své oběti na věčnou smrt. Ale tomu nemá býti. Smrtelná postel jest také poslední místo, kde dobrý Spasitel podává člověku ruku, aby ho zachránil. Tyto dvě myšlenky budou dnes předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

2. Učení víry jest, že smrt přišla na svět skrze hřích. Kdyby první lidé nehřešili, měli bychom tělo nesmrtelné. Nebylo by nemocí, utrpení, bídy. Naše vlastní utrpení, bolesti, choroby jsou následky také našich mravních poklesků.

Konečně donesou hříchů člověka na poslední stanici — na smrtelnou postel. Sem vyšlapou si cestu všechny naše sny, radosti, požitky hříšného života. To je první odměna hříchů! Zde ochutnávat jeho ovoce. Zde teprve začínáme chápati bídu života. Zde platíme hříchů, strachů, bezesnými nocemi, bolestmi. Zde dosahuje adamův člověk svého cíle, svého konce. Poslední štace na světě, odtud jede se buď tam, buď onam.

A proto milý křesťane, když tě nemoc dovleče na lůžko, musíš zvolati: mám, co jsem chtěl, klidím, co jsem zasel, trpím, čeho jsem si zasloužil.

3. Než nezoufej si duše ustrašená na lůžku bolesti. Spasitel ti podává ruky, aby tě zachránil.

Že je smrtelné lože bojiště, kde se rozhoduje na vždy o osudu člověka, proto měl Spasitel na toto místo oči zvláště upřeny. Odtud dostal nejvíce duší a nebe je dostává odtud dosud. A kterak?

Pokud jsme zdraví, je nám tak, jako bychom více světu patřili. Skláníme se k němu, proň cítíme, více jej milujeme. Jak jest svůdné heslo: jsi mlád, jsi zdrav — jen užij toho krásného světa. Jak se to přeje vesele: vždyť jsme jen jednou na světě, mládí jak poupě odkvete. Kdo by tomu pokušení odolal?

4. A proto Kristus Pán se svou přísnou naukou v potlačování žádostí a sebe přemáhání, jest celému způsobu života nesympatický, nelákavý. Proto tolik a tolik lidských bytostí jde svou vlastní cestou, jde jen za hnutím svého srdce. Ano, pečlivě se vyhýbají místu, kde by slyšely jiné hlasy, jiné názory.

Ale nyní, když jsou úly na posteli složeny, ustupuje svět se svými radostmi a kouzly. Tělo bolestmi navštívené přestává rozkoš a hřích dráždit. Oči se na vše dívají jinak, chápají jinak. Co dříve lákalo, dráždilo — vzpomínka na to působí ošklivost, nevoli . . . myšlénka na věčnost přistupuje, napomíná k strachu nahánějí. Vidíme bídu hříchů žijících, cítíme ji hlouběji, bolestněji. Tu si duše vzpomíná na svou otčinu. Volá po Spasiteli, natahuje po něm své vyhublé ruce.

5. A Spasitel neotálí. Jde za voláním pobloudilé duše. Je to sice od nás nehezké, že ho teprve nyní voláme — je to proň takřka potupné, že se má nyní spokojiti tím, co mu nabízíme, totiž schátralou duši. Ale on je tak veliký ve svém milosrdenství, že nevidí naši přišernou řadu poklesků, nýbrž vidí jen naši úzkost, naši důvěru, — marnotratného syna, — naši lítost. Tak se provádí smíření s Bohem. Nemocný potom platí trpělivostí a modlitbami Bohu svoje dluhy.

A tak se křesťanské lože stává záchraným prknem, na kterém duše po ztroskotání korábu života pluje do přístavu spásy.

6. Křesťanská duše, když tě potká pohroma, že se musíš položit na lože, rozpomeň se nejdříve na to, čím ti toto lože může býti, jaké požehnání může ti přichystati. Když se tvůj Spasitel potom u něho ocitne, můžeš si blahověčti. Neboť umřítí bez lože smrtelného bývá pro člověka něco velmi nebezpečného. Lidé si ovšem myslí, jen dlouho nestonat, umřítí hned, bez bolesti, beze strachu, to by bylo nejlepší. Ale, milí přátelé v Kristu, v litanii jest jedno zvolání: od náhlé a nenadále smrti vysvobod nás, Pane!

A toto zvolání učí nás, že náhlá smrt musí býti horší, než dlouhá nemoc. A také je. Neboť zemřítí ve hříších a bez lítosti, je tolik jako upadnouti do rukou Boha živého a spravedlivého.

I nejsme daleko od pravdy, když pravíme: Smrtelná postel jest křesťanu darem Božího milosrdenství.

D o s l o v.

7. O můj Spasiteli, jsem ještě zdrav a jsem snad tvůj marnotratný syn — uděl mi tu milost, abych poznal, čeho je mi třeba, bych se k tobě vrátil. Bude-li to vůle tvá, abych, než mne dají do rakve, smrtelné lože si vyhledal, dej mi tu milost, abych odevzaně trpěl a věčně nezašel, nýbrž uslyšel lásky plná slova tvá: Synu můj, živ jsi! — Amen.

Vinc. Drbohlav.

Slavnost Všech Svatých.

K bohatému asijskému králi Kroesovi přišel jednou na návštěvu mudrc Solon. Král ukázal mu veškeré své bohatství a tázal se pak: »Nejsme-li nejšťastnějším člověkem na zemi?« Solon odpověděl: »Před smrtí nelze nikoho prohlásiti šťastným.« Chtěl tím dáti na jevo, že může král před smrtí přijíti ještě o všechny své poklady. A to se také skutečně stalo. Záhy na to počal

Kroesus válku proti perskému králi Cyrovi. Před tím ale poslal ještě posla do věštního delického, aby se otázel, zdali zvítězí. Věštník odpověděl dvojsmyslně: »Překročí-li Kroesus řeku Halys, zničí velkou říši.« Slova ta vykládal si Kroesus ve svůj prospěch a překročil řeku Halys. Avšak byl Cyrem přemožen a zajat (roku 549 před Kristem). Cyrus poručil, aby upálili Kroesa na hranici. Když již Kroesus stál na hranici, zvolal: »Ó Solone, Solone, ach Solone.« Cyrus divil se tomu volání, dal snést Kroesa s hranice a k sobě ho předvésti; pak se ho tázal, co má znamenati jeho volání. Kroesus vypravoval králi Cyrovi o své rozmluvě se Solonem a pravdivosti slov mudrcových. Král Cyrus si myslel, že by mohlo i jeho cosi podobného potkati a proto daroval Kroesovi život.

Podobných Kroesů žilo již na světě velmi mnoho, kteří vším oplývali, po čem srdce lidské obyčejně touží, konečně ale všeho zbaveni, umírali. Proslulá Isabela, choť Karla V., nevidanou spanilostí svou obdiv, ale mrtvola její ohyzdností ošklivost budila v každém, kdo ji spatřil. — Mocí, slávou, bohatstvím i roslavený býval druhdy Belisar, vůdce vojska v Řecku, posléze pak jako slepec o almužnu žebрал. Nic není pod sluncem stálého. A právě toto vědomí, ta zkušenost proměnlivosti a nestálosti všech vzdejších věcí jest onen pelyněk, který každou pozemskou radost zhořčuje. Jestli bohatstvím kdo oplývá, dělá jej ustavičně myšlenka: »Co jsi připravil, co jsi nahromáčil, čím bude?« Těší-li se kdo z pevného zdraví, léká se při vzpomínce, že v brzkou nemocen bolestí může úpěti. A kdyby po celý život v štěstí a spokojenosti žil, zalekne se myšlenky, že smrt všemu konec učiní. A proto není a nebude na zemi pravé blaženosti.

Jest to také tak na nebi? Jsou tam svatí též jen na chvíli? Strachuj se také, že blaženost nebeská se jednou změní a ukončí. Nikoliv. »V nebi nebude žádné smrti více.« (Zjev. 21, 4) »Radovati se bude srdce naše,« slibuje Kristus Pán, »a radosti vaší žádný neodejme od vás.« (Jan 16, 22.) »Spravedliví věčně živi budou a u Pána jest odplata jejich« (Moudr. 5, 16) A podobně na mnoha jiných místech Písma sv. zaručuje nám Bůh sám věčnou, neproměnitelnou trvalost radostí nebeských. »Blahoslavení budou v nebi na Boha patřiti, milovati ho, chváliti a požívatí bez konce.« praví sv. Augustin.

V nebi budeme ve společnosti samých dobrých a šlechetných bytostí. »Stalo se, že umřel žebrák Lazar a nesen jest od andělů do lůna Abrahamova.« (Luk. 13, 22.) »Přijdou mnozí od východu a od západu a stoliti budou s Abrahamem, Isákem a Jakubem v království nebeském.« (Mat. 8, 11.) Vneseni býti do lůna Abrahamova, stoliti s Abrahamem, Isákem a Jakubem v království nebeském nemá žádného jiného smyslu, leč býti uveden do společnosti jejich v království nebeském. Nejsou pak jen pouze právě uvedeni praotcové dědici království nebeského, »veliký zástup, jehož žádný přechází nemohl«, viděl prorok novozákonní ve svém Zjevení (7, 9), »an stojí před trůnem a obličejem Beránka.«

Od té doby kolik milionů svatých a světic božích vešlo do slávy nebeské.

»Do nebe ale nevejde nic poskvrněného a čírného ohavnost a lež,« (Zjev. 21, 27) — tedy žádný zlý, svárlivý člověk, nýbrž samí »chudí duchem, tiší, lačníci a žízňící po spravedlnosti, milosrdní, čistého srdce, pokorní« — slovem do nebe dostane se jen nejvzácnější květ člověčenstva, jen lidé nejctnostnější, nejslechetnější. A jelikož kromě pokolení lidského také dobrým andělům nebe za obydlí vykázano jest, jest v nebi společnost nejslechetnějších bytostí. Jaká tedy rozkoš býti v takové společnosti! Rozkoš ta nedá se vysloviti.

Vyvolení Páně na Boha svého tváří v tvář patří a ustavičně ho požívají. Ano, Bůh sám je podílem a odplatou hojnou vyvoleným přátelům svým v nebi. »Vyvolení, oblečení v roucho bílé, stojí před trůnem božím a slouží jemu dnem i nocí.« (Zjev. 8, 15) Sv. Pavel v listu svém k Thes. 4. 6. těší věřící: »My vždycky s Pánem budeme,« a v listu ke Kor. 13, 12 píše: »Nyní vidíme Boha skrze zrcadlo v podobenství, ale tehda tváří v tvář.« Kristus Pán sám praví: »Sloužil-li mi kdo, následuj mne, a kde jsem já, tu i služebník můj bude.« (Jan 12, 26.) Konečně ve své velekněžské modlitbě mluví Spasitel k svému nebeskému Otci: »Otče chci, aby kde jsem já, i oni, které jsi mi dal, se mnou byli, aby viděli slávu mou, kterou jsi mi dal.« (Jan 17, 24.) Bůh sám bude tedy odplatou svých věrných.

Rozkoší oplývá srdce naše, patříme-li na oblohu a na ty tisíce rozmanitých tvorů; kterak ale teprv zaplesáme, až na Všemohoucího tvůrce všech těchto bytostí patřiti budeme. Úžas zmocňuje se nás, pozorujeme-li tu moudrost, s jakou Bůh všecko řídí a spravuje; v jaké ale slasti budeme se klaněti, až tuto moudrost věčnou spatříme, tak jak jest. Jaký blahý cit se nás zmocňuje, uvažujeme-li velikost milosrdenství božského; ale co teprv pocítíme, až tváří v tvář užííme onu Lásku, jakou nás Bůh miluje, takže svého jednorozoného Syna dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.

Blaženost nebeská bude trvati bez proměny a bez konce na věky. Vyvolené přátely boží nikdo nevytloučí ze společnosti bytostí nejdokonalejších, nikdy více nespatri žádného pohoršení, nikdy nezakusí žádného pokušení, nikdy Boha s očí nespustí, nikdy s nebe vyloučení nebudou.

Zdali pak i já s nebeštany zpěvy chvály prozpěvovati budu ke cti trojjediného Boha? S nebeského trůnu odpovídá mi Svrchovaný: »Budiž věrný až do smrti a dám i tobě korunu života.« — Věrnost Bohu zachovati až do smrti, toť podmínka dosažení života věčného. Nebe si musíme zasloužiti. Ozbrojití se musíme štítem víry, kopím naděje a mečem lásky a statečně bojovati musíme proti úkladům ďábelským, proti pohoršení svědného světa a proti návaším pokušení vlastního těla.

Sv. Tomáše Aq. otázala se kdysi rodná jeho sestra, možno li, aby i ona sta'la se světicí? Sv. Tomáš odpověděl jednoduše:

»Chceš-li, staneš se i světící.« Státí se svatými, či dojíti odplaty věčné v nebesích mohou všichni, kdožkoli chtějí. Záleží to pouze na nich. Vždyť Kristus Pán dal všem, kteří v něho věří, moc či mohutnost a způsobilost býti syny božími — všichni lidé jsou povoláni k dědictví království božího.

Bez zásluh ovšem nikdo do nebe nevejde. Vždyť kdo chce slaviti vítězství, musí bojovati, kdo chce kliditi, musí pole obdělávati, kdo chce mzdu bráti, musí pracovati. Pán Ježíš sám přirovnává slávu nebeskou ke mzdě, jež po práci dělníkům večer vyplacena bývá. Ano, i on sám musel pracovati, trpěti, aby vešel ve slávu svou. I my, abychom do nebe přišli, musíme se přičiniti, musíme mnohá protivenství snášeti, strádati a trpěti, zkrátka zápasiti o korunu slávy věčné. To však vše záleží toliko od naší vůle.

Francouzský král Karel V. přijímám »Moudrý« položil jednou ve své komnatě na stůl žezlo a korunu a na druhý stůl meč. Pak si zavolal svého syna a pravil: »Vyber si nyní jedno, buď co na tomto stole leží, neb na onom.« Princ uchopil meč a pravil s úsměvem: »Tímto k oněm.« Podobně i my křesťané přicházíme ke koruně bojem; když přemůžeme všechna pokušení a utrpení v životě svém sneseme trpělivě, dosáhneme věčné blaženosti. (Spirago.)

Nejbezpečnější ale cestou k věčné blaženosti jest cesta zachovávání božích přikázání. Nežádá Bůh od člověka, jenž nebeské radosti dojíti chce, nějakých obzvláštních a hrdinských obětí, nýbrž chce toliko, bychom plnili vůli jeho, jak obsažena jest v přikázáních božích a církevních a v hlasu svědomí.

Kněž jeden vypravuje: Zaopatřoval jsem kdysi stařečka. Když jsem ho brzy potom navštívil, už o sobě nevěděl. Ležel na lůžku s očima zavřenýma, ale co mi bylo nápadno? V ruce držel hůl. »Co to znamená?« ptám se dcery jeho a slyším odpověď: »Než upadl do bezvědomí, pravil mi taťnek: Podej mi mou hůl, tou jsem se podpírával, když jsem chodíval do kostela, s tou bych rád umřel.« Co blažilo toho stařečka, když umřel? Radosti jeho mládí? Světské zábavy? Ne, ty modlitby, které se modlíval, ty kroky, které činil do kostela, ty služby boží, jimiž posvěcoval svoje práce, ty ho blažily, s těmi chtěl odejít před soud boží a těmito doufal si zjednatí boží milosrdenství. (Kubíček: Káz.)

Dnes je nebe otevřené. Viz ty nepřehledné zástupy svatých a světic božích všech stavů. Hle, oni nám kynou, že i oni bojovali, setrvali, zvítězili a nyní korunováni jsou. Oni dodávají nám odvahy, bychom příkladu jejich následovali, oni volají dnes k nám s Pánem svým: Buďte věrni až do smrti a i vám se dostane koruny života.

»O slasti plná blaženosti, o blažená slasti,« volá sv. Augustin. Boha budeme v nebi viděti jak jest, jeho dokonalost, jeho dobrotu, jeho všemohoucnost, jeho neobsáhlost, jeho věčnost budeme poznávati. Tam ho budeme milovati bez míry a bez konce, držeti se ho budeme beze strachu, že jej ztratíme. Amen.

Fr. Čech.

Neděle dvacátá první po sv. Duchu.

Sicut et nos dimittimus . . . ?

Necitelný to byl služebník, jenž se svým spolubratrem, chopiv se ho, tak urputně se hrdloval! Ale za své hrdlování došel zaslouženého trestu, neboť »rozhněvav se Pán jeho, dal jej katům.« Tedy katům? Tedy do mučírny byl odevzdán ten necitelný člověk? A na jak dlouho? Dokavad by nezaplatil všeho dluhu, tvrdí sv. evangelium. Ó, je li tomu tak, pak je veta po naději na vysvobození! Dluh jeho se totiž páčí na 10 000 hřiven. Kdy jej zaplatí? Nikdy. Neboť těch 10.000 hřiven hebrejských vyváží asi 50 milionů našich korun. A právě proto, že není ani možno, aby za jeden lidský věk zaplatiti mohl jednotlivec tak veliké dluhy, musí žalář odsouzeného služebníka trvati věčně.

Nejmilejší, pozor! »Tak i Otec nebeský učiní vám, jestli-že neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých.« Dobrý, předobry jest On. Ale jeho svrchovaná dobrota obrací se v přísnost, když ji necitelní tvorové čsemetně urážejí.

Jak milosrdně nakládal na příklad dnešní král se svým s'lužebníkem! Vida, že ho zkroušeně odprošuje, odpustil mu přenesmírný dluh 10.000 hebrejských hřiven. Ale jakmile se ten nevďěčný služebník prokázal nevhodným této milosti, rozhněval se přísný Pán a dal jej katanům.

Každý člověk na světě nachází i přátele jemu přející, i nepřátele jemu na odpor stojící, kteří ho často pronásledují. Jak bolestně častokráte stěžují sobě mnozí lidé, vidouce, kterak od jiných bývají utiskováni aneb pronásledováni. Stěžování a náfek ten dobrý by ovšem byl, kdyby přílišného hněvu, kyselosti a pomstychtivosti při tom nechovali. Ale, bohužel, jakož bylo na počátku, tak atd. je i dnes mnoho lidí, kteří na svých odpůrcích jak společenských, tak politických — ustavičně pomstu hledají, myslíce zlým za zlé podle toho světa jim se odměniti. Těm a takovým já dnes za příklad stavím: I. Pána Ježíše, který nejen odpouštěti velel, nýbrž i odpouštěl a II. hodné křesťany, kteří nejen se modlili: jakož i my odpouštíme, nýbrž opravdu nepřátelům z lásky odpouštěli.

I.

a) Podivná to věc! Přes 26 let jsem knězem. Duchovních rozjímání a kázání pracoval a konal jsem bez počtu. A přece mi nikdy nenapadlo kázati o lásce k odpůrcům, o odpuštění. Příčinu toho, abych spravedlivě řekl, na jisto udati nemohu žádnou. Ale myslím, že jsem si netroufal kázati o tom, co sám procticky jsem nedovedl provádět skutkem. Ale dnes, kdy jsem se trochu v životě uklidnil, dnes, kdy s rostoucím stářím se poněkud v mé duši vyrovnaly dějiny a vášně nejedny, umínil jsem si kázat i o věci velice nesnadno proveditelné, totiž o odpouštění bližnímu. Přivedlo

mne k tomuto úmyslu také bádání, v jaké zpojitosti je částka dnešního evangelia s celým evangeliem.

Kristus Pán chtěje své posluchače a členy království lásky na zemi učiti hlavně vzájemné lásce a smířlivosti, pravil k nim jednoho dne: »Zbřešil li proti tobě bratr tvůj, domluv mu, a bude-li toho litovati, odpusť mu! A jestli-že sedmkrát za den prohřeší se proti tobě a sedmkrát se k tobě obrátí slovy: »Lituji toho«, odpusť mu!« (Luk. 17, 4, 5.) Nauka tato nebyla dosti jasna a srozumitelná apoštolům, kteří nevěděli, zdali se má bráti slovo »sedmkrát« doslovně nebo jen obrazně. Tedy Petr přistoupiv k Ježíšovi v příhodnou chvíli, tázal se ho: »Pane, kolikrát zbřeší proti mně bratr můj, a odpustím jemu: Zda do sedmikráte!« Di jemu Ježíš: »Nepravím tobě až do »sedmikráte«, nýbrž až do sedmdesátikrát« (Mat. 18, 21, 22), t. j. vždycky, kdykoli bližní tvůj tobě ukřivdí, nebo tebe urazí, buďsi lehce nebo těžce, odpusť jemu! Aby pak svou nauku o ochotném odpouštění ještě lépe vysvětlil, pověděl apoštolům a zástupům dnešní evangelium »Podobno jest království . . .«

Čemu se učíme z tohoto podobenství? Že máme svému bližnímu ze srdce odpouštěti. Chceme-li se zváti dobrými křesťany, není jiného vyhnutí: musíme odpouštět. Mnoho odpouštět. Vždycky odpouštět, kdyby nás to stálo duševní oběti a přemáhání.

b) Aby pak žádný křesťan neměl v této příčině žádné výmluvy, Spasitel nám také dal návod, kdy a jak máme odpouštěti. Nikdy neodplácel zlým za zlé. Když mu zlořečili, svědčí o Něm sv. Petr, tak nezlořečil. Když trpěl, nehrozil. Naopak: všem dobře činil a pomáhal. Nejkrásnější příklad, jak bychom měli odpouštěti, zanechal nám však na kříži.

Tedy neuškodí, když se teď na chvíli zahledíme tamhle na kříž a budeme rozjímati. Kdo tam visí na něm? Ten, který nikomu neublížil. Kdo jej tam přibil? Ti, jejichž duše byly poskvrněny t.s. sícerymi hříchy. Kdy jej na kříž přibili? Na veliký pátek o 12 hodině v poledne. Bylo to horké poledne, palčivé, ohnivé. Horké láskou, bolestné krví. Čtyři prameny krvavé, jak vidíte, prýští se po kříži dolů, jako 4 řeky vycházely z ráje. Pozorujte je! »Pozorujte nejprve nohy jeho, kterak jsou zkrváceny a hřeby probity! Kdo je probodal? Kdo je na kříž přibil? Učinili to ti, které tak dlouho hledal jako zbloudilé ovečky? Za kterými chodíval přes hory a moře, údolím i pouští, aby je přivedl k Otci nebeskému . . . Pozorujte jeho ruce! Zdvihal je jenom. Aby pomáhal a dobře činil. Spínal je, aby konal modlitby. Vztahoval je, aby žehnal. Nyní jsou přibity na kříž . . . Pozorujte jeho oči! Všecek zraněn a zbodán se rozhlíží, jakoby hledal, kdo by mu pomohl. Pohlíží k nebi, pohlíží k zemi. Ale odnikud pomoc nepřichází.«

Pozorujte jeho ústa! Nepřátelé se mu posmívají a katanové se mu rouhají. Ale jeho sevřená ústa dlouho se nepohnula. Pán Ježíš nepromluvil dlouho ani jediného slova. Tolik ran zakusilo jeho sv. tělo, ale ústa nevydala slovíčka. Konečně přece tichý Baránek otevře ústa. Ponejprv na Kalvarii rozvazuje svůj jazyk, aby pro-

mluvil. Ale co? Bude se snad řečnický hájiti? Bude dokazovati svou nevinu? Či snad chce volati k Otci všemohoucímu o pomstu? Nikoli. »Otče!« volá on a sladké provázejí tu prosbu slzy. »Otče! Vidíš, tito mne usmrcují! Odpust jim! Nevědí, co jsem já. Nevědí, co činí.«

To bylo první slovo Ježíšovo na Kalvárii. Ale spolu také první naučení pro nás. Neboť kříž ten byl zde jako nějaká kazatelna, se které dítky vyučoval umírající Otec. Nepřátelům ze srdce odpustiti — to je první naučení ze školy Kristovy.

Nuže, játku, jakou výmluvu můžeme uvéstí my, že nepřátelství s tím neb oním bližním žijeme? Snad, že se odpůrce náš v tom, v čem nám ublížil, nepoznal? Vždyť nepřátelé Pána cedili z něho krev až do poslední krupěje. Tak nám přece ještě neublížil škůdce žádný . . . Snad, že odpuštění nepřišel ještě čas, že je k tomu času dost, až budeme ležeti na lůžku umírajících, jako na kříži Kristus? Vždyť prosba za nepřátele byla řeč Kristova na kříži nejprvnější. Neodkládal s ní. Ani na Matku, ani na miláčka Jana dříve nepromluvil. Prosbu za nepřátele nechtěl ani na minutu odložití. A to sice ze srdce, ne pouze na oko naklonil se k svým nepřátelům.

Nejmilejší! Je-li zde kdo, jenž v srdci svém hněv proti bližnímu, buďsi to kdekoliv, chová — škoda všech slz, které snad někdy nad umučením Páně vyplakal! Takovému bych říci musil já, co Kristus Pán řekl na své křížové cestě: »Synu, neplač nad Ježíšem! Plač raději sám nad sebou, že jsi tak tvrdý. Hněvej se, neodpusť, podrž hořkost v srdci svém, ale buď přesvědčen, že jsi daleko vzdálen ideálu pravého křesťana!«

II.

a) Než, ty mi snad namítneš, že Kristus Pán byl Bůh a ty že jsi pouhý slabý a jak si často v takových příležitostech na omluvu říkáš: křehký člověk. Dobrá Ale buď se modlíš, nebo se nemodlíš. Modlíš-li se, tedy jistě říkáš také: »odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme . . .« Či se tak modlíš bezmyšlenkovitě? Jako ze sna? Jako ze spaní?

Víš, kdo to byl na příklad František Sáleský? Byl to biskup v Savojsku, o němž jeho současníci vypravují, že byl živým obrazem Pána Ježíše, jsa mu podoben tvář, pohledem, řečí, chůzí a zvláště laskavým jednáním. František Sáleský se nikdy na nikoho nehněval a každému odpouštěl. Kterýsi úkladný vrah jej chtěl zastřelit, ale rána se minula cílem. Útočník byl polapen, uvržen do žaláře a k smrti odsouzen. Ale sv. František mu vyprosil u krále milost a spěchal sám do žaláře tuto zprávu mu oznámit.

Jeden šlechtic pojal sv. biskupa v nenávist bez příčiny a rozšiřoval o něm rozličné pomluvy. Sv. biskup uslyšev o tom, zůstal kliden a nehájil se ani slovem. To dopálilo šlechtice, kterýž sebrav své myslivce s lesními roky a chrty noční dobou, nesmírný povyk způsobil před samým domem biskupským. Služebníci bisku-

povi byli náramně rozhořčeni. I chtěli vyjít a potrestati výtržníky. Ale biskup nedovolil. Nemohla sv. biskupa popuditi, vzkázal mu šlechtic nejhorší nadávky a dal vytlouci všechna okna domu biskupského. A hle, sv. František i to mu odpustil. Uslyševše o tom příbuzní, doléhali naň, aby svévolného šlechtice stihal soudně. On však odpověděl klidně: »To neudělám. Já chci toho člověka získati, nikoli zkaziti«. Za několik dní potkal sv. Fr. zaslepeného šlechtice na ulici. Přistoupil k němu a podal mu ruku, řka: »Příteli, já nejsem vaším nepřítelem. Vyrvete mi jedno oko a já budu hleděti na vás druhým okem zrovna tak přátelsky, jako nyní hledím na vás očima oběma.« Šlechtic se zastyděl nad svým došavdním chováním, odprosil mírného biskupa a stal se jeho největším ctitelem. Tak a podobně jednal sv. František se všemi lidmi, kteří mu činili odpor a příkoří. A nebylo téměř jednoho člověka, aby se byl laskavostí jeho neobměkčil.

Z dějin naší vlasti. Velice tklivý obraz rozvinul se v chrámu svatovítském při pohřbu knížete Oldřicha. Dostavil se totiž ke slavnosti té také předchůdce a bratr Oldřichův Jaromír, jím roku 1012 s trůnu svržený, oslepený a do vězení uzavřený. Nad rakví Oldřichovou na všecka hrozná protivensví zapomněl a hluboce se rozteskniv, pravil: »Zde tedy mrtev ležiš, jako kmen beze hnutí. Zítřka budeš pokrmem červů a za nedlouho lichou bájí. Kdybys nyní mohl, snad bys mi chtěl vrátiti zrak, když i tvoje oči vyhasly. Ale teď ti, bratře, odpouštím, aby i Bůh v milosti své nad tebou se mohl smilovati a duch tvůj odpočíval v pokoji«.

Z Itálie. Ve Ferrare byl kdysi knížetem Ercole d' Este. Ale knížecí korunu urvati mu chtěl jeho vlastní zločinný synovec Nicolo, jenž za nepřítomnosti knížete město Ferraru napadl, ale sám padl. Avšak měl ve městě spojence. Ercole se navrátil, ale nic nevyšetřoval. Domnívaje se, že kníže o spiknutí neví, jeden z jeho rádců přinesl mu na štědrý den seznam těchto spiklenců a řekl: »Je sice způsob v naší zemi, že dnes malí od velkých, dostávají dárky. Avšak já služebník přináším svému pánu dárek a to veliký. Zde vám přináším seznam spiklenců, i řes dvě třetiny mladé šlechty a 400 zámožných měšťanů, abyste zemi od těchto zločinců očistil a zabranými statky jejich se obohatil. S těmito slovy podal knížeti seznam. »A zaslouží opravdu trestu na hrdle a statcích?« ptal se kníže. »Ano!« zněla odpověď. »Nuže tedy, ať zhynou!« řekl šlechtetný vladař a hodil seznam, ani do něj nepohlédnuv, do ohně. Sotva se to rozneslo ve městě, z nepřátel obratem ruky staly se přátelé. Neří-li to krásnější vítězství lásky, nežli dát popravovat?

Z Vídně. »Protože jsem ho měla ráda«. Byla to malá dvacetiletá komptoristka. Přišla do závodu jako šestnáctileté děvčátko, téměř dítě ještě, rovnou z obchodní školy byla, pracovitá, ochotná a milá, chéť si ji nemohl vynachválit. Čtyři leta šlo všechno dobře. Až najednou vstoupil do jejího života muž. Ti, s nimiž se dříve setkala, nic pro ni neznamenalí; úsměv, stisknutí ruky, nic víc, proto snadno se vyhnula všem nebezpečím a nástrahám. Byla

z těch, které jdou za hlasem srdce. A to se najednou ozvalo. Od té chvíle byla jako na jiném světě. Pro něj nebylo jí nic za těžko. Byl hudebníkem v kavárně. Příjmy nebyly velké a octlí se často v nesnázích. Postěžoval si a dívka mu přinesla. Sáhla k vůli němu na cizí peníze, vzala s pokladny svého závodu asi 12 mil. rakouských korun. Všechno jen pro něj, sama si neponechala ani haléře. Od něho si nenechala zaplatit ani elektriku. Potom přišel objev. Ba, byly vlastně dva. Ona objevila, že její snoubenec je ženat a otcem několika dětí, v závodě objevili její defraudaci. Zoufalství bylo nesmírné, ký div, že děvčátko skočilo do vln Dunaje. Bylo však zachráněno a ocitlo se u soudu. Zaměšnavatel jí dal nejlepší vysvědčení a zřejmě litoval, že věc se dostala do rukou úřadů. Na všechny otázky shovívavého soudce odpovídala obžalovaná: Protože jsem ho měla ráda. Soudce dobře cítil, že už dávno nesedělo na lavici obžalovaných stvoření, které by si bylo zasloužilo tolik pravého lidského soucitu a proto soudil mírně . . . (Nár. Listy, 16. listopadu 1923.)

Z Argentiny. Štváckou řeč jednoho protiklerikálního poslance v argentinském parlamentě v Buenos Ayres postvaný italský dělník vypálil dvě rány na katolického faráře Orgaliho. Jedna rána kněze zranila. Vida to však, ulekl se a obrátil revolver proti sobě a způsobil si smrtelné zranění. Kněz poklekl vedle sebevraha a tak dlouho mu domlouvali, až jej pohnul před smrtí k lítostivé zpovědi. Pak teprve vysílený dal se dopravit do svého příbytku a po cestě se vroucně a radostně modlil: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme . . . Amen.« (Přítel lidu, březen 1903.)

František Malý.

Na den věrných Dušiček.

Král perský Darius Ochus měl manželku krásnou jako růže květ a miloval ji jako zřítelnici oka svého. Manželka mu zemřela, král bēdoval, ale ani nejvřelejší slza lásky a bolu nevzkřísila zemřelou královnu. Když bylo náfku a pláče mnoho, přišel ku králi jakýsi muž starý a pravil: »Králi a pane můj, poradím tobě: napíšeš-li na hrob zesnulé královny jména jen tří lidí, kteří po celý život svůj nijaké bolesti nezakusili, pak vstane královna tvá ihned z hrobu«. Král rozeslal ihned posly po celé své říši, aby hledali takové šťastné lidi, kteří by nevěděli, co bolest a zármutek. Po dlouhé době se poslové vraceli a z úst všech stejná zněla odpověď: »Celou tvou říši rozsáhlou jsme prochodili, ale nikde ani jednoho člověka jsme nenalezli, jenž by ve svém životě nepocítil co bol a žal.«

Tak jako onen král Darius, vzpomíná mnohý a oplakává na dušičky své milé a drahé, kteří klesli v tmavý hrob.

A co má člověk na světě? »Člověk ze ženy zrozený krátký žije čas a naplněn bývá mnohými strastmi. Na svět přichází jako květ a setřen bývá jako stín se ztrácí.« (Job. 14.)

Co má člověk na světě? Na různých nemá ustláno nikdo, a často sám a vlastní vinou si ulehne na trní, anebo ty trny sám připravuje jiným, ba škodolibě připravuje svým bratrům korunu trnovou.

Co má člověk na světě? Jmenní, statek, učenost, chytrost či moudrost? To všechno ukazuje k jednomu cíli, k jednomu místu a ten cíl a to místo se jmenuje hrob.

Sv. Filip Ner. měl bratra. Ten si postavil krásný dům, vše si v domě pěkně a pohodlně zařídil a když byl se vším hotov, provedl sv. Filipa po celém domě, vše mu ukázal a s jakousi pýchou pohodlnost každého zařízení v domě vysvětloval. A co mu řekl sv. Filip? »Bratře, máš krásný dům, je pravda, ale tvůj dům krásný má jednu a velikou chybu«. »A jakou«, ptá se bratr. »Vidíš, bratře, tvůj dům má dvěře a těmi dveřmi tě jednou z toho krásného domu vynesou jako mrtvolu«.

Co má člověk na světě? Úřad nějaký, důstojnost, vyznamenání? Císař Karel V. měl tak rozsáhlou říši, že mohl vším právem říci: »V mé říši slunce nezapadá«. A co mu z celé té světové říše zůstalo? Kousek půdy, nepatrný — hrob.

Co má člověk na světě? Slavné jméno, slávu, lichocení, uznání zásluh, lásku a vděčnost? Nadejde doba, člověk před časem, anebo už jako zralý klas klesá v hrob a právě ti, kteří oslavenci zpívali chvály, přicházejí ke hrobu a na rakev v hrobě padá chladná a těžká hrouda.

Co má člověk na světě? Ne to, co mu svět dá a co získá pro tělo, nýbrž co získá pro duši.

Co se to v různých časopisech napíše tuto dobu o hřbitovech, o živých a mrtvých, ale píše se jen o těle, jako by člověk měl jen tělo — a duše?

Byli malířové věhlasní a štetec jejich vdechl v prosté plátno život bujarý, a přece nepatrný červík zničil během času dílo mistrovské a mistra zničila — smrt a dle slov pohanského básníka ta bídá smrt spravedlivě tepe nohou na chatrče chudáků, jako na královské věže; tělo zničí, tělo se vrací do země, ze které vzato, ale duše putuje tam, odkud vyšla: k Bohu a k Božímu soudu a světlíme-li památku všech věrných zemřelých, vzpomínáme-li na ně a na jejich dobré skutky, vzpomeňme sobě také na jejich duši, tichou, vroucí modlitbou a to bude nejkrásnější věnec a nejjasnější světlo nad jejich hrobem. (Fr. Křen: Na Hané.)

Člověk žije na světě ne proto, aby hověl svým hříšným náruživostem, nýbrž proto, aby plně vůli Otce nebeského, připravoval se na život lepší, na život bez zármutku a bolesti, na život, který věčně trvati bude. Však ne všichni lidé příkázání Božích ostříhají. Jedni ovšem plní a vykonávají spravedlivě všecko, co zákon Boží velí, vystříhají se opatrně všech poklesků, pomáhají rádi trpícím bratřím a takto dosahují dokonalosti, jaké na tomto světě břehekmu člověku dosáti možno a s milostí Boží umírajíce, spěchají do království nebeského. Druzí opět vystříhají se všech smrtelných hříchů, ale přece často buď z neopatrnosti, buď z křehkosti lidské do-

pouštějí se všedních hříchů a tím se stávají vinnými časných trestů. Opouštějíce pak tento svět, nesou ony tresty sebou. A opět jiní, docela zkažení, opustivše pravdu Hospodinovou, brodí se v bahně tělesných žádostí, svévolně proti rozkazům Božím jednají. Opouštějíce pak tento svět, nesou na sobě hříchy těžké, smrtelné. »Do nebe nevede nic poskvrněného« (Zjev 21. 27.) »a Boha mohou jen ti viděti, kdož čistého jsou srdce« (Mat. 5. 8.) a proto ani oni druzí, ani třetí nemohou přijíti do nebe, majíce na sobě skvrny a tresty. Duše těch, kteří umírají v hříchu smrtelném a ani v poslední hodině života svého k Bohu obrátiti se nechťejí, kráčejí do věčné záhuby. Ony však duše, jichžto tíží tresty časné, ty kráčejí do místa, které nazýváme očistec, aby tam zadost učinily spravedlnosti božské a pak očistěny jsouce, hodny byly přijatu býti do království Božího.

Kdybychom nahlédnouti mohli do očistce, tam uzřeli bychom mnohé rodiče naříkati: Ach, my jsme sice Pána Boha milovali, ale ne dosti vroucně. Mnohdy jsme nezdrárné děti své netrestali, mnoho jim promíjeli, čímž se stalo, že děti naše velkých hříchů se dopustili a proto trpíme nyní a voláme k vám: »Smilujte se nad námi aspoň vy, přátelé naši, neboť ruka Páně dotkla se nás«. Viděli bychom tam mnohé syny a dcery a slyšeli bychom je naříkati: Mnohokrát zarmucovali jsme nepořádným životem svým starostlivé rodiče své, nevděkem spáceli jsme lásku jejich a proto trpíme nyní a voláme k vám: Smilujte se... Viděli bychom tam mnohé hospodáře a hospodyně a slyšeli bychom je naříkati: Mnohdy jsme povinností svým k svěcené čeládce nedostali, hříchů a nepravostí jich si nevšímali, křesťanskou kázeň v domě svém jsme zanedbávali a proto trpíme nyní a voláme k vám: Smilujte se... Viděli bychom tam i jiné a slyšeli naříkati: Když seslal Bůh na nás nějaký kříž, nějaké trápení, tu jsme hned bývali netrpělivi, reptali jsme a proto trpíme nyní a voláme k vám: Smilujte se....

Neměli bychom s nimi míti útrpnosti? Hle, ony čekají na nás, aby jim zpomoženo bylo skrze nás. Necitelnost, nevděčnost byla by to od nás, kdybychom na zemřelé zapomínali. Leží nemocný na lůžku bolesti a těší ho lékaři; padne zvíře a všichni pospíchají, aby mu pomohli. Volá věrná duše v trápení a té bychom neměli pomoci? Vždyť jsou to naši bratři, jsou to křesťané, jsou to katolíci předrahou krví Syna Božího vykoupení, jako i ti, kteří tam v mukách očistcových trpí. Ano, snad jest tam mnohého z nás otec, který se o vás tak mnoho byl nastaral, snad jest tam mnohého z vás matka, která vás pod srdcem svým nosila a pro vás všechno obětovala. Snad jest tam mnohého z vás bratr neb sestra, kteří sdíleli s vámi dobré i zlé v životě tomto. Tvrdé, kamenné by bylo srdce naše, kdybychom zapomínali na ně a neslyšeli úpěnlivého jejich volání: Smilujte se... Věncem ozdobili jste hrob jejich, bylo to pěkné, ale nezapomínejte na duši.

Modliti se máme za zemřelé bratry a sestry své, neboť »svaté a spasitelné jest za mrtvé se modliti, aby od hříchů sprostěni

byli«. (II. Mach. 12. 46.) Však netoliko modlitba, i nejdražší oběť mše svatě, půst, almužna a jiné dobré skutky jsou prostředkem, kterým vykoupiti můžeme duši otce svého, matky své, bratra, sestry, přitele z temného žaláře bolesti, z muk očistcových. Proto praví sv. Augustin: »V církvi sv. je starobylý obyčej modliti se za mrtvé a obětovati«. Důkaz toho podává nám Judas Mak., který »učiniv sbírku, poslal dvanácte tisíc drachem do Jerusalema, aby obětována byla oběť za hříchy mrtvých«. (II. Mach. 12. 43.) Jeden z nejstarších spisovatelů církevních Tertulian praví: »My vzdáváme každoročně v jeden den oběti za mrtvé«. »Mrtvým sluší přispěti ne slzami, ale modlitbami, almužnami, oběťmi. Není to bezdůvodně vymyšleno, aniž marně při službách Božích na mrtvé vzpomínáme a k onomu Beránku, jenž snímá hříchy světa, za ně prosím, nýbrž děje se to proto, aby zemřelým nějaká útěcha vzešla«. (Jan Zlat) Sv. Efrem prosil již za živobytí svého o modlitbu a oběť za sebe po smrti své: »Pojďte, bratři moji, na zemi mne uložte; ustanoveno, déle mezi vámi tu dlíti nebudu. Jako potravu na cestu dejte mi modlitby a žalmy s sebou; až pak třicet dní po mém úmrtí uplyne, svatou za mne vykonejte oběť, neboť oběťmi od živých přinese-nými zesnulým se pomáhá«. (Srov. Kaz. II.)

Sv. Augustin vypravuje v knize svých »Vyznání« následující o smrti své matky Moniky: »Když sv. Monika na své cestě do Afriky se v Ostii roznemohla, vyslovil bratr sv. Augustina přání: »Kéž by matka nám nezemřela v cizině, kéž by mohla zemřítí ve své vlasti«. Tu pravila sv. Monika: »Nečinite si příliš velkých starostí s mým tělem; pochovejte mne kde chcete. Jen o to jediné vás prosím, byste každého času vzpomínali na mne u oltáře Páně«. Nemyslela tedy na nádherný pohřeb, skvostný pomník na hrob v otčině. Prosila pouze o vzpomínku při mši svatě. Co prospívají věnce, jimiž zdobíme hroby zemřelých, co platny jsou nářky a slzy, které na hrobech jejich proléváme, jestliže modlitbou, obětí mše sv., almužnou a konáním jiných dobrých skutků jim nepomáháme?

Nejmilejší? Připojte modlitby své k modlitbám a k oné oběti předrahé, kterou dnešního dne církev sv. koná za věrné zemřelé po veškerém okrsku země. Takto splňte vroucí prosbu jejich, kterou vysílají k vám: »Smilujte se nad námi, smilujte se nad námi aspoň vy, přátelé naši, neboť ruka Páně dotkla se nás«. Amen.

Frant. Čech

Řeči příležitostné.

Tři promluvy o slavnosti zemřelých.

Napsal Msgr. Dr. Rudolf Zháněl.

(Dokončení.)

První, po čem hrob poznáme, je rov čili mohyla, hromádka hlíny ve čtverhranu srovnaná. Znaven poutí pozemskou uložil se tu poutník k odpočinku do klínu země. Tam klade se tělesná

schránka, duše však spěje ku prameni života, k Bohu. Mohyla na hrobích připomíná tedy nám povinnost, mrtvé uctivě pochovávat a za duši jejich zbožně se modlití.

Nejkrásnější ozdobou hrobu křestanova je kříž. Kříž ten hlásá nám: »Ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupení jste ze svého marného obcování, dle otcovského ustanovení, nýbrž krví Krista, jakožto Beránka nevinného a neporušeného.« (I. Petr. 1, 18—19.) Skrze kříž Kristův máme přístup k Otci na nebesích, jak pravil: »Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne.« Kristus zasloužil všem v řánu zesnulým spasení a věčnou blaženost, pod záštitou a ochranou kříže čekají mrtví na slavné vzkříšení.

Kropíme hroby svčenenou vodou. Voda je prostředkem očišt-ným. Kropíme hroby vodou, prosíce, aby duše zemřelých byly očištěny od ostatků hříchů, dle slov žalmistových (Žalm 50, 9): »Pokropíš mne hyzopem, a očištěn budu; obmyješ mne, a nad sním zbílen budu.« — »Svatá a spasitelná jest myšlenka, za mrtvé se modlití, aby od hříchů sprostěni byli.« (II. Makk. 12, 46.)

A co znamenají květiny, věnce, zelené ratolesti, jimiž zdobíme hroby zemřelých hlavně v den Dušiček? Jsou zjevným důkazem naší lásky a úcty k zesnulým, že máme hroby jejich v uctivosti. Ale připomínají nám též věnce a koruny věčné blaženosti, koruny vítězství, jichž dosáhli drazí naši, kteří nás ve smrti předešli. Důvěřujeme se sv. Pavlem (II. Tim. 4, 8), že na věčnosti »složena jest jim koruna spravedlnosti«.

Rozsvěcujeme na hrobích našich zesnulých světla. Světlo značí, že duše zesnulých žijí i po smrti těla, zároveň upomíná nás na naši modlitbu, kde prosíme: »světlo věčné ať jim svítí!« K nám pak volají tato světla, planoucí na hrobích našich miláčkův: »Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest na nebesích.« (Mat. 5, 16.) Dobrými skutky máme přispívati drahým svým nebožtíkům, aby z muk a temností očištcových brzo povzneseni byli do jasností výšin nebeských.

* * *

Drazí v Kristu! Na konec otvírám ještě poslední knihu Pisma sv., Zjevení sv. Jana apoštola, a vám všem, kteří truchlíte nad přechasnou ztrátou svých drahých, čtu: »Slyšel jsem hlas s nebe, řkoucí ke mně: Piš! Blahoslavení mrtv, kteří v Pánu umírají. Již od této chvíle, praví Duch, aby počínuli od prací svých; neboť skutkové jejich následují jich.« (Zjevení sv. Jana 14. 13.) Netruchlete příliš nad smrtí svých miláčkův! Nejsmeť jako pohané, kteří naděje nemají.

Tentýž svatý prorok dále píše ve Zjevení svém: »Viděl jsem pod oltářem božím duše zabitých pro slovo boží, jež měli a volali hlasem jasným: Pomsti, Pane, krev svatých svých, která vylita byla!« »Potěšujte se navzájem slovy těmito!«

»Milost vám a pokoj od Boha Otce a Pána našeho Ježíše Krista, kterýžto vydal sebe samého za hříchy naše, aby vytrhl

nás z přítomného věku nešlechetného podle vůle Boha a Otce našeho, jemuž jest sláva na věky věkův. Amen.« (Gal. 1, 3—5.)

III.

Na dušičky. — Promluva kostelní. — Světlo věčné, pokoj.

»Světlo věčné ať jim svítí.«
(Modlitba církevní.)

Žádná doba roční nepřipomíná úchvatněji pomíjitelnosti věcí vezdejších, jako čas nynější, doba dušičková. Minuly již ty krásné doby rozvíjejícího se jara, minuly požehnané chvíle léta v mohutném jeho rozmachu; minuly též časy krásného podzimu, kdy dokonávající příroda naposledy ještě zahýřila barvami, kdy lesní stromy oděly se tak pestrým šatem, jako nikdy před tím. Luhy i pole, lesy i sady odložily již většinou zelený svůj háv, se stromů padá list po listu, na pažitě odumírá již poslední pestrý květ, umkl v luhu i hájí radostný zpěv dovádivých ptáků. Bezlistými haluzemi stromu pohybuje jen mrazivý severák, který prohánění zvadlé listí po holých polích.

Do tohoto období ročního, kdy vše kolem nás odumírá a chystá se ke spánku zimnímu, klade církev památku všech věrných zemřelých, den dušiček.

Tu putují lidé na hřbitovy, zvony zvoní smutné hrany, v kostelích a v domácnosti, z úst kněží a věřícího lidu vznášejí se k nebesům tklivá, dojemná modlitba: Světlo věčné ať jim svítí! Ať odpocívají v pokoji!

Dnes pozastavíme se poněkud u těchto slov nám dobře známé modlitby. Budeme uvažovati, co znamenají, abychom s tím větším prospěchem mohli se je modlití.

* * *

I. (Světlo věčné.) O světle věčném mluví sv. apoštol Jan, když líčí ve Zjevení svém skvělými barvami nebe pod obrazem svatého města, nového Jerusalema. Čteme tam (21, 3—4): »I slyšel jsem hlas veliký s trůnu, řkoucí: Ať, stánek boží s lidmi, a přebývatí bude s nimi. A oni budou jeho lidem: a sám Bůh s nimi, bude jejich Bohem. A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich: a smrti již nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude již, nebo první věci pominuly ... A město nepotřebuje slunce, ani měsíce, aby svítily v něm; neboť jasnost boží osvětila je a svíce jeho je Beránek; noci zajisté tam nebude.« (21, 23—25.)

Prosíce o světlo věčné pro své drahé nebožtíky, máme vděčně vzpomínati Pána a Spasitele svého Ježíše Krista, jenž je »světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na svět« (Jan 1, 9). »V něm je život a život byl světlo lidí« (Jan 1, 9). V tomto světle prorokoval již prorok Isaiáš, když volal v boho-

nadšených svých řečích: »Lid, kterýž chodil ve tmě, viděl světlo veliké, a bydlícím v krajině stínu smrti, světlo vzršlo jim« (9, 2). Světlo veliké rozložilo se po Betlemě, když narodil se tam Spasitel. Záblesk světla toho viděli pastýři u svých stád, když otevřelo se jim nebe a sestoupili andělé k nim. Světlo to viděli v podivuhodné hvězdě i mudrci na dalekém východě. Ctihodný stařec Simeon, pozdravuje a vítaje novorozeného Spasitele ve chrámě, nazval Ho »světlem k zjevení pohanů a k slávě lidu svého israelského« (Luk. 2, 32). Ježíš Kristus pak sám vyznává slavně před zástupy: »Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude mít světlo života.« (Jan 8, 12.)

Toto světlo veliké, světlo věčné, vyprošujeme svým milým v Pánu zesnulým, když zbožně voláme: »Světlo věčné ať jim svítí.« Prosíme, aby vyplnilo se na nich, co dí Isaiáš v duchu proročském: »Vstaň, osvět se Jerusaleme; neboť přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova nad tebou vzejde. Ať tma pokryje zemi a mrákoty národy; ale nad tebou vzejde Hospodin, a sláva jeho v tobě viděna bude. I choditi budou pohané ve světle tvém a králové v biesku východu tvého... nebude tobě již potřebí slunce k svícení přes den, ani blesk měsíce tě osvětlovati nebude: ale bude tobě Hospodin světlem věčným a Bůh tvůj slávou tvou« (60, 1—3; 19). Prosíme, aby dostalo se jim té milosti, aby skrze zásluhy Ježíše Krista viděli tvář v tvář Boha, »který sám má nesmrtelnost, přebývá ve světle nepřístupném, jehož žádný z lidí (svýma tělesnými, smrtelnými očima na zemi) neviděl, aniž viděti může, kterémuž čest a panování věčné« (I. Tim. 6, 16).

Při pohřbu a o dušičkách rozsvěcují se proto světla, jež připomínají, že duše lidská žije i za hrobem, a zároveň zřetelně předvádějí naši prosbu: »Světlo věčné ať jim svítí,« — naše vroucí přání, aby zesnulí nepatřili k těm, »kteří sedí ve tmě a ve stínu smrti« (Luk. 1, 79.)

Nás pamatuje slovo »světlo věčné« na rozsvěcenou svíci, kterou nám podali po křtu sv. se slovy: »Přijmi planoucí světlo, zachovej křest bez poskvrny, plň přikázání, abys Pánu, až přijde k hostině, vstříc spěl a život věčný měl«. Rovněž máme vzpomínati na bromničku, kterou nám rozsvítí, až ubíratí se budeme se světa tohoto.

A co jest nám činiti, abychom svým milým nebožtíkům pomohli ke světlu věčnému? Slyšme hlas Ježíše, který volá: »Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest na nebesích.« (Mat. 5 16.)

II. K modlitbě za mrtvé »Světlo věčné ať jim svítí« připojujeme přání »Ať odpočívají v pokoji!«

Slovo »pokoj« znamená dle mluvy biblické nejblaženější stav lidstva. Proroci starozákonní, kdykoliv chtěli lidu zvěst nejblaženější hlásati, oznamovali: »Bude pokoj!« (Ezech. 37, 26.) Slíbeného Spasitele, který měl věk zlatý přinést na svět, nazývali »knížetem pokoje« (Isai. 9, 14). Radostně vykládají, že »tenkrátě všechny války přestanou, že lidé nebudou ani zbraní potřebovati, ukovají

si z mečů rádlá, z oštěpů srpy« (Isai. 2, 4). Slíbený Spasitel nepřišel, nechal lidstvo s velikou toužebností čekati po čtyři tisíce let, dokud nebylo míru! Jenom za pokoje a míru chtěl slaviti svoje vtělení a narození. Proto v Betlemě andělé, zvěstující tuto nejradostnější novinu udivenému lidstvu, volali »Pokoje lidem dobré vůle!« Syn boží blahoslavlil ty, kteří v pokoji žijí se všemi lidmi, a nazval je syny božími (Mat. 5, 9). Dokonáváje na kříži, modlí se nejprve za nepřátely své, aby v pokoji se srovnávali. Vstav z mrtvých nepřeje svým milým učedníkům ničeho jiného, než pokoj; kdykoliv pak ukázal se mezi nimi, tu vždy zdravil je slovy »Pokoje vám!« (Jan 20, 19.) Pokoj a mír zanechal svým apoštolům jako statek a dědictví nejvzácnější, říká: »Pokoje dávám vám, pokoj svůj zůstavuji vám!« Proto i apoštolové přejí věřícím především pokoj, jako dobro největší. Sv. Pavel napomíná: »Pečujeme o to, co jest ku pokoji.« (Řím. 14, 19.) »Bůh není milovník různice, ale pokoje, jakož i ve všech církvích svatých učím.« (I. Kor. 14, 33.)

»Usilujte zachovávat jednotu ducha ve svazku pokoje.« (Ef. 4, 3.) »Pokoje zachovávejte se všemi a svatosti, bez níž nikdo neužít Boha« (Žid. 12, 14). »Pokoje Hospodinův budiž s vámi vždycky« — tak prosí a napomíná církev denně při mši sv. před sv. přijímáním. »Pokoje domu tomuto a všem bydlícím v něm« — tak dle napomenutí Pána, dle příkladu sv. apoštolů pozdravuje kněz při vstupu pod střechem křesťanskou.

Jak vzácným, drahocenným statkem je pokoj, poznali jsme právě v době minulé, kdy po pět dlouhých let jsme ho neměli a marně po něm toužili. Vskutku člověk nenajde štěstí bez pokoje. Máš-li statky vezdejší, bohatství, čest, ale žiješ-li v nesvornosti, v hádkách, v nepokoji se svými bližními, nejsi šťasten. A co platí o jednotlivci, platí i o celých zemích. Žádná říše nemůže býti nazvána šťastnou, zuří-li boj v končinách jejích, odbávání-li rachot děl a třeskot zbraní mír a pokoj ze země. Má-li občan býti spokojen, mají-li kvěsti umění, má-li národ žíti v blahobytu, jest především třeba pokoje.

Modlíce se za drahé své nebožtíky: »Odpočinutí lehké dejž jim, ó Pane; ať odpočívají v pokoji!« — vyprošujeme a přejeme jim dobro to nejvyšší, největší a nejdrahocennější, jež známe.

Pokoje nemají ony duše, které nejsou ještě v nebi, nýbrž zdržují se v očištění. Nazýváme je ubohými, poněvadž srdce jejich je plno nepokoje, toužíc po Bohu. Toť jest jim trýzní největší, že po dobu svého třibění v očištění nemohou patřiti na tvář boží a s Bohem v nebi se radovati. »Jako jelen prahne po vodách živých, tak touží duše má za Hospodinem« (Žalm 41, 2). Slova tato platí obzvláště o ubohých duších v očištění! Pomáhejme jim z očištění svými modlitbami, budou pak ony na nás jednou pamatovati.

Kéž bychom však i my poznali, co je nám k pokoji! (Luk. 19, 42.) Sice přijdou na nás znovu, kteří se nám libiti nebudou. Pokud na nás jest, mějme a zachovávájme pokoj se všemi lidmi.

Za své zemřelé rodiče, bratry, příbuzné, přátele i nepřátele pak horlivě se modleme, aby dal jim Pán Bůh lehké odpočinutí a svatý pokoj nebeský.

* * *

•Odpočinu i lehké dej všem zemřelým, ó Pane! Světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají v pokoji!• Jak krásná, dojemná, obsažná jest to modlitba. Proto církev také ráda a často jí užívá. I my často modleme se takto za všechny věrné zemřelé. Kdykoliv jdeme kolem hřbitova, kdykoliv slyšíme zvoniti umíráčkem, kdykoliv potkáme pohřeb, každý den při své večerní modlitbě připojme i přímlovu za duše v očistci a všechny věrné zemřelé: Ó Ježíši, skrze bolestné bičování Tvé, skrze trnovou korunu Tvou, skrze přetěžký kříž Tvůj, skrze ukrutné ukřižování Tvé, skrze přehořkou smrt Tvou, skrze svatých pět ran Tvých, skrze svatou, za nás vylitou krev: dejž odpočinutí lehké všem věrným zemřelým, světlo věčné ať jim svítí, ať odpočívají ve svatém pokoji. Amen.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Církevní zákonodárství o manželství

pokud se týče manželských překážek: *cognatio spiritualis, consanguinitas, affinitas, disparitas, cultus, mixta religio, publica honestas, crimen*, nyní a před 19. květnem 1918 se zřetelem na dotýčná zákonitá ustanovení československé republiky.

(Odpověď na pastorální otázku diecese litoměřické v roce 1924.)

Napsal dr. Ant. Ondroušek.

Konstitucí apoštolské Stolice »Providentissima mater« vydanou 17. května 1917 nabyla die Festo Pentecostes t. j. od 19. května 1918 pro celou církev moci nový kodex kanonického práva zvaný »Codex Juris canonici Pii X.« Pontificis Maximi. Titulus VII. huius codicis v kanonech 1012—1143 jedná »de Matrimonio«. Třeba tudíž nyní dle tohoto kodexu se řídit, kdykoliv se jedná o manželství církevní křestanů, zvláště katolíků. Bývalá »Instructio pro iudiciis ecclesiasticis imperii Austriaci quoad causas matrimoniales« — »Instrukce pro církevní soudy rakouského mocnářství v manželských záležitostech« — skutečně pouze soudní řád a naprosto nížádný pramen rakouského partikulárního práva v záležitostech manželských, pozbývá jako norma pro církevní manželské soudy své platnosti. Can. 1555 § 2. Cetera tribunalia servare debent praescripta canonum qui sequuntur. Vypracování nového soudního řádu jest provedeno. Zákonitá ustanovení republiky československé stanovena byla v Národním shromáždění dne 22. května 1919 v tak zvané reformě práva manželského, skládající se celkem z 32 §§. Jelikož první paragraf dříve doslovně: »K platnosti manželství se vyhledávají vyhlášky a slavnostně učiněné přivolení k manželství, a to buď občanské, buď církevní«, platí stejně pro stát sňatek uzavřený na politickém úřadě jako v kostele. Uzavřou-li snoubenci sňatek církevní, nutno při něm postupovati dle nového uvedeného již kodexu. Předmětem pastorální naší otázky jsou uvedené už překážky manželské, z nichž některé jsou *minoris*, některé *maioris gradus* dle can. 1042.

Cognatio spiritualis: Císař Justinian (530) nařídil, že kmotr a pokřtěný nemohou manželský svazek uzavřít. Církev tuto překážku uznala a rozšířila ji během století na mnoho jiných osob, též i na svátost biřmování. *Codex iuris canonici* v can. 1079 stanoví: »*Ea tantum spiritualis cognatio matrimonium irritat, de qua in can. 768: »Ex baptismo spirituale cognationem contrahunt tantum cum baptizato baptizans et patrinus*«; překážka nyní povstává jen jednak mezi křtěncem a křtitelem, pokud se týče kmotrem, ale ne mezi křtitelem resp. kmotry a rodiči křtěnce. *Cognatio spiritualis* při sv. biřmování není více závadou manželství.

Consanguinitas: Pokud se týče přímé linie, jest v platnosti dosavadní právo; stanoví can. 1076 § 1.: *In linea recta consanguinitatis matrimonium irritum est inter omnes ascendentes et descendentes tum legitimos tum naturales.*

§ 2.: *In linea collateralis matrimonium irritum est usque ad tertium gradum inclusive, ita tamen ut matrimonii impedimentum toties tantum multiplicetur, quoties communi stipes multiplicatur.* Pokrevenství ruší tudíž manželství až do třetího stupně včetně. Tato překážka se však nerozmnožuje rozmnožením cest ku společnému kmenu, nýbrž jen rozmnožením společného kmenu. Viz *Ordinariatní list č. 75 1918.*

§ 3.: *Nunquam matrimonium permitatur, si quod subsit dubium cum partes sint consanguineae in aliquo gradu linere nectae aut in primo gradu linere collateralis.* Dle toho jest pokrevní příbuzenství zrušující překážkou a) v přímém pokolení (mezi ascendenty a descendenty) neobmezeně; b) v pokolení pobočném až včetně do třetího stupně (v moci pokrevenců). (Stupeň 4. a 4. dotýkající se třetího nejsou tedy již zrušující překážkou.) Jestli několik *communes stipites*, jest i překážka několikera. Jestli pochybnost o tom, zdali je pokrevní příbuzenství v přímém pokolení, nebo v prvním stupni pokolení pobočného, nemůže manželství nikdy býti dovoleno.

Affinitas. Can. 97 § 1.: *Affinitas oritur ex matrimonio valido sive rato et consummato.* Pro švakrovství není nyní směrodatná *copula carnalis* (takže podobně jako v rakouském právu odpadá i nepočestné švakrovství), nýbrž jen platně uzavřený sňatek (oddavky).

§ 2.: *Viget inter virum dumtaxat et consanguineos mulieris, itemque inter mulierem et viri consanguineos* — Jest překážkou mezi mužem a pokrevními příbuznými ženinými a mezi ženou a pokrevními příbuznými mužovými. Platila tudíž nadále zásada: »*affinitas non parit affinitatem*«.

§ 3.: *Ita computatur, ut qui sunt consanguinei viri, iidem in eadem linea et gradu sint affines mulieris et vice versa.* Výpočet stupňů děje se dle tohoto paragrafu jako dříve.

Can. 1077 § 1.: *Affinitas in linea recta dirimit matrimonium in quolibet gradu; in linea collateralis usque ad secundum gradum inclusive.* Jest tudíž překážkou v pokolení přímém neobmezeně,

v pokolení pobočném až včetně do druhého stupně. Zrušena jest překážka švrakrovství ve čtvrtém a třetím a čtvrtém stupni dotýkajícím se druhého, dále překážka affinitas illegitima. Zákon republiky československé ze dne 22. května 1919 zrušuje bývalé ustanovení občanského práva o překážkách manželství v § 66. (affinitas in 2° gradu l. collater.) a stanoví v § 25. 3.: Švagrovství je překážkou manželství potud, že jeden manžel nemůže uzavřít manželství s příbuzným druhého manžela v pokolení přímém a s plnorodým nebo polorodým jeho sourozencem.

Codex juris canonici v can. 1077 v § 2. stanoví dále: Affinitatis impedimentum multiplicatur 1°. Quoties multiplicatur impedimentum consanguinitatis a quo procedit (t. j. rozmnožením společného kmene); 2° Iterato successive matrimonio cum consanguineis coniugis defuncti. Vzorce viz Ordinariátní list č. 75 z r. 1918. Bývalou však překážku publica honestas exmatrimonio rato non consumato jest pojmuti do švagrovství.

Publica honestas: Can. 1078: Impedimentum publicae honestatis oritur ex matrimonio invalido sive consumato sive non, et ex publico vel notorio concubinato; et nuptias dirimit in primo et secundo gradu lineae rectae inter virum et consanguineas mulieris ac vice versa. Veřejná mravopočestnost povstává z manželství neplatného, nebo z veřejného nebo notorického souložství (tedy nikoliv již ze zasnubu a z manželství non consumata) a překáží v manželství mezi jedním domnělým manželem, nebo souložníkem a mezi ascendenty a descendenty druhé strany ve stupni prvním a druhém. Platný zasnub nepůsobí více žádnou manželskou překážku.

Z veřejného nebo tajného konkubinátu povstávala dosud affinitas in honesta. Zrodí-li se z tajného konkubinátu nepočestné potomstvo, povstává impedimentum consanguinitatis in honestae. Z takového civilního manželství povstává nyní překážka veřejné mravopočestnosti.

Mixta religio. O smíšeném manželství má kodex více kanonů. Práví o něm v kanoně 1060: »Severissime Ecclesia ubique prohibet, ne matrimonium ineatur inter duas personas baptizatas, quarum altera sit catholica, altera vero sectae haereticae seu schismatica adscripta; quodsi adsit perversionis periculum coniuges catholici et prolis coniugum, ipsa etiam lege divina vetatus«, čímž vyjádřen jest od pradávna blášaný, starý, neklamný názor, že manželství smíšená protiví se co nejrozhodněji duchu církevnímu. Potom hned dodává se, kdy církev při těchto manželských svazcích dispensuje slovy kánonu 1061 § 1.: Ecclesia super impedimento mixtae religionis non dispensat nisi: 1: urgerent iustae ac graves causae; 2. cautionem praestiterit coniux acatholicus de amovendo a coniuge catholico perversionis periculo et uterque coniux de universa prole catholice tantum baptizanda et aducanda; 3. moralis habeatur certitudo de cautionum impleto.

§ 2.: *Cantiones regulariter in scriptis exigantur* a zněním kanonu 1062: »*Coniux catholicus obligatione tenetur conversionem coniugis acatholici prudenter curandi.*«

Bezprostředně pak následuje poučení pro kněze, jak počínati bv si měl u snoubenců, kteří nedbajíce na přísný zákaz smíšených manželství odvážili by se uzavíratí je nejen po obdržené dispensi před knězem katolickým, ale i jaksi dodatečně, i před duchovním nekatolickým. Právě se tam v kánoně 1063: § 1.: *Etsi ab ecclesia obtenta sit dispensatio super impedimento mixtae religionis, coniuges nequeunt, vel ante vel post matrimonium coram Ecclesia initum, adire quoque, sive perse sive per procuratorem, ministerium catholicum, uti sacris addictum, ad matrimonialium consensum praestandum vel renovandum.* — § 2.: *Si parochus certe noverit sponso hanc legem violaturos esse vel iam violasse, eorum matrimonio ne assistat, nisi ex gravesimis causis, remoto scandalo et consulto prius Ordinario.* § 3. *Non improbatus tamen quod, lege civili iubente coniuges se sistant etiam coram ministro a catholico, officialis civilis tantum munere fungente itque ad actum civilem dumtaxat explendum, effectuumque civilium gratis.*«

Posléze uvádí se v kánonech 1064 a 1102 vlastně pastorální část o smíšených sňatcích takto: »*Ordinarii alique animarum pastores: 1. fideles a mixtis nuptiis, quantum possunt, absterreant; 2. si eas impedire non valeant, omni studio curent ne contra Dei et Ecclesiae leges contrahantur; 3. mixtis nuptiis celebratis sive in proprio sive in alieno territorio, sedulo in vigilent ut coniuges promissiones factas fideliter impleant; 4. assistentes matrimonio servant praescriptum can. 1102, jenž zní v § 2.: »In matrimoniis inter partem catholicam et partem acatholicam omnes sacri ritus prohibentur; quod si ex hac prohibitione graviora mala praevideantur, Ordinarius potest aliquam ex consuetis ecclesiasticis caeremoniis, exclusa semper Missae celebratione, permittere.*« — Nestanovi tedy nový kodex o smíšených manželstvích celkem nic nového a zvláštního, vyjmeme-li okolnost, že při nich nemá se sloužiti mše svatá. K udělení dispense »a mixta religione« vyžadují se tak zvané »cautiones«. Záruky tyto dávají se smlouvou snoubenci podepsanou před dvěma svědky a farářem. Užívání výrazu »revers«, jak se dělo dle bývalého »Instructio« v manželských záležitostech, třeba zrušiti, aby záruky ve smlouvě dané a priori již nebyly bezúčinnými. Neboť zákon republiky československé ze dne 15. dubna 1920 článek 1., kterým se mění některá ustanovení interkonfesiího zákona ze dne 25. května 1868, požaduje smlouvu o výchově dětí a vyslovuje výslovně, že »reversy«, dané některé církvi nebo jejím funkcionářům nebo jiným osobám o vyznání dětí, jsou bezúčinné. »Smlouva« musí zaručovati: a) výchovu všech dětí v katolickém náboženství, b) vyloučení sňatku před ministrem akatolickým před nebo po uzavření sňatku katolického, c) volné vyznávání a vykonávání víry katolické straně a dítkám. Hlavní věcí však při všem tom jest záruky dané chrániti posilněním svědomí katolického kontrahenta, že

jest katolická církev jediné pravou a samospasitelnou. Pak zajisté katolický snoubenec nejen slíbí, ale též se vynasnaží modlitbou a dobrým příkladem svého spolumanžela přivést k poznání pravdy katolické víry.

V kánonech 1065 a 1066 uvádí kodex bránící překážky nové, posud právu neznámé, jež k impedimentum »mixtae religionis« přiřazuje. Can. 1065 § 1. dří: »Absterreantur quocque fideles a matrimonio contrahendo cum iis, qui notorie aut catholicam fidem abiecerunt, etsi ad sectam acatholicam non transierint, aut societatibus ab Ecclesia damnatis ad scripti sunt.« § 2.: Parochus praedictis nuptiis ne assistet, nisi consulto Ordinario, qui inspectis omnibus rei adiunctis, ei permittere poterit, ut matrimonii intersit, dummodo urgeat gravis causa et pro suo prudenti arbitrio Ordinarius indicet satis cautum esse catholicae educationi universae proles et remotioni periculi perversionis alterius coniugis.« A Canon 1066 dodává: »Si publicus peccator aut censura notorie innodatus prius ad sacramentalem confessionem accedere aut cum Ecclesia reconcilieri recusaverit, parochus eius matrimonio ne assistat, nisi gravis urgeat causa, de qua, si fieri possit, consulat Ordinarius.« Impedimentum impediens podobné jako mixta religio jeví se tedy mezi katolíkem, chce-li tento uzavřít sňatek buď s osobou, jež, jak všeobecně známo, buď katolickou vírou pohrdla, byť i nadále v lůně církve, ač jenom matrikově zůstávala, anebo s tím, kdož hlásí se do společností, církví svatou zavržených, či dokonce s tím, kdo jest veřejným hříšníkem, nebo církevní censurou, jak známo v jeho okolí, stížen, a nechce přijmouti svátost pokání anebo s církví se smířiti. Reforma manželského práva v republice československé přechází překážky tyto »impedimentum mixtae religionis« mlčením.

(Dokončení.)

Kázání pro děti.

Píše S. U. V.

Doba naše ne bez důvodů zove se stoletím dítěte. Zatím co na jedné straně zdůrazňuje se heslo »vše pro dítě« s tendencí, aby dítě vzdalováno bylo všeho, co by působilo zkázu krásné, čisté duše lidské, na straně druhé zatahováno jest dítě do stranických bojů, do víru politického; duše dítěte se podlamuje, mrzačí a vraždí. Vede se boj o duši dítěte a jeho budoucnost a protože koho je mládež, toho je i budoucí národ, vede se boj i o budoucnost národa.

Již před stopadesáti lety německý spisovatel a básník Jan G. Seume († 1810) napsal: »Jen tenkrát, až lidstvo bude úplně lepším, bude možno právem očekávati lepších časů; mají-li však býti lepšími lidé, je nutno začít s mládeží. Kdo chce mít pěknou štěpnici, začíná s mladými stromky, staré stromy těžko dají se ohýbati a skoro tak těžko i štěpovati.« Tutéž myšlenku vyslovil i jiný básník německý, Bedřich Hebbel († 1863) ve svém »Deníku«, an píše: »Tvrdím, že slunce člověku svítí jen jednou

v útlém a jarém věku. Co zahřeje v mládí, to nikdy úplně nevychladne, a co v mládí se ujme, rychle vypučí, vykvete a ovoce přináší.«

Aby světlo naší svaté víry záhy do vnímavé duše dětské vniklo, aby se ujalo to, co Bůh sám do duše dětské vložil, a aby ovoce přineslo, z rozkazu božského Mistra plní církev posláním svým v křesťanské rodině, ve škole, v kostele. Doba naše podlomila práci církve ve škole a tu tím větší péči o duši dítěte třeba věnovati doma a v kostele.

Dítky nadšené pro všechno krásné a velebné, co poskytuje bohoslužba katolická, přicházejí rády do kostela, přicházejí s vnímavou duší i na slovo boží do chrámu Páně. Lačná a žádostivá duše jejich často je zarmoucená, když z kázání pro dospělé určeno mnohemu nerozumí. V Německu záhy vystihli tuto touhu dětí po slovu božím a proto od několika let zavedena jsou v mnohých městech zvláštní kázání pro děti.

Kázání pro děti musí ovšem nésti se jiným postupem, jinak musí býti zpracováno než kázání pro dospělé. Podstatně musí se lišiti od tohoto kázání. Dítě vše chce poznati důkladně a proto třeba, aby mu postupně, srozumitelně, plasticky vylíčeno bylo, jak má své chyby poznávati, jak každodenním přemáháním a cvikem je může odložit, se polepšiti a až k ctnostnému, svatému životu dospěti. Kazatel musí proto vžítí se sám v život dětí, musí osvojit si jejich myšlenky a postup těch, řeč jeho musí býti řečí dětskou, výrazy musí býti dětské, pochod výkladu co možná jednoduchý, z praktického života vzatý. Příklad, vypravování, názor jsou tu nejdůležitějšími, zde nejlépe se uplatňují. Není to ovšem snadné, hluboké pravdy dětskými výrazy vyjádřiti, dětem představit i do duše vštěpovati a tak je vésti k poznání Boha Otce nebeského a Jeho Syna, ale podaří-li se to, nemá kazatel vděčnějších posluchačů nad dítky.

Avšak nejen dítky, i dospělí rádi si poslechnou dětské kázání, rádi přijdou, vždyť při pohledu na dítky ožívuje a vrací se jim vzpomínka na dávno prožité mládí, budí se v nich touha po blaženém dětství a tak mnohý, který ztratil synovství boží, v takovém kázání nachází útěchu a cestu ke spáse své vlastní duše.

Na dómě ve Freiburgu v Badensku po několik let konali kázání pro dítky beneficiati (kaplani) tamní a několikrát promluvil k dětem i dómský farář. V těchto kázáních bylo dětem vše tak dětsky a tak názorně vyloženo, že bylo opravdu radostí poslouchati a zároveň přihlížeti, jak dítky dávaly pozor a přikyvávaly. Zdálo se, jakoby to byl vzájemný rozhovor s kazatelný k dětem a dětmi na kazatelnu. Po zkušenostech získaných vydána byla tato kázání upravena a seřazena pro celý rok u Herdera: *Die Stunde des Kindes. Kinderpredigten. Unter Mitwirkung von Dr. Konstantin Brettle, Franz Josef Breant und Franz Xaver Huber, herausgegeben von Karl Dörner, Beneficiat am Münster in Freiburg in Br.* (296 stran cena 5-90 zl. m.)

Jak živě a mocně na duši dítěte působí na př. kázání na XIV. neděli po sv. Duchu na slova Spasitelova: »Pozorujte ptactvo nebeské«, když kazatel upozorňuje děti, že dnes zvířata mají slovo. »Neusmívejte se, milé děti, vždyť opravdu zvířata mnoho důležitého mohou vám povědět,« a rozvádí celonedělní příběh ze života dětského, kdy pěnkava budí a napomíná dítě, aby časně vstávalo, modlitbu a služby boží nezanedbávalo a pak po celý den ptactvo a rostlinstvo dítě provází, je napomíná, kárá a rady mu dává.

(Dokončení.)

Literární oznamovatel.

Ježíš Kristus. Jeho život, nauka a dílo. Napsal Th. Dr. Aug. Reatz, profesor theologie v Mohuči; velká 8°, 354 str. s titul. obrazem, Freiburg, 1924 u Herdra, cena zl. marek 5.50, váz. zl. marek 7.50. Všech rozbořem jádrem jest snažení po opěrném bodu duchovním a osou problémů dnešní doby jest zodpovězení otázky o podstatě křesťanství. Takovou zodpovědnou otázku však luštití může pouze vynikající znalec života Pána Krista, Jeho bytosti, Jeho nauky a Díla Jeho. Až dosud nestávalo v akademickém světě knihy, jež by vystižně, krátce sice, ale s náležitým ohledem na tento moderní problém napomáhala k rozšíření znalostí věcí těchto, až konečně podařilo se mohučskému profesorovi theologie Dr. Aug. Reatzovi tuto citelnou mezeru vyplnit knihou, technicky velmi pěkně vypravenou, pod názvem: »Ježíš Kristus, život, nauka a dílo Jeho«. Vylíčil v úvodu své stanovisko k různým pramenům této knihy, líčil v dílu I., ve 4 kapitolách, život a bytost Pána Krista. V dílu II. obírá se základními otázkami proroctví Mesiášova, pojednává o nové víře a o nábožensko mravních zásadách Nového Zákona. Díl III. obsahuje Apologii Církve. Účel knihy samé vylučuje doslov souhrnem tím, že spisovatel praví: Evangelium jest blahým zvěstováním zaslíbení Kristových, jež Milosti Boha Otce, zde na zemi, Bůh Syn započal, Duch Svatý posilnil a Církev po věky šířiti bude. To jest podstatou křesťanství a katolicismu.

Náboženská filosofie novokantismu. Sepsal a odborně vylíčil Th. a Th. Dr. Jan Hessen, soukromý docent filosofie university v Kolně n./R. II. rozšířené vydání; 8°, 198 str., vydal: Herder, Freiburg v Br. — 1924. Cena zl. marek 5.60.

Péče lidstva o království nebeské. Úvahy o poslání misijnářském, sepsal Dr. Norbert Weber O. S. B. opat. IV. a V. vydání, s obrazem spisovatele. Výpravu knižní pořídil G. Köhnperger. 8°, 310 str.; vydal Herder 1923 ve Freiburgu, cena váz. zl. marek 4.20.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

PRELÁT JEHO SVATOSTI, KAPITOLNÍ DĚKAN VYŠEHRADSKÝ,

ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistofí v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

— Honoráře vyplácí od r. 1924 nakladatelství. —

NOTANDA:

Církevní zákonodárství o manželství. Str. 419.

Číslo I. ročníku XXXII. vyjde v listopadu.

V PRAZE 1924.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle kolem sv. Karla Borrom. v listopadu. Veliký biskup. — Fr. Malý	393
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Lež urážkou Boha. — Fr. Čech	398
Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu. Poslušnost světské vrchnosti. — Jan Nep. Jos. Holý	401
Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu. Odměněná důvěra. — J. N. J. Holý	403
Neděle dvacátá čtvrtá a poslední po sv. Duchu. Poslední soud. — Jan Nep. Jos. Holý	407
Neděle poslední po sv. Duchu. — Fr. Čech	411

Řeči příležitostně.

Triduum před prvním sv. přijímáním — Ar. Oliva	414
--	-----

Část pastorační.

Církevní zákonodárství o manželství. — Napsal dr. Ant. Ondroušek	419
Kázání pro děti. — Píše S. U. V.	423

*R*ÁDCE DUCHOVNÍ

**Vychází v sešitech jednou za měsíc. —
Předplatné ročně 22 K. Přihlášky přijímá
V. KOTRBA, KNIHKUPECTVÍ PRAHA-II.,
PŠTROSOVA ULICE Č. 198.**

Číslo pošt. spoř. 114.876.

Číslo telefonu 1126.

**Vele důstojnému českému katolickému duchovenstvu
i velectěnému obecenstvu**

doporučuje se

KOTRBOVO

knihkupectví a antikvariát.

Na skladě máme kromě literatury náboženské též spisy belletristické, básně, literaturu vědeckou, přírodopisnou, atlanty, globy, mapy, obrazy, učebnice řeči, slovačky, knihy školní, obrázkové i pohádkové, hudebniny atd. — Modlitební knihy, obrázky svatých a světic v největším výběru. — Seznamy knih rozesíláme na požádání zdarma a franko. — Každé i té nejmenší objednávké věnujeme náležitou pozornost a proto voláme ku svým příznivcům: Obráťte se ve svých objednávkách knižních, hudebních a uměleckých s důvěrou na náš závod.

! Doporučujeme !

CESTOU SPÁSY

Modlitební knížka pro katolické křesťany.

Sestavil prof. **Julius Košnář.**

OBSAH: Modlitby ranní. - Mezi dnem: v době pokušení. - Mezi dnem při práci a utrpení. - Modlitby večerní. - Obnovení křesťanského slibu. - Vzbuzení tří božských ctností. - Modlitby k sv. zpovědi: Přípravná modlitba. Návod ke zpytování svědomí. Vzbuzení lítosti a dobrého úmyslu. Modlitba po sv. zpovědi. - Pobožnost před sv. přijímáním. - Modlitba po sv. přijímání. - Pobožnost při mši svaté. Při návštěvě nejsv. Svátosti Oltářní. - V pátek na památku utrpení Páně. - Rozjímání a modlitby křížové cesty. - Litanie k nejsv. jménu Ježíš. - Litanie k nejsv. Srdci Ježíšovu. - Modlitby k sv. Duchu. - Tě Bože chválime (český překlad chvalo zpěvu tak zvaného Ambrosiánského). - Litanie Loretánská. - Růženec radostný. - Růženec bolestný. - Růženec slavný. - Kratší modlitby k Panně Marii. - Modlitba k sv. andělům strážným. - Litanie ke všem svatým. - Pobožnost k sv. Josefu. - Pobožnost k sv. Anně. - Litanie k svatým patronům českým. - Modlitba k sv. Cyrillu a Methodu. - Modlitba k sv. Václavu. - Modlitba k sv. Ludmile. - Modlitba k sv. Prokopu. - Modlitba k sv. Vojtěchu. - Modlitba k sv. Janu Nepomuckému. - Modlitba k bl. Anežce České. - O slavnosti vzkříšení. - Na den sv. Marka a prosebné dny. - Na slavnost Božího Těla. - Modlitba ve všeobecných potřebách. - Modlitba za vlast. - Modlitba o pokoj a za odvrácení války. - Modlitby ve válečné době. - Modlitba za padlé vojáky. - Modlitba za žijící rodiče. - Modlitba otce nebo matky za děti. - Modlitba za bratry, sestry, příbuzné. - Modlitby za šťastnou smrt. - Modlitby nemocných. - Modlitba za umírající. - Modlitba u lože umírajícího. - U lože právě zemřelého. - Modlitby za zemřelé. - Modlitba za zemřelé rodiče. - Modlitba za zemřelé bratry, sestry, přátele a dobrodince. Za duše všech zemřelých.

Cena vkusně vázaného výtisku v plátně Kč 16.—.

Objednávky přijímá a vyřizuje

knihkupectví V. KOTRBA, antikvariát
Praha-II., Pštrossova ulice číslo 198.

**Doporučujeme svým čtenářům
kalendáře vydávané Cyrillo-Methoděj-
skou knihtiskárnou.**

Neodkládejte a co nejdříve objednejte

KALENDÁŘE

na rok 1925

velké vázané à Kč 15.— : Rodina díl I. a II.

**brož. à Kč 7.— : Maria, Meč, Praha, Vla-
stenka, Vlastenecký Poutník, Svato-
václavský kalendář a Česká Práce.**

Bohatý poutavý a poučný obsah, četné ilustrace a pečlivá úprava, jakož i téměř padesáté výročí pouti většiny z nich (u Vlasteneckého Poutníka šestapadesáté výročí) jsou nejlepším jich doporučením.

Obrazové přílohy.

Laskavé objednávky stále přijímá

**Administrace Cyrillo-Methodějské knihtiskárny a nakladatelství
V. KOTRBA, Praha-II., 200.**

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba v Praze.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle kolem sv. Karla Borom. v listopadu.

Veliký biskup.

Na břehu půvabného jezera zvaného Lago Maggiore v severní Itálii vypíná se na jednom pahorku vysoká, daleko viditelná, kovová socha biskupa, který svou pravicí žehná okolnímu kraji úrodné Lombardie. Čí je to socha? Co je to za biskupa? Je to nejslavnější biskup, který se v tomto kraji narodil, totiž sv. Karel Boromejský.

Když jsem vás již v duchu přivedl do jeho rodného kraje pokládán za svou povinnost, vám také připomenouti, že se narodil roku 1538, tedy za oné nepokojné doby, kdy náboženští reformátoři němečtí právě byli dokonali rozkolnické dílo. Evropa byla ve svém srdci roztržena. Veliká její část zřekla se víry katolické a přilnula k novému učení, které spíše hovělo vášním a nevyžadovalo tolik obětí srdce, jako víra stará.

Ještě ležely v rozvalinách ssutiny zbořených klášterů a oloupených a zneuctěných chrámů. Ještě se potulovaly ve střední Evropě bez bázně a kázně houfy ozbrojeného lidu, aniž bylo čáky na časy utěšenější.

Ale, hle! Tu se vyplnilo v hojné míře přísloví, že každá doba musí mít své velikány. Neboť právě v těchto nejsmutnějších chvílích Hospodin vzbudil Církvi řadu šlechetných srdcí a jedinců čistých, svatých a hrdiných, kteří usilovali se starou vírou staré štěstí, pokoj a řád uvésti opět do křesťanské Evropy.

Již představuji láskám vašim ty vznešené historické postavy: Sv. František Sálaský, sv. Vincenc de Paula, Jan z Kříže a Tomáš z Villanovy; sv. Tevezie, Ignác, František Xavorský a Filip Neřejský. Jan Boží zakladatel Milosrdných bratří; Angela z Desenzana na jezeře Gardském a Karel Boromejský z Arony na jezeře Lago Maggiore.

Jmenuji výslovně tohoto světce naposledy, ale to jen z té příčiny, že on ve svém charakteru soustředil jednotlivé vlastnosti, kterými vynikali onino. Bylť mírný a tichý jako sv. František.

Měl obětovné srdce jako Vincenc de Paula. Hořel láskou k Ježíši jako sv. Ignác. Psal pérem sv. Terezie. Vyznamenával se zbožností Tomáše z Vilanovy, výmluvností sv. Xavera, čistotou sv. Aloisa a vroucností Stanislava. Jako Filip Nerejský všechno rozdal, jako Jan z Boha všechny rány hojil a za všechny se modlil jako jeho krajanka sv. Angela Merici...

1. Modlitbu miloval již od útlého mládí. V onom věku, kdy člověk obyčejně o srdci ještě ani neví, otevíral on své srdce Pánu Bohu, takže mu zbožnost jako vrozenou, jako od Boha do vínku danou býti se zdála. Rodičové jeho pozorující s radostí jeho procítěnou horlivost v modlitbě, ustanovili se jej později věnovati stavu kněžskému. Církev skládala v něj nejkrásnější naděje a kterýsi kněz milánský předpovídal o něm takto: »Tento hoch se stane jednou obnovitelem Církve a vykoná věci podivuhodné.«

Jak by to bylo utěšené, není-liž pravda, drazí přátelé, kdyby naše křesťanské děti již v útlém věku pozdvihovaly srdéčka svá k Pánu! Jako květina hned při prvním paprsku vycházejícího slunce otevírá kalíšek, svůj a korunu svou obrací k slunci, od něhož čerpá vzrůst a zdar, sílu a teplo; tak i ta srdéčka křesťanských dítek kéž by se otevírala Kristu Pánu, nejlepšímu dítku příteli! Zraky jejich kéž by se obracely k Otci světel, od něhož pochází všeliký dar dobrý a každé výborné dání! Ústa jejich neposkrvněná kéž by Pána nebes vzývala a oslavovala, vcelebila slovem, písní a žalmem!

Jako pláňka musí býti záhy štěpována, aby vyrostla v úrodný, ovoce dárný strom, tak i to dětské srdéčko, nebylo-li záhy uvedeno k Bohu, v bujných letech jinošství Boha sotva nalezne, ale spíše planým, suchým, Boha prázdným zůstane.

Mnoho obětí přinášeli kněží a levité Hospodinu v předstíni a svatyni chrámové rok co rok a den co den. Ale nejdražší a nejmilejší, praví Písmo, byla Hospodinu oběť ranní. Podobně milá jest jemu upřímná pobožnost jinocha a dívky, když uprostřed klikatých cest bujného mládí svých smělých kroků staví, aby se pokořili Nejvyššímu. Přijemnou je Bohu modlitba muže a ženy, když usouzení starostmi a obklíčení hořem spínají upracované ruce k nebi o pomoc a útěchu. Předrahou je zajisté Hospodinu modlitba starce i stařeny. Neboť, když tito se modlí, modlí se s nimi zároveň ty šediny, které v poctivosti zbělely; modlí se s nimi zároveň ty vrásky, jež mi připadají jako jizvy zbylé z dávných i nedávných bojův a utrpení. Modlí se s nimi zároveň ty ruce, které se přes půl století do umdlení napracovaly; ty oči, zkalené sice, ale zkušené, protože mnoho dobrého i zlého viděly a tolik a tolik slz vyronily.

Ale nade všechno toto modlení je nejdražší a Bohu nejpříjemnější pobožnost nevinného děcka, když ono spíná ručky ještě nesprzněné krádeží a nespravedlností. Když k zemi klopí zraky ještě nezkalené žádoucí zlou. Když otevírá ústa, která ještě nelhala, a k modlitbě strojí jazyk, který dosud nezlořečil Bohu

ani člověku. Když to čisté srdce svoje uzavřené jako poupě královské růže stolisté otevírá Pánu, to srdce, do něhož se hmyz pokušení a pohoršení ještě nevetřel. Tu každý vzdech je kvítkem, každé slovo žalmem, každá prosba zápalným kadidlem, které vzhůru se vznášá k trůnu Nejvyššího.

Již tedy, drazí, pochopujete, proč jsem tvrdil, že nábožná a třeba jen prostinká modlitba nevinného děcka je a zůstane Bohu obětí nejdražší? Taková, hle, byla modlitba chlapce Borromejského . . .

2. Avšak, nestalo-li se už častěji, že mnozí dobře s Bohem začali — ale později ztratili nejen cnost, nýbrž i Boha? Jako libé červánky zardávalo se jitra jejich života — ale před polednem přišla bouře s přívalem. Jako chrám Boží právě posvěcený, tak čistou byla svatyně jejich srdce — ale za tři dny byl chrám tento zbořen, aniž bylo, kdo by jej vystavěl poznovu. Mnohý začal jako Samuel — ale skončil jako Šalamoun. Srdce zkvetlo na krátko utěšené — ale květ opět zvadnul a opadal, aniž vydal sladkého ovoce. —

Ne tak Borromeo. Když byl v nevinnosti dosáhl 16 let, odešel na vysoké školy do Pavie. Tam zanášel se zprvu studiemi právníckými, ale pak si oblíbil bohosloví. Kázeň studující mládeže v tomto městě byla velmi pokleslá, ale všechny lehkomyšlné příklady nedotekly se Karla, jehož charakter byl již ku podivu v těchhle letech ucelený. Tak jen bylo možné, že v Pavii neznal jiné cesty nežli do koleje a do kostela.

Mezitím zemřel otec, zanechav mu dědictvím obrovské jmění. Dědictví! Tolik děditi v 17 letech! Celá Itálie obracela k němu zvědavé oči, jak se zachová. Jak? Nemyslíte, že to mohlo býti velkým pokušením pro srdce jarého, vzdělaného a nyní tak bohatého šlechtice? Tisíce jinochů na jeho místě a v jeho postavení bylo by se jistojistě pohroužilo do proudu dovolených i nedovolených rozkoší. Ale on, serafín srdcem, kníže rodem, pán světa dědictvím, právník vzděláním, co on učinil? Učinil něco, nad čím užasla celá Itálie; oblékl roucho řáku Kristových a místo aby požíval sladkého dědictví, počal se připravovati, aby přijal sladké jho, ale těžké břímě stavu kněžského.

Drazí posluchači! Jak vás znám sloužíte každý Bohu podle milosti, kterou jste obdrželi a podle povolání, které jste si zvolili. Jak vás znám, vím, že útěchou je vám Bůh a zbožnost obcerstvením. Služba Boží není vám obtížnou. Kristus sice tvrdil: »Jho mé je lehké a břímě mé sladké«, ale vy víte, že žádný křž není lehký sám o sobě, neboť i Kristus pod ním klesl. Břímě zákona také není samo o sobě sladké, neboť ani David ani Petr nedovedli ho nésti bez poklesku. Ale s milostí Boží je břímě Kristovo sladké a snesitelné jho jeho. Jinak je obtížné a dosti trpké.

Ale, dejme tomu, že byste náhle a znenadání vyvedeni byli z přítomných poměrů, ve kterých žijete, a postaveni byli na ono rozcestí, kde se mezi sebou rozcházejí: mladost a mužnost; a že by vám byly dány do vínku života vyhlídky tak mnohoslibné,

jaké byly Karlovy! Ruku k srdci! Zdali pak by totéž vaše srdce odolalo lesku a přepychu? Zdali byste odmítli pohodlí, jež nezná starostí, a štěstí, jež se tak růžově usmívá? Snad by se to vaše srdce nepodalo nepravostem. Ale jistojistě by se uspalo v pohodlí, ukolébalo v přebytku a zakoukalo zprvu do radosti nevinných a dovolených, později však i povážlivých...

Toho všeho požívatí mohl Borromeo, ale neužil. »Blahoslavený«, dí Písmo, »který zhřešiti mohl a nebhřešil.« Tak hrdinný jsa jako čistý a bujarý; tak pokorný jsa jako bohatý odevzdal dědictví svědomitým správcům a šel zase do školy studovat zákon, ale ne zákon světský, nýbrž zákon Boží a přípravu na svěcení.

Hle, toť Samuel, ani ne tak matkou jako spíše vlastním srdcem vedený, přichází k Helimu, muži Božímu a veleknězi, aby se jemu a svatyni zadal ve službu doživotní!

Hle, toť David, mládenec z rodu knížecího, sklání hlavu svou pod kapkou posvátného oleje, který světí krále, proroky a kněze!

Hle, toť Šalamoun, 19 letý králevič, který na prahu mužnosti prosí Boha, aby mu udělil pravou moudrost t. j. bázeň boží!

Divila se Italie, zaradovala se Církev, zaplesali andělé...

3. Dověděl se o tomto hrdinství Řím. Papež Pius IV., chtěje nejen osobně hrdinu poznati, ale i vysoce vyznamenati, povolal jej do Říma. A víte, jak jej vyznamenal? Nemožno ani, abyste tušili.

Jako arciolec Jakub, aby nevinu syna svého Josefa vyznamenal a jak by zasluhovala, okrášlil, z Egypta čistotnému miláčkovi přinesl pěkné pestré roucho — tak sv. Otec Pius 22letého Karla Borromejského, svého miláčka, oděl purpurem kardinálským, dříve ještě nežli na kněze posvěcen byl. Jaká to byla řídká sláva, když brzo potom slavil v Kmentu svou primici! Když pak se uprázdnila v Miláně arcibiskupská stolice, vysvětil jej za biskupa a uvedl do onoho chrámu ve kterém své doby pokřtěn byl svatý Augustin.

Od času sv. Ambrože, prvního biskupa milánského, neměla tato diecése arcipastýře slovutnějšího. Borromeo byl opravdu veleknězem podle srdce božího. Bylť předně pokorný. Dvěma dokonalým kněžím světil úkol, aby na něj měli bedlivý pozor a ihned mu vždy vytkli, kdyby spatřili při něm nějakou nedokonalost, aby ji okamžitě mohl napravit. Kterak by si měli do paměti vryti tuto jeho vlastnost ti, kteří, sotva na jejich chybu někdo s láskou a nejlepší úmyslem upozorní neb napomene, ihned jsou uraženi, hněvem a pomstou se odměňující!...

Na večer převlékal se arcibiskup velmi rád v obnošené roucho. Jednou mu bylo řečeno, že roucho to je už velmi špatné, jež nesluší prý bráti kardinálovi. Odpověděl: »Za dne jsem ovšem kardinálem; popřejte mi však, aspoň na večer být Karlem!« A roucha obnošeného se nevzdal.

Jak příkladná byla jeho horlivost! On byl věru pastýř dobrý. Nebylo místa v rozsáhlé arcidiecezi, kam by nebyl zavítal. I do

nejodlehlejších osad v horách docházel hledat oveček a křísist, co bylo zahynulo. O pokrm, jež průvodci za ním do hor nosili, taktéž o chléb, kaštany a mléko rozděloval se s chudinou. A ne-jednou bylo mu na těchto cestách, jež konal pěšky s holí oko-vanou, přenocovati v chatrčích na slámě neb na holé podlaze.

Jako Tobiaš na almužny rozdal bohaté statky. Jako skála Sionská držel církev a ovečky milánské v jednotě a věrnosti bratrské. Jako onen oblak, který vedl Israele ve dne v noci na poušti, tak svítil svěřenému stádcí světlem víry nebeské. Jako hvězda — stálice na nebi, tak ukazoval cestu do nebe všem. Jako onen had měděný na poušti, při pohledu na nějž každý uštknutý uzdraven byl, stal se ubohému, od Boha krutě navštívenému Milánu prvním milosrdným Samaritánem.

Láskyplné jeho srdce se v nejkrásnějším světle ukázalo, když vypukl v Miláně mor. Šlechtici a boháči uprchli rázem z města. I královští úředníci spasili se útekem. Jediný, kdo vytrval, byl arcibiskup. Poručiv duši Bohu, jako dobrý pastýř obětoval se ne-šťastným ovečkám. Když bída rostla, vyvlekl, cokoli měl cenného ve svém domě: záclony, koberce i roucha biskupská, aby se z toho nadělalo oděvu pro chudinu. Příklad jeho nezůstal bez následování. Boháči se vzpomatovali a sahalí štědrou rukou do svých pokladen, paní prodávali své skvosty. Všichni závodili v dobročinně.

Mrtvé, hrobové ticho panovalo na ulicích; jenom umrlčí vozy jezdily. Jako by mimo něj žádného kněze v Miláně nebylo, horlivý arcibiskup jako nějaký Rafael na náměstích, v ulicích, zahradách a chýších nemocné vyhledával, je zaopatřoval a ošetřoval, pláče s plačícími a se zoufalými se modle. Bosýma nohama kráčel uprostřed kajícího průvodu, maje provaz otočený kol hrdla, v rukou kříž a volaje: »Zbřešil-li lid můj, mne tresci za to a mé pokání přijmi na usmíření svého spravedlivého hněvu! Já chci trpět. Já se chci káti za ně za všechny!« Mor si vyžádal na 25.000 obětí, mezi nimi 150 kněží — ale Karel Bor. zůstal živ a zdrav. »Bohu díky! Zaplat Pán Bůh,« vzdychali milánští...

V našem národě je ode dávna též zvykem, že ti, kteří ob-drželi nějaký dar, vyjadřují svůj dík dobrodincům slovy: »Zaplat Pán Bůh!« Co tím chtějí říci? Co znamená tato pěkná staročeská průpověď? Chudí nemohou zaplatiti bohatým. Prosí tedy Boha, aby jim hojně zaplatil. On místo nich. A co myslíte, vyslyší Bůh prosby vděčné chudiny? Ujišťuji vás o tom. Neboť Písmo sv. dí: »Kdo se smilovává nad chudým, na úrok půjčuje Hospodinu, kterýž dobrodíní jeho odplatí jemu« (Přís. 19).

Nemá-li nás toto vědomí pobádati k dobrému? Ve Starém Zákoně bylo přikázáno: »Neukážeš se před obličejem Páně prázden!« (Sir. 35.) Tím se přikazovalo, aby kdožkoli chtěl do svatyně vstoupiti před tvář Páně, přinesl vždy nějaký dar a tím darem Bohu uctil. Vykládám-li tato slova ve smyslu duševním, nemohu mluvit jinak nežli takto; »Chceme-li jednou užítí tvář Páně nad hvězdami, nesmíme tam přijíti s rukama prázdnýma, ale se zá-sluhami, s dary...

Jisto jest, že když aribiskup Karel Bor. dne 3. listopadu r. 1584 po západu slunce na věčnost se ubíral obtížený zásluhami, celé nebo zaplesalo a Bůh pravil: »Vejdí v radost Pána svého!« Amen.

Fr. Malý.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

Lež urážkou Boha.

»Mistře víme, že pravdomluvný jsi.« Krásná to zajisté chvála, kterou vydávají Pánu Ježíši úhlavní nepřátelé jeho, fariseové.

Pravdomluvný Kristus naším je učitelem a vzorem. Mluvíti právě, mluvíti pravdu jest povinností nás všech, neboť Bůh dal nám dar řeči jen k dobrým věcem. Leč, bohužel, o všech lidech nemůže se říci, že mluví právě, pravdu, znežívají vzácného daru řeči a dopouštějí se velmi často lži. Co lidí hřeší — lží!

Co je lháti? Lháti je vědomě jinak mluvíti, než jak myslíme. Lži se dopouští, kdo mluví proti svému přesvědčení, aneb mluví jinak, než jak myslí, aby bližního oklamal. Aby někdo vinným byl lži, musí býti jisto, že vypovídá nepravdu vědomě, t. j. že v srdci svém je přesvědčen, že to, co mluví, není pravda; že mluví nepravdu úmyslně, t. j. že si umínil nepravdu prohlašovati za pravdu, aby bližního obelstil. Proto lež pochází ze zlomyslnosti lidské. Kdo by však nevědomky vykládal něco nepravdivého a vůbec ani nevěděl, že mluví nepravdu, nelže, protože lháti nechce. nýbrž pouze se mýlí.

Prvním lhářem byl ďábel, jenž naše prarodiče lži ke hříchu svedl. Ďábel je původcem lži, proto otcem lži sluje. Ďábla pak následují všichni ti, kteří lhou a lidi klamou. Bůh již ve Starém Zákoně zapovídal lež, jak čteme v knize Mojžíšově: »Nebudeš lháti, aniž kdo oklame bližního svého.« (IV. 19, 11.) A svatý Antonín praví: »Řeč není dána člověku na to, by jiné klamal, nýbrž by jiným dával na jevo své smýšlení.« Tento hřích je všeobecným a tak nakažlivým, že i malé dítky brzy mu navykají. Lhář jest nebezpečným člověkem, poněvadž bývá také neupřímným, pokryteckým, málo kdy drží slovo a konečně bývá nepoctivým. Proto se neříká nadarmo, že kdo lže, ten krade.

Lidé lhou z různých příčin. Sv. Augustin jmenuje trojí příčinu lži: 1. lež žertovnou, 2. lež služebnou, 3. lež škůdnickou.

Co je lež žertovná? Mnozí lháři lži svou nikomu neškodí a nemají také zlého úmyslu někoho klamati. Lhou pro obveselení a proto takovou lež jmenujeme žertovnou. Staří vojáci na příklad rádi vykládají o svých zkušenostech a chlubí se svou statečností. Ku pravdě přidávají obyčejně také něco nepravdy. Posluchači je již znají, nevěří jim, ale poslouchají jich, aby se pobavili. Žert nevinný není hříchem, mluví-li se tak, že každý hned poznává žert.

Co je lež služebná? Kdo lže, aby sobě neb bližnímu pomohl k něčemu dobrému, aneb uchránil se škody, neb trestu zaslouženého, dopouští se lži služebné, poněvadž používá lži jako nějakého služebníka. Lži z nouze dopustil se na př. sv. Petr, když ze strachu třikrát zapřel svého Mistra: »Neznám toho člověka.« Lži služebné dopouštějí se lidé nejčastěji. Manželka často z nouze lže, aby muže oklamala, neb důležitou věc před ním zatajila. — Děti a čeládka pomáhají si lží, aby ušli zaslouženému trestu. Taková lež je vždy hříchem. Proto dí sv. Augustin: »Lháti ve prospěch bližního je právě tak hříšným, jako krásti ve prospěch chudých.«

O sv. Antimovi, biskupu nikomedskému, se vypravuje, že když od žoldnéřů císaře Maximiana hledán byl na smrt, přijal je laskavě a dobře je pohostil. Ale oni neznali ho, že by on byl ten, kterého hledají. Po obědě otázali se ho, nemohl-li by jim povědět, kde by se zdržoval Antimus, biskup. Odpověděl jim zřejmě: »Já jsem, vedte mne, jak vám poručeno, jsem hotov následovati vás.« Užasli žoldnéři nad upřímostí muže tohoto a řekli: »Ne, nepůjdeš s námi, nebo lehce jest nám oklamati císaře, řekneme-li, že jsme tě nemohli nalézt.« Biskup ale jim řekl: »Nečiňte toho, nebo lež je hřích, aniž já chci hájiti života svého lží.«

Co je lež škůdnická? Kdo používá lži, aby bližnímu na statku nebo na cti zlomyslně uškodil, dopouští se škůdnické lži, která je vždy těžkým hříchem a tím těžším, čím větší škoda bližnímu byla způsobena. Škůdnické lži dopustila se žena Putifarova. Napřed sama pokoušela a sváděla nevinného mládence Josefa k hřích, když pak jí odporoval a zanechav v ruce jejích plášť, utekl, žalovala živě muži svému: »Vešel ke mně služebník hebrejský, kterého jsi přivedl, aby mi posměch učinil: a když slyšel, že jsem křičela, nechal plášť, který jsem držela, a utekl ven.« Putifar manželce uvěřil, rozhněval se a dal nevinného Josefa do žaláře.

Škůdnickou lží i dnes lidé okrádají bližního o jmění a dobrou pověst. Zvláště škůdnické lži dopouštějí se mnozí protikatoličtí a nevěrečtí řečníci a novináři, kteří zlomyslně překrucují pravdu a mluví lež a tiskem uveřejňují, aby uškodili církvi a počestným lidem.

Škodolibí lháři následují prohaného nevěřece Voltaira, jenž spojencům svým v boji proti katolické církvi řekl: »Bratři, lžete jen hodně směle, neboť vždy něco uvázne.«

Každá lež je hříšná. Proto není dovoleno lháti ani tehdy, když bychom neměli žádného zlého úmyslu, anebo když bychom chtěli lží něčeho dobrého dosáhnouti.

Proč není lež dovolena? Lži 1. urážíme Boha nejvýš pravdomluvného; 2. poněvadž lež škodí lháři; 3. škodí bližnímu.

Každá lež urážkou Boha. Bůh je nejvýš svatý, miluje dobré a nenávidí zlého. Zlem je lež a proto Bůh, jenž jest sama pravda, nemůže sám ani lháti, ani ve lži zalíbení míti. Proto Bůh všelikou lež zapověděl: Nepromluvíš křivého svědectví! Bohu jest

lež protivnou, jak praví kniha Přísloví: »Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí, ale ti, jenž veřejně jednají, líbí se jemu.« (12, 12)

Pán Ježíš také vždy pravdu miloval a proto o sobě řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« Proto ze všech lidí nejvíce mu byli protivní fariseové, kteří lhali a se přetvařovali. Kristus Pán je proto veřejně káral: »Vy z otce ďábla jste a žádosti otce svého chcete činiti. Ten vražedníkem byl od počátku a v pravdě nestál, nebo pravdy v něm není; když mluví lež, z vlastního mluví, nebo jest lhář a otec její.« (Jan 8, 44.)

Lež škodí lháři. Kdo často lže, není charakterním člověkem a proto také nepožívá vážnosti a důvěry. »Kdo sobě libuje ve lži, povzbude vši vážnosti, pozhude všeliké víry, ale i v nenávisti bude u Boha i u lidí.« (Sv. Efrem.) Lhářem pohrdá každý člověk a nevěří mu, byť by i pravdu mluvil. (Novák: Lřest. cvič.)

Neboť jako právem soudíme o hodinách, že jsou pokazené, když jinak ukazují a jinak bijí: tak právem soudíme o zkaženosti mravní člověka, který jinak myslí a jinak mluví. Proto každý má lháře v ošklivosti a opovržení. Přezdívkou »Tys lhářem« za potupu člověk považuje, ano lhář za lež se stydí a všelijak ji zakrývá.

Již pohané nenáviděli lži, pohrdali lháři a přísne je trestali. Staří Římané považovali lež za nehodnou svobodného a poctivého muže a vypalovali lhářům znamení potupné na čelo. Byl-li kdo u Řeků postižen ve lži, nesměl zastávat žádného veřejného úřadu.

Jisto jest, že lhář nemá pravé bázně boží, není dobrým a opravdu zbožným člověkem. Neboť v kterém srdci rodí se lež, tam nemůže přebývat Duch svatý, milost boží. A kde nepřebývá Duch svatý, tam sídlí duch zlý.

Lež škodí bližnímu a společnosti lidské. Lži olupován bývá člověk o jmění, čest a dobré jméno. Kdo vypíše, kolik zlostí, mrzutostí, svárů, neštěstí způsobila a působí lež. Proto lež jest největším škůdcem spořádaného a pokojného života společenského, neboť nejen kazí a pohoršuje lidi, ale podkopává všelikou poctivost a důvěru. Kdyby všichni lidé byli lháři a kdyby lež nebyla hříchem, přestala by ve společnosti lidské všeliká důvěra a vzájemná upřímnost, jeden druhému by nemohl věřit a nikomu něco věřit. Poněvadž lež je takovou zhoubnou nepravostí, proto milujme pravdu a varujme se lži. K tomu napomíná nás svatý Pavel: »Pročez odloživše lež, mluďte pravdu jedenkaždý s bližním svým, nebo jsme vespolek údové.« (Efes. 1, 25)

Končí slovy Ježíše Krista: »Řeč naše budež ano, ano, ne, ne, co pak nad to více jest, t. j. co se s pravdou nesrovnává, od zlého jest.« Amen.

Fr. Čech.

Neděle dvacátá druhá po sv. Duchu.

Poslušnost světské vrchnosti.

»Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu!« (Mat. 21, 21.)

Abychom měli dobrý pojem o lstivé otázce, která dnes v evangeliu Spasiteli našemu předložena byla, vezme, že židé již delší dobu byli pod panstvím římským a že jakožto znamení, že toto panství uznávají, ročně císaři římskému jistý obnos jako daň zapravovali. Snad pobouření tímto ponižujícím znamením podrobení svého lidu tvrdili fariseové, že placení této daně cizímu velmoži je porušením poslušnosti vůči Bohu, jejich jedinému pravoplatnému Pánu. Jiní byli opačného mínění, a k těm asi náleželi Herodiané, neboť Herodes, po němž asi jméno dostali, svou moc Římanům děkoval. Ať je tomu, jak chce, poselství, při dnešní příležitosti k Pánu Ježíši vyslané, pozůstávalo z fariseů a Herodianů. V lichotivých výrazech chválí neprve pravdu jeho učení a jeho šlechetnou svobodomyšlnost, zajisté, aby na něm vylákali netajeně vyznání jeho smýšlení; potom mu předložili otázku: »Sluší-li dávat daň císaři či ne?« Chtěli mu touto otázkou připravit léčky, z nichž se dle jejich mínění dostat nemohl. Ale brzy shledali, jak málo byli s to, aby posoudili ohromné pomůcky jeho mocného ducha; neboť když Pán Ježíš odkryl jejich pokrytectví a jim ukázal, že ho chtějí buď u lidové strany nebo u přátel římského panství očerniti, dá-li kladnou nebo zápornou odpověď, žádal viděti peníz, daň. Potom je vyzval, aby mu řekli, čím jest obraz a nápis na penízi, a když odpověď dostal, která byla zřejmým doznáním jejich poddanosti vůči římské vládě a následkem toho daň platiti, dal jim odpověď, kterou nemohli pokládati než za správný závěr z jejich odpovědi na jeho otázku, i řekl jim: »Dávejte tedy, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu.«

* * *

1. »Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu,« pravil Kristus Pán vyslancům pokryteckých fariseů. Jak, jest svět rozdělen mezi císaře a Boha? Či není nějaký díl země, kterou obýváme, podroben panství božímu? Nikoli, svět není rozdělen mezi císaře a Boha, a není ani jediný díl země, který by nebyl podroben panství božímu. Neboť země a vše, co na ní jest, náleží Bohu, praví žalmista Páně. Ale jako mocní vládcové, kteří rozsáhlé panství mají, jednotlivé své poddané za místodržitele nad vzdálenějšími zeměmi ustanovují a je v této vlastnosti nejvyšší mocí obdarují, tak světil všemohoucí Pán všehomíra pozemským vládcům správu pozemských záležitostí, kdežto si sám panství nad svědomím lidí ponechal. Světští vládcové ustanovují místodržitele z pocitu slabosti a nedostatečnosti, Bůh pak to činí vzhledem k slabosti svých tvorů, poněvadž dobře ví, že pokoj

a dobrý pořádek společnosti, které k podpoře jejich pozemského blaha tak nutny jsou, příliš málo by zajištěny byly proti útokům nepřátelských vášní, kdyby nebyly často příliš slabé meze svědomí posilněny baštami zákonné kázně. Uvažte tedy, že jste v čistě pozemských záležitostech povinni poslouchati úřady státu, v němž žijete. Tento předpis vyjádřil Pán Ježíš slovy: »Dávejte, co jest císařovo, císaři!« Když císaře jakožto zvláštní předmět jejich poslušnosti jmenoval, učinil tak, poněvadž tehdy římská říše, již židé poddáni byli, spravována byla zeměpánem, který měl tento titul. Ale kdyby byla v té době ještě existovala římská republika, bylo by jeho rozhodnutí podstatně stejně znělo. Nezáleží na tom, je-li vláda monarchická, aristokratická, demokratická, republikánská, je-li úřadem státu, v němž žijete, může právem vaši poslušnost a vaše holdování požadovati. Byla k tomu účelu Bohem ustanovena, a bouřiti se proti ní jest bouřiti se proti Bohu. Sv. Pavel nás tomu učí výslovně slovy: »Každá duše mocností vyšším poddána buď; neboť není mocnosti leč od Boha, a které jsou, od Boha zřízeny jsou. Protož kdo se mocností protiví, zřizení božímu se protiví, a kteří se protiví, odsouzení sobě dobývají.« (Řím. 13, 1 2.) I když katolíci v mnohých zemích pro svou víru mnoho trpěti musí, není jim přece dovoleno k násilným nebo nezákonným prostředkům se utíkati. Náš Spasitel to jasně předpověděl a předpověděl svým učedníkům utrpení a pronásledování, jimž pro udržení a rozšíření jeho svatého učení vydáni budou, ale nepředstavil jim toto neštěstí za důvod vzpoury; nenapomínal je, aby se chopili zbraní, aby toto jeho seřásl, nikoli, hleděl jenom jejich zmužilost oživit. Tím třeba rozuměti trpící zmužilost evangelickou, zmužilost, která křivdu trpělivě snáší, nikoli ducha, který ke krvavým skutkům vede.

Názor, že bludařství zeměpána je důvodem neposlušnosti, jest falešné a odbojné učení, které odporuje zásadám katolickým i v nebezpečí uvádí společenský řád. Sv. Pavel dí: »Dávejte každému, což jste mu povinni, komu daň, tomu daň, komu čest, tomu čest.« Osoby pak, ke kterým prvním křesťanům rozličné povinnosti ukládal, byli pohanští císařové a úředníci; byli nejen modloslužebníky, nýbrž i zavilými nepřátely katolické víry, přece nenapadlo sv. Pavla, aby věřící sprostil poslušnosti vůči nim. — Rozkaz, který dal Kristus apoštolům a jejich zástupcům, byl týž, který dostal od Otce svého: »Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.« Tento rozkaz netýkal se pozemských věcí, byl to rozkaz vyššího, vznešenějšího druhu: byl to rozkaz, který měl předmětem věčné zájmy lidstva v budoucím životě. Rozkaz ten směřoval k tomu, lidi poučovati ve věcech spasení a v nich vzbuzovati smýšlení a život, by se stali hodnými občany nebeské vlasti. A zbraně, kterých při tom užíval, byly zbraně ducha. Taký rozkaz dal Kristus od Otce svého a taký rozkaz dal služebníkům svého slova.

2. Než nesmíme přehlédnouti, že státní moc má i své meze, že jen tehdy má právo poroučeti a od nás poslušnost požadovati,

pokud nepřekročuje meze své. Kdyby své meze překročila a do práv svědomí sahala, t. j. zákony vydávala, které si Bůh ve své moudrosti ponechal, kdyby zákony vydávala, které jsou proti přikázáním božím, byla by neposlušnost nikoli vzpourou, nýbrž svatou povinností. Pak bychom museli následovati apoštoly, kteří, když bylo zakázáno kázati ve jménu Ježíše Krista, odpověděli: »Třeba více poslouchati Boha než lidí.« (Sk. ap. 5, 29) Kdyby se tedy od nás žádalo, bychom některý článek víry v obět přinesli nebo v opatření svolili, která trvají a neporušenost naší svaté víry v nebezpečí přivedla, nesmíme ani okamžik váhati zavrhnouti taková nařízení, třeba, bychom se myšlenkami povzbuzovali, že ztráta časných práv a pozemských statků menší jest než ztráta vlasti nebeské, což by se stalo, kdybychom císaři dávali, co jest božího.

3. Než nejen vzhledem k požadavkům, které na vás státní moc činí, chci mysli vaše upozorniti, nýbrž i na celý výrok Páně v dnešním evangeliu; »Dávejte, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu!« Tento výrok budiž vám pravidlem pro celý váš život. Uvažte proto, že veškeré vaše síly tělesné i duchovní Bohu náleží a že je vám Bůh svěřil, abyste jich v jeho službě a k jeho cti a chvále užívali. Když tedy vaše náklonnosti výlučně ke tvorům směřují, když pozemské statky a světské radovánky nejvyššími předměty vaší touhy jsou a když všemi silami jich získati si snažíte, nedáváte Bohu, co jest božího. Všechn váš majetek je jeho majetek. Když ho zneužíváte k ukojení svých smyslných žádostí, když pokládáte za prostředek pro svou pýchu, marnivost nebo jinou nepravost, nejen že odnímate Bohu, co mu náleží, nýbrž vzbuzujete jeho nejvyšší nelibost. Konečně veškeré vaše plány, práce a touhy jsou Bohu povinným holdováním a máte vše konati k jeho cti a chvále. Vštěpte si tyto důležité pravdy řádně v paměť, učíte je pravidlem po celý svůj život a pak budete dávati, co jest císařovo, císaři, a co jest božího, Bohu. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle dvacátá třetí po sv. Duchu.

Odměněná důvěra.

»Dotknu-li se jen roucha jeho, budu uzdravena.« (Mat. 9, 22.)

Dnešní evangelium nám vypravuje, jak Pán Ježíš dva zázraky vykonal: uzdravil ženu, krvotokem dvanáct let trpící, a vzkřísil dvanáctiletou dceru Jairovu. Dnes chci promluvit jen o prvním zázraku, jak Pán Ježíš uzdravil nemocnou ženu. Jmenovala se prý Veronika a pocházela z města Paneas, později Caesaree Filipova zvaného.

I.

1. Svět přichází vždy v té míře s sebou v odpor, jak je ne-spravedlivý a zlý. Proto denně vidíme, jak lidé světského smý-

šlení pokorně sluhy boží o pomoc prosí, když je stihne utrpení, kdežto v jiných dobách je pomlouvají a snižují. Proto nepřipadalo fariseům, kteří neustále skutky Spasitelovy snižovali, za těžko v neštěstí v největší pokoře Krista o zázrak prositi.

Nedivte se proto, že Jairus, představený synagogy, k Pánu Ježíši s prosbou přichází. Jeho dvanáctiletá dceruška je na smrt nemocná. Prosí proto Pána Ježíše, aby šel a jeho dcerušku uzdravil. Bez prodlení vstává a jde do domu Jairova. Doprovázejí ho apoštole a zástupy lidu, až se na něho tlačily. (Mar. 5, 24.)

2. Na této cestě k dcerušce Jairově uzdravil Pán Ježíš Veroniku. Ta se nalézala právě na té cestě, trpěla dvanáct let krvotokem. Nad to upadla do veliké bíd. Neboť mnoho přetrpěla od mnohých lékařů, a všecken statek svůj vynaložila, aniž ji to prospělo, ale vždy se hůře měla. (Mar. 5, 26.)

Když se lékaři veškeré naděje vzdali, když dalších prostředků pro lékaře a léky neměla, odhodlala se utíkat se k božským prostředkům, a poněvadž mnoho slyšela o zázracích Pána Ježíše, doufala jistě, že i ji uzdraví. Než jak měla k němu přijíti? Zákon takovým nemocným zakazoval pod přísným trestem jíti do města a ukazovati se na obydleném místě, proto zdržovala se nešťastnice ve volné přírodě. Tu vidí z dálky přicházeti velký zástup lidí a slyší, že je Pán Ježíš s nimi. Z daleka poznává Pána dle velebné postavy, vznešeného čela, mírného pohledu a tajný hlas v ní praví: To je Syn boží. Při tomto pohledu a slově cítí, jak jí srdce skáče důvěrou v nebeského lékaře, takže se odhodlá prositi ho o tuto milost a nepochybuje, že ji obdrží.

3. To je žena, kterou tam vidíte zarmoucenou, tlačí se ku předu a stále zůstává nazpátky. Jak se namáhá, aby se k Pánu přiblížila! A stále za ním zůstává, neboť se stydí před sebou jako nečistá a pokládá se za nehodnou objeviti se před ním. (Chrys.)

Co chce počítí? Víte, řekla u sebe: Jen když se mi podaří dotknouti se třepení roucha jeho, budu uzdravena. Důmyslná myšlenka, důmyslný závěr této šťastné ženy! Co máme u ní dříve obdivovati, pokoru či víru? Její pokora je skutečně veliká a hrdinná. Odhodlala se dotknouti se roucha, poněvadž se pokládala za nehodnou dotknouti se jeho nohou. Anó, Veronika netroufá si dotknouti se jeho roucha, nýbrž jen jeho třepení, tak malé mínění o sobě měla.

Co říci o její víře? Je opakem víry židů, kárá ji. Jairus věří, že Pán Ježíš může jeho dceru uzdraviti, jen když přijde do jeho domu. Veronika naproti tomu věří, že bude uzdravena, jen když se dotkne třepení roucha jeho, aniž by Pán Ježíš něco činil nebo mluvil nebo dotknutí pozoroval. Nejen to míní, nýbrž důvěrně ho očekává, že si tím jista, proto říká: budu uzdravena. Nebojí se, že Pána poskvrní, neboť věděla dle slov sv. Chrysologa, že žádná lidská myšlenka, žádný lidský dotek nemůže svatost boží poskvřniti, ví, že jako slunce se neposkvřňuje, když paprsky sesílá do bláta, tím méně se poskvřňuje Stvořitel slunce.

4. Tak živá důvěra nesměla ji oklamati; jak doufala, tak se stalo. Sotva se ku předu nahnula a dotkla se třepení roucha Spasitelova, hned pocítila, že »vyschl tok krve její, že od toho neuhu uzdravena byla«. (Mar. 5, 29.)

Vskutku šťastná žena, volá sv. Chrysolog, která tajnou cestou k Pánu přišla, poněvadž nesměla se před ním objeviti; která dovedla pro tak hroznou nemoc tak působivý prostředek nalézt, které se podařilo výmluvným mlčením své víry neviditelně do jeho srdce vniknouti, když nesměla ho veřejně prositi.

Jak vznešený to zázrak? Jak pádný důkaz pro božství Páně! Kdo jiný než Bůh (Chrysol.) mohl mlíti soustrast se ženou, kterou veviděl, mohl vyslyšeti, aniž by žena promluvila, mohl ji neviditelně uzdraviti? Tím, že Syn boží vzal na sebe naše slabé tělo, aby nás vykoupil, nebyla působnost jeho božství omezena. Jako Stvořitel dal magnetické jehle sílu přitahovati železo, tak Spasitel propůjčil rouchu svému sílu uzdraviti ženu, která se ho s důvěrou dotkla. (Hilar)

5. Než velký zázrak ten nezáležel jen v tom, že ji uzdravil od tělesného neuhu, nýbrž ještě více v tom, že milostí svou vлил v duši její světlo, kterým předčila vědou všechny zákonníky, ano i apoštoly v čistotě a pevnosti víry své. (Chrysol.) Neboť židé a zákonníci opovrhovali svatým tělem Páně; a apoštol Tomáš, aby uvěřil, chtěl se dotýkati jeho těla a vložit ruku svou do rány jeho — naproti tomu věřila Veronika: v Pánu není nic slabého, nic nepatrného, a jako jeho božství nebylo zmenšeno tím; že se spojilo s lidskou přirozeností, tak podržuje jeho rouchu až k nejnižšímu dílu, který se země dotýká, tutéž božskou sílu, jakou nahoře. Věřila, že veškerá plnost božského pomazání rozšiřuje se až na třepení jeho roucha, a že se na něm naplňuje slovo žalmisty Páně (132, 2): »Je to jako vonný olej na hlavě, který stékal na bradu, na bradu Aronovu, která splývala na lem jeho roucha.« Jak vznešené pojmy o osobě Kristově měla tedy Veronika! (Chrysol.) Vždyť věřila, že se síla jeho božství i v rouchu jeho nalézá.

6. Ježto se tato zázračná moc i v třepení roucha Páně nalézala, můžeme tvrditi, že se to stalo na důkaz pravdy, které učí katolická církev o účtě ostatkům svatých povinné. Roucho nebylo zdrojem živodárné moci, nýbrž nástrojem a prostředkem, jímž moc z Kristovy všemohoucnosti vyšlá ženu uzdravila; podobně ostatkové svatých a světic nejsou pramenové, nýbrž toliko vodiči milostí z lásky a dobroty boží planoucích. (Sušil)

7. Než tak vznešený důkaz víry, který byl zázrakem korunován, neměl zůstatí utajen. Aby židy zahanbil a nás poučil, chce Kristus, aby žena ta víru svou sama krásně veřejně osvědčila. Když žena byla uzdravena, ptal se Kristus Pán laskavě lidu kolem sebe: »Kdo se dotekl roucha mého? Chci to zvěděti od toho, kdo to učinil.« Než všichni kolem něho svědčili, že to z nich nikdo neučinil. Petr vystupuje a praví ve své obvyklé otevřenosti: »Mistře, zástupové se na tebe tlačí a tebe tisknou, a ty pravíš:

Kdo se mne dotekl?« I řekl Ježíš: »Dotekl se mne někdo, neboť já vím, že moc ze mne vyšla.« (Luk. 8, 45 – 46.)

»Tu hleděl Pán vůkol, aby viděl tu, kteráž to učinila.« (Mar. 5, 32.) Žena pak vědouc, co se s ní stalo, přistoupila s básní a třesením, padla před ním a pověděla mu všechnu pravdu. (Mar. 5, 33.) Nestyděla se přiznati še před celým zástupem k neduhu, jímž trpěla tolik let, vyznati důvěru, jakou měla, že bude uzdravena, jen když se dotkne třepení roucha jeho, a jak ihned uzdravena byla.

8. Ale proč chtěl Kristus, aby vše veřejně vyznala? Nechtěl ji tím pokofiti, nýbrž potěšiti, osvoboditi ji od bázně a třesení, že zázrak tajila. (Chrysol) Chtěl toto veřejné svědectví, aby lid viděl, že všechno ví, všechno může, že je Bůh. Chtěl, aby toto nezištné, upřímné svědectví pokorné a důvěrné víry Veroniky bylo apoštolům a nám příkladem k následování.

Potom se Pán obrací k Veronice a praví mírně a laskavě: »Dcero má, neboj se, nestrachuj se, že chci víru tvou kárati, kterou jsem zázrakem odměnil. Buď dobré mysli, propůjčuji ti tento zázrak, takou odměnu velké tvé víry pro vždy. »Dcero, víra tvá tě uzdravila, jdiž v pokoji, a buď sprostěna od neduhu svého.« (Mat. 9, 22; Mar. 5, 34.)

9. Ó slova! Ó vysvětlení! Ó zaslíbení! Jak sladká, něžná, laskavá jsou! Jak dobrotivý jest Pán k upřímným duším! Nejen jí Pán propůjčuje uzdravení a ujišťuje ji, že pro vždy, nýbrž chválí i její víru před lidem, před kterým se ponížila, a ještě jí daruje pokoj srdce. Ukazuje tím, že ji očistil také od hříchů, že i jej posvětil, že ji povzněl k přátelství božímu, ano i k hodnosti dítky božího, neboť nazývá ji dcerou svou.

II.

1. I my můžeme býti účastni téže hodnosti dítek božích jako Veronika, můžeme býti právě s takovou něžností a dobrotou uzdraveni býti, neboť Veronika je nám tu vzorem. Než za jakých podmínek můžeme doufati, že se nám podobného štěstí dostane? Za týchž podmínek, za kterých se ho Veronice dostalo. O ní se praví: Věřila, mluvila, dotekla se. Pravý křesťan věří v srdci, slovy vyznává ji a skutky plní zákon Krista Pána. Na těchto třech slovech: víra, vyznání, skutky — závisí uzdravení duše a dosažení věčného spasení. Jako nás nespasí víra bez skutků, tak nás také nespasí zevnější skutky, zevnější vyznání bez vnitřního ducha pokorné, upřímné a živé víry. To nám chtěl Pán Ježíš v paměť vštípit, když k Veronice řekl: »Neboj se, dcero má, víra tvá tě uzdravila«; chtěl říci (sv. Theophylaktus): Marně by byla se dotekla roucha jeho, kdyby zároveň nebyla měla v srdci živou a dokonalou víru; cena, za kterou toho dobrodiní dosáhla, byla víra.

2. Podivuhodné tajemství, volá sv. Augustin. Ačkoli zástup lidí Pána Ježíše se dotýkal a ho tísnil, dotekla se ho vírou jen Veronika. To se děje Spasiteli i po dnes. Mnozí ho tísní, ale

málokteří se ho dotýkají vírou. Tak jen pokorná a nábožná duše, která věří, jak jest její povinnost, dochází jistě spasení.

3. Jiní Pána Ježíše tísňí a zarmucují, jsou to špatní křesťané, kteří, ač tvrdí, že mají pravou víru, přece ani slovy ani skutky nedokazují, že jsou křesťané. Ponoření v záležitosti světské, toužíce jen po smyslných rozkoších, pomýšlejíce jen na zisk a užitek, nečistí v duchu, zkažení v srdci, zženštilí tělesně, drží v řetězech, nevázání v životě žijí jen smyslný a pozemský život. Je jich málo takových? Celé zástupy jsou takových, skrze ně snáší Kristus hanbu, jakož i víra, kterou tvrdí že mají.

Střežme se náležeti k těmto nešťastníkům! Držme se spíše v pravdě zbožných a věřících duší, které jako Veronika Krista následují, ústy a dobrým křesťanským životem roucha jeho se dotýkají, pokorou srdce svého a čistotou srdce svého až k srdci jeho pronikají. Tak i my budeme uzdraveni od svých neduhů a k duši naší zvolá také Pán při smrti jako Veronice: „Dcero, neboj se! Velká, upřímná, živá byla víra tvá, chránila tě v čase a nyní tě spasí ve věčnosti. Amen.“

Jan Nep. Jos. Holý.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Poslední soud.

„Uzří Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností.“
(Mat. 24, 30.)

Když dnešní evangelium bylo přečteno, připravilo nás dostatečně k předmětu dnešní naší úvahy. Soudce sám líčí smutné posly svého soudu, „souzení veliké bude, jakého nebylo od počátku světa až dosavad, aniž kdy bude“, bude tedy soud hroznější než všechny války, nemoci, mory a jiné nehody, které dosud lidstvo stihly. Ale ještě více: „slunce se zatmí, měsíc nedá světla svého, hvězdy budou padati s nebe a moci nebeské se budou pohybovati“, hrozné zjevy v přírodě, které budou mít v zápětí zánik světa a všech tvorů.

Ubozí hříšníci! Proti vám jsou všechny ty střely namířeny, vám jsou všechny tyto hrůzy připraveny, a přece jsou to teprve poslové posledního soudu, jak hrozný bude tento soud potom sám!

Nechci mluvit o hrozném vyzvání k soudu, nic o vzkříšení těl, nic o velikém zabanění před celým světem, nic o vykonání soudního rozsudku, nýbrž chci vám předvésti jen osoby, které nutně k soudu náležejí; totiž:

I. žalobce;

II. žalovaného;

III. soudce.

Všechny tyto osoby působí, že bude poslední soud hrozný.

I.

Představme si, jak užíme Syna člověka přicházeti v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností k poslednímu soudu; na zemi pak si představme veliký zástup lidí hříšných a při nich při každém jejich žalobce. Kdo jsou ti žalobci? Nechci dnes mluvit o žalobě dobrých a zlých andělů, nýbrž dám mluvit sv. Bernardu, který v slzách tona praví: „Slyšte, národové, potom samy nepravosti takofka ústy otevrou a proti hříšníkovi mluvit budou: Ty jsi nás spáchal, my jsme skutky a dítky vůle tvé. Mnohé nepravosti zde na světě jsou takfka sirotci, otec a matka jejich jsou neznámí. Mnoho lidí páchají také nepravosti, ale k nemanželským dětem nechtějí se znáti. V tom domě ztratily se peníze, šatstvo, domácí nářadí; kdo to ukradl? kdo je zloděj? Není znám, hřích tu je, sirotek bez otce. Našli člověka na ulici zavražděného; bodnutí, koule byla v zádech. Kdo je vrah? Je neznám, hřích jest sirotek. Ten byl otráven, onen zardousen, kdo to učinil? Jsou neznámí; hřichy ty jsou sirotky.

Tak tomu nebude při posledním soudě: všechny dosud nemanželské hřichy budou své původce jmenovati a veřejně řeknou: Ty jsi náš otec, my jsme tvé dítky. Ale nejen hřichy, které byly skutky spáchány, nýbrž i hřichy v myšlenkách a žádostech budou žalobci. Pomsta tvá nebyla skutkem provedena, ale v srdci a vůli jsi ji provedl, to stačí, žalobce máš v sobě samém. Nedopustil jsi se smilného skutku, ale měl si zalíbení v takových myšlenkách a čekal jsi jen na příležitost, to stačí, žalobce sedí v srdci. Silnější nemohl slabšího potlačiti, jeho plány jsou zničeny, nespravedlivý statek nemohl si přivlastniti, ale vše to chtěl učiniti, to stačí, žalobce a zrádce má v srdci.

Jsou všichni žalobci pohromadě? Nikoli. Kdo je ta osoba, která se na tebe se zuřivostí, se skřípěním zubů a se zoufalstvím vrhá? Znáš ji? Znáš ty oči, nyní červené, ohnivé, jedem sršící? To jsou oči, které jsi nazýval svými hvězdami. Tyto rozježené vlasy jsou to, které jsi nazýval poutem lásky své. Tato ústa, zuřivostí se pěnící, která tě nyní proklínají, jsou právě ústa, na nichž jsi s rozkoší lpěl, od nichž jsi tak často kladnou odpověď žádal. Nyní praví: Prokletý soudruhu, kamene mého úrazu, původce mé věčné zkázy. Víš toho dne, v tu noc, při té příležitosti. Nyní vyjmenuje celý rejstřík tvých tajných, ale neošklivějších hříchů, dříve tvá přítelkyně, nyní tvá zuřící nepřítelkyně a žalobkyně. A kdo zdvihá ten prst od svých úst a snímá pečeť mlčelivosti, která mu dosud ústa zavírala? Neznáš ho, lehkomyslná dcero? To je ten, který ti častěji věčné mlčení sliboval a přísahal, že to nikomu nepoví; nyní mluví otevřeně a objevuje nejtajnější ohavnosti.

Tak budou mluvit soudruhově hřichu a s nimi prostředky, kterých bylo užito, nástroje, okolnosti, všechny dopisy, poslové a vyjednávači. Promluví lože, které jsi zneuctil, kout, kde jsi

hřešil. Mluviti budou temné noci, které tvé ohavnosti pod svůj plášť vzaly, nyní vše vynesou na světlo.

II.

Kdo však je obžalovaný hříšník? Podívejme se, zdali se mezi námi nenalezá? Při všeobecné vzpouře odsoudil císař římský Severus Apropiana, hlavu spiklenců, k smrti. Dříve než rozsudek nad ním vykonán byl, chtěli vyhledati spoluspiklence, namáhali se nalézti nové stopy a vyhledávali muže, kteří něco viděli, slyšeli nebo pozorovali o těch, kteří s Apropianem byli spolčení. Konečně našli muže, který vyznal, že je zná, a byl před veřejnou radu postaven, aby je objevil. I řekl: »Vídal jsem muže, který častěji zcela sám a důvěrně v odlehlých místech s Apropianem obcoval. Kdo to byl, nemohu určitě udati a jmenovati; ale chci ho popsati a udati jeho znamení dle svých nejlepších sil. Nosí dlouhý kabát, togu, je holohlavý, má dlouhé ruce a vzdorovitou, krvežíznivou tvář.« Tak mluvil žalobce, obžalovaný pak poslouchal s plachým mlčením. Všem radním chvělo se srdce a tváře bledly; i nevinní se chvěli; každý z přirozené bázně se díval na sebe a dotýkal se sebe, zdali nepoznají na něm tato znamení. Dion, který tento příběh viděl a o něm vypravuje, doznává upřímně o sobě, že se sám z přirozeného pudu za hlavu bral, aby pozoroval, zda není holohlavý. A přece vše to se dalo před lidským soudem.

Navraťme se k poslednímu soudu, při němž nejvyšší soudce na trůně seděti bude, obklíčen vyvolenci jako spolusoudci. Při vypočítávání nepravosti a popisu zločinců skoro by se i spolusoudci třásli. Je žaloba, že hřešili lidé v dlouhém, dílem duchovním, dílem světském rouchu, mudrci a učenci. Jaké to znamení! Třese při těchto slovech sv. Jeronym, veliký učitel, a volá: »Bojím se přísnosti soudu a rozsudku soudcova.« Je obžaloba, že hřešili staří a třesoucí se muži. Hrozné znamení! 70letý Hilarion chápe se své holé hlavy a volá sténaje: »70 let sloužím svému Bohu a přece se bojím.« Je obžaloba, že hřešili lidé s dlouhýma rukama a se svou mocí daleko široko se roztahovali. Hrozné znamení! Sám David se třese a volá: »Hrozím se tvých soudů.«

Tak se třesou muži, kteří jsou si jisti spasením; co děláme my, nešťastníci, kteří nevíme, zdali jsme lásky či nenávisti boží hodni? Když i spolusoudci se třesou, co děláme my, kteří tolikrát jsme hřešili? Kdo tak hřešili? Nemohu je také jmenovati, ale mohu je popsati. To je ten, který své čestné roucho s nectím, hanbou nosí, kdo chudé, vdovy a sirotky potlačuje, utiskuje, okrádá, kdo spravedlnost zneužívá a nespravedlnosti sluch propůjčuje, kdo i poslední vůli zemřelých falšuje. To je stařec, který i přes své stáří zvyklým rozkoším holduje. To je mocný pán, který své dlouhé ruce vztahuje na cizí majetek a slabšího utiskuje. To je pyšný, který se na chudého s patra dívá, hněvivý, který od svých poddaných nedovolené věci žádá a hněvivostí k posluš-

nosti pobádá. Tito a podobní jsou dlužníci se svými dluhy před soudnou stolicí.

Každý se může sebe ptáti, nepozoruje-li podobná znamení na sobě. Kdo taková znamení na sobě má, má věděti, že se prohřešil proti velebnosti boží. Nad takým vynese rozsudek věčný soudce.

III.

Kdo se takto proti soudci věčnému vzbouřil a prohřešil, jaký rozsudek od něho uslyší? David, ač již kajcník, zděsil se již před jeho tvář: Kam se mám utéci před tvým obličejem? Kam mám utéci před tvým trestajícím ramenem, před tvým hromem a ble-skem, nikoli, tak se neptá, nýbrž před tvým obličejem? Ano, odpovídá sv. Augustin, rozhněvaný obličej soudcův jest trýzeň všech trýzní, tím trestá více než všemi zbraněmi. Jaká to ústa, jaký to hlas, jaká slova! Odejděte! — řekne k hříšníkům. Jakou cestu ukazuje jim Bůh těmito slovy? Zcela opačnou než svým vyvolencům. Jak jim bude u srdce, když uslyší: Odejděte, kdežto k vyvolencům laskavě řekne: Pojďte! Jak bude bohatci, který mezi vyvolenci spatří chudého, kterým dříve pohrdal, pánu, který spatří svého sluhu, paní, která spatří žebračku, mucnáře, který spatří svého poddaného? Nyní uvidí, kam vede cesta utrpení a kam vede cesta rozkoší.

Odejděte ode mne, zatracenci! Tak mají odejít zatracenci od Boha, od Panny Marie, ode všech andělů a svatých. Mají odejít, ale zbaveni vši krásy, všech ctností, milosti posvěcujících, všech zásluh, beze vši naděje na milosrdenství. Mají jít a žalářník pekelný má jim otevřít dveře, na nichž je napsáno: Otevřený vchod, zavřený východ. Těmi dveřmi vcházejí a kam? Do ohně. Než pohlédte, nežli tam vkročíte, zpět na svět. Podívejte se ještě jednou na své hodnosti, úřady, jak se vám líbily, a řekněte, jak se vám líbí nyní? Podívejte se na své peníze, statky, které vám mohly pomoci, kdybyste bývali štedří k chudým. Co vám nyní pomohou! Podívejte se nazpět na své rozkoše a radosti, jichžto dostatečně jste užili. Kde jsou? Kam vás přivedly? Do věčného ohně. Kdybyste ještě mohli, jak byste po nich nohama šlapali. Ale nemůžete již nic pro své spasení učiniti, neboť již na vás čeká věčný oheň. Ale je to vaší vinou; Bohu svému, který vás chtěl tolikrát zachrániti, jste vzdorovali a chtěli jste věčnou záhubu, máte j tedy msti.

Jak bude hříšníkům, až tato hrozná slova uslyší? Chce-li kdo věděti, zdali náleží k dobrým či zlým, poslyš krátkou odpověď. Před posledním soudem budeš taký, jaký jsi byl při smrti. Při smrti budeš pak taký, jaký jsi nyní, jestliže se nepolepšíš. Budeš-li pokračovati v hříšném životě, bídně zemřeš a právě tak octneš se na levici při posledním soudu. Proto se polepši! Amen.

Jan N. Jos. Holý.

Neděle poslední po sv. Duchu.

»Tehda uzří Syna člověka, an se béře v oblaci s mocí velikou a velebností.« Slova tato zvěstují nám druhý příchod Páně. A k čemu přijde Syn člověka podruhé s výsosti nebes? Nač budou shromážděni všichni lidé před obličejem jeho? Proto, aby konal soud obecný, soud poslední nad veškerým pokolením lidským, jak praví sv. Pavel: »Všichni zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý vlastní věci těla, jakž činil, buďto dobré nebo zlé.« (II. Kor. 5, 10.)

* * *

Poslední soud boží nad celým světem nastane jistě. Vždyť předpovídá ho sám Kristus Pán, pravda věčná, jehož slovo zůstane v platnosti na věky, jehož slova nepominou i když pomine viditelné hvězdnaté nebe i země.

Soudný den, poslední soud boží nad celým světem, ač jistě nastane, není žádnému z nás znám. »O tom dni a hodině nítádný neví, ani andělé nebesští, jedině sám Otec.« (Mat. 24, 36) »V které hodinu nenadějete se, Syn člověka přijde.« (Luk. 12, 40.) »Přijde den ten nenadále, jako zloděj.« (Thes. 5, 2.)

Byli už mnozí, kteří chtěli den ten prorokovati. Činil tak Mohamed: »Než uplyne 100 let, nebude už na zemi ničeho živého.« Těch 100 let už tolikrát uplynulo a den poslední nenastal. Luther prorokoval v Německu: že svět už nebude ani 15 let státi. Ale těch 15 let už tolikrát uplynulo a den soudný dosud nepřišel.

V té době prorokoval jiný protestantský kazatel, jménem Michal Stiffel, že den soudný jistě bude 15. října 1553; sám také odložil knihy, nářadí a nábytek a také rolníci, kteří ho poslouchali, neorali, neseli. Ale ten 15. říjen přišel a den soudný nebyl. Po Rakousích a Štýrsku chodil roku 1601 jakýsi muž a předpovídal, že konec světa bude už příštího roku (r. 1602). Přemnozí mu věřili, ale den soudný nepřišel. A tak mnozí se pokoušeli předpovídati poslední soud. Dovede který člověk jej předpověděti? Svatého Augustina tázal se o těch věcech biskup ze Salony v Dalmacii, jménem Hesychius, neboť sv. Augustin byl muž velkých vědomostí. Světec mu odepsal: »Nezbývá, leč míti na paměti slova Páně: O tom dni a hodině žádný neví, ani andělé.« (Heusler VI.)

A dobře jest, že nevíme, kdy bude tohoto světa konec. Neboť kdybychom věděli, že dlouho ještě nebude, zdali by mnohý hříšník se bál soudu božího? Zdali by polepšení své ustavičně neodkládal? Kdybychom zase naopak věděli, že se brzy přiblíží, přepadla by mnohého hrůza a zoufalství, jiní utápěli by se v tělesných rozkoších, dokud by dle jejich přesvědčení trval ještě svět. Pročez poslechněme hlasu Spasitelova: »Buďte připraveni« — připraveni k účtům ze skutků svých, jakoby již dnes měly se vydávati. »Co ti na tom záleží,« pravil kazatel jedné ženě, »abys věděla, kdy

*

bude den soudný? Buď tak živa, jakoby už měl býti zítra, dnes, a nebudeš se ho báti.«

Soud nad veškerým světem bude konati Ježíš, učitel náš, Bůh náš, bratr náš. On sám o sobě dí: »Když přijde Syn člověka ve velebnosti své a všichni andělé s ním, tedy se posadí na trůn velebnosti své a shromáždění budou před ním všichni národové i rozdělí je, jako pastýř odděluje ovce od kozlů.« (Mat. 25, 31.) Kristus Pán, když přišel ponejprv na svět, byl našim učitelem. On učil, co jest nám věřiti, co jest nám konati, Co učil, sám první nám na příklad konal, abychom neměli nijaké pochybnosti, že to konati možno jest. Kdož by tedy více zasloužil souditi lidi, souditi podle vlastního učení Ježíšova? Kdo by toho zasloužil více, nežli on, jenž pro hláсанou pravdu trpěl? Blaze všem, kteří dbají jeho učení, kteří následují šlépějí jeho. Ale běda těm, kteří pohrdají učením jeho. Neboť dle toho a sice původcem téhož učení souzeni budou.

Souditi bude Ježíš, náš Bůh. Kterak se ukryje hříšník před jeho vševědoucím okem! Kterak se před ním ukryje jakýkoli zlý skutek? Třes se, pokrytče? Bůh tvůj na světlo vynese, co jsi tajně páchal nešlechtného. Ale raduj se také, kdo si v soukromí žil a jednal dle vůle boží. Bůh tvůj šlechtnost tvoji zjeví, třeba ji nyní nezná nikdo z bližních tvých.

Souditi bude Ježíš, bratr náš. On ví, že člověk je slabý a křehký, neboť sám podroben byl mdlobám přirozenosti lidské. Upokojte se tedy, kdož hřešili jste z lidské slabosti. Ježíš bude míti útrpnost s vámi a nedá žádného za kořist věčnému zahynutí, kdo hřešil, avšak napravil se za života svého pozemského.

Soud boží konati se bude nad celým světem a před celým světem. »Když přijde Syn člověka ve své velebnosti a všichni andělé s ním . . . shromáždění budou před ním všichni národové.« Všichni lidé, kteří od počátku až do konce světa žili, dobří i zlí, věřící i nevěřící, ukáží se v den soudný před Ježíšem, aby z veškerého života svého veřejně v dali počet a to ze všech myšlenek, žádostí, slov a skutků. Tehda se vše tajné, jak dobré, tak i zlé veřejně vyjeví a vyradí. Kdož jsi tedy potajmu dobře činil, dojdeš cti, kdo jsi potajmu hřešil, dojdeš hanby před celým světem.

Na soudu posledním objeví se v jasném světle spravedlnost boží. Zde na zemi dá se často soudce zaslepiti, aby spravedlnost konati nemusel. Ale na soudu posledním bude všechno jiné, nebo »u Boha není přijímání osob«, jak dí apoštol. Tam budeme všichni, prostí i vysokorodí, bohatí i chudí, učení i neučení, stejnou měrou souzeni. Tam nic nepomůže bohatství, ni čest a moc. Tam každý souzen bude dle toho, co dobrého nebo zlého učinil a podle toho vezme také buď odplatu nebo trest svůj. Výslovně dí Spasitel: tehda odplatí jednomu každému podle skutků jeho. A poněvadž člověk s tělem i s duší žije a vůli boží buď koná nebo přestupuje, s tělem i s duší bude buď odměněn nebo potrestán, tak jak zaslужuje. (Posv. káz. V.)

Vznešená a zbožná paní jedna vešla jednou se svoji družinou do velké obrazárny. Se zájmem prohlížela různá mistrovská díla, až stanula před obrovským obrazem. Byl to obraz posledního soudu. Na jedné straně nesli se vyvolení blaženým letem k nebesům, kdežto zavrženci chyceni v obrovskou síť, odcházeli ve hrůzy pekla. Dámě vstoupily slzy do očí a na otázku svých průvodkyň, co se jí náhle stalo, smutně odpověděla: »Myslím na to, kde asi budu při posledním soudu státi já; nevím to, a proto se nedivte, že se bojím a pláču.«

Kde asi státi budeme, nejmilejší, my? Toť důležité pro nás a myslím, že důležitější otázky na světě pro nás není.

Co zmírniti nám může poslední soud? Na prvním místě je to víra. Kristus Pán praví: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezabynul, ale měl život věčný. Kdo věří v něho, nebude souzen, ale kdo nevěří, již jest odsouzen.« (Jan 3, 16.) »Kdo věří a pokřtěn bude, spasen bude, kdo pak neuvěří, bude zatracen.« (Mar. 16, 16.) Víra nás zachrání od odsouzení. Proto sv. Pavel těšil se ku konci svého života: »Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonál, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce; a netoliko mně, ale i těm, kteří milují příští jeho.« (I. Tim. 4, 7.)

»Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou,« praví Pán. Milosrdné skutky zmírní nám poslední soud. Vždyť praví Kristus Pán, že nenechá bez odměny sklenici vody, kterou podáme bližnímu svému. Sv. Alžběta, královna, konala mnoho skutků milosrdných. Jednou jí vytýkaly některé šlechtičny, že se nesluší, aby královna konala tak nízké služby chudým a nemocným. Sv. Alžběta odpověděla: »Činím to, abych se tak připravila na den soudný, abych pak mohla říci věčnému soudci: Hle, Pane, tak často nakrmila jsem tě hladového, navštívila nemocného, buď mi tedy milosrdným soudcem.« »Milosrdenství vyvyšuje se nad soud,« praví sv. apoštol Jakub.

»Kdybychom sami sebe rozsuzovali, nebyli bychom zajisté souzeni,« praví sv. Pavel (I. Kor. 11, 31). Soud nás samých nad sebou zmírní nám poslední soud. Kde a kterak můžeme sami sebe rozsuzovati? Ve sv. zpovědi. Kdo ve sv. zpovědi se rozsuzuje, své hříchy vyznává, ten nebude na věčnosti odsouzen, toho hříchy na světě budou již smazány. »Jestliže vyznáváme hříchy své, věrný jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše.« (Jan I. 1, 9.)

Jistý klášterník měl sen, který ho velice rozrušil. Snažil se sen vyložit, ale nadarmo přemýšlel. Zašel si ke svému představenému, prose ho, aby mu jeho sen vyložil, a počal vypravovati: »Zdálo se mi, že jsem byl ke královskému dvoru povolán. Pečlivě jsem se chystal, abych slušně mohl před krále předstoupiti, oblekl jsem se čistě, pokud mi bylo možno. Vešel jsem do královského paláce. Hned mne uvedli do veliké síně pány a paními naplněné. Ale sotva že jsem se tam octnul, pozoroval jsem, že

jsem bos, obnažen až po kolena a že místo habitu mám na těle jakýsi ošumělý cár. Můžete si pomyslet, jak jsem se v takové vzácné společnosti hanbil. Ale ještě více mne to trápilo, když jsem si pomyslel, že takto mám před samého krále předstoupiti. Již jsem chtěl prchnouti, an tu právě příchod krále oznámen a já první měl jsem se mu jako polonahý otrhanec představit. Uděšen, vytkl jsem strachem a v tom jsem se probudil. — Na to mu opat odpověděl: »Sny obyčejně významu nemají, poněvadž jsou výtvorem obrazotvornosti lidské a nedají se vykládati. Z tvého snu ale můžeme sobě přece nějaké naučení vzít. My všichni zajisté budeme povoláni ku dvoru velikého krále, krále králův, a musíme se představit před něho. Jestliže jsi se snažil, abys ve slušném obleku se představil králi pozemskému, jakou péči máš mítí již nyní o to, abys duši svou očistil a ji ctnostmi ozdobil, dobrými skutky obohatil, věda, že brzy se musíš dostavit před krále nebeského. Jestli jsi se hanbil za špatný oděv svůj, pomni, jaká to bude hanba, jestli v den soudný před Kristem, před celým nebeským dvorem v neslušném a otrhaném rouše hříchů a nepravostí ukáže se duše tvá. A proto přičiň se již nyní, tak žij, abys, kdykoli Pán přijde a tě povolá, beze strachu před něho předstoupiti mohl.

Nejmilejší! I my toho budme pamětlivi, že každým dnem, každou hodinu, každým okamžikem života nám ubývá, smrt a soud se přibližuje. Pročež, dokud nám Bůh života a zdraví dává snažme se, abychom té doby, co nám ještě na zemi zbývá, k jeho cti a slávě a ku svému spasení věrně použili. Pak nás soud boží nepřekvapí a v kteroukoli dobu nastane, bude nám vždy požehnaným klíčem bránu života věčného otvírajícím. Amen.

Fr. Čech.

Řeči příležitostné.

Triduum před prvním sv. přijímáním.

I. Ježíš, náš velký Bůh.

1. Kdo k nám přichází ve sv. přijímání? Ježíš, náš veliký Bůh. Ježíš je Bohem jako Otec a Duch Svatý. S Otcem i Duchem jeden pravý Bůh. Bůh od věčnosti i do věčnosti. Ježíš je náš veliký Bůh; to dokázal při svém příchodu na svět. Třeba byl chudým, v chlévě betlémském andělé nebeští obletují jesle a klaní se mu. A proč poklekají mudrci od východu u jeslí před malým Děťátkem, proč obětují zlato, kadidlo, myrhu? Ježíš je Bohem! Kdo přichází? Ježíš náš velký Bůh, který jedním slovem stvořil svět, vyměřuje slunci, měsíci a hvězdám dráhy jejich. Kdo přichází? Ježíš, Pán bouře i moře. Voda ho nese, poručí-li, chléb rozmnožuje, chce-li, nemoci prchají na jeho rozkaz. Slepi vidí, hluši slyší, chromí chodí, zlí duchové prchají. Proč? Ježíš je Bohem! Ježíš je

Pánem smrti. Lazar na jeho pokyn vychází z hrobu, mládenec zdvihá se na mářách. Ježíš je Pánem svých nepřátel, před jeho slovem na hoře Olivetské padají na zem jako mrtví. A když se dá jimi usmrtiti, dává si zase život a vychází z hrobu. Ó padněme před ním na kolena a volejme s Tomášem: Pán můj a Bůh můj! Vstupuje na nebesa, odkud přišel, sedí na pravici Otce, vládne na nebi i na zemi. Když zemřel, země se třásla, skály pukaly a mrtví z hrobu vstávali. Proč? Ježíš je Bohem. Až znovu přijde v poslední den s mocí a velebností, zase bude země se třásti a pohybovati, hvězdy s nebe padati tak, že lidé strachem schnouti budou. Všecka kolena budou před ním padati a On bude souditi. Jeho slovo srazí zlé do pekel, dobré uvede do nebe. Ó Ježíši, jak jsi veliký, jak mocný, jak slavný! Bůh všeho na nebi, na zemi, pod zemí — a ty chceš ke mně přijít!

2. Ke komu Ježíš přichází? Pane, kdo jsem já, že chceš ke mně přijít? Jsem méně než nic! Představte si, že vystupujete ve vzduchodoli stále výš a výše od země. Země se bude jevit stále menší a menší, konečně tak maličkou jako hvězdička na nebi, ale stále větší bude nad vámi slunce a na konec jako obrovská koule, tak veliká, že si to nedovedete ani představit a také hvězdy budou stále větší. Bude vám hrozně před těmito velikány. Každým okamžikem mohly by vás zničit. A přece před Bohem, před Ježíšem jest všechno to jako nic. Před Bohem je celá země se všemi miliony lidí jako prásek. Co jsi ty před Bohem? Jak nepatrným jsi, jako nic! Ty jediný jsi veliký a mocný, nezměrné moci a velebnosti, ty, ó Ježíši, který chceš ke mně přijít! Nebesa nebes nemohou tě obsáhnouti, oč méně mé ubohé srdce. Když jsi mluvil k Israelitům na hoře Sinaji, třásl se. Jak to bude semnou, chceš-li docela u mne přebývati? Nemusím se obávati, že budu zničen tvým nekonečným majestátem? Ty ke mně přijít chceš a já jsem nic, nemohu nic, nevím nic.

3. Proč Ježíš přichází? Ne aby tě zničil, ne aby tě potlačil svou mocí a majestátem, ale proto, že tě chce učiniti velikým a silným. Když jste slyšeli o Pankráciovi, jak statečně se dal od šelem roztrhati, divili jste se, jak je to možno. Bez Ježíše, jeho pomoci bychom toho nedokázali, ale s ním ano. Proto první křesťané tak snadno přijímali, proto se posilovali sv. přijímáním, než šli na smrt. S Ježíšem byli opravdovými hrdinami, kteří se nebáli ani lvů ani tygrův. Máte před sebou dílo veliké. Zlé náklonnosti vaše jako lenost, hněv, neposlušnost... podobají se divokým šelám, které máte přemáhati a potírati. Jsou to nepřátelé brozní, neboť mohou tělo i duši do pekla uvrhnouti. Přemoci je jest mnohdy velice těžkým, ale s pomocí Ježíšovou lo půjde. Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje, může říci každý z vás. Ó Ježíši ty jsi silný Bůh, přidej jen ke mně. •Ty sám jsi král můj a Bůh můj. V tobě rozmeteme nepřátely a ve jménu tvém pohrdneme těmi, jež povstávají proti nám.“ Ž. 43, 5. V nebi jsou samí hrdinové. I ty chceš přijít do nebe, musíš tedy i ty býti hrdinou. Ve svatestánku je pokrm, jenž dává sílu, pojd a požívej tento

pokrm a požívej jej často. Ty a Ježíš všemohoucí — pak se vítězství zdaří, Ježíš přijme tě do počtu hrdinů, do nebe a vloží korunu slávy na hlavu tvou.

II. Ježíš, laskavý přítel dětí.

Ježíš, náš velký Bůh je i laskavým přítelem dětí.

1. Kdo přichází? Ježíš, laskavý přítel dětí.

Znáte obraz, jak Ježíš žehná dítkám. Již dříve ukázal se laskavým přítelem dětí v chlévě betlemském. Ježíš sám byl dítětem, takovým jako vy jste byly a jste. Ježíš byl dítětem, aby ukázal, jakou cenu má v očích jeho hodné dítě, aby ukázal, jak děti mají býti hodnými, jak se mají modliti, poslouchati, sebe přemáhati. Jak Ježíš dítky ctí a miluje! Děti také první pro Ježíše podstoupily smrt mučednickou. A byly ještě mladší než Pankrácius a Tarsicius. Které dítky míním? Pacholata v Betlémě a okolí. Jak veliký jest v nebi zástup mučovníků. Nevinné dítky stojí v první řadě k Ježíšovi nejbliže.

Ježíš miluje dítky, proto dal každému z nich anděla strážného, by je chránil před neštěstím a hříchem. Kdo svádí dítě ke zlému, ke hříchu, bude Spasitelem pšísně potrestán. Bylo by lépe takovému člověku, aby veliký kámen zavěšen byl na hrdlo jeho a on hoven do hlubin moře. Ježíš miluje dítky, praví: kdo přijímá jedno z nejmenších mých ve jménu mém, mne přijímá. Jak laskavým přítelem dětí jest Pán Ježíš — a tento laskavý přítel chce k vám přijíti.

Nejvíce lásky Ježíš ukázal dětem, když jim žehnal. Po celý den učil a nemocné uzdravoval, večer odpočíval s apoštoly, byli všichni unaveni. Mezi posluchači byly i matky. Viděly, jak Ježíš na nemocné ruce vkládal a uzdravoval je. Řekly si: proč bychom nemohli přivésti dítky, aby také na ně ruce vložil? To jim jistě prospěje. I přivedly dítky, ale apoštolové je nechťeli k Pánu Ježíši pustiti, že je unaven a odkazovali je na druhý den, domnívali se, že důstojnost Ježíšova nepřipouští, by si zadával s malými dětmi. Když tedy matky chtěly odejti, zavolal je Pán Ježíš a řekl: nechte maličkých ke mně přijíti a nebraňte jim, jejich jest království nebeské. Matky radostně se přibližují a docela maličké dítky přinášejí, Ježíš bral je do náručí a žehnal jim. Jaké štěstí býti v blízkosti Ježíšově, býti v jeho náručí. Jaké štěstí, když na ně vkládá ruce a svolává na ně boží požehnání, sestupuje do jejich srdcí a činí je zbožnými a dobrými. — Vim, že si myslíte: kéž bychom byli mezi těmi dětmi, kéž by i nás bral Ježíš na lokty své a žehnal nám. Radujte se. I vám připravil Spasitel veliké štěstí, větší než oněm dětem.

2. Proč přichází Pán Ježíš? Máte býti blíže Ježíšovi než ony děti, máte s ním býti co nejúžeji spojeni, chce býti pokrmem vašich duší. Děti, kterým požehnal, odcházely, vy s ním máte býti spojeni po celý život: kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mne přebývá a já v něm. — Ježíš chce vám žehnat, před hří-

chem a peklem chrániti, chce vám žehnati, by v srdci vašem jen dobro rostlo : zbožnost, poslušnost . . . Ježíš přichází se vším svým požehnáním, s veškerou svou milostí, se vším nebeským bohatstvím. Nedovedete si ani představit, jak Ježíš je bohatý a to vše s sebou přináší, přichází-li k vám. Nebe jest v srdci tvém. Ježíši, přijď jen, srdce mé je připraveno.

3. Ke komu Ježíš přichází? Pane, kdo jsem, že chceš ke mně přijít? Ubohým dítětem! Tys tak dobrotivým ke mně a já tě tak často hněval. Ty pravíš: buď poslušným — a já neposlouchal, buď laskavým k jiným — já byl tak často zlým. Ó Ježíši, tvá láska je větší než moje zloba a nevděčnost, proto neodvažuji se tě přijmouti. Ale právě proto, že jsem ubohým, potřebuji tě, bys mne učinil lepším. Kdysi jsi proměnil chléb ve své tělo, proměň také mne, bych byl dítětem podle srdce tvého. Dej mi ze své poslušnosti, zbožnosti, lásky, pravdomluvnosti . . . Můj dobrý Ježíši, přicházím a chci častěji přicházeti k sv. přijímání.

III. Ježíš, milosrdný přítel hříšníků.

1. Kdo přichází? Ježíš, milosrdný přítel hříšníků.

Ježíš volá hříšníky ku pokání. Bídным byl stav lidí po prvním hříchu. Syn boží se nabídl: chci lidi vykoupiti. Při jeho příchodu na svět oznámil anděl: nazveš jméno jeho Ježíš, on vykoupí lid od hříchu. Když počal veřejný úřad, volá: číňte pokání. Hledal hříšníky, by je zachránil jako dobrý pastýř hledá ztracenou ovečku a když ji našel, se radostí nese do ovčince. Mnohým bylo to protivné, že Ježíš přijímá hříšníky a reptali: tento přijímá hříšníky a já s nimi. — Ježíš přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.

Ježíš hříšníkům odpouští. Ježíš byl jednou pozván k vynikajícímu muži na hostinu. Za hostiny vstoupila žena, byla to hříšnice. Všichni na ni pohlíželi, co ta žena tu chce. Chce snad někoho ke hříchu sváděti? Nechce sváděti ke hříchu, chce sama prositi za odpuštění hříchů. Klidně a mlčky jde k Ježíšovi, padá k nohám jeho, oplakává hříchy své a slzami skrývá nohy Ježíšovy, vlasy svými je utírá, líbá a maže mastí drahocennou. Co učiní Ježíš? Pohrdne touto ženou, jako jí pohrdl ten boháč pro hříchy její? Odstrčí ji? Ježíš je milosrdný, má s ní soucit, musí pomoci, nemůže ji propustiti s hříchy a proto praví: odpouštěj se tobě hříchové tvoji, jdi v pokoj. Jak jí spadl kámen ze srdce! Jakou radostí naplněno srdce její! S největším bolem přišla, s největší radostí odchází. — Ježíš, milosrdný přítel hříšníků. Na kříži umírá lotr, upěnlivě prosí: Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého. A Spasitel? Ještě dnes budeš se mnou v ráji.

Ježíš trpí za hříšníky. Kde byl Ježíš, když tomuto hříšníkovi odpustil? Na kříži! Trpí snad Ježíš za své hříchy jako lotr? Ježíš nemůže břešiti. Já na něm žádné viny nenalézám, prohlásil Pilát. Ježíš vzal na sebe hříchy všech lidí, chce zemřít, by lidi zachránil. Obětuje se za hříchy lidí. Obětním oltářem je tvrdý kříž, obětním beránkem je Ježíš s tělem zbičovaným, s hroznou kuru-

nou trnovou, s hroznými hřeby. Ó Ježíši, jak jsi milosrdný! Bez tvého milosrdenství byli bychom všichni na věky ztraceni.

Ježíš se stále obětuje a stále odpouští, jako onen kapitán za bouře dítě pozvedl, tak dává se Spasitel denně při mši sv. k nebi pozvedati a prosí za odpuštění pro nás. Ve mši sv. znovu se obětuje jako na kříži. Poněvadž nám sám nemůže říci: odpouštěj se tobě hříchy tvoje, jdi v pokoji, proto řekl apoštolům: Kterým hříchy odpustíte . . . Ježíši, milosrdný příteli hříšníků, ty chceš přijíti ke mně ve svátosti oltářní.

2. Ke komu Ježíš přichází? Pojď jen Spasiteli můj, potřebuji tebe, jsem bídným hříšníkem. Jsem ještě mlád, ale často jsem se těžce prohřešil proti Desateru. Snad ani ty hříchy myšlenkami a žádostmi spáchané nedovedu spočítati. Ty je nejen počítáš, ale i vážíš na vážkách spravedlnosti. Jeden jediný těžký hřích je tak těžkým, že zasluhuje peklo. Tyto hříchy mé spolupůsobily tvé bolesti. Za moji neposlušnost byls poslušným až k smrti kříže . . . Stydím se za hříchy své, lituji jich upřímně z celého srdce. — Pane, volám s Petrem, odstup ode mne, jsem člověk hříšný, nejsem hoden, bys ke mně přišel. — Pohanský setník byl vysokým úředníkem a pokládal se za nehodna, bys vešel do domu jeho. Já dítě hříšné a ty chceš příbytek v srdci mém! Pane, nejsem hoden . . .

3. Proč Ježíš přichází? Aby byl tvým Spasitelem, chce tě posvětit, ze srdce vypuditi touhu po zlém a vlíti tam radost z modlitby, poslušnosti . . . chce očistiti srdce od hříchů všedních, chrániti před těžkými.

Ježíši, milosrdný příteli hříšníků! Jsi-li se mnou, mohu pln důvěry předstoupiti před nebeského Otce a prositi: Otče, zhrěšil jsem před nebem a před tebou . . . pohleď na Syna svého, kterého tolik miluješ, a pro lásku jeho odpust mi a přijmi za dítě své. A teď milé děti, hříchů upřímně litujte, ze všech se úplně vyznejte a Spasitel rád přijde do vašeho čistého srdce.

Ar. Oliva.

ČÁST PASTORAČNÍ.

Církevní zákonodárství o manželství

pokud se týče manželských překážek: *cognatio spiritualis, consanguinitas, affinitas, disparitas, mixta religio, publica honestas, crimen*, nyní a před 19. květnem 1918 se zřetelem na dotyčná zákonitá ustanovení československé republiky.

(Odpověď na pastorační otázku diecese litoměřické v roce 1924.)

Napsal dr. Ant. Ondroušek.

(Dokončení.)

Cultus disparitas. O překážce této píše kodex v kánoně 1070: § 1. »Nullum est matrimonium contractum a persona non baptizata cum persona baptizata in Ecclesia catholica vel ad eandem ex haeresi aut schismata conversa.« § 2. »Si pars tempore contracti matrimonii tamquam baptizata communiter habebatur aut eius baptismus erat dubius, standum est pro valore matrimonii (ad normam can. 1014) donec certo probatur alteram partem baptizatam esse, alteram vero non baptizatam« a kánon 1071 dodává: »Quae de mixtis nuptiis in canonibus 1060—1064 praescripta sunt, applicari quoque debent matrimoniis, quibus obstat impedimentum disparitatis cultus.« Kodex i zde nezavádí nic nového, ale zdůrazňuje starou církevní praxi. Překážka »disparitas cultus« nestává více mezi nekřtěnými a těmi pokřtěnými, kteří nikdy nepatřili k církvi katolické. K dispensi bylo by třeba velice důležitých důvodů a poskytnutí záruk (viz *mixta religio*), o jejichž dodržení má duchovní silného přesvědčení si zjednat. Jen tehdy, lze-li z okolností a charakteru obou snoubenců souditi, že manželství bude trvalé a šťastné, doporučuje se o dispens »disparitatis cultus« žádati. Neboť manželství civilně uzavřené může, kdyby později rozvázáno bylo, prohlášeno býti za neplatné, protože církevně jest neplatné; kdežto manželství s dispensí uzavřené jest »in facie ecclesiae« nerozlučitelné. Zákon republiky československé o reformě manželského práva v § 25 zrušuje tuto překážku vyslovenou § 64. bývalého práva manželského v Čechách: »Křesťanské osoby a osoby nevyznávající náboženství křesťanské nemohou mezi sebou v platné smlouvě manželské vcházeti.«

Platně uzavřený sňatek nepokřtěných nazývá nový kodex »matrimonium legitimum«, a stanoví v něm v kánoně 1120 § 1. »Legitimum matrimonium inter non baptizatos, licet consummatum solvitur in favorem fidei ex privilegio Paulino.« § 2. však stanoví: »Hoc privilegium non obtinet in matrimonio inter partem baptizatam et partem non baptizatam inito cum dispensatione ab impedimento disparitatis cultus.« A kánon 1121 dodává: § 1. Antequam coniux conversus et baptizatus novum matrimonium valide contrahat, debet salvo praescripto can. 1125, partem non baptizatam interpellare: 1° An velit et ipsa converti et baptismum suscipere; 2° An saltem velit secum cohabitare pacifice sine contumelia Creatoris. Manželství nekřtěných, zvláště židů, dle toho stává se přijetím sv. křtu svátostným a nerozvíitelným, a netřeba ani obnovy manželského slibu ani nového sňatku. Netřeba též nového oddacího listu, nýbrž na původní se poznamená, že oba manželé byli pokřtěni dne.... Když jen jeden z manželů (židů) chce přijati křst, jest kněz povinen vyšetřiti, chtějí-li spokojeně i nadále v manželství žíti a zda pokřtěním nebudou činěny obtíže. Předě křtem pak třeba záruky už vylíčené požadovati. Nebylo-li by pokojné spolužití možno, tu možno rozluku provésti jen svátostným manželstvím na základě »privilegia Paulina«. Teprve vinculum sacramentale rozvazuje vinculum naturale manželství nekřtěnců. Ohledně »interpellatis coniugis infidelis« nechť kněz se odvolá k Ordinariatu. Až Ordinarius prohlásí, že lze užiti »Privilegium Paulinum«, může pokřtěný manžel býti oddán.

C r i m e n. O této překážce stanoví canon 1075: »Valide contrahere nequeunt matrimonium: 1° Qui perdurante eodem legitimo matrimonio, adulterium in terra se consumarunt et fidem sibi mutuo dederunt de matrimonio ineundo vel ipsum matrimonium, etiam per civilem tantum actum, attentarunt; 2° Qui, perdurante pariter eodem legitimo matrimonio, adulterium interse consumarunt corumque altera coniugicidium patravit; 3° Qui mutus opera physica vel morali, etiam sice adulterio, mortem coniugi intulerunt.« Nastává tudíž překážka »criminis« a) z cizoložství se vzájemným slibem, nebo pokusem uzavřítí sňatek za živobytí manželova, zvláště také manželstvím občanským; b) cizoložstvím a vraždou druhého manžela jedním z cizoložníků; c) fysickým a mravním spolupůsobením obou stran při vraždě druhého manžela. Zákon republiky československé o reformě práva manželského v uvedeném už § 25. uznává sice překážku »criminis«, zrušuje však § 67. bývalého práva manželského »Manželství mezi dvěma osobami, které cizoložství spolu se dopustily, jest neplatno. Avšak cizoložství musí dokázáno býti před uzavřením sňatku,« čímž se ruší zároveň § 543. obč. zák. »Kdož by se právně přiznal k cizoložství anebo zprznění krve, anebo v tom byl usvědčen, vyloučen buď z práva, z poslední vůle po sobě dědití«, dle kteréhož zmíněné osoby byly vyloučeny z dědického vzájemného práva, což nyní odpadá, stanou-li se manželé. Ohledně různosti náboženství (disparitas cultus) a cizoložství spáchané před sňatkem (crimen) jest manželské právo

republiky československé v rozporu s novým kodexem iuris canonici.

Ad hoc casus: A a B (fecněme Donatus a Melania) oba katolíci, civilně oddaní, žádají od svého katolického duchovního správce křest svého dítěte. Když týž ex titulo excommunicationis parentum odepřel dítě pokřtiti, dali rodiče dítě pokřtiti a ministro a catholico, ale žádají, by narození a křest dítěte byly zapsány v matrice duchovní správy katolické. Odvolává se na can. 2319 § 1.—3. (Subsunt excommunicationi...) odepřel jim duchovní správce i to.

Jak jest jednání duchovního správce posouditi dle církevního i státního zákonodárství a jak jest tento případ rozluštěti?

O křtu nemluví nátek mluví nový kodex iuris canonici v can. 751 a stanoví: Circa baptismum infantium duorum haereticorum aut schismaticorum, aut duorum catholicorum qui in apostasiam vel haeresim vel schisma prolapsi sunt, generatim conveniuntur normae in superiore canone constitutae. Tento can. 750 zní: § 1. Infans infidelium, etiam invitis parentibus licite baptizatur, cum in eo versatur vitae discrimine, ut prudenter praevidentur moriturus, antequam usum rationis attingat. § 2. Extra mortis periculum dummodo catholicae eius educationi tantum sit, licite baptizatur: 1° Si parentes vel tutores, aut saltem unus eorum consentiant; 2° Si parentes, idest pater, mater, avus, avia, vel tutores desint, aut ius in eum amiserint, vel illud exercere nullo pacto queant. — V případě nebezpečí smrti nejen může, ale jest povinen kněz dítěto pokřtiti. Mimo nebezpečí smrti dítkám akatolíkům křest udělití možno jen, je-li zaručena katolická výchova křtěnce. I u dítek ze svazku občanského (ex matrimonio civili), kde oba rodiče jsou katolíci, jest rovněž žádati podobnou záruku od rodičů. (Vzorec takové smlouvy má Ordin. List č. 113 z r. 1920.) Mají-li rodiče už dítky starší, třeba zjistiti, je-li výchova dítek starších katolická, t. j. jsou-li mimo výchovu domácí dítky ty posílány do hodín náboženství katolického, účastní-li se v neděli a zasvěcené svátky mše sv., přijímají-li sv. svátosti. Nečiní-li tak, jest odepřiti křest dítkám později narozeným a udělití jej teprv tehdy, když rodiče splní závazky záruk o křesťanské výchově dítek; jinak katolická výchova není zajištěna, ač by se zdála sice samozřejmou, ale za nynějších poměrů se často opomíjí. Dle reformy práva manželského zavedené v republice československé jest i katolíkům dovoleno, ovšem jen těm, kdož si budou toho přát, uzavřítí sňatek občanský, což kodex naprosto zapovídá; kánon 1094 dří: »Ea tantum matrimonia sunt valida, quae contrahuntur coram parcho, vel loci Ordinario, vel sacerdote ab alteratro delegato et duobus saltem totibus, secundum tamen regulas expressas in canonibus, qui sequuntur et salvis exceptionibus.« Chtěl-li katolík před reformou manželského práva dáti se oddati občanský či civilně, musel dříve vystoupiti z církve, nyní však již toho netřeba, a může zůstat katolíkem dále, ovšem jen v matrice či na papíře. Osoby občanský oddané dle staré praxe církevní i dle nového kodexu

jsou manžely pouze před zákonem světským, nikoliv však před církví.

Katolické centrum v Německu svého času (r. 1875) odmítlo fakultativní sňatek civilní z důvodu, že dle něho katolické manželství, uzavřené v kostele, a sňatek uzavřený na úřadě prohlašují se za rovnocenné a že tudíž tím katolické manželství je příliš degradováno. Povinností kněží to jest, dbáti toho, aby rozdíl sňatku církevního a civilního byl všude správně chápán, aby věřící uznávali sňatek církevní, byl-li však sňatek civilní přece uzavřen, aby pokání činili a dle řádu katolického v manželství vstoupiti se odhodlali. (Lev XIII.) Odepřou-li to, pak nemohou býti rozřešeni, dítky jejich coram facie ecclesiae jsou nemanželské, nemohou býti před církví legitimovány, civilně oddaní nemohou býti kmotry ani při křtu ani při biřmování a zemrou-li v nekajicnosti, nemají míti ani církevního pohřbu. Exkommunikaci ovšem nepropadají, a nelze jen z toho důvodu křest dítkám odepřiti. Odepřel-li katolický duchovní správce křest dítěte ex titulo excommunicationis parentum, a dali-li rodiče dítě pokřtiti a ministro a catholico, ale žádají, by narození a křest dítěte byly zapsány v matrice duchovní správy katolické, třeba uvážiti, zda křest byl platný a nejednali-li rodiče bona fide. Canon 2319 § 1.—3., na nějž se duchovní správce odvolává, zní: § 1. Subsunt excommunicationi latae sententiae Ordinario reservatae catholici: 1° Qui matrimonium ineunt coram ministro a catholico contra praescriptum can. 1063 § 1., 2° Qui matrimonio uniuntur cum pacto explicito vel implicito; ut omnis vel aliqua proles educetur extra catholicam Ecclesiam; 3° Qui scienter liberos suos acatholicis ministris baptizandos offerre praesumunt; 4° Parentes vel parentum locum tenentes, qui liberos in religione a catholica educandos vel instituendos scientes tradunt. § 2, Iin de quibus in § 1. nn. 2—4. sunt praeterea suspecti de haeresi.

Exkommunikaci v prvním bodě vyhlášené rodiče nepropadají; týká se ona manželství smíšených. Exkommunikacím ve 2. a 4. bodě vyhlášeným propadají jen tehda, když odmítají katolickou výchovu dítek. Pravděpodobně nepropadají exkommunikaci v 3. bodě vyhlášené, jelikož chtěli dáti dítě pokřtiti u katolického svého duchovního správce a zajisté bona fide jednali, byvše odmítnuti. Abych tudíž užil při rozluštění případu metody scholastické, dím: Dítě rodičů obou katolíků civilně oddaných nelze pokřtiti distinguo; v případě nebezpečí smrti: nego; mimo nebezpečí smrti subdistinguo, jsou-li dány záruky katolické výchovy, iterum nego; nejsou-li dány a výchova katolická není jinak zabezpečena concedo.

Ve prospěch rodičů mluví též ustanovení republiky československé, že »rodiče jsou oprávněni do 14 dnů po narození dítěte určiti mu náboženského vyznání«. Co se týče zápisu do matriky narození dítěte takového, zůstává dle instrukce episkopátu českého z 3. června 1868 úzká rubrika »manželské« a »nemanželské« prázdná a v »poznámce« jest uvést, že rodiče uzavřeli

sňatek manželský kdy a kde. Ministerstvo vnitra 25. září 1868 č. 4681 však nazvalo zanášení takové do matriky a na křestním listě nemístným a nevhodným. I Ordinariátní list českobudějovický 1924 na stránce 18, stanoví: Dítě narozené z civilně oddaných rodičů se zapisují jako »manželské« a v rubrice »Poznamenání« neb perextensum se zapíše, že rodiče byli civilně oddáni. Tímto návodem stává se v pevné instrukci episkopátu českého trhlina a jest žádoucí, aby ta věc projednána byla na biskupské konferenci. Narození a křest dítěte a ministro a catholico vykonaný lze do matriky duchovní správy katolické zapsati, když křest onen byl platný a rodiče dají záruky katolické výchovy dítěte. Byl-li křest neplatný, třeba dítěto pokřtiti, při pochybnosti o platnosti křtu sub conditione. Dle zásad uvedených třeba posouditi jednání duchovního správce.

Kázání pro děti.

Píše S. U. V.

(Dokončení.)

Jak případně na druhou neděli po Zjevení Páně vzbuzuje kazatel zájem dětí, když vypravuje, jak přemýšlel o tom, co má dnes v den sv. přijímání dětí kázati a že když vstupoval kudy ony dnes do kostela, upoutal pozornost jeho obraz sv. Křištofa nad jižním portálem dómu fre burského. Líčí život světce, popisuje jeho obraz, jak světec nese Krista a aplikuje na dítky. Dnes až z kostela budou vycházeti, i ony ponесou Krista, ale ne na ramenou, ale v duši a mají jej nésti celým životem. Jak to zříditi, radí a vykládá...

Na první pohled nepřipadne, ve skutečnosti však na mládež velice působivé jest, jak líčí sv. Aloisia v kázání »ve vojenském táboře« v cyklu o tomto svatém, když vypravuje, jak malý princ ze vznešeného rodu Castiglioniů v táboře běže prach, jak doma dělo vypaluje a při tom je odhozen, jak hrubá slova vojáků napodobuje, zkrátka když jej líčí tak, že byl »kdysi malým klukem nezbedou a potom přece velkým světce se stal«.

Na některém místě se zdá, že kazatel stává se malicherným, mnohomluvným a dětinským v řeči a přece povážíme-li, jak při takových líčeních bývá dětská pozornost upoutána, dáváme mu za pravdu.

Tak asi mluvil božský Přítel dítek s dětmi, jejich řečí v jejich představách, s nimi se raduje a žertuje a přece je povznášel k srdci Otce nebeského.

Nejen kazatel a katecheta, i rodičové, učitelé a každý vychovatel mnohemu z této knihy se naučí, zvláště jak má s dětmi po dětsku mluvit.

Knihla obsahuje 55 kázání na neděle a význačné svátky a rozdělena je na tři díly dle dob roku církevního.

Doba vánoční obsahuje 18 kázání, mezi nimi dva cykly: Hlasatel Spasitele (neděle adventní) a Vychovatele dítky a dítko (otec,

matka, sourozenci, Spasitel, učitel, kněz) [na neděle po Zjevení Páně a předposti].

Doba velikonoční má 14 kázání, mezi nimi cyklus na čtyři postní neděle: Posvátné hory (hora pokušení, proměnění, hora kříže a hora Sion).

Doba svatodušní má 30 kázání, v nich dva cykly: O svatém Aloisiu (6 neděl) a Dobré zvyky dítky (5 neděl). Na konci jsou tři řeči připojeny: Dítko a charita; V bouři a nouzi doufej v Boha; Anděl charity sv. Alžběta.

V Německu vyšla tato kázání v krátké době ve druhém vydání, což zajisté svědčí o časovosti, případnosti a oblíbenosti kázání těch.

U nás až do vydání známých ministerských nařízení velmi mnoho dobrého k výchově mládeže plynulo ze školních exhort, ale když tyto z dobrovolněny a na konec téměř všude i znemožněny, a když celá výchova náboženská ve škole rozvrácena, znesnadněna a znehodnocena, jest třeba i u nás hledati nové prameny, otevírati nové zdroje, z nichž by plynulo poučení pro dítko, kde by víra v duši jeho doma a ve škole při hodině náboženské zasetá byla rozněcována, cvičena, zalévána, povzbuzována a posilována. Náboženská výchova dítek musí přenesena býti do kostela zvláště tam, kde rodičům nestačí čas, aby se jí cele věnovali, a to bývá zvláště ve městech. Tu měla by býti zaváděna pravidelná kázání pro děti, vždyť ti miláckové božského Dítky, malíci dnes ocítají se v nebezpečí daleko větším připraveni býti o víru a spásu duše, než jaké hrozí dospělým.

Všichni, kdož postaveni jsou na zodpovědných místech, měli by poznati a pochopiti volání doby, že dnes předem dlužno pracovati o náboženskou výchovu dítěte a o spásu duše jeho; těch dětí, které jsou nadějí budoucích pokolení. Kazatelům, kteří by tento těžký, ale vděčný úkol, kázati dětem, na se vzali, možno knihu výše uvedenou vřele doporučiti. Naleznou tu mnohé nové myšlenky, náměty a pěkné vzory již vyzkoušených a osvědčených kázání pro děti.

Kázání pro děti ne snad jednou za čas, ale pravidelných jest u nás na výsost třeba. Kéž by článek tento dal podnět nejen k přemýšlení o věci, ale i k jejímu na mnohých místech uskutečnění!

